

BIBLIOTHECA INSTRUCTIVA

CARTE DE CITIRE

(Bucăți scrise cu litere chirilice în deosebite veacuri)

CU O INTRODUCERE

asupra limbii românești.

DE

A. LAMBRIOR.

EDIȚIA A DOUA.

Imbunătățită și îndreptată de autoriu.

I A Ș I.

I. KUPPERMANN LIBRAR-EDITOR.

23. — Strada Stefan cel Mare — 28.

1890.

Inw. A. 48.693

242181

BIBLIOTHECA INSTRUCTIVA

CARTE DE CITIRE

(Bucăți scrise cu litere chirilice în deosebite veacuri)

CU O INTRODUCERE

asupra limbii romînesci.

DE

A JAMBRIOR.

DONAȚIUNEA
MIHAI BOERESCU

EDIȚIA A DOUA.

Imbunătățită și îndreptată de autorii.

PREȚUL 5 LEI.

63997

— — Bibliotecă Școlilor
C. SPETE A
în fața Grădinei S. C. Gheorghe
BUCUREȘTI

2581

IAȘI.

TIPO-LITOGRAFIA BUCIUMULUI ROMÂN.

1890.

Biblioteca Centrală Universitară
BUCUREȘTI

Cota

67021

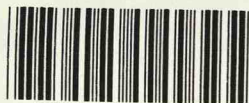
Inventar

C63997

CONTROL 1955

QC 64/02

B.C.U. Bucuresti

C63997

Domnilor Profesori,

Sub iscălitul am luat în editura mea „Cartea de citire“ a răposatului Al. Lambrior, și am avut grijă să se facă bine corecturile și să se adaugă toate îndreptările și notele ce apucase răposatul a face la a sa carte de citire,

Cred că astă ediție îmbunătățită și îndreptată de autoriu, va fi primită cel puțin cu acea bună voință cu care a fost primită ediția întâia.

Editoriu : Israel Kuperman.

PREFATĂ

la ediția I

Cartea de față se resimte de prîpa în care a fost făcută: lipsesc notițele biografice asupra autorilor sau traducătorilor, din care s'au luat bucățile, și mai cu samă îi lipsește un vocabular de cuvintele eșite din întrebuințare. Cu toate aceste ea poate sluji acelor ce vor să cunoască limba și literatura romînească îmbracată cu alfabetul chirilic. În adevăr, toate bucățile de citire, afară de una singură (*Tatăl nostru al lui Luca Stroici* care deși cu litere latine, s'a pus pentru vechimea lui), sînt scrise cu litere chirilice, așa întocmai, cum erau ele în cărțile, de unde s'au luat. Cînd zic întocmai nu voiesc să uit nici aice un neajuns, anume lipsa accentelor de pe silabele întonate, și aceasta din pricina greutăților tipografice.—Materia este împărțită pe veacuri și la fie-care bucată este arătat locul, unde s'a tipărit sau scris cartea, din care s'a luat. Din cronicarii moldoveni (căci cei mun-

tenesti în felul, în care au fost publicați, nu ne dau nici o garanție de autenticitate) am luat mai ales *predosloviile* (prefețele), căci aceste, fiind scrise absolut liber, pot servi de material pentru studiul sintactic al limbei mai vechi. Am pus bucăți multe din veacul nostru și de la sfârșitul veacului trecut, și mai ales în versuri, pentru ca să fie de unde să se aleagă bucăți de recitare. Căci eu socotesc că mult mai bine se va învăța adevărata limbă românească citind și recitând bucăți bine scrise, de cît învățînd la regule stilistice pe de a rostul. Părinții noștri citeau și reciteau *psaltirea*, pe care o numeau *cheia ce deschide mintea*; și de aici învățau și limba și stilistica românească; se întipărea în mintea lor o mulțime de expresii nimerite și frumoase, pe care le întrebuițau și ei, cînd scriau ceva mai de samă. Copiii noștri învață o gramatică, ce se potrivește cu toate limbele, și niște regule seci stilistice; nu recitează nimic, care se li se lipească de suflet, și de aceia nu știu a scrie românește. Greșesc, cînd spun că nu recitează, învață sermanii o mulțime pe de a rostul din niște cărți de istorie sau geografie, ale cărora valoare a aratat-o destul de bine *Contemporanul* (jurnal științific și literar)! Dar această recitare fără gust, sboară din mintea copiilor, cum a trecut

esamenul. Eu cred că s'ar face un progres simțit întru a învăța a scrie bine și curat românește, dacă d-nii profesori, (ce s'ar servi de cartea noastră) ar citi și explica elevilor mai mulți ani, bucăți de limba românească din deosebite timpuri, li-ar atrage atenția asupra prefacerii limbei și asupra frumuseții unor expresii, îndemnându-i să le imiteze în micile lor compoziții. — Unele bucăți din cronicari și din poezii mai noi merită chiar a fi recitate, după ce mai întâi profesorul va fi explicat elevilor frumuseța, vîrtutea și vloga limbei în care sînt scrise. Eu nu am servit pe d-nii profesori de cît cu un sîngur element, din cîte pretind să le explice elevilor, anume am făcut *în introducere* o sumă de observații asupra prefacerii limbei și dese-vîrșirei ortografiei chirilice. Însă și aceste observații nu pot fi date elevilor așa cum le-am așternut eu, căci nu m'am ocupat de partea metodică. — Făgăduesc însă că la a doua ediție (de nu cumva pînă atunci alții mai competenți, vor scoate o carte de literatură veche mai complectă de cît a mea), să împlinesc toate lipsurile, pe care le-am recunoscut aice, și pe care ni le vor arăta încă cititorii cu bună voință.

Iași 1882 Februar 12.

A. LAMBRIOR.

INTRODUCERE.

I.

Schimbările ce a suferit limba în timpii din urmă (mai ales de pe la începutul veacului acestuia încoace), precum și desbrăcarea ei de hainele, ce le purtase mai multe sute de ani (lepădarea alfabetului chirilic), au făcut pe cei ce se ocupă de dînsa să numiască limba monumentelor veacurilor al XVI-lea, XVII-lea și chiar XVIII-lea *limbă veche*, față cu cea vorbită și scrisă astăzi, pe care o numesc *limbă nouă*. Dacă se ia vorba *vechiu* în înțelesul francezului *vieux*, atunci nu avem nimic de zis; căci firește limba din veacurile trecute este mai veche de cît cea de astăzi, dar dacă să ia *vechiu* în înțelesul francezului *ancien*, după cum se vede, că mulți zic *vechiu funcționar* în loc de *fost funcționar*; atunci observăm că limba monumentelor noastre în veacurile al 16-lea, 17-lea, 18-lea nu este încăd o limbă moartă, despre care să vorbim, ca de ceva ce a fost și nu mai este. Ori cine e deprins cu limba țerănului de astăzi, citește chiar monumentele veacului al 16-lea fără mare greutate; ici colea cite un cuvînt ne-

II

cunoscut astăzi, pe care îl adusesese dorința de a fi de modă sau negăsirea în grabă a unei alte vorbe mai românești și mai cunoscute; încolo formele de gramatică rămân pînă astăzi aproape aceleași. Este de mare folos, pentru cunoașterea mai aprofundată a limbei, observarea deosebirilor de formă și explicarea lor, fără a batjocori pe cele vechi și a tot lăuda pe cele nouă, zicînduse: „iată ce încîlcitură de limbă mai era și ce progres immens am făcut de atunci înceoace și această grație unui geniu ca Eliade etc“.

Să luăm de pildă expresia „de toate lucrurile ce era făcut„ *Palica* și § 22 și tot acolo „că deacă dom d'omnedzeu **era făcut de în pămînt toate jigăniile pămîntului și toate pasările ceriului aduse eale lui Adam,**“ ce se găsește ici și colea, ca remășiță din toasta limbă romînească; și în loc să bănuim că scriitorul nu știa romînește, că am făcut mari progrese și de atunci înceoace și alte strigături netrebnice, care învăluiesc și pînă astăzi mintea celor ce nu știu nimica serios despre limbă; să ne întrebăm cum se face că auxiliarul „sum“ ajută pe un particip, ca să formeze un trecut cu înțeles activ, ba încă să aibă și un regim direct după dînsul. Inainte de a răspunde, ne întrebăm oare astăzi mai avem asemenea rămășiți din foasta limbă romînească? *Da, avem expresiile „îi făcută de trei zile, îi fătată de o zi“.* În ambele expresii nu-i înțales pasiv; ci, cea întăiu însamnă: *il y a trois jours qu'elle a mis au monde,* și cea a două vorbind de un animal (oaie, vaca) *il y a un jour qu'elle*

a *mis bas*; prin urmare iată două expresii întrebuințate astăzi și formate întocmai ca „de toate lucrurile ce era făcut.“ Dar chiar în mecanismul gramatical, așa cum îl avem astăzi, zicem: „*am fost văzut un om*“ unde „*am fost văzut*“ are înțeles activ; deși în alte locuri are înțeles pasiv: „*am fost văzut de dânsul*“, și după logica limbei, așa cum o înțelegem noi astăzi, ar trebui să aibă numai acest din urmă înțeles (cf. franțuzește *j'ai été vu*). Care să fie izvorul acestor expresii? Se pare că la început limbele romanice sau cel puțin unele dintre dîsele au conjugat verbele neutre (a merge, a fugi, a șede etc.) cu auxiliarul *esse*. În limba franceză, cu cît ne scoborîm în trecut, cu atîta găsim mai multe verbe neutre, cari se conjugau cu auxiliariul *être*; astăzi abia avem vro 10 sau 12, cari se mai conjugă la timpurile compuse cu *être* (*aller, tomber, venir, partir* etc), celelalte se conjugă cu auxiliarul *avoir* d. e. *j'ai dormi, j'ai marché* etc. Ce s'a întîmplat? Verbul *avoir* a încălcat, pentru formarea timpurilor compuse, asupra tărîmului destinat în principiu verbului *être*, și tot i-a rîpit din verbele sale neutre, pînă cînd nu i-au remas de cît a-aceste biete 12, ce le are astăzi și încă chiar aceste i amenințat să le piardă, căci poporul zice *j'ai monté* (cu înțeles neutru). Am arătat în scurt cele ce s'au petrecut în franțuzește pentru ca să putem judeca cel puțin prin analogie (căci monumente din foasta limbă romînească nu avem) asupra fenomenului, ce ne prezintă limba noastră. În adevăr; dacă purcedem de la faptul că verbele

neutre au trebuit să se conjuge și în romînește, la timpurile compuse, cu auxiliarul „sum“ în celelalte cu „habeo“ (*ai*); atunci esemplele de natura lui „de toate lucrurile ce era făcut“ nu se pot esplica altmintrelea de cît admițind că în *foasta limbă romînească*, a urmat ca și în franțuzește, luptă între verbul „sum“ și „habeo“; dar că aice (în *foasta limbă romînească*), cel puțin pentru un număr de cazuri, verbul „sum“ a încălcat asupra domeniului cuvenit în principiu auxiliarului „habeo“. Limba mai nouă, adică cea din veacul al 16-lea, încoace n'a păstrat de cît ici și colea cîte o espresie cristalizată, în care vedem un verb activ conjugat la timpurile compuse cu auxiliarul „sum“, precum *îi făcută*. etc. aceste espresii dispar însă pe zi ce merge.

Alte remășiți din *foasta limbă romînească* și încă destul de dese în texturile ardelene sînt și espresii ca „*prîimi muiarea lui*“, „*nu știea ea*“, „*deregea fiii lor*“ etc. unde între verb și regimul său nu stă prepoziția „*pre*“ macar că regimul este un nume, ce poate fi agent sau un pronume personal. În *foasta limbă romînească*, ca în limba franceză de astăzi, locul singur hotăra, dacă un nume este subiect sau regim în propoziție.

Această stare de lucruri este urmarea unei altei mai vechi, în care subiectul era deosebit de regim prin forme fleționare (vezi partea a II-a a acestui studiu). Limba romînească mai nouă a scăpat de această încremenire a membrilor propoziției (subiect, predicat și regim) introducînd între verb și regimul său, cînd a-

cesta este un nume de agent, prepoziția *pre* sau *pe*; și așa a recăpătat libertatea antică, de a începe propoziția sau cu subiectul sau cu regimul. Poate că prepoziția *pre* era de multă vreme introdusă între verb și regim pentru unele dialecte românești; dar în tot cazul introducerea ei în nici un dialect n'a putut să fie anterioară stingerei flexiunilor cazuale. Nu numai limba noastră a alergat la acest mijloc spre a deosebi subiectul de regim și a păstra puțința inversiunii, ci și limba spaniolă (dintre limbele romanice), care întrebuițează spre același scop prepoziția *a* (din lat. *ad*) D. E. *Cesar venció á Pompeyo* = *Cesar învinse pre Pompeiu*, *amar á Dios* = *a iubi pre Dumnezeu* etc. Astfel putem zice în românească mai nouă: „*Dumnezeu bate pe om, când vrea*“ sau „*pre om îl bate Dumnezeu când vrea*,“ inversiune, ce nu poate face limba franceză, căci aceasta, după pierderea flexiunilor cazuale, n'a mai căutat a deosebi subiectul de regim, ci a ramas la deosebirea făcută după loc. Negreșit limba franceză modernă este în acest punct inferioară surorilor sale româna și spaniola; cu toate acestea, câtă lume n'a admirat propoziția franțuzească, zicând: „ce logică minunată! *subiect, predicat și regim*, eaca asta înșamnă limbă perfectă!!“ Pe când în realitate, este o neiscusință a limbei franceze de a-și lăsa propoziția țintuită într'un calup, de care nu mai poate scăpa... Intrebuițarea pronumelor conjunctive, (mă, te, se, ne, vă, etc.) după verbul ce le regește, este iarăși o rămășiță din foasta limbă românească D. E. *tulburăse*, ro-

deaștese, învățarăse, învățămune, implumune, bucurămune, „și luomă de la oile tatălui mieu“ etc. Limba de astăzi încă ne înfățosează în unele cazuri asemenea punere în urmă a pronumelor conjunctive; cu toate că ea face dintrînsele și o altă întrebuintare, nu așa de regulată în limba veche, anume, repetirea pronumelor conjunctive sau pentru a anunța un caz oblic. D. E.

L'am văzut pe Gheorghe { în limba de astăzi.
Se cunoaște pre sine. }

Pe cînd în „Levitic“ avem la p. 2 „că eu voiă căuta pre voi“ și în *Tetravanghel* „și primi muiarea lui și nu știa ea“ (astăzi și nu o știa pre ea).

Sau pentru a aminti un caz oblic exprimat mai înainte D. E.

Pe Gheorghe nu-l cunoști? { în limba de astăzi.
 Pe mine mă știe el. }

Pe cînd în *Tetravanghel*: „Podoabă este împărăția ceriului grăunțului de muștari, ce luă omul și semeană întru agrul lui“. (astăzi... ce-l luă omul și-l semănă etc).

În cărțile vechi se găsesc foarte des expresiuni ca următoarele:

„Toate alte țeri știind începuturile **sale**“ Miron Costin. „Mai apoi și războaie făcea (vorbind de domniile cei întâi ai Moldovei) ca săși apere țara și pămîntul **său**“ Ureche.

„Pe rîndul **său** scrise domniile țerei“. Miron Costin.
 „Că încă era toți boierii cei de scaun cu gloatele **sale**“.

Miron Costin. „Iar ce fac domnii singuri din gândurile **sale** sau din șoapte, rar lucru este de folos“. Miron Costin.

etc.

Pretutindenea în esemplele de sus noi am fi pus „lor“ în loc în de „sale“ „său“, Și cei vechi făceau aceeași întrebuințare, numai mai rar, așa Miron Costin zice:

„Mă vei ierta iubite cetitoriule că nu-ți-am scris aceste semne la locul **lor**“. Dar în dată mai la vale:

„ași fi lipit aceste semne la rîndul **său**“.

Se înțelege er întrebuințarea lui „său“ „sale“ este mai veche, fiind că ea își are izvorul în limba latină chiar :

Bestiis homines uti possunt ad suam utilitatem.

Dar, fiind-că în limbile romanice, din pricina unor trebuințe, pe care nu le putem arăta aici, demonstrativul „*ille*“ a devenit pronume personal; apoi genitivul plural al acestui pronume „*illorum*“ încă a luat locul lui „*suus*“, cînd acesta se raporta la mai mulți posesori. Și așa propoziția latină:

Bestiis homines ad utilitatem suam utuntur

Se traduce în romîneasca de astăzi:

Oamenii întrebuințază dobitoacele spre folosul lor

Iar, după cum am văzut din exemplele aduse mai sus, în limba mai veche romîneasă, propoziția de care ne servim s'ar fi tradus ast fel:

Oamenii întrebuințază dobitoacele spre folosul său

O dată întrebuințat *lor* în loc de *său*, sa etc. la îm-

VIII

mulțit, prin analogie a început a se întrebuița *lui, ei* pentru singurit în loc de *său, sa* așa că astăzi putem zice tot așa de bine:

Paserea doarme în cuibul ei

ca și *Paserea doarme în cuibul său*

ba încă espresia întâia este mai des întrebuițată. Când propoziția începe cu obiectul posedat, fără să se arăte în ea posesorul, în românește se întrebuițaze *lui, ei* ca pronume posesiv-reflexiv, D. E.

Calul lui e frumos

în timp ce celelalte limbi romanice întrebuițaze în asemenea caz pe *suus, sua*

frânțuzește: *son cheval est beau*;

italienește: *il suo cavallo è bello*.

etc.

Nu zicem că în limba veche românească nu se vor fi găsimd espresii ca ale celorlalte limbi romanice, căci ceia ce se găsește în toate limbele romanice sau în cele mai multe a trebuit să fie odată și în românește; destul că astăzi *calul său este frumos* e o imitație franceză sau un arhaism românesc.

Întrebuițarea fără deosebire a *lui său, sa* și *lui, ei* în limba literară de astăzi, produce o mare încurcătură mai ales când se atribuește o posesiune regimului d. e.

Mama găsi pe fată în grădina sa

sau *Mama găsi pe fată în grădina ei*

Căci nici într'un caz nici în altul nu e hotărit prin pronumele posesiv-reflexiv, a cui e grădina. Celelalte

limbi romanice, cari nu merg așa departe cu ștergerea deosebirei între *său*, *sa* și *lui*, *ei*, întrebuițaze pentru posesiunea regimului „*suus*, *sua*“, D. E.

Il trouva un oiseau dans son nid

Egli trovò un uccello nel suo nido.

etc.

Socotim că spre înlăturarea confuziei ar trebui, în limba literară, să întrebuițăm și noi pentru arătarea posesiunii regimului posesivul-reflecliv *său*, *sa*, să zicem adică: *Mama găsi pe fată în grădina sa*,

El găsi o pasăre în cuibul său

Unde *sa*, *său* se raporte în totdeauna la regim și nu la subiectul propoziției. Tot o dată să nu fugim de franțuzismul sau arhaismul romînesc: *grădina sa e frumoasă* etc. Căci, pe lângă că în unele cazuri avem să putem înlătura confuziile (*mama găsi pe fată în grădina sa* = *mama gasi pe fată în grădina ei*, rămîind cea întăie expresie, cînd grădina e a fetei; și cea a doua cînd grădina e a mamei); apoi, dînd o nuanță deosebită lui *său*, *sa*, avem să-i întărim existența, foarte struncinată în limba populară.—Se înțelege nu mai poate fi vorbă de a se învia arhaismul: *oamenii întrebuițază dobitoacele spre folosul său*, macar că limba spaniolă (mai înainte așa făcea și cea portugheză) și pînă astăzi întrebuițaze *suus*, *sua* ca limba latină și ca vechea limbă romînească. Căci întrebuițarea lui *lor* ca reflexiv posesiv, cînd subiectul posesor este la îmmulțit, este o învoire ce îmbogățește limba și permite mai multă variație.

Ca o remășiță din foasta limbă romînească este

întrebuințarea articolului secundar *cel, cea, cei, cele*, cu substantive, d. e.

Și numi Dumnezeu cea tărie ceriul

Și aduse cel vițel gras.

etc.

În poezia populară încă se găsește acest articol cu substantive, lingă care noi astăzi ar trebui numai de cît să punem articolul primariu, d. e.

Iar *cel Ungurean*

Și cu *cel Vrancean*

și mai la vale :

iar *cea mioriță*

cu lînă plăviță.

În espresia de astăzi „*ia dă-mi cea căciulă*” însoțită totdeauna cu arătare de mîină, vorba *cea* este mai mult demonstrativ de cît articol.

Din aceste rămășițe (unde *cel, cea* este articol), ce trebuie considerate, ca arhaisme chiar pentru cărțile vechi, putem scoate închierea: *că în foasta limbă romînească se întrebuinta cu substantivele atît articolul primariu (lu, a) cît și cel secundar cel, cea și că starea de astăzi, unde lu, a este articolul substantivului iar cel, cea articolul adjectivului (omul cel bun) sau adiectivelor întrebuintate ca substantive (cel rău etc.) este rezultatul diferențierii stărei celei vechi.*

În foasta limbă romînească era bine deosebit genitivul de dativ: ea ca și celelalte surori, a trebuit să aibă un genitiv prepozițional, format cu prepoziția *de*

și un dativ prepozițional format cu prepoziția *a* (din *ad*). Cu trecere de vreme și din împrejurări, pe care nu le putem studia aici, dativul a încălcat peste o parte bună din tărîmul propriu al genetivului, substituindu-se acestuia în o mulțime de locuri. În limba de astăzi toată sfera genetivului posesiv este înlocuită prin dativ cu prepoziția *a*. Cărțile vechi însă ne înfățișază pe ici pe cole un genetiv posesiv, exprimat prin prepoziția *de*, genetiv ce trebuie să fi fost foarte des în foasta limbă românească, d. e.

În cartea noastră găsim:

„*La mănăstire de Bistriță.*“

în loc de: *La mănăstirea Bistriței.*

La p. 29 „*Dacă dormire tu pre mijlocul de hotar*“

în loc de: *Dacă ai dormi tu pre mijlocul hotarului.*

Ba chiar și cu articolul precum se vede la p. 29.

„*Și în mijloc de umerele lui*“

în loc de: *în mijlocul umerelor lui*

În poezia populară încă se vede ici și cole, într'o frază cristalizată cîte o remășiță din fostul genetiv posesiv exprimat prin prepoziția *de* d. e.

Prin mijloc *de* Țarigrad

La cișmeaua lui Murad

etc.

Prepoziția *a* în limba veche:

„*ōdānāōarā iarāși mīarse în pădure a liamne cu asânulū*“ Dosoft. V. Sfinților;

„eșindū *a* vânatū văđu un cerbū“. Dosof. V. sf. f. 22

Așa dară, ca o trăsătură caracteristică a foastei limbi românești, era și aceea, că genitivul ei posesiv nu era exprimat, ca astăzi, prin prepoziția *a*; ci prin prepoziția *de*. Cel puțin cu cât ne am fi infundat mai tare în trecutul foastei limbi românești; apropiindune de limba latină populară, cu atîta va fi trebuit (dacă am ave monumente) să găsim mai deasă întrebuintarea genitivului posesiv format cu prepoziția *de* și dativul cu *a*; și prin urmare asemănare, din acest punct de vedere între foasta limbă românească și între celelalte limbi romanice.

II.

Declinația latinească nu s'a putut stinge de o dată, ci încetul cu încetul. Ea a trebuit să se reducă mai întâi la două cazuri (după cum se vede în foasta franțuzească și în foasta provincială), nominativul sau cazul subiect și acuzativul sau cazul regim. Această declinație cu două cazuri n'a avut pretutindenea aceeași durată: în limba franceză și în cea provincială ea a ținut pînă pe la finea veacului al 14. În celelalte limbi romanice ea s'a stins înainte de cele mai vechi monumente. Mărginindu-ne numai la limba românească, nu numai monumentele noastre vechi nu ne înfățoșaze nici o urmă de declinație cu două cazuri; dar e foarte probabil că nici foasta limbă românească nu o cunoștea de cât poate ca pe un ce arhaic. Starea de astăzi a declinației ro-

mînești cuprinde forme ce derivă din nominativ, alături de forme ce provin din acuzativ.— Fie din declinarea I-ii romînească substantivul *palmă*, care la singurrit nearticulat mai are pe lîngă această formă și forma *palme* (exemplu „*unei mari palme*“). E întrebarea din care anume cazuri a substantivului latinesc *palma*, provin formele noastre *palmă* și *palme*, amîndouă întrebuintate la singurrit. Din inscripțiunile populare de pe vremea imperiului roman, din cartele merovingiene se știe că mai întăiiu regimul prepozițiilor a început a fi foarte nesigur, și că mai mult acuzativul se construia cu toate prepozițiile, ceia ce a adus peirea ablativului. Apoi acuzativul cu prepoziția *de* ținea loc de genitiv și tot acuzativul cu prepoziția *ad* ținea loc de dativ. Această întrebuintare a acuzativului cu numitele prepoziții a adus negreșit peirea genitivului și a dativului fleționar. Prin urmare n'a ramas din declinația latinescă de cît nominativul și acuzativul.*) Intorcîndune acum la exemplul nostru, *palmă* trebuie să provină din *palmam*, căci numai din pricina lui *m* final a putut să se întunece vocala finală *a*, ce-i drept *m* a căzut de timpuriu, dar tot a lăsat un fel de răsufare pe nas, care cu timpul a schimbat pe *a* în *ă*; iar ceialaltă formă de la singurrit *palme* („*unei mari palme*“) nu poate proveni de cît numai din nominativ. Așa dar într'o vreme a trebuit să

*) Această teorie generală asupra declinației a fost susținută de învățatul profesor Gaston Paris în cursul său de la *scoala de studii înalte* din Paris, în anul 1878.

existe în romînește o declinație provenind din declinația I latinească, al căria nominativ se termina în *e* și al căria acuzativ era un *a* lovit de un fel de nazalizare. Provenirea formei *palma* din *palmam* n'are, credem, nevoie de multă demonstrare: a trebuit să fie o pricină pentru modificarea lui *a* final în *ă* și această pricină n'a putut fi de cît prezența lui *m* final sau a resunetului nazal, ce acesta a lăsat asupra lui *a*. Aceasta o zicem pentru că știm, că un *a* întonat încă a devenit *ă*, cînd era urmat de un *m* D. E.

aramus—arăm

laudamus—lăudăm

damus—dăm

etc.

Cît pentru forma de la singurیت *palme* (*unei palme*), ea provine din nominativul „*palma*“ prin schimbarea lui *a* final în *e*. În adevăr ori ce *a* final latin s'a schimbat romînește în *e*, cînd nu era urmat de *m*, cel puțin în cercul declinației; aceasta se poate vedea la pluralele neutre de la declinarea a II-a latinească :

conventa—cuvinte

vestimenta—veștminte

scabna—scaune

ligna—lemne

signa—semne

etc.

Tot asemenea pluralele neutre de la III declinație latinească :

tempora timpure	{	în cărțile vechi
frigora—frigure		

Va se zică unde sîntem siguri că *a* nu era urmat de *m* îl găsim transformat în *e*. Tot aceasta ne arată *perextra*=prestre—preste.

Mai mult de cît atita cîteva substantive de la declinarea I latinească precum *carte*=lat. *charta*, *viespe*=lat. *vespa*, *vipere*=lat. *vipera* etc. tocmai de pricină că au fost odată nominative au trecut la declinația a III-a romînească, adică la cea terminată în *e* (vulpe, cărbune etc).— Cîteva nume proprii, ca nume de agenți, și-au păstrat forma vechiului nominativ, așa sînt: *Coste*, *Flore*, *Negre*, etc. *Coste* provine cu siguranță din *Constans*, unde *n* înaintea lui *s* a căzut foarte de timpuriu, așa că *Costa* a fost forma limbei latine populare, din care nominativul unei faze străvechi a limbei romînești, *Costa*, *Flora* și *Nigra* au trebuit să devină în aceeași fază a limbei romînești *Coste*, *Flore*¹⁾ și *Negre* (Nigra cu *i* scurt, prin urmare *Negre*). Alătura cu *coardă* acuz. există și nom. *Cordea* cu accentul pe *o*, însă numai ca nume propriu.

După căderea declinării cu două cazuri numele acestei ca și *carte*, *viespe* etc. au trecut la a III-a declinație romî-

¹⁾ O particularitate a numelor acestora este nediftongarea vocalei *o*, de sigur pentru a se distinge de omonimele *coaste*, *floare* etc. tendință ce se vede dese ori la numele proprii.

nească. ²⁾ — La îmulțit declinarea I. românească în că are două forme *e* și *i* cît una cît alta de vechi. Și pînă astăzi sînt substantive care au amîndouă formele la îmulțit (d. e. *toartă-torți* și *toarte*, *coadă-cozi* și *coade*, *coardă-corzi* și *coarde* etc.); dar cele mai multe au re-mas supt una din cele două precum: *gură-guri*, *luptă-lupte*, *casă-case*, *fată-fete*, *nuntă-nunți*, *falcă-fălci*, etc. Nu se poate susține că la început ar fi fost numai o sin-gură formă, cea terminată în *e*, și că prin urmare *i* ar fi eșit din *e*; căci de ar fi fost așa atunci dentalele (*t*, *d*, *s*), cari se modifică numai de un *i* primitiv, adică un *i* ce ființa în limba latină populară) nu s'ar vede modi-ficate: *toartă-torți*, *poartă-porți*, *coadă-cozi* etc. Modifi-carea dentalelor pentru pluralele terminate în *i* nu s'a mărginit numai la elementul latin al limbei noastre; ci s'a întins și asupra elementelor streine *izbîndă-izbînzi*, *dobîndă-dobînzi* etc., căci s'a considerat ca un element al declinației și ca astfeliu a ramas pururea vie. Așa dar la îmulțit declinația I-a latineasca s'a redus la două cazuri unul terminat în *i* și altul în *e*. Ce valoa-re aveau aceste două forme ne-o arată în deajuns origi-nea lor: cazul terminat în *e* nu poate (după cele ce am văzut despre *a* final ne întonat și ne urmat de *m*) să provină de cît din acuzativul plural *palmas-palme*, *caudas-*

²⁾ Ar trebui să demonstrăm că în toată limba românească un *a* final latinesc neîntonat a devenit *e*, cînd nu era urmat de *m*; însă aceasta ne ar duce mai departe de cît permite întinderea unei întroduceri.

codas-coade etc; iar cazul terminat în *i* trebuie să derive din nominativul plural: *gulae-guli-guri, portae-porti-porti*¹⁾ etc. După cele ce am văzut pe scurt pînă aici declinația I-a latinească a trebuit să aibă oare cînd în romînește formele următoare:

Singurit	{	Nominativ: còde (cauda-coda)
		Acuzativ: còdã (caudam-codam-còdã)
Îmmulțit	{	Nominativ: <i>codi-codi</i> (caude-code-codi)
		Acuzativ: còde (caudas-codas-còde)

Ceia ce era odată nominativ la singurit, astăzi a ajuns un fel de genetiv sau mai bine un dativ, judecînd după prepoziția *a*, ce-i stă une ori înainte d. e.: *a unei frumoase coade*; fiind însă că tot dea-una această formă în *e* se potrivea cu acuzativul plural, de aceea, după peirea declinației cu două cazuri, cazul genetiv-dativ de la singurit este mai tot dea-una identic cu pluralul.

Declinația a II-a romînească cuprinde astăzi sau vorbe terminate într'o consoană, precum *om, cal, domn* etc. sau vorbe terminate într'un *u* înjumătățit precum *ou, boiu, pui, cuiu* etc. sau în sfîrșit cuvinte terminate într'un *u* întreg, precum: *socru, cuseru* etc. Limba cîr-

1) Schimbarea lui *ae* final în *i* se vede foarte deasă în declinația limbei latinești din epoca Merovingienilor Vezi: *Déclinaison latine en Gaule à l'époque mérovingienne*, par M. H. D'Arbois de Jubainville. Paris, 1872.

2) Semnul ~ însemnează nazalizarea vocalei *a*; iar accentul \ deschiderea vocalei *o* din pricina lui *ã* sau a lui *e* final modificat în pronunțare.

XVIII

ților bisericești ne înfășoșază din cînd în cînd, ca arhaisme, cuvinte terminate în *u* cari astăzi se sfîrșesc în *o* consoană. faptul e că într'o vechime mai mare de cît acea a tălăcirilor sfinte *u* final, care astăzi a rămas numai în unele condiții, a trebuit să ființeze la urma tuturor substantivelor și adiectivelor, cari astăzi se sfîrșesc într'o consoană. Aceasta, credem noi era una din trăsăturile caracteristice ale foastei limbi romînești.

—Toate substantivele și adiectivele, cîte se termină astăzi în consoane, trebuind să se sfîrșască o dată în *u*, ne întrebăm de unde provine acest *u*. Cuvintele de declinarea a II-a romînească n'au, ca cele de declinarea I-a, două forme la singurیت, ci numai una, care în foasta limbă romînească a trebuit să se sfîrșască în *u*. Declinația a II-a latinească, redusă ca și cea întăie, la două cazuri, nominativ și acuzativ, a trebuit să fie:

Singurیت	{	Nominativ <i>domno</i> (prin căderea lui <i>e</i> final și prin schimbarea lui <i>ŭ</i> clasic în <i>o</i>)
		Acuzativ: <i>domnō</i> (prin căderea lui <i>m</i> și nazalizarea lui <i>o</i>)
Îmmulțit	{	Nominativ: <i>domni</i> (nomin. plur. lat.)
		Acuzativ: <i>domno</i> (prin căderea lui <i>s</i> din „ <i>domnos</i> “).

Un pas mai departe de la această stare de lucruri a trebuit să fie schimbarea lui *domnō* în *domnu*. Inșă de îndată ce *domnō* deveni *domnu*, prin analogie dusă mai departe, toți *o* finali se schimbară în *u*, și apoi mergînd mai departe ori ce *o* neîntonat devine *u*. In această fază cele două cazuri de la singurیت s'au redus la unul singur, care în foasta limbă romînească se sfîrș

șia în *u*; *domnu* de la înmulțit (provenit din *domno-domnos*), confundînduse cu singura formă de la singurit, a dispărut. Și astfel, pentru foasta limbă romînească declinația, cu două cazuri s'a redus la formele.

și *domnu* pentru singurit
domni pentru înmulțit

plus poate pe ici pe cole cîte o formă arhaică în *u* la înmulțit. Iar pentru limba veche și pentru cea de astăzi *u* final dispăre și *i* se scurtează; unde și unde în limba veche se găsește forma arhaică de la singurit *domnu*, *feru* etc.

Unele substantive de la această declinare au la înmulțit *ă*, atît străine cît și romîne: *topor*, *topoară*.

În cronică lui Zilot Romînul (din Valahia) se află *cară* (vezi Columna lui Traian p. 537, 538, No. 10—12 din 1882). Cu toate aceste *picior-picioare*.

Observăm că în cronică lui Zilot se găsește și *picere*:

„Care avea feciori, avea vr'o mingiere

Iar care nu avea, vai d'ale ei *picere* !“

și mai jos pe aceeași pagină

„De are dor la cap, el spune la *picioare* !“

rimînd cu *doare*.

Declinația a III-a romînească cuprinde substantive terminate în *e*: *soare*, *moarte*, *șerpe* etc. Acest *e* provine sau din acuzativul declinării a doua latinești: *solem-soare*, *mortem-moarte*, *montem-munte*, *pontem-punte*, *frontem-frunte* etc. sau din nominativele singulare remase de

la declinarea I-a și trecute la declinarea a III-a ca : *vipera-vipere, vespa-viespe, charta-carte* etc : în sfârșit din nominative de la declinarea a III-a latinească : *serpens-șerpe, sanguis-sânge, lumen-lume*. etc. — Se înțelege că nominativele de la declinarea I-a românească, precum *carte, vipere* etc. au trecut la declinația a III-a românească, după peirea declinării cu 2 cazuri, adică atunci, când forma în *e* de la declinarea I-a (provenită din nominativul în *a* : *charta-carte* etc.) românească ori trebuia să piară, ori să treacă la declinarea III-a. Din faptul că avem la declinarea a III-a rom. cuvinte remase sau supt forma nominativului sau sub forma acuzativului, conchidem că și aice a existat în o vechime îndepărtată două cazuri : cazul subiect (Nominativul) și cazul regim (Acuzativul). — Unele cuvinte au rămas pînă astăzi cu două forme la singurit precum :

nime și nimene

șerpe și șerpete (pentru *serpente*, arhaism românesc care se audela Tîgani)

Ieată asemenea un cuvînt care avea două forme în cărțile vechi :

dolor-dor

dolorem-duroare (în cărțile vechi).

În cronică lui Zilot românul se găsește *dor* cu înțeles de *durere* :

„Tocmai ne-am semuit cu un bolnav cum zace
De boală zăpăcit, el nu știe ce face
Pe care de-l întrebă să-ți spue unde-l doare,
De are *dor* la cap, el spune la picioare.“

(Columna lui Traian, No. 10—12 din 1882).

Altele au perdut forma nominativului, pe care însă o putem vedea într'un verb format din ea d. e. trebuie să presupunem că, alătura cu *ferice* din *felicem*, exista *ferec* din *felix*; de vreme ce avem în limba românească arhaicul a *fereca*, în înțeles de a *ferici*: „ferecați sîn-teți săracilor.“

Astăzi avem *purec* și *purece*
șoarec și *șoarece*
pîntec și *pîntece*

din formele *purec* și *pîntec* provin vorbele a *pureca* și a *spinteca*. Ele ne arată existența unui nominativ, care altă dată era recunoscut ca atare. După cum nominativele de la declinarea I-ia românească au trecut la a III-a (carte); tot asemenea o mulțime de nominative de la declinarea a III-a au trecut la a II-a declinare d. e. *homo-om*, *soror-sor* (mai tîrziu trecut la I-a declinare *soră*), *leo-leu*, *draco-drac*, etc.

Pluralul declinației a III-a se sfîrșește în *i*: *munți*, *punți*, *flori*, *morți* etc. din pricină că foarte de timpuriu, încă din limba latină populară (după cum atestază unele din limbele romanice) pluralul declinării a II-a, cu alte cuvinte că *parentes* a devenit *parenti*, *pontes-ponti*, etc. În limba românească vechimea acestei schimbări de declinare este arătată prin modificarea dentalelor [*pontes-ponti-punți*, *partes-parti-părți* etc], care este una din cele mai vechi modificări fonetice; în adevăr, dacă s'ar fi zis în foasta limbă românească *parenti* și nu *parenți*, astăzi am avea *părinti*, căci de atunci încoace dentalele nu s'au mai modificat.

Declinarea a III-a românească în starea, în care se găsește astăzi și chiar în cărțile vechi, ne înfățoșază pentru unele substantive două forme la singurیت d. e.

o parte
unei părți
o punte
unei punți
 etc.

Însă această particularitate nu se observă de cît numai la substantivele feminine, căci cele masculine au numai o singură formă la singurیت d. e.

un munte
unui munte
un soare
unui soare
 etc.

De unde putem concludé că nu este un fapt fonetic, ci un fenomen gramatical eșit din analogia substantivelor feminine de la declinarea I-ia și iată cum : fiind-că toate substantivele feminine de la declinarea I-a românească au la singurیت două forme : *mamă-mame*, *casă-case*, etc. apoi limba a socotit, că cele două forme, cari la declinația I-a sînt un fapt fonetic, ar fi o particularitate a genului feminin, și de aceea a întins'o și asupra substantivelor feminine de la declinarea a III-a.

Articulul. Asupra articolului avem de luat aminte în texturile vechi trei particularități : 1) Articulul fe-

menin pentru genitiv-dativ are forma *ei* d. e. în manuscrisul de la British Museum din 1574 (vezi „Columna lui Traian“ No. 2 din 1882, p. 83): *hraneei, casei, judecatei* (p. 84): *fămeiei lui, featei* (p. 83), *pleavei* (84), *featei* (p. 85), formă mai aproape de cea originală *iei*, care provine din un dativ popular feminin *illae* (acest dativ se găsește pe inscripțiunile de la Pompei, d. e. „quid non possim *illae* caput frangere fuste“) și anume ca mai toate articulele românești, din silaba a doua a pronumelui „*lae*“, devenit *lie* (prin diftongarea lui *ae*, tratat ca *e* scurt), cătră care [*lie*] se adaugă ca și la masculin adverbul *hic*, (redus foneticește la *i*) de unde „*liei*“, forma macedo-română, care prin muiarea lui *l* devine *iei*. 2) Căderea literei *l* de la articolulul bărbătesc (lupul—lupu, domnul—domnu etc.), fenomen general și regulat în limba vorbită de astăzi, nu se observă de loc, nici chiar în monumentele populare ale veacului al 16-lea și al 17-lea. Ea pare că începe prin veacul al 18-lea și se dese-vârșește în veacul nostru, când zicem și dacă nu luăm a minte chiar scriem :

<i>dómnul vine</i>	în loc de.	<i>domnul vine</i>
<i>calu mîinîncă</i>	„	<i>calul mîinîncă</i>
etc.		etc.

Căderea lui *l* este un fenomen fonetic, ce se întîmplă cînd *l* este final, precedat de *u* și cînd nu face parte din silaba întonată d. e.

dómnul — *domnu*
lúpul — *lupu*

cúcul — cucu
 òmul — omu
 fíiul — fiu
 etc. etc.

iară dacã face parte din silaba întonată atunci rămîne d. e.

sătúl
 destúl
 fudúl
 etc.

3). Une ori se găsește în cărțile bisericești și chiar în documente *lu* în loc de *lui*, mai ales în cele scrise în veacul al 16-lea d. e.

„lu Iosif“
 „Dă har lu Dumnezeu“
 „Cuvîntul lu Dumezeu“
 „Pelița lu Dumnezeu“
 etc.

În manuscriptul românesc aflătoriu la London în British Museum (vezi „Columna lui Traian“ No. 2. p. 78) avem regulat *lu* înaintea unei vocale:

lu Is. Hs.
 lu Iosifü

și *lui* înaintea consoanelor:

steaoa lui spre răsărit
 a lui cetate (p. 82)

cu toate că găsim și:

lui Iacov (p. 84)

Noi credem că acest *lu* în loc de *lui* este o formă de tot arhaică, ce ni înfățișează starea articolului înainte de a se lipi de dînsul parazitul, „*i*“ care provine din adverbul latinesc „*hic*“, redus la *i* prin căderea lui *h*, inițial (ca ori-ce *h* din elementul latin) și prin căderea lui *e*, ca ori ce consoană finală.— Foasta limbă romînească trebuie să fi înfățișat și mai des această formă, căci fi-rește adverbul *i* din *hic*, ca determinare locală, n'a pu-tut, pînă nu și-a pierdut sensul local, să însoțască pre-tutindenea articolul *lu*.

Chestiunea vechimei lipirei articolului cu numele nu o putem determina numai cu monumente, începînd din veacul al 16-lea încoace. Înțelegem prin lipirea ar-ticulului cu numele pierderea accentului articolului și reducerea lui în stare de parazit. Noi am văzut mai sus că monumentele trecutului (din veacul al 16-lea încoace) ne înfățișează numai ca o remășiță arhaică pe *u* final, în vorbele terminate astăzi într'o consoană. Ceia ce ne silește să împingem departe în trecut lipirea articolului cu numele; căci în dialectele de dincoace de Dunăre, această lipire nu s'a putut face de cît numai atunci, cînd numele ce se termină astăzi într'o consoană, se sfîrșiau în *u*, cu alte vorbe cînd se zicea :

domnu în loc de modernul *domn*

pomu „ „ *pom*

lupu „ „ *lup*

etc.

fiind că numai așa e cu puțință să căpătăm: *lupulu-lupul* etc; mai tirziu am fi căpătat: *luplu*, ca în dialectul macedo-romîn. Observăm aice în treacăt, că, așa trebuie explicat copiilor în școală, iar nu că articolul este „*l*“, substantivul nearticulat „*lup*“ și *u* dintre *lup* și articol e un *u* eufonic!!!! Nici nu e bine să se zică unui copil „*ia un substantiv nearticulat și apoi pune-i articolul*“; căci articolul, cum vom vedea îndată, e pus și lipit cu numele de mai multe sute de ani, pe cînd numele avea altă formă; ci trebuie zis: „*dă-mi forma nearticulată*“ și apoi „*dă-mi forma articulată*“, iar pentru explicare trebuie spus copilului, că lipirea aceasta s'a făcut, cînd multe din vorbele nearticulate se sfîrșiau în *u*. Aceasta cu atîta mai mult cu cît la vorbe ca *purcea*, *mărgea*, *stea* etc. va fi nevoit cineva, cum fac toți gramaticii pînă în momentul de față, să zică „*adauge un u eufonic!!! și apoi pune articolul a*.“ Pe cînd trebuie să spună: forma acestor cuvinte era odinioară, în foasta limbă romînească, *purceauă*, *mărgeauă*, *steauă* etc. și atunci articolul lipinduse cu numele a dat, prin căderea lui *ă* dinnaintea lui *a*: *purceaua*, *mărgeaua*, *steaua* etc. Se poate spune copiilor cu formele *purceauă*, *mărgeauă*, *steauă* etc. nu sînt născocite de filologi, ci se aud în dialectul macedo-romîn; și ast feliu nu numai că se va da scolarilor o espicare adevărată, dar se vor introduce pe nesimțite în istoria limbei.

Limba cărților și a documentelor romînești ne înfășoaze, după cum am mai zis, numai rar pe *u* final

și nici odată formele *mărgeauă*, *purceauă*, *steauă* etc. fapte, ce ne silesc să mai împingem, cu câteva secole în urmă de veacul al 16-lea, lipirea articolului cu numele.

În monumentul rămas de la țarul serbesc Stefan Dușan din 1348. privitoriu la starea socială a Românilor de dincolo de Dunăre*), găsim mai multe nume proprii de Români articulate, (căci ca o particularitate a foastei limbi românești, ba chiar și a limbei vechi, era articularea numelor proprii);

Vladulū

Gradulū

Neagulū

Radulū

etc.

Prin urmare în veacul al 14-lea articolul era lipit cu numele.— Într'un document scris latinește, privitoriu la starea Românilor din țara Făgărașului din 1231**) găsim: „ab homine Bujul,” unde *Buiul* este un nume propriu articulat; *prin urmare lipirea articolului cu numele este anterioară veacului al 13-lea.*

Verbul. Nu putem atinge aici teoria conjugărei românești nici macar atîta de pre scurt, pe cît am atins

*) Vezi acest document în „Arhiva istorică a României“ de Dl. Hasdeu T. III p. 85—121, însoțit de un minunat comentariu făcut de dl. Hasdeu, din mai multe puncte de vedere, între care și din cel limbistic (p. 178—191).

**) Vezi „Arhiva istorică a României“ T I, 1 p. 97.

teoria declinării. Vom urma dar în astă privință metoda, pe care am urmat'o pentru sintaxă, adică vom arata și explica acele forme, pe care nu le mai întîlnim în limba de astăzi și pe care noi le socotim ca arhaisme strecurate în cărțile vechi din foasta limbă romînească.

a) În privința prezentului de la indicativ observăm că foasta limbă romînească era mai regulat supusă legilor fonetice, pe cînd limba nouă (a noa tră și a cărților bisericești) este mai des tulburată prin un element intelectual, analogia; d. e. *dormire* ar trebui să fie conjugat la prezentul indicativului romînesc întocmai cu *rugare*, care reproduce exact foneticește prezentul indicativului latinesc:

rogo—rog

rogas—rogi

rogat—roagă

rogamus—rugăm

rogatis—rugăți

rogant—roagă

adică *o* întonat remîne și cel neîntonat se schimbă în *u*. Ca *rog-rugăm* se conjugă și: *port-purtăm*, *pot-putem*, *sbor-sburăm*, *joc-jucăm*, *mor-murim*, *însor-însurăm*, *cos-cusut*, (vezi *coasem*), *torn-turnăm*. Așa se conjugă și *dormire* în foasta limbă romînească (pe alocurea în Ardeal pînă astăzi se aude *durmire*):

dormio—dormo—dorm

dormis—dormi

dormit—doarme
 dormimus—durmim
 dormitis—durmiți
 dormiunt—dormunt—dorm.

Însă fiind că există în conjugare o tendință de uniformizare; de aceea în unele verbe formele accentuate au luat locul celor neaccentuate, precum se vede în conjugarea de astăzi a lui *dormire*; (noi dormim, voi dormiți etc.) Tot ca *dorm-dormim* au pățit și următoarele: *coc-coceam*, *storc-storceam*, *scot-scoteam*, *înot-înotăm*, *înod-înodăm*, *cunosc-cunoșteam*, *acopăr-acoperim*, *voiu-voim*, *torc-torsei*, *sorb-sorbim*, *rod-rosei*, *plouă-plouat*. În altele, formele neaccentuate au gonit pe cele accentuate și le-au luat locul, așa este d. e. în verbul a *cugeta*,¹ care fonețește ar trebui să se conjuge:

coaget
 coageți
 coagetă
 cugetăm
 cugetați
 coageta

dar formele neaccentuate au adus peirea celor accentuate înlocuindu-le.

Așa sînt:

culc (colloco-colco)-*culcăm*.

gust (gŭsto cf. port. gosto, prov. gost, fr. goût, cari probează lat. pop. *gusto*, esp. *gusto*.)

curg-cur (cūrro it. correre, cat. esp. port. correr, prov. corir, vfr. corre, nfr. courir).

îmbuc (îmbücco cf. it imboccare, esp. port. embocar, fr. emboucher).

ascult (auscŭlto ct. it ascoltare, cat. escoltar, prov. esco-tar, vfr. escolter, nfr. écouter, deși spaniol es-cuhar, port. escutar).

sufļu (sŭfflo cf. it sofiare, nesp. soplar, port. soprar, fr. souffler).

spure (expŭrco [porcus] cf. it. sporcare, esp. esporcar).

scurt-scurtez (cūrto cf. it. scortare esp. port. cortar prov. escortar fr. écourter).

număr (nŭmero).

mușc (morsico-are).

mulg (mŭlgere cf. lomb. molg, piem. monse, prov. molser).

Fie zis în treacăt, verbul a *mînca* pe care tot îl chinuese gramaticii, voind să-l uniformizeze, fără știrea limbei (cel puțin pe la noi), se înfățișaze supt două forme *mînînc* și *mîncăm*, care reproduc pe *manduco-manonco-mînînc* (în loc de mînunc) *manducamus-mancamus-mîncăm*; în Ardeal, se zice, că s'a făcut uniformizarea înlocuinduse formele accentuate prin acele neaccentuate, așa că se conjugă:

eu mînc

tu mînci

el mîncă

etc.

b). Nici pînă acuma nu se cunoaște bine de gramaticii originea imperfectului nostru. Cei mai învățați dintre dînșii se iau după explicarea dată de dl. Cipariu, anume că imperfectul nostru provine din *infinitiv* prin adăugirea auxiliarului *am, ai, a, am, ați, au* (cînta-am = cîntam; vede-am = vedeam etc.); însă nici ei, cu toată învățătura lor, nici chiar dl. Cipariu*) n'ar putea explica**) forma persoanei I-a de la singurit în *a* (d. e. *eu lucra, eu cînta, eu vedea* etc.), ce se găsește în cărțile vechi, ca remășiță retăcită din foasta limbă romînească. De pildă: *Eu nu pricepea* Dos. V. Sf. p. 83. *Mă rugă* ibid.

Faptul este că forma „eu lăuda“ reproduce exact foneticește pe latinescul *laudabam*; căci *b*, în asemenea condiții, s'a schimbat în *u* trecînd prin *v* (cf. italianul *cantava*) și așa am avut *laudauam*; înse *m* final căzînd, a lăsat o resuflare pe nas asupra lui *a* dinaintea lui, care resuflare pe nas a schimbat cu vreme pe *a* final în *ă*, prin urmare forma *laudauam* a devenit *laudauă, lăudauă*. Odată ajuns *laudabam* la forma *lăudauă*, el a trebuit să sufere aceiași modificare ca și: *mărgeauă, sățeauă, purceauă, zauă* (ζάβα) *greauă*, (gravis-grevis, și prin schimbare de declinare, *grevus-greva*) etc. adică să-și

*) Să nu se creadă că noi voim să micșurăm prin aceasta meritele venerabilului canonic T. Cipariu, care este unul din cei mai neobosiți adunători de forme vechi de limbă romînească.

**) Afară poate de explicații cum se zice scoase din buzunariu, cari n'au nici o valoare științifică, precum ca „a căzut *m* de la *cîntam* și a ramas *cînta*.“

piardă diftongul *uă* și să remină „*lăuda*.“ Persoana a II de la singurیت *lăudai* provine din *laudabis* (căci foarte de timpuriu pretutindenea de la persoana a II-a de la singurیت forma *as* a fost înlocuită cu *is*, cf. *laudas-laudis-lauzi*) unde *b* urmat de *i* schimbînduse în *v* și apoi în *u* a dispărut: *lăudai*, după cum *scribis* a devenit *scrii* a III-a persoană de la singurیت fiind tratată întocmai ca III de la îmulțit „*laudabant*“ a trebuit să deie *lăudauant lăudauă* de unde „*el lăuda*“; „*ei lăuda*“ pînă în ziua de astăzi. Așa că imperfectul în foasta limbă romînească avea forma următoare:

lăuda
lăudai
lăuda
lăudam
lăudați
lăuda

Persoanele I-ia de la îmulțit tot nu se poate explica de cît numai admițînd și în limba romînească, ca în cea spaniolă, o cădere a accentului la plural pe aceeași silabă ca și la singurیت, adică:

laudábam
laudábas
laudábat
laudábamus
laudábatis
laudábant

prin urmare *laudábamus* a trebuit să devie conform le-

gilor de mai sus¹⁾ *laudavamo—laudauăm—laudam—lăudăm—lăudam*. Acum, dacă ne gîndim la întrebuintarea persoanei I-a de la îmulțit pentru întăia de la singurit, într'o limbă neliterară, cum era foasta limbă romîneasă, vom avea esplicația pentru ce a perit *eu lauda*, înlocuinduse prin *eu lăudam* (cf. franțuzește *j'avons* etc.)

c). Limba veche cunoștea, ca remășiță din foasta limbă romîneasă, un preterit, ce se deosebește la multe persoane de preteritul de astăzi, și aceasta fiind că foasta limbă romîneasă, judecînd după remășițele, ce se găsesc în monumentele vechi, reproducea mult mai exact foneticește formele limbei latine populare, pe cînd limba de astăzi este încărcată cu forme produse prin analogie. Așa este preteritul nostru față cu cel ce se găsește prin cărțile vechi, iată spre comparare formele vechi și cele nouă:

CONJUGAREA I.

<i>forma veche</i>	<i>forma nouă</i>	<i>tipul latin popular</i>
însemai	însemai	segnai
însemași	însemași	segnasti
înseamnă	înseamnă	segnau, segnó
înseamnă	înseamnă	segnavmus-segnamus
înseminat	înseminat	segnavitis-segnats segnat
înseminat	înseminat	segnarunt-segnarant

(prin confuziune cu plus-quam-perf. indicat.)

¹⁾ Vezi „Romania“ 1880 p. 368—370 unde am esplicat aceste legi fonetice cu deamăntul.

Mai întâiu să examinăm deosebiriile între forma veche și forma nouă: în forma veche avem *însemnai*, *însemnași* cu *a* curat, pe cînd în forma nouă avem, mai ales în Moldova, *însemnăi*, *însemnăși*; unde schimbarea lui *a* întonat în *ă* nu este și nu poate fi un fapt fonetic; ci *a* s'a schimbat în *ă* supt influența persoanei a III-a de la singurit, *însemnă*. La îmulțit încă avem *însemnăm*, *însemnat* (ex. *însetoșai și mă adăpat*) și în forma nouă avem: *însemnarăm*, *însemnarăți*, cari sînt formate de la persoana a III-a plural *însemnară* prin adăugirea sufixelor *m*, *ți*. Așa dară la singurit, ca și la îmulțit, persoana a III-a a înriurit asupra modificărei celorlalte două persoane și de aceia preteritul de astăzi nu mai reproduce exact foneticește preteritul limbei latine populare. Din potrivă preteritul vechiu reproduce exact pe cel din limba latină populară; căci persoana a III-a de la singular derivă din *segnau-segno* (cf. celelalte limbi romănice) prin schimbarea lui *o* întonat și final în *ă**). Persoana I-ia de la îmulțit *însemnăm* provine din *segnarmus-segnamus*, după cum am demonstrat în „Romania“ (din 1880 p. 366—367). Iată o citație din Dosofteiū în care avem trei asemenea perfecte la persoana I-a imm.: *și deacăi vădumă, cădumă la pămîntă și ne rugămă*. V. Sf. Dos. p. 70. Formele *petrecum* și *văzum* se află pînă și într'o cronică muntenească de la începutul acestui veac. Vezi „Columna lui Traian“ No. 4—5, 1882 p. 275 (versuri) id.

*) Vezi discuțiunea acestei legi fonetice în „Romania“ din 1881 p. 346—352.

p. 276. Mai mare greutate înfățișează persoana a II-a de la înmulțit *însemnați*, căci pentru explicarea ei sîntem nevoiți să admitem existența unui tip ca : *segnavtes-segnats-segnat-semnat*.

Verbele de întăia conjugare, care au un *i*, înaintea sufixelor *ai*, *ași* etc. și cari din pricina acestui *i* și a celui din silaba următoare au schimbat pe *a* din sufix în *e*, în monumentele vechi bisericești nu înfățișează această schimbare d. e.

preterite ca tăiei.

giunghiei

muiei

împrăștiei

erau : tăiai, giunghiai, muiai, împrăștia*) etc.

CONJUGAREA a II-a.

<i>forma veche</i>	<i>forma nouă</i>	<i>tipul. lat. popular</i>
tăcúí	tăcui	tacui
tăcúși	tăcuși	tacuiști-tacuști
tăcú	tăcu	tacuit-tacut
tăcúm	tăcurăm	tacuimus-tacumus
tăcút	tăcurăți	tacuiști-tacutes
tăcúrá	tăcură	tacuerunt înlocuit prin <i>tacuerant</i> .

Am luat ca exemplu preteritul verbului *tăcere*,

*) Intre puținele observații sintactice ce am făcut cu privire la limba monumentelor vechi am scăpat din vedere să fa-

fiind că deosebitele sufixe ce avea limba latină la preteritul verbelor de conjugarea a II-a (*vidi, delevi, tacui*) au perit toate dinaintea sufixului *ui*, așa că în limba românească astăzi conjugarea a II-a cunoaște numai preteritul în *ui*. Atît forma veche a preteritului cît și cea nouă au accentul pe sufix (pe *u*) la toate persoanele : *tăcui, tăcuși* etc. pe cînd în limba latină la unele accentul era pe radical ; *tăcui, tăcuit*. Această schimbare a fost făcută din următoarele împrejurări : 1) tendința de a avea accentul tot pe aceeași silabă, adică în cazul nostru, fiind că se zicea *tacúimus, tacuerant* (în limba latină populară), apoi accentul a căzut pe *u* și la celelalte persoane și 2) singura tendință de uniformizarea accentuării n'ar fi fost de ajuns în cazul de față, fiind că ne am pute întreba pentru ce uniformizarea nu s'a făcut în sensul celalalt, adică să se fizis : *tácumus, tácut, tácură* (după căderea vocalei *i*) ; de aceia trebuie să ne gîndim pentru explicarea faptului, și la o altă tendință mult mai generală în limba românească, anume aceia de a schimba la preterite accentul de pe radical pe sufix, sau, după *Diez*, de

cem și aceia că preteritul era mult mai des întrebuintat în monumentele vechi de cît este astăzi. Preteritul este amenințat să piară, căci o formă se chiamă moartă, cînd numai este întrebuintată. Pierderea lui ar fi de mare pagubă pentru elementele estetice ale cuvîntărei ; căci, chiar dacă am admite că preteritul are același sens cu perfectul compus (am dat, lăudat etc.), încă tot ar servi pentru a varia stilul. Academia, dacă s'ar ocupa de limbă și nu ar migăi și piroti la ortografie, ar îndemna pe aspiranții la premiile ei, să reinvie preteritul cel puțin ca variație de stil și acestia cu

a priface preteritele tari în preterite slabe (probă verbele de a III-a conjugare). Acum venind la însăși derivarea preteritului romînesc din cel latinesc, observăm că forma veche reproduce exact foneticește tipul limbii latine populare, căci *i* la preterit și la plus-quam-perfect a păzit următoarea lege: *remîne cînd e final, tăcui, și cade cînd e urmat de o consoană; tacústi, tacút, tacímus, tacíteș, tacúrant*. Forma nouă se deosebește de cea veche tot la persoanele I și a II-a de la plural, și tot pentru aceleași motive pe cari le am dat la preteritul conjugărei 1-a.

CONJUGAREA a III-a

Aice avem astăzi două clase de verbe; una, cea mai numeroasă, ale căria preterite se termină la persoana I-ia în *sei*: *plînșei, zisei, scrisei, storsei* etc, și alta, ce cuprinde numai vre o 20 de verbe, ale căroră pre-

atita mai mult cu cît el nu e de tot părăsit. O zicem aceasta pentru că sîntem siguri că o formă poate să revină la viață prin limba literară. Poporul, care nu simte atîta nevoie de forme cîtă simt literații, poate să zică nu-mi place: *lucrăi, făcui, dormii* etc; dar literatul, care are dinaintea ochilor modelele clasice, unde bogăția formelor este principalul element al frumuseței stilului, nu trebuie să se ia după gustul mulțimei. Teoria că-i destul un *cuvînt* pentru o *noțiune* și-i destul o *formă gramaticală* pentru a exprima un *raport* poate să fie regula limbilor în stare de natură; dar nici odată nu se va împaca cu nevoile limbii literare. De multă vreme stau în limba romînească față în față vorbele: *timp* și *vreme* fără ca să se stabilească între dîsele o deosebire, căci chiar cînd s'ar părea că s'a făcut un început de diferențiere, vine întrebuițarea pentru variarea stilului

XXXVIII

terite se termină în *ui* ca la conjugarea a II-a (a geme-gemui, a naște-născui, a paște-păscui, a vinde-vîndui, a crește-crescui, a așterne-așternui, a cere-cerui, a crede-crezui, a cerne-cernui, a țese-țesui, a începe-începui, a face-făcui, a pierde-perdui, a trece-trecui, a teme-temui, a coase-cusui etc). Aceste sînt verbe, cari, sau aveau preteritul în *ui* în latinește precum *gemere-gemui, texere-texui, timere-timui* (schimbare de [conjugare) *consuere-consui*; sau aveau o formă de preterit, ce s'a asimilat la tipul *ui* și la verbele de a II-a conjugare, precum: *pascere-pavi, vendere-vendidi, crescere-crevi, sternere-stravi, credere-credidi, cernere-crevi, incipere-incepi, facere-feci, perdere-perdidi* etc. sau în sfîrșit erau deponente în latinește precum *nascor-nasci*, care după peirea acestei forme au fost asimilate la conjugarea activă.

In monumentele vechi ca remășiță din foasta limbă

și o strică; așa de pildă zicem: *timp frumos și vreme frumoasă, n'am timp și n'am vreme, vremea este scumpă și timpul este scump* etc. dar e mai bine să zicem: *n'am vreme, căci timpul e scurt*, de cît *n'am vreme căci vremea-i scurtă* sau *n'am timp căci timpul e scurt*.

Așa este chestia neologismelor împămîntenite dejă. Pentru că avem cuvinte vechi în logul neologismelor, socot, că nu trebuie să predicăm stărpirea acestor din urmă. Ceia ce trebuie să susținem este întrebuițarea vorbelor populare și vechi în limba literară; alătura cu neologismele împămîntenite. Noi credem că de acum înainte limba noastră are puține neologisme de primit și aceste mai mult ca termini de știință și de politeță. Cînd eram în comunitate religioasă cu Slavii era cu neputința să nu primim de la ei un număr de cuvinte; tot asemenea, dacă am intrat cu apusul (neolatin) în comunitate culturală și politică, era și este cu

românească, multe verbe terminate astăzi în *sei* se sfîrșiau în *și* cu accentul pe radical; cu alte cuvinte, urmînd împărțirea lui Diez, în loc de preteritele slabe (adică accentuate pe sufix) de astăzi, aveau preterite tari (accentuate pe radical).

<i>forma veche</i>	<i>forma nouă</i>	<i>tip. latin popular</i>
zîși	ziséi	dixi
zîseși	ziséși	dixesti
zîse	zîse	dixet
zîsem	zîserăm	dixemus-dissemus
zîset	zîserăți	dixetes-dissets-ziset
zîseră	zîseră	dixerunt-disserunt-disserant.

Derivarea formei vechi din tipul latin este așa de evidentă că nu-i nevoie să știe cineva de cît două legi fonetice pentru a și-o explica: 1) că dentalele *d* și *s* se prifac în *z* și *ș*, cînd sînt urmate de un iod și 2) că *i*

neputință să ne păzim de intrarea în limbă a unei sumedenii de vorbe, ce amenințau cu moarte vechile cuvinte românești. Acum lucrurile s'au cam așezat; am primit ce trebuia primit și mi se pare că am finit de alungat, ce trebuia alungat. Neologismele remase nu trebuie alungate, căci ele servesc la variarea stilului și la un fel de ritm al prozei. Ar fi lung și n'ar fi nici locul aice de a espune ceia ce numim noi ritm al prozei, atîta spunem că fie-care, cînd scriem și oratorii cînd vorbesc nu întrebuițaze de multe ori cutare sau cutare cuvînt, „pentru că nu vine bine“ nu la înțelel. ci la un fel de armonie a înlănțuirii vorbelor, pe care noi îl numim ritmul prozei, și care une ori este așa de personal în cît face parte din stilul cutărui sau cutărui scriitor. Studiul acestu ritm ar trebui să fie principala în delectare a celor ce se ocupă cu stilistică și ritorică românească; căci mărire domnului, în fiecare an plouă cu stilistici și ritorici, care de care mai deșartă și mai netrebnică.

seurt clasic, s'a schimaat în *e* în toate limbele romanice și prin urmare și în limba românească.

Observăm că persoana a a II-a de la plural *tăcut, mîncat, ziset* etc. este foarte rară și aceasta fiind că la unele conjugări (I, II și IV) se confundă cu participul trecut. Să esplicăm cu ocazia aceasta și enigmaticul *fost*, pe care cu toții îl simt de latin și nime nu l'a esplicat însă din ce formă anume derivă: Se știe că în latinește nu exista pentru verbul *sum* nici supin și prin urmare nici particip trecut, celelalte limbi romanice au alergat la alte verbe, de unde au împrumutat un particip trecut pentru verbul *sum* (italiana, provinciala și trancheza la verbul *stare*: *stato-estat-été*; spaniola și portugheza la verbul *sedere*: *sîdo*.) Limba românească a profitat de confuzia, ce se născuse pentru unele conjugări între participul trecut și a doua persoană plural de la preterit, și a scos un particip trecut pentru verbul *sum-îs* și iată cum: preteritul verbului *sum* a trebuit să se conjuge în foasta românească ast-feliu.

fui
foși
fu
fum
fost
fură

judecînd după asemănarea cu celelalte limbi romanice:

ital.

portgheză

provincială

fui

fui

fui

fosti	foste	fost
fu	foi	fo
fummo	fomos	fom
foste	fostes	fotz
furono	forão	foron

În cărțile vechi românești se găsesc formele : *fui, fu, fum, fură* ; numai în loc de presupusul *foși* se găsește *fuși* și această schimbare se datorește analogiei persoanelor, unde *u* se păstrează de toate limbele romanice precum este persoana I-iu (it. *fui*, spaniol *fui*, port. *fui*, provin *fui*, fr. *fus*). Dacă observăm limbele romanice meridionale vedem că numai la persoana I-ia de la singular *u* a fost socotit ca lung și prin urmare s'a păstrat, pe cînd la celelalte persoane se găsește *o* de nu în forma modernă, cel puțin în cea veche. Era de ajuns ca în românește persoana I-a de la singular să fi fost *fui* pentru că sub înrîurirea ei celelalte persoane să schimbe pe *o* în *u*, ținînd samă de propensiunea cătră *u* a limbei românești. Oricum fie, în limba cea mai îngemănată cu a noastră, în limba italiană, persoana a 2-a de la singular și cea de la îmulțit ne înfățoșeze un *o*, care esplică pe *o* al nostru din *fost*.

Acum, venind la modul cum s'a schimbat forma veche a preteritului românesc în forma de astăzi, adică cum *ziși, ziseși, zise* etc. au devenit *zisei, ziseși, zise* etc. observăm că aice persoana a III-a, atît cea de la singular cît și cea de la îmulțit, au fost născătoare a celorlalte persoane. În adevăr din fostul preterit au ramas

numai două forme nemodificate: *zise* și *ziseră*; din aceste, *zise* a dat naștere formelor *zisei*, *ziseși* prin adăugirea sufixelor *i*, *și*, și prin atragerea accentului pe sufixe, după analogia celorlalte conjugări (cf. *laudai*, *auzii*;) iar *ziseră* a dat naștere formelor *ziserăm*, *ziserăți* prin adăugirea sufixelor *m*, *ți*.

CONJUGAREA IV-a

<i>forma veche</i>	<i>forma nouă</i>	<i>tipul latin popular</i>
auzî	auzii	audii
auziși	auziși	audisti
auzî	auzi	audit
auzîm	auzirăm	audimus
auzît	auzirăți	audites-audits
auziră	auziră	audierunt-audirunt înloc. prin <i>audirant</i> .

Firește că în măsura în care perfectul, compus din un auxiliar și din participul trecut, a început a se întrebuița mai des, în acea măsură formele de la îmulțit, și mai ales persoana a doua, a început a fi mai rară, căci s'ar fi dat loc la confuzii grele. Preteritul pierzindu-și cu acest chip îmulțitul la cele mai multe conjugări, trebuia sau să piară sau să se modifice. Modificarea s'a făcut și la această conjugare ca și la celelalte tot după aceeași metoadă, anume persoana a III-a de la îmulțit a dat naștere celorlalte și așa am avut și aici *auzirăm*, *auzirăți*. Singuritul n'avea nevoie de modificare de vreme ce el se găsea în condițiile în cari îl

voia tendința generală, adică cu accentul pe sufix și nu pe radical.

d) *Imperativul*. Și pînă astăzi în limba romînească sînt două imperative, unul afirmativ și altul negativ. Cel afirmativ derivă parte din imperativul latinesc, parte din prezentul indicativului :

1) <i>laudă</i> (lat. <i>lauda</i>)	2) <i>taci</i> (lat. <i>tacis</i> nu <i>tace</i>)
<i>lăudați</i> (lat. <i>laudatis</i>
nu <i>laudate</i>)	<i>tăceți</i> (<i>tacetis</i> nu <i>tacete</i>)
3) <i>plîngi</i> (<i>plangis</i> nu <i>plange</i>)	4) <i>auzi</i> (<i>audi</i> sau <i>audis</i> , căci
dar <i>vinde</i> , <i>prinde</i> etc. reprod. tot una au fost tratate în rom.)
pe <i>vende</i> , <i>prende</i> etc.	<i>auziți</i> (<i>auditis</i> nu <i>audite</i>).
<i>plîngeți</i> (<i>plangitis</i> nu <i>plangite</i>)	

Imperativul afirmativ avea aceeași formă în limba monumentelor vechi ca și în limba de astăzi. Nu este tot așa însă cu imperativul negativ, care în limba veche era la amîndouă numerele deosebit de cel afirmativ :

1) <i>Nu lăuda</i>	2) <i>Nu tăce</i>
<i>Nu lăudareți</i>	<i>Nu tăcereți</i>
3) <i>Nu plînge</i>	4) <i>Nu auzi</i>
<i>Nu plîngereți</i>	<i>Nu auzireți</i>

În limba de astăzi numai persoana a II-a de la singular a rămas deosebită, dar cea de la înmulțit s'a înlocuit prin pluralul imperativului afirmativ : *lăudați*, *tăceți* etc. căci se zice *nu lăudați*, *nu tăceți* etc.

Originea imperativului negativ așa cum ni-l înfățișează monumentele vechi pare a fi infinitivul prezent. *Nu lăuda*, *nu tăce*, *nu crede*, *nu minți* au accentul pe

aceiași silabă ca și infinitivul scurtat; dar ceia ce ne îndeamnă mai mult a crede această derivare este persoana a doua de la îmmulțit *nu lăudareți* etc; unde avem infinitivul prezent întreg (așa cum se găsește el în monumentele vechi, vrîstînd cu cel prescurtat (plus *ți* sufixul persoanei a doua de la îmmulțit) *lăudare-ți* etc.: Ipoteza noastră ar deveni lege științifică, dacă am găsi infinitive întregi *laudare, zicere* etc. întrebuițate ca imperative la a doua persoană de la singurit.

c) Infinitivul se înfățoșaze în monumentele vechi sau supt forma întreagă: *scriere, fire, zicere* etc. sau supt forma scurtată: *a lucra, a merge* etc. Noi am explicat aiurea*) că pierderea silabei *re* nu este un fapt fonetic; căci de ar fi așa atunci s'ar naște întrebarea, pentru ce *re* din *simțire* a căzut la infinit. *a simți* pe cînd cele din *suptire* a remas. Pierderea silabei *re* se esplică prin următoarea lege: *cînd din una și aceiași formă se nasc două cutegorii gramaticale deosebite, atunci forma însăși se diferențiază în două d. e. ședere* a remas supt forma aceasta ca substantiv; iar ca infinitiv spre diferențiere a pierdut silaba *re, a șede* etc.

f) In limba veche romînească, ca o remășiță (dialectală) din foasta limbă romînească, exista un condi-

*) Vezi „Romania“ No. 39 din anul 1882 p. 547, sau darea de samă foarte exactă și inteligentă ce face Dl. I. Nădejde în foaia „Contempranul“.

țional, totdeauna precedat de conjuncția *să* (provenită din *si-se-să*), care avea forma următoare :

să intrare (de voiü întra)

să intrari

să intrare

să intrarem

să intraret

să intrare

(vezi exemple scoase din cărțile vechi adunate de venerabilul canonic T. Cipariu în „Principia de limba“ etc. p. 186—190). În cartea de față încă avem exemple ca :

„*Deacă dormire tu pre mijloc de hotar*“ p. alătura cu exemple de condițional, cum îl avem noi astăzi :

„*și să te ochiul tău săblizneaste*“ etc. (p. 26) iar mai încolo :

„*E să greșire ție fratele tău* etc.“

„*și să te ascultare, aflavei fratele tău*“ (p.)

„*să amu fure ochiul tău prost, tot trupul tău luminat va fi*“.

etc. etc.

Noi credem că acest condițional vine din perfectul conjuctivului :

intraverim — intrarim — intrare

intraveris

intraverit

etc.

etc.

intraverimus
 intraveritis
 intraverint

III

Am zis la începutul acestui studiu că între limba monumentelor vechi și între limba de astăzi stau ca deosebire remășițe din foasta limba românească, ce se întîlnesc ici coala prin cărți vechi și documente. Noi nu am putut îmbrățișa aice toate deosebirile sintactice și etimologice, ce se găsește în bucățile strînse în cartea de față, căci aceasta ar cuprinde spațiul unui gros volum. Ceia ce bate mai tare la ochi, cînd citești un text vechi, pe care îl înțelegi este chipul deosebit de cel de astăzi de a exprima cutare sau cutare idee. De aceea am și purces de la acest fapt și m'am rădicat la cîteva observații generale de sintaxă și de etimologie pe care le-am și esplicat în originea lor. — Ca să sfinșim ne mai remîne să zicem ceva asupra foneticei. Noi credem că mai toate fenomenele fonetice ce prezintă astăzi limba românească le înfățișează și foasta limbă românească. De aceea avem să înșirăm aice cele mai însemnate schimbări de vocale și de consoane după șirul producerii lor, pe cît putem judeca cu studiile făcute pînă astăzi.

Lăsînd de o parte fenomenul schimbării lui *e* scurt clasic în *ie*, cînd e accentuat.

precum: m^{eu}—m^{ieu}
 p^{er}do—p^{ier}d

përeo—pier
 lëvo—ieu
 lëporem—iepure
 etc.

căci acesta s'a petrecut în limba latină populară și este atestat de toate limbele romanice ; cel mai vechiu fenomen, ce a deosebit limba noastră de celelalte limbi romanice și prin urmare cea mai veche trăsătură caracteristică a fizionomiei sale este prifacerea dentalelor *t*, *d*, *s* în șuerătoarele *ț*, *z*, *ș* :

tërra-tierra-țera (țeara-țară)
 tēnet-tiene-țene (ține)
 tēstum-tiest-țest (țăst)
 deum-dieu dzeu (zeu)
 diem-die-dii-di-dzi (zi)
 dicere-dzicere (zicere)
 servus-sierv-șerv-șerb
 sēdeo-siedo-șed
 etc. etc.

NB. Această schimbare are loc când *t*, *d*, *s* sînt urmate de un *i* lung clasic sau de un *e* scurt ce s'a schimbat în *ie*.

Zicem că acesta este fenomenul cel mai vechiu, căci nici o vorbă slavonă n'a suferit această schimbare, ceia ce însemnă, că nu intrase în limbă nici una (avînd *t+i*, *d+i*, *s+i*) pe vremea cînd se petrecea această schimbare. Vorbe ca : *tină* (vechiea slav. *tina*), *tihnă* (v. slav. *tihă* și verbul *tihnonti*), *tisă* (v. sl. *tisă*), *dihanie* (sl. *dihanie*), *silă* (v. sl. *sila*) etc. nu erau în limba noastră, cînd au început a se modifica dentalele supt înriiu-

rirea lui *i* vechiū ; ele au sosit după ce se finise modificarea și de aceia au și remas cu dentala neatinsă.

DI. Hasdeu în „Columna lui Traian“ No. 10—12, din 1882 p. 544—553, analizînd tormeie creștet și *ur-zică*, pe cari le numește „etimologii populare din epoca formațiunei limbei romîne“, ca și cum ar fi fost o epocă cînd s'a format limba romînă!! zice că forma *urtica* a devenit *urdica* sub influința verbului *ordiri* pe întăiul plan, sub influința dacicului *δύν* (urzikă) pe al doilea plan.

2) Alt fenomen vechiū, ce s'a produs în sinul limbei romînești, fără nici o înriurire a vre unei alte limbi, este ivirea sunetelor întunecate *i* și *ă*. Ele sînt o notă caracteristică ce deosebește limba noastră de celelalte limbi romanice și fixaze marginea între limba romană (eșită direct din limba latină populară) și între limba romînească.— Sunetul *i* odată născut în condițiuni organice proprii limbei noastre, s'a mai lățit în limbă și din alte condiții : Cea mai veche producere a lui *i* este cea eșită din *a* intonat urmat de *n*, *mp*, *mb* : *canem-cîne*, *campum-cîmp*, *ambulo-amblo imblu* etc. Foarte puține cuvinte streine se aflau pe atunci în limba romînească; noi am găsit numai patru cuvinte slavone : *СТАНЪ*-stîină, *СМАТНА*-smîtină, *КОНАНЪ*-jupîn și bulgarul *stopan-stăpîn* și vr'o două cuvinte grecești : *σπανός*-spános-spîn, *μαγγανέω*-manganeo-mîngiiu, și cuvîntul romînesc pârîngă care provine din *palanga* [phalangae, φαλαγγες], a căria imagine se vede pe „Columna lui Traian“ (vezi „Dictionnaire des

antiquités romaines et grecques“ par Rich trd, fr. de M. Cheruel p. 429). Etimologia d-lui Cihac d'n cehul *paroh* (poințe), cr. serb. *parog*, n'are nici un temeiū. De sigur că *a* în condițiile de sus nus'a schimbat de o dată în *ê*, ci înainte de a ajunge la acest sunet a trebuit să treacă prin mai multe faze, dintre cari unele au fost senzibile pentru ureche. Noi credem că una din acele faze a fost *on*, și aceasta fiind că numai așa se poate explica, cum o mulțime de vorbe slave scrise cu *κ*, (care avea valoarea lui *on* nazal) se găsesc în românește avînd un *i* în locul acelu *κ* = *on*: *избѣндаκ-izbîndă*, *зѣмръκ-zîmbru*, *крѣчинаκ-crîncen*, *облѣκκ-oblînc*, *тѣмκκ-tîmp*, *пѣтъκκ-potîng*, *сѣвъκκ-sîn-zoe* etc. Se înțelege că atunci, cînd *a* ajuns *ân* în faza *ôn* și cînd au intrat în limbă cuvintele slave de mai sus, *on* din vorbele băstinașe: *bonum*, *sono*, *tonat*, *pono* etc. devenise de multă vreme *bunu*, *sunu*, *tuna*, *punu* etc, căci altmintrelea s'ar naște întrebarea pentru ce, cînd *obloncū* slav s'a schimbat în *oblînc*, *bonum* n'a devenit și el *binu*. Schimbarea lui *o* urmat de *n* în *u* trebuie socotită ca unul din cele mai vechi fenomene ale limbei noastre. Nazala *n* a trebuit să înceapă a lucra o dată asupra tuturor vocalelor, ce erau în stare a suferi influența ei, de aceea trebuie numai de cît presupus că atunci cînd *n* lucrînd asupra lui *a* intonat îl adusesse la faza *o*, *n* lucrînd asupra lui *o* intonat din vorbe ca *sono*, l'a adus la *u* sau cel puțin la un *o* foarte închis. — Noi presupunem că influența nazalei *n* asupra vocalei ce *o* pre-

L

cedează a început încă din limba latină populară,*) dar într'un chip foarte nesimțitor pînă la sfîrșitul veacului al 10-lea. De la veacul al 10-lea și pînă la începutul veacului al 13-lea s'a isprăvit de format sunetul *i*, căci la 1231 avem vorba *sîmbătă* pronunțată așa cum o pronunțăm noi astăzi***) — Alte condiții în cari s'a produs un *i* tot în sinul elementului latin al limbei noastre, iarăși fără nici o înriurire streină ****) sînt următoarele: Ori ce *e* lung clasic și întonat se schimbă în *i*, dacă era precedat de consoanele labiale *m*, *p*, *b*, *v*, *f* și urmat de *n* și dacă în silaba ce urmează nu se afla un *e* sau *i*.

venam-vîna

juramentum-jurămînt

pavimentum-pămînt

monumentum-mormînt

Meso-latinul *Moriment* dintr'o inscripțiune (din Tomaschek, Zur Kunde der Haemus-Halbinsel, Wien p. 55 din 1882); *morimentum* ar fi o etimologie pop. pentru *monumentum*, vezi Hasdeu „Columna lui Traian“ No. 10—12 din 1882.

vendo vînd

ventum-vînt

foenum-fîn etc.

*) Este de luat aminte, însă cu oari cari rezerve, ce zice Petru Maior despre acest fenomen în bucata ce am pus'o noi în această carte.

**) Vezi „Convorbiri Literare“ din Iulie 1881.

***) Cînd zicem *fără nici o înriurire streină* înțelegem că Romîni n'au luat acest sunet de la alt popor, pe temeiul că sunetele nu se împrumută afară numai de cazul unei striviri aproape complete a unei limbi.

Dar dacă în silaba următoare se afla un *e* sau *i* ori dacă *en* nu era precedat de labiale, atunci *e* a rămas mai multă vreme neatins, cel puțin monumentele vechi ne înfățoșază ici și colea ca remășiță din foasta limbă românească: *mente* în loc de *minte*, *mene* în loc de *mine*, *jurămente* în loc de *jurăminte* etc. și apoi s'a schimbat în *i*: *lentem-linte*, *parentem-părinte*, *vendis-vinzi* etc.

Cuvintele streine, cîte se aflau în limbă pe vremea acestei schimbări, și cîte aveau un *e* întonat în condițiile arătate mai sus, au suferit aceiași modificare ca și elementul latin al limbei noastre, d. e. *sventŭ-svĭnt-sfĭnt*. Vechiul slav *pentino* a devenit *pintin*, adică un *en* precedat de o labială n'a devenit *in*, căci în silaba următoare era un *i*; dar în un derivat din *pentino*, *pĭntă-nog* avem un *î*, căci toate condițiile cerute pentru producerea acestui *î* sunt împlinite. — În vorbele slave *rend*, *rĭnd*, *rensa*, *rĭnză* ar fi trebuit să avem un *i*; însă după cum mai tîrziu *rideo* a devenit *rĭd*, *rivus-rĭu* etc., tot asemenea, din pricina lui *r* precedent, *i* din *rĭnd*, *rĭnză* a devenit *î*. Următoarele vorbe slave au suferit aceleași modificări ca și cele latine în condițiile lor: *menci* = *mince* (cf. lat. *mentem-minte*), *oglundat* subst. verb. *oglindă* (cf. lat. *lentem-linte*), *opentiti-opinti*, *cenbru-cimbru* (cf. lat. *coena-cena-cină*), *гpаа-grinda*, etc.

Mai tîrziu s'a produs un *î* dintr'un *ŭ* slav, mai ales cînd acest *ŭ* se afla lîngă un grup de consoane dintre care una era *l* sau *r*:

vsl. *prŭpriŭa* = *pîrpîriŭă*

vsl. *brŭlogŭ* = *bîrlog*

- vsl. brŭvĭno=bĭrnă
 vsl. klŭkŭ=cĭle plur. cĭlți cf. încĭlei.
 vsl. krŭkŭ (collum)=cĭre, cĭreă
 vsl. sŭgrŭciti=sgîrei
 vsl. krŭcĭma=cĭrcimă — crĭșmă
 rus. krŭcĭokŭ=cĭrciog
 vsl. krŭma=cĭrmă
 vsl. krŭnŭ=cĭrn
 vsl. krŭpa=cĭrpă
 vsl. krŭstŭ=crĭstnic
 vsl. drŭzŭ=dirz
 vsl. krŭknonti=crĭeni
 vsl. vrŭsta=vĭrsta și vrĭstă
 vsl. vrŭtŭpŭ=vĭrtop, hĭrtop
 vsl. vrŭhŭ=vĭrh, vĭrv
 obrŭsati pentru obvrŭsati=a obĭrși
 sverșiti=a svĭrși=sfĭrși
 vsl. vlŭkodlakŭ (loup garou)=vĭrcolac
 vsl. grŭlo=gĭrlă
 vsl. plŭkŭ=pĭlc
 vsl. hrŭgŭ=hĭrgău
 (vsl. grŭbavŭ=gĭrbov
 vsl. trŭgŭ=tĭrg
 vsl. trŭsŭ (vitis)=tĭrs-tĭrsă în espresia tĭrsă bătrĭnă și plur. tĭrși cu înțeles de vițe uscate.
 bulg. trŭnŭkup=tĭrnăcop.
 etc. etc.

Ori ce popor, cînd împrumută cuvinte, ce conșin sunete, cari nu se află în alfabetul său, apropie acele

sunete de sunetul său cel mai asemănat: astăzi dacă pui pe un strein să pronunțe *pîne*, *mîne* etc. va zice *pune*, *mune* etc. și în adevăr sunetul cel mai apropiat de *i* este *u*. Romîniî veacurilor trecute auzind pe Slavi pronunțînd în *ŭ* așa de scurt, că mai l'ar fi luat drept o lipsă de vocală, exemplu serbul *krd*=*cîrd*, ceh. *krti-ța*=*cîrtiță*, ceh. *prt*=*pîrte*, serb. *vrša*=*vîrșă* rus *vry-ti*=*a vîri*, serb. *trlo*=*tîrlă* au asemănat acest *ŭ* cu vocala *i* și au făcut o metateză de consoane așa că *br*, *cr*, *gl*, *vr* etc sau înlocuit prin *bîr*, *cîr*, *gîl*, *vîr* etc.

Metateza consoanelor nu este numai de cît cerută pentru ea *ŭ* slav să devină *i*, căci avem:

bulg. *gŭskŭ*=*gîscă*

slv. *bŭtŭ*=*bîtă*.

rus. *zabŭrliti*=*sbîrli*

bulg. *gŭdel*=*gîdili*

slv. *hŭdŭ*=*hîd*

Dar odată metateza făcută într'un număr mare de cuvinte, ea a determinat schimbarea și a altor vocale în *i* fiind ca se aflau lîngă un asemenea grup d. e.

vsl. *rylŭŭi*=*hîrleț*

vsl. *prelogŭ* (*bruyère*) *pirlog*

vsl. *pîreti-pret*=*a pîri*

vsl. *krijŭ*=*cîrjă* (cuvînt împrumutat de la lat. *crux* — *cis*.)

rus. *kromocika*=*cîrmojă*

vsl. *bodlŭ* (*spina*)=*bîldie* și *bold*

vsl. *fêrŭiati*=*fîrŭii*

croat. pèrlit=pirli alătura cu şperlă (spèrljiti).

vsl. hytrü=hîtru

rus. kurzovă rostit rom.

kruzovă=hîrzob

Alte ori a eşit un *i* dintr'un *ă*, fiind că din întâmplare se găsea lângă un grup de consoane asemenea metatezei, de care am vorbit mai sus, d. e.

Lat. *tardiu* mutîndu-şi accentul pe sufix a devenit *târziu*, înse fiind că *ă* se găsea lângă grupul *rz*, apoi prin analogie a devenit *i* şi așa avem *tîrziu*.

Vsl. *veslo* a trebuit să devină *văslă* în puterea unei legi de care vom vorbi mai apoi, însă fiind că *ă* se află lângă grupul *sl*, a devenit *i* şi așa avem: *vîslă*.

Tot ast-feliu rus. *peklo* (soufre brulant), ceh, *peklo*, ns. *pekla*=*păclă* şi apoi *pîclă*(???)

Slavicul *bahno* a devenit romîneşte *bahnă*, din acesta derivă adiectivul *băhnit-băhlit*; însă fiind că *ă* aton se afla lângă grupul *hl*, s'a schimbat în *i* şi așa avem, *bihlit*. Din vorba de origine slavonă *baltă* derivă *bătlan*: unde *ă* aflîndu-se lângă grupul *lt* s'a schimbat în *i* şi avem *bîtlan*.

Confuzia între *ă* şi *i* nu se face, cînd în vecinătatea grupului, ce conţine un *l*, *r* se află un *ă*, care alternează în formele accentuate cu un *a* D. E. *pärtinitoriü*, *cärturariü*, *märturie* etc. păstrează pe *ă*, fiind că limba are conştiinţa de înrudirea acestor vorbe cu *parte*, *carte*, *murtur* etc. şi prin urmare de legea alternării între *ă* neaccentuat şi *a* accentuat. De la *baltă* avem *băltos*, *băl-*

toagă, derivări evidente, de aceea s'a păstrat *ă*; dar *bîtan*. Vorba drept romînească *cîrnaț* provenită din un timp *carnaceum* și prin urmare foarte înrudit cu *carne*, a trebuit să aibă odată forma *cârnaț*, cu *ă*, ea și *cărnărie*; înse poporul a pierdut conștiința înrudirii *cărnațului* cu *carne* și de aceea a schimbat pe *ă* în *î* dinaintea grupului *rn*: Cuvîntul *fîrtat*, pe care Diez îl deduce rău și fără cale de la *federatus*, provine din un tip *fratratus*, (din *frater*) care ar fi trebuit să fie *frătat*; înse făcînduse metateză *fărtat* și uitîndu se cu desăvîrșire înrudirea lui cu *frate*, *frătat* a devenit *firtat*. Cînd au venit Romîniî în contact cu Turcii și au împrumutat de la aceștia mai multe cuvinte, ce conțineau un *î*, au păstrat pe acest *î* întocmai și în romînește. Următoarele cuvinte scoase din dicționariul d-lui Cihac au păstrat *î* în romînește, cași în rostirea turcească:

aghrylyk=agirlie

qalabalyq=celabalie

qâldyrym=căldărîm

qyrmyz=cîrmîz

qâtîr=catîr

tchaqyr=ceacîr (louche)

tchapkyn=ceapcîn

qyșt=cîșt

qyzlar=cîzlar (nume propriu).

fyrșant=fîrșant

hatyr=hatîr

parmaqlyc=parmaclie

sâqyz=sacîz
 sâlkym=salcim
 satyr=satîr
 thâqym=tacîm
 thahyn=tahîn
 tamuzlyc=tamazlic
 etc

Tot în vremea cînd *an* și *en* (în condițiile arătate) au ajuns să se rostească *i*, *a* întonat urmat de un *m*, *a* devenit *ă*.

Exemple de *a* întonat :

laudamus-lăudăm
 cantamus-cîntăm
 aramus-arăm
 damus-dăm
 di-tramo distrăm
 mamma-mămă-mumă.
 etc.

Cuvintele, ce înfățișaze astăzi un *a* întonat urmat de *m*, sînt intrate în limbă după isprăvirea priifacerei lui *am* în *ăm*, așa sînt : *alamă*, *aramă*, *pastramă*, *ham*, *dram* etc.

Un *a* reîntonat urrat de *m* era în latinește cel dinaintea consoanei finale *m* precum : *galam-gură*, *men-sam-masa* etc. Acest *a* nu s'a pronunțat curat nici chiar după căderea consoanei nazale *m*., ci cu un resflu nazal, care resflu a avut destulă putere ca să schimbe cu vreme pe *a* în *ă*. Din moment ce *a* final a devenit *ă*, *a* neîntonat din corpul cuvîntului, afară de cel inițial,

a început a se schimba și el în *ă* supt înriurirea lui *ă* final, sau mai bine după analogia lui *ă* final. Fenomenul acesta de analogie începe după prifacerea lui *a* final în *ă* și pune câteva veacuri pînă ce ajunge o lege nestrămutată. De aceia în documentele slavone dintre 1350—1550 se găsesec unele vorbe românești, în care avem *a* neîntonat în loc de *ă* de astăzi: Dl. Hasdeu în observațiile limbistice, ce face documentului țarului sârbesc Stefan Dușan (din 1348) citează numele propriu a unui român „*Oparitulă*“, și *Bradel* diminutiv din *Brad* unde avem un *a* aton în loc de *ă* (vezi „Arhiva istorică a României“ de Dl. Hasdeu p. 182). Noi încă am găsit în hrisoave slavone publicate de Dl. Hasdeu (Arh. Ist. a României) vorbele :

КЛАСЪРНИ (într'un document din 1459)

МАРТСРНИО („ „ „ 1417)

Dl. Hasdeu ne dă în cuvinte din Bătrîni (I. p. 241): ФЛАТЧІОНИ Е etc. (în un document din 1545 București).

Alt fenomen caracteristic a limbei românești este sensibilitatea vocalelor întonate *e* și *o*; căci ori de câte ori în silaba ce urmează acestor vocale se află un *ă* sau un *e*, *e* se deschide așa de tare în cît se priface în diftongul *ea*, și *o* în *oa* d. e.

cepam—cèpă—ceapă

plîcat—plècă—pleacă

horam—òră—oară

solem—sòre—soare

În limba de astăzi deschiderea lui *e* în *ea*, cînd

în silaba următoare este un *e*, nu se mai face, cum se făcea în limba monumentelor vechi:

mearge

treace

seamne

leamne

vreamne

etc.

din pricină că în limba de astăzi *a* închis între două vocale linguale (*e* și *i*) s'a schimbat în *e*, așa că verbele de sus au devenit *merge*, *trece*, *semne*, *lemne*, *vreme*, etc. trecînd fără să fie simțite prin *meerge*, *treece*, *seemne*, *leemne*, *vreeme* etc.*). — Fenomenul deschiderii vocalelor întonate *e* și *o* pînă să se schimbe în diftongii *ea* și *ou* nu era așa de general în limba veche cum este astăzi; căci se găsesc ici și cole documente în care *o* nu se vede diftongat. Chiar în limba de astăzi este un număr de cuvinte, unde *e* și *o* nu sînt diftongate.

Exemple pentru *e*: *mierlă*, *șperlă*, *perjă*, *mrejă*, *santinelă*, *smeură*, *sfeclă*, *butelcă*, *pestelcă*, *mutelcă*, *balercă*, *stecălă*, *mierță*, *holercă*, *pernă*, *umbrelă*, *peșteră*, *jiletcă*, *ciupercă*, *cochetă*, *cireșă*, *cămeșă*, *poreclă*, *greblă*, *problemă*, *dilemă*, *cupertă*, *bertă*, *cotletă*, *toaletă*, *egretă* ect.

Exemple pentru *o*: *cofă*, *sobă*, *soră*; *noră*, *bortă*, *foță*, *lobdă*, *lobodă*, *poftă*, *polcă*, *slobodă*, *scoică*, *doică*, *poznă*,

*) Vezi asupra acestei legi fonetice studiul nostru în revista franceză „Romania“ No. 39 din 1831.

bolfă, modă, ciubotă, cocă, șoptă, horă, odă, doină, etc. Adevărat că unile din abaterile acestea trebuie explicate aparte; dar cele mai multe sînt în excepție din două cauze: sau 1) pentru că nu se aflau în limbă pe vremea cînd avea loc fenomenul deschiderei și a diftongării acestor două vocale, precum sînt fără îndoială: *cochetă, problemă, dilemă, cupertă, bertă* etc. și *modă, metodă*, etc.; sau 2) pentru că, deși se aflau în limbă pe vremea evoluției acestui fenomen, nu erau în condiții de a deschide și diftonga vocalele lor întonate d. e. cuvintele drept romînești *soră* și *noră* provenind unul din *soror* și celalalt din *nurus**) au trebuit să aibă forma *sorur* și *norur*, forme ce și pînă astăzi se văd în espre-

*) Judecînd după cum se petrec lucrurile în celelalte limbi romanice, apoi o i ce ă scurt latinesc (clasic) a trebuit să se rotească o în limba latină populară:

<i>cūbitum</i>	—	<i>it. gomito</i> ,	spaniol. <i>cofdo</i> ,	provincial. <i>code</i> ,	f. <i>coude</i>	
<i>Lăpăm-lăpam</i>	<i>it. loca</i> ,	„	<i>l bo</i> ,	„	<i>lop</i> f. <i>loup</i>	
<i>Lătăm</i>	„	<i>loto</i>	;	<i>lodo</i>	„	<i>lot</i> r. <i>lipsește</i>
		etc.		etc.		etc.

În limba noastră am găsit numai următoarele cuvinte, cari au un o întonat, acolo unde în limba latină avem ua ă:

nūrum—nor—noră

cūbitum—cuto—cot

ūbi—o în încotro etc.

rūbeum—rubiūm—roib

excūtio—scoto—scot și scoț

plūviam—ploaie

rūssium—roșiu

auctūmnum—tomna—toamnă

mūriam—moare

cūbulum—covru

strictūram—strimptoare—strimtoare

adulterum—adultrum—aoltro—oltro—voltro—votru—hotru

(cf v. ital. *avoltero*, provincial. *avoultre*, vechiu fr. *avoutré*).

Starea aceasta (adică înfățișînd un o în loc de u) ar fi trebuit să ne prezinte toate cuvintele romînești cîte derivă

siunele compuse : *sorumea*, *norumea*, și numai tîrziu s'au asimilat la declinația I-a romînească, adecă au devenit *soră*, *noră*. Dăm aceste scurte explicații aice pentru că vorba escepție cu înțeles de *capriciu ne-regulat* trebuie alungată și din gramatică, cum se alungă din studiu științific al limbelor, și după cum este de mult alungată din studiul fenomenelor naturei. Un fenomen are loc în niște condiții anumite și dacă una din acele condiții lipsește, nu vom mai avea acel fenomen*).

3) Diftongarea lui *e* întonat în *ea*, în condițiile arătate mai sus s'a făcut înaintea transformării lui *e* în *chis* (provenit din *e* lung clasic, *mensuro* -- *mēsurō* și din *i* scurt clasic *video-vedo*) în *ă*, cînd acest *e* este precedat de labialele *m*, *b*, *p*, *v*, *f* și în silaba următoare nuste *e*. sau *i* d. e.

video—vedo—văd
pulum—pelum—păr

*). Se înțelege că nu avem pretenția de a fi constatat toate legile, ce urmează fenomenele vocalismului și ale consonantismului romînesc. Voim să arătăm aice metoda, după care am făcut cîteva cercetări și după care, credem, că trebuie să se facă toate cercetările. Cît pentru constatarea tuturor legilor, ce urmează vocalismul romînesc de abia vor ajunge cîteva generații de lucrători harnici.

din un tip latinesc, ce avea un *ă* în limba clasică ; adică ar trebui să avem :

lupum—lopu—lo ,
lutum—lotu—lot
crucem—croce—croace
gulam—goră—goară etc. etc.

Dar să nu u tăm că limba comună a Romînilor așa cum este astăzi și cum o găsim în genere în monumentele vechi, este

malum — melum — măr
 foetum — fetum — făt
 invitio — envetio — învăț
 etc. etc. etc.

Căci numai așa s'a putut ca diftongul *ea*, existînd aievea pe vremea schimbării lui *e* în *ă* să se reducă la *a*, cînd era precedat de labiale:

videat — *vèdat* — *veadă* — *vadă*
piram — *pèra* — *peară* — *pară*
foetam — *feta* — *feată* — *fată*
mensam — *mesa* — *measa* — *masă*
vittam — *beta* — *beată* — *bată*
 etc. etc.

Fîind că trecerea lui *feată* în *fată* nu se poate explica de cît numai prin schimbarea lui *e* de lîngă *f* în *ă*, *făată* și apoi prin dispărerea lui *ă* dinaintea lui *a*, după cum a dispărut pretutindena d. e. *masă* + *a* = *masa*, *casă* + *a* = *casa*, *lîngă* + *al țerei mele sin* = *lîng' al țerei mele sin* etc. Elementele slave ce prezentau un *ea* întonat (⊕) au suferit acciași schimbare d. e.

un dialect, ce s'a rădăcit la înălțime literară, (în biserică), și oficială, și ast-feliu a biruit alte dialecte, cari însă au lăsat și ele cîte ceva în lexiconul învingătorului lor. Se poate dar, ca aceste 12 cuvinte să fie o remășiță dintr'un dialect pierit, care producea mai exact limba latină populară în acest punct și că în dialectul, ce a devenit limbă comună să se fi întimplat o prifacere din *o* în *u*, numai în cuvintele unde *o* înfățișa un *ŭ* lat. clasic. Se înțelege că din această presupunere urmează *o* cel eșit din *ŭ* clasic a fost multă vreme deosebit la rostire de *o* cel provenit din un *o* lung clasic; căci numai așa s'a putut ca unele dialecte să-l amestece cu *o* și altele cu *u*.

nevasta — *neveasta* — *nevăastă* — *nevastă*,
smeadă — *smăad* — *smad*
veacă — *văac* — *vac*

Vechiul slavie *penta* a intrat în două rinduri în limba românească: odată, cînd avea nazala *en* și a dat *pîntă* din compusul *pîntănog*, și a doua oară, fără nazală, adică sub forma *petă* și atunci a dat *peată*—*păata*—*potă*.

vsl. *peagŭ*—*pag* vsl. *lipeanŭ*—*lipan*

vsl. *veadro*—*vadră* vsl. *preabeagŭ*—*pribag*

vsl. *sŭveatŭ*—*svat* — *sfat*

vsl. *caloper*—*calapăr* (*balsamita vulgaris*); *mézga*, serb. *mezga* (*succus arboris*)—*măzgă*—*mîzgă*; *omesti*, *ometon* = *omăt* pl. *omeți*; *paviază*—*pavază* (it. *pavese*, sp. *pavés* fr. *pavois*); *iear atone* *peharŭ*, serb. *pehar*—*păhar*, *pahar*; *podubealŭ*—*podbal* (*tussilago farfara*).

Însă dacă *ea* nu e precedat de labiale rămîne:

vsl. *hreanŭ*—*hrean*, vsl. *treaba*—*treabă*, vsl. *treazŭ*—*treaz*

vsl. *teaskŭ*—*teasc* etc.

Prifacerea lui *e* întonat (provenit din *e* lung și *i* scurt clasic) urmat de *n* și precedat de labiale (*m*, *p*, *b*, *v*, *f*) în *i*, cînd în silaba ce urmează nu este un *e* sau *i*, este anterioară prifacerei lui *e* în *ea* (credat—creadă: *plîcat*—*pleacă*; *cepa*—*ceapă* etc), căci de ar fi posterioară atunei: *vena* ar fi devenit *veană*—*văană*—*vană*, iar nu *vină*; *expavimentat*—*spăimenta* ar fi devenit *spăimeantă*—*spăimăantă*—*spăimantă*, iar nu *spăimîntă*; *fermentat* ar fi devenit *fărmantă*—*frămantă*, iar nu *frămîntă* etc.

Cu alte cuvinte dacă pe vremea cînd se zicea *feată* (din *feta*) s'ar fi zis *veană* (din *venam*), atunci, cînd *feată* trecînd prin *făată* a devenit *fată*, *veană* ar fi trebuit să devină și el *vană*. Dar faptele nu s'au întimplat astfel fiind că nici în condițiile lor nu erau aceleași: *venam*, dacă poate nu devenise chiar *vînă* era departe pe această cale, cînd *e* se deschidea în *ea* (*creadă* etc). Evoluția schimbării lui *en* în *în* (în condițiile arătate mai sus) precum și a sc'imbării lui *en* în *in* (mentem-minte, lentem-linte, dentem-dinte etc) se isprăvisc cînd au intrat în limbă vorbe ca *mrena-mreană*, *lenta* (*russes*) *lentă*, *mendoure* (albanez?) *mendre* etc. căci altmintrelea am fi avut: *mrină*, *lintă*, *mindre* etc.

Observăm că *e* din *mrenă* (nou slavon) s'a schimbat în *ea* din pricina lui *ă* final, pe cînd cel din *lentă* a rămas neschimbat și aceasta pentru că, pe vremea cînd a intrat în limbă *mrena*, încă era vie schimbarea lui *e* în *ea* (dacă în silaba următoare era un *ă*); iar cînd a intrat *lentă* (de la Reglementul organic în coace) numai era. Tot asemenea cînd au intrat în limbă vorbele *vsl. pomeană*, *vsl. izmeană*, diftongul *ea* nu încetase, după labiale, a se priface în *ăa* - *a*; și de accia au devenit *pomană*, *izmană*. Pluralele acestor vorbe erau *pomeane*, *izmeane*, pe cînd *mentem*, *dentem* etc. erau supt forma *mente*, *dente* etc. se înțelege că *mente* n'a putut deveni *meante*; din pricină că *n* din aceste cuvinte înrîura ca nazală asupra vocalei precedente și este știut că o nazală închide vocala dinaintea ei, iar *è*, *ea* sînt

vocale de chisă pînă la di tong; și apoi *mente*, *dente*, *părente* etc. se găsesse prin cărțile vechi numai ca re-mașite din foasta limbă romînească și aceste de sigur dialectale.

4) Vocalele romînești înfașșaze mult mai multe schimbări de cît consoanele, căci aceste din urmă, lăsînd la o parte modificarea dentalelor de cari am vorbit, au suferit puține schimbări. Dintre aceste schimbări cele mai importante sînt următoarele:

a) Grupul de consoane *qu* (citește *cv*) a fost tratat în două chipuri; sau a perdut pe *v* mai cu samă înaintea vocalelor linguale (*e*, *i*) *qui-ce*, *quinque-cinci* etc. sau l-a păstrat, dar în acest din urmă caz nu putea suferi limba romînească un grup compus din o consoană surdă (*c*, *p*, *t*, *s*, etc.) și din una sonoră (*b*, *d*, *g*, *z* etc.) și de aceea, sau *c* trebuia să devină *g* (așa se pronunță astăzi *egvație*, *egzamen*, *egzistență* etc. macar că se scriu *ecvație*, *examen*, *existență* etc.) sau *v* trebuia să devină *p*, ceia ce s'a și întîmplat așa că: *equa-ecpa*, *aqua acpa*, *quattuor cpatru**) etc. Formele *ecpa*, *acpa* etc. s'au rezolvit în *capă*, *apă* etc prin pierderea primei consoane surde, din pricină că acest grup înfașșoș, cel puțin mai tîrziu dificultăți la pronunțare. Cum că espli-

*) Soluțiunea grupului *cv* în *gv* nu se putea face, de vreme ce limba romînească, în deosebire de celelalte limbi romănice n'a schimbat n căire surdele în sonore. Vorbim de schimbarea surdilor în sonore pe vremea cînd *caput* devenise *cabo* etc. și nu de asimilarea ce se vede astăzi în *examen* pentru *examen* etc.

carea noastră, despre ridicarea consoanei *v* în grupul *cv* la *p*, pentru a fi de același grad cu *c*, este adevărată, se poate vedea și din grupul *gv*, care a păzit aceeași regulă cu *cv* (*qu*), numai că *v* aice s'a schimbat în *b*, sonora labială corespunzătoare sonorei guturale *g*...

D. E. lingua—lengba—lembă—limbă etc.

Uneori s'a întâmplat confuzie între guturalele *c*, *g* și între grupurile *qu*, *gu*, de pildă *coturnicla* (din *coturnix*) a fost rostită prin confuzie *quoturnicla* și de aice a eșit *pătărniche*; tot asemenea *interrogo* pentru ca să poată da *întreb*, a trebuit să treacă prin *înterroquo-interogbo*.—Socot că numai prin o confuzie de asemenea natură se pot esplica cuvintele:

pectus-piept

octo-opt

directus-dirept

coctus-copt

etc. etc.

Fără această ipoteză, după care *coctus* a trebuit să treacă prin *coqutus* pentru a da românește *copt*, nu putem esplica trecerea unei guturale într'o labială; sau mai popular schimbarea unei consoane pronunțate în gît într'o consoană rostită cu buzele *). Trebuie să admitem o minune, sau cea ce-i mai tot una să urmăm

*) Nu trebuie confundată modificarea înceată și regulată a consoanelor sau a vocalelor cu schimbări provenite sau din un defect de pronunțare sau de auzire. D. E.

metoada metafizică, după care toate consoanele se pot schimba unele în altele fără a mai căuta la deosebirile lor firești, la timpul în care s'au făcut schimbările și la natura limbei pentru care se pretinde cutare sau cutare schimbare. N'ai exemple destul de convingătoare în românește pentru schimbarea unei vocale sau consoane, iei de la alte limbi*); căci ce face aceasta pentru metafisicul, care în loc să se scoboare la fenomene, să le adune, să le compare etc. are în mintea sa o idee, pe care o numește înaltă, și pe care vrea s'o izbească în ochii realității cu voia sau fără voia ei. Nu cumva se va pune el, om cu concepțiuni înalte și largi, se migăească adunînd fapte ca un mititel pedant?! —

b) Un alt fenomen vechiu este schimbarea lui *l* medial (se înțelege prin consoană medială o consoană singură închisă între două vocale) în *r*:

basilicam-basearecă-beserică-biserică.
qualem care

*) Nu vorbim aici de compararea unui fenomen în deosebite limbi romanice pentru a se arăta vechimea lui; de alcătirea tipului din care derivă un cuvînt românesc cu ajutorul formelor, ce înfățișază celelalte limbi romanice.

scridon în loc de spridon
aclaz „ „ „ atlas
tricolici „ „ „ pricolici
preste „ „ „ prespre
caltavetă în loc de *καλτζοδέτα*
etc. etc.

Aceste, ca și etimologiile populare, n'au nimic regulat în ele.

talem-tare
 dolum-dor
 filum-fir
 gelu-ger
 gulam-gură
 melum-măr
 etc. etc.

Pintre vorbele streine; ce se aflau în limbă pe vremea schimbării lui *l* în *r* și se găseau în condițiile arătate mai sus, însemnăm : *oloserico* ajuns *orșinic* (Vezi „Cuvinte din Bătrâni“ de Dl. Hasdeu I p. 219) și *Νικόλαος-Necolas-Necoară*, (*Nicoară* într'un doc. de la Mateiu Basar. 1634, „Revista p. ist. arh. și filologie Tocilescu“ I p. 184. *Nikoră* inscripția talerului de aur al prințului rus Cholmski. (Vezi „Rev. p. I. A. etc. Tocilescu“ p. 243) forma veche a cuvântului *Neculai*. Multe din numele proprii creștinești au avut în foasta limbă românească altă formă care se supunea celor mai vechi modificări de vocale sau de consoane, ce a suferit limba noastră; așa este de pildă numele *Nicoară*, ce se găsește ca nume de botez (petit nom) în un document de la începutul veacului al 17-lea (Vezi un document publicat în „Arh. Ist. a Rom.“ I. p. 71 unde avem : „*Nicoară Moțoc*“*) O

*) Dacă vorba românească *mire* vine de la e-hul *mily. milec*, cum presupune Dl. Cihac (ia „Elemente streine“ p. 196) atunci avem o vorbă slavă cu *l* medial schimbat în *r*. Cuvântul păcură nu-i de la *picula* (cu *i* lung), ci poa să de la *peklo* sl. Cihac (p. 190 ibidem). dă pentru *mătură* vs. *metla* (virga, serb. met'a (ba ai), pentru aceasta ar trebui inter-

formă mai veche a numelui *Nicoară* este *Necoară*, care se găsește în numele de localități: *Necoriță* (o mahala și un pîrau în orașul Iașii), *Necorești* în ținutul Tecuciului etc. unde avem un *e* în loc de *i* scurt. Dl. Cihac (în Dicționarul său de elemente streine p. 216) ne spune că *Necorești* vine de la *nicoreț* (agaricus cochleatus, un feliu de bureți), iar *nicoreț* de la vsl. *niknonti* = ascendere?! Se înțelege fără legi fonetice sigure, pe cari să nu fie voie a le călca, ori ce cuvînt romînesc poate deriva din ori ce limbă de pe pămînt.

c) În unele vorbiri locale romînești și *n* medial s'a schimbat în *r*, așa era dialectul de la Măhaci, unde (Vezi bucata luată în cartea noastră) se zicea: *pîre*, *mîre*, *mîră* etc. în loc de *pîne*, *mîne*, *mînă* etc. Astăzi pe la Măhaci și prin locurile învecinate n'a mai ramas nici o urmă din această pronunțare. Noi credem că această rostire particulară s'a stins atît la Măhaci cît și pe aiurea supt influența tipăriturilor de la Brașov: poporul auzind vorbele *mîre*, *pîre*, *cîre* etc. rostite în cartea sfîntă la biserică, *mîne*, *pîne*, *cîne* etc. a început a se desbăra de pronunțarea sa particulară și a adopta și el rostirea din cărțile sfînte, pe care fără îndoială, o socotea mai bună și mai nobilă de cît a sa. Dar reschimbînd pe *r*

calarea lui *u* (Bréal în Mémoires de la société de linguistique de Paris I. fasc. T. V^{-ème} 1882 pag. 32) esplicînd cuvîntul *metellus* zică că acest cuvînt presupune o formă mai veche *metulus*, formă at din *metere*, moissoner, după cum *bibulus* din *bibere*. Oare fem. *metula*, să nu fi dat mai degrabă *mătură*? Nsl. cr. serb. *ralica* (citește *ralița*), aratrum—*răliță*

medial în *n* așa cum auzia la biserică, în neștiința lui nu s'a putut opri numai la acele vorbe, ci a schimbat pe rîn *n* și acolo, unde nu trebuia, adică unde *r* era original d. c.

în *senin* ar trebui să avem un *r* căci vine din *serenum*
 în *cunună* " " " " " *coronam*
 în *suspina* " " " " " *suspirrae*
 în *rușine* ar trebui să avem un *r*, căci vine din *rușine* ed
 la *rüssius*=roș.

etc.

etc.

Limba română stingînd vorbirile locale sau cel puțin împedicîndule de a deveni dialecte, a păstrat în ea un număr de cuvinte așa cum erau ele în dialectele sau vorbirile locale, pe cari le-a stins; de pildă a stins ea vorbirea locală de la Măhaci și de pre aiurea, unde *n* medial se schimbase în *r*, dar a păstrat vorbele:

fereastă=*fenestram**mărunt*=*minutum**sîngera*=*sanguinare**rerunchiu*=*renunclum*

etc.

etc.

Mai mult de cît atîta a păstrat chiar și din corec-tările greșite precum am vădut mai sus *senin*, *cunună* etc.

d) Grupul *cl* s'a schimbat în *che*, *chi*:

clavem—cheie

clamo—chem

auriclam—ureche

cauliclum—curechiu

etc.

Tot asemenea și grupul *gl* a devenit *ghe, ghi* :
 glaciem—ghiață
 unglam—unglam—unghe
 etc.

În elementul latinesc singurul supus la această lege (căci se vede că îndeplinirea ei s'a făcut înainte de năvala elementelor streine) sînt cîteva excepții aparente, precum : *masculum-mascur*, care ar fi trebuit să fie *mașchiu* și *singulum-sengur-singur* în loc de *singhiu*. Însă în desvoltarea organică a fenomenelor limbei, unde vocalele și consoanele se modifică în niște condiții anumite, din niște cauze determinate, cari au lucrat în o epocă anume, excepții nu se pot admite. Prin urmare vorbele de mai sus, ori nu erau în limbă pe vremea evoluției fenomenului de care ne ocupăm; sau dacă erau, atunci ele se aflau într'o vorbire locală, pe care a stins'o limba comună, dar din care s'a ales și ea cu cîteva vorbe. Această din urmă ipoteză ni se pare adevărată, căci noi găsim în limba cărților bisericești augmentativul *mășchioiu* (vezi cartea noastră) făcut din simplul *mașchiu* = *masclum*; prin urmare este sigur că alătura cu dialectalul *mascur* exista în limba comună *mașchiu*, și că din aceste două forme cea dialectală a ramas. Dar dacă e așa cu *mascur*, de ce să nu presupunem acelaș lucru și pentru *singur*, macar că încă nu s'a găsit forma lui din limba comună?

În dialectul macedo-romîn grupurile *cl, gl* se înfățoșază numai cu *l* muiat pînă în ziua de astăzi, așa

se zice *clama* în loc de al nostru *chiamă* etc. Intr'un document moldovinesc din 1453 (vezi arh. ist. a Rom. de dl. Hasdeu I 1, 102) găsim *оуѣркае* ca nume propriu de persoană. Trebuie să conchidem de aici că toate cuvintele ce conțineau grupul *cl* se aflau în starea acestui cuvint? Noi credem că nu, fiind că exemplul nostru este un nume propriu și numele proprii păstrează mai multă vreme o ortografie arhaică. Printre cuvintele slave aflătoare astăzi în limba noastră n'am găsit de cât trei, care să ne infățișeze *cl=ch* și *gl=gh*; numele *slavus*, în care s'a intercalat un *c* în toate limbele romanice, și așa a dat românește *șchiau*: *iarsclava* a devenit *scheie*; și vechiul slav *glogŭ=ghioagă*; de asemenea *jleab-jgleab-jgheab*, v. Cihac. Dl. Hasdeu în „Columna lui Traian“ No. 10—12 din 1882, derivă cuvîntul *ghioagă* din lat. *clavus* fem. *clava*, popular *clovus—clova, clobus—cloba* [ca probă de schimbarea lui *a* în *o* se aduce it. *chivo*, germ. *cholbo*, modern *kolbe*, englez *club* (măciucă)]. Pentru schimbarea lui *b* în *g* aduce: *naevus—negŭ, favulus—fagur, nebula—negură, rubus—rog*, (it. *rovo* și *rogo*). Apoi *chi* s'a schimbat în *ghi* sub influența lui *gă* final.

Alte cuvinte slave precum:

klokotŭ=clocot

klipiti=a clipi

klatiti=a clăți

etc.

glasŭ=glas

gleznŭ=gleznă

globa=gloabă

gluma=glumă

etc.

păstrează grupurile neatînse.

e) Consoanele *l, m, n, r* se modifică înaintea unui

i vechiu (*i* lung latin sau cel eșit din diftongarea lui *e* scurt) și anume *m* se moaie, dar nu cade d. e.

Exemple pentru <i>m</i>	{	milia-mie-gnie	{	însemnăm că <i>gn</i> ,
		mihi-mie-gnie		trebuie citit ca în
		măus-mieu-gneu		frânzuzește.
		etc.		

Această pronunțare *gn* se aude în Moldova și sporadic în alte părți, ea n'a intrat nici odată în limba scrisă. *L*, *n*, *r* s'au muiat și au căzut d. e:

filium-fiiu

folium-foiu

doliosum-duios

mulierem-muiere

ilia-ie (osul iilor)

etc.

l dinaintea lui *i* final încă dispăre:

cățel-căței

purcel-purcei

cireșel-cireșei

cal-cai

sătul-sătui

etc.

Cuvintele streine din vechiul intrate în limbă înfașoșaze acest fenomen D. E.

vsl. golŭ=gol plural goi

alban. fodoul=fudul „ fudui

Gr. mod. κοπέλι=copil „ copiii origina cuvîntului necunoscută.

Gr. mod. κοι δούλε=condeiu.
etc.

Slavicul *zoliti* a intrat în romînește în două timpuri: o dată cînd se muia *l* și a dat *a zoi* (verb) și a doua oară cînd încetase această transformare și a dat *a zoli*. Vechiul slav *galitǎ* a dat romînește *gaițǎ*, iar un nou împrumut posterior al aceluiași cuvînt a dat *galitǎ* (Vezi pentru existența acestui cuvînt „Lepturariul“ lui Pumnul I p. 11).

cuneum-cunium-cuiŭ

Exemple pentru funiolum-fuior

n.

venio-viu

tĕneo-țiu

maneo-mĭiu (în remĭiu)

etc.

Vechiul slav *banja* a devenit *baie*. Acest cuvînt romînesc *baie* nu poate veni din *balnea* (pluralul lui *balneum*), căci chiar admițînd că *l* a căzut foarte de timpuriu (după cum dovedesc francezul *bain* și spaniolul *bagno*), încă *banea-bania* n'a putut la romînește *baie*; ei ar fi dat *bĭie* după cum *remaneat-remaniat-rămĭie*. Oare cuvîntul copilăresc *bĭie* însemnînd *ferbinte* să nu fi înfățișînd el cu generalizare de sens pe latinul *balneumbalnea*?

Se înțelege că vorbe ca *sanie* (bulg. *sani*, pol. *sanie*), *dihanie* (slav. vezi mai sus) și toate formațiunile cu sufixul *nie* precum *perzanie*, *jelanie* etc., nu se aflau încă în limbă, cînd *n* cădea dinaintea lui *i*. Dinaintea lui *i* de la îmulțitul bărbătesc *n* nu se vede căzînd de cît în *an-ai* și încă și aice avem *anĭ*, încolo *romĭn-ro-*

mîni, cîne-cîni, pîne-pîni etc. — Căderea lui *n* din *grîu* (*granum*) și din *fin* (*foenum*) este dialectală (adică o remășiță din o lege generală aflătoare într'un dialect gispărut)

Exemple pentru përeo-perio-pieiü.

r. farina-făină
 quaeris-cei
 etc.

Fenomenul acesta e atîta de neregulat încît pare a fi, pe unde îl întilnim, o remășiță din o vorbire locală dispărută dinaintea limbei comune.

IV.

Și pînă astăzi se găsesc bătrîni puțin cărturari, fără indoială, cari nu pot scrie cu alfabetul latin. Ei întrebuițaze încă vechiul alfabet numit chirilic, de care s'au servit Romîni, pentru a scrie limba lor, mai multe sute de ani. Acest alfabet se numește astfel de la inventatorul seu *Chiril*, ce a trăit prin veacul al IX-lea după Hristos și a propovedit creștinismul, în o limbă slavonă, mai întăiu la Moravi și apoi ucenicii lui l'au dus și la Bulgari etc. Se întelege că alfabetul chirilic fiind croit pentru trebuința limbilor slave, nu se potrivea peste tot la sunetele limbei rominești; de aceea Romîni ori cînd îl vor fi adoptat, de la veacul al X-lea încoace, au trebuit să potrivească într'un chip convențional unele semne, pentru a esprima sunetele limbei lor. La întrebarea cum au scris Romîni înainte de a

întra în comunitate religioasă cu Slavii, răspundem: probabil cu litere latine, întâiu pentru că pînă în veacul al VI-lea limba latină a fost limba oficială și în imperiul de răsărit; și apoi, pînă la primirea alfabetului chirilic se pare că au continuat a întrebuița alfabetul latin pentru a scrie în relațiile lor intime limba *română* vorbită de ei; fiind că istoricul Cantemir aducînd o tradiție veche romînească (pe care el o fixaze în timp la 1432 și aice este toată greșala lui) spune că Romîni, cînd au adoptat alfabetul chirilic, au ars toate cărțile cu literile latine.

Iată acest alfabet în întregimea lui cu valoarea lui numerică: și cu numele literilor, așa cum a fost el aplicat la limba slavă veche:

А=А=	1	az
Б=В=	—	buche
В=В=	2	vede
Г=Г [a,o,u]	3	glagoli
Д=Д=	4	dobru
Е=Е=	5	iest
Ж=Ж=		jivete
З=З=	6	zelo sau zialu
З=З=	7	zemlia
И=И=	8	ije
І=І=	10	i
К=К [a,o,u]	20	caco sau cacu
Л=Л=	30	liudie sau lude
М=М=	40	mislite sau mislete
Н=Н=	50	naș

O=O=	70	on
Π=P=	80	po oi
P=R=	100	riți sau rîță
G=S=	200	slovo sau slovă
T=T=	300	tvirdo sau ferdu
Oγ=U=	400	ucu
Φ=F=	400	früt sau fîrtă
X=H=	600	heru
Θ=O=	800	ot
Π=Șt=		ști sau šte
Π=Ț=	900	ți
Ч=C(e,i)	90	cîrŭvî sau cervu
Ш=Ș		șa
Ъ		ieru
Ы		ieri
Ь		ier
Ѣ		eti
Ю		iu
Ѧ		iaco
ІѢ		ie
Ѧ		ia [în vechea slavă avea valoare de <i>en</i> nazal]
Ѧ		ius [în vechea slav. avea valoare de <i>on</i> nazal „și să citea ca <i>on</i> francez“]
ІѦ		
ІѦ		
Ѧ=	60	csi
Ѧ=	700	psi
Ѧ=	9	fita
*)Ѧ=	—	ipsilon

*. Vezi acest alfabet în „Handbuch der altbulgarischen Sprache“ von A. Leskien.

Semnele aceste au fost potrivite la limba românească între veacurile al 10-lea și al 12-lea, se înțelege la limba românească cum era pe acele vremi. Pentru unele sunete ale limbei noastre acest alfabet putea să dea câte două sau mai multe semne așa pentru o eră O și Ѡ, pentru i erau и, ї și і. Apoi o îmbielșugare mare de diftongi precum ю, љ, њ etc pe care ai noștri i-au întrebuințat adeseori pe toți.— Valoarea cu care a trebuit să se adapteze unele semne la scrierea limbei românești atîrnă de la faza, în care se afla cutare sau cutare sunet românesc pe vremea scrierii lui cu chirilic; căci dacă D. E. *romanum* se află în faza *rumonu*, atunci semnul chirilic ѡ, care însemnă un o nazal, putea foarte bine să înfățișeze sunetul *on* din *rumonu*; dacă însă potrivirea alfabetului chirilic pe sunetele românești s'a făcut cînd *romanum* se rostea *romînu*, atunci au trebuit să se ivească greutăți. Dar e greu de presupus că de la început ar fi fost o potrivire în regulă și studiată a semnelor chirilice la limba românească, pentru că aceasta s'ar fi făcut numai cînd s'ar fi scris mult românește, ceea ce de sigur că nu s'a întîmplat. Prin urmare nefiind o convențiune fixată, cel puțin pentru o perioadă de timp, au fost numai niște apucături, dintre care unele au putut deveni obiceiuri cu vreme. Așa de pildă noi credem că pe vremea cînd *romanum* se rostea *rumonu*, aceia dintre romîni, ce scrieau în relațiuni intime limba lor, au trebuit se scrie cuvintele în condițiile lui *rumonu*; рѣмѡнѡ etc. Ei au continuat să le scrie tot ast-

feliu și după ce *on* trecuse în faza *în*, ba încă s'au deprins a serie pe *în* inițial prin un semn derivat din *ѡ*, adică prin *Ѡ*, semn ce nu se află în alfabetul chirilic aplicat la limbele slave. Alaturea cu tradiția aceasta (care s'a respectat numai pentru *i* cel de la începutul cuvintelor ce se scriea cu *Ѡ*) unii au mai însemnat sunetul *i* (după desevirșirea lui) prin semnele *ѣ* (ce avea valoare în vechea slav. de *ǫ*), *Ѥ* (ce avea valoarea în v. sl. de *i* scurt) și *Ѧ* ce avea valoare în v. sl. de *ü* german). De aceia cărțile bisericești din veacul al 16-lea ne înfățoșaze pe *i* prin: *ѡ*, *Ѡ*, *ѣ*, *Ѥ*, și *Ѧ* fără nici o alegere; toate însă reprezintă indeobște sunetul *i* inițial prin *Ѡ*. — Deosebirea între nuanțele sunetelor și silința de a înfățoșa fie-care nuanță prin un semn presupune o cultură mai adâncită a limbei, de aceia tocmai mai târziu, de la 1688 incoace, vedem deosebite în seris sunetele întuncate *i* și *ǫ*; și încă și de la această dată deosebirea o aflăm numai în cărțile bisericești (unde *i* este indeobște înfățoșat prin *ѡ* la mijlocul vorbelor și *Ѡ* la început; iar *ǫ* e te înfățoșat prin *ѣ*); pe cînd în documente găsim foarte adeseori numai un singur semn, de regula *ѣ*, înfățoșînd amîndouă sunetele noastre obscure (*ǫ* și *i*). Din această stare neregulată a ortografiei chirilice pînă la 1688. nu putem conchide nimic asupra naturei sunetelor *ǫ* și *i*; noi credem că în tot deauna au fost deosebite și că există, după cum am discutat aîurea, cel puțin de pe la începutul veacului al 13-lea, în starea în care le avem astăzi. — Dacă însă, în orto-

grafia chirilică a cărților bisericești, se întrebuintăze fără nici o regulă, care să corespundă unei deosebiri de sunete: *w* și *o*, *î* și *и* *ов* (*u*) și *с* (= *u*): *ж, з, ъ, ѱ* = *î*, *ж, з, ъ, ѱ* = *ă*, nu urmează de aice că totul era în stare de încălcitură; căci regulat ori ce *ea*, care provinea din diftongarea unui *e* închis (*è* și *î* clasic) sau ori ce *ea* ce nu era precedat de un *i* se scrie cu *ѣ*: *мѣле, лѣмне* etc pe cînd ori ce *ea*, ce era precedat de *i*, din care pricină chiar devenise *ia* se scriea sau *ѧ* (semne care în alfabetul chirilic avea valoarea de *en* nazal) sau mai rar *ѧ*: *нѧре, сѧ парѧ, вѧа, тѧрѧа* etc.

Ori cît de bogat era alfabetul chirilic, tot erau sunete în limba romînească pentru înfătoșarea cărora sau trebuiau potrivite convențional semnele chirilice, sau trebuia așa de tare modificat un semn chirilic în cît să-l putem socoti chiar ca o născocire romînească, așa este pe lîngă semnul *ѧ*, despre care am vorbit și semnul *ѣ*, ce nu se află în alfabetul chirilic așa cum l'am dat aice. Semnul *ѣ* este o născocire romînească făcută din *ч* sau din *ѣ*, prin mutarea cozii la mijloc. Alfabetul chirilic nu avea acest semn din pricină că limbele slave nu cunoșteau un sunet ca *ge*, *gi* al nostru. Veacuri întregi s'au năcăjit Rominii scriind sunetele *ge*, *gi* cînd prin *ге, ги* cînd prin *же, жи* după cum se poate judeca din cuvintele romînești aflate prin monumentele slave, de la întemeerea principatelor înceace (vezi studiul nostru în „Convorbiri literare“ din 1881 p. 127—130). Semnul *ѣ* apare întâiași dată într'un document slavon

scris în București în 1536, în numele propriu $\Pi\kappa\rho\upsilon\upsilon$ (vezi *Cuvinte din Bătrâni de Dl. Hasdeu* I p. 239). Documentul e scris de un gramatic domnesc numit *Coresi*. Oare să n'aibă nici o legătură ivirea semnului υ cu numele lui *Coresi*, care era, fără îndoială un membru al acelei familii, din care eși mai târziu diaconul *Coresi*, neobositul tipăritor de cărți românești pe la sfârșitul veacului al 16-lea? E probabil că gramaticul *Coresi* este născocitorul acestei litere, a căria întrebuințare s'a lățit în curînd la tot neamul românesc: toate cărțile bisericești și toate documentele românești din jumătatea a doua a veacului al 16-lea ne înfățoșaze acest semn.

În alfabetul chirilic aplicat la limbele slave semnul ς (zelo) avea mai mult valoare numerică și însemna 6. Traducătorii cărților bisericești din veacurile al 16-lea și al 17-lea l'au întrebuințat pentru a înfățoșa sunetul românesc *dz* eșit din un *d* plus *iod* d. e. *deum-dieo-dieu-dzeu*; *diem-die-di-dzi*; *dico-dzic*; *domnedeum, domnedieu, dumnedzeu* etc. Însă fiind că sunetul acesta *dz* nu se auzia pretutindinea, ci numai în unele țeri românești, de aceia nu se găsește de cît numai în cărțile bisericești scrise și tipărite în țerile unde se auzia. Nici o carte tipărită în Valahia și la Brașov nu cunoaște semnul ς cu valoarea de *dz*; în vreme ce toate cărțile bisericești din Moldova deosebesc bine pe $\varsigma = dz$ de $\zeta = z$. Și pînă astăzi în Moldova se zice *dzi, dumnedzău, tîrdziu* etc. pe cînd în Valahia se aude numai *zi, dumnezeu, tîrziu* etc. (Vezi asupra acestei chestiuni studiul nostru din „Convorbiri literare“ din 1881. Numărul din Iulie).

Din cele mai vechi timpuri, de cînd se scriu documente romînești și se tipăresc cărți bisericești în această limbă, se vede o deosebire ortografică între aceste două genuri de scrisoare: Scriitorii hrisoavelor întrebuițază alfabetul chirilic mult mai simplificat de cît traducătorii cărților sfinte; fiind că nu disting cele două vocale obscure, apoi nu întrebuițază de regulă de cît un singur semn **z**, și aceasta chiar, după ce prin biblia tipărită în București la 1689, s'a regulat ortografia vocalelor obscure. — De la 1688 încoace toate cărțile din Moldova scriu cu **ѣ** sau **ѧ** vorbe ca **мѣнѣзат**, **мѣле**, **мѣмне** etc. macar că în aceste cuvinte, cel puțin în Moldova nu se mai auzia *ia* sau *ea* ci numai *e*: *mîngăiet*, *mele*, *lemne* etc. în vreme ce documentele reproduc aice pronunțarea populară moldovenească — Cronicele sau mai bine copiile după cronici ce posedăm de prin veacul al 18-lea*) ne înfățoșază ortografia scribilor, cu mici abateri pe ici pe colea.

Cărți de altă materie de cît religioasă tipărite pe la sfîrșitul veacului al 18-lea în Moldova precum Geografia și aritmetica lui Amfilohie ne înfățoșaze ortografia cărților bisericești. — Ideia redeșteptării naționale și mai cu samă ideile de legătură a neamului nostru cu popoarele de limbă latină, respîndindu-se pe la începutul veacului al 19-lea din ce în ce mai tare între Romîni, n'au fost fără înriurire asupra celor două or-

*) Nu s'au aplicat pînă acum asupra manuscriptelor cronicarilor regulele de *critica texturilor*.

tografii. Cea mai complectă și mai regulată, ortografia cărților bisericești, s'a socotit prea greoaie, fiind că ea conținea semne ce înfățișau sunete arhaice ꙗ, ѡ, cari și cînd s'ar fi auzit, încă puteau fi foarte bine înfățișate prin *ea, ia*. De aceia scriitorii laici, cu idei de reforme, erau mai plecați cătră ortografia scribilor de cît cătră cea a cărților bisericești, cel puțin în unele puncte. Inșă nu era la început o hotărîre generală, ci fie-care scria după capul său, pînă ce din compararea puținimei semnilor alfabetului latin (cătră care cascau toți înnoitorii) cu mulțimea semnelor alfabetului chirilic a eșit ideia, că un alfabet e cu atîta mai bun, mai superior cu cît are mai puține semne. Alătura cu ideia de simplificare, cam de pe la 1848 încoace s'a ivit și ideia că unele „buchi“ îs urîte și de aceia supt influența latinismului care foc vărsa în Ardeal, a început a se scrie un alfabet impestrițat: ѡ înlocuit prin n, ꙗ prin d, ѡ prin e, ꙗ prin t, ѡ prin m, etc. Ori care ar fi fost motivele mestecării alfabetului chirilic cu literele latine, aceasta era calea naturală, ce trebuia să se urmeze în trecerea de la un alfabet la altul. Un pas foarte important pe această cale de trecere liniștită, se făcu atunci, cînd semnele ꙗ și ѡ fură înlocuite prin î, adică i din alfabetul latin coperit de un accent circumflex. Noi credem că întâiași dată Dl. Alexandri a făcut această înlocuire care, dacă ar fi fost urmată și de la 1863 încoace cum a fost pînă la această dată de cei mai im-

cipiu, să se scrie fie care cuvînt romînesc cu aceleași litere, cu cari era scris el în limba latină și așa s'a văzut: *quare, qua, pane, mana, sciu* etc. ne mai ținînd samă de schimbările ce a suferit limba de atunci încoace, sau cel puțin ne mai ținînd samă de acele schimbări, pe care le socoteau împrumutate de la limbi streine (ca: ă, î, ț, ș etc). Mai mult de cît atîta s'a pornit o ură asupra cuvintelor streine, ce au pătruns de veacuri în limba poporului nostru, în cît nu se mai puteau arata sermane în lumina zilei, în scrierile învățate! Căci poeții și literații cei buni ca Dl. Alexandri, Odobescu etc. au continuat a scrie limba romînească în firea ei, Vorbele streine îndrăzneau să iasă la lumina zilei numai înșelînd pe filologi că ar fi latine (*bucurie = bonum cor, Trotuș = tortuosus, Slatina = Stella latina, Bistrița = Bistertia!* etc.) altmintrelea cele ce nu-i putea înșela, erau înlocuite răpede prin cuvinte latinești, italienești și franțuzești etc. E curios cum același om, scriind cu litere chirilice, întrebuința limba romînească așa cum este ea; iar cînd scria cu litere latine, o schilodea și o încărcă cu atîtea neologisme, în cît nu mai crezi că citești romînește.— „Convorbirile literare“ sub redacția d-lui I. Negruzzi, au avut meritul de a fi pornit o reacție contra acestei mișcări monstruoasă. Academia însăși, supt îmboldirea opiniei publice luminate, a apucat o altă direcție; e de nădăjdut că vom sfîrși-o cu ortografia, hotărînd'o în sensul evoluției arătate mai sus, Și atunci, scutind lumea de această trudă zădarnică.

care să chiamă regularea învățată a ortografiei, ne vom pune cu toții să studiem limba: unii ca cercetători din punct de vedere științific, alții ca literați, ce aleg cu gust și vedere largă limba generală și literară din vorbirile locale. La aceste lucrări și mai cu samă la cea de a doua este chemată în primul loc academia noastră, care din nenorocire pînă acuma nu ne-a dat nici o poață în limbă, ci tot ne îndeasă cu ortografia!

A. Lambrisor.

Veacul al XVI^{LEA}

CEL MAI VECHIU TEXT BIBLIC ÎN LIMBA ROMÂNĂ.

Oltenia, circa 1560.

Textul publicat mai la vale cuprinde aproape întregul cap XXVI din Levitic, anume verseturile 3—41.

Seris pe două foi de pergamenă, el se păstrează în Biblioteca Națională din capitala Serbiei, MS. No. 61.

1. съ¹⁾ вѣци хи. ꙗвльндоу ꙗ токьмѣлеле мѣле
2. ши вѣци фи сокотиндоу. ши цинндѣ. порь
3. нчѣлеле мѣле давою воав плоде ꙗ врѣме
4. достоинникь. шї пѣмьнтс^А ва да хасна са.
5. ши лѣмнеле кор фи родитоуре. ши мьлти
6. шоуль ва ажнѣ сторсра. шї сторсра
7. семьнѣтоура. ши вѣци авѣ пжнь лл саццоу.

1). Prima literă cu roș.

8. ши веци лькоуи коу тьрие ꙗ цара вострѣ.
9. давою еоу паче ꙗ цара вострѣ. доурмивеці ши
10. нимѣ ноу ва спѣмента пре вон. гонивою а
11. фа ь живиниле рѣле сзлбатице де ꙗ пь
12. мьнтс^А востроу. ничи всте ноу ва трѣче
13. пре ꙗ цара вострѣ. гонивеци¹⁾ пре врь
14. жимашии воцри. ши ꙗнаинтѣ вострѣ
15. вор пика де армь. ши е де ꙗтре вон ворь
16. гони пре в соутѣ ши в соутѣ пре зѣче мін.
17. къ врьжимашіи воцри вор пика ꙗнаинтѣ (*sic*)
18. вострѣ. къ еоу вою кьоута пре вон. ши
19. вою крѣще пре вон. ши вою моуци пре
20. вон. шї легьтоура мѣ коу вон в вою ци
21. нѣ. мьꙗнкавечи де ꙗ векоу. ши ачѣлѣ
22. пелтроу чѣлѣ нон. ле веци льса ꙗнапон.
23. ши локоу^А миеоу ва фї ꙗтре вон де лькоуи^Т
24. ши сѣфлетв^А миеоу нѣ ва оурѣ пре вон. еѣ

1) Prima literă e scrisă cu roș.

25. вою ꙗбл ꙗтре вои. ши еѣ вою хи. доумнезеу^А

26. востроу. вои ꙗкъ веци хи нъроду^А миеоу.

vsl. *tūkūmū*=aequalis, p̄tr. (Hongrie) tokma=accord, mag. tokma=accord.

magyar. *socoté*=jeton, marque, szocotálni (magy.)
=compter.

vsl. *poronciti*=commendari (obs. porînci p. 1).

vsl. *vreamē*=tempus.

vsl. *dostoinikū*=dignus (sch. lui *do în de*, adică înlocuirea prin prepoz.)

turc. vulg. *hazna*=trésor.

vsl. *rodū*=partus, genus, generatio; *roditi*=generare.

vsl. *mlatiti*=triturare, *îmblăti*.

magy. *lakni*=habiter; *lakas*=habitation.

vsl. *goniti*=pellere, *izgoniti*=ejicere, *otūgoniti*=abigere.

vsl. cr. serb. *jivina*=animal, din vech. slv. *jivū*=vividus, *jiti*=pascere, vivere. vsl. *jito*=fructus; de aici *jitniță*, *jitariū*.

vsl. *vrajba*=haine mortelle.

rom. *pic*=pointe; *piccare*, *pique*

vsl. *sūto*=centum.

vsl. *narodū*=nărod=norod.

NOTIȚĂ PE O CARTE.

Galati, 1571.

1. фїи^А ксмпзратз ачкстз сф̄нтз ψ...
2. ши датз помѣнз. бесѣрече де л...
3. де с^Н ворни^К ансме, ра^А, порекла лс^Н...
4. се дезлегз фїин^А ка (sic) вѣке. пентрачѣ...
5. ачеста ворни^К, ра^А, кареле в дедѣсе пе...
6. ши не авзл^А чине в лега.
7. нтз цспзнѣса чзмзшое грекоам сз афлз
8. ... в дѣде ла меще^Р де о легз. ка сз анбж ши л
9. помѣнж. пентрачѣ че пре^м сз ва афла...
10. бесѣрека ди л гзлаци. сз поменѣскз ши пре
11. ра^А кареле в лс да^Т. ши пре пзринциѣ лс...
12. ши сз поменѣскз л с^Т литсргие. ши пре ачещи...
13. ... тома. ч^А. ра^А.
14. кз зиче зиче (sic) св̄нта скриптсрз. блаже^Н мз^Ж. адекз
15. фериче де барбатс^А, че нс мѣрце спре сфатс^А не

16. ксрацило^Р. ши спре калѣ пѣкзтошило^Р нс...

17. ши спре сказнеле пѣрзхторило^Р нс шадѣ...

18. лтрс лѣца лс^Н дсмнеззѣ л^Н воа лс^Н...

19. ...лтрс лѣцѣ лс^Н сз лнбацз зса...

20. † † † † †

ISTORIA UNUI PROCES.

Tîrgu-Jiu, 1591, Octombre 13.

1. † сз^С цѣе кс^М а^Ѣ ме^Рсз мо^Л довѣнс^Л де л скоа^Рца,
де пре с^Н кс стзни^Л наи^Нтѣ лс^Н дсми^Трс пз^Ркз
2. лавсл^Н де л тзргс^Л жѣюл^Н, жзлвиндзсе мо^Л довѣнс^Л,
кс^М е^Л ажснгзндз^Л вр^Ѣ ме де ли сз ш^Н де небо^Е,
3. е^Л сѣѣ дс^С л кзтроу аѣ пѣтс^Т пентрс храницѣ лс^Н,
та^Р аче^{СТ} о^М че скрѣе ма^Н сс^С стзни^Л, е^Л сѣѣ
4. скзла^Т де а^Ѣ лнтра^Т мошѣа мо^Л довѣнсл^Н, неавзн^Лз
е^Л ни^Ч w тр^Ѣ кз кс ача мошѣе, чи нсма^Н зикз
5. н^Лз, кз ла^Ѣ лзестра^Т сокрсцзѣ фратели лснсл^Н та^Р да-
кз аѣ вени^Т мо^Л довѣнс^Л де оу^Н де аѣ фв^{СТ},

6. е^л ша^с гхсит мошіа лпресра^т ш^и ара^т ш^и коси^т, де
стзни^л, де^ч мо^л довѣнс^л аѣ апска^т взрѣ^с
7. пре стзни^л, л^ч че ки^п іа^с лтра^т л^ч мошіе, ш^и а^с мерсз
де фа^ц амз^н дои^н тѣ^н аче^с тс^н копрї
8. че іа^с те ма^и сс^с скри^с дѣми^т рс^с пзркзлабс^л, де а^с стз-
тс^т де фа^ц, де^ч лтра^лт ки^п на^с цїіс^т стзни^л
9. кс^м ва ма^и зї^ч наї^н тѣ^н жсдекзціе^и чи а^с зї^с кз ла^с
лзе^с тра^т кс ача мошіе лс^н гс^л кс фратесз^с,
10. де^ч а^с трими^с де а^с вени^т ш^и лс^н гс^л де фа^ц, на^и нтѣ^н
лс^н дѣми^т рс^с пзркзлабс^л, ш^и сѣс мзртириси^т (*sic*)
11. лс^н гс^л наї^н тѣ^н жсдекзціе^и кс^м нас бзга^т ни^ч е^л ни^ч
фратесзс, пре стзни^л л^ч мошіа мо^л до
12. вѣнс^л, чи фзрз лскрз а^с лтра^т ел лтрача мошіе,
іарз мо^л довѣнс^л сѣс мзртриси^т лна^и нтѣ^н аче
13. лс^н копрї^н. кз ни^ч ла^с бзга^т е^л лтрача мошіе ни^ч
фратесзс ни^ч а^с лс^т е^и ни^ч w аме^с текз
14. тзрз, кс мошіа мо^л довѣнс^л, ни^ч а^с ф^ст фс^на^ш
кс е^л ни^ч ними^к, де^ч а^с рзма^с стзни^л

15. дѣ жѢДЕКА^Т дѣ на^И нтѣ пѢркзлакѢС^И, ш^И а дѡ^Испрѡзѣ-
че меѢїаші, ш^И дѢна^Интѣ жѢдецѢС^И,
16. кѢ в^ї, пѢргарї, кѢ^М сѢ ш^И цїе мо^АдовѢис^А мошїа кѢ
бѢнѢ па^Ч дѢ лѢС^М лѢна^И нтѣ, кѢ іа^Стѣ
17. а лѢ^И мошїе мѢртѢриси^Т, лѢкѢ а^С фѡ^{СТ} атѢнчї мѢ^Ацї
меѢїаші бѢни дѢ пре лѢ пре жѢре,
18. да лѢ колиба^Ш ко^Ика, ш^И дѢ лѢ сѢ^Т чѢ^А ка^М брѣ, дѢ ко-
пѢчл^С дрѢга^И кѢ фїюсѢ^С пѢ^Т рѢ ш^И стѢн
19. чюлѣ дѢ аколѣ, ш^И пинтѣ^М ѡ^М скодрѢа, винти^А ѡ^М та^М,
ѡприа^И лѢ могѢ^И ѡ^М та^М, да^И
20. чюрѣ, ѡ^М та^М, и дрѢга^И кѢ фїюсѢѢ а^Рка ѡ^М та^М, вѢ-
дісл^В, и тога^И, ши пен^Т рѢ
21. креди^Ица пѢсѢнѣм ма (*sic*) жос лѢ лѢк дѢ печѢцї ши
дѢцѢтеле — мѢца, ѡ^Х, дин, гїї. в^АѢ ѡ^Зр

(puneri de deget)

(L. S.)

ѣ=ea, cînd nu este un i înainte-i

а—ia, cînd este un i înainte-i

ѡ=ă și î; cîte odată ier (ѡ) este întrebuintat ca în alf.

chirilic, adică cu valoarea de ѡ: мерѡ, зикѡнѡѡ,

ΔΕ ΔΗ=din	} în colò regulat σ
w=o (pron. illam) regulat	
w=ubi	
w=una	
φωστ, regulat	
εζρτωσ	
Δω ^η σπρζσκνε	
λωρ	

magyar. *porkolab*=châtelain, prévôt, *polgar*=pîrgar, nhall. burggraf.

vsl. *trügǔ*=tîrg (forum), *trügovište* (forum).

vsl. *jaliti*=a *jeli*, de unde o formațiune *jelui*=se plaindre.

grec. *λείψις*=lipsă

vsl. *nevolja*=nevoie

vsl. *hrana*=hrană

alb. *motșim*=âgé=moș

vsl. *treaba*=negotium

găsi? necunoscut. Cihac p. 717 alb. ghjeig?!

vsl. *kosa* (falx)=coasă; *kosori*=cosor.

it. *scorza*, cat. *escorsa*, prov. *escorsa*, f. *écorce*, cortex-cis, *cortecia*—*cortecia* - *corcia*.

κζτρωσ=contra-ubi.

μάρτυρος (témoin)=martur, *μαρτυρία*=mărturie, *μαρτυρέω*, *ω*, aor. *μάρτύρησα*.

gr. m. *βάζω*, *βάζειν*=mettre, placer=a băga?

vsl. *boljarǔ*=boiar=boier.

lat. *masticare*=mesteca

funăși=proprietari ale căroră *funi* de pămînt

se învecinau. Fune o măsură agricolă, de unde *funas*. După un hrisov a lui Alexandru Vodă Mircea din April 1572, *funca* este o măsură de 12 stînjeni. Vezi C. d. B. I. p. 61.

ung. *megyes*=megiaş
vsl. *koliba* (tugurium)=colibă.
vsl. *peciati*=sigillum=pecete.

ZAPIS DE VÎNDARE.

Glodeni (distr. Prahova), 1596.

1. † АДѢ^К Е⁸ ДРЗГОЮ К8 ФРАТЕМИЕ⁸ МАНѢ Ш^И К8 НЕПОЦИИ
МИЕ^И ДАН8^М РА^АУЛЬ
2. И ДОВРЕ ДАТА^М ЗАПИС^А ЛА МЪНА А^РБЗНАШВЛ8^И НЕПОТ8^А
БЕРЕСКВЛ8^И
3. ДИ Л ГЛОДѢНИ К8^М СЗ^С ЦИЕ КА^М ВЗНАСТ8 ВЧИНА ДИ Л
4. ГЛОДЕНИ ПА^РТѢ НОЛ^{СТ} РЗ ТОА^Т ПЕН^Т Р8 КЗ АЧА^СТЗ ВЧИ^И
А^М АВ8^Т ГЛЗЧЛВЗ МА^И ДИНАТЕ (*sic*) ВРѢ
5. МЕ КАА⁸ ДАТ8 ПЗРИНЦИИ ЛО^О КА^И ДЕ А⁸ ПЛЗТИТ8 СИЛИЩѢ
6. ДИ^Ч СѢ8 СКВЛАТ8 ДАН8 Ш^И К8 МИКС^А ШИ А⁸ ЛПРЕСРА^Т
7. ЛОВРЕЛЕ НОЛ^{СТ} РЕ Ш^И НѢ8 ФЗКСТ8 ПЕ НО^И МИ^РЦ ДЕ ТО^Т

8. дичи нои а^м ме^рсв љнаинт^к до^м нв^ли^и л^с али^зандр^с во^л
ла дива^н ш^и а^м рзма^с пе да^н ш^и мик^л
9. ди^ч а^рвзнаш^л апсвкзнд^с каре и скри^с ма^и св^с ди^ч ар-
взнаш^л нс са^с
10. лхса^т чи га^р а^с мерсв ла жвдекатз чи н^кс рзма^с пе
11. но^н де ба^н сзи пазти^м ди^ч но^н на^м авшт^с кс че пазти
12. чи а^м взнд^ст^т шчина ача^с та каре га^с те скри^с ма^и св^с
13. дерепт^с с^г. и^и. ши ла^м при^нсв ш^и даториа ча в^кке то^т
лтрачен ба^н га^р арвзнаш^л сз фие во^лни^к
14. кс скрисоа^р ноа^{ст} рз сз стзпзнт^кскз мош^л л па^ч де а-
кс^м к^с фечори^и
15. и кс непоци лс^и ш^и кзнд^с се а^с фзкс^т аче^с та запи^с
фо^с та^с мс^л ц^и
16. вамени всни ди лпрежвр^ль локвлви карии лши во^р пвне.
17. ма^и жо^с искхлитвриле ш^и пен^т рз лдевзратз крединцз ам
18. пс^с ш^и но^и искхлитвриле ма^и жо^с ка сз се кр^к зз л^{ет} *ср^л
19. (puneri de deget:) † е^с дрзгою ш гладени е^с ман^к
брати е^г е^с ра^лул снз ив^н

20. ϵ^8 ДОБРЕ СЪНЗ МАНЕН W ТА^М ϵ^8 БО ЛА^ЛК БРА^Т ПСН^Н W ТА^М
 ϵ^8 ШЕ^Р БА^Н МА^Р

ДН ЛН=din, regulat

з=ă, î

т=ea

л și н=ia după i

w numai în vorbe străine

Observăm că arhaismele ce înfățișază pe ici pe colea pe *u* precum ВЗНАСТЪ, ДАТЪ, СКСЛАТЪ, ПАЗИТЪ, КЗНАС etc. nu înfățișaze pe *u* nici o dată după art. d. e. nepotul, micul etc.

vsl. *ispisŭ, zapisŭ*=libellus, *scripisesc* (scribo, pisati).

vsl. *otici* (pater) *otičinŭ* (patris), *otičina*=patrimonium.

vsl. *glota*=turba, pol. *holota*, glod? Cihac p. 122.

vsl. *glŭlŭ*=sonitus, bulg. *glŭci*=faire du bruit.

vsl. *banŭ*, pol. ceh. croat. vsl. serb. *ban*. Magyar *ban*=dignitas apud Servos, Hungaros (Du Cange). Pol. *ban*=monnaie. Socot că vine de la *ban*, demnitate. Persanul *bân*=prince. Vezi „Mémoires d. la s. de ling.“ fasc. 1. T. V. p. 38.

vsl. *platiti*=solvere=a plăti

sl. *selište*=endroit où un village a existé=siliște. v. Cihac. p. 323

it. *marcio*, dialect. *marzo*, marț; în „lingua franca“ așa numită din porturile turcești: *mârç*, de unde romînescul *mîrț*—*mîrți*.

- vsl. *iskaljati* = inquinare (salir, souiller, tacher).
 carii scriu = pe cari-i scriu.
 gr. σωζω (aor. ἔσωσα) (sauver, arriver, bulg. sosa =
 venir, alb. sos = finir, arriver).

ZAPIS DE SCHIMB.

Pătrașco Păturniche (?), *Sucéva*, 1597 *Ianuariu* 8.

1. † еѢ пѢтра^Ш ко пѢтѢ^Р нике, фл^К мѢ^Р тѢрне кѢ л
 2. частѢ микѢ кѢр^Ц саліе. кѢ^М амѢ лѢѢ^Т ѡ цига^Н кѢ, лл
 3. мѢизѢтире, де вѢс^Т рицѢ, дѢ^Кчи нѢ^М то^К ми^Т де
 4. кѢнѢ воѡ нѡѢтрѢ. лѢре влѢдика ага ф^Л то^Н
 5. еп^С кѢ^Л де рома^Н дѢ^Кчи мѢ^Л да^Т ѡ цига^Н кѢ
 6. лѢѢме фрѢсина. ши с^Н копи^Л ѡнѡфреи, дѢ^К л^К
 7. мѢ нѡи^Н те. нѢме дѢ^Н рѢда мѢ^К, ка сѢ нѡи
 8. бѢ л пѢрѢ дѢ^С тѢ пѢра нѢче дѢнѢварѢ
 9. лѢ вѢчи, лѢнѡи^Н тѢ чеѢѢи хѢртѢи а нѡѢтрѢ скри^С лѢ сѢ-
 чѢвѢ, генѢи (L. S.) ан ѢѢ^Р
- (Subscriere nedescifrabilă) (L. S.)

gr. m. μοναστήριον, vsl. monastiri.

vsl. *oblasti* = obladon = imperare, oblăduire; *vladi* =
 potestas, vladyka = dominus dux. În romîn.

vladnic=considerabil ! Cuv. vine din got. *val-*
dan, nhal. *walten* v. Cihac II p. 220.

vsl. *pîreti*=contendere (пърети), *pîcî* (пръчъ)=ad-
vocatus, pora (jurgium)=pîră, a pîri, o pîră.

vsl. *veakŭ*=veac, vac.

gr. mod. *χαρτί*=hîrtie

ѣ=ea

х=ă și î

w=una

Ѧтрѣ=cu

rudă=familie

aiastă alătura cu această

TESTAMENT.

Gramă, Budeștŭ (distr. Ilfov, înainte de 1600).

1. † скриса^М ес негре фрателе неден пе Ѧ^Н трѣ сѣ се ѡ^Е и
бѣ мас фо^{СТ}
2. робитѣ тѣтарѣне (*sic*) де^Ч амѣ скѣпа^Т дела тѣтарѣ
тѣлатѣ ши
3. пленѣ де ви^Р ми дече мас кѣстатѣ фратемѣс неѣѣ ши мас
4. спѣлатѣ пѣнѣ ла времѣ де мо^Р те дече амѣ лѣсатѣ ес кѣ
5. сѣфлетѣ^А мѣс че ѣ^С те па^Р тѣ мѣ де ѡ^Ч нѣ де Ѧ^М фрѣ^М-
шане сѣ

6. фие ла мзна фрзценемис недеи пе л^{нт} рс сз мз сазжа^с кз
7. ши сз мз помен^с кз де товте де че ва требши аша амв
8. лзсатв е^с кз свфлетс^л мис ла мо^р теа м'к ши амв пс^с шз
9. амв пс^с ши мз^р торн попа де всаде^ц ши нздвре ши
10. тодерс ши ста^н зоре^л ши нва^н ши пара^с кива ши дра^г ми^р
11. парз кареле се ва сквла сз га w^ч на дела фратемис нед'к
сз фие
12. влз^с тема^т де т'н де w^мце ши сз налвз с^н де вене дснз
13. мене ши сз цен тотс wмвл кз нс сзл^н тв даторю не^ч
14. шнви w^м фзрз де радс^л и мзл^н зс^л ии ко^с та^н де кз аквм
15. ен вр'км'к де апоен
16. ши амв скрн^с е^с грама де всаде^ц

vsl. *rabŭ, robŭ*=servus, Diez apropie acest cuvînt de got. bi-raubôn, nh. all. rauben (piller) (Cihac II p. 316). Cuvîntul există și în celelalte limbi romanice: prov. *rauba*, it *roba*, fr. *robe* (effets en général) m. lat *rauba, roba*=butin, *depouille*.

ex-per-lavare=spălă.

en=en: plenu, vene, mene.

ě lat=ie=i: virmă, miu.

Nediftongarea lui *o*: morte, toote, Toderu.
Deosebire între *să* și *se* foarte regulată.

z=ă și î.

де ꝛ=den

vsl. *poména*=pomană

vsl. *sluga*=slugă, slujiti=sluji, slušati=auscultare
cf. poslušnic. *slujba*=slujbă.

vsl. *popă*=pop, popă.

βλαστημῶ=blastăm

INTĂRIRE DOMNÉSCĂ.

(Un scriitor Moldoven), *Tîrgoviște*, 1601, *Maiă* 15.

Crisovul de la Simeon Movilă, publicat mai la vale,
se află în original în Archivele Statului, pîntre cele așa
numite „netrebnice“ de la Tisména.

1. † МАТІЮ БЖІЮ ИВ СИМЕУ^Н МОГИЛА ВОЕВО^{ДА} Г П^С А НЗ ДАТА^М
ДВ^М НЕМБЕ КА^РТА
2. ДВ^М НИМБЛЕ КВ^Н ВЗЦЗТВРА ДВ^М НИМБЛЕ. РЗГЗТОРЮЛВИ НО^С ТРВ
3. ЕГВМЗНВЛВ^Н ДЕ ТИ^С МАНА. ШИ А ТО^Т. СЗБОРВ^А ДЕ АКОЛО. СПРЕ
4. АЧБСТА КА ДИ СЗ ХІЕ ВО^А НИ^Ч. ШИ ПВТА^Р НИ^Ч. КВ КА^Р ТЕ ДВ^М
НИМБЛЕ
5. А ЦИНБ ШИ А ЛВА ДЕ^Н ТО^Т ВЕНИТВ^А. ЧЕ ВА ХИ ДЕ ЖВМЗТА^Т Е
6. ДЕ БА^А ТА ВИ^С ТРЕЦВЛВ^Н. КВ^М ДВ ЦЗ^Н СТ ШИ МАИ^Н ТА. ꝛ^Н ЗИЛЕЛЕ

7. а^л то^р до^м ни. пе^н трѣ че^лмъ вѣсѣ^т до^м нѣмѣ. кѣ^рциле а^л
то^р до^м ни
8. вѣтрѣни. ши мѣс мѣ^ртѣриси^т или^н тѣ дѣ^м нимѣла (sic)
9. цѣпѣнѣ^л радѣ^л чѣс¹⁾ фо^с тѣ клѣча^р. бѣсѣ^с кѣ^л. де кѣте ври
10. ас вѣ^н дѣ^т до^м нѣи вѣ^лциле. карѣ клѣсѣрѣи. то^т ас цѣнѣ^т
жѣмѣта^т е
11. дѣ^н трачѣ^л вѣ^л тѣ ши вѣмѣшѣи асѣрѣ наѣ асѣ^т. нице ли сѣс
цѣнѣ^т
12. ѣ^н самѣ дѣчи дѣ^м нѣмѣ. ѣ^н кѣ ма^л мило^с тѣби^т шѣ^м
мили^т дѣре^{пт} ачѣ
13. та (sic) нѣме сѣ нѣ дѣкѣ а впри пре^с пре^с зѣса дѣ^м нѣ-
мѣле ши^н тра^{лт}
14. ки^п сѣ нѣ хѣе [L.S.] пи^с. с трѣгови^ц вѣ^л ѣсѣ^ро. маю еї дѣни
15. са^л гп^л вѣми вѣлѣ^л

(Sub-scribis:) Симеѣн воевода.

† велици колѣ^р счи^л.

ш (?)

1) Gramaticul pusese de năută slavonul **вѣс** (fost) și apoi, adu-
cânduși aminte că scrie românește, l'a șters și l'a înlocuit prin **чѣс**.

л=ea: картѣ și карта. Prin urmare nu se distinge între. ꙗ și л ca în alte texturi.

ши л то^Т съборѣ^А=dativ cu а.

ηγούμενος=abbé, în text scris cu e egumăn, ceea ce arată vechimea introducerii vorbei, apoi με=mă,

vsl. *săborŭ* (concilium) săbor=sobor, legea lui о neîntonat.

vsl. *blato*, alb. *baltě*, magy. *balta* etc. *pentru ce*= pentru că.

vsl. *kljucarŭ* (cetește cliuciar)=claviger, *clenciŭ* (vsl. *klenciati*=inclinari) fr. *clinche* (?)

alb. *bouzě*=buză

καλόγηρος=călugăr

magy. *vam*=douane; *vamos*=vameș.

vsl. *oprěti*—*opron* (опрѣн)=sistere;

zaprěti=claudere, *poprěti*=fulcire, în loc de podŭprěti.

INTĂRIRE DOMNĂSCĂ.

Alexa, fără loc, 1602 Aprilie 8.

1. † ѿѡ симиѡ^Н могила воиво^{АА}. ежѡю ма^Стѡю г^Сп^Арѣ зем-
ли влакѡи. дата^М до^М нѡта мѣ

6399f

2. ши а^м милси^т. котаринс^л до^м нїен мѣле преда ци^н церк-
нс^л. кс сатс^л борзции ши кс блат.
3. ꙗ жсдецс^л мехедин^н цилв^р, кзче кас фо^{ст} лви де мошіе
ман дѣинте врѣме.
4. ши а^л тз пе^н трс че ас слзжи^т ши сас невои^т ла сас^ж ка
до^м нїен мѣле. кз^н ас сас рздика^т
5. кс ме^хди^н цїи¹⁾ кс радс^л во^л. де^ч ка сзи хїе лви. сате
де мошіе кс то^т венитс^л ло^р.
6. дела до^м нїа мѣ. пзнз ꙗ вѣ^к. ши нимениле сз нс сз
ман амѣ^с тече пре^с пе ка^р тѣ
7. до^м нїен мѣле (L. S.) влѣтв ꙗзрі м^с ца л^п и.
8. † са^м г^{са} нз ка^з л^л.

(Subseris:) Симеон боевода.

† алеза.

vsl. *boljarǎ* = boljarinǔ = optimatum unus.

it. zenzara, esp. zenzalo, vfr cincelle, alb. tsin-
tsir = cousin

pentru ce = pentru că

vsl. *banja* = baie.

1) Inainte fusese scris: не^ш лотри, din care se mai cunoaște
ш și finalul три, apoi s'a ras și s'a pus: кс мехединции.

CRONICA

LVI

МИХАИЛ МОХА

— OLTENIA, 1620. —

ДПЪРЖЦА ЛЗИ МЯНОИЛ ПАЛЪСОЛОГЪ.

Стъгъ д локъ фїю-сзъ Маноилъ дпзрѣть. Атснче сз сквѣжъ мѣлѣжъ мѣлциме де Търчи ши дчепсрѣ а прѣда ши а лѣа цзри ши четзци: лѣарѣ ши Ямвреа ши Драчюл пзнѣ лѣ Далматїа ши тоатѣ цара Ярѣжнашилорѣ: ши дчепсрѣ а скздѣ пстѣрѣ креци-нѣскѣ, кз нѣ авѣ ниме пстѣре сз ле стѣ днѣинте. Дѣчїи се дѣсерѣ ши лѣ Срзѣи ши фѣчерѣ аколо рѣзкою маре, ши мѣлѣтѣ сзнѣе с'асъ вѣзсатѣ, ши мѣлци фѣрѣ нѣмѣрѣ лѣ перитѣ: атснче снѣ воиникѣ анѣме Милошь Ковиличѣ, витѣзѣ ши бѣзѣватѣ кѣнѣ, дѣчи мѣщершѣгѣи де се апрѣпїе ши спинтекѣ кѣ снѣ ханѣерю пре Мѣратѣ бегї, ши ашд пери. Пре ачѣ вѣрѣме счїсе ши Шѣшманѣ домнѣлѣ Шѣкѣилор пре Данѣ воевод домнѣлѣ рѣзмѣнѣскѣ. Дѣчїи се рѣдикѣ Бѣлѣзїт-бегѣ, фѣчорѣл лѣи Мѣратѣ, де се лѣовирѣ кѣ Лѣзѣрѣ срѣвѣскѣ, ши-лѣ бирѣи де-лѣ счїсе, ши плѣкѣжъ цара срѣвѣскѣ сѣптѣ сїне сз-и дѣкѣ дажде, ши ле пѣсе домнѣ пре Стефанѣ диспѣтѣ, ани 6897 [1389]. Дѣчїи се рѣдикѣ Бѣлѣзїтѣ кѣ Търчїи спре Рѣзмѣни, дѣчи се лѣовирѣ кѣ Мирчѣ

воеводъ, ши ф8 рззкою маре кзт8 се лт8нека де н8 се ведѣ
 възд8х8ль де м8лицимѣ сзѣктелоръ, ши маи пїерд8 Блазгитъ
 вастѣ л8и к8 тот8а, ларж пашїи ши воевозїи перирж тоци, л-
 т8нче пери Костантинъ Драговичъ ши Марко Кралевичъ, аша
 де се врзса сзнѣ м8лтъ кзтъ ера взиле кр8нте, дечи се спзре
 Блазгитъ ши ф8ци де трека8 Д8нжра, ши п8се сокотитори пре
 ла тоате вад8риле, ши принсе пре Ш8шманъ домн8а Шкѣилор
 де-а тзе, дни 6903. [1395]; лт8нче л8арж Т8рчїи цара Шкѣи-
 лоръ к8 тот8а 6905 [1397] Жикмонъ краюль 8нг8рескѣ ад8нж
 т8атж (sic) тзрїа деспре ап8с: домнїи, воевозїи, коларїи, Нем-
 цїи ши Фрзнчїи, ши пре скать ши пре Д8нжре, кзтъ н8 се
 ведѣ апа де м8лицимѣ корабїилоръ: Мирча воеводъ к8 Р8мжнїи,
 ши дела Маноиль Палеологъ венирж корабїи м8лте плине де
 воиничи де л Цариградъ, ши де л Венецїа 30 де корабїи;
 дечи мерца краю (sic) пре скать лн жось пре Д8нжре к8 хвалж
 маре ши к8 шци токмите, лплатошаци, поленци, ши скрипїа
 де-ць пзра кз рзсаре содреле; ши кзндъ соси ла четатѣ де
 Некопое, ель врѣк сз л Некопол, ларж Блазгитъ стрзнсе Т8рчїи
 к8 тот8а деспре рзсжритъ ши пззирж к8рзндъ де се ловирж
 фзциш8 к8 чен деспре ап8сѣ, ши ф8 сфадж маре л м8лтж
 врѣме, че лвенсерж Т8рчїи пре 8нг8ри, ларж краю (sic) скзпж
 лтр'о корабїе, ларж Блазгитъ л88 гонитъ пзнж ла Д8нжре ши
 м8лци се некарж л Д8нжре; дечи краю к8 кзтж хвалж венисе,
 к8 маи маре р8шине се лтоарсе, кз-шь пїерд8 воиничїи к8 то-
 т8а ши лзсж влсе де в8мени кзтъ н8-ши п8тѣ ара в8менїи
 пре ачей кзмпн. Лн8ж Блазгитъ н8 лщептж, че л дни 6906
 [1398] се рздикж л с8сѣ пре Д8нжре спре ап8сѣ де л8а лпз-
 жцїи ши принсе вчине ши пре Срацимирь лпзрат8а де-ль п8се

свѣтъ сине бирникъ, ши мѣрсе ꙗ цара свѣрѣскѣ де во прѣдѣ
ши во арсе пзнѣ ла Бѣда, ши се ꙗтоарсе къ мѣлци роки фѣрѣ
нѣмѣрь. Дѣчїи пѣрѣсе Балазить къ Тѣрчїи спре цариград къ
сѣ-ль добѣндѣскѣ, ши треча прен цара гречаскѣ ши ешїа
Гречїи де и се ꙗкина, ель нѣ-и ꙗвѣла пре нїме; докѣнди
ши Ѡдриул; дечи соси ла цариградѣ; четѣцїїи се спѣрѣрѣ
къ Маноиль ꙗпѣратѣ, ши тремисе Балазить ла ꙗпѣратѣа къ
сѣ-ль ласе сѣ ꙗтре ꙗ четате; ель нѣ шїѣ че ва фаче, че нѣ-
маи че тинда мѣниле кѣтрѣ черю ши рѣга пре дѣмнезѣс, ши
се сѣѣтѣи къ кѣрта де-и трѣмисерѣ дарѣ скѣмпѣ ши чершѣрѣ
паче, къ сѣ ле дѣ дѣжде; ꙗрѣ ель нїче дарѣрїле нѣ врѣ сѣ ле
та, че зїсе къ: ва ꙗтра ꙗ четате ши вою лѣа четатѣ воастрѣ,
ꙗрѣ пре вои вѣ вою скоате голи де вѣ веци дѣче ѣнде веци
врѣ. Дѣка лѣзирѣ Гречїи, нѣмаи че свѣпина кѣтрѣ дѣмнезѣс
дентрѣ адѣнкѣль инїмїеи лорѣ. Ши се апропїарѣ Тѣрчїи де зї-
дѣла четѣцїїеи, дечи атѣта де лѣса сѣѣате претѣтиндинѣ ꙗ че-
тате, кѣтѣ нѣ се ведѣ содреле де гросимѣ лорѣ; ши ѣнде стрїга,
елѣ се рѣсѣла вѣзѣдѣхѣла къ де тѣнѣ; че немїкѣ нѣ пѣтѣ фолосї
къ а лѣрѣ спамѣ, къ-и ꙗпѣрѣшїа пре департе къ пѣшчїле ши
къ сѣкалѣшеле, дечи се нѣпѣстїрѣ ла Галата де фѣча ши аколо
грѣдѣжѣ. Ирѣ Балазить стѣтѣ ꙗтрѣ ꙗ локѣ ꙗналѣ де вѣзѣс
сѣѣнта Софїе, дечи грѣи кѣтрѣ коарї (sic) лѣи: аколѣ вою
лѣкѣи къ мѣара мѣ; ашїждѣрѣ тоци коарїи-шѣ пїкнїа локѣ-
рїле де лѣкѣить ѣнде ведѣ вѣсѣрѣчи фрѣмоасе. Дечи се прин-
серѣ ꙗтѣю де Галата сѣ во добѣндѣскѣ, ши пѣсерѣ трѣвѣчїе,
дечи ꙗчѣпѣрѣ а во вѣте вѣ тѣнѣри, ши ѣкорїа зїмцїи четѣ-
цїїеи, лѣра пѣтрѣнда ши пѣрецїи; дечи кѣтѣ стрїка Тѣрчїи
зѣа, ноапѣтѣ зїдїа фрѣнчїи; ши се мїра Тѣрчїи къ во ведѣ

деманѣца дтрѣгж; дечи н8-ш фодрте гзндїа, кз-и дпрочка ши
 Фрзичїи ден четате к8 т8н8риле де-и дел8нга департе. Лсж w
 датз нзвлірж Т8рчїи ши дтрлрж свптѣ четате, ат8нче се спз-
 рѣрж Фрзичїи, че грзбирж Гречїи денъ (sic) Цариградѣ де-и
 апзрлрж. Дечи аша аж8та 8нїи алтора ши се спреженїа 8нїи
 пре алцїи де кзтрж врзжмаши токма 6 ани; ши ле ад8чл ден
 Трапез8нда ши ден Кафа в8кате ши арме ши аж8торѣ, ши де
 прен тоате встроавеле кзте н8 ерл л8ате де Т8рчи; ши де д
 Венецїа дкз венїа де ле ад8чл хранж; ши се свїа Гречїи ши Фрзич-
 чїи прин т8рн8риле четзцилорѣ де-и дпржцїа пре департе пре
 Т8рчи к8 свинѣце, к8 сакалзше ши к8 т8н8ре; ши сзпарж прид
 пзмжнтѣ гл8рж де ешїа ноптѣ ден четате ши 8чидѣ м8лци
 Т8рчи. Дечи в8з8 Балазитѣ дтр8 атжтл врѣме кз н8-и спорѣце
 немикж че н8мали кзт8-и пїерѣ воиничїи, ел8 се рздикж мзнївсѣ
 ши к8 р8шине рѣ де се д8се ла лок8-шѣ. Ат8нче се сквлж Те-
 мермѣнѣ домн8л тзтжрзскѣ де рздикж шци ас8пра л8 Балазитѣ,
 ши-л бир8и, ши пери Балазитѣ дтр'ачелл рззбою, ани 6939
 [1402]; тарж Гречїи дѣдерж ат8нче л8адж л8и д8мнезес кз-и
 изкѣби де врзжмаши. Ирж д лок8л л8 Балазитѣ стзт8 Цалапїе
 М8св8лманѣ; ши'н алѣ 16 анѣ де домнїа л8и ф8 тарнж прѣ маре
 ши рѣ. Ши ани 6916 [1408] м8ри к8нѣ крецинѣ дпрлртѣ
 Калолѣванѣ, непот8л л8и Маноил дпрлртѣ. Пре ачѣл врѣме се
 рздикж М8сїа к8 Р8мзнїи ши к8 Шкѣии, ши Стефан диспотѣ
 к8 Срзвїи, де се д8серж ла Цариградѣ сз се ловлскж к8 Цала-
 пїе сз довжндѣскж Цариград8л, ши фѣчерж рззбою маре ден
 афарж де четате ла Восмїдл, ши ф8 кир8итѣ Цалапїе, ши
 м8лци Т8рчи перирж к8 динс8л. Ши д8пж ачѣл а (sic) фостѣ
 ани 6918 [1410] ж8нге М8сїа пре Влзкланѣ ши пре Лазарѣ,

кѣѣ 6 Яни 6921 [1413] прѣчѣсе Мсѣл де довѣнди (sic) Брѣдо; ши ель дѣж пѣри лѣ Искра дѣтр'ачѣла анѣ, шї-и ф8 д локѣ Мсрѣть. Яни 6926 [1418] [мсри] Мирчѣ воеводѣ домнѣл рѣмѣнѣскѣ. Яни 6934 [1426] прѣдѣ Мсрѣть цѣра срѣвѣскѣ, ши лѣ анѣл мсри Стѣфанѣ домнѣл срѣвѣскѣ. Яни 6946 [1438] довѣнди Мсрѣть Смедерова, авгѣстѣ 27, ши скодсе прѣ Григорѣ ши прѣ Тома ши принсе Стѣпанѣ де-и легѣ шї-и вѣгѣ д темнищѣ Яни 6950 [1442] вчѣсе Инкѣл воеводѣ прѣ Мезитѣ-вѣгѣ д цѣра рѣмѣнѣскѣ; ши нарѣ лѣ доилѣ анѣ с'ѣс ловитѣ Инкѣл воеводѣ кѣ Тсрчїи д цѣра рѣмѣнѣскѣ лѣ Илѣловницѣ шї-и вѣрѣи, ши пѣрирѣ атѣнчѣ Тсрчїи мѣлѣци фѣрѣ нѣмѣрѣ. Атѣнчѣ се рѣдикѣ Геурѣгїѣ диспѣтѣ кѣ Шнѣсрїи ши кѣ Срѣвїи де трѣкѣсрѣ дѣнѣрѣ прѣ лѣ Слѣтинѣ ши вѣтѣсрѣ прѣ Тсрчїи, ши лѣсрѣ нарѣш Смедерова Срѣвїи. Дѣчїи се скѣлѣ Тѣвѣдѣ-вѣгѣ кѣ Тсрчїи де вѣтѣс вѣстѣ срѣвѣскѣ лѣ Ситницѣ. Яни 6953 [1444] се рѣдикѣ Влѣдиславѣ кѣ шїи мѣри лѣ Тсрчїи де се ловѣрѣ де фѣциш, ши вѣрѣвѣрѣ Тсрчїи атѣнчѣ, дѣчи пѣри Влѣдиславѣ лѣ Вѣрѣл. Яни 6956 [1448] прѣчѣсе Мсрѣть-вѣгѣ кѣ Тсрчїи де се ловѣи кѣ Тома домнѣл Бѣснѣен, ши-лѣ вѣрѣвѣрѣ, ши лѣсрѣ атѣнчѣ Тсрчїи Бѣсна; ши лѣ анѣл се ловѣи Мсрѣть (sic) кѣ Инкѣл воеводѣ лѣ Кѣсова, ши пѣри Инкѣл, дѣчи довѣндѣрѣ Тсрчїи Кѣсова; ши'н лѣ доилѣ анѣ мсри Мсрѣть-вѣги д фѣврѣарїѣ д 4 зѣлѣ. ¹⁾

vsl. *boi*=flagellum, pugna; *razboi*=latrocinium.

vsl. *voinicŭ*=miles.

¹⁾ Toate documentele publice până aice, suntŭ estrase din „Cuvinte din Bătrâni“ a D-lui B. P. Hasdeu.

- vsl. *viteanzŭ* (ВИТАЗЪ) viteanjiti=superare, nsl. cr. *vitez*=chevalier, magy. *vitéz*=guerrier.
- magy. *mesterség*=art, métier=meșterșug.
- vsl. *voda*=dux, vojevoda=bellidux.
- magyar. *bér* (gage, cens, loyer, *birui*=avoir la puissance=rom. *bir*, *birui*, *biró*=birău (propriétaire, juge).
- vsl. *vŭzduhŭ*=aer, vŭzduh.
- ture. *kandjar* (cangiar=hanger (sorte de poignard); spre=asupra.
- vsl. *korabi* (navis du ngr. *κόραβος* sorte de vaisseau=corabie.
- vsl. *krali* (rex)=craiŭ; *kraliŭa*=crăiță.
- vsl. *hvala* (laus)=fală, bulg. *falŭ*, serb *fala*.
- vsl. *tŭcŭma*=aequalis, pŭr. sau ruten (de Hongrie) tokma=accord, tokmytysa=faire accord.
- vgr. *πλάτη*, provin: ceh. plát (lame), prus. platy=cuirasse, lit. platús, rom. *platușă*.
- it. *polire* (f. polir), lat. polio, ire, vi, itum=polei.
- ceh. *klipiti*, *klepiti* (s'abaisser) *klapati* (abaisser), *klapati* (s'abattre), *klapa* (ce qui s'élève et s'abaisse, paupière). Pŭr. *klĕpati ocima*=cligner des yeux.
- gr. *σώζω* (aor *ἔσωσα*) sauver, arriver, bulg. *sosa*=venir, alb. *sos*=finir, arriver.
- vsl. *paziti* (attendere), *paziti sen* (cavere), cr. serb. *paziti*=faire attention, rom. *a păzi*
- vsl. *sŭvada* (contentio)=sfada (din cauza lui s surd).

- vsl. *goniti* (pellere), *izgonŭ* (expulsio), *otŭgoniti* (abigere), *pogonŭ* (persecutio), pogon?
- vsl. *dobyti* (ДОБЫТИ)—*dobondon* (ДОБЕДАЖ) adipisci, a dobîndi.
- it. esp. *velo* (lat. velum), alb. vëla, rom. vâl.
- vsl. *valŭ*=unda, *valiti* (volvere), *provaliti* (devolvere), *navaliti* (se jeter), a învâlui (fondre sur).
- vsl. *skompŭ* (СКЖПЗ) (avarus, parcus) ar fi trebuit să dea *scîmp*, dar sub influința ceh. *skoupiti* serb. *scupac*, lit. *skŭpas* (avare) î s'a schimbat în *u*.
- vsl. *golŭ* (nudus)=gol.
- gr. *ὄφελος*, mgr. *φελός*=folos p. fâlos.
- vsl. *praŝta* (funda)=praște, a împrăștià!
- vsl. *puŝka* (ПУШКА) (sclopetum), rus. puška (canon), magy. *puska* (fusil), alb. poușkë (fusil). Slaviŭ l'au luat de la Germani: vhal. puhsâ, buhsâ, nhall. *bŭchse*, mlat. *buxis*, lat. *pyxis* din gr. *Πύξις*=buis. conf. romînul *bucșă* (boite de fer du moyeu de la roue).
- După cum faucon, fauconeau a devenit termen de artilerie, de asemenea vsl. *sokolŭ* etc. a căpătat același sens, forma *săcălășele* pare că reproduce mai curînd pe lit. *sakalas*.
- vsl. *pustŭ* (desertus), pustyni-nikŭ (eremita), *napustiti*=immitere, mittere.
- vsl. *graï* (cantus), serb. *graja*=parole.
-

Tatul nostru a lui Luca Stroici 1593, Moldova.

Parintele nostru ce esti in ceriu, swincaske-se numele teu: se vie inperecia ta, se fie voia ta, komu ie in ceru assa ssi pre pemintu. Penia noastre secioase de noai astedei. Ssi iarte noae detoriile noastre, cum ssi noi lesem detorniczilor nostri. Si nu aducze pre noi in ispите, ce ne mentuiaste de fitlanul. Ke ie a ta inperecia ssi putara ssi cinstia in veczij vecilor. Amen.²⁾

Tipăriturile făcute în Ardeal

in Veacul al XVI-lea.

Din catehismul tipărit la Braşov cătră 1560,³⁾ probabil, după cum dovedeşte Dl. Hasdeu („Cuvinte din Bătrâni“ II p. 91—98) prin anevoinţa lui Hanes Benckner.

Л. Зи крѣдинца чѣс фзксть вѣ. апслъ.

Р. Капъ дилтзи де флпта лорумѣи : Крезъ лтрѣ доумнезес л татль поутѣрникоуль фзккторюл черюлси ши аль пзмѣнтѣлси взгоутелвръ ши невзгстелвр. Кап ал доиле де скѣмпарт. Ши лтроу оуноул домнь ис. хс. фїюль лси дом-

1. негес че-оу нжскоутъ диниврѣ | лсѣ де л татль нжскоут маинте де тоате вѣкере. лсминѣ дела лсминѣ домнезес дерепть дел домнезес дерепть. нжскоут лсѣ нефзксть

²⁾ Vezi „Cuvinte din Bătrâni“ II p. 119.

³⁾ Bucata este luată din „Cuvinte din Bătrâni“ a D-lui Hasdeu II p. 103.

- оуноуль коу тать. пре д чине тоате фзкоуте сзнтъ дерепть
 нои ваменїи. ши дерепть испзсенїе ноастрж ве[ни]тлз дед
 черю, ши доу нжскоутъ дед ахоуль сфнтъ. ши л Марїа
 2. фать имь фоу. рзстик|нитоу-сѣс дерепть нои соупть Ци-
 лать дед Понтъ. киноуить ши лгропачъ ши лвисе а треа
 зи. доупж скриптоуръ ши сз соуи л черю ши шздѣ а де-
 рѣпта татьлви. ши лрз вене-ва коу славж а жоудека вїии
 ши морцїи. кз лпжржцїа лоуи ноу асте вбрзшенїе. Капъ
 ал треиле де сфнцїе. Ши л ахоуль сфнтъ домнл че вїи
 3. фаче. лсж дела татьль вине ши л татьль ши | л фїюл сз
 не лкинжмъ ши сз слжвимъ. коумъ доу грзить прорвчїи
 ши лтр'оуна сфнтъ а сзборзлоуи апслилоръ вестѣрекл. мжр-
 тоурискїе оуд ботезъ сз сз лрте пжкателе. ащептьмъ
 скоулатоуль мврцилоръ ши вер фи вїоу л вечїе аминь.
 л. Че асте а треа лрте че требоудїе крециноулави. сз цїїе.
 Р. Асте татьль ностроу че-оу лвзцатз лсоушь іс. хс. пре
 4. апсли. Маден. зі. ши Лукъ не. |

л. Зи вче-нашь рвмжнеце се лцѣлѣцемъ,

Р. Татьль ностроу че еши л черю. сфнцѣскж-се нзумеле
 тзоу. сз вїе лпжржцїе та фїе воа та коум л черю. аша
 ши пре пжмжнтъ. пита ноастрж сзцївсж дз-не ноав астжзи.
 ши лртъ ноав грешалеле ноастре. коум ертъ[мъ] ши нои
 грешиицилвр ноцри. ши ноу не доуче л нжпасте че не из-
 вжвѣще пре нои де хикаѣноул. кз а та е лмпзрьцїе ши
 пстѣрѣ ши слава л вечїе аминь.

Din Psaltirea publicată românește în anul 1577 ¹⁾
la Sas-Sebeș de diaconul Coresi.

КЪНТЕКОУЛЬ ЛОУ ДЪДЪ. 33.

СЪЛВІЕ ДОУМНЕЗЕС ШИ СЪСЕ РЪСНПЪСКЪ ДРАЧІИ ЛОУИ.
ШИ СЪФОУГЪ ДЕ ФАЦА ЛОУИ ЧЕИ ЧЕ НЪ ЮБЕСКЪ ЕЛЬ.
КОУМЪ ПІАРЕ ФЪМЪЛЬ АША СЪПІАРЪ.
КОУМЪ ТОПЪЦІЕСЕ ЧЪРА ДЕ ФАЦА ФОКЪЛОУИ, АША СЪПІАРЪ ПЪ-
КЪТОШІИ ДЕ ФАЦА ЗЕСАШИ

5. Е ДЕРЕПЦІИ СЪСЕ ВЕСЕЛЪСКЪ
СЪСЕ БЪКЪРЕ ЛТРЕ ЗЕСАЛЬ, ШИ СЪСЕ ЛДОУЦЪСКЪ ЛВЕСЕЛІЕ.
КЪНТАЦИ ЗЕСАШИ КЪНТАЦИ НЪМЕЛЪ (*sic*) АШИ.
КАЛЕ ФАЧЕЦИ ЧЕ СЪЕ СПРЕ ДПОУСЕ.

ДОМНЪЛЬ НОУМЕЛЪ ЛОУИ ШИ БОУКЪРАЦИВЪ ЛНТРЕЖНСЪ.

10 ТЪРЕВЪРЪСЕ ДЕ ФАЦА ЛОУИ
ТАТЪЛЬ СЪРАЧИЛОРЪ, ШИ ЖЪДЕЦЪ ВЪДЪШЛОРЪ.
ДОУМНЕЗЕС ЛЛОКЪЛЬ СФЪНТЬ АЛЬ СЪС.
ЗЕСАЛЬ ДОУЧЕ ОУНІИ КЪ КОУЦЕТЕ ЛКАСЪ.
ШИ СКОАТЕ ФЕРЕКАЦІИ КЪ БЪРЕЦІЕ.

15 ШИ АША ЧЕ МЪНІА ЧЕ ВІА ЛМОРМЕНТЕ.
ДОАМНЕ КЪНДЪ ЕШИИИ ЛНТРЕ ВАМЕНІИ ТЪИ.
КЪНДЪ ТРЕЧЪИ ЛПОУСТІЕ.

ПЪМЪНТЪЛЬ КОУТРЕМОУРЪСЕ.
ШИ ЧЕРЮЛЬ ПИКЪ.

20 ДЕ ФАЦА ЗЕСАЛОУИ СИНАИИЪ.
ДЕ ФАЦА ЗЕСАЛОУИ ЛОУ ИСРАИЛЬ.

¹⁾ Bucățile sunt luate din edițiunea Academiei I. p. 170—176
249—251 și 403—405.

плате кѣ рое лпзрцивери доамне достоничіеи тале.
ши нѣ пѣтѣ, етоу сфрзшишиу.
вїиле тале виоу лнтржнсѣ.

25 готовити кѣ доулѣца та мѣсерѣлоуи доамне
домнѣль дѣде коувѣнтѣль доулаче споунѣ коу силѣ моулѣтѣ.
лпзратѣла силникѣ ювитоулаи.

кѣ фржмсѣцѣ касееи сѣлпарцѣ фолось.

дѣка доурмире тѣ пре мижлокѣ де хотарѣ.

30 арепиле порѣмѣсли (*sic*) арцинтите.

ши лмижлокѣ де оумереле лѣи лѣлчире де лоурѣ.

кѣндѣ лпартѣ де черю лпзраціи спринѣ.

зѣпѣдѣцїесе лселмѣнѣ.

пѣдѣрѣ зѣслаи, пѣдѣрѣ грѣсѣ.

35 пѣдѣрѣ лкегатѣ, пѣдѣрѣ грѣсѣ.

дерепчевѣ парѣ пѣдѣрилѣ лкегате.

пѣдоурѣ че дѣлаче брѣ зѣслѣ сѣвїе лнтржнсѣ.

кѣ домнѣль лнтрѣ пѣнѣ лкоумплитѣ.

ролта зѣслаи оунтѣнѣрекѣ ши оунтѣнѣрекѣ лѣмїе родецїесе

40 домнѣль лнтржнши лсинла лсфѣнтѣ.

соуити лнтрѣ лналѣ, прѣдатѣи прѣдѣре.

прїитѣи дѣрѣ л ѣлмени.

кѣ чесе протївѣскѣсе лтїне.

дѣмноуль дѣмнезѣсѣ благословитѣ.

45 благословитѣ дѣмноуль, зїи де зїи.

стежаще нола доумнезѣсѣ спхсенїа нострѣ (*sic*)

доумнезѣслѣ ностроу, доумнезѣсѣ сѣспхсѣскѣ

ши домнѣ домнѣ еширѣ морциеи.

е лнскѣ зѣслѣ стрѣнчинѣ капетеле дѣрачилорѣ сѣи.

- 50 перїи крѣцетоуаши че трека дгрешалеле сла.
зисе домнсла де васань днторкс.
дторкь днтрѣ адзнкателе мзрїен.
схсе оуде пичорсла тзѣ дсзиде.
лимбиле кзинилорь тзи де дракса динсь, възсте фюрѣ
дмелзриле тале доамне.
- 55 дмелзриле зеслаши мїес дпзрать чее дсфнтѣ.
анте апскара жздечїи апроапе че кзнтѣ.
спре мижлокь де фѣте тзмпзжѣ
двесѣрекѣ клѣвици зеслаь.
домнсла де извоаржле ас ісраиль.
- 60 ачїа венїаминь жзнель дтремзре.
жздечїи юудеилорь въздичїи лорь.
жздечїи заволонилорь жздечїи нефоалимслаши.
поржичѣще дзмнезес кѣ врзтѣтѣ са.
дтзрѣще доамне ачлста че фаптали днтрѣ нон.
- 65 дедь бесѣрека та дперслим
цїе адоучеворь дпзрацїи ддрѣре.
ззпзтѣще глдинилорь дедь трестїе.
зворь де жзнчи ѡменеци.
сзѣкизѣ аршїи кѣ арїинтслаь.
- 70 спарце лимбиле чеворь рззубою.
винь роуржторїи дедь егупеть.
еодїппїе анте апокѣ мжна ен кзтрѣ доумнезес.
дпзржцїиле пзмжнтслаши кзнтаци зеслаши
кзнтаци домнслаши.
- 75 че сви дчерю, черюаши дрзсжрїте.
адекѣ галсоулоуи сзѣ галсь врзтѣте.

ДАЦИ СЛАВѢ ЗЕСАҢИ.

СПРЕ ИЗРАИЛЬ МАРЕ ФРЗМѢЦѢ ЛШИ.

ШИ ТЗРІА ЛШИ ЛНШРИ.

80 МИННАТЬ ЗЕСЛЬ ЛСФНЦІИ СЗИ ЗЕСЛЬ ЛШ ИСРАИЛЬ.

ЕЛЬ ДЗ ВРЗТОУТЕ ШИ ЦИНСТЪ ВАМЕНИЛОРЪ СЗИ.

БЛАГОСЛОВИТЬ ЗЕСЛЬ.

vsl. *nasŭpŭ* (насзпз)=*näsip* (pulvis qui inspergitur).

vsl. *rasypŭ* (diripere).

КЛАЕ ФАЧЕЦИ ЧЕ ССЕ СПРЕ ЛНШСЕ=exaltez celui qui est monté sur les cieux.

ЗЕСЛЬ ДОУЧЕ ОУНІИ КЪ КОУЦЕТЕ ЛКАСѢ=Dieu fait habiter en famille ceux qui étaient seuls.

ШИ СКОЛТЕ ФЕРЕКАЦІИ КЪ ВЪРКѢЦІЕ=Il délivre ceux qui étaient enchaînés.

ШИ АША ЧЕ МЗНІА ЧЕ ВІА ЛМОРМЕНТЕ=mais les rebelles demeurent dans un désert.

ВІИЛЕ ТАЛЕ ВНОУ ЛНТРѢНС=ton troupeau s'y est tenu.

ЗЗПЗДѢЩЕСЕ ЛСЕЛМВНЬ=Il devient blanc comme la neige du mont Isalmon.

КЪ ДОМНАЛЬ ЛНТРѢ ПЗНѢ ЛКОУМПАТЬ=y demeurera à jamais.

РОЛТА=cavalerie.

ОУНТВНѢРКЪ=20,000.

ПРѢДАТЛИ ПРѢДАРЕ=tu as amené captifs les prisonniers.

ПРІИТАИ ДАРѢ Л ВАМЕНИ=tu as pris les dons pour les distribuer entre les hommes.

КЪ ЧЕ СЕ ПОТРИВЕКСЪСЕ ЛТИНЕ = même entre les rebelles.

БЛАГОСЛОВИТЬ ДЪМНОУЛЬ, СИМ ДЕ СИМ = qui nous comble chaque jour de ses biens.

ПЕРІИ КРЪЩЕТОУЛБИ ЧЕ ТРЕКСЪ ЛГРЕШАЛЕЛЕ СЛЕ = celui qui marche dans les vices.

vsl. *sävürsiti* = perficere.

vsl. *ljubiti* = a iubi (amare).

СПРЕ МИЖЛОКЪ ДЕ ФЪТЕ ТЪМЪНЪЖЪ = au milieu des jeunes filles qui jouaient du tambour.

ДЪМНЪСЪ ДЕ ИЗВОЛЪЖЛЕ ЛЪ ИСРАИЛЬ = vous qui êtes de la source d'Israël.

ЛТРЕМЪСЪ = dominer.

ЖОУДЕЧІИ ЮДЕНЛОРЪ ВЪДІЧІИ ЛОРЪ = (se sont ressemblés)

ДЕЛЪ БЕСЪКРЕКА ТА ЛЕРЪЛИМ (dans ton temple).

ЪПРЪТЪЩЕ ГДИНИЛОРЪ ДЕЛЪ ТРЕСТІЕ = reprime les bêtes sauvages des roseaux.

ЪКОРЪ ДЕ ЖЪНЧИ ММЕНЕШИ = les veaux des peuples.

СЪЛНИКЪЗЪ АРШІИ КЪ АРЦИНЪСЪ = ceux qui sont parés des lames d'argent.

СПРЕ ИЗРАИЛЬ МАРЕ ФРЪМЪЦЪЦЪ ЛЪИ = (magnificence).

ЦИНЪТЬ = puissance.

роугжчюнѣ лоу мѡуѣси оѡуль лоу доумнегеѣ. по.

доамне нздѣжде ссеши ноам дродѣ ши дродѣ.
анте пзнѣ кодри ноу фоурѣ ши сзе факѣ пзмжнтѣль ши
тоатѣ лѣмѣ.

де вѣкѣ ши пзнѣ ла вѣкѣ тоу еши.

нѣ тоурна омѣль лѣмереніе

5 ши цисли (sic), лѣодрчецивѣ фїи ѡменилорѣ.

ка ѡаміе де анїи лѣнтре окїи тзи доамне.

ка зи де ери че трекѣ. ши стража нопциен.

ши ѡкзрѣрѣ лѣрѣ лѣнкѣ ва фи.

демжнѣца ка парѣ трѣчевѣ.

10 демжнѣца лѣлѣсривѣ ши трѣчевѣ.

е сѣрѣ каде вѣщежѣше ши оусоукѣсе.

кѣ коумпаниѣне кѣ мѣнїа та

ши кѣ оурѣїа та тоурѣсрѣжѣне.

поуѣси фѣрѣ лѣциле нѣоѣстре лѣнтре тине.

15 ши вѣкѣль нѣострѣ лѣлѣминатѣль фѣѣѣен тале.

кѣ тоате зилеле нѣоѣстре скѣзѣоурѣ.

ши кѣ мѣнїа та кѣмпаниѣне.

анїи ноури ка плинжинѣ лѣвѣцѣрѣсе

зилеле анїилорѣ ноури лѣнтрѣжнши, шапте зѣчи де ани.

20 е сѣе лѣврѣтѣте, ѡпѣтѣ зѣчи. де ани.

е маи моуль де еи, моуни ши доурѣре.

кѣ вине блжнѣїе спре нои ши лѣвѣцѣжѣне

чене ѡїе цинѣрѣ мѣнїен тале.

де фрика та вѣсѣль тѣѣ коурѣ

25 дерѣпта та аша споунеми.

ши ферекаціи коу инема лмжндрїе.

лтоарче доамне пзнж кзндъ

ши роугать фїи спре шервіи тзи.

лмплоумне демжнѣца де демжнѣца де милостѣ та доамне.

30 ши боукржмне ши веселимне.

лтоате зилеле ноастре веселимоуне.

дерептъ зилеле че лнтржнсе плекатоунѣи

ши ани лнтржнши възоумь рзоу.

ши клоутж спре шервіи тзи ши спре лоукроуреле тале.

35 ши дерѣце фїии лорь.

ши фїе лоумина доумнезевашн нострс спре нон.

ши лоукрвеле мжинилорь ноастре дерѣце спре нон.

ши лоукрвалъ мжинилорь дерѣце:

ши цисли (р. зисли) лтоарчецивж фїии ваменилорь (en terre).

ка зи де ери че трека, стража нощиен—et comme une veille dans la nuit.

ачастъ кзнтаре. ллатвре скрисже лъ дѣдъ.

ши афарж десѣма. рїи де кзнтече.

кзнтаре кзндъ сингоурь лоуптжсе къ голїадъ:

микъ ера лнтръ фрлци миен

ши маи тзнжрь лнтръ каса татзашн мїеѣ

пзцѣ силе татзашн мїеѣ.

мжиниле мѣле фѣчерж шргану.

5 ши дѣцетеле меле адвнарж ѱалтирѣ.

ши чине споуне домнзашн мїеѣ

ЛНСШН ДШМНБЛУ ЛСШН ЛОУЗН.

ЛНСШУ ТРЕМЪСЕ ЛЦЕРБЛУ СЗЪ, ШН ЛШМЖ ДЕЛА ОНЛЕ ТЗТЪ-
НБЛНН МІЕЪ.

ШН ОУНСЕМЪ КЪ ОУНТЪРА ОУНЦЕРЪ СА

10 ФРАЦІН МІЕН БОУНН ШН МАРН.

ШН НОУ ДОУЛЧЕ ВРОУ ЛНТЪЖНШН ДОМНБЛЪ.

ЕШІО ЛНТИМПИНАРЪ АЛТШН СТРИНЪ.

ШН БЛЖСТЕМЖМЪ КЪ ИДОЛІН СЗН.

Е ЕЪ СКОШЪ ДЕЛА ДННСЪ СПАТА, ТЪЛЮ КАПБЛЪ ЛОУН.

ЛБАЮ ЛМПЪТАРЕ ДЕЛА ФІНН ЛЪ НСРАИЛЪ :

I. ТЪТРАЄВАНГЪЛЪЛ 1).

Tiparitu pre cumu se pare, la Brasiovu in ainte de a. 1580. in fol. fora paginatura, in 30 quaterniuni. 2)

§. 1. МАТЕИ, 1, 18—25. ЗЧА. В.

ЯЛОУ Іс. Хс. НЖСКОУТОУЛ, АША ЕРА. ЛОГОДИТЪ АМС МБМА
ЛБН МАРІА ЛЪ ІУСИФЪ, МАИНТЕ ПЖНЪ НЪ СЕ АДЪНАСЕ. АФЛЖСЕ
АНБЖНДЪ ЛМАЦЕ ДЕ АХОУЛ СФНТЬ. ІУСИФЪ БЪРЪАТОУЛ ЕН ДЕРЕПТЬ
ФС. ШН НОУ ВРЪ А СЪ W ВЕЛИЧАСКЪ ЧЕ ВРЪ ФЪРИШЪ СЪ W АЛСЕ
А. АЧІА ЕЛ (КОУЦЕТЪ.) АТЪ ЛНЦЕРОУЛ ДОМНОУЛНН ИВНСЕ Л СОМНЪ
ГРЖН. ІУСИФЕ ФІЮЛ ЛЪ ДВЪДЪ НОУ ТЕ ТЪМЕ А ПРІИМН МАРІА
МЪАРЪ ТА ЧЕ Е АМС ЛТЪРЪ А СЕ НАСКЪ. ДЕ АХОУЛ СФНТЬ АСТЕ.
НАЩЕВА АМС ФІЮЛ. ШН ЗНЧЕВЕРН НОУМЕЛЕ ЛБН. Іс. АЧЕЛА ВА АМОУ
МЖНТШН ВАМЕНІН ЛОУН ДЕ ПЖКАТЕЛЕ ЛЪР. АЧЕСТА ТОТЬ ФС СЪ СЕ

1) Bucățile III, IV, V, și VI sînt luate din Chrestomatia venerabilului T. Cipariu.

2) Titlulu lipsesce, foliele dein nainte fiendu pierdute.

извѣдѣтскъ зичерѣ прѣрчилвр де ла домноуа грѣиндѣле. адекъ фата прѣимива ꙗ маце ши нашева фечороуа. ши зичевери ноумеле лѣи Ѣммануел, че се спѣне кѣ нои е дѣмнезес. скѣлѣсе Іуцифѣ де ꙗ сомнѣ. ши фѣче ка зисе лѣи ꙗцороуа домнѣлѣи. ши прѣими мѣарѣ лѣи ши нѣ цѣа а. пѣнѣ нѣскѣ фѣюа лѣи де—тѣю. ши зисе нѣмеле лѣи Іс̄.

Aibendu. directu. ce. nasce-va bis. dice-veri bis. se spune exponitur. de in fece. ca sicut. dise bis. ea acc, fora preter. filiulu acc. fora pre bis.

§. 2. МАТЕІ, XIII, 31—55, зач. н̄г, н̄д, н̄ѣ.

(Зисе домнѣлѣ) подоабѣ асте ꙗпзрѣцѣа черюлѣи грѣоуицоуа лѣи де моушари. че лоуѣ ѡмѣа ши семѣнѣ ꙗтрѣ агрѣа лѣи. че маи микѣ асте де тоате семенцеле. Ѣ кѣндѣ крѣще маи маре де тоате вѣрзеле асте, ши ва фи лемнѣ. кѣ винѣ пасѣриле черюлѣи. ши ѡднѣхнескѣ спре стѣлѣспреле лѣи. ши алтѣ пилѣ ꙗ пилѣ грѣи лвр. подоабѣ асте ꙗпзрѣцѣа черюлѣи, ковѣсѣла. че ѡ лѣи мѣарѣ. ши ѡ акопери ꙗ фѣинѣ де треи мѣсѣри пѣнѣ кѣндѣ доспирѣ тоате. ачѣлѣ тоате грѣи Іс̄ ꙗпотрива нѣрѣдѣлѣи, ши фѣрѣ пилѣ немикѣ ноу грѣи кѣтрѣнѣи. ка сѣ се извѣдѣтскѣ зичерѣ прѣрчилвр че грѣирѣ, дешкидевою ꙗ пилѣ ростоуа миѣс. ши воу рѣгѣи аскѣнседе де ꙗ токѣла лѣмиѣи. атѣнче лѣсѣ глоателе ши винѣ ꙗ касѣ Іс̄. ши апропиарѣсе кѣтрѣ елѣ оученичѣи лѣи ши грѣирѣ. спѣне ноуа пилѣа пѣлѣеи а грѣлѣи (І. агрѣлѣи). елѣ рѣспѣнсе зисе лвр. чине сѣмѣнѣ чѣ сѣмѣнѣ кѣнѣ асте фѣюа ѡменескѣ. ѣ агрѣа асте лѣмѣ. ѣ кѣнѣ сѣмѣнѣ ачѣцѣ сѣнѣ фѣи ꙗпзрѣтѣи. ѣ пѣлѣе сѣнѣ фѣи непрѣиторюлѣи. ѣ врѣжмашоуа че ѡ сѣмѣнѣ асте дракоуа. е сечерѣчюнѣ сѣрѣшитоуа вѣкѣлѣи

асте. Ё сечержторїи джерїи сзнтъ кз ввр амс адсна плѣвила.
 ши д фок ардемввр. аша ва фи д сфрзшитоул вѣквлси а-
 чества. тремитева фїюл вменескъ джерїи лси. ши ва адсна тоци
 свлжжниторїи де дпзржцїа лси. ши фжжжторїи фжрж лѣце.
 ши арснклаива д кспторюл де фок. ача ва фи плжнцере ши
 скрзшнирѣ динцилвр. атснче дерепциї лоуминасеввр дпзржцїа
 татжлси лси. ши чине аре оуреки де доузире сз доузж. гврши
 подолевж асте дпзржцїа черюлси. комоарж асквнск д сать. че в
 афлж вмь асквнск. ши де вкврїе мѣрсе ши тотъ кзтъ авс взндс
 ши кммпзрж сатсв ачелл. гврши подолевж асте дпзржцїа черюлси.
 вмоул негсцзторю че кастж вбнъ мжргжритари. ши афлж оуноул
 мжргжритарю де мвлатъ прець. дсесе де взндс тотъ кзтъ авѣ
 шил коумпжрж. гврж подолевж асте дпзржцїа черюлси. нжводсв
 арснкат д маре. ши де тотъ нѣмсв адснарж, че кзиндссе дплс.
 шил скоасерж ель ла марцине. ши шезсрж де алѣсерж вбнїи д
 васа. Ё поутрезїи лепждарж афарж. аша ва фи д кммплитоул
 вѣквлси ачестви. ши ввр еши джерїи де ввр алѣце рзини де
 д мижлокоул дерепцилвр. шїи ввр арснка д кспторюл де фок.
 ача ва фи плжнцере ши скрзшнире динцилвр. ши гржи лор Іс.
 дцелѣцеци ачѣстѣ тоате. гржирж лси ѣи доамне. ель зисе лвр.
 дерепть ачѣа тотъ кзртвларюл двадесе дпзржцїа черюлси. по-
 добникъ асте вмоул жжжторю. чела че скоате ди д вистїарюл
 лоуї ноавле ши векиле. ши фс дѣка сфрзши Іс пїлда ачаста,
 трежс де ача.

§. 3. МАТЕІ XVIII, 1—17. глч. оѣ, оѣ.

(Аврѣма ачѣа) апропїаржсе оученичїи кзтрз Іс гржиндѣ.
 амоу чине маи маре асте дтрс дпзржцїа черюлси. ши кемж

Ис прѣнкоуа, шил пѣсе ꙗ мижлок де ен. ши зисе дерепть грѣ-
 ескъ волау. кѣ сѣ ноу вѣ ꙗтоарсетъ ши сѣ фици ка фечорѣи,
 ноу веци мѣрце ꙗтроу ꙗпѣрѣцѣа черюлаши. чела че се ва смери
 ка проунокѣа ачеста, ачела асте маи маре ꙗпѣрѣцѣа черюлаши.
 чела амѣ че ва прѣими фечоръ аша ꙗ ноумеле мѣеѣ, мине прѣи-
 мѣце. ꙗрѣ чела че ва сѣвлѣзни оуноуа де ачеши митѣтен че
 кредъ ꙗтрѣ мине, маи юшор лоуи арѣ фи сѣши спѣнзѣре в
 рѣшницѣ а сѣтѣлаши де чафа лоуи ши сѣ се афоунде ꙗ волеѣра
 мѣрѣи, вѣе лоумѣен де сѣвлѣзнѣ. неѣсе асте амѣ а вени сѣ-
 вѣлѣзтеле. ꙗсѣ ваи де ѡмѣла ачела че сѣвлѣзне ꙗѣлѣ. ѣ сѣ
 тѣрѣ мѣна та сѣс пичорѣа тѣс сѣвлѣзните тѣе ꙗ ши лѣпѣдѣ
 ель де лл тине. маи винеци асте сѣ мерци ꙗ виѣцѣ шкопъ
 слоу сѣстѣ. нече доау мѣни ши доау пичоаре авѣндѣ арѣнкатѣ
 сѣ фѣе ꙗ фокѣа вѣчилѡр. ши сѣ те ѡкѣа тѣоу сѣвлѣзнѣце,
 скоатель шилѣ лѣпѣдѣ дела тине. маи винецѣ асте коу ѣ ѡкѣ
 сѣ мерци ꙗ виѣцѣ декѣтъ дои ѡки сѣ аѣи ши арѣнкатѣ сѣ
 фѣи ꙗ ꙗѣрѣа де фок. вѣгѣциѡѣ сѣ нѣ вѣдеци оуна де ачеши
 митѣтен грѣескѣ амѣ волау. кѣ ꙗѣрѣи лѡр поурѣрѣ вѣдѣ фаѣа
 тѣтѣлаши мѣеѣ де ꙗ черю. вине амѣ фѣюа ѡменескѣ сѣ каѣте
 ши сѣ мѣнтѣаскѣ периѣи. че вѣ волау паре. сѣ арѣ фи не-
 цине де ѡмени ѡ соутѣ де ѡи, ши ва рѣтѣчи оуна ди ꙗселе,
 доу ноу ва лѣса нолау зѣчи ши нолау ꙗ пѣдѣре ши се доуче
 де ва кѣоута рѣтѣчитѣ. ши сѣ афле ꙗ, дѣдѣвѣрѣ грѣескѣ волау.
 кѣ коуѣрѣсеѡа де ꙗ маи вѣрѣтѡс. де кѣтъ де чѣле нолау зѣчи
 ши нолау нерѣтѣчитѣ. аша нѣ е воа ꙗнаинтѣ тѣтѣлаши вострѣ
 де ꙗ черю, сѣ пѣарѣ нече оунаѣ де ачеши митѣтен. ѣ сѣ грѣ-
 шире цѣе фрѣтеле тѣѣ, пасѣ ши обѣичѣце ель адинсере ши
 ачела синѣрѣ. ши сѣ те аскѣлатаре, афѣлаѡери фрѣтеле тѣѣ. ѣ сѣ

ноу тине аскоулатаре, а кѣ тине парѣ оуналь сас дои кѣ де лтре
ростреле а дои сас а треи мѣртвѣи сѣнтѣ тотѣ гракъ. ѣ
сѣ ноу аскватаре еи, спсне ла висѣрекѣ, ѣ сѣ де висѣрекѣ л-
чепсрѣ а нѣ сокоти, фѣе цѣе ка сѣ пѣгѣнѣ ши вамешѣ.

ТЪЛКЪЛ ЕВАНГЕЛИИ СР.

Tipăritu, de o dată cu Tetravangelulu totu acoloși și cu aceleși
litere. in fol. fără paginatură; in 31 quaterniuni. Testulu Evan-
gelieloru că in Tetravangelu.

§. 11. DUMINIC'A III. după Rusalii.

МАТЕИ, VI. 22—23.

Зисѣ домналь. Лоумина троупнаси асте шкъоль. сѣ амѣ
фѣуре шкъоль тѣѣ простѣ тотѣ трѣналь тѣѣ лоуминать ва фи.
сѣ шкъоль тѣѣ хитѣнѣ фѣуре. тотѣ троупналь лтвнѣкатѣ ва фи.
сѣ амѣ лоумина че е лтврѣ тине лтоунѣкатѣ лсте. ачѣа оун-
твнѣрекоуа кѣ кѣтѣе. нимѣ нѣ поате а дои домни сѣѣжи. сѣѣ
амѣ оуналь ва юки. парѣ алтѣль ва оурѣ. ши амѣ оуналь ва
цинѣ. парѣ алтѣль а ноуль сокоти ва лчѣпе. ноу поуѣци лѣ
доумнезѣс сѣѣжи ши лѣ мамѣнѣ. дерѣптѣ ачѣа грѣзѣскѣ волѣ.
ноу вѣ грижирѣци соуфлетѣси вострѣ. че вѣци мѣѣка сѣѣ че
вѣци вѣѣ, нече троупнаси вострѣ л че вѣ вѣци лѣрѣѣка. лѣ ноу
нече соуфлетѣль маи коунѣе де хранѣ ши троупна де вѣшминѣе.
кѣѣтѣци спре плсерилѣ черюлѣси, кѣ нѣ сѣѣмѣнѣ, нече сѣѣчерѣ,
нече адоунѣ л житниѣе. ши тѣтѣль вострѣ де л чѣри хрѣнѣѣ-
ѣе аѣе. ноу сеци вои маи вѣни де аѣе. чине де вои грижинѣѣ
ши поате адаѣѣе л врѣста троупнаси лоуи оуѣ котѣ ши де
вѣшминѣе че вѣ кѣѣнѣгаѣи. сокотиѣи крѣналь кѣмпнаси коума

крѣще. неустенидасе нече тоарче. грзескъ волау. кз нече со-
ломнъ лтрѣ тоатъ слава лоуи лмбрѣкаты ка оунсав де ачѣлѣ.
ѣ сз фзнсав кзмпсави астзши фїиндѣ ѣ демѣнкѣцѣ л ксптори
ароужкѣ, доумнезес ашаль лмбрѣкѣ. коу кзть маи врзтос волау
поуцинкѣ крединцѣ ноу вѣ кзцигареци амѣ грзиндѣ, че время
мѣнка сав че время бѣ, сав л че не взмѣ лмбрѣкѣ. тоате
амѣ ачѣлѣ лимбиле черѣ. шїе татѣль вострѣ де л черю кз
трекѣшевѣ ачѣлѣ. чѣреци маинте лпзрѣцїа лѣ доумнезес, ши
дерептатѣ лоуи. ши ачѣлѣ тоате се ворѣ адаѣце волау. Ячеста
асте тлѣсав ачешїи ѣвїе.

Фрацїи мїен. маинте ачешїи ѣвангелїи ера домнѣль до-
женить коумѣ сз адѣнѣмѣ ши сз стрѣнѣемѣ комоара ноастрѣ
л черю, коумѣ сз нѣ авемѣ, инемѣ липитѣ ла комоара пери-
тоаре аичѣ пре пзмѣнтѣ. аша акмѣ лѣвацѣне хс̄ зикзндѣ, кзѣ-
таци кмѣ минтѣ воастрѣ сз нѣ лѣсацїи ничи сз кзгаци пре
лоукрѣре трежтоаре ши де честоуи пзмѣлѣть. кз минтѣ воа-
стрѣ лтоате лоукрѣреле іасте коумѣ іасте шкїол трѣспсави лоу-
минѣ ши кмѣ окїол калѣ вери стрїка ши вери шрѣи, тотѣ
троупсав тзѣ ва пїпѣи л оунтѣнѣрекѣ. ашиждерѣ ши минтѣ
та дѣка вери да пре стрѣнѣерѣ комоарѣи, лоумина вїециен ноу
вери пѣтѣ кзцига ши вери лмелл лнтрѣ оунтѣнѣрекѣл мор-
циен. адоара ачестѣ лоукрѣс адеврѣзѣ зикзндѣ, коумѣ ноу пѣ-
темѣ а дси домни савѣи. а треѣ шара лѣвцѣ сз нѣ грижимѣ
де вїаца ноастрѣ че взмѣ бѣ, нече де троупсав нострѣ л че
не взмѣ лѣрѣкѣ, кзче кз е оуѣ лѣкрѣс дешертѣ. че сз чѣремѣ
маинте лпзрѣцїа лѣ доумнезес ши дерептатѣ лѣи, ши ачѣлѣ
тоате адаѣцесеворѣ нолау.

§. 12. DUMENEC'A X, dupa anulii nou.

LUCA XIII, 10—17.

Фраціи мїен, ꙗ частѣ євгѣіе де астѣзи. виндекѣ Ісꙋ ѡ мѡаре че ера ꙗдрѣчитѣ ши ѡлоагѣ. де ѡптѣ спѣжѣче дїи. ꙗ зи де сѣмѣѣтѣ. іарѣ фарисеи мѡргѣа. дерептѣ че ера сѣмѣѣтѣ. іарѣ Ісꙋ ꙗнѣѣѣ. коумѣ сѣмѣѣтѣ а фаче ѡменилор бине. поутемѣ фаче ши кѣ ачѣа. немикѣ нѣ грешим.

ꙗнтрекаре. сѣмѣѣтѣ ꙗ че кипѣ ера жидовилор. ши дерепче аѣ порѣнचितѣ шаѣ лѣсать доумнезѣс.

Рѣспоунсѣ. каре коувинте ера скрисе де доумнезѣс, пре доаѡ тѣбле де пїлтрѣ ꙗ врѣхѣль моунтелѣи де Синаїа. клреле дѣде жидовилор. пре мѡуѣи пророкѣ, ꙗн а патра порѣникѣ. аша грѣѣште доумнезѣс. поменѣѣе коумѣ ꙗ зи де сѣмѣѣтѣ сѣ сфїѣѣши. а шаѣе зиле вери лѣкрѣ. ши вери фаче тоате лоукрѣиле тале. іарѣ ꙗ а шаптѣ зи каре асте сѣмѣѣтѣ доумнѣаши аѣмнезѣсѣаши тѣс. ꙗ картѣ нѣ фаче нече оуѣ лоукрѣ. ничи тѣс. ничи фечорѣа тѣс. ничи фата та. ничи сѣсга та. ничи сѣсжника та. ничи мѣрѣа та. ничи стрїиноуѣ, кареле ва фи ꙗнтрѣ порѣиле тале. кѣ ꙗ шаѣе зиле аѣ фѣкѣтѣ доумнезѣс черюль ши пѣмѣнѣтѣ мѣра ши тоате че сѣнѣ ꙗнтрѣ а. іарѣ а шаптѣ зи сѣс ѡдїхнѣтѣ. дерептѣ ачѣа благословѣтѣа доумнѣа зилѣ сѣмѣѣтѣеи, ши ѡаѣ сфїѣѣтѣ пре а. ачастѣ порѣникѣ кѣ тѣрїе мѣре цинѣрѣ жидовїи. коумѣ ничи оуѣ лѣкрѣ нѣ фѣкрѣ ꙗн ачѣа зи. че лѣсарѣ тотѣ лоукроуѣл лор ꙗн апон. ши лѣр мѣре грїже ера де слоужѣа аѣ доумнезѣс. де жѣтѣе. ши де роуѣжѣюне ши де милостенїе. асте скрисѣ ꙗ картѣ аѣ мѡуѣи прорѣкѣ коумѣ оуѣ ѡмѣ ꙗ зи де сѣмѣѣтѣ, кѣлѣѣа неѣе аѣкїи ши неѣе соурѣѣле аѣаи коумѣ сѣ факѣ.

фокъ. поржичи гаръ доумнезеѣ. ши принсе х пре ель ши тотъ нзрвдъль пре ель кѣ пїетриль ѡморзрѣ. шиль оучисерѣ.

Антребаре. дарѣ нолѡ крешинилѡрѣ. каде не се а цинѣ аша сѣмвѣта ка жидовилѡрѣ.

Рзспоунсѣ. нолѡ крешинилѡр асте токмитѣ доумника ꙗ локъль сѣмвѣтеен. сѣ нѣ цинемъ ꙗнтроуна ка жидовїи. ши мѣате леци але лѣ мѡусе. коумъ лѣ фостѣ ши жрѣтвеле лор. нолѡми пѣнѣ ла нѣшерѣ ши венитѣль лѣ Іс̄. хс̄. коумъ лѣ прорѣчить шлѣ грѣнѣ сфицїи пророчи. коумъ лѣ фостѣ лѣ сѣть де доумнезеѣ.

Антребаре. ꙗ че кипь вѣмъ дарѣ нѣи сѣрка дѣминекѣ.

Рзспоунсѣ. нѣ нѣмаи кѣ шедѣрѣ. ши кѣ лѣсарѣ лоукрѣлѣши. се не ꙗмвѣжкѣмъ ꙗ чѣле вѣшминте маи боуне, сѣ шедемъ соуптѣ пѣреци, сѣ соуптѣ оумвѣре, сѣ не пѣрѣжмъ, сѣ сѣ не сѣждимъ. сѣ сѣ клеветимъ, сѣ ꙗ зи де сѣрѣзѣтоаре сѣ мѣрѣцемъ ла крѣчиме. ши се не ꙗвѣжѣмъ ка нецїе порчи. че сѣрѣбѣториле сѣнѣ токмите, коумъ ꙗ але се грижимъ де слоужба лѣ доумнезеѣ. ши де грижа соуфлетѣлѣши. ꙗ шасе зиле сѣ грижимъ де хрѣна троупѣлѣши, че ва мѣри ши ва поутреди. гарѣ соуфлетѣль нѣ ва мѣри. кѣ че нѣ грежимъ ши сѣ сокотимъ. : аша сѣрѣѣзѣ доуминекѣ. маинте дѣка те вери скѣла демѣнѣцѣла. дѣ харѣ лѣ доумнезеѣ, пре ꙗ фїюль сѣл Іс̄. хс̄. коумъ пре тине лоу феритѣ ши тѣл хрѣнѣнѣ ꙗ челе шасе зиле де рѣл. шиль роарѣ сѣци гарте тоате пѣкателе тале, чѣлѣ чѣн грѣшитѣ ꙗ частѣ сѣптѣмѣнѣ трекѣтѣ. ши кѣ мѣарѣ тѣ. ши кѣ тоатѣ фѣмѣла та пасѣ ла вѣсѣрекѣ. аколо ва фи пѣпа гѣта кѣ исправѣ боунѣ, че се каде попеен, пре ꙗвѣжѣтѣра мишенлѡрѣ.

Антребаре. дерѣптѣ кѣте лоукрѣре мергѣ ѡаменїи ла вѣсѣрекѣ.

Рѣспоунсь. дерепть патрѣ лоукрѣре, мергь ваменїи ла бе-
 серекъ. кѣмь аколо попа сѣ споче коувѣнтѣль лѣ доумнезѣс
 сѣнѣта Бѣлїе. ꙗ лимба преклрѣ грзескъ ваменїи сѣ пѣтемь
 ꙗцелѣце нон мишеламѣ. че фолоссе лѣр дѣка попа грзѣце ꙗ
 лимбѣ стрїинж роумѣнилоѣр сѣрѣѣце де нѣ ꙗцелегь. сѣс пре
 алтѣ лимбѣ че ноу вѣр ꙗцелѣце аскоулѣжторїи. коумь зиче
 павела апѣль, кѣтрѣ коринтѣни, рнѣ зиче. аша ши вон, кѣндѣ
 кѣ лимба грзици доунде нѣ дѣци оуж коувѣнтѣ адевератѣ.
 коумѣ поате ꙗцелѣце омь че е грзит. фи вѣ амѣ де веци гржи
 ꙗ взнтѣ : • де ꙗ каре ꙗвѣцѣтѣрѣ сѣ ꙗвѣце мишеламѣ. ꙗ че
 кипь требѣѣце а чинсти пре доумнезѣс. ши чине е аѣмнезѣс
 ши нон крешинїи слоѣцеле лоуи. ꙗче кипь пѣтемь фѣче ши вѣа.
 доупѣ воѣ ши лѣсѣта лѣни. ши ꙗ че пѣтемь сѣнѣци ноумеле
 лоуи. днѣ требѣѣце. коумь попа сѣ фїе шнѣсторїю кѣрцилѣр.
 аша вѣ пѣтѣ ꙗвѣца пре мишеламѣ карен сѣнтѣ ꙗ рѣндѣль лѣ
 доумнезѣс, кѣ неше врѣнї. :. адоѣ. мергь ваменїи ла бесѣрекѣ.
 кѣмь аколо ꙗтроуна кѣ попа. ши кѣ тотѣ нѣродѣль. сѣ факѣ
 роуѣжчїоне. ши чѣрери. дерепть тоате тикалеле. ши невоиле
 месерѣжѣциен тоутѣрора. тоци ꙗнтроуна кѣ оуж глась. ши кѣ
 в лимбѣ грзиндѣ. ꙗнтроуна дѣндѣ харь дерепть тотѣ внеле
 чѣс лѣдѣтѣ дѣла доумнезѣс. зикѣндѣ. оченашѣ. ши алте молитве.
 а треѣ. мергь ваменїи ла бесѣрекѣ. коумь карен сѣнтѣ гѣта.
 коумь лѣ порѣжчїить Ис̄. хс̄. сѣ лѣвѣм кѣмнѣкѣтѣсѣра пѣлица лѣ
 доумнезѣс. ши кѣ ꙗцелесь воунь шїиндѣ. че, ши дерепче ꙗсте
 токмитѣ де Ис̄. хс̄ : • а патра. мергь ваменїи ла бесѣрекѣ сѣ
 доукѣ аколо милѣ. де ꙗ кареле факѣ милостенїе попилѣр карен
 слѣжескъ лѣ бесѣрекѣ ши жоунилѣр мишен. вѣдѣшлѣр. ши сѣ-
 рѣчилѣр. стрїинилорь. врѣилорь. шкопилорь. ши тоутѣсѣрорь не-

пѣтинчошилвр : * дерепть чѣсте патрѣ лоукрѣре ме гь ваменїи
ла бесѣрекж карї сьнтъ оунгсри. сас роумжни. ас сзрви. ас
гречи ас нѣмци. ас лѣши. карей мергь ла бесѣрекж. ши нс
факь ачѣсте патрѣ лоукрѣре. ꙗ дешертъ мергь ла бесѣрекж :
гарж карей нс мергь ла бесерекж. ши нс факь ачѣсте лоукрѣре
ей нас ничи в сзрѣжтоаре лоукрѣсль асте контенить ши вприть.
ка сз поатж мѣрце ваменїи крешини ла локсль ꙗвцѣтсрїен.
ши доупз слоужбж мѣргж крешинїи ла враше ши ла сате сз
касте ваменїи ветѣци сз миласкж пре ей. ши пре акасж.
ваменїи крешини. фечорїи, ши слоуциле. сз ꙗвѣце. ши сзи до-
женѣскж, пре фрика ши пре драгостѣ ас асминезес. сз не фе-
римь де тоате пзкателе. ши де пидж рѣ. ка сз вазж ва-
менїи фаптеле ноастре чѣле боуне. ши се слзвѣскж татзль
сфнѣть. че тоу азне ноав доамне аминь.

*) Fragmentu dein epilogu. . . . Дерепть ачѣла амь скося
(де амь типзри)ть третеевангелоуа. ши прл(вила ? рсмж)нѣще.
аспж ачѣла дѣка амь (вззсть же)ланїел а мсаци пресци. де
тзлакоуа ѣвѣилвр коум сз поатж ши ей проповедзи, ши а
спсне ваменїилвр ꙗвцѣтсрж аспж четитоуа ѣвѣїен, аша амь
афлатъ ачѣсте тзаксре але ѣвѣилвр. пре асминечи преспре
ань. скоасе де ꙗ скриптсра пророчилвр ши апѣилвр. ши че-
лвр сфнѣци пзринци. ши дѣкамь четить, вине амь испитить
ши сокотить ши ам афлатъ кз тоате тзаквескь. адеверѣзж
ши ꙗнтзрескь кс скриптсра сфнѣтж ши мїе таре пзкоурж.
ши амь скрись кс типариол волв фрцилвр. . . . че фрацїи
мїен. оунде чартж ачастж карте пре влздичи ѣпископи. попи
кзлвгжри ши пре домни. нс чартж пре чей взи че пре рхи.

вѣнїи сѣ нѣ а пре сине. ши карїи вѣр фи кѣ винѣ чертаци.
 еи се покѣсѣши ши сѣ лсе рѣстатѣ ши сѣ ѣмеле кѣ дереп-
 тате. аминь :. келѣсѣ ши ванїи пре ачестѣ лѣкрѣ ѣндѣрлатѣсѣс
 а да жѣпѣноуль форо Микѣсѣшѣ.

ВУЛІЕ КЪ ЛѢЦЪТЪРЪ.

Tipărită la Brasiovu, in a. 1580—1, in fol., fără paginatură,
 in 39 1/2 quaterniuni. Textulu Evangeliiloru ca mai susu. —
 Titlulu Cartei.

Картѣ че се кѣмѣ вѣлїе кѣ лѣцѣтѣрѣ. де л тѣсплатѣ
 вѣлистїи алѣсѣ. ши де л мѣлте доумнезѣещи скриптѣри. ши
 дѣтѣ кѣсѣричей лѣи доумнезѣс, л тоате доумнечїи а се чети.
 лшижде ре ши лл доумнезѣещїи лѣ празнїче, ши лл алѣ дѣтѣр
 сѣнїи. спре лѣцѣтѣрѣ крѣшинїлар ѣмѣни, кѣтрѣ дереп-
 татѣ соуфлѣтѣлѣши ши трѣуѣлѣши. ши кѣ лѣжѣторїоль лѣ доум-
 незѣс типѣритѣ ачѣстѣ сѣнїтѣ картѣ Вѣлїе коу лѣцѣтѣрѣ
 (фѣ) л анїи ши л ѣзиле мѣрїеи лѣ Бѣтѣрѣ Крїстїовѣ, кѣ
 мї(л лѣ) доумнезѣс Кѣеводѣ л тоатѣ царѣ сѣнїсѣрѣскѣ, ши
 (л Яр)дѣлѣ, ши жї тоци сѣкѣнїи. ши л ѣзиле мѣрѣлѣи де
 (доу)мнезѣс лѣумнїлатѣ архїепѣкопѣлѣи Генѣдїе, чѣс ф(остѣ)
 спре тотѣ дѣспѣуѣсѣл мѣрїеи лѣи, кѣ мїл лѣ доу(мнезѣс) крѣ-
 миторїо лѣцїеи крѣшинѣскѣ :. Ятоуѣче (ѣрѣ дѣ)спїиторїо лѣтоатѣ
 царѣ рѣумѣнѣскѣ коуѣнѣлѣ крѣшинѣ ши доуѣче Мїхїлѣ Кѣеводѣ,
 ши спре дѣспѣуѣсѣл домнїеи лѣи крѣмиторїо лѣцїеи крѣшїне мѣ-
 рѣлѣ Сѣрѣфїмїлѣ, архїепѣкѣпѣлѣ. В кѣ лѣжѣторїоль лѣ доумнезѣс
 ши кѣ вѣл ачѣстѣрѣ тоутѣрѣр, ши л сѣфѣтѣлѣи мїѣс, ши лѣлѣ-
 тѣр; ѣс жѣупѣнѣлѣ хрѣжилѣ Лоукачѣ жѣудѣцѣлѣ Брѣшовѣлѣи,
 ши л тотѣ цїнѣстѣлѣ Брѣсїеи. жѣлѣнїи ши дѣдѣ дѣ лѣ типѣрїи,
 л лѣдѣлѣ тѣтѣлѣи, ши фїїолѣи, ши дѣхѣлѣи сѣнїтѣ. л чѣтѣтѣ

чинстваси домніен мѣле ꙗ Брашовъ. (ши) сѣс љчепствъ а частъ
карте а се типѣри. дѣпж ꙗтрѣп(арѣ) фїіолси ши коужнтвль
лѣ доумнезес, лл w мїе ф̄п. а wтвѣтїа, з̄п̄н, ꙗ лѣна лѣ
декемврїе дї дн̄ъ (ши) сѣс сзврзшитъ лоукрѣль лл w мїе
ф̄п̄а̄. а wтвѣттїа, з̄п̄а̄. ꙗлѣна лѣ юнїе, кӣ дн̄ъ. *

§. 16. DUMENEC'А publicanului LUC.
XVIII, 10—14.

Зисе домнѣа пїлѣа ачаста. дѣи wамени доусержсе ꙗ бе-
серикъ сз се роаце. оунѣль флрїсеи ꙗрж ачъ митаръ. ѣ фл-
рїсеїол ста аша, ꙗнтрѣ елоуши се роуга. доамне ллоудж цїе
длѣс кз ноу сзнтъ ка аллаци wамени. рзпїтори. недерепци. кѣр-
вари. слѣс ка честь митари. постескѣмж дѣ доав wри ꙗ сѣптж-
мзѣж. ши лзѣчѣ длѣс дѣ ꙗ тотъ кзтъ кзщїгъ. ꙗрж митарїоль
ста департе ши нѣс врѣ нече wкїи сз рѣдїче лл черї че оучндѣ
пїепствъ лѣи грѣиѣ. доамне мл̄тивъ фїи мїе пзкжтосвль. грѣ-
ескь воав кз дѣцїнсе ачестл дерептатъ ꙗ касл лоун. маи врз-
тосъ дѣ аллатъ. кз тоци чїне се ꙗллцж плѣкжсе. ѣ чїне се
вл плекл дѣ сїне ꙗнзлцлсєвл.

Лвзцжтѣрж дѣ ꙗ частъ сфн̄тж ѣв̄лїе.

Че е дѣ митари ши дѣ фарїсеїо пїлѣа ши лѣкрѣль. ка w
лвзцжтѣрж ши невоинцж фоу токмитж дѣ сф̄цїи wтеци. ши
фзкѣтѣ сз се кжнте ши сз се четѣскж ꙗнтрѣ ачастъ дѣми-
некж, ка сз не дерептѣмъ. ши сз не гзтимъ спре соуфлетѣскл
невоинцж а постѣлси. . .

Ѣв̄лїе: Фарїсеїоль стѣтѣс аша . . . тѣлкъ. Лчепствъ
трѣфен дождїре алатжсе. кз wкзрѣце пре аллаци ши ꙗнтрѣ
w немїкж нѣи сокотѣцїе пре ачел. кз оунїїи амѣ мѣсерїи, арѣ.

ѣ алціи де рѣж рѣ. іарж алціи кз нѣ лцелегъ ши проци
 парсисе. ѣ алціи недерепци ши пзккѣтоши, кз вкзржреен а-
 чеціа трасъ лсте. ши пре елѣши сз паре нѣмли кз е прѣ
 мжндрѣ ши лцелепть. де рѣж вѣнж ши богать. пѣтѣрники
 ши дерепть. ши маи маре де тоци ваменіи ши маи вѣнь. ши
 ва фи ши вкзржрѣ лчепжтоаре трѣфеи. іарж трѣфл е чѣ сз-
 мжнцж рѣ а вкзржреи. дерепть ачѣа зива чѣа марѣ алѣ
 доумнезѣс, изѣжндж аре а фаче, спре тоци досздиториіи ши
 трѣфлшіи. ши кѣ фзкжторіи пзкателѣр депре ѣнж мѣнчици
 фиввр. кзшь аржтж флрисиюль кипѣль сзѣ стзндъ ши прѣ
 лнзлцарѣ а лѣишь ши трѣфл че авѣ. ши кѣвинтеле лѣи де
 лчепѣть авѣ іипъ де вѣмъ вѣнь ши де лцелепть. кз грзиа амѣ
 долмне мѣацемескѣци. іарж аѣпж ачѣстѣ кзте зичѣ толте прѣ
 кѣ лнзлцаре ши кѣ трѣфл лплате ерл. нѣ зичѣ амѣ кз тѣ
 маи фзкѣтъ долмне. ши кѣ ажѣторюл тзѣ словозескѣмж де
 тоатж недерептатѣ ши де рзпире ши де алалте рѣле. че тоате
 исправеле пзрѣисе кз кѣ пѣтѣрѣ лѣишь кз лѣѣ испржвить.
 Тотъ вѣмѣль амѣ цире сз аивѣ. кз фзрж ажѣторюль лѣ дѣмне-
 зѣс нѣ поате испржви ничи оуж лѣкрѣ вѣнь. грзацие Хс̄, кз
 фзрж де мине нѣ пѣтеци фаче немикж. ши пророкѣль іарж
 грзацие, кз де нѣ ва зиди домнѣль, каса, лнтрѣ дѣше, тѣ се
 вѣр трѣди чеа че в зидескѣ. ши апѣтолѣль зиче кз нѣ чинѣрж
 врѣ ниче алергжторюль, че кареисъ милѣици де дѣмнезѣс. ши
 іарж нѣ еѣ, чи дѣачѣца лѣ дѣмнезѣс карѣ е лнтрѣ мине ши
 іарж дѣмнезѣс лсте де лоукрѣзж лнт ѣ нои ши де че ва врѣ
 сз ши лѣкрѣзѣ ѣ сз ам сз ши кѣ вѣм пѣтѣрничилѣр чин-
 тици фивзъмъ. лѣж фзрж де ажѣторюль чѣлѣа де сѣсъ. ничи
 оуж лѣкрѣ л калѣ вѣеціен ачеціа пѣтемъ сз флчѣм. кз ціѣѣ

амс зиче. кз нс е вмсласи калѣ лши. ничи мѣрце взрватсѣ
 сзши испрѣвѣскѣ мѣрцѣрѣ са, дерепть ачѣа амс сз нс не се
 паре кз нсмаи лшине испрѣвимъ невоинца бирсири. кз а но-
 стрѣ асте чине ва врѣ ши сз се неводскѣ спре чѣа маи всна.
 парѣ ллв дмнезес асте, чѣа че скоате спре лвкрѣл чела воунѣл
 кз похта чела всна ши кз оуспздѣе. парѣ чела че нс поате авѣ
 пре фире. че де л вснажтате ва сз в прѣимѣскѣ, ши грѣаце
 кз в почу докзнди. ачѣ асте трѣфж ши ллвдѣ. че амс зичи
 кз ли че наи лвать. ѣ сани ши лвать, пент в че те ллвзи кз
 наи лвать. Бѣлѣ . . .

*) Din precuvintare . . . Дерепть ачѣа ес жоупжнѣл Хрѣ-
 жиль Лоукачи ждѣцсласи де л четатѣ Брашовсласи. ши а тотѣ
 цинѣтсѣл Брѣсеи. фюарте кс инимѣ фѣервинте ши кс жалѣ а-
 принсѣ де мѣлатѣ желсиа ла ачѣстѣ лоуминатѣ картѣ. дерепть
 ачѣа л мѣлатѣ пѣрци амѣ лтрѣкатѣ шам кзѣтатѣ пѣнѣ в ам
 афлатѣ л цара роумѣнѣскѣ. ла архѣмитрополитсѣл Сѣрафимѣ
 л четатѣ л Трѣгѣвише. парѣ дѣпѣ че в амѣ обличит, парѣ
 ес фюарте мамѣ воукѣратѣ. ши кс моулѣ роумѣчюне чершѣ-
 тсѣлѣ дела сѣнѣцѣа лоуи, ши миѣвѣ тремисѣ. парѣ ес дѣка в
 вѣзѣю че лѣвѣцѣтѣрѣ доумнезѣскѣ ши кс фолѣсѣ соуфлетсѣл
 ши троупсѣл асте днтрѣ а. парѣ инима мѣ се лдѣлчи ши
 фюарте мѣ сѣзтѣни кс лѣминатсѣл марѣле митрополитсѣл Ге-
 надѣе. де л тотѣ цинѣтсѣл ардѣлсласи амѣ врѣзѣеи. ши коу
 моулѣ клиросѣ де презѣи че ле трѣксѣа ачѣстѣ картѣ. дѣкѣ ши
 кс тоци сѣфѣтничѣи мѣеи ши кс воа тоутѣспорѣ ачѣсторѣ ши кс
 воа митрополитсѣл марѣласи Сѣрафимѣ. нои в дѣдѣмѣ лс Корѣси
 дѣаконсѣл, че ерл мѣщѣрѣ лѣвѣцѣтѣ лтрѣчѣстѣ лоукрѣ. де в скоате

де ꙗ картѣ сзрѣѣскж пре лимба роумѣнѣскж. ꙗпревнѣ ши кс
 превціи дела бесѣрека шкѣиларь, де азгъз четатѣ Прашовоу-
 лши. а ноуме попь Ине ши попа Михаи. деревче кз в роумь сз се
 ꙗмоуцѣскж ꙗ моуате пѣрци ши кипоури коувѣнтсль лс доумне-
 зес. ши сз се аддвгж спре ꙗвцѣжтѣра лециен крецинѣскж дечи
 дѣка възсѣю кз е лскрѣ доумнезеескъ. ѡрз ес ноу маи кроуцаи де
 ꙗ авѣре чеми ѣра дзрѣить де доумнезес а да ла ачестъ лскрѣ.
 че деадъ лши ши оученьчилоръ лши де сз типѣрѣскж ачстѣ кар-
 те еуѣіе кс ꙗвцѣжтѣрѣ. ꙗтзи спре чинтѣ ши лавда сфинѣтеи
 тронѣж оуень доумнезес. ши спре ꙗвцѣжтѣра лециен ваменилар
 крецини. камъ фост коуцетатъ ши ачаста, ка сз фѣе мли лес-
 не ши маи юшсрѣ а чети ши а ꙗцелѣце пентрѣ ваменїи чеѣ
 процїи. шамъ авоутъ фоарте гриже маре де ачаста кл сз се
 типѣрѣскж. коумамъ сфзтвить, ка немѣнши сз фѣе акоперитѣж.
 че сз фѣе мли лесне спре ꙗцелѣсѣ, ши кхтрѣж четигъ коу фо-
 ласъ ши кс ꙗдемнѣжтѣрѣж. маи възтосъ челѣра че вѣр чети кс
 грижѣ ши кс сокотинцѣж че вѣр вѣѣ сз касте, еи вор а фла.
 дерептѣ ачѣка вои ювициларь крецинїи лс доумнезес, кс дра-
 госте ши кс инимѣж боунѣж сз прїимици ачстѣ карте: .

VI. ПИЛИЯ adecă VECHN'A Scriptura.

Tipărită in Orestia, in a. 1582. in fol. fără paginatura, in
 19 quaterniuni și 1 terniune.

Titlu. Карта де прима лс Моиси *).

§. 21. Genes. Capu I.

ꙗнчепѣтъ фзкс доумнезес черїоль ши пзмѣнтоуѣ. ѣ пзм-
 мѣнтсль ѣра пѣстїю: ши ꙗ дешертъ. ши ꙗнтѣнѣрекѣ ѣра спре
 адѣнкѣ: ши ахоуѣ дѣмнзлши се пѣрта спре апѣ. ши зисе доум-

НЕЗЕС: ФІЕ ЛВМИНЖ: ШИ Ф8 ЛВМИНЖ. ШИ ВЗ88 ДВМНЕЗЕС КАРЖ
 ФИ БВНЖ ЛВМИНА: ШИ ДЕСПАРЦИ ДВМНЕЗЕС ЛВМИНА ДЕЛА ЛНТ8-
 НІБРЕКЬ. ШИ КЕМЖ ЛВМИНА ЗИМ. ШИ ЛНТ8НІБРЕК8ЛЬ НОАПТЕ, ШИ
 Ф8 ДЕ ЛНТ88 СІКРЖ ШИ ДЕ ЛНТ88 ДЕМЖНІЦЦЖ З8А ДЕНТЖИЮ. ШИ
 ЗИСЕ ДВМНЕЗЕС ФІЕ ТЗРІЕ: ЛН МИЖЛОК8ЛЬ АПЕЛОРЬ. СЗ ДЕСПАРЦЖ
 АПЕЛЕ ДЕЛА АПЕ. ШИ ФІЧЕ ДВМНЕЗЕС ТЗРІЕ: ШИ ДЕСПАРЦИ АПЕЛЕ
 ЧЕ ЄРА ДЕ СІПТЬ ТЗРІЕ. ДЕЛА ЧІЛА ЧЕ ЄРА ДЕСОУПРА ТЗРІЕН, ШИ
 Ф8 АША. ШИ КЕМЖ ДВМНЕЗЕС ЧА ТЗРІЕ. ЧЕРЮЛЬ. ШИ Ф8 СІКРЖ
 ШИ ДЕМЖНІЦЦЖ З8А АДОА. ШИ ЗИСЕ ДВМНЕЗЕС: СТРИНГЖСЕ АПЕЛЕ
 ДЕ СІПТЬ ЧЕРЮ ЛНТРОУНЬ ЛОКЬ. СЗ СЕ ВАСЖ ОУСКАТ8ЛЬ. ШИ Ф8
 АША. ШИ КЕМЖ ДВМНЕЗЕС ОУСКАТ8ЛЬ ПЗМЖНТЬ, ШИ СТРИНСА А-
 ПЕЛОРЬ КЕМЖ МАРЕ. ШИ ВЗ88 ДОУМНЕЗЕС КЗ Ф8 БИНЕ. ШИ ЗИСЕ
 ДОУМНЕЗЕС: РВДІК8КЖ ПЗМЖНТ8ЛЬ ІАРЕЖ ВІБРЕДЕ, ФЗКЖНДЬ СЗМЖНЦЖ
 ШИ ПОМИ ФЗКЖНДЬ РВД8ЛЬ СЗ8, ДОУПЖ ФІЛА8А СЗ8. КАРЕ СЗ-
 МЖНЦЖ ФІЕ ЛНТ88 СИНЕ СПРЕ ПЗМЖНТЬ. ШИ Ф8 АША ШИ РОДИ
 ПЗМЖНТ8А ІАРЕЖ ШИ ВІБРЕ: ШИ ПОМИ РОДИТОРИ. ЧИНЕ ЛНТ88
 СИНЕ РВДІА ПОАМЕЛЕ САЛЕ. Д8ПЖ А СА ФІРЕ. ШИ ВЗ8ОУ ДОУМНЕ-
 ЗЕС ІЗ Ф8 БИНЕ. ШИ Ф8 СІКРЖ ШИ ДЕМЖНІЦЦЖ А ТРЕА ЗИ. ШИ
 ЗИСЕ ДВМНЕЗЕС: ФІЕ ФЗПТ8РИ ЛОУМИНОАСЕ ЛН ТЗРІА ЧЕРЮ Л8И.
 ШИ ДЕСПАРЦЖ 88А ШИ НОАПТІ. ШИ АРАТЕ СІКМНЕ, ВРЕМИ АДЕВЕ-
 РИТЕ. ЗИСЕ ШИ АНЫ: СЗ ЛВМИНІБРЕ ЛН ТЗРІА ЧЕРЮЛ8И, КОУМЬ СЗ
 ЛВМИНІБРЕ ПЗМЖНТ8ЛЬ. ШИ АША Ф8 ШИ ФЗК8 ДОУМНЕЗЕС ДОАВ
 ЛВМИНИ МАРЫ, ЛВМИНА МАИ МАРЕ СЗ СА8ЖАСКЖ 88ВЕИ. ШИ ЛОУ-
 МИНА МАИ МИКЖ СЗ СА8ЖАСКЖ НОПЦІЕН. ДОУПЖ АЧІСТІ СІКЛЕЛЕ
 ЛНЖ. ШИ П8СЕ АЛЕ СПРЕ ТЗРІА ЧЕРЮЛ8И. СЗ ЛВМИНІБРЕ СПРЕ ПЗ-
 МЖНТЬ. ШИ СЗ СЛОУЖАСКЖ З8ВЕИ ШИ НОПЦІЕН. ШИ СЗ ДЕСПАРЦЖ
 ЛВМИНА ДЕЛА ЛНТ8НІБРЕКЬ. ШИ ВЗ88 ДВМНЕЗЕС, КЗ Е БИНЕ. ШИ
 Ф8 СІКРЖ ШИ ДЕМЖНІЦЦЖ А ПАТРА ЗИ. ШИ ЗИСЕ ДВМНЕЗЕС: А-

пеле сѣ факъ ши сѣ родѣскѣ жиганіи вѣи. ши пасѣри зѣвръж-
 тодре спре пѣмѣнтѣ сѣптѣ тѣрїа черюаши. ши фѣкѣ дѣмнезѣс
 мари пеци, че се кїамѣ китоуа. ши тоате фїериле, че се кѣз-
 тескѣ че рѣдирѣ апеле доупѣ фирѣ са. ши тотѣ че зѣолрѣ
 дѣпѣ фѣлоуа сѣс. ши вѣзѣс дѣмнезѣс кѣ е кинѣ: ши вѣвѣ
 але зикѣндѣ: крѣщеци ши вѣ дѣмоуащици. ши дѣмплѣци а-
 пеле мѣрѣїеи: ши пасѣриле дѣмоуащѣскѣсе спре пѣмѣнтѣ. ши
 фѣ сѣрѣ ши демѣнѣцѣ а чинѣф зї. Ши зисѣ дѣмнезѣс:
 родѣскѣ пѣмѣнтѣоуа жигѣнїи. доупѣ фирѣ са. довитѣоаче. жи-
 ганїи. ши фїери доупѣ фѣлоуа лорѣ. ши вѣзѣс дѣмнезѣс кѣ
 е кинѣ, ши зисѣ дѣмнезѣс: сѣ фачемѣ ѣмоуа пре кипѣоуа че
 сѣ фїе асѣмине нѣѣ, че сѣ дѣмнѣскѣ пре пешии мѣрїеи, ши
 довитѣкѣлѣи пасѣрилорѣ черюаши, ши живинилорѣ ши а тотѣ пѣ-
 мѣнтѣлѣи. ши спре тоци вїермїи че се трагѣ пре пѣмѣнтѣ.
 ши дѣмнезѣс фѣкѣ пре ѣм аѣи пре ѣбразѣ. пре ѣбразѣ аѣ
 дѣмнезѣс фѣкоу елѣ: вѣрѣать ши мѣаре фѣкѣ еи. ши дѣмне-
 зѣс: вѣвѣ еи ши зисѣ лорѣ, крѣщеци ши вѣ дѣмоуащици, ши
 дѣмплѣци пѣмѣнтѣлѣ, ши бирѣици елѣ, ши дѣмници пре па-
 сѣрилѣ черюаши, ши а тѣт(ѣ) фїерилорѣ. че се аѣгѣнѣ спре
 пѣмѣнтѣ. Ши дѣмнезѣс зисѣ, така амѣ датѣ волѣ тоатѣ тарѣа
 че фаче сѣмѣнѣѣ спре пѣмѣнтѣ, ши тоци помїи, че аѣ дѣ сине
 сѣмѣнѣѣ де фѣлоуа аѣи, коумѣ сѣ фїе волѣ спре мѣнѣкарѣ.
 ши тоате жигѣнїилѣ пѣмѣнтѣлѣи, ши тоате пасѣрилѣ черюаши,
 ши тоате че се аѣгѣнѣ спре пѣмѣнтѣ, ши тѣт дѣ че асѣ
 вїацѣ ка сѣ аѣвѣ пре мѣнѣкарѣ ши фѣ аша ши вѣзѣс дѣмне-
 зѣс тоате че фѣкѣсе. ши ера прѣ воуѣ. ши фѣ сѣрѣ ши
 демѣнѣцѣ ашасѣ зї.

§. 22. Gen. capu II.

Иша се сфрзши черюль ши пзмжнтсль кс тоатж подоава алорь. ши лмплс дммнезес л ашаптк зы лскроул сзс че фзкоу. ши вдихни лн ашаптк сы. де тоате лскрдриле че ера фзкоуть. ши блви а шапте сы ши сфици па. кзче кз лн лчкв ера вдихнить де тоате лоукрдреле сале. че дммнезес рвди ши фзкоу. Иша фсрж черюль ши пзмжнтоуа. кзндь фзкржсе л си кзндь фжкс дммнезес черюль ши пзмжнтоуа ши тоци помїи л кзмпы карїи маинте ноу їра пре пзмжнтъ. ши тоатж парва кзмплсави, че маинте нс ера кресквтъ, кз дммноуа дммнезес лнкж нс ера плоать п.е пзмжнтъ. ши нс ера нечи оуwm каре сз лскре пзмжнтоуа, че о фзнтзнж саз негсрж де л пзмжнтъ стропиндь ши оуджндъ тоатж фаца пзмжнтсави. Ши дммноуа дммнезес фзкс пре омь де л влгжрь де пзмжнтъ, ши ссфлж л ель дхъ вїс, ши фс омоуа соуфлетъ вїс ши дммноуа дммнезес фзкс раюль двлчеїи кзтрж рзсрнтж, ши поусе wмслъ лтржнсоуль коум сз лскрж ель. ши дммноуа дммнезес лзсж а крѣцїе де лпзмжнтъ, тотъ помсль фржмос а кзоута, ши доуаче а мжнка, ши помоуа вїеїеи л мижлокоуа раюлси ши помоуа цїїстсрїеи винелоуи ши ржоулоуи. ши оунь рїз псе де л локоуль доуачеїеи спре оуддра раюлси, че се лпарте ачела пре патрс капете, оунсж ноуме фїсонь, ачела че лквїцїорж твт пзмжнтоуа хевилатсави, ши аколо афлжсе лсрь ши ачелси пзмжнтъ аороуа їсте маи боун, аколо афлжсе вделїонь, ши пїатрж сксмпж онїхїнос. ши ноумеле рїзави ал доиле гїхонь. ачела ксрж спре тот пзмжнтсль Ярапїеи. ши рїсуа ал треїле тїгрїсь каре коурж спре асїрїа лл патроуа рїс. ачела лсте евфратїсь. ши лсw дммноуа доумнезес wмоуа ши

псе ель ꙗ раюль доучеціен, ксмь сз лскре. ши сз пззѣскѣ
 ель. ши поржнчи лси зикѣндѣ, мзнѣнкѣ де тот помоуа раю-
 лси, че де ꙗ помоуа цїстоурїен кинелоуи ши рзслси тс сз нс
 мзнѣнчѣ. кз ꙗ каре зи верѣ мзнка де ꙗ ель кс моарте верѣ
 мсри. ши зисе дѣмноуа дѣмнезес: ноу е кине шмслси сз фїе
 сингсрз, сз фачем лси ацїоторю а семѣна кси. кз дѣка дѣм
 дѣмнезес ера фзкстѣ де ꙗ пзмжнтѣ тоате жигжнїиле пзмжн-
 тслси ши тоате пасжрїиле черюлси, адоусе але ла Ядамь коум
 сз вазѣ ксмь арѣ кемл але, кз варе ксмь лс кематѣ Ядамь
 тоате жигжнїиле, ашл лїе ноумеле. ши кїемѣ Ядамь кс ноу-
 меле а лврѣ, тоате жигжнїиле ши тоате пасерїиле черюлси, ши
 тоате фїерїиле пзмжнтслси, че лси Ядам нс се афлѣ ацїоторѣ
 аскмена лси. Яшл лзсѣ дѣмнслѣ дѣмнезес сѣмнѣ спре адамь,
 ши дѣка адоурми, лсѣ оуна де ꙗ коастеле лси ши ꙗплс кс
 карне дерептѣ іа, ши дѣмноуа дѣмнезес ди ꙗ коаста че ера
 скос де ꙗтрс адамь фжкс мсаре, ши адоусе іа ла адамь. ши
 зисе адамь ачестѣ всѣ де ꙗ васеле мѣле, ши ачаста карне де
 ꙗ карнѣ мѣ, ачаста ва фї кематѣ взрѣжтѣскѣ. кз де ꙗтрс
 взрѣатѣ асте скѣсѣ. Дерептѣ ачѣка шмоуа ва лзса татѣа сзс
 ши моумл, ши се ва лепи моуерїен, ши ворѣ фї амзндѣи оун
 тропѣ. ши ера амзндои гѣли адамь ши мсарѣ лси, ши нс
 се рсшинлрѣ.

*) Epilogulu. Кс мїла лоуи дѣмнезес ши кс ажсторюль
 фїюлси ши кс сзвзршїтоуа дх̄слси сфн̄тѣ Ёс Тордлшѣ Мїхаю
 алесѣ Пископоуа рѣмжнїлорѣ ꙗн ардѣл: ши кс херче ѣефлнѣ.
 проповедшїторюль Ёв̄ліен лс хс̄. ꙗн врашоуа кзвѣран Шебе-
 шлси Заканѣ Ёфрем дасклатоуа де джскжлїе. а шебешлси, ши

кѸ пещишел МѸуси. проповедꙋитороꙋл Ёвангелїеи ѿ орашоꙋл
 логожаѸши ши кѸ акїрїе потропопоꙋл вармежиен хенедорїеи ци-
 ноꙋм ѿнтрѸна пентрѸ желанїе скриптѸрееи сфнте, кѸ взѸѸмъ
 коꙋм тоате лимбиле аѸ ши ѿнфлѸрескѸ ѿнтрѸ кѸвѸнтеле слѸвите
 а аѸ дѸмнезѸѸ, нѸмаи нои ромѸнїи пре лимѸж нѸ авемъ. пентрѸ
 ачѸка кѸ маре мѸжкѸ скодсем ден лимѸж жидовѸскѸ. ши гречаскѸ.
 ши сѸрѸѸскѸ пре лимѸж рѸмѸнїескѸ ѿ, кѸрци але аѸ МѸуси
 прѸрѸкоꙋл. ши патрѸ кѸрци че се кемѸ црѸства. ши алци прѸрочи
 кѸцѸва. ши ле дѸрѸим воѸ фрацилор рѸмѸнїи. ши четици ши
 нѸ жѸдекареци не четиндѸ млинте, кѸ веци кѸ адеврѸ афла
 марѸ вистиарїю сѸфлетескѸ нои пентрѸ драгосте лѸи дѸмнезѸѸ
 амъ оꙋстениць, наѸ парѸ ѿнторсѸ мѸнѸ де ѿнѸерь. че мѸнѸ
 грѸѸ пѸкѸтоасѸ. сѸ веци афла чеѸа грешить пре а черюлѸи дѸмнѸ
 коꙋм кѸ ель фїе адеврѸжѸѸрѸж кѸ нѸ е кѸ воѸ нодрѸж ачѸ грѸ-
 шалѸ. пентрѸ ачѸка четиндѸ тоци варе ѿн че мѸнѸ Ѹа сѸси,
 елѸсѸици коꙋм ши дѸмнезѸѸ сѸ елѸвескѸ пре вои ѿминь.

Де ѿ мила аѸ дѸмнезѸѸ ѿн силеле аѸ БатѸрь ЖигмѸнѸ
 ЁвнѸводѸ арѸѸлаѸши: дѸрѸим ден ачѸсте кѸрци скрїс а ностре
 чѸсте доѸ де ѿтѸню Бїтїе, ши ИсходѸль. челѸи домнѸ де
 стѸѸгѸ ши вестить витѸѸъ ГѸсти ФрѸнѸци алесѸ ХѸтноѸю ар-
 деалѸлаѸши ши цѸрѸжеи оꙋнѸгрѸци. азѸкѸиторїю ѿн деѸа коꙋм ачѸсте
 доѸ кѸрци сѸ фїе пѸрѸж пѸнѸ дѸмнезѸѸ Ѹа ши алаате типѸри
 ши скоате, ши мѸрїѸ аѸ ГѸсти ФрѸнѸци фѸ кѸ тѸт аꙋото-
 рїюлѸ ши лѸѸ скрїс ѿн кеатѸялѸ моꙋлтѸ. ши кѸ алци Ѹмени
 кѸнїи ѿнкѸ азѸнѸж сине ши лѸѸ дѸрѸить воѸ фраци рѸмѸнїи-
 лорѸ. пентрѸ ачѸка рѸгаци пре дѸмнезѸѸ. преѿнтрѸ мѸрїе лѸи.
 де ѿн мила лѸи дѸмнезѸѸ ѸѸ шерѸанѸ дїѸакѸ меѸїероꙋл марѸ а
 типарелор ши кѸ марїєнѸ дїѸакѸ азѸнѸѸ ѿн мѸнѸ нодрѸж

чѣсте кзрци четиндъ ши не пзккѣрж, ши лѣмь скрись вов
 фрцилар рѣмзни, ши ле четици кз веци афла днтрѣ але мзр-
 гжритарю скѣмпѣ ши вистѣерю несфзршитъ. кѣнолицевеци фоло-
 соул кѣнѣцилар: ши палта пзкателоръ де ла дѣмнезес днтрѣ
 чѣсте кзрци. Скриссѣс чѣсте кзрци сфнѣте: анѣи з ч. поро-
 дества хс во: афпв. Месѣца юуле дѣ. д четате дн вржшѣе.

DIALECTUL DE LA MĂHACIU (ÎN ARDEAL, FOSTUL SCAUN AL AREȘIULUI).

O predică scrisă în acest dialect la 1619.

Vezi „Cuvente din Bătrâni“ П р. 120—126.

FRAȚI DRAGI.....

Фраци драци асколтаци сфнтл ѣвангелѣе че се грзашѣ
 домниелѣрѣ вѣлѣстре де вине сокотници ши лѣлци аменте че

1. грзашѣ домнезес.

домноу ѣс хс аша зисе сз роугзѣс-не. ѣвглѣе. дтрѣ
 днтрѣ челарюль тѣс ши днкиде оуша та тѣзкованѣе че се
 зиче дцелѣцере аша зиче. се те днкизи днтрѣзрѣма та,
 де толате кѣцетеле лѣмѣен дѣшарте. евглѣе. зиче рѣагъ-те
 тѣтѣлѣи днн черю д фѣриши ши тѣтѣль тѣс ва ведѣ д
 фѣришѣ дѣ-ва цѣе лѣве. лѣѣ зиче. ши домнезес ва ведѣ
 дрѣмѣ та фѣрѣ де хикленшѣс. ши дѣ-ва цѣе д ведѣрѣѣ
 тѣсѣрѣрѣ евглѣе. рѣагзндѣс-вѣ. сз нѣ грзници рѣс ка алте

2. лимѣи паре-ле амѣ кз днтрѣ мѣлате кѣвен | те але лорѣ лѣзници ворѣ фи. нѣ вѣ асемзрлрѣци лорѣ. аша зиче нѣ кѣ ирѣмѣ сз кѣцеци алте. е кѣ лимѣа се грзѣции гзндндѣс д- трѣюре. ка чеѣ фѣцарничѣи. кз нѣ вере дѣвзндѣи. евглѣе. ши тѣтѣль вострѣ че вѣрѣ трѣеон анте дѣкз де чершо- тѣл вострѣ. цнн домнезес идрѣма та ши днцелѣце толате

кѡцетеле тале. ши вѣде тоате фѣцзреле тале. ши плекатѡ
тѣѡ. анте ѡнѣ де кѡвѣнтѡ тѣѡ. ерглїе. зиче. аша амѡ сѣ
вѣ рѡгаци вои. вои котезаціи че сеци ѡн номеле тѣтѡлши
ши фїюлѡ ши ахоулеи сѣнтѣ. сѣ ѡнцелѣѣци че гѣзици.

3. ши чире кемаци. ѡнтрѡ ациторюль тѣѡ. | де нѡ кѡ ирима
се нѡ сокотеци ка чеѡ ѡнтѡрекаціи. чеѡ че аѡ ѡнтѡ-
рекатѡ дѡпѣ часта лѡме дешартѣ де нѡ ворѡ се ѡнцелѣгѣ
кидреле сѣѡ. ерглїе. зиче. татѣль нострѡ чеѡ че еци ѡ
черю. е. а че ши (?) ѡнцеленѣрѣк сѡфлетѡлши, ши ѡ ирема се
ѡрлѡци асѡпрѣ де черю. кѣ домнезѡ. ель аѡ фѡптѡ черюлѡ
ши пѣ[мѣ]нтѡлѡ. вѣзѡтеле тоате ши невѣзѡтеле. елѡ цѣѡ дѡтѡ
трѡнѡ. дѡѡтрѡ о фѣрѣнемикѣ. елѡ цѣѡ дѡтѡ вѣртѡте. елѡ цѣѡ

4. дѡтѡ ѡѡїи. ши мѣрѡ. ши пичѡре. спре сила лѡи стѡ | и ѡ
пѡрѣзнита лѡи се ѡбли ѡн лѣѣѣ лѡи. кѣ елѡ цѣѡ дѡтѡ вѣѡѡ
ши зиле кѡ самѣ ши час де морте. ши ѡвїере дѡѡ морте.
ши ѡтре елѡ сѣ стѡи кѡ пѡлица ши кѡ сѡфлетѡ сѣ дѡи
рѣспѡнсѡ. де ѣѡи лѡкрѡт кѡ пѡлица. нече кѡ оѡ кѡпѡ нѡ
поци трѣѣче дѣѡ аѣѡ. тѡтѡ зиче. Фїи вѡрѡ, ка зиче елѡ
де се фїи фїюлѡ лѡи де се ѡпли кѡвѣнтѡ лѡи ши фѣ-
гѣдѡита тѡ. че се зиче ѡѡтеѡрѣѡ тѡ. де се дѡвѣнѡѣци
ѡѡина ѡн черю ши дѡѡѡѡѡѡ рѡѡлѡи. ши кѡсѡ тѡтѡлши тѣѡ.
се те вѡрѣжмѡшѡ. ѡншѡль кѣ тотѡ | менѣрѡсѡ тѡтѡ и е

5. дрѡкѡ. дѡче се те рѡпѡсере дѡла тѡтѡ тѣѡ дѡѡ черю дѡѡе-
те-верѡ кѡ елѡ. ѡ фѡксѡ нестѡнсѡ. ши ѡнтрѡ нѡтрѣрексѡ
дѣѡ аѡлѣ ѡнтрѡ вїермїи неаѡсрмици. юѡ е сѡзрѡкарѣ дѡи-
цилѡрѡ. ши пѡзѡѡѡѡ кѡ амѡрѡ. ши тѡѡтѡ мѡлѡка. кѣ елѡ
кѡ пѣкатѡ ѡнтрѡ ши гѡмѡѡѡѡѡѡ омѡл. анте пѣѣѡ мѡн-
дрїѡ. трѡфѡ. лѡкомїе вѡѡїѡ рѡвѡнѣрѣ. лѣнѣ. корвїе. фор-

- ТЪШАГО. ШИ ДОПЪ АЧКА ТОАТЪ НЕДЕРЕПТАТЪ. КЪ НЪ ГРЪЩИИ
ТАТЪЛА МІЕЪ ЧЕ ТАТЪЛА НОСТРЪ. ДЕРЕПЧЕ | ТОЦИ СФНЦІИ АСИ СЕ-
6. ЦИ ФІЕ ФРАЦИ ДЕЛА СИ ТАТЪ ФЕЧОРИ МЪДАМАРЕ АСИ ХСЪ. ЕЛЪ
НІ-И КАПЛА НОСТРЪ Е АСИ ХСЪ. КАПЛА І-Е ВЕАЛЪ. ЕУГЛІЕ. СИЧЕ
СЕ СФЕНЦЪСКЪ-СЕ НЪМЕЛЕ ТЪЪ. АЧКЪ СИЧКЪ. ФЪ НСИ СФНЦІИ
СЪ СЪЗВЪКЪСКЪ-СЕ КЪ НСИ. НЪМЕЛЕ. СЛАВЕЕН ТАЛЕ. КЪНТРЪ ЕЛЪ
КОУТЕЗАТЪ-М'АМЪ. СЕ СФНЦЪСКЪ-СЕ ДИ СФЛЕТЕЛЕ НОАСТРЕ.
ШИ ДНТРЪ КОУТЪЦЮРЪ НОАСТРЪ КЪ АЛЕ НОАСТРЪ ВЪРЕ АСКРЪРЕ
СЪ ПРОСАЪЗВЪКЪСКЪ-СЕ НЪМЕЛЕ СЛАВЕЕН ТАЛЕ, НЪ АЪСА НСИ СЕ
ФИМ РЪИ СЕ НЪ СЕ ВЪКЪРЪКЪСКЪ СЪЗВИТЪЛА НЪМЕЛЕ ТЪЪ | КЪ НСИ
7. ЧЕ СЕ АЪДЕ. НЪМЕЛЕ СТЪ АЛ ТЪЪ СПРЕ НСИ КРЕЩИРІИ. У
ФЕРИКАТЪ ПЪРИНТЕ ЧЕ АРЕ ФЕЧОРИ КА АЧЕА ЧЕ СЕ АЪДЕ ДИ
СЛАЪ КЪ ЕИ НЪМЕЛЕ АСИ:—ЕУГЛІЕ. СЪ ВІДЕ ДЪПЪРЪЦІА ТА.
ДЪПЪРЪЦІА ГРЪАЦІЕ А ДОАУ ВЕДРЕТЪ КЪ СЛАЪ МАРЕ. ЧЪРЕМЪ
СЕ ВІДЕ АХЪЛА АСИ. ШИ МИЛА АСИ ДЪРЪЗРЕМИЛЕ НОАСТРЕ СЕ
НЪТЕМЪ ФАЧЕ ПРЕ ВОА АСИ. КЪ СФЪКЪТЪ ВЪРЪ. ДЕ КЪ ВЪ[КЪ]РІЕ
СЕ АЦІЕНТЪМЪ ВЕДРЕТЪЛА АСИ. ШИ ДВІЕРЪ МЪРЦИЛОРЪ. ШИ ЦЪ-
ДЕЦЪЛА. НЪДЪИНАЪ-НЕ СПРЕ МИЛА СЛАВЕЕН АСИ. ШИ СПРЕ СЪЖ-
8. КА НОАСТРЪ. ЕУГЛІЕ. ШИ СЕ ФІЕ ВОА ТА КА [Ш] | И ДЪ ЧЕРЮ
ШИ ПЪ Е ПЪМЪИТЪ: — КЪМЪ ДЪ ЧЕРЮ ДЪВЕРІИ ВОА ТА ФАКЪ.
ШИ ДЪПРЕОУРЪ СЪИТЪ АША ШИ НСИ ДЕСПРЕ ПЪМЪИТЪ ВОА ТА
СЕ ФАЧЕМЪ. ДОМНЕЗЪ МАРЕ-И ШИ ДЪПРЕОУРЪ КЪ ТОЦИ СФЕНЦІИ
ТЪИ СЪ ФІИМЪ. ЕУГЛІЕ. ПЪДРЪКЪ НОАСТРЪ СЪЦИАСА АЪ-У
НОАУ АСТЪЪИ. САЦІЪ ГРЪАЦІЕ ЧКЪ ЧЕ АСТЕ ФИРЪКЪ НОАСТРЪ ЧЕ
Е УПЪ А ФИ ТЪРИЕ АСТЪЪИ КЪВЪИТЪЛА АСИ ДОМНЕЗЪ. А ТА-И
КЪЩИГА ДЕ МЪДРЕ. ПЕЛИЦА АСИ ХСЪ. АСТЕ ПЪДРЕ СТЪТЪТЪ-
9. АСИ НОСТРЪ. ШИ ТРЕЪВИТЪЛАСИ НОСТРЪ, ШИ СФЪТЪЛА ШИ АЪМИ-
РАТЪЛА. | СЪИЦЕЛЕ АСИ ХСЪ. ПРЕ СПЕНІЕ НОАУ. ШИ СПРЕ ВІАЦА

- де вѣчи. рѣгзмѣ-вз. асгзѣи фгзрз ѡсзндз сз не кѣмерекѣмѣ.
кѣ сѣта пелица лѣи ши кѣратѣл сзнциеле лѣи се фимѣ гата
кз доаѣрз пзѣрз мзѣре времѣ трѣче де лѣме кз зисе
домноуа ѣ тоате вѣѣми сз фимѣ гата. еѣгліе. ши ласз
ноаѡ грешалеле ноастре. ка ши нои. лзсзѣмѣ грешилѣрѣ
ноѡри. дѣрепче ши дѣпѣж коѡтеѡюре грешимѣ ши допѣ
фгзг[дѣ]итѣ не рѣгзмѣ се ласе ноаѡ маи взрѣѣсѣ аратѣ
10. ноаѡ ка времѣ рѣвдѣтори сз фимѣ. кз аша ва лзса елѣ
ноаѡ ка нои времѣ | лзса виновилѣрѣ ноѡри. се поме-
ниремѣ рѣѣ нѣ ва лзса ноаѡ. се дѣѣдеремѣ рѣѣ дѣрепѣѣ
рѣѣ. нѣ ва лзса. аша нѣи зисз ноаѡ де домнезѣѣ. ка
времѣ фаче нои вѣчилорѣ ноѡри. аша ши елѣ ва фаче
ноаѡ нетрѣкѣѣ. еѣгліе. нѣ не дѣче нои ѣ нзпастѣ не-
таре семи нои ѡамерѣи. дѣрепѣѣ ачѣ нѣ ни се кѣде сз
не дѣѣмѣ нои кѣ воа не ѣ испитѣ. кз испителе сзнтѣ лѣе
еи ноастре крѣдинце сз лѣемѣ рѣвдѣре. де се не рѣгзмѣ
11. кзндѣ времѣ кзѣѣ кз дѣѣ испитѣ се нѣ ѣгицици фимѣ.
де нзпастѣ. че кѣ аѡѡторюа лѣи домне | зѣѣ рѣвдѣре се
лѣемѣ ши лѣкрѣ дѣсѣсфзршитѣ се прѣимимѣ. кз чѣла чѣ-
лѣѣнче испитѣ каде ѣ нзпастѣ. ши ѣгитѣѣ ва фи ѣтрѣ
лѣдѣ. е чѣла че ва кзѣѣ ши-лѣ ва трѣче кѣ аѡѡторюа лѣи
домнезѣѣ кѣ рѣвдѣрѣѣ ши де ва трѣче дѣстѡинникѣ-и. ши
кѣрѣрѣ де славѣж. че-и гзтитѣ де домнезѣѣ чѣлорѣ че лѣѣ
ѡѣитѣ елѣ. еѣгліе хиклѣнѣл ѣ дракѣл че кѣ хлиншигѣл
12. сзѣ кзѣѣ дѣѣ черю. ши скоасѣ ѣдѣл ѣтѣѣ ѡмѣ дѣѣ раѡ.
ши Юда дѣла хс. ши алци мѣлци де нѣ ѡиче | се не из-
взѣѣскѣ нои де ѡамѣ[ри] хиклѣнѣ кз еи нѣ нѣрѣ фаче
ноаѡ ниче ѣн рѣѣ. че хиклѣнолѣ вѣжмашѣл рѣдѣнкѣ ѡамѣ-

- рїи спре нои ши фаче небое лорѣ ши ноав. ка рздикъ шарпеле ши лтрѣ л елѣ ши прилхсти Евва. ши Евва лшелѣ Ядам. ши кзѣсрь де кѣ. лрѣтатѣ лѣи домнезес. ши
13. еи ши змелѣ. ши рздикъ спре лисѣши хс. хикаѣнѣл ши лтрѣ л фарисеи. ши лшеларь Јоуда | спре перирѣ са. ши алции мѣлци дерептатѣ нѣ де валмери не рѣгзѣмѣ се не изѣзвѣскѣ. че де хикаѣнѣл врѣжмашѣл че тоци не зментѣши. де се нѣ-ль фѣгзѣдимѣ елѣ лтрѣ немикѣ. се нѣ перимѣ кѣ елѣ. че се оуримѣ елѣ лнтрѣ немикѣ. ши ни се каде се лѣ блзстемѣмѣ елѣ кѣ кѣ[взнтѣлѣ] лѣи домнезес кѣ а та лсте лпзрѣциѣ ши сила. ши слава л вечїѣл
14. вѣкѣлѣи аминь. лралѣз нои алччѣ лн дзрнире сѣ лвемѣ оуповзницѣ таре. кѣ лмпзратѣл а тотѣ лсте татѣлѣ нострѣ дел черю. ши | пѣтѣрникѣ ши слзвитѣ. де се сповзнимѣ кѣ крединѣз таре негзндиндѣ-не ши се шим кѣ хикаѣнѣлѣ времѣ лвенче ши врѣжмашѣл кѣ сила татѣлѣи нострѣ. ши не вемѣ прослзви кѣ елѣ. апои кзндѣ ва велри лн слава сѣ елѣ ва да кѣиши дѣпз лѣкѣлѣ лѣи л вечїѣл вѣкѣлѣи. аминь :— пис попь Григорїе дн Мѣхлѣю. влѣт. з. р. кз. вт рѣжво. * а. х. ѡї мѣца. маи ї. днѣ. аминь.

Veacul al XVII^{-LEA}

а) ARDEAL.

1. НОБЛѢ ТѢСТАМЕНТѢ *)

Tipăritu in Belgradu, in a. 1648, in fol. XII. și 658 pag. inse 329 foi.

Titlu: Н. Т., сав, лпзкарѣ, лѣ лѣрѣк ноав лѣи Іс Хс Домнѣлѣи нострѣ. изводитѣ кѣ млре сокотинѣл, ден изводѣ

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 83—90.

Греческѣ ши словенескѣ, пре лимбѣ рѣмѣнѣскѣ, кѣ дѣмнарѣ ши пѣрѣнка, денпрѣнѣ кѣ толѣж келѣѣалл, а Мѣрїен салѣ, Георгїе Ракоци, Краюль Ярдѣкалѣши. ипрочѣ. Тупѣрїтѣсѣл дѣтрѣ а мѣрїи салѣ Тупографїе. дѣнтѣю нѣоуѣ, дѣ ардѣкѣ дѣ четѣтѣк Белградѣлѣши, анїи дѣлѣ дѣтрѣспѣрѣл домнѣлѣши ши мѣнтѣнтѣорѣлѣши нѣострѣ Ис. Хс. ахѣми лѣна лѣши Генѣсарїѣ, кѣ. *)

*) Предѣсловїе кѣтрѣ Мѣрїа сѣ Краюл Ярдѣкалѣши. Чинѣстїтѣлѣши ши лѣминѣтѣлѣши ши дѣфрѣмѣсѣцѣтѣлѣши кѣ дѣстѣоиннїчїе ши кѣ крѣцїннѣтѣтѣ, милѣстївѣлѣши ГЕОРГІЕ РАКОЦИ, чел мѣлї марѣ, дїн мїлѣ лѣши дѣмнѣзѣс Краюлѣши Ярдѣкалѣши. . . . ипрѣч . . . вѣзѣнѣдѣ ши дѣцѣлѣгѣнѣдѣ мѣрїа тѣ, кѣ нѣої рѣмѣнїи карїи сѣнѣтѣм дѣ цѣлѣ мѣрїен тѣлѣ, нѣ лѣвѣмѣ нѣчи Тѣстѣамѣнтѣлѣ чел нѣоѣ, нѣчи чел вѣкѣю дѣ плїнѣ дѣтрѣ Лїмбѣ нѣоѣстрѣж, мѣрїа тѣ тѣкї мѣстївїтѣ кѣ оуѣнѣ Краю мѣстївїтѣ, ши мїаи порѣннїчїтѣ сѣ кѣлѣтѣ, дѣ пѣпїи мїен прѣсѣци кѣртѣлѣри ши вѣмѣнїи дѣцѣлѣпѣннї, карїи сѣ цїе нѣзвѣдї Тѣстѣамѣнтѣлѣ чел нѣоѣ, а домнѣлѣши нѣострѣ а лѣши Ис. Хс, дїн лїмбѣж грѣчѣскѣж, ши словѣнѣскѣж, ши лѣтїнѣскѣж карѣкѣ вѣзѣнѣдѣ порѣннїчїа мѣрїен тѣлѣ ам ши фѣкѣст, ши мѣрїа тѣ дѣкѣж тѣкї мѣстївїтѣ, дѣ нѣкї лѣдѣсѣ мѣцѣрїи стрѣннї дѣ нѣкѣ фѣкѣст Тупографїе. ши лѣкї дѣтѣ платѣ дїн вїстїлѣрїюль мѣрїен тѣлѣ. ши пѣнтрѣ кѣ ачѣстѣ лѣкѣрѣ вѣнѣ ши сѣфнїтѣ, асѣ дѣчѣпѣстѣ дїн сѣфѣтѣлѣ ши дїн дѣмнѣтѣлѣ ши кѣ кѣлѣчѣрѣлѣ мѣрїен тѣлѣ, пѣнтрѣчѣкѣ сѣ кѣвнїе сѣ дѣж сѣпѣтѣ нѣмѣлѣ ши сѣпѣтѣ сѣкѣтїннїца ши сѣпѣтѣ дѣстѣоиннїчїа мѣрїен тѣлѣ, пѣнтрѣ карѣлѣ сѣ дѣвѣж нѣмѣлѣ мѣрїен тѣлѣ помѣнѣж нѣ оуѣтѣтѣж дѣ вѣкнї. . . .

Сѣлѣрѣж мѣлї мїкѣж ши плѣкѣтѣж, а мѣрїи тѣлѣ. Сїмѣнн

СТЕФАНЪ, архієпискпъ ши митрополитъ, СКАНСАШИ БЕАГРА-
ДАШИ, ши Я ВЛАДАШИ, ши Я МАРАМЪРЪШСАШИ, ши А ТОЛЪ ЦА-
РА ЯРДЪАШАШИ.

А доу'а Prefațiune.

Предословіе кзтрж четитори. Четиторилоръ, лтрачаств
сфнѣ карте, милж паче ши сзвзтате дела Татзль, Домнзль,
нострѣ Іс. Хс.

Лчененіа чечіи сфнѣте кзрци требзше сз шци ши сз
лцелѣци, деспре чѣсте лзкрѣри кареле сзнт скриси пре рзндѣ.

а. Ячест Тестамент лав лченѣт лл изводи, Ермонах Се-
ливестрѣ, ден порѣнкл ши келшсгзль мзрїен салл. ши ѣль сзс
оустеник кзт сзс пѣтѣт. ши кзрзнд лл сзс тзмплат лши молар-
те. тарж нои сокотинд ши лсрд аминте гзситамъ мѣтж липсѣ.
ши грешале лл скриптѣра лши пентрѣ не лцелесзль лимѣиен ши
кзрци гречеши. пентрлчѣа нои амъ лченѣтъ динтзю алъ пос-
ледѣи ши оунде нав фостъ бине амъ испрзвит ши амъ лм-
платъ. ши амъ токमितъ ди л кзтъ амъ пѣтѣтъ. Че нѣмаи а-
часта сз шци, кз нои намъ сокотитъ нѣмаи п е оун извод
че толте кзте лм пѣтѣт афла гречеши, ши сзрвеши ши лзти-
неши, кареле лс фостъ изводите де кзртѣлари мари ши лце-
легзтори лл карте гречаскж, лѣм четитъ ши лѣмъ сокотитъ,
че мли взртось нѣмъ цинѣт де изводзль греческѣ. ши амъ со-
котитъ ши пре изводзл лши Ернимъ, кареле лс изводитъ дин-
тзю, дин лимѣж гречаскж лзтинѣще, ши амъ сокотитъ ши
изводзль словенескѣ карелеи изводитъ словенѣще дин гречаскж,
шїе типзритъ л цара Москзши. ши сокотинд лчѣста толте
варе карѣ лс лмблатъ мли апропѣ де картѣ гречаскж дѣпре
лчѣа амъ сокотитъ, лсж де чѣ гречаскж нѣ лѣмъ дѣпзртатъ.

ѡииндѣ кѣ дхъль сфзнтѣ аѡ ддемнать еуглистѣи, ши апсѣли
а скрѣе дн лимбѣ гречаскѣ Тестамзнтѣа чел нос. ши картѣ
гречаскѣ дсте изворѣа челорлалте.

бѣ. Ячаста дѣж вом сѣ цѣици, кѣ нон д честь Тестамзнтѣ
дтѣю ам пѣск шѡма ла толте капетеле, ши д шѡмѣ сзнтѣ
стихѣри, кареле дратѣ маи пре скѣртѣ аѡкрѣриле се сзнтѣ скрѣе
дтралел кап, пентрѣ сѣ сѣ афле маи ддегрѣвѣ че вл врѣ сѣ
кѣсте, ши д толте капетеле толте сороачеле лѣмѣ пѣск кѣ нѣ-
мѣрѣ кареле сѣ кѣамѣ словенеѣе, сѣ, пентрѣ кѣ маи д толте
лимбѣле ведемѣ кѣ аѡ ачесть изводѣ де скрѣе кѣ стихѣри пент-
трѣ кѣ фолртеи лесне а гѣси ддегрѣвѣ че вери врѣ сѣ кѣсци
д нѣмѣрѣа сороачелор.

гѣ. Де ачаста дѣж вомѣ сѣ цѣици, кѣ ведемѣ кѣ оунеле
кѣвинте оунѣи лѣѣс изводит дтрѣн кип, алѣи дтралѣ. ѡрѣ нон
лѣмѣ лѣсать кѣм аѡ фѣстѣ д изводѣа греческѣ, въззандѣ кѣ
алте лимбѣи дѣж ле цѣнѣ ашѣ. кѣмѣи сѣнагога, ши побликанѣ,
ши гангрѣна, ши пѣетри сѣмпе, кареле нѣ сѣ ѡѣѣ рѣмзѣнѣѣе,
че сзнтѣ нѣме де ѡамени, ши де лѣмне, ши де вешменте, ши
алтеле мѣате кареле нѣ сѣ ѡѣѣ рѣмзѣнѣѣе че сзнтѣ, нон дѣж
лѣмѣ лѣсать грѣчѣѣе пентрѣ кѣ алте лимбѣи дѣж лѣѣс лѣ-
сать ашѣ.

дѣ. Ячаста дѣж вѣ рѣгѣмѣ сѣ аѡаци аминте, кѣ рѣмзѣнѣи
нѣ грѣескѣ д толте цѣрѣле дтрѣн кип, дѣж нечи дтро цѣрѣ
тоѣи дтрѣн кип. пентрѣлѣа кѣ неѡе полте сѣ скрѣе чѣнеѡа
сѣ дѣелѣгѣ тоѣи, грѣиндѣ оунѣ аѡкрѣ оунѣи дтрѣнѣ кипѣ ал-
ѣи дтралѣт кипѣ. аѡ вешмѣ(н)т, аѡ вѣсе, аѡ алтеле мѣате нѣ
ле нѣмескѣ дтрѣн кипѣ. вѣне ѡимѣ кѣ кѣвинтеле трѣѣѣе сѣ
фѣе кѣ банѣи, кѣ банѣи ачѣа сзнтѣ вѣни карѣи дѣмѣлѣ д толте

църкле, аша ши ксвинтеле ачѣлѣ сзнтѣ вѣне кареле ле дцелегъ тоци. нои дерептѣ ачѣл нѣмь силит де д кзт ам пѣтѣт, сз изводим аша кѣм сз дцелѣгъ тѣц. юрѣ сз нѣ ворѣ дцелѣце тоци, нѣи де вина подстрѣ, чен де вина челса чѣс рзсфирлат рѣмзніи при дтрлате цѣрѣ, де шас местекат ксвинтеле кѣ алте лимби де нѣ грзескѣ тоци дтрѣнѣ кипѣ.

Ѣ. Мли апои де толте рѣгзѣм пре четиторѣи чешѣи кзрци сѣ нѣ не цюдече нѣмаи де кѣтѣ пзнѣ нѣ ворѣ сокоти изволделе ши веци афлѣ пре че клѣ амѣ дмѣлатѣ. Девзрѣ ши нои ваменѣ сзнтѣм ши ам пѣтѣт ши грѣши, сзѣл кѣ ам силитѣ де д кзтѣ ам пѣтѣт сз нѣ грѣшим. Мли взрѣтѣсѣ де толте прѣ ачаста нѣмь силит сз цинѣм дцелесѣл дхѣлѣи сфнѣтѣ, кѣ скриптѣра фзрѣ дцелесѣ лѣте кл ши трѣпѣлѣ фзрѣ сѣфлетѣ. Ачаста пофтимѣ делѣ татѣлѣ дѣмнѣзѣс . . . Амин.

§. 33. МАТЕИ, Сѣру I, 18—25, глѣ. вѣ.

Ирѣ нашѣрѣ лѣи Ісѣ Хсѣ аша фѣ. кѣ фѣиндѣ логодитѣ нѣма лѣи Марѣа лѣи Іѣсифѣ маинте пзнѣ нѣ сѣ адѣнасѣ еи, афлѣсѣ дгрѣлатѣ ден дхѣлѣ снѣтѣ. Ирѣ Іѣсифѣ взрѣлатѣ еи, фѣиндѣ дерепт, ши нѣ врѣ сѣ ѡ вздѣскѣ, врѣ сз ѡ ласѣ днтрѣлскѣнѣсѣ. Че кѣцѣтѣндѣ ел ачѣстѣ, лѣтѣ дцѣрѣл доминѣлѣи исѣ арѣтѣ лѣи д сомнѣ грѣиндѣ, Іѣсифѣ фѣюл лѣи дѣвидѣ нѣ те тѣмѣ л лѣа пре мѣрѣа мѣарѣ тѣ, кѣ че е дтрѣ л а сз наше ден дхѣлѣ снѣтѣ лѣте. Ши нашѣѣлѣ фѣю, ши вѣи кѣмѣл нѣмѣлѣ лѣи Ісѣ. кѣ ачѣлѣ ѡ изѣлѣви пре ваменѣи сѣи де д пѣкѣтелѣ лѣрѣ. Ачаста тѣѣт фѣ ка сѣ с(ѣ) дѣлѣ че гичѣ доминѣлѣ пре прѣкѣлѣ зикѣндѣ. Икѣ фѣчѣдѣра ачѣлѣ ѡ прѣимѣ днѣ сине ши ѡ наше фѣю, ши венѣ кѣмѣл нѣмѣлѣ лѣи ѣманѣилѣ: кѣрѣлѣ

сз спне кс нси дсмнезес. Ирж скелжндсж Іусифъ де л сомн,
фзкс кмси порснчи лси дцера домнлси, ши лм пре мварѣ
лси, ши нс w ксиоскз пје а, пзнж нс нзкс фїюл си чел
нзксст де лтзи, ши кема нсмеле лси Іс.

§. 34. МАТЕІ Сапу VII. знач. к̄ — к̄д̄.

Нс цюдекарець ка сж нс фиць цюдекац'. Кз кс че цюде-
катж веци цюдека, цюдекавзвечи: ши кс че мжсрж веци мз-
срл, сз ва мзсрл волв. Дарз че коуц' цьеркел' л окюл' фра-
телси тзс, да ж взрна кареи л окюл' тзс. нс w ли аминте.
Ши кмь зич фртелси тзс, лсж сж скоц' щцапокель де л
окюль тзс, ши іакви взрна л окюль тзс; фзцарниче скоате
лтзи взрна де л окюл' тзс, ши лтснчѣ кастж де скоате w-
цапокел' де л окюл' фртелси тзс. Нс дарец' сфн'та кзиллвр,
нече взрсарец' мз гзритареле волст, е лминтѣ порчилвр, сз нс
ле калче кмва сспт пчодреле лвр, ши лторкжндсж сз нс
рсмж пре вои. чѣрець ши сз ва да волв: кзстац' ши вец'
афла. сснац ши сз ва дешкиде волв. Кз тотъ чине че чѣре
лсва, ши чине кастж афлж: ши челси че блте, исж дешкиде.
Слс чине асте дентрс вои мм, де лл кареле аре чѣре фечорл
лси пзине, лс даивл лси пїатрж. ши де аре чѣре пѣше лс
шѣрпей ва да лси? Деч' фїинд' вои ржи, цици да всне фїи-
лвр воцри, дарж кс кзт' маи млат' татл' рострс чель дин
черюре ва да всне челорь че чер' дела ель. Тоате адекж кзте
лци врѣ сз факж волв ваменїи, лшѣ ши вои фачец' лвр,
кз ачаста асте лѣцѣ ши пророчїи. лтрац пре подртж стржм-
тж: кз подрта чѣ ларж ши калѣ латж дсче л перире, ши
мвлци сзнт де карїи лтрж при л а. Ирж подрта стржмтж, ши

клатк дѣстѣ, асте карѣ дѣче д вѣицѣ, ши пѣцин сѣнт карѣи
 афлѣ пре д. Дѣацивѣ аминте дѣ прѣроч' минчюнош, карѣи вин
 кѣтрѣ вои д вешминтеле шилѣр. карѣ ден лонтрѣ сѣнтѣ лѣпи
 рѣпитори. Дѣ дѣ родѣль лѣр' дѣи вецѣ кѣнолѣше пре еи, аѣ доарѣ
 вор' кѣлѣце дѣ дѣ спин' стрѣгѣри, сѣл дин скаи смокине? Яшѣ
 тот помѣл кѣи поаме кѣне фѣче, карѣ помѣл рѣс поаме рѣле
 фѣче. Нѣ поате помѣль кѣнѣ поаме рѣле сѣ фѣкѣ, неч' помѣль
 рѣс поаме кѣне сѣ фѣкѣ. Тот' помѣл че нѣ фѣче поаме кѣне
 тѣсѣ ши дѣ фок арѣнкѣсѣ. Дѣч дѣ дѣ поамеле лѣр' дѣи вецѣ' кѣ-
 нолѣше пре еи. Нѣ тот' чинем' ва зиче мѣе доамне доамне ва
 дѣтра дѣрѣцѣла черюреларѣ, че чѣла че ва фѣче вол тѣтѣлѣи
 мѣс чине асте дѣ черю. Мѣлѣци вор зиче мѣе дѣ зѣл ачѣлѣ
 доамне доамне, аѣ нам' прѣрочит' дѣ нѣмеле тѣс; ши кѣ нѣ-
 меле тѣс дѣрѣи ам скосѣ ши кѣ нѣмеле тѣс мѣлѣте чюде ам'
 фѣкѣт'. ши атѣнчи бою мѣртѣриси лѣр, кѣ неч' ѡдѣтѣ нѣ
 вѣль шист' пре вои, дѣлѣнѣлѣивѣ дѣла мине тоци карѣи фѣ-
 чѣце хикленѣе. Дѣч тот кареле аѣде кѣвинтеле мѣле ачѣстѣѣ
 ши ле фѣче, асамѣнѣл пре ел ѡмѣлѣи дѣцелѣпт', кѣрелѣш фѣче
 кѣлѣ лѣи пре пѣатрѣ. ши погорѣ плоде, ши венирѣ рѣсѣре, ши
 сѣфларѣ вѣнтѣре, ши сѣ ловирѣ дѣ кѣлѣ ачѣлѣ, ши нѣ кѣзѣ кѣ
 ерѣ темѣлатѣ пре пѣатрѣ. Ши тот ѡмѣлѣ кареле аѣде кѣвин-
 теле мѣле ачѣстѣѣ, ши нѣ ле фѣче, асамѣнѣсѣ ѡмѣлѣи некѣи,
 карелѣш фѣче кѣлѣ лѣи пре нѣсип, ши погорѣ плодѣ ши ве-
 нирѣ рѣсѣре ши сѣфларѣ вѣнтѣре, ши сѣ ловирѣ дѣ кѣлѣ ачѣлѣ
 ши кѣзѣ, ши фѣ рѣсипирѣ еи марѣ. Ши фѣ дѣкѣ сѣзѣрѣлѣ Іс'
 кѣвинтеле ачѣстѣѣ, сѣ мирѣрѣ нѣролѣде дѣ лѣвѣцѣтѣрѣ лѣи. Кѣ
 лѣвѣцѣ пре еи кѣ чѣлѣ че арѣ нѣтѣре, ши нѣ ва кѣртѣларѣи.

Ψ А Л Т И Р Ъ *).

Tipărită în Belgradu, la a. 1658, în 4-o. în 18 foi nepaginate din ainte, și alte 300 foi paginate după acelea.

Titulul Cărței: Ψалтиръ. че сз зиче, Кзнтлрѣ. а ферицитсаши прѣрк ши днпзрат Дадѣ. кс кзитзриле лси Мввси. ши кс ссмма ши рзндсала, ла тоци Ψаломіи. Изводитѣ кс маре сокотинцѣ, ден извод жидовескѣ, пе лимбѣ рсмзнѣскѣ кс ациторюль лси Дм̄незес, ши кс дндемнарѣ ши порснка, денпреснѣ кс толтѣ келтсела а мзрїен сале ГЕОРГІЕ РАКОЦИ, краюль Ярдѣласаши, ипр. Тупзритсас лтрѣ а мзрїен сале Тупографїе, дентзю нолв, л Ярдѣль л четата Бзлградсави: влѣто зрнѣ. а шт рждствл хѣл ахнл. декем кѣ. днѣ.

Предословіе кзтрѣ мзрїа са Краюль Ярдѣласаши Георгїе Ракоци Ячѣста толте въззндсле, ши лсдндсле аминте Мзрїа тл млстиве долмне Краю, фодрте дм̄незесе, ши пре маре лсда лси дм̄незес, ли порзнчит нолв сасцелор мзрїен тале лпреснѣ кс, семевн СТѢФАНЪ, Митрополитсаль дин скасна Белградсави . . . сз изводим Ψалтирѣ лси Дадѣ, ден лимбѣ жидовѣскѣ пре лимбѣ рсмзнѣскѣ, кс се ш полтѣ чети, лцелегндсш ши мик ши маре. пентрѣ кз ведем а лве кз тот чинсаль кескричилорѣ рсмзнещи ши гречещи лсте ден Ψалтире . . . пентрачѣл фодрте лздзъмь швичюль лорѣ, кз лс сазбѣл ши рсгзчюнь ден скриптсра сфинтѣ. нс дин афлзтсри шменещи, кз адевзрь лдешертсаль чинстескѣ пре дм̄нзс кс афлзтсри шменещи. ксм зиче хс ла мао. єї, сх ѣ. ши ла Ісдїа ко, сх гї. че нсмаи ачѣста лс фостѣ сминтѣла, кз шлс фост четиндѣ л лимбл лор. че л лимбѣ стрениѣ кара

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 100—105 și la p. 113.

мѣлци наѣ фост дцелегнѣдъ нечи попїи, не токма асквѣтзото-
рїи, пентрѣ кара мѣлци аѣ мерсь кѣ маре дврѣ ла бесѣрикѣ,
ка сѣ дцелѣгѣ рѣгзчюниле ши кзнтзриле, ши мзнгзериле, ка-
риле сзнтѣ д џалтире, тарѣ не дцелегнѣдъ аѣ мїрсѣ а касѣ
мжхници. тарѣ пент, ачѣа нѣмь силить дин порѣнка Мзрїен
тале, ши амь изводитѣ, ши лѣм испрзвить кѣ келтѣалл Мз-
рїен тале, кареле похтимь ши нои Дела Татзль Домнѣа нос-
трѣ Іс̄ х̄с̄, сѣ фїе спре лѣсда нѣмелши сфнїцїен сале, ши пре
дтрзмарѣ сѣфлетелор тѣтѣрорѣ крещинилорѣ...

§. 41. Psalmu I.

Феричить вѣрватѣа, кареле нѣ дмѣлѣ д сфатѣль некѣра-
цилврѣ, ши д кала пѣкзтошилор, наѣ стѣтѣт, ши д склѣнѣль
батцокорешилврѣ наѣ шезѣтъ: Че дтрѣ лѣца домнѣаши воѣ аѣи.
ши дтрѣ лѣца аѣи гзнѣѣшесе зѣа ши ноаптеѣ. ши вѣ фи ка
нѣ помь сздить лзнгѣ рѣзриле апелвр, чеш дѣ родѣль сѣа ла
врѣма са, ши фрѣнѣа аѣи нѣ каде: ши тот че фаче спорѣшесе.
Нѣ ашѣ некѣрацїи, (нѣ ашѣ *) че ка прахѣа челѣ а взнтѣа.
(Депре фацѣ пѣмзн) Дерепт ачѣа нѣ ворѣ ста некѣрацїи д
цїудец: нече пѣкзтошїи д сфатѣль дїепцилврѣ. кѣ цїе дом-
нѣль кала дїрепцилврѣ! ши калѣ некѣрацилврѣ перивѣа.

§. 42. Psalmu XVII.

Ювзскѣте дмїне тѣрїа ма. Дмїнѣа стинка ма, ши чѣта-
та ма, ши изгзвиторїѣа мїеѣ, дмїнезѣа мїеѣ, тѣрїа ма, дтрѣ
ѣль мѣ нѣдѣзѣдѣсѣкѣ, скѣтѣль мїеѣ, ши кѣнѣа мзнтѣирїи мѣ-
ле, днѣлцарѣ ма Пре дмїнѣль челѣ лѣсдѣть кемь **): ши мѣ

*) Cele între parentese, așa-s în textu.

**) În marg. ацїитор.

ва изъзви де пизмашїи мїен. Апреціурѣзмѣ дѣрориле мор-
 цїен. ши рѣсрїле ваменїлѣр рѣи кѣтремѣрарѣзмѣ. Дѣрориле
 мормѣнтѣлѣи дѣкнїгурѣрѣзмѣ, лѣарѣзмѣ пре денанте кѣрселе
 морцїен: Пент дѣѣлѣ дѣ стрїмѣтодрѣ ма, кемаю пре домнѣлѣ,
 ши стрїгаю кѣтрѣ дѣмнѣзѣлѣ мїес, ши лѣзї ден вѣсѣрика
 (сфнѣтѣ) а са гласѣлѣ мїес ши стрїгарѣ ма дѣнїнта лѣи, дѣн-
 трѣ дѣ рѣекїле лѣи. Кѣлѣтїсе ши сѣ кѣтремѣрѣ пѣмѣнтѣлѣ ши
 темелїїле мѣнцїлѣр сѣ кѣлѣтрѣ: кѣлѣтрѣсѣ кѣ ѣра мѣнїать
 (дѣмнѣзѣлѣ) пре ѣи. Рѣдїкѣсѣ фѣмѣ. ден мѣнїа лѣи, ши фок
 амїстѣвїторїю ден гѣра лѣи, ши кѣрѣвнї дпрїншї дѣла ѣлѣ. Ши
 плѣкѣ черїорїле ши погорѣ, ши негѣрѣ сѣпѣ пїчод елѣ лѣи.
 Ши дѣмѣлѣ спре хѣрѣвїмї, ши зѣларѣ: зѣларѣ спїе арїпїле
 вѣнтѣлѣи Ши пѣсе дѣтѣнѣрѣчїлѣ копѣремѣнт шїе: дпрїціурѣлѣ
 лѣи корѣлѣ сѣз: апѣ дѣтѣнекатѣ дѣнтрѣ нѣврїї вѣзѣдѣхѣлѣи. Дѣ
 стрѣлѣ ирѣ чѣи дѣнїнта лѣи, трѣкѣрѣ нѣврїї, грїндїне ши
 кѣрѣвнї дѣ фокѣ. Ши тѣнѣ дїн черїорї дѣмнѣлѣ, ши дѣнѣлѣлѣ
 дѣѣде гласѣлѣ сѣз, грїндїне ши кѣрѣвнї дѣ фокѣ. Глѣвозї сѣ-
 цїїлѣ салѣ, шїї рѣшкїрѣ пре ѣи: ши слѣвозї фѣлѣцѣрѣ шїї
 пїѣрдѣ пре ѣи. Ши сѣ арѣтарѣ адѣнѣкѣрїлѣ апѣлор, ши сѣ дѣс-
 копѣрїрѣ темелїїлѣ лѣмїен, дѣ черѣтарѣ та дѣнѣ дѣ сѣфларѣ
 дѣхѣлѣи мѣнїї талѣ. Трїмѣсѣ дѣ сѣсѣ, ши мѣ лѣш пре мїне:
 ши мѣ сколѣсѣ дїн апѣ мѣлѣтѣ. Изъзѣвїмѣ дѣ пїзмѣшѣлѣ мїес
 пѣтернїкѣ ши дѣ оурїсїторїї мїен: кѣ мѣлї тарї ѣра дѣ кѣт
 мїне. Лѣарѣзмѣ пре денанте дѣтрѣ вѣлѣ сѣпѣрѣрїї мѣлѣ, ши
 фѣ дѣмнѣлѣ толѣлѣ мїес. Ши мѣ сколѣсѣ дѣнѣ лѣрѣгѣмѣнтѣ, изъ-
 зѣвїмѣ кѣм вѣи мїе. Пѣлѣтїмѣ дѣмнѣлѣ дѣпѣ дѣрѣптѣтѣ ма,
 дѣпѣ кѣрѣцїа мѣнѣлор мѣлѣ дѣѣдемѣ. Кѣ ам пѣзїт кѣнїлѣ дѣмнѣ-
 лѣи, ши намѣ фѣкѣсѣ стрѣмѣсѣ дѣнторѣкѣндѣсѣмѣ дѣла дѣмнѣзѣлѣ

мієс. Къ тоате цюдецеле аби днаинта ма сзнтъ, ши дереп-
 тациле аби нѣ лѣм депзртатъ де мине. Ши ам фост дтрегъ*)
 днаинта аби, ши мамъ ферит де стрзмвхтата ма. Шим дѣ-
 де мїе дмнѣла дѣпз дерептата ма, дѣпз кѣрзціа мзнѣлор мѣле
 днаинта окилоръ аби. кѣ мѣстивїи мѣстивъ вер фи, ши кѣ
 кѣрватѣль невиноват невиноват вер фи. Ши кѣ алесѣль алесъ
 верь фи, ши кѣ дѣзрѣптникѣль дѣзрѣпникъ верь фи. Къ тѣ
 омѣль плекать спзсеши, ши вкїи днзлцаци плечи. Къ тѣ стрз-
 лчещи асмина ма: дмнѣ дмнѣзѣль мїес асминези дтѣнѣре-
 чиле мѣле. Къ кѣ тине здрокїю тавзрѣль, ши кѣ дмнѣзѣла
 мїес трексю зидѣль. Дтрѣгзи кала дмнѣзѣлаши мїес: кѣвзн-
 тѣла дмнѣлаши кѣрзцитѣи: ши скѣть тѣтѣроръ нѣдѣждѣниторилор
 днтрѣ ѣль. Къ чиней дмнѣзѣс фѣрѣ дмнѣла? сѣс чиней пѣтѣр-
 ник фѣрѣ дмнѣзѣль нострѣ? Дмнѣзѣши чине мѣ дчинѣе кѣ
 пѣтѣре ши пѣсе дтрѣгѣ кала ма. Пѣиндъ пичоареле мѣле ка
 а червилоръ, ши спре нѣлцїи фачемѣва а ста. Кареле дѣвацѣ
 мзнѣле мѣле спре рѣзѣвою, ши здровещесе аркѣль де арме д
 врацѣле мѣле. Ши датѣмїаи скѣтѣла спсїнїей тале, ши дирѣпта
 та рѣзѣматѣмѣс пре мине, ши дѣвцѣтѣра та днѣлцѣтѣмѣс.
 Дѣрѣцїаи локѣль пѣшило, мїей, сѣпть мине, ши нѣ слѣкѣрѣ
 глѣзѣиле мѣле: Гонитамъ пѣзмашїи мїей, ши іамъ принѣс пре
 ѣи, ши нѣ мам днторѣс пѣнѣ нѣ іам сѣф шит пре ѣи. Стрѣ-
 пѣнѣсїамъ пре ѣи ши нѣ сѣ пѣтѣрѣ скѣла, кѣзѣрѣ сѣпть пи-
 чоареле мѣле. Ши маи дчинѣс пре мине кѣ вѣртѣте спре рѣзѣ-
 вою, ши аи плекать пѣзмашїи мїей сѣпть мине. Ши мїаи датъ
 червїа пѣзмашїилор мїей мїе, ши оурѣтѣ: їи мїей іамъ тѣмѣть.
 Стрїга ши нѣ ѣра чине сѣи мзнѣтѣаскѣ: кѣтрѣ дмнѣль ши

*) In marg. аѣ кѣрат.

нши аззи пре єи. Шїи здравїю пре єи ши фєрж ка прахѣль
 лндинта вхнтєлєви, ши ка тина оулицєлорь кзлкаю пре єи. Из-
 вєзвншмж дє пригоанєлє вєменилорь, пєсємаи капь лимєилорь,
 вємении чє нши кєнощѣ сєлжирєзмь мїє. Лтрс аззєл оурєкїєи
 аскєлтєрєзмж фєчорїи стрїини минцирєзмн мїє. Фєчорїи стрї-
 ини вєщєзирж *) ши кєзєрж: ши кєзєтєрж кє кєтрємєр. Вїєи
 дмнєлє. шїи блсвїтєть тарєлє мїєс, ши сє лнлєцж дмнєзєлє
 сп'сїи мѣлє. Дмнєзєви карєлє дж изєвєндж мїє ши пѣкєж
 оамєнїи сєпт минє. Изєзвїторєл мїєс дє пїзємшїи мїєи **).
 ши дє чєл чє сє рєдїкєж спрє минє мли лнлєцєть, ши дє
 вєрєвєтєл нєдїрєптє изєзвїтєлємли. Дєрєпт ачѣл лєдєс пре тїнє
 лтрс лимєи дмнє ши нємєлєви тєс вєю кєнтє. Мєзрїндє сп'-
 сїїа лнлєрєтєлєви сєс, ши фєкєндє мїлєж оунєлєви сєс лєи дєдѣ,
 ши сєминцїєи лєи пєнєж л вѣк.

*) Fol 299. intoarsă: Предословіє кєтрєж чєтїторїи. Мїлєж
 єтє. Шїїндє ачєстє кє апє тотєи мли кєрєтєж. ши мли лим-
 пєдє л изєвєрє, дє кєтє л пєрєлє . . . Яшлєи ши изєвєдїтєлє
 скрїптєрєи сфнїтє, лєкєж тотєи мли кєрєтєж л лимєлє чѣсє грєвїт
 дхѣлє сфнїтє, л лѣцєлє вѣкє прїн пррочїи карѣи лимєлє жїдєв-
 вєскєж, єрєж л тєстємєнтєлє нєс Грєчєскєж . . . Пєнтрєлєчѣлє ши нєи,
 изєвєдїндє пєлєтїрєлє лєи дєдѣ пррєкєж, мли вєзрєтєсє нѣлєм сїлїт
 л сєкєтїи изєвєдєлє лимєїи жїдєвєцїи лтрс кєрєлє лєтє скрїсєж. ши
 дєпєж ачѣлє ам сєкєтїт изєвєдєлє л мєлєцїи дєскєлїи мєрїи. ши
 кєрїи ам вєзєсєтє кєсє мли апро. іє дє изєвєдєлє лєи Изєрєлїлє, нєи
 лєкєж ам цїнєтє лпрєвєнєж кє єи, дєпєж ачѣстєлє ам сєкєтїт ши
 изєвєдєлє чєлєрє оєв дє дєскєлїи, кєрїи лєс изєвєдїт дєн лимєлєж

*) In marg. жи **) In marg. мєнїєш.

жидовскѣ ꙗ гречаскѣ (дин гречаскѣ дсплчѣа ꙗ мвате лимби)
ши оунде ам възст кз нс сас фолрте депзртат де изводѣа
жидовск, нои ам лзсат ꙗ лок, нсмаи кз ам сзмнат., кѣм кз
сз всибѣще де чел жидовск, ши оунеле кѣвенте лѣмь псѣ пре
рзнд. че лѣм ꙗкис ꙗ паринтижиш, кѣмѣс чѣста (.): тарѣ ал
теле лѣм псѣ пре марѣине кѣ чѣсте слове, жид. нси, че сз
зиче, кз ꙗ изводѣа жидовск нсѣ. ши ла тот џаломѣа, ꙗтзю
ам поуѣ сѣммл ши прѣциле џаломѣаор арѣтзнд каре џалом
кзте прѣци аре, ши каре парте пзнѣ ꙗ че сѣ аѣ сороакѣ кѣ-
принде, ши дѣспре че грѣаще прѣрокѣа. дспѣ ачѣста ам псѣ
ши титѣаѣѣа, оунде лам грѣсит ши жидовѣще ши ам ток-
мить џаломѣи тот кѣ стихѣри, ка сз поатѣ афла маи ꙗдеграѣ
че ва вра сз касте. дспѣ ачѣста џѣинд, кз нич оун лѣкѣ че
е фѣкѣт де мзнѣ де ѣм нс поате фи фѣрѣ грѣшалѣ. пентра-
чѣа вѣ рѣгѣм се ерѣаци чам грѣшит, аѣ кѣвѣнт аѣ ꙗ тѣпар.
дѣ дмнѣѣс кѣ че драгосте ам скрис нои, кѣ ачѣа сз четиѣ ши
вои, спре ꙗтрѣмара сѣфлетелор воаѣтре. дмнѣа нострѣ Ис Хѣ
фѣе кѣ сѣфлетѣа воѣтрѣ, мѣла фѣе кѣ вои, амин.

СИКРИОЛЪ ДѢ ЯЪР*).

Tipăritu in Sabesiu, la a, 1683 in 4-o, fol. paginate 168.

Titlulu cărței: Сикриол де аѣр. карте де проповѣданѣе
ла мѣрѣи. скоасѣ дин Скрипѣриле сѣнѣте: кѣ порѣнка ши ꙗ-
демнарѣ Мзрѣеи сале, ꙗꙗѣи МИХАЮ, Краюа Ярдѣаѣаѣи.
типзритѣ ꙗ типографѣа ноаѣ, ꙗ четате ꙗ Сасѣшеѣеш. дни
аѣ ꙗг, сеп. зѣ.

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 114—121.

Предословіе кзтрѣ мзрїа са крлюль . . . Япафи Мухаю . . .
 Млоѣтнве Доамне? сѣпть акви домніе крзире, ши сѣпть але
 кѣи арипи, ꙗ паче линѣ ши ꙗ висшѣг маре амь трѣит кгꙗ де
 ани пзнѣ акѣмь. нѣ нѣмаи нѣи, че ꙗкѣ ши цѣра оунгсрѣскѣ
 толтѣ ши вѣсѣречиле чѣле амзрѣте аѣ довѣндить скзпаре ши
 скѣтѣлѣ. силнтам кѣ ачесть нѣмь слзѣит ши ꙗнтѣнекат ал
 нѣстрѣ а мѣлцеми Мѣрїеи тале, че де слзѣичюне маре, нам
 авѣть пѣтѣре кѣ алта, фѣрѣ нѣмаи кѣ рѣгзчюне пѣнтрѣ сѣнѣ-
 тате Мѣрїеи тале, ши а скаѣнѣлѣи слзѣить, ши пѣнтрѣ фѣри-
 чита касѣ а Мѣрїеи тале. Шрѣ акѣмь аѣпѣ че Дмѣнезѣс ꙗ
 минѣнать кипь нѣс аѣстать аѣпѣ сѣрѣмѣнїа нѣлѣстрѣ, кѣм
 типографїа рѣмѣнїѣскѣ, сѣ ѡ рѣдикѣмь дин порѣнка Мѣрїеи
 тале, аѣпѣ нищота прѣсѣилор рѣмѣнѣши, ꙗнѣпѣтам а типѣри
 кѣтѣлѣ пропѣвѣданїи пѣнтрѣ ꙗгрѣпѣчюнѣ морѣилѣр, ши пѣнтрѣ
 кѣ ачѣста ꙗсте пѣрѣгѣ динѣю а типографїеи нѣлѣстре, кѣ алѣѣ
 акѣмь нѣ пѣтем, че кѣ ачѣста не ꙗкинѣм Мѣрїеи тале кѣ
 маре смѣренїе...

Сѣлѣци мѣи мѣи ши плѣкаци аи Мѣрїеи тале: Попѣ Іѡан
 дин Винѣцѣ, кѣ тѣѣц Прѣтопѣпѣи ши кѣ тотѣ сѣѣѣорѣль Рѣмѣнї-
 лѣр дин Ярдѣль.

Кѣвѣнѣть кѣтрѣ четитѣри. . . Липѣѣ асте дерѣпѣ ꙗкѣ де
 кѣвѣнѣтѣлѣ лѣи Дмѣнезѣс, кѣ ши де лѣминѣ ꙗ касѣ ꙗ вѣрѣма де
 нѣопѣте . . . Ячѣстѣ липѣѣ ши слзѣичюне, вѣзѣѣнд ꙗтрѣ нѣѣмѣлѣ
 нѣлѣстрѣ каре пзнѣ ꙗтрѣтѣѣтѣ аѣ сосит пѣнтрѣ не ꙗѣѣлѣсѣлѣ
 скрѣптѣрѣилѣр, кѣт чѣле порѣнѣчѣте де Дмѣнезѣс, мѣи тѣѣлѣте аѣ
 вѣнит ꙗтрѣ оунѣтѣре. пѣнтрѣ каре лѣкрѣс амь нѣѣѣнѣть де мѣлѣтѣ
 вѣрѣме сѣ рѣдикѣмь типографїе, пѣнтрѣ лѣминѣлѣ нѣѣмѣлѣи нѣлѣ-
 трѣ. аѣстѣтѣнѣлѣс Дмѣнезѣс ꙗ минѣнат кипь? ши аи типѣрѣит

ачѣсте проповеданїи (пзрга типографїен) де петреканїе морци-
лвр: маи ла тоатѣ взрста де валмени де всеки. темелїа ѣсте
тот дин Скриптерра сфнѣтѣ. ксм сз ши вѣде кз твалте квин-
теле скриптрїн сзнт дсзмнате кс кап ши сѣ, афлавеи неце
квинте, ксм ѣ д картѣ лши Іѡв, кап а. де пе прздзтврїи
лши Іѡв. де там скрис анме: (Савешѣнїи Халдеанїи), ши
патра сксмплѣ (Каревнквалш) д притче лл*) каре д библїа
словенаскѣ нс сзнт, афлавеи дтралте кзрци черкзнд кс дѣ-
динс. Афлавеи ши квинте, пентрскз Рсмзнїи нс грзим твц
дтршн кип, ксм ѣсте, вка причина, лс адеверинца. д алан,
дпротивѣ. хасна фолосла. лддѣла, блѣвенїа. ши алтеле каре
лам псс, дспѣ шбичакл ксм грзеск пре ачате лквсри. Дспз
ачѣа рсрзм пре четиторї, оунде вец афла грешит кс дхѣла
влзндѣцелвр ддрептац. . .

§. 51. Пр.поведанїа атреѣ. Кзнд мдаре омсла каре лс
пзцит коле лшци ши парсбе млате.

Ксвзнтѣ дела Іѡвь кап аї, сѣ ка в вои прїатинїи
мїен милшцимѣ, милшцимѣ. кз мзна лши дмнззс мз взтс
пре мине.

Твц крещинїи, карїи сзнтѣ септѣ мзна лши дмнззс ча
грижиторе, ши сз сзлѣшлсеск септ арїпїле сѣцїен слле, сѣ
нс фїе стзтѣтторї де алѣнь, че тоатѣ стзтѣттора де ваззс
сз в ласе пре дмнззс кареле цсдекз тоатѣ лсма д дерепта-
те; пентрс ачѣа, скриптерра сфнѣтѣ д млате лквсри, ши д
млате кипсри не дожжнѣцїе; пре рзвдаре де паче. дтре алла-
те сфнѣтѣ Павел Япсѣл ла рзмлѣнїи кап вї сѣ зї. аша не

*) Marg. дкѣ ши мли млате вен афла.

Доженѣще, зикъндъ: немърши кѣ рѣс пентрѣ рѣс сѣ нѣ плъ-
тици, грижици карелесъ де чинсте лнаинтѣ а тѣци ѡаменїи.
ши ѡрѣ сѣ нї зиче: динъ кѣтъ поате фи дела вѣи, кѣ тѣци
ѡаменїи вїѣцъ лъ паче: ши ѡрѣ сѣ ѡг. нѣ вѣ извѣндирецъ
вѣи пентрѣ вѣишь драѣи мїен, че даць локъ мѣнїен, кѣ
скрисъ тасте, а мѣ е извѣнда. ши еѣ вою плъти зиче дмнѣлъ.
сѣ к. лѣкъ зиче, сѣ флѣмънѣще пизмашѣлъ тѣс, дѣи мѣн-
каре сѣ лѣсѣтошѣжъ аѣапѣлъ пре ѣлъ. кѣ ачѣста фѣкъндъ кѣр-
ѣвни де фокъ аѣвни пре капѣлъ лѣи нѣ фїи лѣвѣнкѣтъ де рѣс,
че лѣвинѣ кѣ вѣинеле пре рѣс. аѣлче спѣиторюль нострѣ, дмнѣ
Іс. Хс. ла маѣ. кап е сѣ лѣ, аѣа не доженѣще, зикъндъ:
ѡрѣ еѣ зикъ вѣѡѡ, нѣ вѣ противирецъ рѣсѣи кѣ рѣс, че сѣ
тѣрѣжъ лѣви чинѣѡа прѣсте фаѣцъ вѣрѣжѣлѣи дѣ дѣрѣпта лѣѡарче
лѣи ши чѣлѣлѣлѣж. де ачѣста сѣс цинѣтъ сѣнѣтелъ Іѡѡѡ патрї-
арѣлъ кѣндъ лѣрѣ фи аѣмърѣт пре дѣнѣсѣл, ши кѣндъ ѡрѣ фи
аѣѡѡѣ доѣзѣиле лѣи прїѣтенїи лѣи маѣ апроѡпе вѣлѣдѣ кап
нї, ѡрѣ еѣ нѣ вѣ сѣ мѣсѣре лѣѡѡѡи вѣнѣнѣлъ кѣ вѣнѣнѣ, нѣче
вѣ сѣ лѣѡарѣжъ лѣѡѡѡи ѡтравѣ кѣ ѡтравѣ рѣсѣ кѣ рѣс. че
маѣ вѣрѣѡѣ кѣ смѣрѣчюне маѣре, ши кѣ кѣвѣнѣте вѣлѣнде лѣи до-
женѣще лѣсѣндъ лѣѡѡѡи кѣвѣнѣтеле аспре, ши мѣнѣндъ инѣмѣлѣ
пїѣтрѡлсе, а прїѣтинѣлѣрѣ сѣи. спѣне кѣвѣнѣте вѣселѣтѡѡаре, кѣ
де нѣ лѣрѣ ши лѣтрѣста еѣи (аѣѣкѣ прїѣтинїи лѣи) че мѣнѣлѣ
нѣѡтарнѣкѣлѣи дмнѣсѣ лѣпѣстѣлѣс пре ѣл де аѣмърѣчюне пентрѣ
лѣчѣл зиче лѣѣп ѡг сѣ лѣ, вѣ, гѣ. зикъндъ: дмнѣл мѣнїѣ сѣ
ѡ лѣ лѣчѣнѣ лѣ лѣѣнѣл мїѣс*) ши маѣ нѣс пре мѣне лѣи аѣен-
шѣг, ѡѣиле лѣи чѣлѣ доѣсѣдѣѡѡаре лѣтрѣнѣ нѣѡѡлѣрѣжъ спре мѣне.
ши лѣтрѣлѣѣнѣмъ гѣѣѣрѣжъшъ кѣрѣрѣиле, ши лѣмѣлѣрѣжъ тѣѡѡере лѣпре-

*) In marg. лѣпротивѣ маѣ.

цюрба кортсави мїес пре фракціи мїеи департеи гвни де мине.
ши прїатинїи мїеи сз дстрїнарз дела мине. сх̄ дї. сз сфзр-
ширж рѣделе мѣле, ши квноцинціи мїеи мз оунтарз пре
мине. сх̄ єї. желѣрїи карїи лзквекс р̄ каса ма, ши слзциле
мѣле, аша мз цинь пре мине, ка пре оунь стрїинь. ши тарз
сх̄ зї зиче: кс граю дналть стригь, п̄ е слзга ма, ши нѣми
дѣ рзспнсь. ничи атѣнчи кзндѣ и мз рога кс гѣра ма. сх̄ зї.
лжж ши мѣарѣ ма сз дпрозѣще де рзсвфлетѣль мїес. кзндѣ
мж мнлксекь єи пентрѣ прѣнчїи мїеи. лжж ши прѣнчїи чеи
мич мз оурзск пре мине, ши кзндѣ мз скол, нѣми длѣ мїе
рзспнсь. сх̄ ѡї. тотѣ ѡмѣль мз оурѣще пре мине, лжж ши
прїатинїи чеи дѣпз инимл ма, пре карїи амь ювить сз про-
тивзскь кс мине. сх̄ к̄. зиче: васеле мале ка пїлалѣ де кар-
нѣ ма аша сз липирж, ши сз оускарж. ши нѣмли цинцинеде
мѣле л динциларь рзмасрж. дѣпз че држ фи нѣмзрат лндинте
Ювь аша досзгиле лви, дѣпѣ ачѣл сз мнлксѣще кс смере-
нїе маре прїатиниларь сзи дтрлчлсте кѣвинте де акмѣ чети-
те зикзндѣ: вх̄ вви прїатинїи мїеи, мнлвицимж, мнлвицимж.
кз мзнл лви дм̄неззѣ мж вѣтѣ пре мине. л̄ каре кѣвинте г̄
лжкррїи сзнтѣ: лтзю, прѣчлл кзрѣрл сз мнлксѣще, л̄и нѣмѣ-
ще прїатини. зикзндѣ: в вви прїатинїи мїеи: ка ши кзндѣ
држ фи зись: вви нѣ мїлѣц фи пнзмаши че прїатини. ши
волѣ нѣ вѣ сарж кздѣ, кѣмь патимиле, ши досзгиле мѣле сз
ле адаѣцець, че маи тарѣ аць венить кѣмь сз мж ацѣтаць,
ши сз мж веселици. фачець ддрз вине кс мине нѣ мж амис-
твирець. Ядѣла, че полѣще де ла дѣншїи кс кѣвинте скѣрте
аратж. зикзндѣ: мнлвицимж, мнлвицимж. ка ши кзндѣ држ фи
зись: чинстѣ ши дерегзторїл крецинилларь ачлста држ фи (дѣ-

пж порѣнка лѣи Іс̄ Хс̄, маѡ. кап̄ ѿ, сѣ̄ ма̄): кѣм кѣ пизма-
шій лѡрь джж сѣ факж вине, дарѣ вѣи карїи сѣнтець прїа-
тинїи мїен, нѣ пизмаши: кѣче нѣ мѣ милѣици пре мине?
Атреа, дж ѡва: пентрѣ че сѣл милѣиаскѣ пре ѿль, зикхнѣ:
кѣ мѣна лѣи Дм̄незѣс мѣ вѣтѣ пре мине. Яиче арж пѣта д-
трева чиневѣ:

Атрекаре; Пентрѣ че зиче сѣнѣтѣ Іовѣ кѣ мѣна лѣи
Дм̄незѣс лѣс вѣтѣть пре ѿль; пентрѣ кѣ шим дин картѣ лѣи, кѣ
днїавѡлѣ лѣс черѣть пре ѿль афарж дин мѣна лѣи Дм̄незѣс.
кѣм пре ѿль сѣлѣ трѣдѣскѣ? Яшл четимѣ д картѣ лѣи кап
а̄, сѣ̄. рї, дї, ѿї. кѣм кѣнѣ сарж фи фѡстѣ оуспѣтѣнѣ фе-
чорїи лѣи Іѡвѣ, д кѣса нѣскѣтѣлѣи днѣтѣю, атѣнчи сѣсѣиле лѣи
лѣс фѡстѣ арѣнѣ кѣ вѡи, ши асѣнїи лѣс фѡстѣ пѣскѣнѣ д
лѡкѣ дѣ пѣшѣне: Сѣбѣшїи лѣс лѡвѣт пре дѣншїи ши марѣа
ѡ лѣс прѣдѣть, сѣсѣиле лѣс тѣятѣ ши кѣ арме лѣс ѡморѣть,
ши нѣмѣи оунѣлѣ лѣс скѣпѣть днѣтрѣншїи. ши тарж сѣ̄ ѿ. ши
кѣнѣ лѣс грѣить сѡлѣлѣ чѣлѣ днѣтѣю: атѣнчи сѡси лѣ дѣвиле
сѡлѣ, ши зиче: фѡкѣлѣ лѣи Дм̄незѣс кѣзѣ цѡсѣ дин черю, ши
лѣс арѣс ѡиле ши сѣсѣиле тѣлѣ ши еѣ снѣгѣрѣ лѣм скѣпѣть сѣцѣ
фѣкѣ вѣстѣ. ши тарж сѣ̄ зї ашл лѣстѣ скрѣсь, кѣм кѣ грѣ-
нѣ лѣ дѡиле сѡлѣ сѡси лѣ Іѡвѣ ши лѣ трѣиле сѡлѣ зикхнѣ:
лѣтѣ хѣлдѣи кѣ трѣи шисѣгѣри сѡсирѣ, ши мѣнарж кѣмилѣлѣ
ши пре сѣсѣиле тѣлѣ лѣ тѣтарж, шїи ѡморѣрж кѣ арме. ши еѣ
снѣгѣрѣ амѣ скѣпѣть сѣцѣ снѣю вѣстѣ. тарж сѣ̄ нї. кѣнѣ джж
грѣи лѣ трѣиле сѡлѣ, лѣтѣ сѡси ши лѣ пѣтрѣ зикхнѣ: фе-
чѡрїи тѣи ши фѣтеле тѣлѣ, ерѣ д кѣса фрѣтелѣи чѣлѣи мѣи
мѣре д лѡрь, мѣнѣкѣнѣ ши вѣнѣ вѣнѣ. сѣ̄ ѡї. ши сѣ скорнѣ
дѣ кѣтрѣ пѣстїе вѣхѡрь дѣ вѣнѣ мѣре ши скѣтѣрж тѣспѣтрѣ

оунгюриде касїи. ши вборж каса пре фечврїи тзи, ши мзри-
рж, ши нзмаи єв сингзр амь скзпат сзць дас вѣсте. Дин-
трачѣстѣ пзтемь пречѣпе, кз сзва кз дѣволазль ши пзгзніи
лв фкзць млатж пагзкж лзи Іовь Патріархзль, че ачеа нз
сас пзтзть мишка (лтрз алѣнзль лзи Іовь) фхрз де словози-
рѣ лзи Дм̄негзз. ши нз гиче Іовь кз єи мз кзтврж пре ми-
не: че мзна лзи Дзмнегзз мз взтз пре мене. пентрачѣа
гиче: сх̄ кл̄. голъ амь єшитъ дин пзнтечеле млчєи мѣле,
ши парж гол мз вою тврна. Дм̄нль мїаз дать Дм̄нзль мїаз
лзать, блсвїть сз фїе нзмеле дмнзлзи. вгзхндъ ши лсгзндъ
лчѣстѣ тватє прїатинїи лзи Іовь, карїи кз кзвинте веселитє-
ре, ши кз мхнгзарє лс врзт трєкзи сз марж ла Іовь. парж єи
нз ллс веселит че маи таре ллс лтрїстать ши ллс амзрзть.
пентрачѣа стрїгж Іовь кз грлю лналть гикзндъ: вх̄ вви прї-
атинїи мїєи млзїцимж. млзїцимж, кз мзна лзи Дм̄негзз
мз взтз пре мене.

КЪ РЯРЪ ПРЕ СКЪРТЬ пре *)

ФАПТЕ БСНЕ**).

Tipărită la Belgradu la a. 1685, in 8. VII din ainte nepa-
ginate, 101 paginate, și III. in urmă nepaginate foi

Prefațiunea. Предословїє кзтрз четитврц. Іубите чети-
торюле, рзндзль ачєщїи Кзрзри мичи повзцзнтоаре пре фапте
бсне. л лвацж пре тот рзндзл де влвєни л толтз вгзста

*) In exemplariulu D-lui Cipariu lipsește foaia de întâiu cu
titlu, deci ilu scrimu numai după Disert. despre Tipogr. pag. 25.
„Кзраре пе скврт спре фапте бсне лдрєптзтоаре. л Бзлград 1685“.

**) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 127—131.

ЛВРР ВРН ШИ ДЕ ФЛОС СФЛЕТСАШИ: ЧЕ ДЕЦ ПАСТЕ ДРАГЖ СПСНІА
 СФЛЕТСАШИ, АЧАСТЖ КАРТЕ ЧЕТКЦЕ, АСКВАТЖ, ШИ ЛВАЦЖ, КЗ ПРЕ
 КАЛЕ ДИРКПТЖ КА АЧКА ТЕ ВА ПОВЗЦІ ПРЕ КАРЕ ДЕ ВЕИ ЛМЕЛА
 ДОВЗНДИВЕИ НСМЕ ВРНШ ШИ ПОМКНЖ НЕ ОУИТАТЖ ПРЕ ПЗМЗНТЬ,
 ШИ Л ЧЕРЮ ВДИХНЖ ДЕ ВЕЧІЕ ШИ ФЕРИКЗЧЮНЕ СФЛЕТСАШИ КЗ
 АВЗЦІА, ВОГЗАТАТК, ЧИНСТК, ДЕСТОИНИЦІА, ЧЕЦЬ ВОР ФОЛОСКІ, КЗНДЬ
 ВЕИ СОСЫ ПЗНЖ ЛА ПРАГСАМ МОРЦІИ, АТШНИ ЧЕ ВА ФЛЧЕ СФЛЕ-
 ТСАМ ТЗС: ДКА Л ЧАСТЗ ЛСМЕ НАИ ЛМЕЛАТЬ КС ДМНЕЗЗСА ТЗС.
 ФЕРИЧИТШ АЧЕЛА КАРЕ НС СЗ ДЗ РОБЬ АЧЕЦІИ ЛСМИ: ЧЕШ ВДИХ-
 НКЦЕ СФЛЕТСАМ ЛН ДМНЕЗЗСА СЗС, АЧЕЛА ВА АФЛА ВДИХНЖ ШИ
 ХРЗБОРІЕ ЛА ЧАСА МОРЦІИ. АЧАСТЖ ФЕРИКЗЧЮНЕ ПОФТЕКС ТЗ-
 ТЗРР ЧЕТИТОРИЛОРЬ, АЧЕЛАМ КАРІИ ШАС АЛЕСЬ ПРЕ ДМНЕЗЗС ПАР-
 ТК АРЬ, ШИ Л ЧАСТЖ ВІАЦЖ ШИ Л ЧА ВІИТОАРЕ, ЯМИНЬ.

Totu de acolo și inceputulu dedicațiunei (not. c):

„Продословіе кзтрз Мзріа са Краюл (гарз дин Краю) а
 цзрїи Ярдкласаши, Домн. Домн. Япафи Михаи тинзрсаши дин
 мила лши ДСМНЕЗЗС Краю алес а цзрїи Ярдкласаши. Домнсаши
 Цзрцилор цзрїи оунгсрещи ши Шпансаши Сзксил р. ипроч“.

Din aceeași, inse din exemplariul D-lui Cipariu mai incolo.

Ярж ка сз полтз лмела кс ДМНЕЗЗС ЛТРО КАЛЕ, ТВЦИ
 КАРЕИ ЮВЗКС А КЗЛЗТОРИ ДСНЖ СФНЦІСА, ПРЕ ТВЦИ ЛИ ЛВАЦЖ,
 ШИИ ПОВЗЦКЦЕ, АЧАСТЖ МИКЗ КЗРАРЕ КЗРЦСАІЕ НСМИТЖ, ЧЕ W
 АМЬ ЛТОРСЬ ПРЕ ЛИМБА РСМЗНКСКЖ, ПРЕ ФОЛОСА ШИ ЛТРЗМАРК
 НКМСАШИ НОСТРС РСМЗНЕКС. КАРЕ ПОФТЕКС ШИ ДОРЕКС А РСМЗ-
 НА ССПТЬ АРИПИЛЕ СЛЗВИТЕ А МЗРІЕИ ТАЛЕ, ЧЕ ПЕНТРС ТИКЗЛОШІА
 НОЛСТРЖ НЕ АВЗНД ПСТКРЕ КС АЛТА: МЗ ЛКИН, ШИ СЗ ЛКИНЖ
 ТОТ СЗБВРСАМ НВСТРС КС АЧАСТЖ КЗРТИЧА КЗТРЗ МЗРІА ТА.

пофтиндѣ кѣм Дм̄незѣс чѣл дѣ толте пѣтѣрникѣ, пре Мзрїа
та сѣ те прїимаскѣ азнрѣ сине. . .

Слѣгѣ мли микѣ ши плекатѣ а мжрїен тале.

Попа Івань дин Винць.

Сокотѣце ши сѣмнѣзѣ кѣ ачѣсте д̄ слове л̄трекѣриле ши
рѣспнѣсриле. Л: сѣмнѣзѣ: л̄трекѣре; К: сѣмнѣзѣ: кѣлѣто-
рюаши. Р: сѣмнѣзѣ: рѣспнѣсѣль. П: сѣмнѣзѣ: повѣцѣиторюа.

§. 54. а̄. Л̄тзю, л̄трекѣрѣ кѣлѣторю си.

Дспѣ че мимѣ рѣгѣтѣ лши Дм̄незѣс, дин че вою кѣноаѣце,
кѣ фѣптеле мѣле пот фи бѣне?

Рѣспнѣсѣ повѣцѣиторюаши. Дѣ ачѣѣ вѣи кѣноаѣце, кѣм кѣ
ашѣ еши дѣторю кѣ преверѣре не л̄четатѣ, кѣ ши кѣ рѣгѣ-
чюне не л̄четатѣ, маѣ. к̄д̄. с̄х̄ м̄в̄. Дерептѣ л̄сѣ преверѣаѣи,
кѣ нѣ цѣици л̄ каре чѣсѣ Дм̄нѣл вострѣс ва вѣни. ши л̄рѣж кѣп
л̄ѣ, с̄х̄ г̄. дерептѣ ачѣѣ преверѣаѣивѣ, нѣ цѣици зѣл, нече чѣ-
сѣль л̄ каре фїѣл оменѣскѣ ва вѣни; ашѣ кѣм ничѣ хїкленїѣ
чѣ аскѣнѣж а Сѣтанѣи. ничѣ кѣчерничїѣ пѣгѣвїиторѣре а л̄смїи,
ничѣ хрѣзѣорїѣ трѣпѣлѣи тѣс пре тѣне сѣ нѣ те амѣцїѣскѣ.

§. 55. г̄ Л. К. Пре дѣн л̄фарѣж кѣмѣ сѣ не пѣртѣзмѣ.

Пѣнтрѣс кѣ дѣ пре фѣптеле мѣле л̄врѣс дѣ фѣлѣс л̄м дѣ-
дѣш л̄наинтѣ, рѣгѣтѣ л̄вѣцѣзмѣ ши дѣ пре ачѣѣ л̄ че кѣп мѣ
вою пѣрта ши пре дин л̄фарѣж?

Р. П. а̄. Ничѣ кѣндѣ кѣ вкїи тѣи фѣлѣрте пре сѣс нѣ
кѣзѣта, ашѣ те л̄вѣцѣж дѣдѣ ѱл̄ом. р̄л̄, с̄х̄ а̄. Дм̄не нѣши л̄нѣл̄-
цѣтѣ инїма ма ничѣсѣ л̄нѣл̄цѣици вкїи мїѣи.

в̄, Фѣлѣ та сѣ нѣ сѣж аратѣ шѣрѣл̄зникѣж, прич̄ з̄, с̄х̄ г̄.
ка кѣрѣва кѣ фѣлѣ таѣре.

Г, Образъль тѣхъ ниче прѣ рѣзѣторю, ниче посоморзѣть, къ
ашѣ те вей арѣта виклѣн, причѣ сѣ сѣ вѣ, гѣ. умѣла хикаѣн
лѣлажъ кѣ гѣрѣж хикаѣнѣж флѣче кѣ шкѣи, гѣраѣце кѣ пичодреле.

А, Мѣнили тале сѣ нѣ фѣе прѣ рѣспитодаре ниче прѣ
скѣмпе, причѣ ки, сѣ кѣкѣж.

Б, Ниче кѣндѣ сѣ нѣ петречи кѣ вѣтѣокѣрѣ флѣтеле чѣле
пѣкѣтодсе а рѣилорѣ. флѣом. рѣѣ, лѣѣ. (ка жидѣвѣи) че се мес-
теклѣ лѣтре пѣгѣни, ши лѣвѣца лѣкрѣриле лѣвр.

В, Оуша та лѣнаинтѣ кѣлѣторилѣр ниче фолрте гѣрѣви а
ш дѣшкиде ниче а ш лѣкиде.

Г, Пре лѣча карѣи сѣнѣть мѣи мѣри ши мѣи вѣтрѣни дѣ
кѣт тине чинѣтѣѣшеи кѣм сѣ кѣвине, дѣ лѣкѣ вѣтрѣнилѣр скѣ-
лѣндѣсте лѣнаинтѣ лѣврѣ, лѣвѣт. лѣ сѣ лѣѣ. лѣнаинтѣ омѣлѣи вѣ-
трѣнѣ те скѣлѣж, ши флѣца омѣлѣи вѣтрѣн чинѣтѣѣше.

Д, Нѣ гѣрѣви а шѣдѣ лѣ лѣкѣл дѣ сѣсѣ пѣнѣж кѣндѣ нѣ те
вѣвр лѣвѣл. лѣк. дѣ, сѣ и, лѣ, гѣ. чи кѣндѣ вей фи кемѣт мерѣи
ши шѣжѣ лѣ лѣкѣлѣ чѣлѣ дин ѣосѣ.

Е, Нѣ гѣри рѣспѣнѣнѣд пѣнѣж кѣндѣ нѣ те вѣврѣ лѣтреба, причѣ нѣ,
сѣ гѣ. чине рѣспѣнде не лѣтребаѣть, лѣстеи лѣи невѣнѣе ши рѣшине.

Ж, Нѣ те лѣтриста кѣндѣ лѣсте вѣрѣма сѣ те вѣкѣри, ниче
рѣде кѣндѣ ли лѣнаинтѣ та прилѣж дѣ пѣлѣнѣсѣ, ѣклеж. гѣ, сѣ дѣ.
лѣсте вѣрѣме дѣ пѣлѣнѣсѣ, ши вѣрѣме дѣ рѣсѣ.

МОЛИТЪВНИКЪ *)

Tipăritu in Belgrad la a. 1689, in 4-o, VI foi nepaginate
de inainte, 222 paginate. și VIII nepaginate in urmă.

Titlu: Молитѣвникѣ. изѣводит дин словенѣе пре лимѣа
рѣмѣнѣнѣскѣ сѣнѣть кѣрѣира ши бирѣинѣца прѣ лѣмѣнѣлѣтѣлѣи ши

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 134—136.

МАСТИВЪСАШИ ДМЪНЬ МИХАИЛЪ ЯПАФИ, чель маи маре. дин
мла лши ДМЪНЪЗЪ Врлюль Ярдѣлаши . . . ши кс влггословенїа
прѣ в сфнѣцитсаши пзринте. Кур. ВАРЛААМЪ: Митрополи-
тсѣл Бельградсѣлши, ши а тоатѣ царл Ярдѣлаши. Ѣщеже ипроч.
Тупзритсѣсѣл ꙗ МИТРОПОЛИА Бельградсѣлши. Янїи дмнсѣлши,
ахпа. Яприл. кл де сил. *)

§. 58 Psalmu XXXI, de la Botez.

Феричицис кзрорл лисѣ іартѣ стрѣмвѣтѣциле, ши кзрорл
лисѣ акомпзр пзкателе. Феричитѣ вѣзрѣватѣ, кзрѣл нши сокотѣще
Дмнсѣл пзкатѣл, ниче асте ꙗ гѣра лши лшзлзчюне. Кѣ тѣ-
кѣю, лѣвекїрѣсѣл вѣселе мѣле, стрїгнѣдѣ тоатѣ вѣма. Кѣ вѣма
ши нѣапѣта сѣл лгребїаѣж спре мине мѣнл та: лторѣсѣмам спре

*) Кѣвѣзнтѣ лнлїнте кѣтрѣ прѣ в сфнѣцитсѣл ши ꙗ хс лѣ-
минлтсѣл, ВАРЛААМЪ Ярхі ѣпсѣ копѣ: ши Митрополитсѣл: сфнѣ-
теи Митрополїи а Бельградсѣлши: аль Блдсѣлши: аль Силвашсѣлши:
аль Фѣзѣрашсѣлши ши аль Мараморѣшсѣлши: ши аль ѣпсѣ коопїлѣр
дин царл Оунгвріасѣлж, ипроч.

Прѣ в сфнѣците, Пзринте, Пентрѣ кѣ ачлстѣ картѣ сѣл
лѣчѣпе кѣ маре тлїнѣл а сфнѣтсѣлши ботѣз. пентрлчѣл ши ѣс
дѣспре тлїнелѣ сфнѣте вою грзи . . . дѣспре лѣчѣстл нѣ вою маи
спори, че нѣмаи дѣстїннїчїл Кѣрцїи кѣ трѣи кѣвїнте вою л-
рѣтл . . . Дин тоатѣ сѣл вѣдѣ кѣ лѣкрѣторїл ѣи динчѣпѣст лѣ
фѣст Дхѣл сфнѣт, прин вѣрѣлцїи сфнѣци рѣсѣфлѣтѣл: нѣмаи
лчлстл сѣл вѣдѣ лїпсѣл кѣ мѣлци дїнтре прѣвѣци не лѣцлгѣнѣдѣ
тїпїкѣрїлѣ, рѣнѣлѣлѣлѣ фолртѣ кѣ недѣстїннїчїѣ сѣл испрѣвїтѣ
тоатѣ слѣжѣелѣ. Карѣ лѣкрѣл вѣзгнѣдѣ сфнѣцїл та дин не ацїон-
сѣлѣл кѣлтѣлѣлїн фїїнд ши царл лїпсїтѣл, нлї крѣцлѣтѣл кѣлтѣлѣл

свѣрше кзндѣ мисѣ дфинсѣ спина. стрѣмѣтатѣ ма в амь
квѣнокствѣ, ши пзкатѣль мѣс нс лам аколперит. Зишь, мзртѣ-
рисивою спре мине фзрѣ лециле мѣле Дм̄нѣлси, ши тѣ ди ѣр-
тат не кзрѣцїа инимїи мѣле. Пентрѣ лчѣа сѣ роагѣ цїе тот
квѣіосѣль, дврѣме де трѣвѣж. дѣж потонѣа д апе мѣате, кзтрѣ
ѣль нс сѣ вѣрѣ апропїа. Тѣ ѣци скзпарѣ ма де скзрѣа че
мѣ цине. Бѣкѣрїа ма изѣвѣцїемѣ де чеа че мѣ дкѣнцїорѣ.
дцѣлепцїтевою ши те вою ддерепта пре кале дтрѣ кара сѣ
дмѣли, рѣзѣмѣвою спре тине шкїи мѣеи. Нс фирецѣ квѣме
каѣль, ши мѣшкоюа, карїи нас дцѣлѣцере: д зѣвале ши д
фрѣс фѣлчїле лѣр ле стрѣнцїи ши нс сѣ апропїе кзтрѣ тине.
мѣате дѣрорис пѣкѣтосѣлси, лѣрѣ пре нѣдеждѣнїторюа д Дм̄нѣль
мїлѣль вѣ дкѣнцїора. Веселицївѣ д Дм̄нѣла, ши вѣ вѣкѣрѣац дї-
репцїи, ши лѣздац тоц дїрепцїи кѣ инїма. *)

*, După Psaltirea din 1654, spre alăturare.

Феричитѣи кѣи сѣ лѣртѣ стрѣмѣтатѣ, ши кѣи сѣс акол-
перитѣ пѣкатѣла. Феричит вѣрѣат. кзрѣа нѣи сокотѣцїе Дм̄нѣль
стрѣмѣтатѣ, нечи лѣсте дтрѣ инїма лѣи дшѣлѣчїоне. Кѣ тѣ-
кѣю, дѣкїрѣсе вѣселе мѣле, д вѣетѣа мѣс тоатѣ зѣа. Кѣ
зѣа ши лѣлѣта сѣ дѣрѣвїагѣ спре мине мѣна тѣ, дтодѣрѣсѣж
прѣчѣстѣ лѣкрѣ вѣнѣ ши дм̄нѣзѣескѣ, че кѣ вѣгословенїа сѣн-
цїеи тале ди скос пре дцѣлѣсѣа ши челѣр не дцѣлегѣзторї:
пентрѣ карѣ Дм̄нѣль Дм̄нѣзѣс сѣ зїлѣскѣ пре сѣнцїа тѣ, пре
лѣлда нѣмѣлѣнї сѣнцїеи сале, ши пе мѣн мѣри лѣкрѣри сѣ пѣци-
нї:прѣри спре дтрѣмарѣ вѣскѣрѣчїи шѣ крѣщїнѣтѣцїи. Яминѣ.
Яль сѣнцїеи тале д Дм̄нѣль Хс̄, нѣрѣрѣа сѣлѣжїторю' Пѣпа
Іѣанѣ дїн вїнцїи. М: Н:

б) VALANIA.

a) *tipărituri*

I. ПРАВИЛЯ МИКЪ. *)

Tipărită, in Govora la a. 1640, in IV foi nepaginate și pres-
te 158 paginate.

Titlu: Правилл. ачеста ясте дирептхторю де мѣде, ток-
мѣле сфинцилар Йпсѣли, токмите де з̄ сзкодрж, кзтрж ачеста
ши а прѣккзвншилор пзринци лвхцхторилор лзмїен. Типа-
ритскѣс лтипарна прѣ лминатсаши домн ІО МЯТФШИ Ел-
саракж Боеводж а толтж цара оуггровлахиен: л мзнхстир.
Говора. взлѣто з̄рма. ярж дела нащерѣ лши хс̄, ах̄м.

рзвенала ма спре сѣчетж де варж. Пзкатсав мїес циллмь арз-
тат цїе, ши стрзметата ма нс w ам акперить: зшиь спс-
невою спре мине фзрж лециле мѣле дм̄нсаши, ши тс̄ ли єр-
татъ стрзметата пзкатсаши мїес. Пентрс ачѣа сз роарж цїе
тотъ милосвал. л време де трѣвж: кс̄ адевзрь оунделе а апе
мвалте нс се ворь апропїа де єль. Тс̄ єши асквнса мїес, де
сспзраре пззѣщемж пре мине, кс̄ стригара изззвирен лпрецю-
рзмж пре мине. лцелепчитевою ши те вою лвхца пре тине ка-
ла лтрс кара сз лмвали, сфзтвитевою кс̄ околь мїес. Нс фи-
рец кс̄мсе калса ши мзшкоколь, карїись фзрж лцелепчюне: кз-
рора лїе гсра л ззвалж ши л фржс, ли wпри сз нс се апро-
пїе де тине. Мвалте дсрорис пзкзтошилор, ярж пре издзждс̄-
иторюль л дм̄нса милалъ ва лквнцюра. Бккзрацивж л дм̄нсалъ
ши вж веселици дирепцїи, лзсдлци тоци дирепцїи кс̄ инимл
(in marg. пре дм̄зс̄).

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 141—149.

Префаѣ: Предословіе кзтрѣ тоци наставничи сфн̄тен кискречи. прѣ асминацилор архіеп̄скопи, митрополицилоръ ши юбиторилоръ де ам̄незес, еп̄скопилоръ, ши преоцилор, ши тсѣс-рор ах̄овничилор. каріи кс пст̄кре преоц̄ѣска, де ла ам̄незес сн̄ть сфн̄цици.

ДѢНЯДІЯ. Кс мила аси ам̄незес архіеп̄ископъ, ши митрополнт, а тоатъ цра Ард̄класаши, паче ши сп̄сн̄іе. пріимици ах̄ъ сфн̄ть. кзрора веци азс. пзкателе, азсасевор лор, ши кси ле веци цинѣ, цинѣсеворъ лвръ.

Сокотитам, кз маи тоате лимбиле ас карте пре лимба лвр. кс ачѣа-квцетаю ши ес рѣвѣа ам̄нвласи м̄іес аси іс хс, сз скоць чѣстѣ карте, ан̄ме правилѣ пре лимба рсм̄знѣскѣ, сфн̄цилор воастре фраци ах̄внич рсм̄знеши. каріи сн̄теци пзс-тери шилвр челвр квзхнтзтсаре а тсрмеи аси хс̄ карѣ аре лтрс сине м̄лате фѣлюри де виндекзри сѣфлетелвр крецинеши. челоръ че сн̄ть гзните кс пзкате. асж маи вѣзтос ши клее ла лпзрѣциа черюаши. асж мж рѣгъ сфн̄цилвр воастре кс маре мила. ла каре мьнж ва кздѣ ачѣстѣ сфн̄ть карте, ачела сз аибѣ а ш цинѣ л маре чинсте, ши сз се лвеце дентрс а л таинѣ, ксм ва виндека сѣфлетеле шменилор де пзкате. Ирж лтрс мнж де мирѣн сз нс се дѣ, ниче ла мзскзричь сз нс ф̄іе токм̄елеле сфн̄цилвр ап̄сли, ши а сфн̄цилвр пзр̄инци бат-жоксрите. кз апон м̄тва та верь да самж фрате ах̄овниче ес нс вою авѣ трѣвѣж. Чела че пріимѣше гзндсриле шменеши, даторю нсте, лтрс скриптсрж лвзцат а фи, сз се шпрѣска де похте. смерит., ши кс лскрере ксне. пре тот часель сз се роаце аси ам̄незес, ка сзи дѣ квзхнт де лцелепчюне. ка сз лдирептѣзе пре чела, че скапж кзтрѣ динсэль. Ирж лтралть

киль дсшшь даторю тасте а постн мїеркврѣ ши винерѣ преспре
 тот ансалъ. км порьничек сфн̄теле ши дм̄незеециле правиле *)
 кмь де кареле ва двѣ, дсшшь сзѡ дѣ ши алторж а фаче.
 марж де ва фи дсшшь нещитнсторю ши не постникь кмь ва д-
 възца пре алціи а фаче лскррре вѣне. ши чине е не дцелепть,
 ва аскрлта пје ель. де кареле ва грзи. възкндь пре ель, фзрж
 токмалж, ши вецивь, ши лвзцандь пре алціи сз нс се лѣѣ-
 те сас алт вреснь лскрр вѣнь а петѣѣче, кареле сингсрѣ нс ас
 фзвст. вкїи де оуреки грзацие скрентсра **), тс ачеѣ сокотѣ-
 шете, в дх̄овниче. пентрс че кз де ва пери нсман в вде пен-
 трс негрнжа тл. дентрс мзнили тале се ва кзста. депринде че
 зиче сфн̄ть Іѡань златоусть ла дѣбанїе дн̄ атреж нраво оуче-
 нїе***), ачаста грзацие. де се ва делднга нсман оунсалъ де
 талне не кминеваць, ас нс ас шворжть тоатж сп̄снїа са.
 еп̄скопсалъ сас попа, кз свфлетсалъ тасте де в перире. атзта
 дешертзчюне аре, взть ниче зн̄ кзвзнтъ нс полте пѣне дна-
 инте. че кс̄ сокотинцж ши кс̄ юбире де трсдѣ, сазжирѣ ши
 лскрзалъ лси дм̄незес тасте а фаче. кз грзацие скриптсра, про-
 влатъ чела че фаче лскрел дм̄нсалн кс̄ не грнжж марж мареле
 василїе грзацие, сокотѣцие сз нс те теме (І. темі) де вмаз
 дтрс кздѣрѣ лси, ка сз нс даи пре фїюль лси дм̄нззес дтрс
 мзиниле челѡр не достснннчъ. ка сз нс те рсшннези де чине-
 ва де марїи пзмзнтсалн. ниче де дсшшь чела че подртж сте-
 мж сз нс кмнннчн. кз правилеле дм̄незееци нс ласж пре чен

*) In marg. правил. ап̄саска. зїши маи наннте сн̄е.

) Взек. лд̄ сх̄. і. ерем. мн̄. снх̄. і. *). дѣбан. вестѣд.

мд. сх̄. лд̄.

недостойничи съ се ксминиче. карїи се сокотескъ ка пхгзніи. тарж съ нс се воръ лтоарче амаръ ачелора. ши челора че кс-
минека пре еи. сокотѣще зиче єс трѣбж намъ. тс вери ведѣ,
ачѣстѣ де вери пззи лсж кс сокотинцж, ши кс токмалж че
маи наинте лвзцхтсриле бисѣречїи неклхтите се ле пхзещи.
мзнтсивери ши пре тине ши пре чед че те воръ асксата.

Шистъ съ фїе, Чине ва лдрзхни а прїими ксцетеле ши
исповеданїиле, фзрж лвзцхтсра єпскпсаши ачелши локъ. ачела
педеса правиле лвр ва прїими. ка знь кзакхторю а дмнзезе-
ещилвр правиле. кз нс нсмаи пре сине сѣс пїердхтъ. че ши
кзци сѣс исповедит ка єль, не исповедици сзнтъ, ши кзтъ ас
легат ши дезлегатъ, не лдрещтаци сзнтъ дспж а з правилж
а сзборсаши де карсагенъ ши дспж мг ачелсашь сзбор.

§. 61. Де єпископи ши де преуци ши де кзасгзри ши
де вамени мирѣни, ши де тоате лвзцхтсриле.

а. Сьмвхта аре дар де зидире, ши де рзпаос се кѣмж,
тарж дсминика тасте лтзю зи, ааши дсмнзезес, аре дар де лвї-
таре дирепт ачѣа лвзцхм де ачѣстх зи, сз се ферѣскж ши
сз се чинстѣскж. тарж сьмвхтж дилл ал шптсрл час сз се ш-
прѣскж де тоате лскрриле. де мариле ши де мичиле. ши ал
кисѣрекж сз скапе тоци ваменїи кс мсверилеш ши кс фечорїи
лор, ши лтрзнсж кс фрика лши дсмнзезес, ши кс лсаре аминте
сз се привѣге рсгзндсе, товма ши пзнж дсминекж диминѣца.
тарж дѣка се ва лзса сфнїта леторгїе, дечїа сз мѣргж авасж
ши сз се вдихнѣскж пзнж лши диминѣца, ши тарж ден ал
доиле час де зи се лчѣпж а лскра.

б. Ши де чинститсрл пррѣосрл прдтече ши котеухторюл Іуанн,
де нзскстсрл лши ши де тхарѣ капсрл лши, кадесе але прззднши

дела ал ноамаѣ члс ши демзнѣца толѣх зѣла. лѣзюл мѣник
стефан, маи мареле дѣавн, поменирѣ сз ив прѣзднсим. де
демзнѣца пзнѣ сара.

иѣ. Фрѣтатѣтѣс сорѣта сз нѣ ва, ниѣ фрѣтетѣс пре сорѣ
фрѣтатѣтѣс сз нѣ се а, вѣ се грѣсѣкъ фраци сѣфлѣтеци, чѣш
сѣнт пре сѣнѣта сѣвглѣе, ши пре чинѣтита вѣрѣе. ашиѣдерѣ ши
вѣмзѣрѣла вѣмзѣрѣса сз нѣ ш а, ѣрѣ де се ва тѣмпла спре
вѣмзѣрѣса сѣс спре фѣчорѣи еи спѣркѣчюне, че сз дѣ дѣмнѣсѣ
сз нѣ се факѣ, ѣрѣ де ва фи вѣрн сѣфѣтъ дрѣчесѣкъ ва ачѣс-
та, сѣ ан сз се чѣрѣте ши сз се вѣзѣскѣ нѣмли вѣ пѣине ши
кѣ апѣ. ши дѣчѣѣ сз нѣ се камли вазѣ оуна вѣ алѣла. ниѣ
нашѣтѣс сорѣта сѣс фрѣтеле, ниѣ нашла фрѣтетѣс, сѣс сорѣ сз
се а, вѣ ѣтѣ ѣсте сѣнѣе местекат. о мие де талере се грѣ-
ѣше тарѣла пѣкателорѣ.

аѣ. Ял доиле сѣнѣе амѣстекѣтъ ѣсте де се ва афла тѣтѣ
кѣ фѣта лѣи, дѣрепт ачѣа ачѣсте дола амѣстекѣчюни де сѣн-
ѣе сз се дѣспѣрѣцѣ, ши кѣ де ан сз се повѣзѣскѣ, ши метѣнѣи
лѣ толѣе зиле кѣте тѣѣс. Ял треиле сѣнѣе амѣстекѣт де се ва
афла фрѣте кѣ сорѣ сѣ, сѣ ан сз лиѣѣ покѣанѣе, ши метѣнѣи
кѣте тѣ. Ял патѣрѣла сѣнѣе амѣстекѣтъ, де се вор амѣстека вери
премѣри. покѣанѣи вѣ ан, ши метѣнѣи кѣте рѣ лѣ зѣи, ѣрѣ ал
чинѣиле ли дои вери примѣри сѣс ли треи де се вор амѣстекѣ.
дерѣнтѣ ачѣа сз фие покѣанѣа, ал доиле вери гѣ ан, ши ме-
тѣнѣи кѣте рнѣ лѣ зѣи. ал треиле вери, иѣ ан, ши метѣнѣи рѣ лѣ
зѣи. Ял шѣселе сѣнѣе местекат че ам зѣсѣ маи наинѣте, фѣюль
чѣла че ва спѣрка патѣла тѣѣтѣниѣсѣс, че се зѣче маѣшеѣса сѣс
соакѣ сѣ сѣс мѣтѣшѣ сѣ. Ял шѣтѣтеле сѣнѣе амѣстекат, де ворѣ
фи дои фраци ал ш мѣаре, сѣс дола сѣрѣри кѣ оуна вѣрѣѣѣ.

тарж де ва фи к8 нешиинцж ачѣста, сз се покыаскж є̄ ли.
тарж де се ворци с̄ ли, ши метанїи ѿ̄ л̄ з̄и. тарж ал шп-
тель, де се ва тѣмпал татж к8 фечерсль к8 w мѣаре, сас ци-
неје к8 сокрель к8 w мѣаре, с̄ ли сз се покыаскж ачѣщѣ, ши
метанїи р̄ л̄ з̄и.

сї̄. Сз нещине ва фи фсст фер ши ва фи фсрат мѣат,
сз н8 вие кьндава ал преуцїр, ашиждеѣѣ ши преутел де ва фи
фсратъ чева, тарж де н8 ва фи фостъ лж преутъ, ши ва фи
оумелать ал фсратъ, ачѣта пспж сж н8 фїе, че ман вртссь
сз л̄ л̄вцизѣтѣрж ка з̄и к̄рворю ши ка w кѣрвж.

ка̄. Сз нещине фсрж бѣѣекж, шил п̄ин ь ф̄рѣндъ, сз
дѣ̄ маи мѣать де кѣт а8 фсрат. ши сзль батж пре спате л̄
де тсѣѣе. тарж пре талпе кд̄ кз де акм8 сз н8 маи фсре.

кг̄. Ирж нещине де ва врк̄ сз з̄ндѣскж w висѣреж де
л̄ темслїр, сз вїе ал с̄рхїерель де іре ачель лок, ши к8м се
кѣде сзи факж л8и ченсте, дѣчи сзл̄ л̄трѣѣе пїе динсѣл̄ є̄п̄-
скпѣль, л̄ кѣте зиле еѣри пстѣ л8мина висѣрика к8 л8минаре
ка сз фїе де аль дм̄л ден дестел к8 кѣвинте де мзрїе пре
дм̄незв8. ври г̄ л̄мини ври с̄ ври ӣ ври ѿ̄ ври а̄. кѣте
ворь фи пре пстѣрж л8и, ши пре амзрѣдѣла дака ва ши а-
чѣста дѣпж сфн̄тель ктиторсѣли. сз се сѣоале є̄п̄скпѣль демз-
нѣцл ши сз мзсѣре локсль, ши л̄прежрель локелен сз л̄рж-
дѣскж к8 пьнзж, сас wаѣе че акперїш, ши сз апрїнзж л8ми-
нари л̄ л̄звнтр8 л̄прецсрѣли. ка сз л̄целѣгж кѣть локь ворь
л8мина л8минзиле, кѣть ва пстѣ апрїнде ктиторсль л̄ тоате
зилеле. ши дѣпж л8мина л8минзрилор, ачѣта локь сз семнѣге.
ши аша се л̄фїлжж крѣче че пстѣ ставропїг. ши сз кздѣскж
архїерель, ши сз факж рѣрзчсне. ши сз л̄чѣпж л̄ з̄иди чѣла

че ва сз зидѣскѣ, ши сзи фїе лши де блѣвенїе ши де лшми-
наре, ши де сзнзтате трсплени ши ссфлетлши.

л. Деч двзцѣм де ссрремлт ши де мортзчкнѣ сз нс се
гсте лчѣстѣ, фїеш кареле де л крецини, нич сз л снїце де
чела че ксрѣ жєнѣтлши, че шлѣе карїи дентрѣ невснїѣ лорѣ
факѣ лчѣста, кз двзцѣ лѣцѣ лс дмнєзєс, кз карне лтрѣ
снїце ссфлетѣ сз нс мзньнче. деч кз л тот довитокѣ сзн-
целе лши пасте ссфлетлѣ лши.

Чине ва мьнка лспѣ, сас вєлпє, сас кзине, сас писикѣ,
сас арнчю, сас палшѣ, сас невзстєнкѣ, сас вѣверицѣ, ши шал-
теле лателе, кзте сзнтѣ некрате. шлѣе брлскѣ цєстоасѣ, ши
шалтеле ка лчѣла, сас кадѣ, сас магарию, сас де л чѣле сзл-
ватече, сас дєн чѣле дсместече, кзтєсѣ некрате, че нс зичє
лѣцѣ лс дсмнєзєс. крѣ де нс ва фи пре вол лши, че де невоє
ва мзѣка сз се покзѣскѣ л̄ анѣ. ши метанїи єї.

Ши чине ва мьнка корѣ, сас чолрѣ, чєврлѣкѣ, сас кскѣ,
сас крсю. сас влзтѣсѣ, сас привєгитларє. оунїи ка ачєл л̄ ани
сз анєѣ покданїѣ, ши метанїи р̄ де зивл.

лѣ. Попл че нсш ва мзтєра сфн̄тѣ висѣрєкѣ ши сз ѡ
кєрзѣскѣ ши нс ѡ ва лфрѣмсецѣ, ши нс ва сокоти лтоатє
сѣмбєтє, оунїи ка ачєл сз се ллєс де прєвцїє.

Попл че ва вѣ ла крѣчимѣ, сас ва жєка, сас кзнтѣ ми-
рєнѣцє, сз се рєнѣскѣ дєн попїє.

лѣ. Прєштєлѣ сз нс мзньнчє корєстрѣ дєлѣ влѣкѣ лши. пз-
нѣ л сзптзмьнѣ. лшиждєрѣ ши тоци кєциниї.

Дє ва лтра кѣине л вєсѣриѣкѣ сас поркѣ, сз нс се факѣ
лєтєргїє пзнѣ л сзптзмьнѣ.

л̄. Чине ва кздѣ ши се ва оучидє дє вєнѣ всѣ лши, л-

честа сз нс се кѣнте, ниче сз исе факж лси памете ниче дѣниврж, тарж де ва кздѣ де невоа лси де се ва оучиде ши ва мври, ачеста сз се кѣнте, ши сзи факж лси памете.

мѣ. Сз нещине ва пѣрта пїале де кал сас де магарю, сз нс лтре лвисѣрикж: че сз стѣ афарж кс мвериле.

мѣ. Пѣотса де ва трѣче дентрс коношинциѣ лси лтралтѣ царж, сас лтралтж четате, сас лтрс л врлшь. оунсль ка ачела сз нсль ласе сз сасжаскж, пжнж се ва асзи де динсаль кѣм ас фостѣ виаца лси лтра ваменїи лси. ши пентрс че ржндѣ ласте немѣрникж, ши че ас фжкст. сас сз аджкж карте дела епїскопсаль чела че сѣс превцит. сас сзи мзртсрисѣскж дѣховникс сзс де динсаль, де ва фи дестонникж а сасжи, лтѣнче сз сасжаскж.

II. СВЯГОСЛІЕ ЛВЪЦЪТОАРЕ, САС КАЗАНІЕ. *)

Tipărită, in Govora la a. 1642, foi, IV. foi nepaginate din ainte, și preste 600 pagine.

Titlul: Свгліе лвѣцѣтоаре, сас казанїе престе админечиле ансали ши ла празниче гпѣдскѣ, ши ла алци сфнїци мари. скоасж ши применитѣ де пре лимѣж рсаскж пре лимѣж рсманѣскж кс воа ши келтсала крещинсали дѣмнь МАТΘСІО Басарава воевѣд. тарж кс оустенѣла ши изводирѣ лси силивестрс ермонахѣ. типзритѣ лтрс адмнезаска лавра говора. карѣ ласте храмслах оупенїе бѣѣ. шт сззданїа мира, зрѣна. шт възплащенїа гїа аѣмѣ. мсїца септеврїю дїн кїи.

Din prefață. Ксцетли сз скоц ачлстж сфнїтж карте че се кїамж свгліе лвѣцѣтоаре тьлкситѣ, сз фїе проповѣданїе

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 127—131.

крещинзтзціен ноастрє, а сфн̄тєи кєскрєчї апостолѣскѣ а рѣсз-
ритѣлѣи, дє шам применит дє ꙗ лимба рѣсаскѣ пре лимба рѣ-
мьнѣскѣ . . . кѣ порѣнка ши кѣ воа лѣминатѣлѣи домиѣ МѢ.
кє. во. ши кѣ блѣвенїа прѣ сфн̄цитѣлѣи митрополит кур Фѣв-
фил. ꙗпрєвнѣ кѣ сфн̄ціціи ши юбиторїи дє хс̄ архїєп̄скпз кур
Ігнатїє рѣвническїи. кур Стефан кѣзєвскїи. ши кѣ сфатѣлз
чинстицилорз болри ли цзрѣєи рѣмьнеци, дєнтрѣ карїи маи вѣр-
тос пѣртзторю дє грижє, оуринл настѣрєл прєдослов. лѣтз
зрѣг*) . . . ꙗрѣ єс мѣлцємєскѣ домиѣлѣи мїєс і хс̄ чєлѣи
чє мѣ ꙗтзри ꙗтрѣ рѣдѣрє, ши ми ꙗдѣлчи ꙗтрѣ сѣфлєтѣл мїєс
лчєст лѣкрѣ, ши ꙗсѣми мѣлѣтє оустєнѣлє адалш, ши изводинѣ
ши типзринд ꙗтрѣ дѣмнєзєлскѣ лѣврѣ сѣлшлѣ прѣчєстєи, го-
вора, ши кѣ дѣжторюл лѣи дѣмнєзєс . . . дѣпѣ лчѣл ши єс
прєдѣ второ картѣ, мѣ оустєнїи кѣт пѣтѣи кѣ минтѣ мѣл а а
жѣнцє зѣвл ши нолптѣ дє типзрии лчѣстє свн̄тє кѣрци, мѣ
рог чє вою фи грєшитз сѣ нѣ мѣ блѣстємѣци.

§. 63. ꙗвзцзтѣрѣ дє ꙗтзю, ꙗтрѣ дѣминика, карє в пєн-
трѣ вѣмєшѣл. ши фѣрисєл. євѣлїє дє ꙗ лѣка
нї, кап пѣ.

Зисє домиѣлѣ, пилдѣ лчѣстѣ, дои шѣмени сѣ сѣирѣ ꙗ кє-
скрєкѣ сѣ сє роцє. оунѣл фѣрисєс, ꙗрѣ алѣлѣ вѣмєш. фѣри-
сєл стѣтѣс, ашѣ сѣ рѣгѣ ꙗтрѣ синє. мѣлцємєскѣци доамнє, кѣ
нѣ сѣнт кѣ алѣлци шѣмени, рѣпитори, нє дирєпци, прѣюбитори.
сѣл кѣ лчєст вѣмєш. постєскѣмѣ дє долш ори ꙗн сѣптѣмѣнз а
зѣчѣл дѣл дєн толѣтє кѣтє кѣщирѣж. ꙗрѣ вѣмєшѣл дє дєпѣртє
стѣ, нѣ вѣрѣ ничє окни спрє чєрю сѣ рѣдичє. чє оучидѣл пїєп-

*) Veđi Pravila de Govora, pag. 3.

тса сзс ши гриа, долгне млстив фїи мїе пкжтосла. аде-
вэр гржескь волу, кж сз погорж ачеста ддерептатъ дтрс кас
са, май врьтось де чела. кж тотъ че сз дналцз смерисева, тарз
чела че сз смерѣще дналцасева. ксвзнтъ де дтзю.

Хс̄ ддеврѣтѣ дѣвцзторю, а ддерептѣцїи де вечїе, ма-
инте вѣс ка оунз шїсторю де тоате: кж юте рѣстате тѣте
мзримѣ дешартж, ши трѣфїа. ачеста ши пре дверїи карїи нѣ
пзжирж. а са дченпзтсрж, кс нерсра дтснѣреслаши де вечїе и
акопери, ши д пропзстенїе сѣпт пзмжнтенї дкѣе. тарзши сме-
ренїа лсминз тѣте, ачеста ши пре пкжтош и лсминѣжж ши
кзтрж черю и рждикж. пентрс ачеста трѣфїа в лѣпздж дом-
нса, ши дпстѣ челора че ли сз паре кжс дирепци, ши поно-
слесекь, челора че сз дторкз дела пкжт. тарз дспз ачеста
смеренїа в ласдж. ши пре пкжтошь карии се покзескь елши
дирептѣжж. ка ши пре чест вамеш де кареле астзги мзртѣ-
рисѣще еугїа.

§. 64. Дтрс сфїта ши мард жои. де мзрира лши хс̄
ши де дсмнеззира лши.

Ачестж еугїе драцїи миеи, дражж нолу дешкис долу
фири дтрс хс̄, мзрирѣ ши плевжчюнѣ, дсмнезеирѣ ши мме-
нїа, кс мзрирѣ дсмнезеирен тоате ле шїе, чѣла че ввр фи
днанте ши челе де лкмс ши чѣле че ввр вени, ксм ам зиче
прост, кж тоате сзнтѣ голле днантѣ ввилор лши, ши челши
че шїе тоате немикж нши е аскснс, ддерептѣ ачеста зиче е-
угїистѣа, шїс іс̄ часла ка сз трѣкж ден лсмѣ ачеста кзтрж
пзринтеле. кс мзрирѣ дсмнеззирен кс амзрснтѣ шїе ачел
сватѣ де маинте де вѣчи ал дсмнезеирен дтрентж, ши врѣма
чѣ трекстж маинте де фирѣ а тоате фзптѣриле, дтрс карѣ

врѣс сѣ сврзшаскѣ спсѣнїа подстрѣж, оуна нѣскѣт фїюл лѣи
 дмнѣзѣс, ши тѣнна миннатеаѡр жѣдекѣци лѣе лѣи чѣе аскѣнскѣ
 ден вѣчи, ши де нѣмѣре пѣтѣлатѣж вѣрѣс сѣ ѡ арѣте. тоате
 ачѣстѣк лѣе цїѣс їс ка ѣи дмнѣзѣс дѣвѣрат. Кѣ мѣрїрѣк дѣм-
 нѣзѣенреї їс, лѣ лѣме фїїнд миннате чїуде лѣс фѣкѣтѣ, де лѣ
 апѣж вїн, ши ден пѣцинѣле пѣзїнїи лѣ мѣлцїме, ши чѣле де лѣ
 марѣ кѣс кѣтрѣмѣр аскѣлатѣж пре ел. кѣс кѣвѣнтѣл ачѣстѣл де
 лѣ мѣлци ѣшїрѣж дѣрѣчїи кѣс кѣтрѣмѣр, ши стрїкѣцїи се кѣрѣ-
 цїрѣж, ши слѣвѣнѣцїи се лѣтѣрїрѣж, ши зѣрѣчїцїи сѣ дѣрѣп-
 тарѣж, ши шкїѡпїи рѣкѣде лѣчѣпѣрѣ лѣ лѣлл, ши сѣрѣзїи нѣѡп-
 рїт лѣ дѣзїи, ши мѣцїи дѣрѣпѣтѣ гѣрѣскѣ, ѡрѣїи лѣмїна лѣдѣнтѣж
 вѣзѣрѣж. кѣс пѣтѣрѣк ши кѣс кѣвѣнтѣл лѣи їс хїс, мѣрѣцїи де лѣ
 мѣрмїнте се скѣларѣж, нѣ кѣртѣларїи прѣкѣмѣндѣрїа черїюлѣи лѣарѣж,
 фаца ачѣстѣи дѣкѣл вѣзѣс марѣк сѣ рѣшїнѣж ши чѣле нѣ стѣтѣ-
 те лѣе салѣ лѣвлѣзлѣзї; глѣсѣл ачѣстѣл лѣзѣїрѣж вѣнтѣрїле ши се
 темѣрѣж ши лѣдѣрѣжт се лѣтолѣрѣсѣрѣж. Ши нѣ ачѣстѣк фѣчерѣж нѣ-
 млї, чѣе ши млї вѣрѣтѣс де ачѣстѣк кѣс мѣрїрѣк дѣмнѣзѣенреї тоа-
 те вѣзѣстѣле ши нѣвѣзѣстѣле фѣчѣе, нѣмѣре де лѣцѣри лѣ мѣлте
 кїпѣре ши чїнѣрѣле лѣѡр млї пре сѣс де лѣме, лѣ сѣлѣшѣл чѣе
 де сѣс лѣтрѣс хѣтарѣжлѣе чѣле нѣцїѣстѣе, ши лѣрѣж лѣтрѣс чѣле вѣ-
 зѣстѣе черїюл ши пѣмѣнтѣл, марѣк ши тоате кѣтѣс лѣтрѣнѣс, вѣн-
 тѣрїле, дѣнѣкѣрїле, вѣремїле ши лѣнїи ши вѣчїїи, кѣ тоате кѣс
 ел фѣрѣж, пїи нѣмїкѣж фѣзѣрѣж ел нѣ фѣс карѣ фѣс*), ачѣстѣл тоа-
 те фѣпѣтѣрїле чѣле лѣцѣлѣгѣтоаре лѣтрѣс чѣи де сѣс кѣс кѣтрѣмѣр
 слѣжѣскѣ, ши хѣрѣсвїмїи кѣс сплїмѣж и стѣл лѣнлїнѣте, ши сѣрл-
 фїмїи се рѣшїнѣкѣж де слѣва лѣи, ши фѣцѣле салѣ лѣкѣпер, ши
 тоате пѣтерїле чѣле лѣцѣлѣпѣте рѣкѣцїе и стѣл лѣнлїнѣте, слѣ-

*) In marg. Іѡан: а̄.

жиндѣи кѣ фрикѣ, мзрирен лѣи. Че сѣ аш фи лтребат де вѣ карѣи стац днлинте, маре че е мли минѣнат де ачаста, каре фѣче дм̄незес чел маре ши минѣнат лтрс лѣкрѣиле сале, сал тарѣ ачаста, кѣ ашл фѣкѣторка чел минѣнат, ши мареле дм̄незес, вени лтратѣта плеваре чѣ мли дѣ апои, ши лтрс рѣддре, ачестѣ маре ши минѣнат дм̄незес сѣ смери пре сине, ши лѣв кип де рѣк, месерѣтатѣ ши слава фѣрѣ холстрѣ ши ачѣта мзрѣе, лѣминѣ ши вѣгѣцѣе лпреѣнѣ кѣ микѣсраре ши кѣ месерѣтате, ши ачѣ спѣиматѣ слѣвѣ лѣи кѣ смереиѣ.

III. ЛѢЦЦЪТЪРИ прѣсте тоате зилеле. *)

Tipărite, în Câmpu-lungu la a. 1642 în 4-o, III foi nepăginate în ainte și 55 paginate în urma.

Titlu: ЛѢЦЦЪТЪРИ прѣсте тоате зилеле, алѣсе пре свѣрт ден мѣлате дм̄незѣеци вѣрци де фолосинца тѣтѣрор креѣинилорѣ прѣпѣсе де пре лимѣж грѣчлскѣ пре лимѣж рѣмѣнѣскѣ кареле сѣнт зѣ токмѣле сѣфлѣтеѣи . . . оуѣрѣднѣм тѣцлнѣем и иждивенѣем иермонаѣ мелѣхиседека игѣмена стѣ вѣнтѣли оуѣпен. прѣстѣла вѣцѣл. в дѣзѣомѣсли, вѣѣт дѣмѣ.

Din prefața. Тѣтѣрорѣ вѣгѣчѣстивилорѣ креѣини, паче мѣлѣ ши вѣсвенѣе дѣла домнѣлаз дм̄незес а тот цѣиторка поѣтѣскѣ ши прѣѣскѣ. фолосѣла ачѣстор мѣчи лѢЦЦЪТЪРИ, адеѣвѣратѣ пѣцине сѣнтѣ тарѣ ашл ѣале сѣнт вѣне . . . тарѣ лѢЦЦЪТЪРИле ачѣстѣ ѣале сѣ афѣж скрѣсе пре лимѣж грѣчлскѣ, кареле нѣ ле пот днцѣлѣѣе тоѣи ѣаменѣи цѣрѣи холстрѣ ли времѣи де лѣсм. тарѣ нѣи иермонаѣ мелѣхиседек, игѣмен сѣнѣтеи мѣнѣѣѣѣри оуѣнде ѣасте ѣрлмѣлаз оуѣпенѣеи прѣчѣстѣи вѣцѣи, поѣ-

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 141—149.

ТИТАМЪ ШИ АМ НЕВОИТ ДЕ ЛѢМ СКОС ПРЕ ЛИМБЪ РЪМЪНѢСКЪ, КА
 СЪ ФІЕ ДЕ ТРѢБЪ ШИ ДЕ ФОЛОС, НЪ НЪМАИ ЧЕЛОРЪ ЧЕ ЦІЪ, ЧЕ
 ШИ ЧЕЛОРА ПРОЦІИ ЧЕ НЪ ЦИЪ, КАРЕЛЕ СЪНТЪ ЗЪ ЛЪВЪЦЪТЪСРИ СЪ-
 ФЛЕТЕШИ ТОКМАИ КА ШИ ЧѢЛЕ ЗЪ ДАРЪРЕ, ДЕ ФОЛОСИЦЪ СЪФЛЕ-
 ТѢСКЪ, КАРЕЛЕ ЕЪ ВЪЗЪНДЪЛЕ АША, НЪ АМ ВРЪТЪ СЪ ЛЕ АС АВО-
 ПЕРИТЕ, КА СЪ НЪ МЪ АРЪТЪ АДИНСЪ МИНЪШ ЮБИТОРЮ, КЪМ НЪ Ю-
 БЕСКЪ СЪ СЕ ЛФОЛОСАСКЪ ШИ АЦІИ ШИ ЛЕ ЦІЪ НЪМАИ ПЕНТРЪ
 МИНЕ ЧЕ АМ ВРЪТЪ СЪ ЛЕ ТИПЪРЕСКЪ КЪ КЕЛЪМАА СФНЪТЕИ МЪНЪС-
 ТИРИ, ШИ ЛЕ АМ СКОС АФАРЪ А АСМИНЪ, КА СЪ ЛЕ ЛЦЕЛѢГЪ ШИ
 МИЧИ ШИ МАРИ, КЪЦИШ ЮБЕСКЪ БЪНЪТЪТѢ СЪФЛЕТАБИ ЛОРЪ. ЧЕ
 АЧАСТЪ МИКЪ КАРТЕ ДЕ ЛЪВЪЦЪТЪСРЪ АРЕ ПЪЦИНЪ ЛЪВЪЦЪТЪСРЪ ШИ
 БЪНЪ, КЪМ АМ ЗИС ШИ МАИ СЪС . . . ПОХИТОРИА ДЕ ВИНЕ, ВОЛЪ
 ТЪТЪСРОРЪ КРЕЦИНИЛОРЪ, СМЕРИТЪА МЕЛХИСЕДЕК ІЕРМОИХЪ ІЪСМЕНЪ А
 СФНЪТЕИ АЛВРѢ ДЪЗРОПОЛСКЪА.

ТЪПЪРИТСАЪ ЛЪ ТЪПАРИКЪ ЧѢ ДЕНЪИ, ВЛѢТЪ ДЕЛА НАЦІЕРѢ
 АБИ ІСЪ ХЪ, АХМЪ, МЪЦА СЕПЪ ЗІ ДНЪ.

§. 66. АЛ ТЪЕНЛѢ КЪВЪНЪТЪ ШИ ЛЪВЪЦЪТЪСРЪ, ПЕНТРЪ ЮБИРѢ
 ДЕ АРЦИНЪТЪ.

ВЪЮ СЪ ВЪ ПОВЕСТЕСКЪ ШИ ПЕНТРЪ ЧЕА ЧЕ ЛІЕ ДРАГЪ АРЦИН-
 ТЪА, ВРИ КАРІИ АЪ АВЪРЕ ШИ ВЪ ЦИНЪ, ШИ НИЧЪ ЁИ СЪ ВЪКЪСРЪ ДЕ
 ДИНСЪ НИЧЕ АЦІИ, ЧЕ ВОЮ СЪ ВЪ СПЪЮ КАРІИ ШИ ЛЪ ЧЕ КИПЪ СЪНЪТЪ
 ЮБИТОРИИ ДЕ АРЦИНЪТЪ, НЪ НЪМАИ ЧЕА ЧЕ АЪ АВСЦІЕ МЪЛЪТЪ ШИ
 НЪ ВОРЪ СЪ МИЛЪТАСКЪ СЪРЪЧІИ, ЧЕ ДИКЪ ШИ ЧЕА ЧЕ АЪ ПЪЦИНЪ
 ШИ ВЪ АСЪНДЪ ШИ НЪ ВОРЪ СЪ МИЛЪТАСКЪ НИЧЕ ВЪ ДЪТЪ ПРЕ НИ-
 МИНЕ, ЧЕ ВРОДЕСКЪ СЪ ФЛЪКЪ ШИ МАИ МЪЛЪТЪ АВСЦІЕ, КА СЪ СЕ ЛЪ-
 ВОГЪЦЪГЪЕ, ШИ АША НЕВОИНДЪСЕ АЪРЪ ЛЪТРАЧѢА ЛЕ ВИНЕ МОДРЪТѢ
 ШІИ А КЪ ТОТЪАШЪ ТОТЪ, ШИ АША МЪРЪГЪ ЛЪ МЪНКА ЧѢ ДЕ ВЕЧІЕ,
 КОУМЪ АЪ АЪАТЪ ШИ ПЕ ІОВЪА ПЕНТРЪ ЮБИРѢ АБИ ДЕ АРЦИНЪТЪ,

кѣче врсѣсе се възгж пре домна нострѣ іс̄ хс̄, ши бине сѣ
 цици кж ври кареле іасте ювиторію де арцинтѣ ачела вл сѣ се
 жѣдече денпрезунл кѣ іовдл, ши такѣтж кѣ вез мѣлци кѣгаци
 варіи дас сѣрачилор бани л дѣвѣндѣ, ши кѣнд ле адѣк сѣра-
 чїи бани, ѣи и нѣмзрж де доаш ши де треи ври кѣ сѣ нѣ сѣ
 лшале, ши кѣм ле адѣк банїи ши пѣнциле, ѣи шѣпеск де ле
 нѣмзрж ѣи сингѣри, ши и траг де грабѣ де граб кѣ нише лѣпи
 звѣзѣц ши сѣлѣтичи кѣнд рѣпеск нискаре стрѣвѣ, дѣрж кѣче
 фѣк аша; кѣ сѣ полтж сѣи лшале ши сѣ лпресолре встенѣла
 сѣрачилор, тарж кѣнд сѣ лтѣмплж дѣ ле дас сѣ л чеба, сѣс
 оунт сѣс грѣс, тарж лпои сѣ лтѣмплж сѣрачилор лтрачел анѣ
 де нѣ фѣк ши нѣс сѣ ле дѣ че ле сѣнтѣ дѣтори, л аскѣтаци
 де ведеци че фѣк, сокотескѣ ювиторїи де арцинтѣ, кѣт грѣс
 лѣс фѣкѣтѣ сѣ л, сѣс вин сѣс оунт, сѣс чѣрж, дече коум сѣ
 винде лнтр ачел ан ѣи фѣк сокотѣлж дѣторничилор ши зив,
 кѣ кѣвѣнтѣл, акоум тѣм лпрѣмѣстѣт ши цѣм дѣт оун блн, ши
 цисѣс кѣзѣоут сѣм дѣи ѣ вѣдѣре де вин, тарж акоум тѣс нѣи фѣ-
 кѣт л честѣ анѣ сѣ миле лѣтѣще, че акоум винѣл сѣ винде
 вкѣвл ѣ блни, сѣс і, че фѣче вѣдрѣ м̄ де бани, че цисе кѣ-
 де сѣм дѣи де ѣ ври м̄, че фѣк с̄ де блни каре фѣче д̄
 дѣкѣци, дѣкѣтѣлж іасте кѣте ѣ костанде, ши таржш акоум л-
 чеши д̄ дѣкѣци нѣи ан сѣ мїи дѣи, лѣс кѣ те вою мѣи лѣсѣ,
 ши сѣм дѣи лѣ анѣл к̄ де вѣдѣре, вѣдрѣ кѣте і блни, ши лѣ
 клѣтж кѣс оун гѣлбень се дѣ сѣрѣкѣлѣи ѣлѣи л к̄ де вѣдѣре де
 винѣ, кареле лѣтѣескѣ ѣі гѣлбени, скимѣаре кѣ ачѣста фѣк ю-
 виторїи де арцинт ши немилостивїи ши нѣс вор сѣи лѣпенте
 мѣлѣтѣ. кѣ ши хс̄ лѣ чѣл че повѣстѣше лѣ ѣвг̄лїе л лок де
 пилѣж зивѣндѣ, оун влѣз ѣрѣ дѣторію алтѣлѣ в а̄ де тѣланци,

шил апска сз ни павтѣскѣ, тарж ѣлси зисе, кз нам, че цисе факж милз де мине де мж тарж, атснче ачела нсе факс милж де динсоул шии ертж чѣ мѣ де тлланци, тарж ѣл коум еши афарж ши сз изззви де даторѣа чени мин де тлланци афлзш оун даторникс ал лси чени ера даторю w сстж де галбени, ши нсмаи кѣтоул апска, ши зисе джм чѣ сстж де галбени чем еши даторю, тарж елси зисе, фрлате нси ам, че цисе факж милж де мине де мж маи ашѣптж, тарж ел нс врѣ чел вжгж л темницж, атснче коум доузисе чела чени ертасе чѣ мѣ де тлланци воум нс врѣ сз нсе факж милж сзл маи ашѣпте пентрѣ чѣ сстж де галбени, ел принсе дел вжгж пре динсѣл л темницж аколо сз молж. дарж кареле ласте ачела: хс, дарж чела кс мѣа де тлланци, пжкзтосѣл, ден ертж чѣле мѣ де пжкзте че авѣ, тарж ѣл нс врѣу сз тарте нсмаи оун пжкат карелен стрикасе фрлате сзс крешинсѣл, сѣс сзи тарте л бан чени ера даторю. дече ши пре неше немлѣстиви ка ачел, дмнезеси багж токма л мснка чѣ де вечѣе, деш пѣрд ши авзцѣаш ши сзфлетеле, ши ноуш пот адсче аминте вкланничѣи де еи, кж кзте сѣнтз але лсмиѣ толте сѣнтз пстрѣде ши трекзтолре ка w нимикж, ши оунеле ржмзнь личѣ мжкарж дарж врѣ мжкарж сз нс арж врѣ. коумж ржзѣце ши стѣи иланнж златооустз, wме зиче че те трѣфеши кзче ан авѣ; е мсатж ши азрж ши сѣдци, ши алте мсате де толте; лчѣстѣ сз цѣи кз нс сѣнтз але тале, кзче кжндѣци лсе сѣфлетѣл тз нс ле еши стжпнь оунтрѣн час, че дѣи врѣ де нс ан врѣ толте кѣте ан ле лши лл чел че ржмзнь личѣ, тарж нсмаи пжнж трзѣци ле ан, кзче кж невоеци де вбидѣци пре чени сзрачи. ши кзче кз еци ювиторю де арцинтз ши немлѣстивз. лпржмстѣжж вкланниче

ши юбитоаре де арцинтъ челаа чѣц дѣ, дѣ сзراحیлар, ши фѣ
 пріатень пре домнѣа, кѣ астази ѣци тарѣ мѣине нѣ ѣци ши
 астази ѣци богат тарѣ мѣине ѣци сзрак; пентрѣ ачѣа адѣци
 аминте де моарте, кѣче кѣ мѣине вор сѣци трагѣ дѣрѣи сѣ-
 флетѣа дела тине, дрептѣ че нѣ те гѣтеши де моарте гѣраце
 лѣка. че пентрѣ ачѣа фракцилор рѣг пре дѣмнѣа воастрѣ кѣци
 сѣнтеци юбитори де арцинтѣ, роковѣ пентрѣ доагостѣ лѣи
 дѣнезѣс, сѣ ѡ лѣсаѣи, ши сѣ фиѣи дѣрѣитори ши мѣасти-
 тори кѣтрѣ сзراحی, тарѣ нѣ фѣрѣ мѣлѣ ши не мѣстиви,
 кѣ де вѣц фи аша бине сѣ циѣи кѣ аша сѣ фаче, ши дѣ-
 незѣс спре вон, че вѣ адѣтеци аминте де моарте, кѣче кѣ
 сѣнтеци ка флѣарѣ кѣмпѣаши ши ка тарѣа карѣ ѡ оуѣсѣкѣа соа-
 реле ши пѣарѣ. дѣрачѣла кип сѣнтема нѣи тоѣи дѣчѣ, ши не-
 мѣкѣ, нѣ лѣѡм де дѣ чѣстѣ че лѣем нѣи дѣчѣ дѣ частѣ лѣме,
 нѣмаи де вѣм да мѣстенѣе сзراحیлар, сѣс кѣвѣнт бѣи сѣ
 ле гѣрим. сѣс де не вѣм цинѣ кѣ кѣвѣнтѣа сѣс кѣ лѣкрѣа де
 вѣм лѣѣта кѣивѣа, нѣмаи де ачѣстѣ де вѣм моѣени аѣоло,
 тарѣ ден кѣте лѣем дѣчѣ. тоате вѣм сѣ ле лѣѣм, ши нѣ-
 маи голи вѣм сѣ мѣрѣем, ка ши коѣм нѣм нѣскоут, дрепт
 ачѣа фракцилор рѣг пре дѣмнѣа воастрѣ, сѣ дѣм дѣи кареле
 лѣем, кареле бѣкатѣ, кареле кѣвѣнт бѣи, кареле мѣлѣирѣе, кар-
 реле сѣ ѡ ши сѣ прѣимѣскѣа пре сзراحیа дѣ касѣ лѣи, ка сѣ до-
 бѣндим ши нѣи дѣрѣрѣѣа чѣ де вѣчѣе кѣ бѣнѣа дѣрѣ домнѣаѣи
 нѣстрѣ іс̄ х̄с̄, ка ачѣлаи іѣсте мѣрѣа. дѣвѣѣа вѣчилѣр не
 сѣрѣшит, аминѣ,

IV. ПРАВИЛА чѣ маѣе.

Tipărită în Târgoviște, la a. 1652, in foi., XXV foi nepaginate inainte, 795 paginate în urmă.

Titlu: Адрептарѣ леѣи кѣ дм̄нзес. карѣ аре тоатѣ жѣдеката Архїерѣскѣ ши дпзрѣтѣскѣ де тоате виниле прешѣци ши миренеѣи. ПРАВИЛА сфн̄циларѣ Ап̄сли, ачѣле з̄ сѣв. ши тоат. чѣл. намѣстнич. льнгз ачѣстѣ ши але ст. Дас. а лсм̄и. Васїл. вел. Тимоѣи. Ник. Нилсале. Фешларѣа дм̄незеешиларѣ Бг̄ослав. скрїсе маинлинте ши токмите кѣ порѣн. ши дѣзцѣтѣра блгочсѣласи дпзрат кур: Іѡан Комнинѣл. де кѣвзн. Дїак. ал мар. Бесѣр. лѣ дм̄нз. ши пѣзцитер де правила. кур Ялезїе Арїстїнс. нар аксм де дтзи препсѣе тоате депреѣлинѣще пре лимѣз Рсм кѣ невоинца ши оусердїа ши кѣ тоатѣ келтѣала а пре ст: де хс̄ кур Стефан кѣ мїла лѣ дм̄нз. митроп. Тьргѣ. Ёзарх палюл. ши а тот. оуг. д Тьргѣвиѣе. д тупогрѣфїа прѣ лсм. мїес Домн: Іѡ. Матѣи Бд. Бас. д ст. Митр. д клас Нзлцир. Домнѣл нос: іс̄ хс̄. мр. ӣ. влѣт Зр̄з, лласи хс̄ ах̄ив, в' пос. вел.

Din prefața: I. Прѣсфн̄цитѣласи ши прѣ дцелептѣласи мїес, ши кѣ тоате фѣларїале де фларї але дарѣласи дх̄ласи сфн̄тѣ дподовїтѣ, токма Ап̄слиларѣ, С. С. СТЕФАНЪ. Митрополит алз Тьргѣвиѣїи. Ёзархзлз палюлси: ши а тѣатѣ оунгровлахіл. члѣ ве е маи жос скрїс, кѣ зн фїю сѣфлетескѣ ши де немїка рѣѣз, кѣ тот сѣфлетѣлз чѣре роагж ши прїаше: тоатѣ сьнзтатѣ, ши вѣна пїтреканїе, де ал оунѣл д трѣцл дм̄нзес . . . Ачѣста азгїндѣ ши ёс маи мїкѣл прѣстѣл ши плекатѣл прах де сѣптѣ пїчодареле чїнстїте але сфн̄циен тале

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 164—168.

(w сфнѣте крѣцїете) де мѣаци Лакедемонѣни. воюю кѣ толтѣ инема кѣ вѣгословенїа ши дѣемнарѣ сфнѣциеи тале, а препѣне ачасть **ЛАРЕПТАРЕ** де лѣце дѣ пре лимба ѣлинѣскѣ, пре лимбѣ проасть Рѣмьнѣскѣ. нѣ доарѣ, дѣ л невредничїа п. остїмеи мѣле, сѣс дѣ вре лѣтро лѣвцѣтѣрѣ лѣвцѣтѣ, фѣрѣ измаи кѣт мам испититѣ а линѣе пре дин афарѣ пѣцинелѣ Грамматика ши Сунтазїсѣл. че кѣ толтѣ минтѣ лѣелепциа арѣтарѣ сѣснерѣ ши лѣрептарѣ, а кѣвїосѣлѣши лѣтрѣ іермонаш кур Ігнатїе Петрици, ши алѣши Пантелеимонѣ Лїгарїди, аскалї десѣвѣршитѣ амьндѣи дела хїѣ, вестїц ши фѣарте искѣсїци лѣтрѣ толтѣ дѣмнезїаска скриптѣрѣ . . . Прѣкѣсфнѣсїѣл вѣ: непотрѣвнїи рѣлѣ. Данїїлѣ М. Панонанѣ*).

Дїн П. **СТѢФАНЪ** кѣ мїла лѣ Амнѣзѣс, Мїтрополїт алѣ Тѣргѣвїцїї, Ѣзарѣл палїолѣи, ши а толтѣ сунѣро Влѣхїа. Прѣсфнѣцилѣрѣ Арѣїепѣскѣпї, Мїтропѣлїци. юбиторїлѣр де Амнѣзѣс Епѣскѣпї, Ѣгѣменилор; ши тѣтѣрѣрѣ Пѣрїнцїлѣр дѣхѣвнїчи ши прѣтопѣпї хїротѣнїци де амнѣзѣс пѣсте мѣна арѣїерѣскѣ. ашиждѣрѣ ши а тоате рѣндѣлѣлѣ чѣле де афарѣ, сѣнѣтате ши сѣснїе рѣлѣ ши прїлѣе.

Толтѣ Скриптѣра карѣ лѣсте лѣсѣфлѣцїтѣ де Амнѣзѣс, w правослѣвнїчїлѣр читїтор. фѣарте лѣсте де фѣлос де лѣвцѣтѣрѣ де лѣ фрѣнтаре де лѣрептарѣ дѣ пѣдепсїре пѣ дѣрептате: кѣм грѣаще дѣмнезїескѣл Япѣл. кѣ сѣ поатѣ фї омѣл лѣ Амнѣзѣс десѣвѣршитѣ, ши вїне гѣтїтѣ спре тотѣ лѣкрѣлѣлѣ вѣнѣ . . . де лѣкарѣ ши частѣ дѣмнезїаскѣ **ЛАРЕПТАРЕ** де лѣце. клѣнѣанѣле зїк а сфнѣтеи ши дѣмнезїесїї Прѣвїле . . . Дрептѣ ачѣа ши смеренїа нѣастрѣ вѣзѣндѣ о комѣарѣ кѣ ачѣста ас-

*) Supt pagina 424: Даниїла Андреана монаха Панонскыа.

кѣнскѣ ши ка оградѣнѣ лѣкѣатѣ, плинѣ фѣиндѣ де тоате флѣ-
 рилѣ дарѣаши Духѣаши сѣнѣтѣ але пѣртѣторилѣр ши лѣсѣфлѣци-
 цилѣр де Амѣнез Пѣринци сѣнѣци ши ли лѣмѣи дѣскали ши
 лѣминѣтѣри, карѣи лѣ лѣпѣст тоатѣ лѣмѣ де дѣлѣчѣ блѣговонѣ
 а Духѣаши, гѣндѣю зѣкѣндѣ: че фолос ѣсте де амѣндолаѣ сѣ стѣ
 лѣнкѣате кѣмѣ зѣче скриптѣра; маи вѣртѣс адѣкѣндѣаши амѣнте
 де кѣвѣнтѣл стѣпѣнѣаши мѣс хѣ пѣнтѣс сѣага чѣ вѣкѣлѣнѣ че
 лѣкѣнѣе тѣлантѣлѣ лѣ пѣмѣнтѣ, зѣш: сѣ дѣлѣ ши ѣс чеѣа Дѣм-
 нѣаши мѣс де лѣ кѣте мѣлѣс дѣт, ка сѣ нѣ мѣ арѣт сѣ зѣк кѣ
 боескѣ нѣмаи фолосѣлѣ вѣнѣлѣи мѣс. че воѣю кѣ тоатѣ инѣма ...
 ка сѣ нѣ лѣс комоара лѣкѣнѣкѣ нич гѣрѣдина лѣкѣатѣ: че сѣ зѣче
 капѣтеле дѣмнезѣецилѣр Правилѣ, сѣ ле адѣкѣ ши сѣ ле пре-
 фѣк. дѣ пе Фѣлинѣше пре кѣвинѣте проаѣте ромѣнѣше. ши ам
 фѣкѣст лѣѣцѣре де лѣ мѣате ши богаѣе правилѣ трѣмѣцѣндѣ пѣн
 ши ла лѣпѣрѣтѣска четѣте, ла прѣ сѣнѣтѣлѣ нѣстѣс ши аѣоѣ-
 тѣ лѣмѣ Патѣрѣархѣ (кѣ нам вѣрт сѣ скѣс дѣ пре чѣле ти-
 парниче фѣиндѣаши тѣмѣ, кѣ де кѣндѣ лѣ лѣкѣпѣтѣ кѣрѣилѣ
 правослѣвѣи ла мѣнѣ ѣретѣчилѣорѣ, ѣи нѣл лѣпѣнтѣ а нѣ вѣгл
 кѣте чеѣа зѣганѣи), пѣн че амѣ аѣлат ла чѣнѣстѣтѣлѣ нѣстѣс
 фѣю сѣфлѣтѣескѣ кѣр: Гѣвр. Вѣриди дѣла Тѣрикѣ, карѣле лѣ фѣст
 вѣ Нѣс скѣнѣкѣ кѣ мѣна. Жѣдѣката тоатѣ архѣиѣрѣскѣ ши лѣнѣгѣ
 дѣнѣа ши лѣпѣрѣтѣска. кѣ тоате канѣанѣле але сѣнѣтелѣрѣ сѣ-
 боарѣ ши Япѣли. ши а Марѣлѣи Вѣсилѣе, ши алѣтѣрѣ дѣмнезѣ-
 еци ши сѣнѣци пѣринци, лѣпрѣвѣнѣ кѣ Фѣелѣлѣг. дѣмнезѣецилѣр
 Нѣгѣслѣви, сколѣкѣ ши токмѣтѣ кѣ порѣнѣка ши лѣвѣцѣтѣрѣ блѣ-
 гѣчѣстѣивѣаши лѣпѣрѣт кѣр Іѣаннѣ Вѣмнѣнѣлѣ. кѣ марѣ ши мѣлѣ-
 тѣ сокотѣнѣцѣ, де прѣвослѣвнѣкѣлѣ лѣтѣс Дѣскали Дѣлѣкон, ши
 пѣзѣитѣрѣкѣ де тоатѣ правилѣ ши канѣанѣле марѣи Бѣскѣричи:

Кур илезіе Родина. ши аша кс млатж оусердїе ши ддмнарѣ,
о ам скос де лтснѣрекж ла лсминж. ши кс всна бое а лсми-
натсашн ши блгочестивсашн мїес Домнж: Іу Матѣи Роевоа
Басрлж. ши кс тот сфатса Мжрїен сале, кс блсвенїа пзрин-
телсн мїес Плісїе Патрїархса Іерсалимсашн, ши кс ддемнарѣ
а дои фраци юкитѣи де дмннегес ши токма сажитори ан
областїен смеренїен нѣ стре, типзрнтсчкс, ка сз фїе де фоло-
сслж тстсрѣр де обще, ка о грждинж плннж де флорн мироси-
тѣаре але раюлсн. сас ка 8н вистїарю де ѡбще Бескрїчїи...
ши Домнслж пзчїи фїе кс вон. аминь Кв оун татж тстсрѣр
лтрс православіе де ѡбще, ши вонторюлж де тот вїнеле: А-
челлш кареле гасте маи ссчз скрїсж.

§. 67. Пентрж ждѣкжторю. ксмж исж каде сз фїе млсрдз,
ши сз нс крѣжж кввнтеле немжнши фжрж де л-
требарѣ. Глава, първага.

Кадесе ждѣкжторюлзи, дѣкж Архїересашн, сз фїе асѣмене
ждѣкжторюлсн челсн дрептж: ши марелсн Архїерес Дмнсашн
нстрс Ис. сз фїе тстсрѣрж млсрдж не адсжкторю аминте
де рзѡ н мжнїосж, не фжцарникж, не лсжторю де митж, дрептс,
сз нс крѣжж лесне ши фжрж де лтребарѣ препшнериле ши пж-
рьле, ши кжнслелеле. Кж де ва аскзатл ши ва крѣде, дѣкж
чѣле че стас лпотрїва челѡрж вѣне, нс асте дрептж. Пентрскж
мсацн де мзате ѡри сз педепесекж фжрж дрептате. кжче нс
кастж ждѣкжторюлж вїнл*).

Гржще ши дмнжзескслж Злата оустж, Нс се каде сз крѣзи
пре нїменѣ фжрж де искодирѣ**).

*) In marg. Матѣи токмиторюл де лѣце ши іеромонах ка-
реле аз фост фоарте дцелепт пре пореклж властари. **) Златоустж.

Жвдкзтсрюлзи, исе каде сзш адскз аминте де чѣсте трен
лзкрдре. дтзи кз е пре лѣце дчензторю. адоа, кз пре вмени
вкзздсаще. атреа, кз д вechе нс е дчензторю: че ши елз ка
оуна омз ва сз моарз.

V. КЛЮЧ, селс КѢА ДЦЕЛЕСУЛЗИ *)

Tipăritu in Bucuresci, la a. 1678, in foi. micu. IV foi nepa-
ginate, inainte și 108 paginate in urmă.

Titlu: КѢА ДЦЕЛЕСУЛЗИ, скоасз пре лимвз рѣмзнтѣскз кз
всрдѣа прѣ сфнт. квр Вар Мит. Ъгр. Влах. д зил. прѣ лзм.
дом: іw Шер. боевод. ши саз тупзрит дтзю д митроп. вв-
квреци. ании дом. ахон.

Din Prefața: ВАРЛЯМЪ кз мила лзи дмнзес Архіе-
пскпз и митрополить аль тзрговищїи ши аль склннлзи вкз-
рецилор. взархз палюзи ши а тоатж Ъгровлахїа. Тзтзрорь
православничилорь крещини, карїи сзнтз нзскзци дтрѣ лимва
нодстрз рѣмзнтѣскз сзхзтате спснїе, роагж ши прїаще кз
тоатж инема . . .

Пзиндъ ши смиренїа носстрж днаинте. кввнтзл стзпж-
нлзи нострз лзи іс хс, пентрз слзга чѣ лѣнеше, . . . ам со-
котить дтрѣ инема ма: кз а мвкте рззтзци двлцж лѣна.
дирепть ачѣа, кивззю: кл сз нс мз афлс дтрѣ лѣне пен-
трѣ негрнжирѣ, талантлзи, каре мислс длт мие дела стзпж-
нлз ши дмнзесл мїес іс хс. че кв кзт мїар фи пстѣра
причѣперїи мѣле сзл дмзлцескь: дтрз нѣмсл мїес рѣмзнескь.

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 181—185.

ши ачастъ сокотѣлаъ ши кивѣѣлаъ вѣиндѣ лтрѣ инема ма: кѣ
 ажѣторюа ачелѣа че петрѣче маи пе дѣсѣпра чѣрюрилар лтрѣ
 лзрирѣ вѣчиникѣ, пзринтеле фѣкѣторюа вѣчиларѣ, ши а тѣ-
 тѣрорѣ фаптелорѣ: апскатѣмам, ши кѣ мѣатѣ оуѣрдѣе ам не-
 воитѣ, ши даскали де тупографѣе ам адѣсѣ: л сфинта ши де
 ам̄незѣс пзгита митрополие а скаѣнѣлаи Бѣкѣрециларѣ ши ам
 ашезатѣ ши де изноавѣ тупографѣе адѣкѣ тупарю де типзри-
 тѣа кѣрциларѣ ам рѣдикат: кѣ тоате мѣшершѣѣриле кѣте аѣ
 требѣитѣ. ши парѣш маи де изноавѣ кѣ тот денадинѣла соко-
 тѣлаъ ши черчетаре ам фѣкѣст, че карте ар фи де вѣкѣдатѣ
 маи де фолос лтрѣ нѣмѣла нострѣ рѣмѣнѣскѣ а сѣ типзри, ши
 а сѣ да вѣсѣречѣи ноастре чеи правослаѣнѣни. ши ам афлатѣ
 ачастѣ карте че сѣ камѣ словенѣще: ключѣ рѣзѣмѣнѣа. адѣкѣ
 че сѣ зиче рѣманѣще, кѣа лцелѣслаи. фѣкѣстѣ. ши кѣлѣсѣ
 динтрѣ мѣате скриптѣри сфинте. кѣ вѣнѣ сокотѣлаъ, скоасѣ пре
 лимѣа рѣсаскѣ: де прѣ лѣвѣцатѣа кѣр Іѣланикѣе галетовски. ар-
 хѣмандритѣа черниговѣлаи. карѣ фѣиндѣ типзритѣ лтрѣ вѣсти-
 та четате а ливовѣлаи. де ачастѣ карте ам пѣсѣ смѣренѣа ма
 л сокотѣлаъ: кѣмѣ ва фи де фолос маѣ вѣсѣречѣи цѣрѣи ноа-
 тре рѣмѣнѣщи, ши де лдрептаре а мѣлци спре фолосѣа сѣфле-
 тѣлаи нѣмѣлаи нострѣ скоѣжнѣѣсе, дентрѣ акоперирѣ лимѣи.
 стрѣине. ши кѣ мѣатѣ вѣрдѣе ам невоитѣ. ши нам кѣрцатѣ
 дентрѣ дирѣпта агониситѣа а мѣ: че кѣ мѣатѣ кѣлѣѣлаъ ам
 токмитѣ даскали лѣвѣцци, ши лѣм датѣ ачастѣ карте де в аѣ
 скоѣ ди пре лимѣа рѣсѣскѣа пре лимѣа ноастрѣ дирѣптѣ рѣмѣ-
 нѣще. ши пентрѣ ка сѣ се лѣмѣлѣскѣа ачѣсть дарѣ вѣн ши
 скѣмп, спре лцелѣѣѣрѣ нѣмѣлаи нострѣ в ам пѣс л тупарю
 кѣ ажѣторюа вѣнѣлаи мѣѣс стѣпѣнѣ ши ам̄незѣс іѣ хѣ карѣле

мѣлѣ дат мѣ ачастѣ ддемнаре: ши сас дчепѣт а сѣ типзри
кѣ толѣж невоинца кѣ вѣнѣж сокотире . . . Ка снѣ татѣ тѣ-
тѣрорѣ дтрѣ православіѣ де вѣще, ши воиторию де тот винеде,
Ячелаш кареле асте мѣи сѣсѣ скрись.

§. 80. Да дѣминека а тѣтѣрор сѣиѣилор.

Бесѣрека ноастрѣ а рѣсхритѣлави, прѣзвѣщаѣ дѣминека а
пѣринцилор чѣлор сѣиѣи, ши дѣминека а тѣтѣрор сѣиѣилор.
крѣзнд: прѣксм оаменѣи чѣи сѣиѣи кѣндѣ морѣ: сѣфлетеле
лар ѣшинѣ дин трѣпѣ, нѣмѣи де кѣт мерѣ дирѣпѣт лл дпѣ-
рѣцѣа черюаѣи: спре сѣдихнирѣчѣ а вѣчникѣ, ши акалѣ сѣ роагѣ
аѣи дѣмѣнѣсѣ пѣнтрѣ нѣи, ши не вѣд пре нѣи ши толѣе трѣви-
ле ноастрѣ. кѣ аѣа кѣнтѣж бесѣрека ноастрѣ чѣ православникѣ
ши кѣооличаскѣ, зикѣндѣ: Прѣкѣ аѣѣдѣци мѣчѣеничи, пре вои
пѣмѣнтѣлѣ нѣ вѣ пѣтѣ асѣнде, чѣ черюа вѣ прѣими, ши сѣ деш-
кисѣ воаѣ оушилѣ раюаѣи, ши фѣинѣ дѣ аѣнтрѣ вѣ дѣѣлѣит
дѣ дѣ помѣа вѣѣцѣи, рѣгацѣвѣж аѣи хѣ, кѣ сѣ дѣрѣѣаскѣ сѣфле-
телор ноастрѣ, плѣе ши мѣре милѣ. фѣгѣдѣсѣкѣ ши ѣс дѣмѣнѣ-
воастрѣ а арѣтѣ кѣ мѣлѣе фѣѣлѣори де мѣртѣрѣи, дѣ чѣ кип а-
кѣмѣ сѣ афѣж сѣиѣѣи дѣ черюа, дѣпѣж ачѣа вою арѣтѣа воа лор,
кѣмѣ сѣ роагѣ пѣнтрѣ нѣи аѣи дѣмѣнѣсѣ, мѣи пре сѣрмѣз вою сѣ
арѣтѣ, дѣ чѣ кип не вѣд пре нѣи, ши -шиѣс толѣе трѣвилѣ ноа-
стрѣ, ши ачѣа вою фѣаѣе пѣнтрѣ кѣ сѣ причѣпѣци, ши сѣ кѣмѣц
сѣиѣѣи дѣтражѣсторѣ дтрѣ толѣе невоилѣ воастрѣ, ши пре нѣ-
мѣлѣ лор сѣ фѣаѣѣѣи бесѣрѣчѣ спре лѣѣдѣ аѣи дѣмѣнѣсѣ, ши сѣ
прѣзвѣсѣици сѣрѣжѣторилѣ лор. дѣиѣпѣт ачѣа, сѣ фѣѣе ачѣстѣа воаолѣж
а мѣа спре лѣѣдѣж тѣтѣрор сѣиѣилор ши дѣмнѣкѣ воастрѣ спре
фѣлѣс сѣфлетѣсѣкѣ.

§. 81. Ла а гї дсминекз дснз погорзрѣ дхълси сфнѣтз.

Д долж кипѣри іасте вестѣрека, оуна іасте каре ва фи фжкѣтж де фїе че лскрѣ, ас де пїатрз ас де лемнѣ, вестѣреж ка лчѣа ас фостѣ фжкѣтѣ солломонз дпзрлтѣа изранлтѣннлор д четатѣ іерсалимѣлси, ши іас псѣ нѣмече сфнѣта а сфнѣцилор. кз аша ас зис солломн рѣгнѣдсе лси дмѣнезѣс. зидинд ам зидит вестѣрежз лзкш цие, прексм мхртѣрискѣце дн а тѣа карте а дпзрлцилор, д нѣ капете. Ддолж вестѣрежж асте сзборникз калолчаскз, адекж, аднарѣкѣ ваменилор крединчоши, кзтрж карїи зиче сфнѣтѣа павель апостоль, грзиндѣ: вон сзнтѣц вестѣрека дмѣнезѣлси челзи вїѣ. ача вестѣрежз православнокж арѣ дела хсѣ пѣтѣре ши чинсте датж еи, кѣ каре чинсте ши пѣтѣре полте нѣ нѣмди пре млѣкни *), ваменїи чен не сфнѣцици, ши пре клричи, ваменїи сфнѣцици, че полте ши пре архїеїкпни чен мари ла сзборѣ ма е а жѣдека, ли черта. ши ли дѣспзрци, ши и афѣриси, кз аша ас зисѣ стзпзнѣа вестѣречїи хсѣ, прексм скрїе сфнѣтѣлѣ Млѣаен вѣнѣлѣ веститорю д нї капете грзиндѣ. де ва грѣши кзтрж тине фрѣтеле тѣѣ, пасз шил вадеїе пре ел дѣтре тине, ши дѣтре дынѣлѣ сзнгѣрѣ, ши де те ва аскѣлта, атѣнче ли докзндит пре фрѣтеле тѣѣ, іарж де нѣ те ва аскѣлта сз ди кѣ тине іарж ѣнѣл сас бѣ, кз ден грѣа а дон сас а треи мхртѣрїи ва ста тотѣ грѣка іарж де нѣ ва аскѣлта ничи пре дыншїи спѣне вестѣречїи: дирѣпѣтѣ ачѣа архїерени чен мли мари ши мли чинѣцици датори сзнтѣ сз фїе аскѣлтѣтѣтори вестѣречен чен де пѣрѣрѣкѣ, ши сз фїе сѣпѣши жѣдекѣцїи ши сзборѣлси еи кз аша ас зисѣ хсѣ: іарж

*) In marg. лѣмѣкни.

ДЕ НЪ ВА АСКВАТА НИЧИ ДЕ ВЕСЪРЕКЪ СЪЦ ФІЕ ЦІЕ КА СНИ ПЪГЪНЬ
ШИ ВАМЕШ. ДЕЧИ АЧА ВЕСЪРЕКЪ П АВОСЛАВНИКЪ, КЪ МЪЛТЕ ФЪБЛЮ, И
ДЕ НЪМЕ СЪ НЪМЪЩЕ, КАРЕ НЪМЕ ЛТРС АЧАСТЪ КАЗАНІЕ ДЕ АС-
ТЪЗУ ПОФТЕСКЪ А ЛЕ СПЪНЕ, ИЪМЛИ ЧЕ РОГЪ ПРЕ ДОМНЪА ХЪ ДЕ
ЛЪВТОРИО ШИ ПРЕ ДМЪНЪ ВОАСТРЪ ДЕ АСКВАТАРЕ.

IV. Б И Б Л І Я. *)

Tipărită în București, la a. 1688, în foi. mare, V. foi nepa-
ginate de întâiu. 932 dn pag., și 1 foe, nepaginate în urmă.

Titlu: Библиа адекъ дѣмнеземака скриптуръ але чен
беки ши але чен нолъ лѣце. тоате каре сас тѣамъчит дѣпре
лимва елинѣскъ спре лѣелѣцерѣ лимвѣи рѣмънеци кѣ порѣнка
прѣ вснѣлѣи креѣинѣ, ши лѣмнѣлѣлѣи домнѣ Іуанѣ ШЪРБАНЪ
Кантакъзино Басарабѣ Воєводѣ, ши кѣ лѣдемнарѣ дѣмнѣлѣи
Костадинѣ Брѣнковѣнѣа мѣреле логофѣтъ непотѣ де сорѣ алѣ
мѣрѣи салѣ, Кареле дѣспѣ пристѣвилѣ ачѣстѣи мѣи сѣс помѣ-
нит домнѣ, пѣтѣрникѣ дѣмнѣзѣ ден алѣцерѣ а тоатѣи цѣрѣ
рѣмънеци, пре дѣмнѣлѣи лѣс коронат кѣ домнѣи ши стѣпѣни-
рѣ а тоатѣ цѣрѣ оугровѣлѣхѣи ши лѣтрѣ зилеле мѣрѣи салѣ сѣс
сѣвѣрѣшитѣ ачѣстѣ дѣмнѣзѣскѣ лѣскѣ. кареле ши тоатѣ кѣлтѣ-
мѣа чѣ де сѣвѣрѣшитѣ валѣ рѣдикѣт. Типѣрѣтѣсѣс лѣтѣю лѣ
скѣлѣлѣ мѣтрополѣи Бѣвѣрѣшилѣрѣ, лѣ вѣрѣмѣ пѣхѣторѣи прѣ
сѣнѣцитѣлѣи пѣрѣнтѣ курѣ Феодосѣ мѣтрополѣтѣа цѣрѣи, ши
ѣзарѣхѣ лѣтѣрилѣрѣ, ши пѣнтѣрѣ чѣ де оѣцѣ прѣинѣцѣ сѣс дѣрѣит
нѣмѣлѣи рѣмънѣскѣ лѣ анѣа дѣлѣ фѣчерѣ лѣмѣи зрѣѣ. карѣ
дѣлѣ спѣсенѣа лѣмѣи аѣпи. лѣн лѣнѣ лѣи нѣемѣврѣ лѣ і зилѣ.

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 185—191. și la p. 194 *) Din
Epilog.

Din Prefața I. Ісань Шхрвань Контасзгинь Басаравз
 воеводь, ден мила лси дм̄нззз, Домнѣ ши бирситорию а толтз
 оугровлахїа . . . ши ачлста ам фзксгт ла тзлмзчирѣ ачещїи
 сфн̄те скриптєри, фзкжндь мѣлтз невсннцз ши дестсзлз кел-
 тсїалз, деспре о партє псннд даскали цїсци фоартє ден лим-
 бл ѣлинѣскж пе прѣ лцелептєл чел дентрс даскали алєсь ши
 архїєрес германо нисись, ши дѣпз петрѣчєрѣ лси пре алцїи
 карє сас лтжмплат, ши деспре алтз партє ли ноцїри олмени
 ли локсави нѣ нѣмми пєдєщїци лтрѣ а полстрз лимєл че ши
 дє лимбл ѣлинѣскз лвжндь цїїнцз ка сз о тзлмзчѣскз, карїи
 лвжндь лсминз ши дентрлатє изволдє веки, ши алтсржндслє
 кѣ чел єлинескь ал челор о дє даскали, кѣ врѣрѣ лси дм̄нззз
 а оѣс сзвжршить пре кѣм сз вѣдє, ши мзкарз кз ла оунєлє
 квинтє сз фїє фость фоартє кѣ невдє тзлмзчиторилор пєнтрс
 стримтарѣ лимбїи ромжнєши, парз лкзш лвжндь пилдз пре
 тзлмзчиторїи латинилор ши словѣкилор, пре кѣм ачєл лша ши
 ли ноцїри, лѣс лхслт пре кѣм сз читєскь ла уѣ єлинѣскз, ши
 дѣпз испрзвирѣ тзлмзчитєлси ачещїи фолоситолдє ши сфн̄тє
 остєнѣлє, лвжнд дѣпз кѣм сз кадє ши вое дєлл сфн̄та ши
 мѣмл полстрз вєскрєка чѣ марє, сас дат л типографїє дє сас
 типзрит л сфн̄та митрополїє ден Бєкєрєци фїїндь архїєрес
 ши пзсторю крещїнєскєлси ачєстєл народь прѣ сфн̄цитєл пз-
 ринтєлє нєстрѣ кирь Фєдосїє митрополитєл.

Din Prefața II. Прѣ лсминатєлси . . . Іоан Шєрєан В.
 Б. воевод . . . ши ажсци вєскрєчїи лтжю, кз скриптєрл чѣ
 нон рхсипитз фїїндь, дѣпз изволдєл чєлє вєкю, ши кѣ невое
 афлатз лсз чєтї, дє прєщїи чєи дє царз, ла ржндєллл ти-
 пикєлси єлинескь, спрє лєснє чєтїрє w ли токмить. Ядєл кз w

ли тжамзчит ꙗ лимба рсмѣнѣскъ, ши ѡ ли типхрит шї динтра мзрїи тале келтсгалъ, атѣтѣ кзрци фзкѣндъ лѣи дат млинчїи вискречїи а сѣ чити. Ятреа кѣ вѣка скриптсрѣ тжамзчиндѡ пре лимба рсмѣнѣскѡ а лве а сѣ чити ѡ ли фзкѣт, кѣ де врѣме че дспѡ политичециле леѣн, нѣ сѣ каде ѡмѣлѣи грекъ, а нѣ ши леѣиле гречилор, кѣ кѣтъ ера мли дирептъ крешинїи рсмѣни, сѣ шїе леѣиле лѣи дм̄незѣс, каре асте сфн̄та скриптсрѣ. ши адевхрат ла рсмѣни сѣл плинить кѣвѣнтсѣ а постолѣлѣи филип. каре ас зисѣ кѣтрѣ хадѣмѣлѣ лпзрѣтѣсїи ѣѡїѡпилор, ѡаре кѣноѣи чѣле че читеѣи. . . кѣ кѣтъ мли вѣртосѣ врѣдник де мїи де лѣсде ѣши мзрїѣта, ка ла оунь норѡд лтрѣг дѣи кѣвѣнтсѣ лѣи дм̄незѣс . . ка сѣ лѣминѣзе чѣлор ден касѣ ли вискречїи норѡде, Рсмѣнилор, молдовѣнилор, ши оугровлахилор. Крешинатѣс сфн̄тѣл златѣстѣ пре рсмѣни, пре карїи ши лѣкситорїи нистрѣлѣи лѣи нѣсмѣскѣ лѣтѡписециле чѣле бесеречеѣи, лѣвѣндъ пре оунїи дентрѣншїи карте ши лимба ѣлиѣскѣ, ши кѣ ачѣл ас лѣвѣцѣт пре чѣлѣлѣци . . . Стравши скрїиторю де пѣмѣнтѣ вѣдничїѣ ши мзрїѣ рсмѣнилор ск̄їиндѣ, нѣмли пре осташїи времїи ачѣл каре ѣра асѣпра врѣжмашилорѣ цѣрѣи лѣи нѣсмѣрѣ ѡрѣ л зилеле мзрїен тале, ши кѣрѣѣѣи ши мѣери ши тинери лѣвѣндъ армѣ кирѣиторѣре сфн̄та скриптсрѣ оїрескѣ лпѡтривѣ.

Досїѡѣс ден мила лѣи дм̄незѣс Патрїархѣ сфн̄тен четѣзци Іерѣсалимѣлѣи ши а тоатѣ пѣлестина рѣгѣторю де сѣнѣтѣтѣ Мзрїи тале.

§. 82. Флечерѣ, кап г̄, Ш, 1—7.

Ирѣ шарпеле ѣра мли лѣцелептъ де кѣтъ тоате хїлрѣле чѣле дѣсѣпра пѣмѣнтѣлѣи, каре лѣс фзкѣт дм̄незѣс ши зисѣ

шарпеле кзтрз мсарѣ че кз аѣ зис дм̄нззѣ, сз нѣ мжнкаци ден тотъ лемнса грздинїи. Ши зисе мсарѣ, ден роада лемнса лши грздинїи вом мжнка. арз ден роада лемнсаши, че іасте л мижлокѣль грздинїи аѣ зисѣ дм̄нззѣ сз нѣ мжнкаци дентржнсѣ, ниче сз вѣ атинѣци де джнсѣль, пентрѣ ка сз нѣ мѣрици. Ши зисе шарпеле кзтрз мсарѣ, нѣ вець мѣри кѣ моарте. пентрѣ кз цїа дм̄нззѣ кѣм л че зы веци мжнка дентржнсѣ, се воръ дешкиде окїи вошри. ши веци фи ка нише дм̄нзеи, конѣскжндѣ рзѣль ши вилеле. Ши вѣзѣ мсарѣ кѣмсе лемнса вѣи ал мжнкаре ши кѣм е пѣкѣст ал вѣдѣ кѣ окїи, ши фрѣмосѣ іасте ал причѣпе, ши лѣжндѣ ден роада лши мжнкѣ, ши дѣде ши вѣватѣши ѣи кѣ джнсѣ ши мжнкарѣ. Ши сз дешкисѣрѣ окїи амжндѣрора. ши конѣскѣрѣ кѣм десѣиѣц ѣра, ши кѣсѣрѣ фрѣнзе де змокинѣ, шишь фѣѣѣрь лор лчинѣери дпрежѣрь.

§. 83. Ядоа лѣѣе кап дї, XIV, 1—21.

Фїи сзнтець дм̄нсаши дм̄незѣсаши вострѣ, сз нѣ вѣ кѣрѣциц сз нѣ пѣнеци плѣшѣвитѣрѣ днтрѣ мижлокѣл ѣкилор вошри пре мортѣ. Кзчи нзродѣ сфнѣть ѣши дм̄нсаши дм̄незѣсаши тѣѣ, ши пре тине тѣѣ алѣсь дм̄нсаѣ дм̄нзеѣ тѣѣ, сз фїи лши нзродѣ авѣст дентрѣ тоате лимбиле кзтѣс пре фаѣа пѣмжнтѣсаши. Сз нѣ мжнкаци тоатѣ скѣрѣл. Ячѣсте добитѣаче се мжнкац, виѣл ден кои, ши мїѣл ден ѣи ши цапѣ ден капре. Черѣѣ ши кзприжарѣ ши бивол, ши цап сѣѣѣѣѣѣ ши инѣродѣл, ши зѣмѣрѣл, ши кзмилопѣрдѣсѣ. Тѣѣ добитѣокѣл чеи ѣ копита спинтекатѣ, ши оунгїѣше оунги де дола ѣемжнзри, ши скоате рѣмжзтѣрѣ дтрѣ добитѣаче ачѣстѣк сз мжнкаць. Ши ачѣстѣк сз нѣ мжнкац, дентрѣ чѣле че скот рѣмжзгалѣ, ши дентрѣ чѣле че дѣементѣзѣ копита ши оунгїѣше оунгїѣ. кзмила ши ѣѣѣриле

ши аичюл, кзчи скот рсмзгзтсрл ачѣстѣ, ши кспита нс дце-
 менѣзз нексрате сзнт воау. Ши максрсл кзчи дцеменѣзз
 копита, ачеста ши о нгѣше оунга де копитз, ши ачеста рс-
 мзгзтсрз нс рсмзгз, нексрат е ачеста воау, ден кзрнсриле
 лси сз нс мѣнкаци ши де мортзчюнеде лврѣ сз нс вз атин-
 цець. Ши ачѣстѣс каре вец мѣнка дентрс тоате кѣтесѣ лтрс
 апе, тоате кѣтесѣ лл але арипи ши солзи вец мѣнка ши тоате
 кѣте нсск лл але арипи ши солзи сз нс мѣнкац, нексрате вор-
 фи ачѣлѣ воау. Тоатз пасзрѣ ксратз веци мѣнка. ши дентра-
 чѣстѣ сз нс мѣнкац ден але вслтсрслѣ, ши грипсрслѣ ши
 вслтсрслѣ де маре ши гипа, ши каа, ши чѣле че сз асамзи
 лси. тот корсблѣ ши асѣмениле лси. ши стрсцсл ши чюхсл,
 ши бабица, ши корсюл ши чеи асѣмене лси, ши еродѣи ши
 левззз, ши стжркс. ши хзреци ши пзснь, ши липитоарѣ. ши
 карзл, ши шокмсл, ши кѣтеи самзиз лси, ши пспззл, ши ли-
 лиаксл. Тоате, тзржитоареле пасзрилар нексрате ачѣстѣ сѣнтѣ
 воау сз нс мѣнкаци дентрс але. Тоатз зсбрзтоарѣ ксратз сз
 мѣнкаци. ши тоат мортзчюнѣ сз нс мѣнкаци. челси немѣр-
 никѣ че е л четзциле тале сз ва да ши ва мѣнка, слс вен
 да челси стрѣин, кзче народ сфнт еци дмнслаши дмнззслаши
 тзс, сз нс фѣркеи мѣелс кс лоптеле маичѣи лси.

§. 84. Psalmu LXIX.

Дмнзззз лл ажстосрл мѣес а аминте, дмне ка сзми а-
 жстореги мѣе сжргзацие. Ршшинѣзесе ши сз лфрснтѣзе чеи че
 чаркз ссфлетсл мѣес. лтоаркзсе лдзрзт, ши сз сз ршшинѣзе
 чеи чем вор мѣе рѣле. лтоарнесе л датз ршшинжндсе, чеи чем
 зичѣ мѣе вине е вине е. Бксресе ши сз веселѣскз спре тине,
 тоци чеи че те кастз пре тине дсмнезззле, ши зикз псррѣ

мзрѣккѣсе дм̄нѣл, чеи че юбек мжнтсирѣ тл. Ши ес скрак
схнть, ши мѣсер, дм̄нзѣале ажѣтѣми. Яжѣторюл мѣес, ши
изѣзѣиторюл мѣес ѣши тѣ, дм̄не нѣ зѣеви

*) Din epilogu pag. 932: Типзритсѣс ачѣстѣ сфн̄тѣ
карте л врашь л кѣрѣрѣши, лѣз кѣ кѣлтѣала прѣ лѣминатѣ-
лѣи пѣ крѣшинѣлѣи ши прѣ кѣвиѣсѣлѣи дм̄нѣлѣи ши стѣпѣ-
нѣлѣи нѣстрѣ Иван Шѣрѣлнѣ К. Н. вѣевода бирѣиторюлѣи ши
овладѣиторюлѣи л тѣѣтѣ оугровлѣхѣа. Ирѣз кѣ невѣинѣа ши л
дирѣнтѣрѣчѣ челорѣ че сѣс лѣтѣмплат дѣскѣли, ши мѣи мѣлѣтѣ
дѣсѣлѣшиндѣсѣ прѣ лимѣл рѣзмѣнѣѣскѣ дѣ чеи мнѣи ши плѣкаѣи
дѣнтрѣ сѣсѣилѣ мзрѣи сѣлѣ. Шѣрѣлнѣ кѣи вѣ логофѣт, н врат
его Радѣл дѣг.

Pag. din urmă. Я тотѣ мѣѣершѣгѣл Типографѣи, ши
лѣдѣ, ептѣрѣи кѣвинѣтелор рѣзмѣнѣи ѣстѣнитѣрѣю, дѣ дм̄нзѣс ю-
виторюл Митрофѣлнѣ еписѣпѣсѣлѣ дѣ хѣшѣ. ши сѣс лѣчѣнѣст ѣчѣстѣ
дм̄нѣзѣѣсѣсѣс лѣкрѣ л лѣнѣ лѣи Ноемѣрѣ л ѣ зилѣ, лѣлѣ дѣлѣ
лѣчѣнѣстѣл лѣм̄и зрѣѣ. ши сѣс сѣзѣзрѣшит л ноемѣрѣѣѣѣ, анѣл
зрѣѣ.

Лѣз ши ѣчѣстѣ сѣѣи, Кѣ дѣ вѣи ѣстѣни л черѣта прѣ
лмзрѣнтѣлѣ лѣцѣлѣсѣлѣ алѣ ѣчѣѣи сфн̄тѣ скриптѣри, ши дѣл вѣи
потрѣви кѣ нѣскарѣ изѣвалѣ афѣрѣз дѣн чѣлѣ ѣлинеѣи, лѣти-
нѣи, лѣ словѣнеѣи лѣ л алѣтора лимѣи ши нѣ сѣ вѣл потрѣви,
сѣ нѣ тѣ грѣѣѣи лѣндѣтѣшѣ кѣмѣл л дѣфѣзимѣ, че сѣ кѣлѣи,
кѣ лѣтрѣ алѣтѣ изѣвалѣ ѣлинеѣи вѣи афѣла оунѣ изѣвалѣ че лѣ
фѣстѣ типзритѣ лѣ франѣко фортѣ карѣ изѣвалѣ асте дѣзпрѣ чѣлѣ
вѣкѣю алѣ оѣв дѣ дѣскѣли ѣвѣрѣѣи, че пѣтоломѣс филѣдѣлѣфѣлѣ лѣ
фѣзѣзѣтѣ дѣ лѣ тѣлѣмѣчѣитѣ скриптѣрѣл сфн̄тѣ чѣ вѣѣкѣ, дѣ прѣ

b) DOCUMENTE.

(Tërgovisce?), 1622, hărtiă.

Tiganulă Dumitru se vinde cu tôte ale séle neguțitorului Stană, pentru următoriuă prețu : 1 cală, 600 bani, 20 ocale de feră in valóre de 300 bani, o părechia de foi in valóre de ună galbên, și încă 6 galbini cu cari s'a rescumparată de năpatea unui Turcū.

(Archiva Statului).

† СКРИСАМ ЕС ДУМИТРУ ЦИГАНЪЛ ФИЧОРЪЛ АС ВРЪМЪШ.
 АЧЕСТА АЛ МІЕС ЗАПІС КЪМ СЪ СЕ ШІЕ КЪ МАМ ВЪНДЪСТ ЕС КЪ ФЪ-
 МЪКЕ МЪК ШІ КЪ ТОТЪЛ ЖЪПЪНЪСАІ СЪАН НЕГЪЦТОРЮА УТ ТРЪ-
 ГОВИЦІ. ДЕ А МЪК БЪНЪ ВЪЕ. КЪМ СЪІ ФІС ЦІГАНЪ ДЕ МОШІЕ. ШІ
 ДЕ СТЪЗМОШІЕ. ШІ МАМ ВЪНДЪСТ ДЕРЕПТ СЪ КАЛ ШІ ДЕРЕПТ. Х ДЕ
 БАНИ ШІ МІАЪ ДАТ ХІЕРЪ. К. УКА ДЕРЕПТ Т ДЕ БАНИ. ДЕ МІАМ
 ФЪКЪСТ ЧОКАНЕ, ШІ МІАЪ ДАТ У ПЪРЪКІЕ ДЕ ФОІ ДЕРЕПТ СЪ ГАЛ-
 БІНЪ. ШІ АЪ ФЪСТ МЪАЦІ УАМЕНИ БЪНІ КЪНД АМ ФЪКЪСТ АЧЪСТЪ
 ТОКМЪЛЪ. ШІ МЪРЪСРІІ. АНДРЪІ. УТ ДРАГОСЛЪВЕНІ. І ІЛІЕ
 І КРЪЧЪ КЪЛДЪРЪР. І СЪАН КЪЛДЪРЪР. І ШЪРЪЯН. І ГРОСЪЛ.
 І СЪАНКЪЛ УТ ВРЪСТІЕНЪЦІ. І СЪПРЪ УТ МИХНЪЦІ. І
 СЪРЪВЪЛ. І НІКЪЛАІ ДІНГІЛІЕ УТ ТЪЪЛЪЦІ. І БРЪТ. РЪША.
 І СЪАНЧЪ. І НЪКЪШЪЛ. І РЪПЪ ЦІГАНЪЛ БЪНЪ АС ДУМИТРУ
 ЦІГАНЪЛ ШІ МЪТЪШЪСА, ШІ АЪ ФЪСТ АЧЪЦІ УАМЕНИ БЪНІ АА
 АЧЪСТЪ ТОКМЪЛЪ. КЪМ СЪС ТОКМІТ ДЕ А АЪІ БЪНЪ ВЪЕ СЪІ ФІЕ

ЛИМЪЛ УВРЕАКЪКЪ ПРЕ СЛИНЪКЪКЪ, ТЪЛМЪЧИТОРІІ ДАРЪ АИ АЧЪШІИ
 СФНЪТЕ СКРИПЪСРІИ ПРЕ АЧЕЛА АЪ АЛЕСЪ МАИ АДЕВЪРАТЬ, ШІ АЪПРЕ
 АЧЕЛА АЪ ШІ ТЪЛМЪЧИГ.

*) Veđi Archiva istorică a Romăniei de d. Hasdeu T. I. 1. p. 128.

ЦИГАН ЛС СТАН негсцторсѧ. ши ел ши фзмѣ лѧи ши ам скрѣ
 ес ѠДРШЦЕ грзмзтѣк влѣт ѡзрл. ши фзрз ачеѣи
 вѧні че сзнт маі ссѣ скрѣши ам маі лѧат ес ДѢМИТРС ЦИГА-
 НѢЛ СГ. ѡ. ДЕ МАМ ПЛЗТИТ ДЕ ѡН ТѢРКС ДЕ ЧЕ МѢА КЗѢСТ А-
 снпрз. (Peceti).

Tisména, 1669, noembre 21, hărtiă.

Mihailū din Groşeni, în înţelegere cu alţi moşneni, amane-
 ţează proprietatea sea din acestū satū monastirii Tisména în
 suma de 7 taleri, cu cari să pôta plăti *mîerea împărătescū*
 şi banii haracîului pentru satulū întregū, érá dreptū dobândă
 cede monastirii cositulū fênaţelorū.

(Arhiva Statului).

ЛДЕКЗ ЕС МИХЪИЛ ДЕ ЛН ГРОШЯНИ. скрѣюу ши мзр-
 тѣрѣескѣ вѣ ачеста лл мѣѡв запис ва сз фѣе де вѣнз кредин-
 цз лл сфзнта мзнзстѣре ТИСМѢННА. ши лл мзнл пзрѣнтелѣи
 архѣимандрѣтѣсѧи ЦѢТРОНѢ ши лл тот сзворѣл. сфѣнтеі мз-
 нзстѣрѣ. кѣм сз се ѡѣе кз мѣѧѣс фзкѣт вѣне де мѣѧѣс дѧт. вѧні.
 талери з (7) де мам плзтит. де мѣѧѣ лнпзрзтѣскз. ши де
 вѣрѣл харачѣсѧи. де ам дѧт пентрс сѧтѣл Грошѧнѣи. ѡр кзч
 мѣѧѣс фзкѣт вѣне де мѣѧѣс дѧт ачеѣи вѧни че скрѣе маі ссѣ.
 пѣсамъ ззѧѡг ѡѧтз пѧртѣ мѣ де мошѣе де лн ГРОШЯНИ де
 прѣсте тот сѧтѣл. де л хотѧрѣ пзн лн хотѧр. кѣ толте лѣвѣ-
 зѣле. лнсз фзрз пѧртѧ. лѧи. ІѢН БЛѧНДСѢ. ѡр алте пзрѣи.
 де мошѣѧ алторѣ фрѧци. де мошѧни. ѡ ам пѣс ззѧѡг пентрс
 ачеѣи вѧні че скрѣе маі ссѣ. нѣмъ дѧт лл невѡѧ сѧтѣсѧѣ. пѣн-
 трѣ мѣѧѣе ши пентрс вѣрѣл харачѣсѧи. ши ѡ ам пѣс ззѧѡг пз-
 нз лл свѣтѣ Дѣмитрѣе. дѣч де вою пѣтѧ дѧ вѧнѣи сз ѡѣс мо-

*) Vezi arhiva istorică a României de d. Hasdeu T. I. 1. p. 95—96.

МОШІА. МАР ДЕ Н8 ВОЮ П8ТѢ ДА БАНІИ. СЗ ДІВЗ АМ ДА ПЗРІНТЕЛЕ
 БАНІ ПРЕ МОШІЕ ЧЕІ ВЛ ФИ ПРЕЦСА, ШИ СЗ ФІЕ МОШІЕ СТЗТЗ-
 ТОДРЕ ЛА СФЗНТА МЗНЗСТІРЕ. ЛН ВѢКЪ ШИ КЗНДЪ АМ ФОСТЪ ФЗ-
 К8Т АЧЕСТА ЗАПИС ЛН СВЗНТА МЗНЗСТІРЕ. ФОСТА8 М8ЛЦИ МАМЕНИ
 В8НИ. КАРІИШ ВОР П8НЕ МАІ ЖОС ПЕЧЕЦИЛЕ. КА СЗ СЗ КРѢЗЗ. ШИ
 ЛН ЛМК ДЕ ПЕЧѢТЕ ПЗСАМ ШІ Е8 ДѢЦЕТСА КА СЗ ФІЕ ДЕ КРЕ-
 ДИИЦЗ. ПИС МЕСИЦА НОЕМ КА ДИ ВЛѢТ ꙗзрои ПИС ТОД8Р Л8Г
 (punerea degetului:) МѢХЪИЛѢ WT ГРОЦІАИИ. † ІАР СЗ
 ВОМ ДА БАНІИ МАІ К8РЗНД ПЗНЗ ЛА ПЦІІ МАР ПЕНТР8 ДОБЗНДА
 БАНІЛ8Р. СЗ ДІВЗ ПЗРІНТЕЛЕ А КОСИ ТОДТЕ ФЗНѢЦЕЛЕ. (Iscăliți):
 † 88 СТВѢАН МОИХ МЗРТ8РІА. † ДОГОФТѢИ КЛІСЕРСА
 † ІАНЪШ М8РѢШАН МАРТ. † ІАНЪШ Л8ГФ WT ГЛ8ГОВА
 МАРТ8Р.

Fără locu, 1679, aprilu 27.

Vel-vorniculă Badea Bălăcénulă însărcinează complectulă
 municipalităţii de la Pitești de a cerceta, decă măcelăria era
 aşedată de mai 'nainte în casele ce cumparase logofătulă
 Necula de la Nedelea fratele Calii dreptă 3 galbini ungu-
 rescii; érá în casă contrariū să siléscă pe Necula de a în-
 tórce casele la proprietarulă primitivă, priimindă banii ina-
 poi de la Calea sora Nedeli, care nu vrea să sufere o mă-
 celăria în vecinătatea locuinţei séle.

(Condica MS. de la Vieroşu, pag. 184 verso).

БЯДѢ БѢЛЧѢН8Л ВЕЛ ВОРНИК СКРИЕМ КАРТѢ НОАСТРЗ ЦІЕ
 Ж8ДЕЦ8 ЛЕ WT ПИТЕЦІІ ЛПРЕВНЗ К8 ПРЕОЦІИ. ШИ К8 ВРОШАИИ,
 КАРЕ СЗНТЕЦІ МАМЕНИ ВЗТРЗНИ АКОЛѢ. ДЗМ8ВЗ Л ЦІРЕ КЗ АИЧѢ
 ЛНАИИТѢ НОАСТРЗ АВ8ТА8 ЛТЕВЗЧ8НЕ ДЕ ФАЦЗ К8 НѢК8ЛЯ ЛО-
 ГОФЗТ8А WT ТАМ (de acolo) ШИ К8 КЯЛѢ СОРА НѢДѢЛИИ

*) Veđi archiva istorică a României de d. Hasdeu T. I. 1. p. 60—61.

пентрѸ Ѹи лок че аѸ кѸмпзрат **ПѸКЪЛЯ** лог. дела **ПѸДѸЛѸ**
 фрaтеле **КЯЛИИ**. дрептѸ Ѹг г. ши цине скаѸне пе ачел лок. нар
 кѸнд аѸ фост акѸм фїинд каса пзринцилор **КЯЛИИ** апроапе де
 ачел лок. ши акѸм пасте пе сѸма еї. нѸ сѸ сѸфере сѸ фїе ска-
 Ѹнеле аколѸ лѸнаинтѸ касїи еи. зиче сѸї лѸтоаркѸ ванїи сѸ стри-
 че скаѸнеле. нар **ПѸКЪЛЯ** лог аша зисе кѸм кѸнд аѸ кѸмпз-
 рат ачел лок. дечї нон не крезѸнд ничї пре ѸнѸл ничї пре а-
 тѸл. чи ам дат пе сѸма воастрѸ чи сѸ кѸѸтацї лѸ време че
 веци веѸѸ картѸ ноастрѸ. вої сѸ вѸ стринѸецї тоцї лл Ѹи лок
 сѸ кѸѸтацї ши сѸ адевзрѸцї пе мзрѸнтѸл. фѸр де фѸцзрїе.
 кѸнд аѸ кѸмпзрат **НекѸл** ачел лок дела **ПѸДѸЛѸ** фрaтеле
КЯЛИИ. фостас скаѸнеле фѸкѸте аколѸ аѸ фѸкѸтѸлѸс **НекѸл**.
 дѸпѸ че аѸ кѸмпзрат локѸл. дечї прекѸм вецї мзртѸрїцї ши вецї
 адевзрѸ кѸ сѸфлетеле воастрѸ. ши дека ва фи прекѸм зиче
НекѸл сѸшї цїе **НекѸл** локѸл кѸ вѸнѸ паче нар де ва фи пре-
 кѸм зиче **КалѸ** сѸи лѸтоаркѸ ванїи **НекѸлїи** лѸлпїї. ши прекѸм
 вецї лї вецї токми шїи вецї ашѸзл. аша сѸ ле флѸецї ши
 скрисорї лл мѸнеле лор де лѸпѸкѸѸѸне. ачаста скрїем, ап кѸ лѸт
 ѸзрпѸ : †

c) MOLDOVA.

a) *tipărituri.*

I. КАРТЕ ромѸнѸскѸ де ЛѸВѸЦѸТѸРѸ.

Tipărită in Jasi la a. 1643, in foi, III foi. nepaginate in
 ainte, 384 paginate și IV nepg. in mișlocu, și alte 116 pa-
 ginate in urmă.

Titlu: Карте ромѸнѸскѸ де ЛѸВѸЦѸТѸРѸ дѸменечиле прес-
 че ан. ши лл прлзниче лѸзрѸтеїи. ши лл свенци мѸри. кѸ

*) *Vezi Chrestomatia Cipariu p. 204—210.*

зиса ши кс тоатъ келтѣла лс Васіліе Воиводѣа ши домнѣа цържи Молдовей ди л мѣате скриптѣри тѣмжичитъ, ди л лимѣа словенѣскѣ пре лимѣа ромзнѣскѣ. де Варлаам митрополитѣа де цара молдовей л типарюл домнѣск. л Иши л мѣнжстирѣ а треи стѣители. дела хс̄ ахмг.

Din prefața I. Ксвѣнтъ лпрѣснѣ. кѣтрѣ тоатъ Семенциѣ Рѣменѣскѣ . . . Іѡ ВАСИЛІЕ Воивод. кс дарѣа лши дм̄ѣзѣа цѣиторю, ши бириторю. ши домнѣ а тоатъ цара молдовей, дар ши милѣ, ши паче ши сп̄сеніе а тоатъ семенциѣ ромзнѣскѣ прѣтѣиндерѣ че сѣ афлѣ православночи лтрачѣста лиѣмѣз. кс тоатъ инимѣ чѣрем дела домнѣа дм̄ѣзѣа ши изѣзвиторюл нострѣ Іс̄ хс̄. Ди лтрѣ кѣт сѣл лдѣрат дм̄ѣзѣа ди лтрѣ мила сѣ де нѣс дѣрѣит дѣрѣим ши нон ачѣст дарѣ лимѣи ромзнѣчи. карте пре лимѣа ромзнѣскѣ лтѣю де лѣдѣз лши дм̄ѣзѣа. дѣпѣ ачѣ де лѣзцѣтрѣ ши де фолос сѣфлетелор православночи. сѣ ѣсте ши де пѣцин прец, лрѣз вои сѣ ѡ примици нѣ ка оун лѣкрѣ пеменѣск че ка оун ѡдор черѣск. ши при лѣз четинѣ пре нон помѣници ши лтрѣ рѣга воѣстрѣ пре нон нѣ оунѣрѣци ши хици сѣзнѣтоши.

Din II. Смеритѣль Архїеп̄скп Варлаам ши Митрополиѣоул де Царл Молдовей ксвѣнтъ кѣтрѣ четиторю.

Де марѣ жѣле, ши де марѣ минѣне лѣкрѣ ѣсте, ѡ юбите четиторю. кѣндѣ тоате фѣптеле черюлѣши ши а пѣмѣнтѣлѣши, лѣлѣ ши мѣргѣ тоате картѣш лѣ сорокѣа ши лѣ марѣина сѣ лѣ картѣ лѣцѣлѣчнѣ чѣ вѣчникѣ лѣс фѣкѣт . . . кс мѣате мли вртѣс лимѣа нѣлстрѣ ромзнѣскѣ че наре карте пре лимѣа сѣ. кс неѣое ѣсте а лѣцѣлѣце картѣ лѣцїи лимѣи. ши ши пѣнтрѣ липѣа дѣскалїлор ѡа лѣзцѣтрѣей. кѣт лѣ фѣст лѣзцѣндѣ маи де мѣлтѣ вѣѣме, акмс ничѣ атѣта нїме нѣ лѣлѣз. пѣн-

трачѣ де невоє мѣсѣ фост ка оун даторник че синт лѣ дмѣзѣ
 кѣ тлалнтѣа че мѣсѣ дат сѣми поч пѣзти даторїа макарѣ де
 кѣт пѣзѣ нѣ мѣ дѣк ѣ каѣ чѣ де лѣт а мошинорѣ мѣен. а-
 дѣнѣтам ди ѣ тоци тѣлковничїи свентеи ѣвѣглїи дасклїи бе-
 сѣричїи ноѣстре ши дѣкам скрис. арѣтѣтам мѣрїен салѣ право-
 славникѣлѣи домнѣ Иѣ Василїе Ровводѣа кѣ мѣла лѣи дмѣзѣ
 Домноуѣ цѣрѣи молдовен. мѣрїа са ка оунѣ домнѣ крецинн ши
 вѣгочствивѣ. ши юбиторю де бесѣрикѣ грижиндѣ ка оун стѣпѣн
 вѣн де фолосѣл шинаорѣ лѣи хѣ нѣ нѣмаи пентрѣ чѣлѣ трѣпѣши.
 че ши пентрѣ чѣлѣ сѣфлетѣши. де ѣнде сѣнѣгрѣ дмѣзѣ кѣ мѣ-
 на са чѣ пѣтѣрикѣ лѣ арѣтѣт мѣрїен салѣ спре ачѣста лѣкрѣ
 ѣдерѣптѣторю. прѣ ѣсвѣнциѣлѣ пѣринѣ Пѣтрѣ Могила фе-
 чорѣ де домнѣ де мѣлдова. Архїѣпѣскпѣ ши митрополитѣ Кїе-
 воулоуи Халлчѣлѣи ши а тоѣтѣ росїа. карѣлѣ пре пофѣта мѣ-
 рїен салѣ. лѣ тримѣсѣ типѣрюлѣ кѣ тоѣте мѣщѣршѣгрїлѣ кѣте
 трѣвѣбѣскѣ. спре карѣ лѣкрѣ мѣрїа са домнѣлѣ че скрїѣ маи сѣѣ
 Иѣ Василїе Ровводѣа кѣ дарѣа лѣи дмѣнѣзѣ домнѣлѣ цѣрѣи мол-
 довен. кѣлтѣмѣлѣ несокотитѣ спре тот лѣкрѣлѣ типѣрїен лѣ дат.
 ши ашѣ кѣ дарѣа лѣи дмѣзѣ дѣпѣ ѣчѣпѣт амѣ вѣзѣст ши
 свѣрѣшитѣлѣ.

§. 91. Дѣменека фарисѣлѣи ши а вѣмѣшѣлѣи. ѣвѣглїа ди
 ѣ лѣка ѣ шпѣтѣ вѣчи ши ноѣж де капѣте.

Зисѣ домнѣа пѣлѣа ачѣстѣ. дои ѣамѣни ѣтрѣрѣ ѣ бесѣ-
 рекѣ сѣ сѣ роѣѣ. оунѣа фарисѣс, ѣрѣ алѣоул вѣмѣшѣ. дѣчи
 фарисѣа стѣтоу, ши ашѣ сѣ рѣга ѣтрѣ сине. доамнѣ дѣс цїѣ
 лѣдѣлѣ, кѣ нѣ сѣмѣтѣ ка алѣлѣци ѣамѣни, апоукѣтѣври недѣрѣпѣци
 кѣрѣвари, сѣс ка ачѣстѣ вѣмѣш. постѣскѣмѣ де дѣври ѣтрѣ сѣп-
 тѣмѣнѣлѣ. ши дѣс а вѣчѣа ди ѣ тот кѣт агонисѣскѣ. ѣрѣ вѣ-

мѣшоуа ста де партѣ нѣ врѣ ниче шкѣи сзш рѣдиче кзтрѣ черю. че сз вѣта лн пѣпть, ши зича. доамне мѣстив фѣи мѣе пѣкѣтосѣлви: тарѣ грѣескъ воаж. кз погоарѣ ачеста ман дирепть л каса са, де кзт ачела. кз хѣе чине чела че сз ва лнѣлца смерисзѣва. тарѣ чела че сз ва смери лнѣлцасзѣва.

Лвзцѣтѣрѣ . . . лтрачѣа врѣме ава шѣнчнѣ жидѣвѣи, де постѣа долѣ зиле лтро сѣптѣмзнѣ, ши да бесѣречен азѣча ди л тот кѣт ава. пентрачѣ ши фарисѣлъ ачела сз лѣоуда, кз постѣще ши дѣа зѣчѣа лви дмѣзѣс ди л тотѣ ди л кзт арѣ. Лоукрѣрилѣ лви коу адеѣжратѣ ѣра вѣне. тарѣ гѣрѣа боу ра: кз чѣлѣа че фѣче ачѣсте лѣкрѣри, исз каде сз юбаскѣ стрѣиноуа, ши кѣноскоутоуа. ши сзи хѣе милѣ де тѣци коумѣ ѣра авраамѣ. тарѣ ачеста клеветѣа пре дѣпроапеле сзѣ, шиа шсиндѣа. ши пентрѣс вѣнѣтѣциле сале сз мѣндрѣа. пентрачѣ дара лви ноу фѣс прѣимитѣ де дмѣзѣс. кѣ мѣстенѣа мѣндрѣоуаи тѣсте ка ш ранѣ лви дмѣзѣс. ши де постѣлъ лоуи зиче ісаил пррѣкѣ, нѣ ачеста постѣ аѣ алѣсѣ дмѣзѣс. дѣчи ниче постѣлъ лви, ниче дара лви, фѣс де вроу л фолосѣ. Яскоулатѣци дѣкмѣ ши рѣга влѣжшѣлѣс. карелѣш адоусѣ аминте де пѣкателе сале, ши стѣтѣ департе, ши сз оучидѣ л пѣепть, ши коу ачѣсте коувинте сз роуга ши грѣил. доамне кѣрѣцѣцѣемѣ мене пѣкѣтосѣуа. кѣ нѣ сѣмть дѣстониѣ сз стал ши сз кавт кѣ шкѣи мѣен кзтрѣ черю, пентрѣс моуацѣма пѣкатѣлѣр малѣ. кз сѣа лмѣлцит фѣрѣ де лециле малѣ, мли вѣртѣс де кзть нѣсѣпоуа мѣрѣен. ши рѣзѣтѣциле малѣ аѣ кѣврѣшитѣ прѣсте пѣроуа капѣлоуи мѣѣс. лнѣинтѣа та стал стрѣлѣжѣтѣциле мѣле, аѣзѣ кз карциле сз вѣрѣ дѣшкѣде ши вѣр хѣи скрѣсе тоатѣ сѣспѣинилѣ сзрѣчилор. ноу тѣсте ниче оун лоукрѣс, ниче оун гѣндѣ

сз нору шїи тс дм̄зъса мїес а ржспоунде намь врѣме а фочу
 ци намь оунде. ꙗ черю нори лобь. ꙗ пзмжнтъ мз темь сз
 нору мз кмва лнгицѣ, вѣззндъ флптеле мале чѣле рѣле. пентр-
 ачѣ амь ксрсь кзтрѣ тине, мл̄стиве деспситоаре, ши юбиторь
 де вамени доамне. ши кс лкрѣми мѣ рогь, кѣрѣцѣшемѣ мене
 пѣкѣтосель моуате сзмтѣ пѣкѣтеле мале, че мила та пасте
 мѣи маре дела вамени нору пасте поутицѣ, ка сз мѣ спѣ-
 сзскь єс. ꙗрѣ мл̄твиреи тале пасте пѣтинцѣ шачаста. кз пен-
 троу пѣкѣтѣши ли венить, де ꙗчерю пре пзмжнтѣ, ка сзи
 кеми спре покжнцѣ. дечи нс мѣ лѣса ниче пре мене ꙗ де-
 шерть. че мѣ прїимѣще ши пре мене, че казѣ кс смиренїе ши
 кс лкрѣми кѣтрѣ свенцїл тл. Пентрачѣста коувенте, че ле
 грѣи вамѣшвль коу лкрѣм ши кс смиренїе, фзкс соуфлетоуль
 лѣи роадѣ де лоукрѣре коуне. ꙗрѣ фарисель кс квинтеле лѣи,
 ка кс оун вѣнтѣ море скоутсрѣ тоатѣ роада чѣ вѣнѣ а соу-
 флетелоуи сзс. пентрачѣ ꙗтрѣ тотѣ мл̄стивель ши дирептоуль
 цюдець дм̄зъс. пѣкти амзндорѣр кмору сз каде кѣте оунѣа
 кзроуаши ди ꙗнши. пре фарисес ди ꙗ коунѣтата мзндрїен
 лѣи погорзль ꙗтрѣдзнксл смиренїен. ꙗрѣ пре вамѣшв ди ꙗ
 сзрѣчїа смиренїен лѣи, ꙗнѣлцѣ ꙗтрѣ коунѣтата сп̄сенїен.
 ши сз ꙗпѣс скриптсрѣ че грѣаще дм̄зъс микшюрѣсѣ пре шмь
 шиль мѣрѣще. кз пре фарисес микшюрѣл, кѣчи кѣчи кз сѣ
 ꙗдирептѣ пре сине. ꙗрѣ пре вамѣшв ꙗдирептѣл, пентрс кѣчи
 кз сѣ шсинди пре сине. аскоултаци, че грѣи дсминѣзъс дин-
 шїи дѣмзндѣи. ꙗдеврѣ грзескь воѣл, кз вамѣшвл ачеста по-
 горз ꙗ касѣ са маи дирептѣ, де кзтѣ фарисеоуль ачела. кѣчи
 кз фїе кареле чине сз ва ꙗнѣлца пре сине, смерисева, ши чи-
 не сз ва смери ꙗнѣлцѣсѣл.

§. 92. Да сзвѣжта чѣ маре.

Къндѣ фоу венери де взтрѣ сарѣ дѣпѣ чешь дѣде дѣмнѣль
хсѣ сѣфлетоуль ꙗ мзнѣле пзринтелоуи сѣс. къндѣ фѣцирѣ тоци
оучничїи лѣи. ши де фрика жидовилорѣ сѣ аскоунсѣрѣ. ши тоци
кѣношинцїи лоуи стѣтѣсрѣ де парте ди ꙗсѣль. ноумѣи сѣꙗсрѣ
рѣмасѣ пре кроуче рѣстигнитѣ ꙗтре дои тѣхѣри. атоунче вени
Иосифѣ че ѣра ди ꙗ аримадѣи ѡмѣ богать ши денлинте ди ꙗ
сѣатѣл жидовилорѣ, крединчосѣ ꙗтрѣ дѣмнѣль хсѣ. ачѣста дѣкѣл
вѣсоу деспниторюль ши ꙗвѣцѣторюль сѣс пре кроуче рѣстиг-
нитѣ ши де тоци пѣрѣситѣ атоунче сѣ ѡбидѣи. ши сѣ доусѣ
ла пилатѣ де грѣи. дѣми пилатѣ мортѣл ачѣл ѡкѣрѣтѣл, ши
ѡрѣтѣл че ꙗсте ка ѣи виноват рѣстигнитѣ ши ка ѣи стрѣинѣ
пѣрѣситѣ. дѣми сѣракѣл ачѣста ши рѣстигнитѣл. кас ѡвоутѣ
ѣченичи ши лѣс пѣрѣситѣ дѣс фѣцитѣ. немикѣ лоуѣрѣс марѣ
ноу чею, че поуцинѣ рѣрѣзменте мѣ роѣ. дѣми троупоуль лоуи
Исѣ чель вѣтоутѣ ши фѣрѣ де милѣ оучисѣ. ши шкѣѡпитѣ ши
коу кѣноунѣ де спини ꙗкѣнѣлат. кѣ ѡцѣтъ ши кѣ хѣаре адѣ-
пат. ши коу кѣе пре кроуче пѣтроуꙗсѣ сосѣѣи домне пилатѣ
моунчилѣ сосѣѣи молртѣ час лѣат. ꙗтѣ сѣ потоли завистїл
жидовилорѣ, ши сѣ ѡстои мзнїл фарисеилор. ши сѣ ꙗплоу вод
кѣртѣларилорѣ. дѣми ачѣсть троупѣ фѣрѣ де пѣкатѣ алоуи
Исѣ час ꙗблатѣ пре марѣ ка пре оускатѣ. ши вин ди ꙗтрапѣ
дѣ фѣкоутѣ ши кѣ поуцинѣ пѣзине пре моуци дѣ сѣтѣратѣ.
дѣми троупѣль, ачѣста, час фѣкоутѣ ѡрѣи кѣ ѡки, ѡлоцїи кѣ
пичоаре драчїи ди ꙗ ѡамени дѣ гонит. ши морцїи дѣ ꙗвисѣ
аскоуатѣ пѣцинѣ рѣрѣзменте, шим дѣ голѣль ачѣста кѣ пен-
троу нои сѣ голи. дѣми мортѣл ачѣста кѣ пентрѣ нои моури.
дѣми некѣноскоутѣл ачѣста кѣ еѣль кѣносѣ чине ꙗсте. ꙗчѣста

ДѢКА АВЪИ ПАЛАТЪ, АТЪИЧЕ СЪ СМЪИЛИ ШИ ДѢДЕ ТРЪПЪЛЪ ЛОУИ ІСЪ.
 ТАРЪ ІУСИФЪ ЛОУЖ ТРОУПОУЛЪ СВЪЦЪИЕИ САЛЕ А ДОМНЪЛОУИ ЛОУИ ХЪ,
 ДЕ ПРЕ КРОУЧЕ, ДПРЕОУНЪ КЪ НИКОДИМЪ ШИЛЪ ВЪЗЛИ ДТРО ПЪНЪЛЪ
 КЪРАТЪ КОУ ОУНСОРИ ДЕ МИРЪ.

II. ШЪПТЪ ТЪИИИЪ*)

Tipărite în Iași la a. 1645. în 4°, IV foi nepag. dinainte, și 339
 pagine, după care încă 2 sau 3 pagine nepaginate.

Titlu: ШАПТЕ ТАИНЕ А ВЕСКРЕЧЪИ. Типърите кЪ ЛЪВЦЪ-
 ТЪРА ШИ КЪ ТОАТЪ КЕЛТЪСАЛА МЪРЪИЕИ САЛЕ ІУАНЪ ВАСИЛЪЕ ВОЕ-
 ВОДА Д ТИПЪРЮА ЧЕЛ ДОМНЕСКЪ Д ТРЪГЪ Д ТЪШ. ВАТЪ ЗРЪГ,
 НОЕВ. И.

Din Prefață: КЪ МАЪА АСИ ДМЪЕС ІУАНЪ ВАСИЛЪЕ ВОЕВОДА.
 ДМЪНА ЦЪРЪИ МОЛДОВЕИ... КЪ АДЪВЪРАТЪ АВКРЪ ІАСТЕ КЪТЪ РЪСАРЕ
 СОАРЕЛЕ ЗАРА ШИ АВМИНА АСИ. МАИИТЕ ЛОВЪШЕ Д МЪИЦЪИ ЧЕИ
 МАРИ. ТЪРНЪРИЛЕ ШИ КОПАЧЪИ ЧЕИ ДНАЛЦИ АВМИНЪКЪХЪ ДЪЧЪИ ШЕ-
 СВРИЛЕ ШИ ВЪИЛЕ. АША ДТРАЧЕЛА КИП. ДОМНЪА МЪРЪИИ ТАЛЕ, КЪ
 АЧЪСТЕ ШЪПТЕ ТАИНЕ, КАРИЛЕ ЛЪИ СКОС ШИ ЛЪИ ДАТЪ Д ТИПЪ-
 РЮА МЪРЪИИ ТАЛЕ. ДТЪИ АУШЪЦЕ ДТЪРЪ ЧАТА ЧА ДНАЛТЪ СВФЛЕ-
 ТЪКЪХЪ. ДТЪРЪ АРХЪИЕРЕИ ШИ Д ПРЪВЦЪИ, ДЕ АВМИНЪКЪХЪ, ШИ Д ДИ-
 РЕКЪТЪТОРЪА ЧЪ АВМАСКЪХЪ Д ДОМНИ ШИ Д БОГАРИ, ДЪЧЪИ ШИ ДТЪРЪ
 ЧЕИ МАИ МИЧ, АУШЪЦЕ АВМИНА ШИ КЪЛДЪРА. ДЕ АВМИНЪКЪХЪ ШИ
 ДКЪЛЪВЪШЕ ПРЕ ТОЦИ, КЪТЪРЪ ВОА АСИ ЧЪ СВЪИТЪХЪ... СМЪКРЕИИ,
 ВЪРАААМЪ, АРХЪИЕПЪСКЪПЪ И МИТРОПОЛИТЪ СВЪАВСКЪИ.

§. 94. КЪТЕ ТАИНЕ СЪИТЪ.

ДТЪА ТАИНЪ ІАСТЕ, БОТЕВЪА. ЯДОЛЪ МИРЪА. ЯТРЕА ЛИТОУРЪ-
 ТЪА, КЪМЕНЕКЪТЪРА, ТРЪПЪА ШИ СИИЦЕЛЕ АСИ ХЪ. Я ПАТРА ПРЪОУ-

*) Vezi Chrestomatia Cipaiiu p. 212—216.

цїа. Я чинчѣ покзинца. Я шѣса кнѣснїа. Я шѣпта маслеле.
че слѣжескѣ превцїи ла волнав.

Ячѣсте шѣпте тинне сз дпреоунѣ кзтрѣ чѣле шѣпте
дарѣри а дхѣлѣ свзнтѣ. карїле сѣпть кипѣре взѣсте ши атинсе,
варѣж л сѣфлетеле крединчошиаор дарѣриале лѣи дмѣзѣс чѣле
невзѣсте. карїле сзнт токмите ши дате де ла домнѣла нострѣ
Іс хс.

Пентрѣ че сзнтѣ товмите тиннеле. Лтзю ка сз сѣ кѣ-
ноаскѣ сзмнѣла челора че сзнтѣ лдевзраци фїи лѣи дмѣзѣс, кѣ
чела че сз дпреоунѣ ачестора тинне, тѣсте л весѣрека лѣи
дмѣзѣс, лтзю мздѣлар ши дѣпѣ дар фїю лѣи дмѣзѣс. Я доа
ка сз лвем сзмнѣла крединцен ноастре лтрѣ дмѣзѣс лтзритѣ,
кѣ крединца ши кѣ фапте вѣне пентрѣ мзнтѣснїца ноастрѣ чѣ
вечникѣ. Я треа ка сз лвем лѣкѣ спре вендекарѣ пзкателор
ноастре.

§. 95 Че требѣше ла ботезѣ. глав. д.

Япз сзнгѣрѣ кѣратѣ не аместекатѣ кѣ датѣ немикѣ. ши
превт сз свинцѣскѣ. кѣ молитвеле чѣле де ботезѣ. фоарте
вїне ши кѣмѣ сз каде дѣпѣ кѣм типикѣше аколѣ. ши нзнаш
православник ка сз л прѣнѣла ди л мзла превтѣлѣи. дѣпѣ
пѣтѣрѣ кѣвинтелор че ле ва зиче превтѣла кзнд ва тоурна апа
пре проункѣ де треи ври зїкзндѣ, фїз имѣ. . . . Кѣ ачаста
нащере ди лтрапѣ ши ди л дхѣла свзнт сз лпакѣ шмѣла кѣ
дмѣзѣс, ши сз дѣ лтраре ла лпзрзцїа черюлѣи. дѣпѣ кѣвзнтоул
мзнтѣвиторюлѣи хс. чела че нѣ сз ва наще дїнтрапѣ ши ди
л дхѣла свзнтѣ. нѣ ва лтра ла лпзрзцїа черюлѣи.

гл. ѳ. Ячаста тиннѣ нѣмаї де ш датѣ сз ла. нарѣ доарѣ
нѣ сз млі поате лоуа кѣ кѣм нащем дзнзварѣ трѣпѣше,

а доварѣ нѣ пѣтем. а шѣ ши дѣнзварѣ не котезѣм ши нащем
сѣфлетѣще, тарѣ а доварѣ нѣ пѣтем. Да котез аѣ фост лдола
кипрѣ шѣчна л бесѣрекѣ, кѣндѣ аѣ фостѣ котезѣндѣ, оуѣи
аѣ афѣндат пре шѣм кѣ тотѣл лтрапѣ, алѣи нѣмаи деспрѣ
члѣ тѣрнат дѣс скѣлат пре шѣм. тарѣ амѣндола шѣчнеле
сѣнт лтрѣн кип, ши фак котез адевзрат, кѣ ши Петрѣ апѣль
кѣндѣ котезѣ лтро шѣн гѣ де шѣмени, нѣ полте хѣи пре тоци
афѣндат лтрап. тарѣ свѣнцѣи штеци аѣ дат лѣвцѣтѣрѣ л
треи афѣндѣтѣри сѣ котѣсе проуѣкѣль.

§. 96. кѣте пѣрци арѣ покѣнѣца. гл. аѣ.

Треи. лтѣл парте лѣсте лфрѣнѣера инѣиѣи. Ядола испо-
ведѣниѣ. Ятреѣ лѣкрѣль. адекѣ фапѣтрѣиле чѣкле бѣне. ши ачѣсте
парци, оуѣна фѣрѣ де алѣа, нѣ се полте фѣче покѣнѣца лтрѣгѣ,
ши кѣмѣ сѣ каде.

Ачѣсте треи парци де покѣнѣцѣ, сѣлѣ афлатѣ ши лтрѣ,
шѣменѣи дела нѣнѣвѣл. кѣндѣ мѣрсе ла дѣнши Юѣла прѣрокѣ, де
ле мѣртѣрѣиси кѣвѣнтѣла лѣи дѣмѣзѣс кѣ пѣнтрѣ мѣлѣцима фѣрѣ
де лѣцилорѣ ва прѣпѣди дѣмѣзѣс четѣтѣл лор. Ятѣнѣ лпѣзратѣль
нѣнѣвѣи, дѣде лѣвцѣтѣрѣ л толѣтѣ четѣтѣл де шѣсе. Тотѣ шѣ-
мѣль сѣ сѣ лтодрѣл чѣнѣш дѣ л кѣла лѣи чѣ рѣл.

§. 97. Пѣнтрѣ чѣла че ва мѣнѣка карне мортѣчѣнѣл, сѣлѣ
де фѣрѣ сѣлѣатѣкѣ гл. лгѣ.

Ѡри чѣне вѣ мѣнѣка карне де добитѣк мортѣ. сѣлѣ алѣтѣ
стрѣвѣ, чѣль спѣргѣ лѣпѣи, сѣлѣ де алѣтѣ хѣдрѣ, сѣлѣ пасѣре, кѣ-
мѣи вѣлѣтѣрѣль, сѣлѣ алѣтѣ пасѣри че нѣ сѣ мѣнѣлѣкѣ. сѣлѣ карне
лнекатѣ че вѣ фи нѣдѣшѣнтѣ, тарѣ нѣ ва фи сѣнѣеле вѣрѣсѣтѣ
кѣ хѣрѣ. сѣлѣ сѣнѣе спрѣженѣтѣ. сѣлѣ алѣтѣ жѣганѣи, че сѣ гѣ-
сѣскѣ ла ѣдѣлѣ, кѣмѣсѣ кѣвѣлѣчѣи, брѣлѣеле сѣлѣ алѣтѣ лѣкѣменѣ.

ачестора. де ва фи превт сз фїе лепздатъ де превцїе. тарж де ва фи мирѣнь, в ан, ва сз нс се ксминиче, ши сз факз пост ши рсгж, ши алте взнзтзци.

§. 98. Пентрѡ шмслъ че ва фи морть, ши вор зиче шамени кз тасте взрколакъ. г. лж̄.

Ичеста лскрс зикъ шамени чен проши. тарж ниче лтрѡн кипъ нс полте сз фїе ачеста взрколак че взрндъ дїаволслъ сз амжцѣскж пре шамени. сз факж лскрсри ксм нс сз кде, пентрѡ ка сз сз мзнїе дм̄ззс лсспра лоръ. фаче ачеста сѣмне. ши де мслте шри ноптѡ аратж шаменилоръ. оунора де ле паре, кз вждъ кс лдевзратъ пре вре знъ шмъ де карїи тас фостъ коуноскандъ маи дѣинте. ши лжж гржескс кс джнск. алцїи тарзшь вждъ л сомн вице, оуне ши алте, зне дате вждъ л кале. оунде лблж де батжмж пре шамени. ш вли де невзнїа лоръ сзрачїи. чел морть л че кипъ сз шморж пре чен вїи, нс да дм̄ззс сз фїе ачеста лскрс.*)

III. ПРАВИЛЕ ЛПЪРЪТЪЦИ. **)

Tipărite în Iași la a. 1646, în foi. III foi nepag. înainte, 186 paginate. și XIV nepag. în urmă.

Titlu: Карте ромжнѣскж де лвзцжтсрж дела правилеле лпързтѣши ши дела алте цсдѣце. Кс зиса ши кс тоатж келтсїала. лши ВАСИЛИЕ БОИВОДУЛ. ши дмнслъ цържи Молдовен ди л мслте скриптсри тжлмжчитж ди л лимба Иленѣскж,

*) Numele autorului se află în capătul textului pag. 317 de desupt așa: Много грѣшнїи, инеклжчимїи рае євсгратїе быв Логофет. трсдо лквезное.

**) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 216—222.

пре лимба Ромѣнскѣ. ꙗ типарюа домнескѣ сас типзрить ꙗ
мзѣжтирѣ а треи Стїиле ꙗ Иши дела хс̄. ах̄мѣ.

Din Prefaṭă: Тоць чед че сзѣтъ креѣини прѣвославничи
чине ва чети ка сз ꙗцелѣгѣ. . . Дрепт ачѣа ши аа нострѣ прѣ
лвминать ꙗтрѣ креѣинзтате ши ꙗтрѣ креѣинцѣ Иван Василѣе
Коевода Домнѣа ши кирѣиторюа цзрѣи Молдовеи врмзнд врма че-
лвр вѣни ши ꙗцелепци Домни сокотиндѣ непѣтинца ши сзѣви-
чѣна ачестѣи локѣ, ши ꙗпѣчинара извоарѣлор свинтелор скриптѣри
ши а алтор ꙗвзцѣтѣри. ши вѣноскѣндѣ невода че ва вени ши
скѣдѣра асѣпра ваменилор че вор фи азѣвитори ꙗ цара Молдо-
веи. Фѣиндѣ фзрѣ ꙗвзцѣтѣрѣ. вор фи де прѣвѣра ꙗсѣтацѣ ши
липсиц ка ши вѣмь аре фи ꙗтрѣи локѣ сзѣчетосѣ фзрѣ де апѣ.
ши маи врзтосѣ вѣвзндѣ недрептѣциле ши асѣпрѣлеле мишенлорѣ.
кареле факѣ чен неꙗвзѣаци ши неꙗцелегѣторѣи. дирегѣторѣи ши
цѣдѣцеле депре аа тоате скѣвнеле Молдовеи. дрепт ачѣа вѣ
мѣлтѣ вѣрзѣѣе сас невоит Мзрѣа сѣ. дѣѣ черкат пре мѣлте
цзрѣ. пѣнѣ аа ꙗдирептат Дмнѣѣсѣ дѣѣ гѣсит оамени ка ачѣ.
даскали ши Философи дѣѣ скос ден кзрѣциле елинеѣи. ши азѣти-
неѣѣ. тоате токмѣлеле чѣле вѣне. ши цѣдѣцеле челор вѣне кре-
ѣини ши свинци ꙗпзрѣа кариле ка в лвминѣ лвминѣѣѣ ши
аратѣ тот лѣкрѣа челор ꙗтѣнекац ши проѣи ши не ꙗвзѣац ка
сз вѣноскѣ стрѣмѣѣтатѣ тѣтѣрорѣ. ши сз цѣдече пре дирептате.
Кареле сз вѣамѣ акмѣ Правилеле ꙗпзрѣтеѣѣ. ачѣста ꙗцелепчѣни-
ши ачѣста ꙗвзѣтѣри нѣѣ датѣ ши нѣѣ азѣсат нѣѣ тѣтѣрор
родѣли Ромѣнескѣ ка сз не фѣе нѣѣ де прѣвѣра. извор де вѣѣацѣ,
ꙗ вѣчѣ нескѣѣѣѣ ши не сврѣзшитѣ. дѣпѣ токмала ши невоинца
Мзрѣи сѣле Домнѣаши дѣтѣсѣа ꙗвзѣтѣрѣ ши мѣе вѣни маи
микѣ ши ниче де в трѣѣѣ а Мзрѣи сѣле рѣѣ. вѣстрѣѣе вѣѣ

Логофеть, де ам скос ачасте Правиле ши лѣм тѣмъжитъ ден скрисоаре гречаскѣ пре лимбѣ Ромѣнѣскѣ ка сѣ поатѣ дѣ-лѣце тоци.

§. 99. Пентрѣ пасгари etc.

а. Кадесѣ а тѣт пасгарюл, сѣш аре ши сѣш лѣкрѣсе пѣмѣнтѣлѣ. кѣ дирептате, тарѣ сѣ нѣ кѣмѣ дѣрѣжнѣскѣ а еши ден хотарѣл сѣш сѣ апѣче хотарѣл дѣпроапелѣши сѣш.

г. Ърѣчине ден пасгари. де ва дѣтра дѣ пѣмѣнтѣлѣ алѣтѣлѣ дел ва ара саорул ва ши сѣмѣна ши нѣ ва фи дѣтрекат пре стѣпѣнѣл пѣмѣнтѣлѣши. дѣм дѣвѣцѣтѣрѣл ва сѣ нѣ а немикѣ ден трачел пѣмѣнт. ниче пентрѣ мѣнкѣ лѣши ниче пентрѣ дрѣтѣрѣл. ниче ден рода че ва фѣлѣ. ши некѣм алѣтѣ, че ниче сѣмѣнѣца чѣл дрѣнкѣт дѣколѣ. ниче ачѣл ка сѣ нѣ дѣвѣл вое сѣ ш ѣ.

ѣ. Де сѣ вор токми дои пасгари сѣ скимѣ неѣче пѣмѣнтѣрѣи вери нѣш вери веки, ши де се ва афѣл оуѣнѣл де дѣнѣш сѣ фѣе лѣлѣт маи мик пѣмѣнт ши маи простѣ дѣколѣ. сѣ се сокотѣскѣ сѣи маи дѣ ши ден траалѣт пѣмѣнт сѣ фѣе токма. тарѣ де ле ва фи фостѣ токмѣлѣ аша пре кѣм ва фи сѣ нѣ маи дѣ немикѣ.

ѣ. Де сѣ вор токми дои пасгари, сѣ скимѣ нискаре пѣмѣнтѣрѣи деннаинѣлѣ а дои саѣл а треи мартѣрѣи. ши тѣмѣлѣлѣ лор саѣл грѣитѣ сѣ фѣе стѣтѣтѣоаре. ачѣл токмѣлѣлѣ ка сѣ стѣ дѣтрѣгѣл ши адеврѣатѣл, ши неказѣтитѣл.

а. Де сѣ ва фи прилѣжит нескѣши. сѣш дѣпарѣцѣл вре оуѣн лѣкрѣл саѣл вре оуѣн лѣкѣ анде сине кѣмѣл саѣл виче, сѣ сапѣ саѣл сѣл костѣскѣ оуѣнделѣ саѣл алѣт лѣкрѣл чева сѣ фѣлѣлѣ. ла вре ѣн лѣкѣ, оуѣнделѣ ачѣщѣл сѣ фѣе волничѣ сѣ стриче ачѣ токмѣлѣлѣ ши ачѣ дѣпрѣцѣлѣлѣ.

л̄. Де се ва гзси чинева вре снѣ пзсторѣ де ши. сз фїе мблгзндѣ шиле стзпжнсчзс фсриш, ши де ва фи взнѣндѣ фрсптѣл сзш пїарсз симерїа, ши сз фїе кзтстѣ фолрте.

лз̄. Чед че ворѣ фсра павгь. сас херѣ де павгьсас цсгь ши де сз вор гзси. сз сокотѣскз дин че зи сас фсратѣ пжнж л че зи сас гзситѣ дече сз пазтѣскж пре тоатѣ сса, кзте вї аспри карїи факѣ в потроничи де арцинт, сас кзтѣ сз ва да оунзи шмѣ че лскрѣскж пре зи.

мд̄. Де ва лса взкарюа демзнѣцж кос де ла павгар ши ва фи кооул сзнзтос нс ва ава ниче в взтзмзтсрж. парз сара сз ва афла кооуль ас кс пичорсал фрзнт ас корнзл сзритѣ, ас де вре оун шкю шрбитѣ, сас ши люра взтзматѣ сз цсре взкарюаль ксм нас фжкстѣ еа вре оун виклешсгь ши ксмѣ нс ши немивж де взтзмара косас, сз фїе л паче.

на̄. Де ва лтра добитоксал л вїе. сас л помзт ши ва кзда л вре ш гроапж. сас сз ва лпзра л гардѣ ши ва мври. ка сз нс ливж ниче в невое чела кс вїа. сас кс помзтсал.

нв̄. Орѣ че фаль де добитокѣ врзндѣ сз сас престе гардѣ, ла вїе сас ла помзтѣ. ши де се ва лпзра, сз нс ливж ниче в павсбж чела кс гардсал.

об̄. Ячела ча ва тза вїе родитолре, сас ши псори. ачестза сзи тас мзнсал, ши сз пазтѣскж ши павсба. че сз зиче прецсал кзт ва фаче.

од̄. Чед че ворѣ апринде каса шмслши. сас ара кс пжина сас ара кс фжнсал. л пизмж. пентрс сзшѣ рзсксмпере деспре врешн вржшмаш чей ва фи фжкст вре ш рзстате, пре оунїи ка ачед ка сзи арсж л фокѣ.

чг̄. Де сз ва прилежи апа морїи сз лнѣче нескаре пз-

мзнтсри, сас вѣи сас помѣте. ка сз пазтѣскѣ пагсѣа стзпз-
нзль морѣи парѣ де нз сз ста шпритѣ моара.

раї. Чела че ва фсра, фсртсшагь маре. де вара дентзи
сзл спзнзсре.

раг. Чела че ва лса вре знь лскрс де ла каса че арде.
каре лскрс де наре фи лсат, аре фи арсь акола, ачела сз нз
анѣѣ ниче ш чертаре.

са. Каре сасгж саз нзмить ва фсци ден касз лтрачѣ
зи, кзндс саз фзксты фсртсшагс. аз препсц варе ксм, ксм
сз фїе фзксты ѣль ачел фсртсшагь. ацнѣе ши ачеста сзл мшн-
часкѣ. алерѣндѣ дака ва фи фсцитъ, сз сз фїе лскрснь сз нз
сѣ вазѣ некжюри.

§. 100. Пентрс калпсзани чела че фав блни рзи, га. д.

б. Банїи чен рзи сзмт де треи фѣлюри местекзтсрѣ.
че сз зиче лсрвль чел ксратъ че аре фи съ фїе, ѣил спсркѣ
шил мѣстекѣ, арцинтвль ашиѣдере. оунзль аместекѣ кс араме,
лтвль факъ кїар де араме. ши нзмаи кзчел спсескѣ дѣкспра
кс арцинтъ. ачастаи оуна. адош саре фи ши ксраци ш самѣ
де блни, еи фак маи мич дече нз ацнѣгь ла ксмпзнз че пз-
гвззскѣ ваменїи чела чен лс. лтреа ашиѣдере сз кїамѣ мен-
чншошь. пентрс кзче кїпзль ши скриптсра че псне пре дзншь
пасте минчшноасз нз мсте фзкстѣ ден сват кс лвзцзтсра книва
че пре фсриш ка зн лскрс рзс, дрепт ачѣа дѣре фи ши кс-
раци кс немикз местекаци. ши дѣре фи ши де плинь ла ксм-
пзнѣ, тотсви оун лскрс менчюнос ши сз кїамз минчюнос, соцѣ
фсртсшагсани.

сї. Чела че ва взѣи вре зн фаль де блни, фїиндѣ де

араме сѣ арате кѣ тасте де абрь сѣ де арцинтъ. сѣ де ва
вѣпси арцинтѣль сѣ арате кѣ тасте абрь. сѣл шмоарѣ.

§. 101. Пентрѣ чеа че счигъ пре алѣи, гл. аї.

г̃. Бесарека нѣ сѣ спѣркѣ, де синцеле че сѣл взрѣат пре
дерептате парте. че сѣл врѣть спѣрка кѣндѣ сѣл врѣть взрѣ
пентрѣ недерептате ши кѣ нѣпасте абрь.

д̃. Сѣркаре фечолѣ, сѣл ши вздѣж кѣратѣ ши де чинсте,
де ва оучиде при чеа че ва сѣи факѣ силѣ, ши сѣи стриче
фечорѣ сѣл сѣ ш рѣшинѣе. нѣ сѣ ва черта ниче кѣ оун фѣль
де чертѣри. лѣж дел ва оучиде лѣрачель чѣсь чѣс врѣт сѣи
факѣ силѣ. тарѣ нѣ алѣ дѣлѣ.

и̃. Каре мѣаре ва апска сѣѣа карѣатѣшишь. сѣл кѣцит
сѣл алѣ арѣмѣ че ва фи пѣс кѣрѣатѣл сѣпѣь платѣш пентрѣ
сѣш оучитѣ мѣарѣ ши дел ва оучиде мѣарѣ пре дѣнѣ, сѣ
нѣ анѣж ниче ш чертѣре

IV. ЛИТЪРГІА *).

Tipărită, in Jasi la a. 1673, 4-o, XVI. foi nepaginate din
ainte, 34 (l. 36) & 49 paginate in urmă.

Titlu: Дѣѣмѣска литѣргіе. акѣс лѣжи типѣритѣ, рѣмѣ-
наѣе, кѣ мѣатѣ вѣзрѣѣе, сѣнѣцѣлѣгѣ тоѣи спѣсеніѣ лѣи дѣѣѣ
кѣ лѣрег лѣцѣлес. типѣритѣсѣл лѣ сѣнѣта митрополіе лѣ лѣшь,
мѣѣцѣ маи лѣ анѣль зрѣнѣ.

Din Prefața I. Кѣрѣть депрѣвнѣ. кѣтрѣ тотѣ. сѣвинѣѣ
рѣмѣнѣсѣкѣ . . . Іѣлѣн дѣра вѣнѣводѣ. кѣ мѣла лѣи дѣѣѣ дѣѣ
ши шѣлѣдѣвѣторію а тотѣ царѣ молѣдовеи, дѣр, мѣлѣ пѣче, сѣ-
нѣтѣте а тотѣ сѣменѣѣ рѣмѣнѣсѣкѣ тѣстинѣдерѣ че сѣ афѣлѣ

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 204—210.

нтрачасть лимбъ православночь, въ тотъ инема чарем, дела днѣль дѣѣхъ ши избѣхвиторюл нострѣ ѿс. хс. Дин кѣт сѣс дѣсрѣт дѣѣхъ де нѣс дѣрвѣтъ мѣл са, дѣрвѣм ши нон акмѣ де ш дѣтѣ лчест дѣрь лимбѣи рѣмѣнець снѣта лнтѣргѣе скосѣ пре лимбѣ рѣмѣнѣскѣ де пре ѣлинѣскѣ де лѣсѣ лѣи дѣѣхъ сѣ нцѣлѣгѣтѣць, карѣи нѣ нцѣлѣгѣ сѣрѣаще сѣс ѣлинаще. кара прѣимѣндѣ кл ѣн шѣрь чель мѣл сѣсѣмѣ черескѣ, пре дѣѣхъ сѣ лѣсѣдѣц ши пре нѣи лѣ снѣта рѣгѣ нѣ сѣтарець ши фѣць сѣнѣтѣшь.

Дин II. Прѣлѣзминѣтѣлѣи дѣтрѣ ѿс хс. ѿѣлѣн дѣска боеѣвѣдѣ днѣлѣи ши ѣѣлѣзѣиторѣлѣи лѣ тоѣтѣ Мѣлѣдѣѣлѣхѣа . . . дѣтрачѣлѣ кѣп ши мѣрѣа тѣ мѣлѣстѣѣѣ дѣмѣне тѣ неѣѣѣщѣ пѣнтрѣ царѣ мѣрѣи тѣлѣ сѣ ш дѣѣчь лѣ бѣнѣ ши трѣпѣаще ши сѣфлѣтѣѣщѣ ши пѣнтрѣ дѣцѣлѣсѣл снѣтелѣрь кѣрѣцѣи сѣш дѣцѣлѣгѣ пре лимбѣ снѣта ши дѣмѣнѣзѣа сѣка лнтѣргѣе. дѣтрѣ кара дѣстѣ хрѣна чѣ де ѣѣцѣѣ ѣѣчнѣкѣ сѣфлѣтѣѣскѣ, лѣ неѣѣнт мѣрѣа тѣ некрѣѣѣндѣ кѣлтѣлѣлѣ . . . рѣгѣиторѣлѣ мѣрѣи тѣлѣ сѣмерѣтѣлѣз дѣсѣѣѣи мѣтрѣпѣлѣтѣлѣ дѣкѣнѣм кѣ фѣацѣ пѣнѣкѣ лѣ пѣмѣнт кѣ дѣмѣнѣи нѣстрѣ мѣстѣѣѣѣ.

§. 104. ѿѣнѣз рѣстѣ дѣ лѣрѣ.

Кѣ пѣче дѣмѣнѣлѣи сѣ не рѣгѣмѣ. Пѣпорѣл дѣмѣне мѣлѣаще.

Пѣнтрачѣ дѣ сѣсѣ пѣче ши снѣсенѣм сѣфлѣтелѣрь нѣлѣстрѣ дѣмѣнѣлѣи сѣ не рѣгѣмѣ. пѣпорѣлѣ.

Пѣнтрѣ пѣчѣ лѣ тоѣтѣ лѣмѣ, ѣѣнѣкѣ старѣ, сѣѣтелѣрь лѣи дѣмѣнѣхъ ѣсѣарѣчь, ши лѣ тѣтѣрѣѣрѣл снѣчѣѣне, дѣмѣнѣлѣи сѣ не рѣгѣмѣ. пѣпор, дѣмѣне мѣлѣаще.

Пѣнтрѣ сѣнѣта кѣсѣ ачѣстѣ ши карѣи кѣ крѣдѣнѣцѣ ши кѣ ѣѣнѣкѣ ѣѣрѣе, ши фрѣка лѣи дѣмѣнѣхъ дѣтрѣ дѣтрѣ дѣнѣсѣ, дѣмѣнѣлѣи сѣ не рѣгѣмѣ.

Пѣнтрѣ архѣѣпѣскѣлѣз нѣстрѣ, ѣмѣ, чѣстѣта прѣѣѣѣѣѣѣ, днѣ

хс̄ дѣлкониме а тотъ клирѣль ши попорѣль, дм̄нѣлѣи сз не рѣгжмз дм̄не мѣлѣаще

Пентрѣ прѣ вѣнз крединчосз, ши ювитор ꙗ хс̄ дм̄нѣлз нсстрѣ, ѿванз, има : воевода, ши алѣи чинститѣ доамнѣ има : ши де дм̄нѣлз дѣрѣницѣлѣрѣ сзи фѣи, има. Пентрѣ толтѣ полѣта, ши кѣрѣта лѣи, дм̄нѣлѣи сз не рѣгжмѣ. дм̄не мѣлѣ.

Пентрѣ сзлѣ цюторѣкѣе ши сз плаче сѣптѣ пичѣлреле лѣи пре тотѣ пизмѣшѣл ши лѣптѣторюлѣ, дм̄нѣлѣи сз не рѣгжм. Попорѣл дм̄не мѣлѣаще.

Пентрѣ свѣнта лѣксинца лѣчѣста ши л тоатѣ четѣцѣ врѣше ши сѣте, ши прин карѣи кѣ крединцѣ лѣкѣсѣкѣ ꙗтрѣнѣе, дм̄нѣлѣи сз не рѣгжмз.

Пентрѣ вѣнѣ стѣмнѣрарѣ вѣзѣсхѣлѣи, вѣнѣ, рола вѣптѣри-лѣрѣ пѣмѣнтѣлѣи, ши тимпѣре кѣ пѣче, дм̄нѣлѣи сз не рѣгжмз.

Пентрѣ чѣл чѣ лѣоатѣ, вѣлѣторѣсѣкѣ, колѣсѣкѣ, сз трѣдѣсѣ, ши чѣл чѣс ꙗ ровѣе ши де мѣнтѣсинца лѣрѣ дм̄нѣлѣи сз не рѣгжм.

Пентрѣ сз не изѣжвѣм дѣлѣ толтѣ скѣрѣл, срѣѣл ши не-вѣл. дм̄нѣлѣи сз не рѣгжмѣ. Попорѣл дм̄не мѣлѣаще.

Спрѣжинѣще мѣнтѣаще мѣлѣаще ши не ферѣѣше дм̄нѣ-лѣи кѣ ал тѣс дѣрѣ. Попорѣл дм̄не мѣлѣаще.

Де прѣ свѣнта кѣрѣта прѣ вѣлсѣвѣнта сѣлѣвѣнта дѣспѣитоарѣ нѣлѣстрѣ дм̄нѣлѣи нѣсѣкѣтоарѣ ши нѣрѣрѣ фѣчѣлѣрѣ мѣрѣл кѣ тѣц свѣцѣи помѣнинѣл пре лѣшине ши снѣи прѣлѣлѣцѣ ши толтѣ вѣлѣа нѣлѣстрѣ лѣи хс̄ дм̄нѣлѣи пре самѣ сз дѣмз. попорѣл цѣе дм̄не.

Кѣ цѣсѣ кѣвѣне . . . ѡамѣнѣи амѣнѣ *).

*) In fine pag. dñi urmă : карѣи лѣ трѣдѣтѣ, Стѣнкѣлѣ фѣл-рѣлѣ лѣ лѣкратѣ печѣцилѣ, вѣсѣлѣи стѣвнѣцѣи типѣграф.

VI. **ΨАЛТИРА** денцзлес slav. și roman. *)

Tipărită în Iași, la a. 1680, în 4-o, III foi. nepaginate înainte, și 212 paginate.

Titlu. **Ψалтирѣ денцзлес а снѣтѣлси дпзрат прѣрок Давид типзритѣ дтрѣ влѣвите зжеле мзрїи сале прѣ лѣминатѣлси дтрѣ Іс хс Іван Дска Боевѣдл. кѣ мила лѣси Дзѣс Дмѣнь цзржи молдовеи кѣ келтѣлала мзрїи сале ши кѣ послѣшанїа смерении ноастре Досодеи митрополитѣл Свчавеи д типарница снѣтеи Митрополїи д аш. влѣт ѡт сзг мир. зрїи. мѣца април аї днѣ.**

Din Prefața. Прѣ лѣуминатоулси . . . нострѣ Днѣ Мзрїа са Іван Дска Боевода. дин мила лѣси Дзѣс Дмѣнь цзржи молдовеи . . . четиндѣ ерминїиле ши тзакѡвнїиле снѣтеи скриптѣри, афлзм кѣ ѡ зжче пентрѣ дкисѣл дцзлесѣлси. кара ѡ ведем д времиле ноастре, кѣ ши ача пѣцѣнж сзрвїе че ѡ лѣвцл дѣ нцзлеца дѣз сѣс пзрзсѣт д царж . . . Пентрачл ши нѣи шервїи мзрїи тале милостиве Днѣ, кѣ кѣт нѣс фост пѣтара дцзлесѣлси ам силит ши ам скѡс пре дцзлес рѣмжнѣскѣ. ачѣстѣ свнѣтѣ карте **Ψалтира** свнѣтѣлси прѣрок дпзрат Давид . . . Рсгзтѡрїѡ Мзрїи тале смеритѣл Досодеи Митрополитѣл.

§. 106. Psalmu I.

Феричитѣи вкрѣтѣл кареле нас мзрс д сфатѣл некѣрѣцилѡр, ши д калѣ пѣзѣтошилѡр нас стѣтѣт, ши д сканѣл пїерсѣторилѡр нас шеѣт. Чеи д лѣцѣк домнѣлси воа лѣси. ши д лѣцѣк лѣси сѣ ва лѣвца ѣл ши ноапѣк. Ши ва фи ка лемнѣл рѣсѣрит лзнгѣ ешитѣрилѣ апелѡр, кареле роада са ва да д

*) Vezi Chrestomatia Cipariu p. 229—231.

връма са. Ши фрѣна аси нѣ ва кѣдѣ, ши толте кѣте фаче ва спѣри. Нѣ аша некѣрацилор, нѣ аша, че ка прахѣла пре карелел арѣнкѣ вѣнтѣлаз дела фла пѣмѣнтѣлаши. Пентрачѣста нѣ сѣ вор скѣла некѣрациѣ ла цюдец, ниче пѣкѣтоши ѣ сфѣтѣла дирѣнцилор. Кѣ цѣе домнѣла калѣ дирѣнцилор, ши калѣ некѣрацилор ва перѣ.

§. 107. Psalmu XI.

Мѣнтѣащѣемѣ доамне кѣ сѣ лѣнцинѣ пѣкѣсѣѣѣла, ка сѣ лѣмикѣшорѣрѣ адеѣѣреле, дѣн фѣи ѣменѣши. Дѣшѣрте грѣи карелѣш кѣтрѣ де апроапеле сѣс: грѣи лѣшѣлѣтолѣре лѣтрѣ инем. шѣнтѣрѣ инем грѣирѣ рѣле. Пѣардеѣла домнѣла толте грѣиле лѣшѣлѣтолѣре, ши лимѣла марѣ зѣкѣтолѣре. Чѣл че зѣкѣ лимѣла нѣострѣ сѣ ѣ мѣрим: грѣеле нѣострѣ лѣнѣгѣ нѣи сѣнт, чѣне нѣолѣ домнѣ не асте; пентѣрѣ кѣнѣла мѣкѣсерѣлѣр, ши сѣспѣнѣла мѣшѣилѣр, акѣсѣ воѣ лѣѣе грѣащѣе домнѣла. Пѣнемѣзѣвоѣ лѣтрѣ мѣнтѣшире ши нѣ мѣ воѣ лѣѣи де лѣсѣ. Кѣвинѣтеле дѣмнѣлаши кѣвинѣте кѣратѣ: арѣинѣть арѣсѣ, лѣмѣрѣить де пѣмѣнтѣ, кѣрѣцирѣ де шапѣте ѣри. Тѣ доамне не верѣ фѣри ши не верѣ сокѣти де рѣдѣла ачѣста, ши лѣ вѣкѣ. лѣрѣциѣр лѣвѣлѣ некѣрациѣ. дѣнѣ лѣнѣлѣцимѣтѣ лѣмѣлѣциши фѣи ѣменѣши.

§. 108. Psalmu XXIX.

Нѣлѣлѣтеѣвоѣ доамне, кѣ мѣ рѣдикѣш ши нѣ весѣлиш пѣзѣмѣши мѣен де мѣне. Доамне дѣмнѣзѣзѣла мѣес, стрѣгѣю спрѣтѣне ши исѣѣлѣишимѣ. Доамне скѣсѣш дѣн ѣд сѣфлѣтѣла мѣес, мѣнтѣшимѣ де карѣи пѣрѣорѣ лѣ лѣкѣ. Кѣнѣтац доамнѣлаши прѣкѣсѣѣѣшѣи аси, ши мѣртѣрѣисицѣ помѣнирѣ сѣфинѣценѣи аси. Кѣ мѣнѣи лѣ срѣѣла аси, ѣи вѣлѣцѣ лѣ вол аси. сѣрѣл сѣлѣшѣлѣсѣзѣва пѣнѣцѣере, ши дѣимѣнѣкѣцѣ кѣкѣрѣѣе. Шѣрѣ ѣс зѣишѣ лѣ кѣсѣчитѣсѣрѣ

ма, нѣ мою казти лѣѣк. Доамне кѣ воа та, дедеш фрѣмсеѣи
мале пѣтѣре, лторсѣшиц дѣрѣ фаца та ши мѣ фечи тѣсѣс-
ратѣ. Спре тине доамне стригавою, ши спре дѣмнѣзѣла мѣс рѣ-
гамзвою. Каре фолосси л сѣицеле мѣс, кѣндѣ мои погорѣ л
пѣтрѣсне; аѣ доарѣ мѣртѣрисицѣлѣсѣва цѣрнѣ, сѣс спснѣва аде-
взрѣтѣтѣ та; аѣѣ доамнѣ, ши мѣ милѣи, доамнѣ фѣ аѣкто-
рюл мѣс. лторсѣшь пѣлнѣсѣлѣ мѣс л вѣкрѣѣ мѣ, рѣмѣзѣшь
дрѣцина ма, ши лѣинѣсѣшимѣ кѣ вѣсѣлѣѣ: кѣм ка сѣ кѣнѣте
цѣѣ слава ма, ши сѣ нѣ мѣ вѣилѣскѣ. Доамне дѣмнѣзѣла мѣс,
л вѣч мѣртѣрисицѣмзвою цѣѣ.

Д И В Я Н Ъ Л ѣмїи. *)

Tipăritu, în Iași, la a. 1698, în foi. X foi nepaginate în-
tăiu. 138 paginate, și VI nepag. în urmă.

Titlu. Диванѣл сѣс гѣлаѣва лѣцѣлѣптѣсѣи кѣ ѣмѣ сѣс цѣ-
дѣсѣл сѣлѣтѣсѣи кѣ трѣсѣлѣ. прин дѣ трѣда, ши дѣ вѣстеннѣцѣ
юѣирѣѣ лѣси Іѣвѣнѣ Димѣтрѣѣ Кѣнѣстанѣинѣѣ Вѣевѣодѣ. лѣтѣю из-
водѣт, ши дѣ изнѣвѣзѣ дѣн вѣкѣюлѣ ши нѣвѣл Тѣстѣментѣѣ, л
слава ши фолоснѣца Молдовѣнѣскѣлѣи нѣам. л вѣемилѣ, а Мѣ-
рѣѣи сѣлѣ вѣлѣгѣчѣствѣсѣи прѣѣ ѣмнѣлѣтѣсѣи Молдавѣи вѣвѣлѣдѣи-
торѣю Іѣвѣнѣ Янтѣѣѣхѣѣ Кѣнѣстанѣинѣѣ вѣевѣодѣѣ, аѣкѣтѣѣит . . . дѣ
Иѣши. вѣлѣтѣ. дѣла Яѣдѣмѣ зѣсѣѣ. карѣ дѣла мѣнѣтѣѣвнѣца ѣмѣи аѣѣчи.
ши сѣс тѣпѣзрѣтѣ прин вѣстенѣлѣлѣ смѣрицилѣрѣ ши мѣи мѣчилѣрѣ
Яѣанѣсѣѣѣ Јѣромѣнаѣхѣлѣѣ, ши Дѣиснѣсѣѣѣ мѣнаѣхѣлѣѣ, Молдовѣнѣи.

§. 116. Карѣл лѣѣлѣ, гл. а, б.

лѣцѣлѣптѣлѣ. Вѣрѣѣрѣш ши аѣш пофѣти ка сѣ те цѣѣс (прѣ
ѣсѣмѣ мѣсѣлѣ пѣрѣ) ѣ ѣмѣ фѣлѣннѣкѣ, аѣмѣѣитоѣрѣѣ, ши трѣкѣѣтоѣрѣѣ.

*) Vedi Chrestomatia Cipariu p. 245—249.

чине тѣхъ фзкст. ши че єши. де кзнѣ єши. ши де кзнѣ єши кѣм те цїи.

Лѣма. ѣс синть флпта, ши паззмвирѣ а вѣчникѣлѣи лѣпзрат. ши сзнтъ грздинз плинз де поми. сѣс поми плинѣ де роддз, ши маи лѣвзрат, вистѣрю плин де тот винеле. ши сжнтъ зсз де ани, де кзнѣ лѣтрлчеста кип фрѣмѣс дмнѣлѣ маѣ мещершсгѣит, ши мз цїю кѣ ѡаменїи, ши ѡаменїи кѣ мине.

§. 117. Лѣма трекзтоаре, гл. г.

Лѣцелептѣл. Лѣвзрат, преѣсм паззмвирѣ лѣи дмнѣзѣс сѣ фїи цїѣ ши крѣз. ашиѣдѣлѣ грздинз плинз де флори. нѣмаи єз пре кѣтъ причеп, флориле тале лѣрз кѣрснѣлѣ вѣщезитоаре, кзѣзтоаре, ши лѣ немикз лѣторкзтоаре, ши помїи, ши пѣамеле помилѣр тзи мз тем сѣ нѣ ка пѣмѣлѣ чел че дѣмнѣзѣс лѣс порѣнит лѣи лѣдам лѣ нѣ мзнка сѣ фїе. ши порѣнка дѣмнѣзѣс лѣи, ши лѣ зидитѣрюлѣи сѣс кзлкзнѣлѣ, лѣс мзнкѣт, ши кѣ молр-те лѣс мѣрит. Лѣрз лѣвцилѣ вистѣрюлѣи тзѣс нестзтзтоаре Пѣтрачѣрѣ тѣ кѣ ѡаменїи, ши ѡаменїи кѣ тине, дешертлѣре ши лѣмзцилѣлѣ лѣсте. лѣрз пѣнтрѣс лѣ лѣилѣр вѣкѣме кѣкѣтѣ аи, мѣлѣтъ мз мир; атѣтѣ кѣт ѣши де лѣмзцитѣварѣ, минчинолѣсз, ши шѣ-гѣлѣцѣз, кѣм те дмнѣзѣс рѣлѣдз: ши нѣ те кѣс оун чїѣ (с) маи лѣнѣинте прѣпзлѣѣще, че кѣс лѣчлѣста, пре лѣс лѣ прѣ богѣтѣз мн-лѣз, ши лѣделѣнѣгѣ рѣлѣдарѣ свѣтѣлѣре.

§. 118. Кѣс лѣ лѣоумїи фрѣсмѣѣце нѣсѣ те лѣмзци, гл. д, є.

Лѣма. Ѣ неѣнѣлѣ ши дешертлѣре де минте кѣсмкѣз лѣмз-цитѣларѣ, ши минчинолѣсз сѣ фїѣз зичи. нѣс кѣлѣци сѣз вѣзи ши сѣз кѣсноѣи фрѣсмѣѣцѣле мѣлѣ; нѣс прѣзвѣцї подѣлѣлѣ ма; нѣс ѡглин-дѣшѣ ѣнѣнѣрилѣ малѣ, нѣс лѣи лѣминте дѣсфзѣтзрилѣ ши дѣзлѣмїѣр-дзрилѣ мѣлѣ;

ЛЦЕЛЕПТСА. БЪЗ ФЪСМСАЦЕЛЕ ШИ ПОДВАБА ТА КА ПАРБА, ШИ
КА ФЛАВАРА ЕРВЪИ. БЪНСРИЛЕ ТАЛЕ Л МЪНЪЛЕ ТЪЛХАРИЛЪР, ШИ Л
ДИНТЕЛЕ МОЛЪИЛЪР, ДЕСФЪТЪРИЛЕ ТАЛЕ ПЪЛБЕРЕ ШИ ФЪМ, КАРЕЛЕ
КЪ МЪРЕ ГРОСИМЕ Л АЕР СЪ ЛНАЛЪ. ШИ ЛДАТЪ РЪШКИРЪНДЪСЪ,
КА КЪНДЪ НАР ХИ ФЪСТЪ СЪ ФАКЪ.

§. 119. ЯЛЕ СТОИЧИЛОРЪ ПОРЪИЧИ СЪЧЕ.

а̄. ЛВИ ДМЪНЪЗЪ ШИ ФИРЪИ ОУРМАЪЗЪ, ШИ ЛЪРЪ СЪПЪСЪ СЪ ФЪИ.

б̄. ФЪ ФЪЕ КЪИ БИНЕ ПРЕ КЪТЪ ПОЦЪ, ШИ НЕМЪРЪИ СЪ СТРИЧИ.

г̄. ЯША ТЕ ПЪЛРТЪ КЪТЪРЪ АЛЪСЪЛЪ, ПРЕКЪМЪ ЛИ ВЪКЪ, КА ШИ
АЛЪСЪЛЪ КЪТЪРЪ ТИНЕ СЪ СЪ ПЪАРТЕ.

д̄. ТЪАТЪ НЕВОДЪ АСПРЪЛЪЛЪ, КАРЪКЪ ЦИСЕ ФЛАЧЕ, СЪФЕРЕ КЪ РЪВЪ-
ДАРЕ ШИ ЛЪЗЪДИНЦЕ.

е̄. ТЪАТЕ ЧЪЛЕ ЛПОТРИВЪ СЪЕ БИНЕ ЛЕ СОКОТЪЦЪЕ, ДЕ ВЪ-
СЪБИ ДЕ ЧЪЛА, КЪРИЛЕ ДИИ СМЪИТЪЛА СЪС ГРЕШАЛА ТА ЦИСЪ ВЪРЪ
ТЪМПА.

с̄. СЪЛЪЖАЦЪЕТЕ КЪ ЧЪЛЕ БЪНЕ, ШИ ЛЪКЪРЪРИЛЕ, КЪРИЛЕ ЛЪТРА-
ЧЕСТ ПЪМЪНЪТЪ ЛЪ СИНТЪ ДАТЕ, КА КЪМЪ ЦАРЪ ФИ ЛЪПЪСМЪСТЪ ДАТЕ,
ШИ ДЕЛА ДЪНЪСЕЛЕ КЪ ДЪЛГОСТЕ ТЕ ЛИФЪЦЪЕ КЪНДЪ ПЪРЪШЪ ДЕЛА ДМЪ-
НЪЗЪ СЪ ЧЕРЪ ЛНАПОИ.

з̄. ЯШАВЕЦЪ ЛЧЪ ПРЪКЪ ДЕ СЪСЪ АТА ФЕРИЧИРЕ, Л ВЪЕ ЛИИЪ. КАРЪКЪ
СЪ НЪЦЪ ФЪЕ ЛЪТРАСЪКЪНСЪЛЪ ИНИМЪИ ШЪСТОАРЕ ДЕ РЪЗЪ.

ӣ. ФЪИ МАИ КЪ ДЪКЪДИНСЪ Л ФЛАПТЕ ЛЦЕЛЕПЪТЪ ДЕ КЪТЪ Л
КЪБВИНТЕ.

о̄. ГЪНДЪЦЪЕ ПЪРЪРЪКЪ ДЕ МОАРТЕ, ДАРЪ ДЕ ДЪНЪСА СЪ НЪ
ТЕ ТЕМИ.

г̄. БЪДИХЪЦЪЕТЕ, ШИ ЛДЕСТЪЛЪИТЪ ФЪИ Л ДМЪНЪЗЪМЪСЪКА ВЪРЪНЪ-
ДЪИЛЪЛЪ, СОКОТИНЪ Л А ФИ ПРЪКЪ ДЪАПЪТЪ, ПРЪКЪ ЛЦЕЛЪАПЪТЪ, ШИ
НОАКЪ ПРЪКЪ ЛЕСНЕ, ШИ МЪКЪРЪ ДЕ НИСАРЪ ПЪРЪКЪ НЪАКЪ ПРЪКЪ АСПРЪКЪ.

§. 120. Я алтса лвццхтсрж.

Крѣде л дм̄нзъс, нс те крѣде пре тине. Фз чѣле хирише. Ксрате лци варсж рѣциле. Кс чѣле псцинтѣле те слсжѣше. Де чѣле мсате фсци. Мсате акслатж. Грзаше псцинтѣле. Тачи чѣле тхинсите. Лваццхте челвр мли мич. крѣцж (адекж факзцисз милз). Челси мли маре оурмазж. Пвартцте кс чеи де в потривж. Рздикж зхзхвиле (адекж нс фїи лѣнешь). Немикж те мира Побрзхѣше пре чель мжндрс. Лпвздж чѣле рѣле. Лваццхте лси дм̄нзъс а трзи. Лваццхте а мсри*)

*) In pag. ult . . . Прѣлсминатса ши кл̄гочистивса домнь, Іван Димитріе Костантин Роевода, нз нсмли кжт ас встенил де в ас де игнзавз алкзтснт ши в ас кс тот фалюл де фрзмсѣце лподовит, че пентрс мли мсат фолосса православничилвр. ши пентрс вѣчника поменирѣ мзрїи сале, келтснтас де в ас ши типзрит, ши тсѣсрвр л дар в ас хзрзхит.—

LEGENDA

Sântei Paraschive patróna Iaşului ¹⁾

de

MITROPOLITUL VARLAAM ²⁾

Лсна Октоврїе л патрсспрезѣче зиле, лвццхтсрж де вїлца Прѣксвїлсеи Мличей нзастрє Параскева.

Ачаста Свзнтж ши прѣксвїласж фечолрж Параскева ера де мшїе дил Спивлт, нажсктж дил пжринци крединчоси ши

¹⁾ Vezi Foaiia din Moldova 1863 de Dl. Hasdeu No. 7.

²⁾ Carte romênescă de învățatură duminecele preste an și la praznice împărătești și la sfinți mari. Cu zisa și cu toată

крецини бѣни; прѣ тоатѣ вѣдца са кѣ милостеніе ши кѣ фапте
 бѣне лѣи дмѣзев дѣжда. Фѣрж дѣчаста свѣнтѣ авѣрж ши
 лѣть фечорѣ партѣ бж, бжтѣскж, пѣ карѣ дѣдержжлѣ пзринциѣ
 лѣи лѣ карте; ши дѣкжм дѣвцжж картѣ бинѣ, пжринциѣ ши лѣмѣ
 тоатѣ пѣржси, ши прѣ синѣ сѣ кжлжгжри, шѣи фѣу пѣсѣ нѣме
 дѣ кжлжгжрѣ бѣимѣ, ши пѣнтрѣ мѣате лѣи бѣнжтжци фѣу
 пѣсѣ Архѣтерѣ ши пѣсторѣ лѣ скжлжнжлѣ чѣсѣ кѣма Имѣдѣтѣ, ши
 лѣколѣ мѣате ши мѣри чюдѣсѣ фѣжков, ши дѣпж молртѣ лѣи из-
 вѣорѣ дѣ мирѣ лѣ кѣрѣ дѣд трѣпжлѣ лѣи. Пѣрж свѣнтѣ дѣ касѣ
 пзринциасѣ сѣи пѣтрѣчѣ. Пѣрж кжндѣ фѣу дѣ е лѣ дѣ вжрѣтѣ,
 дѣпж кѣм лѣвѣ шѣичнжж лѣ пжзи бѣсѣрѣкѣ, мѣрѣск дѣнтрѣна дѣ

cheltuiala lui Vasilie Voivodul și Domnul țării Moldovei din multe scripturi tălmăcită din limba slovenescă pre limba românească, de Varlaam Mitropolitul de țara Moldovei. În tipariul Domnesc, în mănăstirea a trei Svetiteli în Iași, de la Hristos 1643; în-f. Tipărit cu roș și negru. La început pagine nenumerotate: VIII; apoi file cu numărăciune: ind (384, adecă pagine 768, între și afară de cari, la mijloc, IV nepaginate; în fine urmează file numerotate din capăt separiminte! p. 116) sau paginate 232. Viața Stei Parascheve ocupă filele 12-16 din numărăciunea separată. Poarta hârtiei se deosebește în unele exemplare prin figuri și chiar prin cuvinte. Biblioteca Universității din Iași posedă 4 exemplare, mai mult sau mai puțin complete, ale acestei prețioase rarități, cea întâi carte tipărită în Moldova: dania d-lui Petru Asachi. Despre mitropolitul Varlaam d. Cipariu se rostește așa: „Varlaam, metropolitul Moldovei de Suceava, ales în 23 Sept. 1632, a scris Cazania de Iași de în a. „1643, și Respunsuri asupra Catehismului calvinesc tipărit „în Belgrad în a. 1645“.

зиле ла в бесѣрежъ а Прѣчистей, ши аколо ази четиндъ л
 свзнта Евгаліе ксвзнтса аси Дмъзс ачела час зикъ : чине ва
 врѣкъ сз вѣ дспз мене, сз сж лѣпеде де сине ши сз та крѣча
 са ши аша сз вѣ дспж мене. Де ачеста ксвзнтъ ка де в
 сицатж фов ржнитж ла инимж, ши дѣка еши дилъ бесѣрежъ,
 тжлпинж оунъ сжракъ ши сз дезвржкж де хина че авѣ дес-
 пра, ши де толте подоавеле фетеѣи, ши ачелса толте кс вкр-
 дѣ ле дѣде, ши аша л кса пжринцилоръ вени; ши дѣка фс
 шѣтж де пжринци, в мвстрлрж дестсаль ши в вѣтсрж, ка сз
 нз факж ши алтж датж аша; че ачѣа взна ши лцелѣпта
 фечодрж ачѣста немикж нс ле сокотѣа, че шалтж датж алтси
 сжракъ толте подоавеле сале че псрта ле дѣде, ши нз нзмни
 де дшри сас де треи ври, че де мсалте ври да сжрачилоръ
 вешминтеле сале, ши немикж нз вжга л самж чертарѣ ши
 вѣтжиле. че аса де ла пжринци сзи пентрачаста. Вжчи кз
 ера апринсж де желаніе дмъзскаж, ши инима еи ардѣ кс
 фокса дхлси еи свзнтъ ши равна че авѣ кзтрж Дмъзс нс пѣтс
 маи мсалт сз о цѣе; че де тоци сз акснскж, пжринци ши се-
 менциїле, сасѣиле ши сасжничеле. депреснж ши толтж фрзм-
 сѣца ачещиї асми пжрзси, ши кс мсалтж сжргсире аѣснскъ аджн-
 ксаль псстїен, цїїндъ кз алтж немикж нс полтолле сзлтара трс-
 пзаси ка вїаца псстїен. Дѣчїи дѣка аѣснскъ ла псстїе, ши
 довзиди вж са де сз вжзс пре сине слободж де толте вжж-
 шарсриле асміен, кс тотса сз дѣде постсали ши недормиреи,
 ши рсѣи непжржситъ, кзт л псцинж врѣме шморж толтж
 похта трспзаси. Яколо вїацж лверѣскж вїецсж : мжлкарѣи ера
 де ербиле че креѣла аколо, ши лжж ши де ачѣла кзте псци-
 нел ши нзмни джнжварж лтро зи де кзтрж сарж. Чине ва

пстѣ сѣ спсе трѣделе ши встени, целе еи? акрѣмиле, свспиниле, лкинжюнимле чине ле ва повести? кѣ нѣ ера латѣа ниме аколо сѣ полтѣ вѣдѣ флптеле еи чѣле свфлетеши, нѣмлаи окюль челѣа че вѣде тоате! Нѣ ера еи аколо гриже де пѣсѣри де кои, ниче де кѣи кѣ рѣфтѣри скѣлпе сѣс де лѣѣене, ниче де вешменте ши де лшернѣтѣси, ниче де мѣлѣжри ши де мѣѣсе, ниче де касѣ сѣс де сѣзжниче: че нѣмлаи де кѣрѣѣѣа свфлетѣаши ши де рѣспнѣсѣлѣ цюдеѣсѣаши че ва сѣ хѣе, ши де тѣлпндрѣ мирѣаши сѣс ѣаши хѣ. Де ачѣста пѣрѣрѣ свспина ши непѣрѣжитѣ тѣзжѣа, кѣмѣш ва лѣрѣзмѣцѣ свфлетѣлѣ. кѣм сѣ ва логоди пре сине мирѣаши черѣскѣ ѣаши Іс Хѣ., кѣм сѣ ва лѣдѣаши де вѣдѣрѣа мирѣаши сѣс, де слава ши де ѣамина ши де вѣкѣрѣа чѣ фѣричитѣ. Де ачѣста нѣмлаи че в дѣра инимла. ши окѣи де лѣкрѣми и ера лѣтѣиекаѣи пѣрѣрѣ. Лѣтрѣлѣѣста невѣиндѣсе ши грижѣиндѣсе, тарѣ вѣклѣнѣлѣ дѣаволѣ нѣмлаи пѣрѣрѣѣа дѣ в свпѣрѣрѣ кѣ а рѣтѣзри лѣфрикошѣте ши кѣ нѣлѣаширѣ грѣзниче: снѣсѣври шѣрѣпе сѣ фѣчѣѣ, лѣтеври хѣларѣ грѣзливѣ сѣ арѣтѣа кѣ сѣ спѣрѣѣ свѣнта, сѣ пѣрѣсѣскѣ подвигѣлѣ сѣс; че воуна фѣчѣдрѣ Парѣскева пре челѣа де сѣс пѣсѣ недѣѣждѣа сѣ, ши кѣ пѣтѣрѣа ачѣлѣа лѣ фѣире мѣсѣрѣѣскѣ вѣрѣжѣтѣѣше кѣаѣѣ тоате мѣѣерѣшѣсѣриле ѣаши, ши вѣклѣшѣсѣриле ѣаши кѣ в пѣнѣжинѣа де юшѣрѣ ле стрѣка ши ле рѣспнѣа. Яшѣа де вѣне сѣ невѣи ѣсѣпра фѣиреи сѣле, ши лѣтѣаши лѣрѣрѣмше сѣфлетѣлѣ. кѣтѣ сѣ лѣпѣс дѣнѣѣа кѣвѣзнтѣа прѣрокѣаши дѣдѣ, кѣ юви лѣпѣрѣлѣѣлѣ черѣскѣ фѣрѣзмѣѣѣа еи. Вѣ ачѣста вѣнѣѣтѣѣѣи пѣтрѣкѣс ѣи мѣлѣѣ лѣ пѣсѣтѣѣе, кѣндѣ фѣу лѣтро нѣопѣте, дѣкѣа сѣ дѣде пре рѣгѣѣ, кѣмѣш ѣвѣѣ вѣвѣчнѣѣ, ши мѣнѣлѣ кѣтѣрѣѣ черѣю кѣ сѣмилинѣѣ лѣтинѣѣѣсе, вѣзѣоу ѣи воинѣикѣ дѣмѣѣѣѣскѣ прѣѣлѣсѣминѣлѣѣ ѣнде вѣни кѣтѣрѣнѣсѣ ши зѣисѣ ѣшѣа: сѣ

лши псѣта ши лл мошѣа тл сз те лторчи, кз аколо ци сз каде, сз лши трѣпсль пжмзнтсави, ши сз тѣчи дил частъ лсме кзтръ Дмъзс чела чли ювить. Ячаста видѣнїе свзнта дѣка вжзс, причепоч кѣ тасте држтаре де лл Дмъзс: пзрѣкн вине лтрѣнь кипь пентрѣ деспжцирѣ трѣпсави лнтралть кипь сз скрзвѣа пентрѣ пжрѣсира псѣтїен, лсз ши фзрж де вое лжж псѣта ши сз лторсж л лсме, ши лл Пнѣгрд вени, ши мѣрсе л вестѣрека прѣчистен че есте л Блахерна, ши кзтръ Икоана свенцїен слле кззс, ши кз лкржми сз рсга ашл ши зича: Деспнитоаре лсмиен маика лви Іс. Хс. Дмъззави мїес! толтж нздѣжда ма ш ам псѣ пре тине, фечолрж! нс мж лепжда пре ш сжракж ка мене! нс те оскрзви де шарба та! кз дил тинерѣцеле мѣле оуна нжсквть фїюлви тжс ам кзлхторить! Шїи, фечолрж, непстинца фирен мсереци, шїи скрзка свфлетсави мїес! нам алтж недѣжде нам алтж акоперемзнтъ: тсм фїи лдрептжтоаре, тсм хїи фолоситоаре ши а толтж вїаца ма сокотитоаре! кз пжнж ам лвалт л псѣтїе пре тине ам австъ ацторю; нарж акмз дѣка мам лторсж л лсме, че ацторю алт вре лсми тревсаује фжрж де тине? Дечи акмс, Деспнитоаре, лдрептжзжмж пжнж лл свзршитсль вїецен мѣле, кз алтж недѣжде нс амь. Яшл кз тотъ свфлетсль сз рсгж, ши лл мошѣа са сз дрсе, ши аколо нс мзлтж врѣме петрес: трсдж кзтръ трсдж ши дрѣре кзтръ дрѣре аджоѣк, кз постъ ши кс недормире пре сине сз лфрзмсеца.

Врѣме мзлтж дѣка трекс, шїс де моарта сл маи денанте врѣме, ши ачїиш сз лторсж спре рсгж, ши кс лкржми пжмзнтѣа сда ши ашл сз рсга де зича: Юбиторю де шлмени деспнитоаре долмне Ів. Хс! калтж дил лзкашсль тлс де свс

ши нѣ прѣхси пре мене шарел та, ниче мѣ лѣси! кѣ пентрѣ
нѣмеле тѣз чел свѣнтѣ ам лѣсать тоате ши дѣпѣ тине амь
кѣлѣторитѣ дѣтрѣ тоатѣ вѣаца ма, ши акмс дѣдѣра-те доамне,
зи а дѣерь бландѣ. сѣ ка кѣ паче свѣлетѣль мѣес, ши сѣ нѣ
хѣе впритѣ сѣира лѣи де спѣркацѣи ши виклѣнѣи дѣиволи: че
мѣ сподобѣше кѣ дѣрзнице сѣ стал дѣинта скаснѣлѣи тѣс
челѣи стрѣшникѣ! кѣ ещи блѣгвѣть дѣтрѣ вѣчи, Яминѣ. Ши
лѣаш дѣде лѣминатѣ свѣлетѣль сѣс дѣ мѣна лѣи дѣмѣзѣс, ши
немѣрѣи нѣ се спѣсе де снѣде лѣ фостѣ ши чине пѣсте. Ирѣ
дѣмѣзѣс вѣндѣ сѣ прослѣвѣскѣ шарел ел, че токми? Тѣдѣлѣсе
де мѣри оуѣнѣ кѣрѣвѣтарѣ, ши трѣспѣ лѣи нѣдѣропатѣ зѣкѣндѣ,
де нѣтоаре нѣме прѣколо нѣ нѣтѣ сѣ трѣкѣкѣ. вѣтъ ши оуѣнѣ
сѣхѣстрѣ че петрѣчѣ дѣтрачел локѣ, де маре дѣпѣциѣне нѣ нѣтѣ
лѣкоуѣ, че рѣгѣ пре неѣе крѣшинѣи де лѣарѣ ачелѣ трѣпѣ дѣ
пѣцитѣ, ши сѣпѣндѣ сѣл дѣроапѣ афларѣ трѣспѣль Ирѣдѣвнѣи
Пѣраскиѣе нѣпѣтрѣдѣ ши плинѣ де мирѣзмѣ: дѣсѣ ка неѣе
вѣмени нѣискѣсици, ши не шѣиндѣ че трѣупѣ пѣсте, лѣсарѣ сѣ
хѣе оуѣнѣ лѣкрѣ де немѣкѣ, ши апроапѣ дѣинѣ ачелѣ трѣпѣ дѣ
пѣцитѣ дѣропарѣ. Ирѣ оуѣнѣль дѣнѣтрѣнѣшѣи чел кемѣ Геарѣгѣе,
вѣм вѣнѣ ши крѣшинѣ, прѣсте нѣопѣтѣ ачѣл вѣдѣ в дѣпѣрѣтѣсѣ
пре снѣ скаснѣ лѣминатѣ шѣезнѣдѣ ши мѣлѣциме де вѣиничѣи кѣ
вѣшментѣ алѣе дѣпрѣцѣрѣл еи двѣрѣиндѣ; атѣта вѣтъ нѣ нѣтоуѣ
кѣвтѣ де фрѣзмѣцѣа ши де лѣмина лѣорѣ, че кѣзѣ цѣсѣ ла пѣ-
мѣнтѣ. Ирѣ оуѣнѣль дѣнѣтрачел, лѣжѣл де мѣнѣ дел рѣдикѣ шѣи
зисѣ: Геѣрѣгѣе! пентрѣ че лѣци сокѣтитѣ трѣспѣлѣ свѣnten Пѣ-
раскѣеѣ, че лѣци оуѣитѣтъ лѣшѣ? нѣ цѣици, кѣ дѣмнѣзѣс лѣ ю-
бѣтъ фрѣзмѣсѣцѣа еи ши лѣврѣтъ сѣ в прослѣвѣскѣ пре пѣмѣнтѣ?
Ятѣнѣе зисѣ лѣи лѣминатѣ ачѣл дѣпѣрѣтѣсѣкѣ: де сѣрѣ сѣ лѣаци

трѣпаль мѣс ши л локъ де чинсте сзл пѣнеци; кѣ ноу почь
рѣбдл потоара ачелси шмь! кѣчи кѣ ши ес дѣкѣ сѣмт шмь,
дѣл згѣс де маикѣ нѣскѣтѣ: мошѣл ма ѣсте Ѣпивать, оунде
лѣкѣици вои акмоу. Ячѣста видѣнѣе вѣжоу ши в мѣаре че
в кема Иѣимѣл лѣтрачелаш кипь ши лѣтрачѣаш ноапте;
ши адел зи амѣндои лѣтрѣн кипь спѣсѣрѣ тѣтѣрѣрѣ. Ячѣста
дѣкѣ лѣзирѣ тоци, кѣ бѣкѣрѣе ши кѣ маре шѣрѣдѣе кѣурѣкѣрѣ,
кѣ лѣмини ши кѣ тѣмѣзи, ши кѣ маре чинсте в лѣарѣ ши л
бѣсѣрѣка Свенцилѣрѣ апѣли в пѣсѣрѣкѣ, ши аколо мѣлате ши ми-
нѣлате чюдесе фѣзѣа, лѣтрѣ чинста ши слава свентеи Троице.
Пѣнтрачѣ ши нои, юкициѣ мѣеи крециѣни, сѣ цинѣмь л менте
лѣкѣрѣвиле свентеи ачѣиѣл; дѣчел сѣ лѣжмь аменте ши чинста
чѣс лѣзѣть де ла Дѣмѣзѣс! лѣс долѣрѣкѣ наз фѣстѣ ши ачѣста моу-
тѣре? лѣс долѣрѣкѣ наз лѣвѣть трѣпѣкѣ ка ши нѣси? дѣрѣ кѣзмь лѣс
сѣхѣжѣстрѣить! кѣзмь лѣс лѣпѣстѣ вод лоуи Дѣмѣзѣс! кѣ наз мѣлѣ-
кѣть мѣзѣть ка нои. ниче лѣс фѣжѣстѣ лѣкѣрѣвиле чѣкле дрѣзѣчѣи,
че ле фѣлѣчѣм нои л вѣрѣма дѣкѣмоу: цѣкѣрѣвиле, кѣнѣтѣчѣле, бѣ-
цѣиле, кѣрѣвѣиле! наз юбитѣ лѣсмѣкѣ ка нои, ниче кѣнѣле еи: пѣн-
трачѣ ши Дѣмѣзѣс в лѣс чинститѣ ши л черю ши пре пѣзмѣнтѣ;
пѣнтрачѣ лѣс долѣкѣндѣить кѣнѣле ачѣла кареле ниче шѣки де шмь
лѣс вѣжѣстѣ, ниче оурѣки лѣс лѣзѣить, ниче ла инѣма шѣмѣлѣси
лѣс лѣтрѣть Пѣнтрачѣ ши тѣс, в шѣмѣ! де цѣи вод сѣз скапи
де мѣнѣчиле де вѣчѣи ши сѣ долѣкѣндѣеши кѣнѣле ачѣла, лѣпѣждѣж
ши сѣрѣкѣше ши тоу лѣсмѣкѣ; сѣ нѣс де тотѣ ка ачѣста свѣнтѣж,
лѣкѣи бѣкѣрѣрѣлѣши бѣселѣл еи: нѣс те бѣкѣрѣа де кѣнѣле еи, нѣс
те бѣселѣи де фѣрѣзмѣкѣцѣле ши де похѣтеле еи, нѣс те лѣдѣлѣчи де
пѣкѣтѣле еи! Гѣрѣкѣлѣц пѣрѣ лѣвѣцѣжѣтѣрѣвиле лѣси Хѣс, пѣрѣж сѣмѣть
де фѣлѣосѣ маре! Нѣс кѣжѣтѣа нѣсмаи кѣлѣтѣлѣлѣ милѣостѣнѣеи, че

клатъ же зиче прѣрокъ Дѣдъ: чела же дпарте ши дж мишен-
лоръ, дирептатѣ лши ва трѣи дтрѣ вѣчи де вѣчи! нѣ рзвта
нѣмаи скрѣла ши педѣпса трѣпсази, че маи врѣтос га аменте
довзнда винелши череск! Нѣ сокоти нѣмаи патима чѣ рра а
трѣпсази, чец ад аменте де вдиѣна чѣ де вѣчи а сѣфлетѣши!
Де вери оурѣ чѣле трѣпещи, пре лесне вери афла ши чѣле сѣ-
флетеши, ши де вери пзрѣси чѣле лѣмещи, юшор вери докзнди
ши чѣле черещи дтрѣ дпзрѣциа лши дмѣзѣс карѣ нон тоци
сѣ в докзндимъ де ла Іс. Хс. лдеврѣть дмѣзѣль нострѣ, ши
пентрѣ рѣга свентеи де астѣзи, Яминь.

LEGENDA

Sân-tei Paraschive patróna Iaşului ¹⁾

de

MITROPOLITUL DOSOTEIU ²⁾

Гѣктсврѣе лвзндѣ зле ла (31), зѣла дре часѣри лѣ (11),
ноапта часѣрѣ гѣ (13). Дтрѣчастѣ лѣнѣ дѣ (14) поменира
Прѣксквѣлѣсен Маичѣи нѣстрѣ Параскѣвѣен, кара лѣ адсѣзѣ рѣ-

¹⁾. Vezi Foaia din Moldova 1862 de dl. Hasdeu No. 5.

²⁾. A sinaxarului dumnezească și sfântă carte; Iași, 1683, in-f.;
t. 1, pp. 64 verso-66. D. Cipariu citează această carte, numită
generalmente „Prolog“, înse fără a estrage din ea vre un pă-
sagiu. D. V. Alesandrescu a analizat-o, dar foarte pe scurt,
adăugînd următoarele cuvinte: „Nu mai memorim de astă da-
„tă și variile note, istorice, preperate d'a-lungul prológelor,
„și cari vor fi, sperăm obiectul unui viitor articlu speciale“.
Nu ne indoim dară, cum-că amicul și colăborătorul nostru ar
fi avut gând de a mai memora, într'o altă dată, și „leginda
sân-tei Parasceve“, care e anume bucata cea mai însemnată

пѣвсатѣль ꙗ вѣнѣж крѣдинцѣж Иванъ Василѣе Ковнева Дмѣнѣ
де царѣ Молдовеи ꙗ зжеле Дмѣнѣи сале, динь Приградъ, къ
маре невоинцѣж ши келтѣмалѣж ненѣзмратѣж, шлѣ ашезѣть Свѣн-
телеи ен Мѣщѣи ꙗ слѣвита сл Бесдрикѣж лѣтри Стѣпан ꙗ Дшь
ꙗ страна чѣ маре *).

*) Călătorul Chevalier povesteste așa: „Basile, prince de Mo-
„davie, désira transférer dans sa province les reliques de
„Sainte Parascève, qui avaient été jusqu'alors conservées
„dans l'église patriarcale de Constantinople ; mais la loi des
„Tures s'y opposait; il est défendu chez eux de porter un
„cadavre au-delà de trois milles, à moins que ce ne soit ce-
„lui du sultan. Basile paya 300 bourses à la Porte, et il
„obtint sa demande. Les reliques furent conduites à Iassi, et
„déposées dans le monastère des Trois—Hierarches. Lors-
„que Sobieski, ne pouvant se venger des Tures, tournait son
„ressentiment contre les malheureux Moldaves, et abandon-
„nait leur pays au pillage, il somma le métropolitain d'Iassi
„de lui livrer les reliques de Sainte Parascève, ou plutôt les
„coffres précieux qui les renfermaient. Le métropolitain re-
„fusa et fut jeté en prison.“ Iroul-mitropolit era Dosoteiu,
autorul legindei de fėtiâ, scrisse cu trei ani mai'nainte, prada
Iasiului de cătră ôstea lui Sobieski raportându-se la a. 1686.

din scrierea mitropolitului Dosotei: 1, ea este compusă ér
nu „skoasă de pre grecește și de pre sârbește“; 2 ea cuprin-
de în sine alusiuni biografice despre însuși autorul și despre
contimpurenii sei; 3, ea privesce cătră o sfintă, devenită
quasi-năciunară, cel puțin în Moldova; 4, ea formeză un în-
treg bine țesut și bine-scris, un ce de sine stătător. In re-
producțiunea noastră am modernizat punctuațiunea, lăsînd or-
tografia și stilul neatînse. Cuvintele și espremerile limbisti-
cesce remărcabili sînt rãrite.

Ичастъ свѣтъ ши прѣквѣіवासъ маикъ нолстръ Параскеви
 ера дин царъ Сзрваскъ. динтрѣи врашь че сз кямъ Спѣвать,
 дин четата Каллѣкратѣа. Фѣикъ а пзринць крецини вѣнї, ла
 враме де вогаць. Дѣка сосъ ла взрѣткъ. пѣсъ гѣндъ кзтръ вѣцл
 дѣерѣскъ: каре ши дин прѣнчїе сз квноца, квмш ерл нзскѣ-
 тъ дин рѣга пзринцілоръ. дзрѣитъ лвр хѣикъ де ла Дм̄нзвс:
 нзскѣтъ дтѣо зъ де винерї, пентрачаа аз пѣсѣ нѣмеле Патка,
 къ аша сз кямъ винера Сзрвасъе Патокъ, таръ Грѣчаще Па-
 раскеви, таръ Рѣмзѣнаще Винерї. Мзате вѣнзтзць кзтръ ми-
 шеи ла пзринць дкъ Фѣиндъ аѣ арзтатъ, дезеркѣкнѣш подо-
 беле шимпзрцѣндъ мишенлвр; че лзѣкнѣш пзринціи ши прѣ-
 іатенїи ши кѣ тотзлъ лѣма, пѣрчасъ д сурмъ дѣпз Дм̄нс Хс.,
 миреле еи, ши кѣ вѣнзтзць сзнтрарипъ: дтѣръ д пѣстїе де
 лзкъа фзрхъ глзчавъ: вѣцъ кѣ адевръ дѣерѣскъ, кѣ пѣстѣлъ
 ши привегара трѣпѣлъ змѣчинѣндъ. Пѣ сз грижѣа де мѣнкѣрѣ
 ниче де вѣзтѣрї, че хрѣна еи ера лакримиле ши рѣга: ши аша
 петрекнѣш вѣцл, стрзлѣминѣндъ д вѣнзтзць, минта ши
 сѣмцирилѣ депрѣвнъ кзтръ чале де сѣс дтинсе авѣндъ, таръ де
 чале пеминтець ниче оуна ла сине липиндъ, че петрѣа кѣ то-
 тѣлъ дпзнатъ кѣтръ Дм̄нзвс. лскѣцѣтъ ши аспрѣ кале кзл-
 кнѣдъ. Ши а са преставленїе принзѣндъ вѣсте, лзкъ пѣстїа,
 ши вени ла Цр̄нградъ; ши лѣкѣрилѣ Св̄нте кѣтрѣерѣндъ ши а-
 колѣ пѣцѣнѣлъ петрекнѣндъ сзнтоарѣкъ ла мошїе ла Каллѣкратѣа,
 ши аколѣ дѣде Сф̄тлъ д мѣна лѣи Дм̄нзвс ши Дм̄на ши
 миреле еи іс̄ хс. ши чинсте ши квнѣнї де ла Св̄нцїа са лѣдъ,
 ши саѣ тѣмплат атѣнче дѣѣ мѣрит оун корзѣїаѣї, шил дпро-
 паръ апропѣ де стзлпѣлъ оунѣи стзлпникъ, шимпѣцѣндъ локѣлъ
 прѣколѣ де невое саѣ пѣгоржѣтъ стзлпникѣлъ шѣѣ мѣтатъ ачель

трѣпъ маи афѣндъ, съ нѣ полтѣ еши ача пѣтоаре, кѣ ера ши
 дрѣмециларъ кѣ оурѣтъ а траче де пѣтоаре пракола. Ирѣ ал-
 цѣи дѣка аѣзарѣ, марсѣрѣ ши скоасѣрѣ дин лѣк трѣпѣль ши
 дѣсѣрѣ дель дѣропарѣ аюрѣ; ши сѣпѣндъ афларѣ трѣпѣль
 Свѣтѣи нестрикат дѣтрегъ кѣ тотѣль ши сѣнѣтѣс, кѣ миросѣце
 скѣмпе миросѣндъ маи фрѣмѣс, дѣкѣт трандахирѣль ши дѣкѣт
 тѣмѣа, ши дѣкѣт тоате миросѣрѣ скѣмпе; ши сѣ мирарѣ. Я-
 пої сокотирѣ ши жѣдекарѣ, кѣ дар хи ачѣста трѣп а Свѣтѣи,
 лар хи арѣтѣтъ дѣсминѣзѣс кѣ минѣнѣ, ши лѣсарѣ прѣ лѣк трѣ-
 пѣль Свѣтѣи, шинѣропарѣ шачѣл трѣпъ дѣпѣцѣтъ аѣроапе. Ши
 кѣндъ фѣ ла ноапѣте, а дѣкѣ оунѣль дѣчѣл анѣме Гѣѣургѣе вѣзѣ
 страшникѣ видѣнѣе: ѡ дѣпѣрѣтѣсѣз шѣзѣндъ дѣ Скаѣн ши
 ширагѣри мѣате де дѣерѣ прѣсѣрѣ дѣнѣс ши дѣка ѡ вѣзѣ кѣ-
 зѣ ла пѣмѣнѣтъ. Ирѣ оунѣль дѣчѣи Свѣцѣ дѣерѣ аѣминацѣ жѣ
 лѣж де мѣнѣ дѣл рѣдикѣ, шѣи жѣсѣ: Сѣмѣле! дарѣ нѣ те
 темѣшь де дѣмѣнѣзѣс, кѣ ачѣста трѣпъ аѣте Свѣтѣ? дарѣ кѣчѣ
 ацѣ дѣропѣтъ ачѣлъ трѣпъ дѣпѣцѣтъ лѣнѣгѣ трѣпѣль Свѣтѣи
 шарѣе а лѣи дѣмѣнѣзѣс Параскѣеи? Чѣ аѣмѣ сѣ мерѣцѣ де сѣрѣгѣ
 сѣ спѣи тѣтѣрѣрѣ сѣ мѣ мѣнѣтѣсѣкѣ динѣтрѣтѣта пѣтоаре іарѣ
 де ницѣ фѣлѣ сѣ цѣицѣ кѣцѣ перѣ кѣ фѣкѣ; де ла дѣмѣнѣзѣс: кѣ
 еѣ дѣкѣ сѣнѣт ѡмѣ, ши мѣи мошѣа Сѣпѣлѣтѣль. Дѣтрачѣл ноап-
 те ши ѡ фѣмаѣ анѣме Сѣѣимѣа ачѣстѣшь вис вѣзѣ. Ши дѣми-
 нѣцѣ спѣсѣрѣ ла тѣцѣ ши марсѣрѣ кѣ лѣминѣ ши кѣ тѣтѣ
 Кѣлросѣль: лѣсарѣ Свѣтѣль трѣпъ а Свѣтѣи, ши лѣсѣрѣ дѣ се-
 кѣи кѣ чинѣте дѣ Бѣсарѣка Свѣцѣилѣрѣ Апѣстѣолѣ. Ши аѣола
 мѣате исѣѣленѣи изѣворѣндъ, дѣрѣчѣицѣи тѣмѣдѣсинѣдъ, ѡрѣи лѣ-
 минѣндъ, шѣкѣѡпѣи дѣлѣнѣдъ, ши тѣтѣ фѣллоль де боале; ши
 дѣка лѣзѣ мѣрѣле дѣпѣрѣтѣль Яѣѣнѣ Иѣѣанѣ, фѣюль мѣрѣлѣи дѣ

пзрат Яскнь челси взтрѣнь, де чюдаселе Свн̄теи ши кс дорь
 желзидь, поди сз адскѣ Свн̄теле еи Мошїи ла склзисл сзс
 Трѣнѣвсл. Итсича апскасѣ фрѣнчїи Цариградслъ дел цѣна,
 ши да дажде марелси дпзрат лси Івань Яскнь. Дечи лси нѣ
 тревси арѣинт ниче аср, ниче петри скѣмпе; че кс драгѣ
 шстенѣлѣ сз рздикѣ де адскѣ Свн̄та ши Пл̄витслъ трѣп а
 Свн̄теи Параскевїи д̄ веститслъ сзс враш д̄ четата Трѣнѣ-
 вслаи, ешиндѣ наинте кс маре шимпзрзтѣскѣ литїе, кс Пл̄-
 трїархслъ, ши кс калросслъ, ши кс нзродѣ маре кс лсминїи ши
 кс тѣмжи, ши кс де тоатѣ чинста. Ши псчзрѣ пре Свн̄цїа
 са д̄ весарикѣ дѣс стзтст мѣлць ли, д̄трачель вакѣ, де прѣ-
 твнч, кжндѣ цина Врѣцинїи лѣксриле прѣколѣ. Ши петраче
 ши пзнз астззѣ Свн̄талъ еи трѣпъ непстредѣ, плинѣ де твтз
 мирѣссл чел скѣмпѣ де сз д̄пле Сфт̄лѣ шмзлси де взксрїе сѣ-
 флетеѣскѣ сзрстѣндѣле, ачале Свн̄те де Дм̄нззс чинстите
 Мошїи. Динтро палмѣ а Свн̄цїии сале асте ла Свн̄та Вп̄впїе
 ла Рѣманѣ ш вѣкзца ши ла Бсчюлешѣ оун дацетѣ, адсц дин
 Црїград де Дсмитрашкѣ (*Burduja*) логофзтслъ, прексмѣ мїас
 спсц Іврдаци (*Cantacuzino*) спзтарюль ла маса Давижїи водѣ,
 Дм̄нззс сзи поменѣскѣ. Ши ерамѣ вѣ оун Смерит̄ Дѣсодєи
 Вп̄кпѣ ла ачель Свн̄тѣ Скасн ла Рѣманѣ; шам адеверитѣ, кам
 вззст де мѣлате шри Свн̄теле мошїи, сзрстѣндѣле ши слѣ-
 жиндѣ кс Сзѣврслъ, акмѣ д̄ зѣлеле ноастре. Прексмѣ зжче
 „Растласа земля и вѣси живѣщїи на неи;“ кз пзмѣнтслъ сз
 роаде ши сз скимѣсаше, д̄ тоць вачѣ скимѣндѣсѣ пзнз ла
 пременѣла ча дѣпѣдї, кжндѣ ваннси Дм̄нззс фаца пзмѣнтзлси.
 Ячелсл слава ши пѣтара д̄ вачѣ Яминѣ.

In viețile Sf. de Dosofteiu p. 70 avem : дарде аксцѣте.

ibidem plural *дзрѣкле*

ibidem p. 82 cristală

Și mai virtos leau scrisă și proloage să li să citească în sfînta besearică să le auză creștinii să se foloască și să să *polzuiască* din viața și petreaceria lor acia sfîntă. Dosoteiū predosloviea vieților sfinților.

cu *кляптени* Dos. . . V. sf. p. 2

durori grievele ibid p. 5

curundă " " "

să minună și *încrestă* ibid (cristus?) se făcu creștin?
și mă *curteneaste* la împăratul tău ibid (a face curtean).

Și pre îi de ai lui=preces de ai lui Dos. p. 6.

Și deacă văzu împăratul *stavărul* și tăria gîndului ei Dos. V. sf. p. 7.

Și *adăposta* ibid.

de o strujiia cu brînci de heră Dos. V. sf. p. 20.

de cerceta pre toți Dos. U. sf. f. 2 p. II.

Și giune curat f. 29 Dos. I. V. sf.

Și eu iam *învitat* pre toți aceștia asupra voastră V. sf. Dos. f. 28, p. II.

Incălțatū cu tîlpălațe de heră. Dos. V. sf. f. 22.

Ce iani blămațū la marginea mării. Dos. V. sf. f. 31.

de agiună trei țile nemîncatū Dos. V. sf. f. 31, p. II.

șintorcîndusă la moșu său *să ertă de la dînsulū*
din mănăstire și eși de și află o peșteră. Dos. V. sf.
p. II. f. 40.

b). DOCUMENTE.

*Trupesci, 1610, Iuliu 6, hărțiă. *)*

Mitropolitul Sucevei Anastasiu, camarășul Sekeli, și mai mulți alți boieri și mazili, reportéză Domnului despre rezultatul cercetării și al limpedirii hotarelor între satele Petricani și Ingărescii, pentru cari se judecau vornicul Urechia cu călugării de la Agapia.

(La Arhiva Statului)

† Милостиве ши лѣмите (*sic*). доамне. рѣгѣм милостивѣа дѣмнезѣс. ши лѣ лѣи невинсватѣ маикѣ. сѣ афле пре мѣрїа та частѣ пѣцинѣ скрисоаре дѣ ла ної. кѣ бѣне пѣчи. ши кѣ сѣнѣтате петрекѣнд. милостиве доамне дѣм шире мѣриен тале. ши а тот сватѣлши мѣриен тале. кѣ нѣс венит чинститѣ картѣ мѣриен тале ла ної. дѣндѣне шире кѣ нѣс похтит. крединчос коаринѣ мѣриен тале. ѢРѢКѢ ворникѣла. ла мѣрїа та. ка сѣи хотѣрѣм. ла сѣт ла ПѢТРИКАНИ. кѣ кѣлѣгѣрїи дела АГАПИИ дѣ кѣтрѣ сѣтѣла лор ИНГЪРѢЩИ. принтрѣ w вѣкатѣ дѣ хотар нѣ мѣлт пѣцин лѣкрѣ. дѣмнѣкаса ворникѣла ѢРѢКѢ. цичѣ кѣ е лчел локшор а ПѢТРИКАНИЛОР. кѣлѣгѣрїи дѣ АГАПИИ цичѣ кѣс фост а лѣр. лѣсѣтѣсѣл лѣнѣ пѣрциле. ши ворникѣла ѢРѢКѢ. ши кѣлѣгѣрїи дѣ Агапіа. прѣсте wлмени вѣни, ши вѣтрѣни. дин мѣцинѣші. анѣме ВАСИЛІѢ дин ѢРѢКѢНИ. ши ПѢТРАШКО лпродѣла дѣ аколѣ ши БѢЧА лчел маї вѣтрѣн дѣ аколѣ. кареле лѣ вѣндѣт ел кѣ рѣделе сѣле лчел сѣт ИНГЪРѢЩИ АГЪПИИНИЛОР. шлѣс похтит ши ворникѣла ѢРѢКѢ. кѣ кѣлѣгѣрїи сѣи дѣ ла СѢКѢЛ. ши ши АГЪПИИНИ. сѣи цѣрѣм кѣ маре цѣрѣмѣнт. ши кѣм вор да еи кѣ сѣфлетеле сѣле. пре ѣнде лѣс фост хотарѣла чѣл вѣтрѣн. пре аколѣ сѣ хѣе ши дѣ акмѣс хота-

*) Veđi Arhiva istorică a Romăniei de d. Hasdeu I. I. p. 22.

рѣла. цѣратѣам днаинтѣ а тот нзродѣа чине ера аколѣ. шас
 мѣрсѣ ен пре ѣнде аѣ фост де вак хотарѣа ши кѣм аѣ цинт
 ен кѣ сѣфлетеле салѣ. пре аколѣ аѣ мѣрсѣ. ши мѣаци меуѣаши.
 аѣ фост де пре дпрецѣр ла ачел хотар. тоци кѣ тотѣа аѣ зѣс
 кѣи пре аколѣ пре ѣнде аѣ мѣрсѣ ачѣи ваменнн вѣтрѣжнн, ши
 нон. ашиждерилѣ ши кѣ мѣаци воѣари че сал тѣмплат кѣ нон
 ла ачел хотар. аѣ вѣзѣт кѣи пре аколѣ хотарѣа чѣл вѣтрѣжн.
 вѣс фост ѣн гард вѣтрѣжн а **ПѢТРИКАНИЛОР**. дпреѣнѣ кѣ а
ИНГЛРѢЦИЛОР. де вак. тот пре лок стѣнд. де ера троѣан
 фѣкѣтѣ. пре аколѣ мѣрсѣрѣ ши ачѣи вѣтрѣжнн. кѣ сѣ кѣноѣѣ
 кѣи пре аколѣ. дѣчилѣм рѣдикат пре аколѣ стѣлп. ши лѣѣм
 сѣжннат локѣа тот. де вѣтрѣ тоате пѣрцилѣ днн прецѣрѣ. ши
 сал токмит вине. кѣм аѣ фост де вак. ѣрѣ де сѣре ши мѣ
 сѣла **ЯГЪПШНИ** сѣ флѣж вѣр пѣрѣ ши сѣ нѣ сѣ цѣе де лѣѣе.
 мѣрѣа та сѣ нѣ крѣзи. кѣ аментѣилѣ нѣ сѣ ва афла. ѣрѣ
 дѣре грѣи чѣва преѣтрѣн ѣрик дела **ЯЛЕЗАНДРѢ** вод че нѣѣ
 арѣтат. ши лам лѣат дела **ЯГЪПШНИ** кѣчѣ ачѣл ѣрик нѣ ера
 а лор. ниѣи скрѣа лор. че скрѣа ѣнѣа **ПѢТРѢ** ГРѢК ѣшерѣл.
 чѣс фост ла **ЯЛЕЗАНДРѢ** вод. ши лам дпреѣлат аѣ ен ѣричѣ.
 сал исписоачѣ сал нескѣре зѣписѣ. пре ачѣл сѣт сѣ лѣ скоѣцѣ.
 ши сѣ лѣ пѣе де фаѣж сѣ ведем кѣ че цѣи ачѣл сѣт. ши дела
 чине лѣи ачѣл сѣт. ен сал тѣрѣдѣит. кѣ наѣ ниѣи ѣ исправѣж.
 ниѣи ѣрик. ниѣе исписок. чѣс зѣс кѣѣ перит. шас цѣнѣт кѣ
 чест ѣрик че ам лѣат ши ѣрикѣа нѣи а лѣр. че еил цѣи дѣ-
 дѣтѣтѣрѣ дела **КЛАНЦА** чѣл вѣтрѣжн. че сал фѣкѣт кѣлѣгѣр
 аколѣ ши дела ниѣе рѣденѣи а **КЛАНЦѢИ** анѣме **БѢЧѢ**. че
 ман сѣс скрѣе че аѣ кѣмпѣрат де ла дннши. дѣреп ачѣ сѣ арѣ
 ен ши адѣче нескѣре ѣричѣ. сал алѣе исписоачѣ. мѣрѣа та сѣ

нѣ ле крѣзи. кѣ ла нѣи лѣс тѣгѣдѣит кѣ нѣс нѣи ѣи дерес.
 парѣ дѣчѣи нѣи ам грѣит. шам рѣгат пре ворникѣла. сѣ ле ши
 маи лѣсе де лтрачѣле пѣмѣнтѣри. ши лѣс лѣсат лѣнѣж шепте
 пѣмѣнтѣри. дѣи партѣ ПЕТРИКАНИЛОР. де пре ѣнде мерѣѣ
 вѣтрѣни. ши дѣи хотарѣла чел вѣтрѣн пре ѣнде лѣс фост де
 ачаста дѣм шире ши мѣртѣрисим мѣриѣи тале. милостивѣла дѣм-
 неѣсѣ. сѣ дѣрѣѣаскѣ мѣриѣи тале. вѣне пѣчи ши мѣлтѣ сѣнѣ-
 тате. кѣ домниѣ лѣделѣнѣгатѣж. лѣтрѣ царѣ мѣриѣи тале. де ла
 Христос амин. Пис ѣ село ТРЪПЕЦІИ в лѣто ѣзриі. юл. ѣ.

† Смеритѣла ЯНАСТАСІѢ митрополитѣла де-СѢЧАВЪ. рѣ-
 гѣторѣюл мѣриѣи тале † ши ровѣла мѣриѣи тале СѢКИЛИ. чѣс
 фост кѣмѣраш. кѣ плекарѣ не лѣкинѣж мѣриѣи тале ши свѣтѣ-
 лѣи мѣриѣи тале.

(Iscahitū:) † СѢкили кѣмѣраш искал.

† Нѣи парѣш маі мѣи ровѣи мѣриѣи тале. боѣри ши ма-
 зили. че нѣѣм тѣмѣлат аколѣ. ла ачел хотар. ПЪВРЪПЪС-
 КЪЛ ворникѣла. ши ДЯБИЖЪ чѣс фост ворник. ши ІѢНАШКО
 БОЛЪ чѣс фост логѣфѣт. ши ТОДѢР ЧѢХАН чѣс фост пос-
 телник. ши ІѢНАШКО АВРАМ чѣс фост старостѣ. ши ВРА-
 БІѢ чѣс фост старостѣ. ши КОСТЯНТИН ЧИМБѢЛА. чѣс фост
 вѣтах марѣ. ши ЛАЗОР КИЦЕНѢѢ. ши мѣлѣи боѣри ши слѣѣи
 домнѣици лѣшиѣдѣре мѣтѣрисим кѣс фост лѣшѣ кѣ лѣвѣзрат.
 кѣя фост лѣпрѣсѣрѣнд ачел вѣкатѣ де вѣчинѣж ЯГЛѢШАНИ
 фѣрѣж лѣѣе ши фѣрѣж исправѣ.

[Iscahitū:] ЧѢХАН, КОСТИН ЧИМБѢЛА. ВРАБІА. ДЯ-
 БИЖЪ дворник вѣв.

*Un act de împăcare, din 1646, scris intreg cu mâna
Mitropolitul Varlaam *)*

† Варлаам Архїепископъ. И Митрополит сѣчавскїи. скрїем
ши дѣм шире кѣ ачастѣ скрисоаре а ноастрѣ. кѣм сѣс пѣрѣт
де фацѣ лнанител мѣрїен сѣле лѣи вод. сѣла фѣмѣи лѣи дѣмит
трашко шептелич. пентрѣ ѡ парте де ѡчинѣ ден сѣт ден за
харещї. каре парте. лѣ зис сѣла лнанитѣ мѣрїи сѣле. кѣ лѣ
дѣто дѣмитрашко шептелич лѣ кола лѣи. снїи кѣкоане маї мичї
чѣс фѣкѣт маи апои кѣ дѣнса, парѣ злата фѣта лѣи чѣ кѣ фѣ
мѣи чѣ дѣнтї. карѣ пѣсте дѣпѣ ѡефан мѣргѣлец. сѣ нѣкѣ
трѣкѣ. лѣтрачѣ парте де ѡчинѣ. шї лѣ зис кѣ аѣе ши мар
тѣрї. пре сн прѣст. кареле лѣ фѣст дѣхѣвник лѣи (sters) лѣи
дѣмитрашко ши пре алци сѣтѣнї кареї лѣ фѣст аколо де сѣс
прилежит. мѣрїа сѣ вод. лѣс тремис лѣ ної сѣш дѣскѣ сѣла
лѣеї мѣртѣрї. ши дѣхѣвникѣа лѣела. кѣм вор мѣртѣриси еї кѣ
сѣфлетеле сѣле. шї лѣ дѣс сѣла дѣхѣвникѣа. шї лѣеї ѡаменї.
че сѣс прилежит аколо лнанитѣ ноастрѣ. дѣс мѣртѣрисит кѣм
лѣ фѣст дѣт дѣмитрашко шептелич лѣ кола лѣи лѣчѣ парте де
ѡчинѣ лѣеїи кѣкоане маї мичї. чѣс фѣкѣтѣ ѡ кѣ фѣмѣи чѣстѣ
дѣпої кѣ сѣла. ши лѣ фѣст фѣкѣт ши запис. парѣ дѣкѣс по
рончит дѣс венит ши злата фѣта чѣ маї марѣ фѣмѣи лѣи
ѡефан мѣргѣлец парѣ дѣмитрашко лѣ лѣат записѣа лѣела ши
лѣ рѣпт. ши лѣ сокотит сѣ хїѣ лѣчѣ парте ден захарещї. ши
прѣюрелѣ пре снѣе вор маї хн ѡчине амѣндѣрѣра, сѣш ѡїе фѣрѣ
цѣѣе. лѣтрачѣста (sic) кип лѣ мѣртѣрисит мѣртѣрїи. кѣс лѣсѣт
дѣмитрашко кѣ лѣмѣз де моарте. вѣзиндѣ ши сѣла мѣртѣрї
синдѣ, лѣеї мѣртѣрї лѣшѣ. сѣс токмит сѣрѣрилѣ че пре снѣе ва

*) Veđi Arhiva istoricã a Romãniei de d. Hasdeu III. p. 226.

хи. шї ачѣ парте ден захареци. сз цїе фрзцѣше злата. ши к8 сорса. ши шас фзк8т запис сна аацїа (sic). ка сз н8 сз маї пзраскз пентрачѣ лѣм фзк8т ши дела ної ачасть скрисоаре а ноастрз ка сз н8 маї скорнѣккз пзрз. сас сз сз маї пзраскз. че сз ле хїе лор ачасть скрисоаре де крединцз. ач-часть скрїем ши дзм шире. пис 8 митрополїе (seris in mitropolie) мїас юл ı (luna Iuliu 10) ват ✕зрнд (7154).

Из (eu) Варлам митрополит. (L. S.)

*Bisericanii, 1650, Iunie 20, hãrtiã, *)*

Un neguțitor din orașul polon Szerogrod offerindu-se din devoțiune a face un ezũ pentru monãstirea Bisericanii, cãlugãrii din acea monãstire. neavẽnd un loc potrivit pe teritoriul lor, se invocesc cu cãlugãrițele din vecinata monastire numitã De-preste-valle, ca locul sã fie al cãlugãrițelor, speșele cãlugãrilor și usul pentru amãndoue monastirile; erã la casũ de stricarea contractului din verı-o parte sã se plãteascã o amendã de 50 boi.

(Archiva Statului).

† Ядекж е8 попа МИТРОФАН ег8мен8л ши попа АИ-ДѢНИѢ ши тѡт сзкѡр8л дела свзнта мзнжстире дела БѢСѢРѢВЯНИ. 8нде пасте храм8л свїнтеле благовѣшенїи пречистыа владичицѣ нашен и приснодѣвы (prea-curatei noastre stãrãne și pururea Fecioarei) Марїа. мзрт8рисим ної к8 честь запис аа ностр8. к8м а8 плекат милостив8л д8мнезз8 ши свзнт8л храм. аа свзнта мзнжстире аа БѢСѢРѢВЯНИ че маї с8с скрие. 8н нег8цѣтѡр а88ме Ядамь чел кїамж Іѡан к8 ц8пз-нѣса л8ї Катерина. дїл цара лешскѣ дїл трзг дин Шархо-рѡд. сз факж 8н хзлеще8 аа свзнта мзнжстире аа БѢСѢРѢ-

*) Veđi Archiva istoricã a Romãniei de d. Hasdeu I. 1. p. 78.

КЯНИ ЧЕ СКРИЕ МАІ СС. ДЕЧ НОІ ЛМК ДЕ ХЗЛЗЦИЕС НАМ АВСТ.
ЧЕ ДѢКА АМ ВЗЗСТ КАС ПЛЕКАТ ДСМНЕСЗС ПРѢЧЕЛ НЕГСЦЖТОР ЧЕ
СКРИЕ МАІ СС. НОІ НѢМ ТЖКМИТ КС СТАРИЦА ДРОСИДА ШИ КС
ТЖТ СЗКВРБА ДЕЛА МЖНЖСТИРЕ ДЕ ПРЕСТЕ ВАЛЕ, ЗНАЕ ПАСТЕ ХРА-
МБА ПРѢКВРАЖЕНІЕ ГОСПОДА БОГА (Transfigurationeа lui Iesu-
Crist) ДѢС ДАТ ЗН ЛОК ДЕ ХЗЛЗЦИЕС ЧЕ АС АЛЕС ЛА САТ ЛА ДѢ-
ПЕЦИ. ДЕЧ АС ДАТ ЛОКБА СЗ ЕЗНМ АЧЕЛ ХЗЛЕЩЕС. ЛЖКБА
ПАСТЕ А ЛЖР ПАР КЕЛТБАЛА СЗ ФІЕ ТОЛТЖ А НОАСТРЖ. ЛНСК
ДѢКА СЗ ВА ЕЗИ ХЗЛЗЩЕБА СЗ НЕ ФІЕ ДИН ДОЛЖ. КЗНА СЗ ВА
ТЖА ХЗЛЕЩЕБА ПѢЩЕЛЕ СЗА ЛПАРЦЖ Л ДОЛЖ. КЗАБГЗРІИ КС
КЗАБГЗРИЦЕЛЕ ЧЕ СКРИЕ МАІ СС. ШИ КЗНА ВОР ГВНИ ПѢЩЕ КС
НЖВОДБА САБ КС МРѢЖА. ДЕ ВРЕЖ ТРѢБЖ АТСНЧЕ СЗ ФІЕ КС
ЦИРѢ ТЖТБРЖР. КС А КЗАБГЖРИЛЖР ШИ КС А КЗАБГЗРИЦИЛЖР ЧЕ
МАІ СС СКРИЕ. ШИ ПѢЩЕЛЕ ПАР СЗА ЛПАРЦЖ Л ДОЛЖ. ПАРЖ КС
САКБА ШИ КС ОУНДИЦА СЗ ФІЕ ВОЛНИЧИ КЗАБГЗРІИ ШИ КЗАБГЗ-
РИЦЕЛЕ А ГОНИ ШИ А ПРИНДЕ ПѢЩЕ. ПАС КС АЛТЕ МЖЕСТРІИ СЗ НС
ЛВЛЕ НИЧИ ЗНІИ. НИЧ КС КРЗЛИЦЕ СЗ НС ОУНДАСКЖ НИЧ ВЛА НИЧ
ПАРНА. ДЕЧ НОІ НѢМ ТЖКМИТ АША ДЕ БЗНЖ ВОЛ НОАСТРЖ. ПАР
ЧИНЕ ВА СТРИКА АЧАСТА ТОКМАЛЖ. СЗС СЗ ВА РЗДИКА КЗНАВА ЧИ-
НЕВА ДИН КЗАБГЗРИ САБ ДИН КЗАБГЗРИЦЕ КС ПЗРЖ. СЗ ФІЕ ВИНО-
ВАЦИ ПЖРЦІИ КС. Н. ДЕ БОИ. ПАРЖ МАІ МАРЕ ВРЕДИНЦЖ ПСАМ ШИ
ПЕЧЕЦИЛЕ МЖНЖСТИРИЛЖР. † Пис с БЗСБРЕКЯНИ в лѢТО ЖЗРНИ.
ЮН. К. ДИН.

*Peatra, (1650, hărtiă. *)*

Târgul Peatra vinde monastirii Bisericanii o dumbravă a oraşului pentru ca banii preţului 100 lei bătuţi sau 400 lei proşti, să-i întrebuinţeze pentru echiparea oamenilor de oaste, ceruţi de Dabija-vodă.

(Arhiva Statului. Pecetea municipalităţii, tipărită cu cerneală, presintă o capră cu coada cărligată şi cu coarne plecate îndărăt, eară impregiur inscripţiunea: Печѣтъ от камене адеcă sigiliul Petrei.)

† ЯДЕРЪ НОІ ТЪРГОВЕЦІИ ДЕ ТЪРГЪ ДЕ ПИТРЪ МЪРТЪРИМ
 КЪ ЧЕСТЪ ЗАПИСА АЛ ПОСТЪ ПЕРЪМ НЪСЪ ВЕНИТЪ ВЪ НЕВЪЕ КА СЪ ФА-
 ЧЕМЪ ВАМЕНИ ДЕ ВЪСТЕ ДЕЛА МЪРИА СА ДЕЛА ДАВЪЖЪ ВЪД. ДЕЧІ НОІ
 АЛТА ПЪТЪРЕ НАМ АВЪТЪ КА СЪ ФАЧЕМЪ ШІ СЪ РЪДИКЪМЪ АЧАСТЪ НЕ-
 ВЪЕ. ДЕЧ НОІ ВЪЗНИДЪ АТЪТА НЕВЪЕ НЪМЪ СОКОТИТЪ КЪ ТОТЪ ТЪРГЪА
 ШИ АМЪ ВЪЗНИДЪТЪ ВЪ ДЪВРАВЪ ЧЕІ АТРЕ ВЪДЪРИ СВЕНТЕІ МЪНЪСТІРІ
 БѢСЪРЪВЪНИЛОРЪ ШИ НЪСЪ ДАТЪ КЪАДЪГЪРЕІ ВЪ СЪТЪ ДЕ ЛЕІ ВЪТЪЦІ
 ШИ АТЪНЧЪКЪ АМЪЛА ЛЕБА ВЪТЪТЪ ПАТЪРЪ ЛЕІ ДЕ ВЪНІ ПРОШТИ ШАЛЪИ
 АНЪ ЗИЛЕЛЕ ДАВЪЖІИ ВЪДЪ ШИ АТРАЧАСТА ТЪВЪМАЛЪ СЪВЪ ПРЕЛЕЖИТЪ
 ШИ ПРЕЦЕІ ЧЕІ ДОМНЕШІ АНЪМЕ ПРЕТЪА ПЪТРАШКО ШІ ПОПА
 ИСЪНЪШКО ШІ ПОПА КОВРИГЪ ШИ АЧА ДЪВРАВЪ АМЪ СКОСЪ КЪ
 ПЪРЪ ДЕ АЛ БѢСЪРЪВЪНИ ШИ АСЪ ФОСТЪ ХЪТАРНИКЪ ПЪКЪДЪЛЮ
 БѢХЪШІ ШИ НЪСЪ ФЪКЪТЪ ШИ ЗАПЪСЪ ПЕ АЧЪ ДЪВРАВЪ ДЕЧІ ШИ
 ЗАПЪСА АНЪКЪ СЪА ДЪМЪ СВЕНТЕІ МЪНЪСТІРІ МЪ КА СЪ АІВЪ АШ
 ФАЧЕ ШІ ЗАПЪСЪ ДОМНЕСКЪ ПЕСТЕ ЗАПЪСА НОСТЪРЪ ШИ ПЕНТЪРЪ
 ВЪНЕ КРЕДИНЦЕ АМЪ ПЪСЪ ШІ ПЕЧЪТЪКЪ ТЪРГЪСАІ НОІ АМЪ ВЪЗНИДЪТЪ
 ДЪВРАВА КА СЪ АЕ ХЪЕ МОШЪЕ АНЪ ВЪЧІ ШИ НЕМЕ СЪ НАІВЪ ПЪ-
 ТЪРЪКЪ А СКОТЕ ЗАПЪСЪ ПЕ ДЪВРАВЪ ПЕСТЕ ЗАПЪСЪ ЧЕ АМЪ ФЪКЪТЪ
 НОІ КЪ ТОТЪ ТЪРГЪА СВЕНТЕІ МЪНЪСТІРІ СЪ НЪ СЕ БАЦЕ АНЪ САМЪ
 КЪ НОІ ДЕ МАРЕ НЕВЪЕ АМЪ ВЪЗНИДЪТЪ АЧА ДЪВРАВЪ СЪ АЕ ХЪИ МО-

*) Vezi arhiva istorică a României de d. Hasdeu I. 1. p. 79.

ШІЕ ЛН ВЪЧИ НЕКАЗТІТЪ. (pecete). † ШИ СЛЪ ПРЕЛЕЖИТ
ШІ ВЪТЪЗМАНА СІОФІАН УТ КЪНТОРІ ШІ ВАСИЛІЕ А ЛСИ
АНДОНІЕ. ГЛГОРЕ САНСОНЕСКЪЛ. ШИ ТОАДЪР СИНЪ
ГЕРАСИМ.

Peatra, 1665, maii 7, hărtiă)*

Corporațiunea butnarilor din Peatra, cu starostele lor în frunte, și cu asistența tuturor municipalilor reprezentați prin șoltusul târgului, vinde o bucată din teritoriul corporațiunii monastirii Bisericanii, pentru ca banii prețului, 43 lei bătuți sau 172 lei proști, să-î întrebuinteze la echiparea oamenilor de oaste, ceruți de către Dabija voda prin trimișii sei Bantăș și Arapu.

(Archiva Statului).

ИДЕКЪ НОІ ВЪТНАРИ ДЕ МЪРЪЦЛ. АНЪМЕ. ВАСИЛІЕ СТАРОСТЕА ДЕ ВЪТНАРИ. ШИ ІОНАШКО ДИКЪЛ УТ ТАМ (de acolo) ШИ ІЗИНТИЕ УТ ТАМ. ШИ ГЕОРГИЕ РЪСЪЛ УТ ТАМ. ШИ ТОАДЪР А ДОМНЕІ УТ ТАМ. И БРАТ ЕГО (și frate seu) ВАСИЛІЕ. ШИ ДЪМИТРАШКО СИНЪ КЪЗЯКЪЛ. ШИ ДЪМИТРАШКО СИНЪ ДИКЪЛ. ШИ ВАСИЛІЕ СИНЪ ИСАК. НОІ ТОЦИ СКРЪЕМ ШИ МЪРТЪДИСИМ. КЪ АЧЕСТ АДЕВЪРАТ ЗАПИС АЛ НОСТРЪ КЪМ АМ ВЪНДЪТ. НЕЩЕ ДЪЛНИЦЕ ЧЕ АЪ ФОСТ ЛНТРЕ ВЛДЪРИ. А НОАСТРЕ А ВЪТНАРИЛЪР ЧЕ СИНТ ДЕ ЛТРО ПЪМАТРЪ ЧЕ АСТЕ ЛОКСА БЕСЕБРЕКАНИЛОР СПРЕ ДЪЛ ПРЕ У ВЕРЪЖЪЕ ЧЕ АСТЕ ПРЕ ДЕН ЦОС ДЕСПРЕ ЛОКСА БИСТРИЦЕІ ПЪНЪ Л СОЧИ СЪПТ ДЪЛ ЛТРОЪ ЦЪГАСТРЪ ЧЕ АСТЕ ШИ ВЪЖРЪ Л СЪМНЕЛЕ ЧЪЛЕ ВЪТРЪНЕ АМ ВЪНДЪТ СВЕТЕІ МЪНЪСТИРИ БЕСЕБРЕКАНИЛОР ВЪНД АЪ ВЪНДЪТ ШИ ТЪРГОВЕЦЪИ ДЪМБРАВА ІАРЪ БЕСЕБРЕКАНИЛОР ШИ НЪЪ ДАТ КЪЛЪГЪРЪИ. МГ. ДЕ ЛЕІ ВЪТЪЦИ ШИ АТСНЧЪ ЛМБЛА ЛЕЛА Д. ЛЕІ БАНІ

*) Veđi arhiva istorică a României de d. Hasdeu I. 1. p. 79.

проци шалзі ꙗ зилеле Давиже вѡд. ши ачѣле дѣлнице лѣм
взнѡст кзнѡ ас тримис Давижѣ вѡд. пре дѡмнѣлѡси пре Кос-
тантин Бантѡш ши пре Костантин Ярапѡл. сѡ флѡем ѡамени
де ѡасте. дѡчї ної навзнѡ че флѡче сѡ рѡдикѡм ачѣ неѡе. ної
нѣм воровит кѡ тоцїи ши дѡм взнѡст ачѣле дѣлнице. БѢБѢ-
РѢКЯНИЛОР. ши ꙗтрѡлѡстѡ токмѡлѡ ас фост ши дѡмнѣлѡси
КОСТАНТИН БАНТѡШ ши КОСТАНТИН ЯРАПѡЛ. ши И-
САК шолтѡзѡл. ши поѡл ЮНАШКО ши ТОДѢРЯШКО ХЪР-
КО. ши аѡци ѡрѡшѣни вѡтрѡни. ши тинери. ашѣ скрїем ши
мѡртѡрисим ної кѡ ачѡст адеѡврат зѡпис аѡ нострѡ ши ꙗтрѡ
ѡрма нѡстрѡ чине сѡ ѡа рѡдика де ꙗ фѡчорїи ноцїри сѡл дї
ꙗ неѡцїи ноцїри. сѡ скоѡце нескѡре зѡписе сѡ мѡи зикѡ ас
трѣѡз кѡ ачѣле дѣлнице. кѡ сѡ нѡ сѡ мѡї крѣзѡз ачѣлѣ зѡ-
писе кѡ ної де мѡре неѡе лѣм взнѡст ачѣле дѣлнице ши
пѡнтрѡ мѡї мѡре крединѡз. ас искѡлит ачѡци ѡѡари. ши шол-
тѡзѡл ас нѡс пѡчѣтѣ ѡрѡшѡлѡи. ши поѡл ІѢНАШКО искѡлит-
тѡрѡ ши ної тоци дѣѡетеле че сѡ кѣмѡз пѡчеци. сѡ сѡ цїѡе.
мѡсиѡа мѡї з дѡнѡ. в лѣт ꙗзѡг.

Viena (?), 1660, aprile 14, hărtiă).*

Hatmanul Vasiliu Căură, fratele lui Georgiu vodă Stefanu,
întăresce și elu dania frateso, lăpădându-se de propriile sële
drepturi de moșteniri asupra satului Mihnescii.

(Archiva Statului.)

† ЯДЕКЪ ЕС ВАСИЛИЪ ХАТМАН. МАІ МИК ФРАТЕЛЕ МЪРЪЕІ
САЛЕ АСИ Иѡ ГЕѡРГІЕ СТЕФАН БОЕВОДА. ДЪМЪ ЦІРЕ. КЪ ЧАСТЪ
СКРИСОДРЕ А НѡСТРЪ. ПРЕКЪМ МЪРЪІА СА. Иѡ ГЕѡРГІЕ СТЕФАН

*) Veđi arhiva istorică a Romăniei de d. Hasdeu T. I. p. 108—109.

БОВОДА. АВЗНД А МЗРІИ САЛЕ. ДИРАПТЪ. СЛСГЪ ВЪТРЪНЪ. ШИ КЪ
КРЕДИНЦЪ. АНСМЕ **ТОЯДЪРЪ ЗНГЪРАНЪЛ**. КРИЛЕ АЪ СЛЪЖИТЪ МЗ-
РІИ САЛЕ. МЛІ ДИНАНТЕ ВРАМЕ. А БОЕРІЕ ДЪПЪ АЧАМ. ШИ КЪНД
САЪ ТЪМПАЛЪСЪ МЗРІИ САЛЕ СКИМЪЛАРЕ. ШИ ПРИВЕЦІЕ. А ЦАРЪ СТРЕ-
ИНЪ. АЪМНІАЛІ **ТОЯДЪРЪ ЗНГЪРАНЪЛ**. САЪ АФЛАТЪ. АА ТОАТЪ
СТРІЕНЪТАТЕ. ШИ АНПСА МЗРІИ САЛЕ ШИ А НОАСТРЪ. КЪ СЛЪЖЕЪ.
ДИРАПТЪ. ПЕНТРЪ АЧЕЛА. АЪКРЪ. ВЪЗЪНД МЗРІА СА ИЪ **ГЪСЪРГІЕ**
СТЪФАН БООВОДА А АЪИ ДЕРЪПТЪ СЛЪЖЕЪ САЪ МИЛОСТИВИТЪ МЗ-
РІА СА. ШИ ААЪ МИЛЪИТЪ . . . САТ АНСМЕ **МИХИЪЦІ** ЧЕ ІАСТЕ
АА ЦИНЪТА **ТОТРЪШЪЛІ**. КЪ ТОТ САТЪА ШИ КЪ ТОЦІ ВЕЧИНІИ.
ШИ КЪ ТОТ ХОТАРЪА. КАРЕ САТ. АЪ ФОСТЪ ДИРЕПТЪ АА НОСТРЪ ДЕ
КЪМПЪРЪТЪРЪЖ. ДЕ АА ПЪРИНЦІИ НОЦІРИ. АШИЖДЕРИЛЕ ШИ ДОЪ. СЪ-
ЛАШЕ ДЕ **ЦИГАНІ** КАРЕ АЪ ФОСТЪ АІ НОЦІРИ ДЕ МОШІЕ. АНСМЕ
ТОМЯ АЪИ **ПЪДЪРЪЕ ЦИГАНЪЛ** КЪ ФЕМАА АЪІ. ШИ КЪ ТОЦІ
ФЕЧОРІИ АЪИ. ШИ **ДРЯГЪЛ ЦИГАНЪЛ**. КЪ ФЕМАА АЪІ ШИ КЪ
ТОЦІ ФЕЧОРІИ АЪІ ПЕНТРЪ АЧЕЛА АЪКРЪ. ШИ ЧОІ ВЪЗЪНД МИЛЪИРЕ
ДЕЛА МЗРІА СА ВОДЪ. ІАМ ФЪВЪТ ШИ НОІ АЧЕСТЪ ЗАПИС. ДЕ А
НОАСТРЪ БЪНЪ ВЪЕ. АЪМИСАЛЕ АЪІ **ТОЯДЪРЪ ЗНГЪРАНЪЛ** КА СЪ
І ФІЕ АЪМИСАЛЕ ДИРАПТЪ УЧИНЪ ШИ МОШІЕ ШИ ФЕМЕН АЪІ ШИ
ФЕЧОРИЛАР АЪІ ШИ НЕПОЦИЛОР ШИ АЛТОР СЪМЕНЦІЕ А АЪІ. ЧЕ СЪ
ВЪ ТРАЦЕ ДЕ ДЪНСЪА. А ВАЧІ ДЕ ВАЧІ НЕКЛАЖИТЪ. ІАРЪ НИМЕ ДЕ
ФЕЧОРІИ МІЕН САЪ ДИН НЕПОЦІ САЪ ДІНТРАЛЪТЪ РЪДЪ А НОАСТРЪ ЧЕ
ІАСТЕ. СЪ НАЛЕЪ ТРАБЪ. КЪ АЧЕЛ САТЪ ЧЕ МАИ СЪСЪ СКРІЕ АНСМЕ
МИХИЪЦІ. ШИ КЪ АЧЕЛЕ ДОЪ СЪЛАШЕ ДЕ **ЦИГАНІ**. НИМЕ АТРЪ
НЕМИКЪ. СЪ НЪ СЪ АМАСТЕЧЕ. ІАРЪ ЧИНЕ СЪ ВЪ АМЕСТЕВЪ. ДЕНТРЪ
РЪДЕЛЕ НОАСТРЕ. САЪ ШИ АЛЦІИ. КАРІИ ВА ТРИМИТЕ МИЛОСТИВЪА
АЪМНЕЪЪ. СЪ ФІЕ АКОЛО. А ЦАРА **МОЛДОВЪЛ**. МЛІ МАРІ ШИ ВОР
СТРИКА АЧАСТЪ А НОАСТРЪ ДАНІЕ ШИ МИЛЪИРЕ. АЧЕЛА КА СЪ ФІЕ

БЛЗСТЪМАТЪ etc пис вът немецкѣи земаѣ вът Сена. (?) влѣт
 ꙗзрѣи мѣсица април дѣ. (Iscălițî:) Яз (eu) ВАСИЛИѢ ХАТМАН
 ИСКАЛА. ЯХ. ЯЛЕОТЪ БИВ ЖИТ МАМ ТЪМПААТ АКОЛО ЛА ЧАСТЪ
 ДАНІЕ. Яз ГИѢРГИѢ СВАЦЕР ИСКАЛА. КОСТЯНТИН СЫНЪ ПЯКЪЛ
 пис (a scrisă).

Stetin, 1667, decembre 24, hărtiă).*

Serisórea intimă a lui Georgiū vodă Stefanū către fratele
 seū hatmanulū Vasiliū Céurū, revenitū în Moldova, însciințandulū
 despre nerecunoștința lui Tôderū Ungurenulū, căruia a fostū datū
 satulū Mihnesciū, și rugăndulū ca să stăruescă pentru ca acelū
 satū să trecă daniă la o altă slugă mai credincósă, anume Stefan
 fiulū lui Andreșenu.

(Archiva Statului. Șigiliulū de inelū, cu care e pecetluită scrisórea,
 pórtă la marginile stemmei inițialele G. S. P. M. Scrisoarea este întreagă de
 mâna Domnului).

† Нои ГЕѢРГИѢ СТЕФЯН БОЕВОДА ЧЕ ДЕН МИЛА АСИ ДЪМ-
 НЕЗЪС АЪ ФѠСТЪ ДОМНС ЦЪРЪИ МѠДЛОВЕИ: †

Чинститъласи. ши юбитъласи фрательси нострѣ дѣмниалси ВЪ-
 СИЛИѢ ХАТМАНА. МЪЛЪТЪ СЪНЪТЪТЕ ши ТОТЪ БЪИНЕЛЕ ДЪМИТАЛЕ
 ши А ТОАТЪ ЧИНСТИТЪ КАСА ДЪМИТАЛЕ ПОФТИМ ДЕЛА ДЪМНЕЗЪС:—
 КЪТРЪ АЧАСТА ФАЛЧЕМ ЛН ШИРЕ ДЪМИТАЛЕ ПЕНТРѢ РЪНДЪЛА ЧЕСТЪИ
 ФИЧОРѢ АЛСИ ЯНДРЪШАН АСИ ЦЕФЯН ДЪМНИАТА ЛНКЪ ЦЪИ
 БЪИННЕ КЪТЪ НЕ АЪ СЪЖИТЪ ПРЕИ СТРЕИНЪТЪТЕ ДЕН КОПИЛЪРЪИА АСИ
 ши ПЪН АКМЪ ЛА СЪВЪРШЕНІЕ НОАСТРЪ ТЪТЪ ЛНТРАЧЕЛЪШ КИП НЕ
 АЪ СЪЖИТЪ КЪ ДЕРЕПЪТЕ. АШЪКЪ ши нои акмѣ лА АЧАСТА ВРЪМЕ
 НЪ АМ АВЪТЪ КЪ АЛЪТЪ КЪ ЧЕЛ МИАСИ ПЕНТРѢ ЛИШЪСА. ЧЕ АМ СОКОТИТЪ
 ДЕ АМ МИАШИТЪ КЪ СЪТЪЛА НОСТРѢ КЪ МИХНЕЦЪИ. КАРИЛЕ ши
 ДЪМНИАТА ЛНКЪ ЛА ЦЪИ. ши СЪВЪЛІ КЪ АЧЕЛА СЪТЪ ЕРЪ ДАТЪ МЛИН-

*) Veđi arhiva istorică a Romăniei de d. Hasdeu T. I. 1. p. 109.

ТЕ ДЕ НОІ АСИ ТОАДЕР УНГЪРИНЪЛ ПЕНТРЪ КА СЪ НЕ СЛЪЖАС-
 КЪ. КР ЕЛ КА Ш СЛЪГЪ РЪ АС ФЪЦИТ КЪ ФЪРИШЪЛ ДЕ ЛА НОІ КА
 Ш СЛЪГЪ ВИКАЪНЪ. ШИ НИЧІ КАРТЕ . . . (ruptu) НЪ ШЛЪ ШЕР-
 ШЪТ. ПЕНТРЪ АЧЕА АМ СОКОТИТ ДЕ АМ МИЛЪИТ КЪ АЧЕЛАШ САТ
 МАІ БЪИМЕ ПРЕ АЧЕСТА ПРЕ КАРИЛЕ ЛАЪ МЪНКАТ СТРЕИЪНЪТАТЕ ШИ
 ЛИПА АТЪЦА АНІ. ПЕНТРЪ АЧЕА ПОФТЕСКЪ ШИ ПРЕ ДЪМНИАТА Ю-
 БИТЕ ФРАТЕ КА СЪІ ФЪИ АНТРАЦЮТЪР АЧЕСТЪІ СЪРАК ДЕ КОПИЛ СЪШ
 ПОАТЪ ДЪЗКАТЕ МОШЪА АЧАСТА ШИ ЛА ДОМНЪЕ ШИ ПРЕ АЮРИЛЕ ПРЕ
 СНАДЕ ВА ТРЕБЪІ ДЪМНИАТА ФЪЕ НЕВОІТЪР. НОЪ ШИ ПЪРИНЦИЛОР
 НОЩРЪИ ПОМАНЪ ВА ФИ НЕАЧЕТАЛЪКЪ. ШИ ЕЛ АНЪКЪ ПРЕ АЪНГЪ
 ДЪМНИАТА СЪ ВА АІПІ КЪ СЛЪЖЕА КЪ АЮРИЛА НЪ АРЕ АЪКЪ ШИ КОПИЛ
 СТРЕИИ. ШИ СЪ ФЪИ ДЪМНИАТА СЪНЪТЪС. С СЪТЪТИН АЪТЪ АЪХЪЗЪ
 ДЕК КЪ. ГИЪРГЪЕ ЦЕФЪАН. ВОЕВЪДА.

(Adresa pe copertă, totu cu mâna Domnului:) ЧИН-
 ТИТСАІ. ШИ КУИТСАІ ФРАТЕАІ НЪСТРЪ. ДЪМИСАЛЕ АСИ ВАСИЛЪЕ
 ХАТМАНЪА КЪ ТЪАТЪ СЪНЪТАТЕ. СЪ ФЪЕ АТЪКЪ. АН ЦАРА Мол-
 ДОВЕІ.

Fără locu, 1695, iuniu 30, hărtiă).*

Dumitrache vătavulū visterniculū Goea serie cătră fiulū seū
 Sandu și către toată familia sea asupra unorū impregiurări casnice.

(Acestu documentū, cu atâtū mai interesante că nă arătă forma scrisori-
 lorū intime la străbunii noștri, se află la Archiva Statului).

† Ла соуса миес ла Солтана ши ла сокъзме Аликсандра
 ши ла хиюл мес ла Сандъ ши алтор къкони ла тоці къ сѣнъ-
 тате мѣ акин дѣмилорвостре тѣтѣрора. пентрѣ мине сѣ цици
 дѣмилвострѣ къ къ мила аси дѣмнезѣс не афлѣм къ сѣнътате.

*) Veđi arhiva ist. a Romăniei de d. Hasdeu T. I. p. 62—63.

ДЕЧИ ІАКЪТЪ КЪ ПЦАЛЕШІ ПЕНТРЪ ФРАТЕ МЪЕС ЯНДРЕЮ КЪ МИ
 АЪ ЛЪАТ ШЕСЕ ВОІ. ДЕЧІ ЕС НЪ МЪ ЦІЪ АЪІ ДАТОРІ. ПЛЪТМАСКЪІ
 ДЪМНЕЪЕС. ШИ МИ ДАТОРІ ЕА МИЕ ШИ МІАЪ ФОСТ МИЛЪ ДЕ ДЪН-
 СЪА. ДЪПЪ СКЪПЪЧЮНЕ АЪІ. ДАР ЕС ІАМ ТРИМИС АЪІ РЪ (190) ДЕ
 ВЕДРЕ ДЕ ВІН ЛА БОТЪШЪНІ СЪМ ДЕ ЕАІНІ КЪТЕ ШН ВРТЬ ПЕ ВЛ-
 ДРЪ. ДЕЧІ ДИИТРАЧЕІ ЕАІНІ АЪ ДАТ ШНІ ЦЪРЛН ЛА МІЕС. ПЕНТРЪ
 ХЪРТІЕ ДЕ В (2) ЛЕІ. АЪ ДАТ СІ (16) ЛЕІ ШН ТЪАТЬ ДИИ ЕАІНІ
 АЧЕАЪІ ВІН. АЦІ ЕАІНІ ПЪ ТОЦІ ЛА ДЪНСА. ШИ ДИИ ЕАІНІ ЧЕ АМ
 ДАТ ЛА ПРЪЖЪСКЪЛ ПЕНТРЪ Ш МОШІЕ. АНЪМЕ ПЕНТРЪ ДОЛ-
 ЖЪЩІ АМ ДАТ ЛА МЪНА АЪІ ЯНДРИЪШ. ШИ МІАЪ ТРЕКЪТ В (2)
 ГАЛЕНІ МАІ МЪАТ. СЪ МИ ПЪТОРКЪ. ШИ НЪ МИ ІАЪ МАІ ПЪТОРСЪ.
 ШИ НОІ АМ ВЪНДЪТ ПАТРЪ ФРАЦІ ВЪСИЛІ ГОЪ ШИ ДЪМИТРАВИ
 ГОЪ ВРАТ (frate). ШИ ДОІ КЪМНАЦІ А ИШТРИ. АНЪМЕ ДАРІЪ
 ШИ ТОДЪР ЛЪПНИЦЪ АМ ВЪНДЪТ. НОІ АЧЕЩІ ПАТРЪ ФРАЦІ.
 КАРІИ АМ СКРИС МАІ СЪС Ш МОШІЕ АНЪМЕ ІОКЪШЪНІ. А ТРИЕ ПАР-
 ТЕ ДРЪПТЬ П. (80) ЛЕІ. ДЕЧІ ДИИТРАЧЕШИ. П. ЛЕІ СЪ ПЪТОРЧЕМ
 АЪІ ЯНДРИЪШ КЪ ЕА НЪЪ АЪАТ ПАРТЕ. ДЕЧІ СЪІ ПЪТОРЧЕМ. ДЕ
 ФРАТЕ КЪТЕ Д (4) ЛЕІ АЕЩІ ПАТРЪ ФРАЦІ. КАРІ МАІ СЪС СКРІЪ ШІИ
 ФАК СЪИ СЪ ДЕ СІ. (16) ЛЕІ. АЪІ ЯНДРИЪШ. ШИ ЕС АМ АЪАТ
 ШН ПОЛОВОК. ДЕ МИЕРЕ. ДЕ ЛА ЛОГОФЪТЪА ДЪБЪЪ. КЪ МИ САС
 РЪГАТ ФРАТЕ МИЕС. ЯНДРИЪШ. ДЕ САС ПЛЪТНТ ДЕ Ш ДАТОРИЕ. ЧАЪ
 АЪАТ ШИ ЕЪ АМ ФЪКЪТ. СКРИСОРІ. ЛА МЪНА ДЪМИСЛАЕ ЛОГОФЪТЪА АЪІ
 ДЪБЪЪ. ШИ АМ ПЪСЪ ЗЪЛОГ. ТЪЛПЪЛЪЩЕЩІ. ПЪН И СА ДА МИ-
 ЕРЕ. ДЕЧІ ЯНДРИЪШ. СЪИ ДЕ МИЕРЕ. ШИ СЪ Е ЗАПИСА МИЕС.
 ДЕЛА ДЪМНААЪІ. ПЕНТРЪ ТОДЪРАШКЪ ДЪПНИЦЪ. КЪМНАТЪМИЕС.
 ШИ СОЪМЕ. ВЪНДАВИЪ. АМ КЪМПЪРЛТ. ДИИ ДОЛЖЪЩІ. ДИИ
 ПАРТЕ ЛОР ЦЪМЪТАТЕ ДИИ ТЪТ ЛОКЪА ЧЕ СЪ ВА ВІНИ КЪ ТЪТ ВІ-
 НИТЪА ЛОКЪА АЪІ. ШИ ЗАПИС НЪ МІАЪ ФЪКЪТ. ДЕЧІ СЪ КАТЕ СЪМІ

ФАКЪ ЗАПИС ДЕЧІ СЪ СТАІ СЯНДЪЛЪ. СЪ ГРЕЩІ КЪ ДИНСА СЪЦ
 ФАКЪ ЗАПИС. ЕЪ ДАТОРІ НЪ МЪ ЦІІЪ. КЪ СЪФЛЕТЪА МИЕЪ. МЪРТЪ-
 РИСЪСЪ. ЛНАИИТЕ ЛЪІ ДЪМНЕЪЪЪ. КЪ НЪС ДАТОРІ ФРАЦИЛОР МЕІ.
 НИЧІ КЪМНАЦИЛОР МИЕІ ФЪРЪ ДЕКЪТ. АМ СКРИС ЛТРАЧАСТЪ КАРТЕ
 ШИ ПЕНТРЪ КРЕДИНЦА МІАМ ПЪС. ПЕЧЕТЕ ДІАЧАСТА ВЪ СКРИС, СЪ
 ФИЦІ ДЪМНАВОСТРЪ СЪНЪТОШІ ЛЪТЪ ̄̄̄̄. ЮН А ДЪН (30 ̄̄̄̄.)
 ДЪМИТРАКИ. [L. S.]

g) C R O N I C I.

(*Din Grigore Ureche**)

ПРЕДОСЛОВІЕ.

МЪАЦИ СКРИТОРИ САС НЕВОИТ ДЕ АЪ СКРИС РЪНДЪА ШИ ПО-
 ВЕСТЪ ЦЪРЪЛЪР ШИ АЪ ЛЪСАТ ИЗВОД ПРЕ ОУРМЪ. ШИ БЪНЕ ШИ
 РЪЛЕ СЪ РЪМЪЕ ФИЧОРИЛЪР ШИ НЕПОЦЪЛЪР, СЪ ЛЕ ХІЕ ЧЪЛЕ БЪНЕ
 ДЕ ЛЪЦЪЦЪТЪРЪ, ІАР ЧЪЛЕ РЪЛЕ КА СЪ СЪ ПОЛЪЦЪ ФЕРИ, ШИ СЪ СЪ
 СОКОТЪСЪСЪ, ШИ ЧЕЛЪР БЪНЕ СЪ ОУРМЪЪЕ. ШИ АЛЦІИ ПИЪМЪИИД,
 ШИ ЛЪСЪМЪИИД, ШИ СКРИИИД, КЪМ ШИ ЕЪ ГРИГОРІЕ ОУРЪКИ, КАРЕ
 ДИИ МИЛА ЛЪИ ДЪМНЕЪЪЪ ШИ АЛ ДОМЪЗЪАИ МЕЪ АМ ФОСТЪ КОРНИК
 МАРЕ, КЪ МЪАТЪ НЕВОИИЦЪ АМ ЧЕТИТЪ КЪРЦИЛЕ ШИ ИЗВОДДЕЛЕ, ШИ
 А ЛЕ ПОАСТРЕ, ШИ ЧЕЛЪР СТЪЗИНЕ, ШИ АМ АФЛАТЪ КАП ШИ ЛЪЧЕ-
 ПЪТЪРЪ МОШИЛЪР ДЕ ОУНДЕ АЪ ИЗВОРЪТЪ ЛЪ ЦАРЪ, ШИ САС ЛЪМЪА-
 ЦЪТЪ: ШИ САС ЛЪЦИТЪ, КА СЪ НЪ СЪ ЛЪНЕЧЕ АНИИ ЧЕИ ТРЕКЪЦИ А
 ТОАТЕ ЦЪРИЛЕ; ШИ АПОИ СЪ НЪ СЪ ПОЛЪЦЪ ЦИИ ЧЕ САС ЛЪКРАТЪ, СЪ
 СЪ АСЕМИНЕ ХІЕРЕЛЪР ШИ ДЪБИТОАЧЕЛЪР ЧЕЛЪР МЪТЕ, ШИ ФЪРЪ

*) Vezi Letopesițele țerei Moldovei de Dl. Cogalniceanu I p. 95—98.

минте. Ячед оурмзнд, ши мзкар кз сз афлз ши де алци л-семнате лскрриле цзржи Младовии, апскатсмам ши ес а скрие-ре лчепзтсра, ши адаосла, маи апи ши скздерѣ, каре сз веде кз ас венит л зилзле ноастре, дспз ксм ас фост лтзюл цз-ржи ши пзмжнтсласи нострс а Младовии. Кз ксм сз тзмпаз де сзрг ши адаоце похоюл апи, ши парзши де сзрг скаде ши сз лпшцинтсзз, аша са8 адаос ши Младова, каре маи апи де ла алте цзри са8 дескзлекат, ши са8 лзцжт де сзрг ши фзрз де ззбавз. Ячеле черкзнд ле ам лдрептат к8 невоинцз, кз н8 н8-маи летописецса нострс, че ши кзрци стрзине ам черкат, ка сз п8тем афла адевзрса, ка сз н8 мз афас скринтвр де к8-винте дешарте, че де дрѣпте; кз лѣтописецса нострс чел Мол-даввинеск аша скрие де пе скрт, кз ниче де виаца Думнилор каре ас фост твалтз кърма н8 алѣце, нексм лскрриле ден лз-знтр8 сз алѣгз, ши пе скрт скринд ши лсемнзнд де ла л-чепст пзнз ла домниа лси Пзтр8 Род Рареш, ши са8 стжнс; кз де аиче л коаче на8 маи скрис нименѣ. Ниче есте а сз мираре, кз скринтврн ностри на8 авст де оунде стрзине кзрц; кз де ла лзквитврн дентзю на8 афлат скрисори. кз на8 лзсат, ка неце шамини неашззц, ши маи м8ат проши ши некзртс-рари, че ши ен ас скрис маи м8ат ден басне ши ден повѣше, че ас лзжит зн8а де ла алт8а. Сар скрисорилестрзинилвр скрис прѣ ларг ши де ашнс. каре ас фост рзвнитврн ши херкинц, н8 н8маи а ле са8е сз скрие, че ши чѣле стрзине. Ши де а-колш л8знд м8ате, ши липинд8але к8 а ле ноастре врѣми по-тривинд, ши ам скрис ачест летописец, кареле ши де н8 сз ва потриви пе ла м8ате локври, чел че ва хи к8 минте, гжндеск8 кз н8ми ва винси; кз де м8ате врн шм8а лнс8ши чѣле че

вѣде кѣ шкин сѣи нѣ поате сѣ ле псе пе рѣндѣ, ши мѣате
зминтѣще, ши дѣ спсѣне ман мѣате, дѣ ман пѣцине; дар чѣле
де демѣат ши рѣсѣфлаате де атѣта ерѣме де анн! Че еѣ кѣм
ам дѣлаат, аша ам арѣтат.

ГРИГОРИѢ ОУРѢКИ.

Вѣрник Маре.

vsl. *nevolja* = necessitas

voliti = a voi

vsl. *rendŭ* = ordo, gradus, natura = rind

vsl. *vesti* = nuncius, povĕsti = naratio = poveste

vsl. *izvoditi* = aducere, extrahere, traducere

izvodŭ = origo, exemplar.

gr. *πειρα* = indignatio, odium, pertinacia.

ПѢНТРѢ ДѢСКЪЛѢКЪТЪЛ

Ц Ъ Р Ъ И М О Л Д О В Ъ И.

Вор оунин сѣи знкѣ Мѣладобен кѣ дѣ кемато де маннинте
Сцитѣа, саѣ Скитѣа, пре анмеа сѣвѣнасѣкѣ; че Сцитѣа кѣприн-
де аѣк мѣат, нѣ нѣман да нострѣ че фкиде ши йрдѣлаѣа, ши
цара Мѣнтенасѣкѣ, ши кѣмпѣи дѣспре Нистрѣ, ши копринде ѡ
парте маре ши ден цара Лѣшасѣкѣ, кематѣѡѡс оунѣи ши Фла-
кѣа, де пре Флак Хатманѣа Рѣмаѣенесѣкѣ, че скрѣс лѣтописѣцѣле
лѣтнинѣи кѣ дѣ кѣтѣт рѣзѣкола кѣ Скитѣи пре лѣѣстѣ локѣрѣи;
дѣче скѣмѣлѣндѣсе ши скѣмоснѣндѣсе нѣмѣле ден Флакѣа ѡѣ зѣс
Блаѣѣа; че нон лѣѣст нѣме нѣа пѣтем даре цѣрѣи нѣѡастре
Мѣладобен, че цѣрѣи Мѣнтенѣи; кѣ ен нѣ вор сѣ дѣспарѣѣ
сѣ факѣ доѣ цѣрѣи, че скрѣс кѣ дѣ фост тѣт о царѣ ши оун

лук. Іарз нон афазм кз Млдова сас дескзлекат ман пре оур-
мз, ши Мвнтѣнін ман дентжи; мзкар кз сас трас де ла оун
нзвр, Мвнтѣнін дтжи ши Млдовѣнін ман пре оурмз.

Скрїс алте исторїн пентрс цара нострз Млдова, ксм
дс стзтст пстїе песте 600 де ани, трежнд пре ачѣ Траїан
дпзратѣ Ржмѣши, а кзрѣа сз кнскс сѣмнеле пстерїн лшн, пре
оунде дс трас Троїан, песте мѣлте цзри, трежнд кс шїиле
лшн песте кжмпн, ши песте апе. Ітзца ани сас афат пстїе,
пзнз кжнд дс врст милостивѣа Дсмнеззс а нс лзсарѣ ачест
пзмжнт фзрз де ваменн; че кс воа сфинціен сале ддемнзндѣсе
w самз де фечурн де Дшмнн, ден дшмнїале час фосч пре ачѣле
врѣмн ла Ржм, ши кс ваменїн лшр ден Марамврзш, вїннд
песте мшнцін Оунгсрецін, ши песте мшнцін цзржи Млдовеи,
вжнзнд хере сзлкатиче, пзнз дс ешїт ла апа чен зичем Мл-
дова, гшнїннд шн зимврѣ, кареле лас ши вжнат, ла локѣа оунде
сз кїамз акмс сатѣа. Бшврѣнін, пре ачѣа апз а Млдовїн, ши
дс пс нѣме апен, ден зисзрз Млдова, пре нѣмеле оунїн кзцѣле
чен зичѣ Молда, карѣ атшнчн гонїннд зимврѣа сас днекат д-
трачѣ апз, ши де пре нѣмеле апен сз зиче акмс ши цзржи
Млдова. Шн ачѣа ешїннд ла локсрн фршмоасе ши дешкїсе, дс
сокштит кс тшцін кз іасте лок вшн де хранз, ши пзжкжндѣле
тѣтврвр сас дторѣс днапон тарзш д Марамврзш, ши шлѣа скос
шамнїнн тоці дтрачаствз царз.

Ішнждерѣ ши лимѣа, сас граїа нострѣ, ден мѣлте лимен
їасте фзкѣт, ши не іасте амстекат граїа нострѣ кс а вѣчи-
нїлшр де пенпреціур, мзкарз кз де ла Ржм не траѣем, ши кс
а лшр кѣвнїте нен амстекат граїа. Че фїннд царл ман де а-
пон, ка ла w салвозїе, де пенпреціур вїннд ши дескзлекжнд,

ден лимбиле лур сас аместекат а ноастрз; де ла Рѣмлене че ле зичем Латини, адекз лимел лзтинѣскз, нои зичем пѣне еи зик panis: нои зичем карне, еи зик caro; гзинз gallina, мваре mulier, фемѣа foemina, ал нострѣ noster, ши алтеле мвлате ден лимел лзтинѣскз; ши де ам сокоти деамзрѣнтѣа тоате кѣвинтеле лам лцзлѣѣе. Яшиждерѣ ши де ла фрѣнчи нои зичем кал, тарз еи cheval; де ла Лѣши нои зичем праг, тарз еи прог, ипрочи; кареле нѣ ле пѣтем лсзмнаре тоате. Ши пентрѣ ачаста сз кѣнолше кз прекѣм нѣ тасте дескзлекатз цара де вамени ашззаци, ашѣ ниче токмалл, ниче швинѣеле цзрѣи бине нѣс ашззате; че тоатз днрентатѣ ас лзсат пре чел маи маре сз ш цюдече, ши че таз пзрѣт лѣи шри бине, шри рзѣ, ачел ас фѣст лѣѣе; де оунде ас лват ши вѣе пашѣ мзрѣе ши вѣрѣѣ. Дече кѣмѣи вол домнѣши, нѣмѣи чел кастз сз ле плакз тѣтѣрѣр; шри кѣ фѣлос, шри кѣ пѣгѣла цзрѣи, каре швинчаю ши пзнз астззи трзѣѣе.

Яфлзсз ачастз царз сз фѣе лзкзит ши алцин лтрѣнса, маинлинте де нѣи; де оунде цзрѣи ачешѣа четзциле сз кѣноскѣ а фѣре лѣкрѣ фрѣнческѣ, де ас лзкзит шциле Рѣмленѣи, ши ас ернат де мвлате шри, взтзндѣсз оуне шри кѣ Скиѣи, саз кѣ Тзтарѣи, оуне шри кѣ Бѣсна, ши кѣ Рѣмили, ши ла Перси трекѣнд. Че фѣинд л калѣ рзвтзцилор ши кзлкѣндѣо шциле, фзкзндѣсѣ де мвлате шри рззѣкоде пе ачесте локѣри, прекѣм сѣмнеле дрлтз, каре ведем мвлате престе локѣа мовиле ши шанцѣи, пре Нистрѣ, пре прѣт, ши прин пздѣри, нас маи пѣтѣт а сѣферѣе, че саз пѣстѣнт.

Аѣпз рѣсѣпл цзрѣи дентзи де грѣа ошилор лѣи флаѣ Хатманѣа Рѣмленескѣ, маи апои аѣпз мвлатз врѣме, кѣнд фѣ-

чорін чен де Домни ден мѣнціи оунгвреци погоржндѣ дѣпѣ вѣ-
нат, ши ас нимерит ла апа Молдовѣи, възжндѣ лѣкѣри десфѣ-
татѣ, кѣ кѣмпѣи дешкиши, кѣ пѣдѣри дѣсе, ши кѣ апе кѣрѣ-
тоаре, дѣрѣциндѣ локѣла, ас трѣс пре ай сѣи де ла Мараморѣш,
ши пре алѣи ас дѣемнат де ас винит. Шас десѣзлекат дѣтѣи
сѣпт мѣнте, маи апои дѣмѣлциндѣсе, ши кресѣжндѣ дѣнаинте, нѣ
нѣмли апа Молдовѣи сѣс Сиретиѣл лѣлѣс фост хѣтар, че пѣжѣ
ла Нистрѣс, ши пѣжѣ ла Марѣ сѣс лѣцит. Маи апои ши рѣз-
воде фѣчѣѣ, ка сѣши апере цара ши пѣмѣнтѣла сѣс де кѣтрѣ
Сѣити ши Гѣти, ши де кѣтрѣ алѣи вечини че ера пенпреѣюр:
че авѣндѣ пѣртѣтѣори де гриже пре домни лѣр, карѣи рѣдикѣсе
дентресѣжне, де мѣлте ври дѣ цара Лѣшасѣкѣ ас дѣтрѣт, ши мѣл-
тѣ прѣдѣ ши изѣжндѣ ас фѣкѣст. Ден кѣмпѣи пре Тѣтѣри ѣс
скѣс. Яшижѣдереѣ ши Мѣнтѣнилѣр нѣ нѣмли невоѣ ши гролѣжѣ
ле фѣчѣѣ, че ши домниеле ле скимѣла, ши пре чине вра еи прѣ-
имѣла. Пре Ярѣлѣѣни нѣи лѣса сѣ вѣдѣхѣѣскѣжѣ, че пѣрѣрѣѣ ле
фѣчѣѣ невоѣ, ши четѣци мѣлте ле лѣсѣсѣ, ши ле липисѣ кѣтрѣ
цара Мѣлдовѣи кареле тоате ла рѣжндѣла сѣс се вор арѣта. Маи
апои, ши кѣ тѣрѣѣи карѣ сѣ вѣдѣѣ кѣ ка в негѣрѣ тоатѣ лѣ-
мѣѣ акоперѣла, рѣзводе минѣнлатѣ фѣчѣѣ; де мѣлте ври ѣс ши
кѣрѣнт. Маи апои де ѣс ши сѣпѣс сѣпт ѣсгѣла лѣр, де кѣтеѣла
ври, ѣс асѣдат, рокошиндѣсе, ши нѣ фѣрѣ мѣлатѣ моарте, ши
пѣрѣвѣз дѣ вѣлмени, пѣжѣ а сѣ ашѣзгарѣ.

Characteristica lui Ștefan cel Mare
făcută de Grigore Ureche.*)

Вра ачѣст Ștefan Vodă ом нѣ марѣ ла стат, мѣжѣос ши

* Vezi Letopisețile țerei Moldovei de M. Kogălniceanu p. 145.

ДЕГРАВЪ ВЪРСА СЪНЦЕ НЕВІНОВАТЪ; ДЕ МЪАТЕ ОРІ ЛА ОСПЕЦЕ ОМОРІА
ФЪРЪ ЖЪДЕЦЪ. ЪАРЪ ЛНТРЕГ ЛА МІНТЕ, НЕЛЕНЕВОС, ШІ ЛЪКРЪА СЕЪ
ЦІА СЪ'Л АКОПЕРЕ; ШІ СНАДЕ НЪ КЪЦЕТАІ АЛОЛО ЛА АФЛАІ. ЛА ЛЪ-
КРЪРІ ДЕ РЪЗЪКОАІЕ МЕЩЕР; СНАДЕ ЕРА НЕВОІЕ ЛНСЪШІ СЕ ВЪРІА, КА
ВЪЗЪНДЪ'Л АІ СЕІ, СЪ НЪ ЛНДЪРЪПТЕЗЕ. ШІ ПЕНТРЪ АЧЕЕА РАР
РЪЗЪКОІЪ ДЕ НЪ БІРЪІА. ЯШНЪДЕРЕА ШІ СНАДЕ'Л БІРЪІА АЛЦІІ, НЪ ПЕР-
ДЕА НЪДЕЖДЕА; КЪ ЦІІНДЪСЕ КЪЗЪТЪ ЖОС СЕ РЪДІКА ДЕАСЪПРА БН-
РЪІТОРІЛОР.

ЪАРЪ ДЪПЪ МОАРТЕА АСІ, ШІ ФІІЪА СЕЪ БОГДАН БОДЪ СРМА
АСІ АСАСЕ ДЕ ЛЪКРЪРІЛЕ ВІТЕЖЕЩІ; КЪМ СЕ ТЪМПАЪ ДІН ПОМЪА БЪН
ШІ РОЛДЪ БЪНЪ СЕ ФАЧЕ. ЛНГРОПАТ'АЪ ПРЕ СТЕФАН БОДЪ ЛН
МЪНЪСТІРЕА ПЪТНА, КЪ МЪАТЪ ЖЪЛЕ ШІ ПЪЗНЦЕРЕ ТЪТЪРОР ЛОКЪІ-
ТОРІЛОР ЦЪРІІ, КЪТЪ ПЪЗНЦЕА ТОЦИ КА ДЪПЪ СЪ ПЪРІНТЕ А ЛОР; КЪ
КЪНОЩЕА ТОЦІ КЪ С'АЪ СЪЗПАТЪ ДЕ МЪАТЪ БІНЕ ШІ АПЪРАРЕ. ЧЕ ДЪПЪ
МОАРТЕА АСІ, ЛІ ЗІЧЕА СФЪАНТЪА СТЕФАН БОДЪ, НЪ ПЕНТРЪ СЪ-
ФЛЕТЪ, КЪ ЕСТЕ ЛН МЪНА АСІ ДЪМНЕЗЕЪ, КЪ ЕА ЗНЪЪ АЪ ФОСТЪ ОМ
КЪ ПЪКАТЕ, ЧІ ПЕНТРЪ ЛЪКРЪРІЛЕ САЛЕ ЧЕЛЕ ВІТЕЖЕЩІ, КЕРЕЛЕ НІ-
МЕНЕ ДІН ДОМНІ, НІЧЕ МАІ НАІНТЕ, НІЧЕ ДЪПЪ АЧЕІА НЪ ААЪ АЦІЪНС.

*Fuga lui Petru Rareș**)*

ВЪЗЪНДЪ ПЕТРЪ БОДЪ КЪ 'ЛАЪ ЛНПРЕСЪРАТЪ ВЪРЪЖМАШІІ ДЕ ТОА-
ТЕ ПЪРЦІЛЕ, ШІ АІ СЕІ 'ЛАЪ ПЪРЪСІТЪ ТОЦІ, ЛЪСАТ'АЪ СКАЪНЪА, ШІ
С'АЪ ДАТЪ СПРЕ МЪНЦІ, СНАДЕ КЪНОСКЪНДЪ КЪ НІЧЕ АКОЛО НЪ СЕ ВА
ПЪТЕ МІСТЪІ, АЪ СОКОТІТЪ СЪ ТРЕАКЪ ЛА ЦЕАРА ЪНГЪРЕАСКЪ. ШІ АША
АФЪЛЪНДЪ'ШІ КАЛЕ ДЕСКІСЪ ПРЕН ТЪРЪГЪ ПРЕН ПЕАТРЪ, АЪ ТРЕКЪТЪ ПРЕ

* *) Vezi Letopesițele țerei Moldovei de M. Kogălniceanu pag. 162—163.

азнѣ мѣнѣстїреѣ Еїстріції, шї азсѣндѣсе ка сѣ поатѣ чевашї
одїхнї ꙗн мѣнте дѣлсѣпра мѣнѣстїрїї, вѣзѣт'аѣ ѣнде ка ѣн роїѣ
дѣн тоате пѣрцїле ꙗнѣнѣїсратѣ мѣнѣстїреѣ ка сѣ'л поатѣ прїн-
дѣ. Дече кѣноскѣнд ел ачесте, аѣ ꙗнѣзлекат пре кал, шї сїн-
тѣр аѣ фѣцїт сѣ хѣлѣдѣелскѣ, ꙗн 18 зїле Септемвриѣ, ꙗнтрѣнд
ꙗн мѣнте ꙗнтр'адѣнк. Фѣрѣ дрѣм, фѣрѣ повацѣ, аѣ дѣт лѣ
стрїмтѣрїї ка ачеле, дѣ нѣ ерѣ нїче дѣ кал нїче дѣ пѣдестѣрѣ; че
їаѣ кѣзѣтат лѣ азсѣре клѣл. Шї ашѣ ꙗн шѣсе зїле ꙗнѣвѣлїндѣсе
прен мѣнте, флѣзмѣнд шї трѣдїт аѣ немерїт лѣ ѣн пѣрѣѣ ꙗн
цїос, аѣ дѣт пѣ нїше пѣскарѣ, карїї дѣкѣ їаѣ лѣат сѣлма, кѣ
дрѣгостѣ 'лаѣ прїмїт. Ърѣ Петѣрѣ Ѣодѣ ꙗнфрїкошїндѣсе дѣ еї,
с'аѣ спѣїмѣнтат; ерѣ еї кѣ жѣрѣмѣнт с'аѣ жѣрат ꙗнїнте'ї
кѣм ꙗї кор хї кѣ дїрѣптате, шї немїкѣ сѣ се теамѣ. Ърѣ ел
аѣ-аѣ дѣт лор 70 дѣ галѣенїї вѣнїї дѣ аѣр; шї вѣзѣнд еї гал-
ѣенїї кѣ вѣкѣрїѣ їаѣ лѣат, шї 'лаѣ дѣс лѣ отакѣл лор, дѣ 'лаѣ
оспѣтат кѣ пѣне шї кѣ неше фрїпт, оспѣц пѣскѣреск дѣ че
мѣнка шї еї. Шї дѣкѣ аѣ ꙗнсѣрат 'лаѣ ꙗнѣрѣкат кѣ хїїне
проастѣ дѣ л лор, шї їаѣ дѣт комѣнѣк ꙗн кап, шї 'лаѣ скос
лѣ Ърѣеал. Шї фїїнд оастѣ Ѣнѣгрѣелскѣ дѣ стражѣ лѣ марцїне,
їаѣ ꙗнтрѣѣат пре дѣншїї че оамѣнїї сѣнт; еї аѣ зїс: сѣнтем
пѣскарїї. Шї ашѣ аѣ трѣкѣт прен стражѣ Ѣнѣгрѣелскѣ шї нїмене
нѣ 'лаѣ кѣноскѣт. Дече пѣскарїї 'лаѣ дѣс лѣ касѣ ѣнѣї ѣоїерїн Ѣнѣг-
реск, карѣле аѣ фост авѣнд прїѣтешѣг марѣ кѣ Петѣрѣ Ѣодѣ; че
пре Домнѣл нѣл'аѣ афлат акасѣ, нѣмаї пре цїсѣпѣнѣлѣсѣ лѣї; шн пре
таїнѣ спѣсѣрѣ еї дѣ Петѣрѣ Ѣодѣ, карѣл ꙗнѣлѣгѣнд дѣ Петѣрѣ
Ѣодѣ, кѣ драгостѣ 'лаѣ прїмїт лѣ касѣ еї шї їаѣ фѣкѣт оспѣц.
Ърѣ ѣн ѣоїнїк оарѣ чїне че фѣсѣсѣ апрод лѣ Петѣрѣ Ѣодѣ, прїлѣ-
жїндѣсе ꙗнтр'ачѣл сѣт, фїїнд сѣкѣпат шї ел дїнтр'ачѣле рѣѣтѣцїї,

Лі спсерз лсі де пзскарїї ачїеа че венїсе ден мшнте, шї цїїнд ел кз Петрс Бодз аš лнтрат лн мшнци, шї нїмїк де джнсва нс се цїїе, шї кшцетзнд лнтрс ініма са, кшм ар пстел лнцзлеце чева де Домнвл сзš, аš мерс лл пзскарї сз'ї лнтреке; шї дакз їаš вкзшт, лндатз аš кшнокшт пре Домнвл сєš Петрс Бодз; шї аš ккзшт де їаš сзрстат пїчїодреле. Ятшнче вкззнд Петрс Бодз пре кредїнчїодаса савга са, мшат с'аš вккрат шї с'аš мшн- гзет, шї мшате кшвїнте де таїнз їаš воровїт, шї лмеланзїндїсе ініма, аš адормїт пшїнтел. Нїче зкелвз мшатз фзккнд, пзнз л одїхїре Петрс Бодз, еар ачел цїїспзнелсз аš гзтїт лелгзн кс каї шї 12 воїнїчї лнтр'армацї; шї дакз 'лаš децпнтат, аš шезшт лн лелгзн ншмаї кс ачел апрод, шї аš мерс пре локсрї фзрз де дршм. пзнз аš сосїт лл касл шншї коїарїї Шнгсреск, каре шї ачела ера прїетїн лсі Петрс Бодз; шї ачела дакз 'лаš вкзшт, кс драгосте 'лаš премїт шї 'лаš оспзтат, шї лндатз їаš гзтїт лелгзн кс шесе каї, кз лок де зкелвз нс ера, кз ден шрмз прїнсзсе де весте оасте че ера лл стража Шнгсрелскз, кшм Пе- трс Бодз аš трекшт пентре джншїї, шї нс 'лаш кшнокшт, шї с'аš порнїт ашпз джнсва а'л черка, ка сз'л поатз лцїшнче. Че дшмнезеš чела че'ї окзрмшїтор тшсшор челор че і се роагж кс кредїнцз, аš акперїт пе Петрс Бодз шї їаš длт кале дескїсз; шї мергжнд кс невоїнцз аš сосїт лл Чїчеš, шї сшмезтз лн рз- сзрїта содрелсі, Септемвриє 28, аš лнтрат Петрс Бодз лн че- тател Чїчєвасї шї аš лнкїс порцїле. Шарз чеї че'л гонїа ден шрмз, вкззнд кз аš хзлзшїт Петрс Бодз дїнаїнтел лор, сав лнторс лнапої. Яколо пазнцере шї тжншїре ера де Доамна са Елена, шї де фїїї сєї де Іліашї шї Стефзшїцз, шї де фїїкзса Рвксандл шї де алцї кзсашї, пентрс мшатз скзрєвз че ле венїсе

асвпрзле, щиндсе ден кзтз мзрїре ас кззст ла атзта педелп-
сз. Дечїі Петрс Родз ас антрат ан вїсерїкз де с'ас анкїнат,
мвацимїнд асї дсмнезеѣ кз 'лаѣ извзвїт де мзнеле врзжмашї-
лор сеї.

Еарз Селтан Селеїман Анзратса тсрческ кс оастеа са
ан срма асї Петрс Родз ла Молдова, мвлтз прадз шї скзде-
ре фзкзнд церїї, шї кзлкзндсо, ас аїсїнс пзнз ла Свчелвз, кс
маре срїе шї педелпсз тстсрор лзксїторїлор.

Din Eustratie Logofătul și după dinsul Simion
Dascalul și Misail Călugărul.

a). *Pentru ijderenia Moldovenilor, și cum au bătut și
au izgonit pre Tătari de pe aceste locuri.*)*

Скрїе Летопїцица чел Ѣнгрсекѣ, кз оарекзнд пре ачесте
локсрї ас фост лзксїнд Тзтарї, шї амслцзндсче ачестї Татарї
с'ас тїнс де ас трекст шї песте мснцї ла Ардеал. Шї ампїн-
гзнд пе Ѣнгрї ден очїнеле лор, н'ас маї пстст а ссферїре;
че сїнгср Ласлзс Країса Ѣнгрсекѣ, кзрсїа зїкѣ кз ас фост взр-
ховнїк, с'ас сксалт де с'ас асц ла Анзратса Рзмсасї де'шї
ас чершст оасте антр'ажстор ампротїва врзжмашїлор сеї. Дече
Анзратса Рзмсасї алт ажстор нс їаѣ фзгздсїт, че їаѣ дат
рзспснс шї ас зїс: „Ѣс сзнт жсрат, кзнд ам стзтст ла ам-
пзрзцїе, ом де жсдецса меѣ сз нс пїле; пентрс ачееа, мвлцї
оаменї реї с'ас фзкст ан целра меа, шї кзте темнїце, тоате
сзнт пїїне де дзншїї. Шї нс маї ам че ле фаче; че цї'ї воїѣ
да цїе сз фачї извзндз кс дзншїї. Еарз тс ан целра меа сз

*) Veđi Letopesețele țerei Moldovei appendix la T. I. p. 3—5.

нѣи маї адѣчи, кѣ циї дѣрѣскѣ цїе.“ Шї де сѣргѣ лнѣвѣцѣ, дѣї стрїнсерѣ пре тоцї, де їаѣ арѣ лмпрежѣрѣлѣ капѣлѣї де лѣлѣ пѣржолїт пѣрѣл, кѣ ѣн хѣр лнхѣрѣвѣнтат; карѣ семн трѣештѣ шї пѣнѣ асѣхїї лн цѣара Молдовѣї шї ла Мараморѣш, де се чѣхлѣскѣ прежѣр кап. Дѣче Ласлѣѣ Країѣ, дѣкѣ аѣ лѣат ачѣл дѣѣтор тѣлхѣрѣскѣ де ла лмпѣрѣлѣтѣлѣ Рѣмѣлѣї, аѣ сѣлїт ла цѣара ѣнгѣрѣлѣскѣ, шї де ачї пре кѣшлѣцїлѣ Крѣчїѣнѣлѣї, кѣ тоатѣ пѣтерѣл са с'аѣ апѣкат де Татарї а'ї вѣтерѣ шї а'ї гонїрѣ, де аѣ трѣкѣт мѣнтѣлѣ лн чѣастѣ цѣарѣ пре ла Роднѣ, пре карѣ кѣлѣ шї семнѣ прїн стїнчїї де пѣлтрѣ лн дѣѣе лѣкѣрїї се афлѣл фѣкѣстѣ де Ласлѣѣ Країѣ. Шї ашѣ гонїнѣлїї прѣн мѣнцїї, скѣлѣ шї пре ачѣстїї Тѣтарї, карїї аѣ фѣст лѣкѣсїторїї лн Молдовѣ, де їаѣ гонїт пѣнѣ їаѣ трѣкѣт апѣ Сїрѣтѣлѣї. Яколѣ Ласлѣѣ Країѣ, чѣ се кїамѣ лѣшѣштѣ Стѣнїслѣл, стѣнѣ лн цѣрѣмѣрїлѣ апѣї, аѣ стрїгѣт ѣнгѣрѣшѣтѣ: Сїрѣтѣм, Сїрѣтѣм, аѣкѣл: пѣлчѣмї, пѣлчѣмї, сѣлѣ кѣм гїчѣм нѣї: ашѣ 'мї пѣлчѣ. Маї апѣї дѣкѣл с'аѣ дѣскѣлѣкѣт цѣара, де пре кѣвѣвѣнтѣлѣ лѣї Країѣ чѣ аѣ гїчѣ Сїрѣтѣм аѣ пѣсѣ нѣмѣлѣ апѣї: Сїрѣтѣл. Дѣпѣл мѣлѣтѣ гѣлѣнѣ, чѣ аѣ гонїт пре Татарї дїн тоатѣ лѣкѣрїлѣ де ѣнѣе ерѣ ашѣѣлѣцїї, стѣ лн мѣлѣтѣ лѣкѣрїї лмпѣтрїлѣлѣ ошѣїлѣлѣр лѣї Ласлѣѣ Країѣ де чѣ чѣїл чѣ стѣ кѣтѣцїї ерѣ кѣ нѣ се пѣштѣ спрїжїнїї, елѣрѣ чѣїл чѣ фѣѣлѣ лї се дѣ лѣнѣга лнїнѣтѣ шї скѣпѣл. Пре ачѣлѣлѣ врѣмїї ерѣ мѣѣлѣрѣшѣлѣ Тѣтарїлѣлѣ, де се фѣчѣлѣ а дѣрѣ дѣс, шї апѣї лнѣдѣтѣ се 'нѣторѣчѣл асѣпѣлѣ чѣлѣлѣ чѣїї гонїлѣ. Чѣ нѣчѣ ѣн спѣлр нѣ лѣвѣл; кѣ кѣдѣл лн прїмѣжѣдїї де пѣрїлѣ, шї орї чѣ фѣлѣсрїї дѣ мѣѣлѣрѣшѣлѣ гѣсрїї врѣл фѣчѣлѣ, тотѣ лѣлр ерѣ дѣ смїнѣтѣлѣлѣлѣ, пѣнѣ їаѣ скѣлс дѣн тотѣ лѣкѣлѣ, шї їаѣ дѣпѣрѣтѣт пѣстѣ Нїсѣтрѣс ла Крѣжм, ѣнѣе шї пѣнѣл асѣтѣхїї трѣѣскѣлѣ.

Де аколо с'ас днторс Ласлзѣ Краіш кс ладз ші крсіре;
ші сосіна а касз дн з'оа лхсатеі сзксасі аѣ чершст ла епіс-
копіі лор благословеніе сз'а ласз треі з'іле сз се веселеаскз кс
доамнаші ші кс коіаріі сеі. Лаѣ благословіт де ас лхсат сзк
марці кс тоатз ксртеа сз; каре обічеіѣ се ціне ла лецеа лор
ші пзнз астззі, де ласз сзк марці дн сзптзмзхл постзасі
чел маре.

b). *Pentru descălecarea Maramorului.*

Ласлзѣ Краіса Ынгрсекс, дспз ізевндз кс норок че аѣ фз-
кзт асспрл Тзтарілор, ші с'ас лшезлт ла скашснл сеѣ, с'ас сфз-
тзіт кс коіаріі сеі че вор фаче кс ачеі тзлхарі че'і лсасе дн-
тр'ажстор де ла Ампратса Ржмсасі, кс каре маре ізевндз
аѣ фзкзт, де аѣ рісіпіт пстереа ачелор Тзтарі; кз сз ле деа
лок ші мошіе дн цеарз, нс ссферіа Ынгрсіі чеі де мошіе, вз-
зхнд кз сзнт оамені реі ші свігаші, сокотінд кз де се вор
дмзці, еі се вор днтзрі, ші сз нс лі се тзмпе вр'о рііче
кс еі ші сз петреакз маі рзс де кзт кс Тзтаріі; маі апоі
сз нс ле хіе апі пердере ші Крзіел. Че ле-аѣ алес сн лок, о-
сзвіт ші псстііѣ, днгрздіт кс мшці пенпрежср, днтре цеарл
Лешелскз ші 'нтре цеарл Ынгрселскз, снде есте акмс цеарл че
се кіамз Мараморшснл; аколо ле ас дмпзрціт мошіі де тзр-
гсірі ші де салте, снде трзеск ші пзнз астззі.

c). *Pentru descălecarea țerii Moldovei de al doile
rând, în ce chip și cum s'au așezat.*

Дспз рісіпа церіі дентеі, ксм скріе кз с'ас псстііт де
греса оштілор лсі Флеах Хатманснл Ржмленеск, с'ас ксм скріе ла
Летоніціса чел Ынгрсекс пентрс Ласлзѣ Краіса Ынгрсекс, кз
аѣ рісіпіт мзлцімел Тзтарілор де пре ачесте локсірі де аѣ ре-

мѧс локѧ пѧстїїѧ; маї апої дѧпѧ мѧлтѧ време, кѧнѧ фїїї чеї де Домнї дїн мѧнцї Ѣнгѧрецї погорѧнѧ дѧпѧ взнат, шї аѧ немерїт ла апа Молдовеї, взѧнѧ локѧрї десфѧтате, кѧ кѧмп дескїшї, кѧ пѧдѧрї десе, шї кѧ апе кѧргѧтолѧре, ѧнѧрѧцїнѧ локѧ, аѧ трѧс пе лї сеї де ла Мараморѧш, шї пре алцїї аѧ ѧндемнат де аѧ венїт, шї аѧ дескѧлекѧт ѧнтѧїѧ сѧпт мѧнте; маї апої ѧмѧлѧцнѧдѧсе, шї крескѧнѧ ѧнѧїнте, нѧ нѧмаї апа Молдовеї сѧѧ Сїретѧ ле аѧ фост ѧотѧр, че пѧнѧ ла Нїстрѧ шї пѧнѧ ла Марѧ с'аѧ лѧцїт. Кѧ че шї рѧскѧлїе маї апої фѧчеѧ кѧ сѧ'шї аперѧ цеѧрѧ, шї пѧмѧнѧтѧ сеѧ де кѧтрѧ Скітї шї Готї, шї де кѧтрѧ алцїї вѧчїнї че еѧ пенпреѧѧр. Че авѧнѧ пѧртѧторї де грїѧѧ пре домнїї лѧр, кѧреї рѧдїкѧсе дїнтре сїне, де мѧлте орї ѧн цеѧрѧ Лешѧлскѧ аѧ ѧнтѧрат шї мѧлтѧ прѧдѧ шї їѧвѧнѧѧ аѧ фѧкѧст. Дѧн кѧмпї пре Тѧтѧрї їѧѧ скѧс; кѧ дѧпѧ рїсїпѧ Татарїлѧр чеї гѧнїсе ѧлѧрекѧнѧ Лѧслѧѧ Крѧїѧ Ѣнгѧрескѧ де пре ачѧсте локѧрї еѧрѧшї аѧ фост ѧнѧепѧт ѧ се тїндѧре ла кѧмпї. . . Ѣѧр дѧкѧ аѧ ѧчїс ачеї фѧчїорї де домнїї гїмѧрѧл. сѧѧ вѧсѧрѧ че аѧ фост, кѧм скрїе Лѧтопѧсїцѧл чѧл Молдовѧнескѧ, шї ѧнтѧрнѧнѧдѧсе ѧнѧпої аѧ немерїт ла локѧл ѧнѧе еѧсте ѧкмѧ Тѧтрѧлѧ Ѣѧчѧвїї, ѧколо мїросїнѧдѧле фѧм де фѧк, шї фїїнѧ локѧ деспре лѧпѧ, кѧ пѧдѧре мѧрѧнѧтѧ, сѧѧ погорѧт пре мерѧденїеѧ фѧмѧлїї, ѧнѧе еѧсте ѧкмѧ Мѧнѧстїреѧ Ѣцкѧнїї. ѧколо пре ачѧлшї лѧк, аѧ гѧсїт ѧ прїсѧкѧ кѧ стѧпї, шї ѧн мѧшнѧлѧ кѧтрѧн прїсѧкѧрїѧ; де сїмїнѧцїе аѧ фост рѧс*) шї 'лѧѧ кїѧмѧт Ѣѧцкѧ. Шї

*) Cronicariii Moldovei subit nume de Rusii intalegi pre Rutenii sau Rusneii cum le zicem in limba populara; fiind ca Rosienilor le zicu pururea Moscali, de pe numele vechii capitale Mosca. (Nota D-lui Cogalniceanu).

Антрєвзндѣла ачеї фєчїорї дє Домнї, чє фєл дє омс'ї шї дєн чє цєарз'ї; ел аѣ спсє кз єстє дїн цєарє Лєшєлєскз рѣс. Яшїж-дєрєл шї пєнтрѣ лок 'лєл Антрєбєлт, чє лок єстє ачєстє. шї дє чє стзпзн лєкєлтз. Бєцкє аѣ зїс кз єстє сн лок пєстїїѣ шї фзрз дє стзпзн дє'л дѣмнєск фїєрєлє шї пєсєрєлє, шї сє тїндє лѣбєл дн жѣс пзнз дн дѣнзрє, елр дн сєс пзнз дн Пїєтрѣ дє сє хѣтзрзштє кѣ цєарє Лєшєлєскз, шї єстє лѣкєл фѣлртє бєн дє хрєнз. Анцєлєгзнд ачєї фєчїорї дє Домнї ачєстє кѣвїнтє, аѣ сїргсїт лє Мєрємѣрєш дє шї аѣ т ас ѣмєнїї сєї, шї прє алцїї аѣ днємнєт, шї аѣ дєскзлєкєт, днтзї сєбт мєнтє, шї с'аѣ лзцїт прє Молдѣвєл дн жѣс. Бєрз Бєцкє прїсєкєрїєл. дєкз аѣ днцєлєс дє дєскзлєкєрєл Мєрємѣрїшєнїлѣр, дндєтз с'аѣ дєс дн цєарє Лєшєлєскз шї аѣ аѣсє Лєшї, шї аѣ дєскзлєкєт прє апл Бєчєвїї дн сєс, шї спрє Сїрєт дєспрє Бѣтѣшєнї. Шї ашє дє сєрг с'аѣ лзцїт Рѣмзнїї дн жѣс, шї Лєшїї дн сєс, шї с'аѣ плїнїт тѣлтє лѣкєрїлє кѣ ѣмєнїї днтр'ачєстз цєарз дєн мєнтє пзнз дн Пїєтрѣ, шї дн жѣс пзнз сндє дз дѣнзрєл дн Бїдѣв, шї пзнз дн Чєтєтєл Ялєз, шї лє Кїлїєл, шї лє Рєнї, шї пє Пїєтрѣ дн сєс пзнз сндє сє днтпрєшнз кѣ хѣтєрєл цєрїї Лєшєштї, шї пє Прєт пзнз мєї сєс дє Чєрнзєцї шї прє Чєрїмєш.

Яшїждєрєл шї Тзргєл Бєлїє, сєрїє кз лєл дєскзлєкєт нєштє ѣлєрї. Бєрз Бєчєлєвєл ѣ аѣ дєскзлєкєт нєштє кѣжѣкєрї снєрєштї чє сє кїлємз прє лїмєл лѣр Бѣчї, елрз Бєчєлєвєл прє лїмєл лѣр сє вїлємз Кѣжѣкєрїє. Антр'ачєстє кїп с'аѣ фзкєст ачєстє. Яфлєтєс'аѣ днтр' ачєстз цєарз шї чєтзцї фзкєстє мєї дє дємєлєт дє Ієнѣвєзї (Пєнѣвєзї): Чєтєтєл лє Тзргєл Бєчєвїї, шї Чєтєтєл лє Хѣтїн, шї Чєтєтєл Ялєз, шї Чєтєтєл Кїлїєї, шї Чєтєтєл Нєлємцєл, шї Чєтєтєл нѣсз Рѣмєнєл, чє і с'аѣ сєрпєт пзмзнтєл шї лє вєзєст.

Евстратіе Логофзтса, (ши дспз дзнсса Сіміон Даскалса
ши Місаіа Кзасгзрса).

Din cronica lui Miron Costin.

ПРЕДОГЛОРИЕ*). (Prezintă)

адекз маи днаинте Ксвзнтаре, дин дескзлекареа цзрзи Млад
дзвіи динтзи ши а неамсаши младовенеск.

Кзтрз четитуріи ачешіи Кзрци.

Днченстса цзрзалур ачестурз ши а неамсаши молдовенеск
ши мснтенеск ши дн цзрзале шнгсреши кс ачест нсме Румзні,
пзнз астззи де шнде сзнт веници днтрс ачесте пзрци де пз-
мзнт, а скріе мсатз време ла ксмпзнз ас стзтст ксцетса
нвстрз. Сз днчеп встенеала ачаста дспз атзтк вакври де ла
дескзлекатса цзрзалур динтзи, де ла Трапан днпзратса Рзмс-
лши кс кзтева ссте де ани престе міне трексте, сз спаріе
гзндса. Я лзса парш нескрис, кс маре шкарз днфсндат не-
мса ачеста де в самз де скрінтури, цсте иниміи дзрере. Би-
ршитаş гзндса сз мз апк де ачастз встенеала, сз сквт ас-
міи ла видертк фелюл неамсаши, дин че извр ши сзминціе
сзнт лзкснторіи цзрзи нвастре а Младзвіи ши аша ши а цз-
рзи мснтенеши, прексм сас скрис маи ссе, ши а румзнілур
дин цзрзале шнгсреши. кз твт шн неам сзнт, ши вдатз дес-
кзлекаци; де шнде сзнт виници стрзмишіи лур пре ачес-
те лвкври, сспт че нсме аş фост днтзи ла дескзлекатса
лур, ши де кзнд сас деосзвнт ши аş нсмеле ачест де аксм,
Младзван ши Мснткн, дн чк парте де нсме цсте Младз-

*) Vedi Letopisițele țerei Moldovei de Dl. M. Cogălniceanu I.
p. 3—5, apoi p. 212 și la p. 302—305.

ва, хвтарале ти пре снде аѣ фвст лнтзи, че лимбз цинѣ
лнтзи, ши пзнз аксма чине аѣ лзксит маи лндинте де нши
пре ачест пзмзнт, ши септ че нсме сквс ла ^{other}цирѣ тѣтсрвр
сз хіе. Зичева чинѣва, пріатине, тзрзис тсте дспз сстеле де
ани кѣм сз ввр пѣтѣ ши истврїиле лдевзрлте де атзтѣ вл-
кѣри: рзспнз ес: Лзсатѣ пѣтѣрникѣл дсмнеззс исксцитз w-
глиндз минции wменеши, скрисларѣ динтѣс карѣ дкз вл не-
вми wмѣл, чѣле трекзте кѣ мзлте времи ле вл пѣтѣ ши, ши
ле вл пѣтѣ обличи, ши нс нсмаи лзкрспиле лсмин, статсрил
ши лнчепѣтсрил цзозлвр, че ши сзнгсрз лсмѣ, черѣл, пзмзн-
тѣл, кз сзнт зидите де кѣвзнтѣл лши дсмнеззс чѣлши пѣтерник.

Крѣз дин скриптсри, цим, ши дин скриптсри лвем ши
сфзнта крѣдинца а нвастрз крециинѣскз, ши мзнтсирѣ, кѣ
кѣвврзтѣл фиюлши лши дсмнеззс, ши лнтрспарѣ Кѣвзнтѣлши
чѣл маи лндинте де вѣчи, лн фирѣ wминѣскз, ши фзрз де
пзкат. Скриптсра не дешкиде минтѣ де аѣюнѣем кѣ крѣдинца
спре дсмнеззс, дѣхл чѣл сфзнт, ши невззст, ши некѣпринс,
ши нелжѣнс де минтѣ ши де хирѣ wменѣскз. Скриптсра де-
пзртате лзкрспи де wкии ншщри не флче де ле пѣтѣм видѣ кѣ
кѣцетѣл нвстрѣс. Сз нс пwменим де мареле Мвиси, кареле дѣ-
прз атацѣл ани дѣ скрис Лѣтwписзцѣл де лл зидирѣ лсмин:
кз ачѣста аѣ авѣт пре сзнгср дсмнеззс даскал ши лнвзцзтор,
кѣ рѣст кзтрз рѣст. Ѣмир филосѣфѣл лн двлѣл сѣте ши
чинззчи де ани аѣ скрис дспз рзсзпа Трѣвдїи, рззѣвѣлле че
аѣ фвст. Лши Филип Пѣстлрхѣс лн пѣтрѣ сѣте де ани аѣ скрис
внцѣл ши флптеле, веститѣлши лнпзрат лн лсмѣ, лши Алѣзан-
дрѣ Македѣн. Титѣс Ливїс аѣ скрис кѣрсѣл а тѣлѣтз лнпзрз-
цїа Рѣмѣлши. лн шлпте сѣте де ани ши маи вине, дспз сззи-

тѣа Рѣмслави; ши кѣ вѣстенеалѣ аѣ скѣс лѣмѣи лѣ вѣдере исторіиле.

Лѣндемнатсмаѣ Фирѣ маи мѣлт де цѣинца ачѣшѣи цѣри, де лѣчѣпѣтѣа ши де дескѣликѣтѣа їаи чѣл дѣнтѣи, тѣватѣ алтѣ цѣри цѣинѣ лѣчѣпѣтѣсриле салѣ. Лѣаѣ вѣсѣдїа лѣи Ѣрѣке вѣрникѣа, карѣле аѣ фѣкѣст дѣи драгѣстѣ цѣрѣи Лѣтѣписѣцѣа сѣс, лѣсѣ де лѣ Драгѣш вѣаѣ, дѣи дескѣлекѣтѣа лѣдѣилѣ цѣрѣи ачѣшѣи а Мѣладѣвѣи, дѣи Марамѣрѣш скрїѣ; їарѣ де дескѣлекѣтѣа чѣл дѣнтѣи кѣ Рѣмѣани, адекѣ Рѣмѣѣни, кѣнѣ аѣ дескѣлекѣт Траїан лѣпѣратѣа Рѣмѣаши кѣ Рѣмѣани, нѣмѣкѣ нѣ пѣменѣцїѣ; нѣмаи кѣт лѣсѣмѣѣкѣс лѣ шѣ лѣи, кѣ аѣ маи фѣст цѣра ѣдѣтѣ дескѣлекѣтѣ, ши салѣ пѣстїнт де тѣтѣари; ѣри кѣ наѣ лѣвѣт кѣрѣи, ѣри кѣ аѣ фѣст дѣстѣа а скрїѣ де маи скѣрте вѣвѣри. Дѣстѣа де дѣнѣа ши атѣта, кѣм пѣватѣ хїѣ чїнѣ сѣ зїкѣ: Нѣмаи лѣи де ачѣстѣ цѣрѣ їаѣ фѣст мѣлѣ, сѣ нѣ рѣмѣѣ лѣнтрѣ лѣнтѣнѣрѣкѣа иѣцїинѣцїи. Кѣ чѣлѣлѣалтѣ чѣ маи сѣнт скрїсѣ аѣдѣвѣсѣтѣсри де шѣ Ѣвѣстрѣтїѣ Лѣгѣфѣтѣа, ши де шѣ Сїмїон Дѣскал, ши де шѣ Мїсїаил Кѣлѣгѣрѣа, нѣ лѣтѣписѣцѣѣ, чѣ сѣнт ѣкѣри ши вѣснѣ, карѣ ши ачѣлѣ нѣ пѣцїнѣ.

Ѓдѣа лѣндемнарѣ мїаѣ фѣст. кѣ мѣ сѣ парѣ, вїнѣ нѣ цїиѣ, кѣ наѣ вѣзѣст лѣтѣписѣцѣа лѣи Ѣвѣстрѣтїѣ Лѣгѣфѣтѣа, дѣр кѣм ам лѣнѣзлѣс дѣи кѣцївѣа вѣїари, ши Маи алѣс дѣи Нѣкѣлѣѣ Бѣхѣш, чѣ аѣ фѣст Лѣгѣфѣтѣ мѣрѣ, прѣ ачѣст Сїмїон Дѣскал Ѣвѣстрѣтїѣ Лѣгѣфѣтѣа лѣѣ фѣтѣт кѣ вѣснѣлѣ лѣи, ши ачѣл мѣхѣѣр Мїсїаил кѣлѣгѣрѣа де лѣ Сїмїон Дѣскалѣа аѣ нѣскѣст, ачѣла фїю, ачѣста алѣт нѣпѣт; ши мѣлт ѣмѣ мїѣр де шѣдѣ аѣ афлат їаи ачѣстѣ вѣснѣ. Кѣ Ѣрѣке вѣрникѣа скрїѣ кѣ пѣтрѣ гѣчи ши чїнѣи де ани, де дѣмнїилѣ чѣлѣ дѣнтѣи нѣчѣ

w скрисваре нс сз афлз де лскроре ле лвр, че сз ввр хи лскрат, ши ниче стрейниі днкз нас шист немикз де дзншиі пхнз ла Ялександр Бвдз чел маре ши вси. Дечіи саз днчепст истврїиле лешечи а сз скріе, маи алес Биелскіе ши Марцин Пашкввскіе, пре каріи таз срмат рзпвсатса Ърѣке Бврникса. Дака нас фвст дарз скрисваре днтзи дн царз, ши ниче стрейниі нас шист, ши немикз нас скрис, де снде сзнт дарз ачѣсте васне, кз сзнт мвшіи цзрзи ачещиа дин темнициле Рзмсаси, даци дртрс ацютврїю лси Ласлзс краю Ънгсреск, ши Рвмзніи ерл атвнчѣ ла ачѣ врѣме дн Марамврзш, дн зилеле ачелси краю а лси Ласлзс, тар чещи дин кваче, снде тасте акмс Мвладшва, тар чей динквалш снде тасте акмс царл Мвнтенѣскз, тар пен мшнци, пре Ѡат, сндѣ ши акмс сз пвменѣше цара Ѡатсаси, ши Рвмзніи чен дескзлелаци де Траїан днпзратса Рзмсаси дн Ярделл.

Ѕс, ювите четиторїюле, никзирѣ нам афлат, ниче ла шн историк, ниче Латин, ниче Лпх, ниче Ънгср, ши в'аца мѣ, Дсмнезес шие, кс чѣ драгвсте ерам псрсрѣ ла истврїе, татз кз ши пзнз ла ачастз врзстз; тар де ачѣсте васне че асскрис маи сз дѣ самз маи ши де ачастз вкарз. Ши ниче тасте шлгз а скріе вкарз вѣчникз снси нѣм, нврвд; кз скрисварѣ тасте вѣчникз; ши кзнд вкзрзм днтрс вре w зз пре чинева, тасте кс грес а рзда. дарз днкз ши дн вѣчи. Ѕс ши да самз де а ле мѣле кзте скрїс.

Фзкстсцам изввд днтзшадатз де мари ши вестич иствричи, кзрвра трзеск ши акмс скрисориле дн лсме, ши ввр трзи дн вѣчи. Ши аша ам неввнт сз нсм фїе грижз, де аркздѣ ачастз крте врї пре акси мхнз, ши дин стрейниі карїи

КАСТЪ ШИ ЧАРКА ДЕ АМЗНЪНТЪА СМИНТЕЛИЛЕ А ИСТЪРІЕН АWR. ЁИ СЪНТ ПЪВЪЦЪИТЪРІИ МІЕН, ЕИ РЪСПНД ШИ ШИЗМАШИЛЪР НЕАМЪЛЪИ АЧЕСТЪР ЦЪРИ ШИ ЗАВИСТНИЧИЛЪР, ШИ ЛЪТЪИ СЪСИ ЁНИА СИЛВІЕ, ШИ КЪ СРМЪТОРІИ АСИ. ЛЪНСЪ АЧЕСТА ИСТЪРИК НЪ АША ГРЕЪ НЕ ПРИАТИН ПАСТЕ, КЪТ НЪМАИ АЧЕСТ НЪМЕ ВЛАХ ДИ ПЕ ФЛАХ ХАТМАНЪА КЪ ПАСТЕ СКРІЕ, СЪДЕ САС АЛЪНЕКАТ ШИ СЪРАКЪА ЪРЪКЕ ВЪРНИКЪА; КРЕДИМ НЕПЪТИНЦЪИ ШМИНЕЦИ. ІАР ПАСТЕ АЛЪТЪА ДЕ НЪМЪА СЪС ЛЪХ, ІОН ЗАМЪСКІЕ, КЕРЕЛЕ WRЪ НЪВЪЛЪЦІЕ, КЪ НЪ СЪНТ МОЛДЪВЪНІИ, НИЧЕ МЪНТЪНІИ ДИИ РЪМАЪНИ, ЧЕ ТРЕКЪНД НЕ АИЧЪ ПРЕ АЧЪСТЕ АWRЪРИ ТРАІАН ЛЪНЪРАТЪА РЪМЪЛЪИ, ШИ АЪСЪНД СЪВЪЖИТЪРИ ДЕ ПАЪЪ, АЪ АПЪКАТ W САМЪ ДЕ ДАЧИ АИМЪЪ РЪМАЕНЪСКЪА. ВИДЪВЕИ АПАИ КЪВИНТЕЛЪР АСИ РЪСПНЪС ШИ WКАРЪ, НЪ ДЕ АА МИНЕ, ЧЕ ДЕ АА ИСТЪРИЧІИ КАРИИ СЪНТ ПЪВЪЦЪИТЪРІИ МИИИ, АА РЪНДЪА СЪС.

ПЪТЪРНИКЪА ДЪМНЕЪЕЪ, ЧИНСТИТЕ ШИ ЮБИТЕ ЧЕТИТЪРІОЛЕЪ СЪЦИ ДЕРЪЕАСЪЪ, ДЪПЪ АЧЪСТЕ КЪМПАЪТЕ ВРЕМИ А АИЛЪР НЪШТРИ, КЪНДЪА ШИ МАИ СЛЪВЕДЪЕ ВАКЪРИ, ЛЪРЪ ВАРЕ ПРЕ АЪНЪЪ АЛЪТЕ ТЪЕВИ. СЪ АИКИ ВРЪМЕ ШИ КЪ ЧЕТИТЪА КЪРЦИЛЪР А ФАЧЕ ИСКЪСИТЪ ЗАБАВЪ; КЪ НЪ ПАСТЕ АЛЪЪ ШИ МАИ ФРЪМОАЪЪ, ШИ МАИ ДЕ ФЪАЛЪС ЛЪН ТЪАТЪА ВІЕАЦА WМЪАШИ ЗЪБАВЪ, ДИ КЪТ ЧЕТИТЪА КЪРЦИЛЪР; КЪЧЕ КЪ ЧЕТИТЪА КЪРЦИЛЪР ШИ А СКРИПЪСРІИ КЪНЪАЩЕМ ПРЕ ЗИДИТОРІА НЪСЪРЪ ДЪМНЕЪЕЪ, КЪ ЧЕТИТЪА АЪАЪЪ ЛЪИ ФАЧЕМ ПЕНТРЪ ТЪАТЕ А АСИ КЪТЪЪ НЪИ ВЪНЪТЪАЦИ, КЪ ЧЕТИТЪА ПЕНТРЪ ГРЕШАЛЕЛЕ НЪАСТРЕ МИЛЪСТИВ ЛА ФАЧЕМ, ДЕН СКРИПЪСРИ ЛЪЦЪАЛЪЦЕМ МИНЪИЛЪТЕ ШИ ВЪЧЪНИЧЕ ФАПТЕЛЕ АСИ, А ФАЧЕ ФЕРИЧИТЪ ВІЕАЦЪ ШИ НЕМЪРИТЪАРЕ АГОНИЪЦІЕ НЪМЕ. СЪНЪСР МЪНТЪСЪТЪWRЪА НЪСТРЪ ДЪМЪНЪА ШИ ДЪМНЕЪЕЪ ІИСУС ХРІСТОС НЕ ЛЪВЪЦЪА ЗИКЪНД; ИСПИТИЦИ СКРИПЪСРИЛЕ. СКРИПЪСРА ДЕНЪРТАТЕ АWRЪРИ ДЕ

вкѣи нѣщри не дѣвацѣ, кѣ ачѣле трекѣте времи сѣ причѣнем
чѣле вѣитѣаре.

Четеѣе кѣ вѣнѣ сѣнѣтате, ши примѣѣе а нѣастрѣ кѣ
драгѣсте вѣстенеалѣ.

Де тѣате феричири ши дѣрѣри де ла дѣмнеѣеѣ вѣитѣр.
МИРѢН КѢСТИН.

каре ам фѣст дѣгсфѣт маре дѣ мѣлдѣла.

К О Р О Я В Я

К ѣ т р ѣ Ч е т и т о р ю .

Фостаѣ д гѣндѣла мѣѣѣ, юбите четиторюле, сѣ фак дѣто-
писѣцѣла цѣрѣи ноастре Молдовѣи ден десѣзлекатѣла ен чел дин-
тѣи, кареле аѣ фост де Траїан дѣпѣратѣла, ши оурѣисѣм ши дѣ-
ченѣтѣра дѣтописѣцѣлаѣи. Че сосирѣ аѣспра ноастрѣ кѣмплите
ачѣсте времи де акмѣ, де нѣ стѣм де скрисолри, че де гриѣе
ши сѣспинѣри. Ши ла ачест фѣлю де скрисоаре, гѣндѣ словод ши
фѣрѣ вѣлѣри треѣѣѣе; тарѣ нои прѣвѣим кѣмплите времи, ши
кѣмпѣнѣ маре пѣмѣнтѣлаѣи ноастрѣ ши ноѣ. Дѣи примѣѣе а-
чаѣтѣ дѣтѣ атѣта ден трѣда ноастрѣ ка сѣ нѣ сѣ оѣите лѣк-
рѣриле ши кѣрѣла цѣрѣи, де оунде аѣ пѣрѣсит а скрѣере рѣпѣ-
вѣлатѣ Оурѣки Ворникѣла. Яфлаѣен де ла Драгѣш Водѣ ден
десѣзлекатѣла цѣрѣи чел ал доиле, ла дѣтописѣцѣла лѣи, прерѣн-
дѣла сѣѣ скрисѣ Домнѣиле цѣрѣи, пѣнѣ ла Ярѣи Водѣ, а доа
Домнѣе. Тарѣ де ла Ярѣи Водѣ дѣкоаче, дѣчѣпе ачестѣ дѣтопи-
сѣцѣ, каре цѣ лам скрис нѣи, нѣ кѣм саре кѣдѣ де амѣрѣнтѣла
тѣате, кѣ дѣтописѣцѣле чѣле стѣеини лѣкѣрѣиле нѣмѣи чѣле
мѣи дѣсемнѣте, кѣм синтѣ рѣѣѣѣѣе ши скимѣѣрилѣ скрисѣ а

църклар мейіаши; тарз чѣле че сз аскрѣагз лѣаса алтѣа дѣа-
мзрѣнтѣа аскрѣри дѣ касз наѣ скрис. ши дѣ а лѣи Лѣтѣписцѣа
дѣ Молдѣван скрисз нѣ сз афлз. Тарз тѣт вѣи афла пре рѣнд
скрисз тѣатѣ. Ши Пріимѣѣе ачастз датз ачастѣ пѣцинѣ трѣ-
дѣ а ноастрѣ, каре ам фѣкѣт, сз нѣ сз трѣкѣ кѣмба кѣ ови-
тарѣ, дѣ оундѣ іастѣ пѣрзсит; кѣ ачистз фѣгзѣдинцз кѣ ши
Лѣтѣписцѣа дѣтрѣг сз ащепци дѣ ла нои, дѣ вом аѣа зилѣ,
ши нѣ ва хи пѣс прѣ вѣчникѣа сѣат а пѣтѣрникѣаши Дѣмне-
зѣа цѣрѣи ачѣшіа цѣнкю ши сорок дѣ сѣвзршире.

МІРѢН КѢСТІН.

Бив вѣл Бѣрник Цѣрѣи дѣ жѣс.

ДОМНІѢА ЛѢІ ГѢОРГІ СТѢФІАН ВОДѢ.

Дѣн чінчї сїмцїрї че арѣ омѣа анѣме: вѣдѣреа, аѣгїреа, мї-
росїреа, гѣстѣа шї пїпзїтѣа, маї аѣвзрат дѣ тоатѣ сїмцїрїлѣ
естѣ вѣдѣреа, кѣ прїн аѣз кѣтѣ аѣдѣ омѣа нѣ сѣ поатѣ ашегз
дѣплїн кѣ гѣндѣа, естѣ аша че сѣ аѣдѣ аѣ нѣ естѣ, кѣчї нѣ
тоатѣ сѣнт аѣвзратѣ. кѣтѣ вїн прѣн аѣгзѣа нострѣ. Яша шї
мїросѣа дѣ мѣатѣ орї лѣшлѣа, фїїнд мѣатѣ мїроденїї дѣнтзї грѣ-
лѣ, еарз апої марѣ шї іскѣсїт мїрос флѣк. Гѣстѣа лѣсз естѣ аша,
кѣ мѣатѣ не пар кѣ сѣнт аѣлчї, апої сїмцїм амар, шї лѣмпрѣ-
тївз мѣатѣ амарѣ кѣ сѣнт не пар, шї сѣнт аѣлчї. Пїпзїтѣа,
еарзшї мѣатѣ пїпзїм лѣн кїп дѣ шѣлѣ, шї сѣнт алтѣлѣ, шї нѣ
лѣ пѣтем кѣноѣѣе пре сїнгѣр пїпзїтѣа фѣрз вѣдѣре. Бѣрз вѣдѣ-
реа лѣсзшї дѣ тоатѣ ашегзатѣ лѣн аѣвзр гѣндѣаши нострѣ, шї
че сѣ вѣдѣ кѣ окїї нѣ лѣкапѣ сѣ фїѣ лѣндїалѣ лѣн кѣноѣїнцз.
Яша шї нѣлз, іѣкїтѣ четїторїлѣ, кѣ мѣат маї лѣснѣ а скрїѣре

ДЕ АЧЕСТЕ ВРЕМЇ ДН ВАРЕ МАЇ ЛА ТОЛТЕ НЕАМ ПРИЛЕЖИТ СІНГРІ, ШІ ПЕНТРС АНЦІМЕА КАПІТЕЛОР ЧЕ С'АС СКРІС ПЕНТРС ДНДЕЛСНГАТЗ ДОМНІЕА АСИ ВАСІЛІЕ БОДЗ МАЇ ССС. ДЕН ЕШИТБА ЧЕА ДЕНТЗИ ДЕН СКАСНБА ЦЗРІИ А АСИ ВАСІЛІЕ БОДЗ. ДНЧЕНЕМ А СКРІЕРЕ ДЕ ДОМНІЕА АСИ СТЕФАН БОДЗ ГЕОРГІЕ, КАРЕ ОРЇ КС ДІРЕАНТЗ КАЛЕ, ОРЇ КС НЕ ДІРЕПТЕ МІЖЛОАЧЕ, РЗДІКЗНДССЕ АСПРА ДОМНССЗШ, ІАШ АСАТ ДОМНІЕА, ТОЛТЕ СНЕЛЕ КА АЧЕСТЕ ДЕН ОРЗНДІРЕА АСИ ДСМНЕЗЕШ А ФІРЕ СЕ КРЕДШ.

ДНАДТЗ ЧЕ САШ АШЕЗАТ СТЕФАН БОДЗ ГЕОРГІЕ ДН СКАСНБА ДОМНІЕЇ, КС СФАТБА АСИ КІМЕНІ ІАНХШ ХАТМАНСА АСИ РАКОЦИ, ШІ А ДІКСАСИ СПЗТАРІСА МЕНТЕНЕСК, АШ АЛЕС ШІ ДЕН ОАСТЕ ШНСРЕАСКЗ ШІ ДЕН МЕНТЕНЇ, ШІ АШ АЛЕС ШІ О САМЗ ДЕ ОАМЕНІ ДЕ ЦЕАРЗ, КС ПЗТРАШКО МОРЕАНСА ХАТМАНСА, ШІ АШ ТРІМЕС СПРЕ ХОТИН ДН СРМА АСИ ВАСІЛІЕ БОДЗ.

ЦІА ШІ ВАСІЛІЕ БОДЗ ДЕ ТОЛТЕ ЧЕ СЕ АСКРЕАЗЗ ДН ІАШЇ ДН СРМА АСИ, ШІ АШ ТРІМЕС ШІ АЛ ДОІЛЕ РЗНД ДЕ ЛА ХОТИН СОЛІ ЛА КСКСРССЗШ ЛА ХМІА ХАТМАНСА КЗЗЗЧЕСК, ШІ ЛА ЦІНЕРЕ-СЗШ ТІМШШ, ЧЕРШЗНД АЦІСТОРИШ КСМ МАЇ ДЕ СІРГ. ЛА ДЕШЇ ЗНКЗ ПРЕ МІНЕ М'АШ ТРІМІС ЛА СТАРОСТЕЛЕ ДЕ КАМЕНІЦЗ ЛА ПЕТРС ПОТОЦКІ, ЛА АКЗРША ЕШІРЕ ДЕН РОКІЕА КРЗМСАСИ МАРЕ АЦІСТОРИШ ДІ ДЕДЕ-СЕ ВАСІЛІЕ БОДЗ КС БАНИЇ СЗЇ. АЧЕСТЕ АДСКЗНДШІ АМІНТЕ ДА ПОФТИЛ СЗ СЕ АФЛЕ ДЕ АЦІСТОРИШ ЛА ПРІМЕЖДІЕА АСИ. ШІ КС АЧЕА СОЛІЕА АФЛАНД ПРЕ СТАРОСТЕЛЕ, КАЛЕ ДЕ ТРЕЇ ЗІЛЕ МАЇ ССС ДЕ КАМЕНІЦЗ ЛА НЕЩЕ ОЧІНЕ А АСИ, ДНАДТЗ АШ АЗСАТ ТОЛТЕ ТРЕКІЛЕ САЛЕ, ШІ АШ ПСРЧЕС ДЕ СІРГ СПРЕ КАМЕНІЦЗ. БАР ПЗН А СОСІРЕ СТАРОСТЕЛЕ ЛА КАМЕНІЦЗ, ДАШ ШІРЕ ЛА ХОТИН АСИ ВАСІЛІЕ БОДЗ, КЗ ЕАТЗ СОСЕСК ОЦІЛЕ АСИ СТЕФАН БОДЗ АСПРЗ'Ї АШ СТЗТШТ ДН РЗНДШРЇ ДЕН ТЗЇ СЗ СТЕА СЗ ДЕА РЗХВОЇШ КС КЗЦЇ ОАМЕНІ А-

ВЕА ПРЕ ЛЗНГЪ СІНЕ, КЪ ЗНКЪ ЕРА ТОЦІ БОЇЕРІЙ ЧЕЙ ДЕ СКАСН КЪ
ГЛОДТЕЛЕ САЛЕ КЪ ВАСІЛІЕ БОДЪ ШІ КЪ БОЖ КАПІТАНЪА ДЕ ЛЕФЕЧІ.
ШІ КАРА КЪПІТАНЪА ДЕ ДЪРЪВАНІ, ШІ АВЕА ШІ СІІМЕНІЙ ВР'О 60,
ШІ НЕМЦІ ВР'О 100 ФОАРТЕ ВЪНІ. САРЪ ДАКЪ АЪ ВЪЗЪТ РЪЧЕЛАА
ТЪТЪРОР, ШІ А КЪПІТАНІЛОР ШІ А САСЖІТОРІЛОР, ПРЕ КАРІЙ АВЕА МА-
РЕ НЪДЕЖДЕ ПЕНТЪС МІЛА ЧЕ ЛЕ ФЪКЪСЪ КЪ МЪЛТЕ ВРЕМІ МАЙ НА-
ІНТЕ, С'АЪ АПЪКАТ ДЕ ТРЕКЪТОАРЕЛЕ НІСТЪСАШІ, СЪСПІНЪНД ПРЕ БОЖ
КЪПІТАНЪА ШІ ПРЕ КАРА КЪПІТАНЪА.

АІЧЕ С'АЪ КЪЗЪТ А ПОМЕНІРЕ ПЕНТЪС АВЕРЕА АШІ ВАСІЛІЕ БОДЪ
ЧЕ ЕРА ЛН ЧЕТАТЕА НЕАМЦЪСАШІ, ЛА КАРЕ ТРІМІСЕСЕ ПРЕ НЕПОТЪСЕЪ
СТЕФЪНІЦЪ ПЪХАРНІКЪА ВАСІЛІЕ БОДЪ. АКОЛО ЛА ХОТІН ПЪНЪ А
СЕ КЪЗЪТ РЕ ВАСІЛІЕ БОДЪ АЪ СОСІТ ШІ СТЕФЪНІЦЪ ПЪХАРНІКЪА КЪ
ТОАТЕ ДЕПЛІН ЛА ВАСІЛІЕ БОДЪ, ДЕ КАРЕ ДАКЪ АЪ ДАТ ЦІРЕ КЪ
СОСЕШЕ ШІ СТЕФЪНІЦЪ ПЪХАРНІКЪА КЪ ТОАТЕ ДЕПЛІН, С'АЪ ВЪКЪ-
РАТ ВАСІЛІЕ БОДЪ ЗІКЪНД: ДЕ АКСМ ЛНАІНТЕ ПЪНЪ ЛА КЪМЕШЪ МІ
БОІЪ ДА, ШІ НЪ ВОР РІДЕ НЕПРІЕТЕН І ШІ АША ВАСІЛІЕ БОДЪ ТРЕ-
КЪНД НІСТЪСА КЪ О САМЪ ДЕ БОЇЕРІ, АНСМЕ ТОМА КАНТАКЪЗІНО
ВОРНІКЪА, ГЕОРГІЕ ХАТМАНЪА, ІОРГАКІ ВІСТЕРН КЪА, ШІ КЪ КЪЦІ
БОЇЕРІ ЧЕ МАЙ ЕРА СТЪЗНШІ ДЕ КАСА АШІ, БОЇЕРІЙ ЧЕЙЛАЦІ ТОЦІ
ШІ КЪ САСЖІТОРІЙ КЪ ПЪШЧІЛЕ С'АЪ ЛНТОРС СПРЕ ІАШІ ЛА ДОМН
ТЪНЪР. ШІ ТЪМПІНЪНДЪСЕ КЪ ОШІЛЕ АШІ СТЕФАН БОДЪ ЛН ДЪМ-
БРАВЪ АПРОАПЕ ДЕ ХОТІН, ПЪНЪ А СЕ ЛНКРЕДЕРЕ ШІЙ КЪ АЦІЙ, АЪ ТРЕ-
КЪТ КЪТЕВА ЧЕЛСЪРІ, ЛН КАРЕ ЗЪКЪВЪ АЪ ТРЕКЪТ ВАСІЛІЕ БОДЪ НІСТЪСА
КЪ ТОАТЕ КАСЕЛЕ КОЇЕРЕЦІЙ, ЛНСЪ НЪ ФЪРЪ МАРЕ ПАГЪБЪ ЛН КАРЕЛЕ БО-
ЇЕРІЛОР ЛА ТРЕКЪТОАРЕ, ШІ МАЙ МЪАТ ДЕ ТЪРГОВЕЦІЙ ДЕ ХОТІН КАРІЙ
ВЪЗЪНД СПАЙМА ШІ ГРАВА ЛА ТРЕКЪТОАРЕ, ПРЕКЪМ ФАЧЕ ВРЕМЕ КА АЧЕА
АЪ ДАТ ЖАК ЛН РЪМЪШ ЦА КАРЕЛОР, ШІ МЪЛТЕ ХАЙНЕ СКЪМПЕ ШІ АРЪІН-
ТЪРІ АЪ АПЪКАТ, КЪТ ДЕ АТЪНЧІ ШІАМ ЛМКОРЪЦІЦІ КЪЦІВА ХОТІНЕНІ.

Ипскасе ошїле лшї Стефан Родз пре о самз де немцї не-трекшцї, шї дхнд шї ден четатеа Морзлде Пзхарнїксла де каре с'ащ поменїг маї ссс кз 'лащ легат ла пшшчї, ден сакалшше, шї нзвзлїнд шї сазжїторїї лшї Стефан Родз лс педїт пшцїнтеї Немцї ла трекзторде кс подсла. Сарз да шї Сїїменїї лшї Касїліе Родз де песте Ністрс, кзт нс се апропїа нїме ла вад.

Нс ам фост лнтр'ачеа датз ла трекзторде, кз трекшсзлм Ністрс маї наїнте прекшм ам поменїт. Сарз ам лнцзлес ден чеї че лщ фост аколе де фацз, кшм сїнтрс Касїліе Родз, лз фост шеззнд лн ачел парте де Ністрс пре шн саззеш. Лщ словозїт тзрговецїї, шї спшн кс лнвзцзтсра Морзлдеї Пзхарнїксла, шн сакалшш, ден каре сакалшш глонцсла фодрте пе апропие де Касїліе Родз лщ ловїт. Спшрката шї некшнелска фантз шї нс фзрз осїндз кзт де тзргїщ.

Нс почїщ тзче лїче пентрс четатеа Хотїнсалї, че несоко-теллз л о лзсаре лндатз пре мзна ллтвса, де нс де алтз нз-дежде пентрс трекзторде, сз хїе фзрз де грїже с'ащ кззст сз пшїе оаменїї сїнецашї, шї че оаменї, треїзечї де Немцї сз фїе пшс сз о цїе деспре оастеа Молдовеї шї деспре Шнгрїї кс анії. Лщ н'лащ фост хранз? Пзнеа шншї сат де ла Хотїн о ар фї пш-тшт цїне. Шн ан, сащ кзтз ера нсмаї лн тзрг, шї ачел четате орї чїне ва вре сз сокотелскз, ва афла кз лщ фост а рїсїпеї касїї лшї Касїліе Родз прїчїнз; шї де мз веї лнтрека кшм, лцї рзспшнз кз де ар хї фост доамна лшї Касїліе Родз лн четатеа Хотї-нсалї, нс ла Свчелвз, н'лащ фост лн пштереа лшї Стефан Родз а батере четатеа Хотїнсалї, кшм лщ кзтшт фзрз грїжз четатеа Свчевеї. Кз аша венїсз Касїліе Родз кс Свтанїї пзнз лн Пршт кс оцїї Тзтзрешї; че 'лащ лнторс Хансла, кз сосїл країсла

лешеск. Саѣ кѣм арѣ хї вѣтѣт Стефан Бодѣ четатеа Хотїна-
лсї, шї Хмїа ера ла Хсѣтїн, кале де о гї де ла Хотїн. Че
мѣате ар хї пѣтѣт лѣаре Васїліе Бодѣ, шї домнїеа тот неказ-
тїтѣхї ста ла Поартѣ, пѣнѣ тѣргїѣ дѣпѣ лѣатѣа четѣцїї Сѣче-
вїї де Стефан Бодѣ.

Нїме дарѣ сѣ нѣ вїнсеаскѣ сфатѣрїле де акѣмѣ. Безї гре-
шеалѣ че с'аѣ фѣкѣт ла ачестї вестїцї сфетнїчї шї ачела лѣкрѣ
ера лн пѣтере а флѣере; еар времїле де акѣмѣ нѣ сѣнт лн пѣ-
тере шї нїче сн сфат нѣ лнкане ла греѣ ка ачеста; фѣрѣ де
мѣртѣрїе гїк кѣ есте сосїтѣ перїреа. Зїчем кѣ де ар хї кѣтаре
шї кѣтаре ар хї лнтр'алѣ кїп; еарѣ нѣ сѣнт времїле сѣпт кѣр-
ма омѣлсї, че вїетѣа ом сѣпт времї. Мѣате шї марї смїнтеле
ам апѣкат ден гїлеае челор маї вѣтѣрѣнї. Ъарѣ лѣцї ачїснѣа
шї ачѣтѣа снѣ кѣ лѣсарѣ фѣрѣ оцѣнї а четѣцїї Хотїналсї, ден
каре лѣсарѣ есте рѣсїна а тоатѣ лѣереа лсї Васїліе Бодѣ кѣ
каса.

Пентѣс четатеа Хотїна тѣмпїнѣндѣмѣ лн кале кѣ Кот-
нарскї кредїнѣос пїсарїѣ а лсї Васїліе Бодѣ, м'аѣ лнтрѣвалѣ, кѣ
еа венїа де ла країса трїмїс пѣнѣ ла рѣсколле де Васїліе Бодѣ
шї еѣ мерѣеам лн сѣс ла старостѣ де Каменїцѣ ка сн ом де-
плїн че ера: Грїжїтаѣ вїне четатеа Хотїналсї Васїліе Бодѣ?
Пѣс'аѣ оаменї шї пѣшѣї аѣ ва? Ам рѣсѣснѣс: Кѣ нїче сн сѣмн
ла пѣрѣесѣа мѣѣ сѣ се грїжеаскѣ четатеа н'ам вѣзѣт. Аѣ сѣс-
пїнат Котнарскї кѣм арѣ хї шїѣт, кѣ се ва лѣса не сокотїтѣ
четатеа ачїа. Ъарѣ поате хї кѣ шїѣдецѣа лсї дѣмнѣзѣѣ спре че
траѣе, кѣ лневоїе се мѣтѣ кѣ сфатѣа оменеск.

Лнтра Васїліе Бодѣ лн Каменїцѣ, кѣнд ам сосїт шї еѣ
кѣ вестѣа кѣ еатѣ сосѣїе шї старостеле де Каменїцѣ кѣ марѣ

ФЪРЪДСИЦЪ ШІ КЪ КЪЛДЪРЪ СЪ СЕ ДФЛЕ ЛА ДЧЕА ВРЕМЕ КЪМ Ш'АЪ
ФОСТ)

Din Neculai Costin.*)

*Războiul lui Petru Impăratul Moscului, când s'au lovit
cu Turcii pe Prut din gios de Huși la Stănilești.*

АША С'АЪ АНЦЪЛЕС ДІН МЪЛТЕ КІНСРІ ДЕ ОАМЕНИ АЛЕШІ, ПРЕ-
КЪМ ДЕ ТОАТЪ ОАСТЕА МОСКІЧЕАСКЪ МАЇ МЪЛТЪ Н'АЪ ФОСТ ДЕ 90
МІЇ КЪ БЪНІ КЪ РЪІ, КЪ НЕГЪЦІТОРІ КЪ ТОЦІ. БАРЪ ДЕ ОАСТЕА
ТЪРЧЕАСКЪ СЪСН КЪМ СЪ ФІ ФОСТ 150,000, АЦІЇ ЗІК КЪ АЪ ФОСТ
ШІ ЛА 200,000, ШІ ХАНЪА КЪ ТЪТАРІЇ КЪРЪМЪЛЪШІ ШІ А БЪ-
ЧЕАКЪЛЪШІ.

АН АША АЪІ ІСЛІЕ 7 ЗІЛЕ. СЪМЪЗТЪ ВЕЛЕАТ 7219 СОСІТ'АЪ
ШІ ІАНЪШ ГЕНЕРАЛ КЪ ОАСТЕА АЪІ ПРЕКЪМ С'АЪ ЗІС МАЇ СЪС. ЛА
ПРЪТ АН ГЪРА СЪРЪЦІЇ ДЕ ЧЕАСТА ПАРТЕ ДЕ ПРЪТ ДРЕПТ ПОТРІВА
ПОДЪЛЪШІ ЧЕ'А ФЪКЪСЕ ТЪРЧІЇ; ШІ КЪМ АЪ ТЪЧЪРЪТ АНДЕСАРЪ ЕАРЪ
ТЪРЧІЇ ШІ ТЪТАРІЇ АЪ ШІ ПРІПІТ ДЕ ІАЪ ЛОВІТ АНГРЪВЪ, ШІ ЛЕ-АЪ
ШІ АНКАТ О САМЪ ДЕ КАІ КЪ ПЪЗІТОРІ КЪ ТОТ; ШІ АША ТОАТЪ
НОЛПТЕА ЛЕ-АЪ ДАТ НЕПЪРЪСІТ РЪСВОІЪ ДЕ ТОАТЕ ПЪРЦІЛЕ. ЧЕ НЕ-
ПЪТЪНД СЪФЕРІ, ІАЪ КЪЪТАТ НЪМАЇ А СЕ ДА АНПОЇ КЪТЪРЪ АЇ СЕІ,
АНЪРЪНДЪСЕ ПЪНЪ ЛА ТАВЪРА АЪІ ШЕРЕМЕТ.

А ДОА ЗІ ДЪМІНІКЪ ІСЛІЕ 8, АЪ ШІ ТРЕКЪТ ТОТ ТЕМЕІЪА ТЪР-
ЧІЛОР, ШІ КЪ ТЪТАРІЇ ПРЪТЪА ДІНКОАЧЕ, ШІ МАРЕ НЪВАЛЪ АЪ ДАТ
ЛА ТАВЪРА АЪІ ШЕРЕМЕТ, ШІ АЪНІ АШІЖДЕРЕА ШІ ЗІСА ШІ НОЛПТЕА
НЕАНЧЕТАТ: ЕАРЪ АЦІЇ ДІН ЧЕЕА ПАРТЕ ДЕ ПРЪТ АЪ ФОСТ ДЪНД

*) Vedi Letopesițele țerei Moldovei de D. Cogălniceanu II. p.
117—120.

кѣ фок ка сѣ нѣ сѣ апропіе Москаліѣ ла адр; ші ачест рѣз-
коіѣ аѣ фост дін жос де гзрла Владікѣ. Яколо аѣ ешіт ші
Дѣмітрашко Водѣ ла харцѣ кѣ Молдовеніѣ сѣѣ, поате сѣ фіе
фост вр'о 2000, кѣ маї мѣлці кѣм аѣ лѣат лѣлфѣ н'аѣ маї
мерс ла оасте, че аѣ рѣмѣс тѣлѣс нѣ пін царѣ пе ла прісечіле
оаменілар. Че дѣнд рѣзкоіѣ Дѣмітрашко Водѣ н'аѣ мерс ші
Москалі пѣдестрїме нїскаї корнетсрї маї де темейѣ сѣ фіе стѣ-
пѣнїт деааѣ дѣспре дѣмѣравѣ дѣспре адрс, че Тѣрчїѣ ші Тѣ-
тарїѣ лн лок іаѣ лнфрѣнт, ші аша аѣзнѣс'ї лн голѣз ла вале,
ші фїїнд ші о рѣпѣ адѣнкѣ маї мѣлці пѣсте капете 'шіаѣ дат
кѣ каї кѣ тот, снѣде аколе маї мѣлці аѣ перїт де сѣлїціле Тѣр-
чїлар. Яколе аѣ перїт ші Балтар пѣрѣзлаѣѣла де голѣз; аколе
прїнсерѣ де віѣ пе Кѣпїтанѣла де Лїпканї де лѣѣе Тѣрѣѣ ші
прїстѣнїсѣ а цїнеѣ кѣ рѣѣїнїѣ; ші дѣзнѣд'л ла Вѣзїрѣла лн-
датѣ іаѣ тѣїат каѣла. Шї іаѣ голїт пе Молдовенї пѣзнѣ іаѣ
вѣгат лн тѣвѣрѣ, ші нїче Москалїѣ нѣ ле пѣсте адраре аѣ,
кѣ де вреѣ вѣрѣла фок, лнтрѣ Молдовенї вреѣ хї фост моарте
лнтѣї, кѣ Тѣрчїѣ голѣшїї пе сѣрма Молдовенїлар ера.

Де карѣ вѣзѣндѣсе Москалїѣ ла о стѣрѣмтолѣре ка ачѣеѣ,
ші де др хї кѣлїт сїѣла лнпѣї, кѣ токмалѣ адрѣзнѣдѣсе маї
ла лок ларѣ, немїкѣ стѣїкѣнїснѣ н'ар хї лѣст; че с'аѣ порнїт
ноаптеѣ лннї спре марѣї де нѣ се цїѣл снѣла кѣ алтѣла чїне де
а кѣї есте. Че пѣрѣнїї прїнѣзнѣ де вѣсте, ші аѣ дат нѣвлѣлѣ
дѣпѣ дѣншїѣ пѣїнд ла сокоѣеѣлѣ кѣ фсѣ, ші кѣ нѣвлѣла ачѣеѣ
аѣ адркат ші пре сн Генѣрѣла кѣ тот че аѣ лѣст ші пре алѣїї
пре мѣлці дїн колѣлѣ іаѣ адркат лнтр'ачѣеѣ ноапте, кѣ да снѣла
пѣсте алтѣла де'шї фрѣнѣѣла карѣле, лнѣвлѣсїндѣсе, ші аша ле
лѣсѣ пе тотѣла ші фѣѣѣла ла тѣвѣрѣ снѣде ера темейѣла; карїї

с'аѣ трас маї лл лок ларг ла сат ла Стхнілеції днтр'сн кот деспре Прст, шї аколе аѣ легат тавзра кс пзркане дмпреціср, шї с'аѣ маї дндрептат олстеа Москічелскз.

Інічерїї ла зїсз с'аѣ шї апропіат де оєсз, шї лѣ апсгат дн лок метерез, валла чеа рзпоасз; шї аколе аѣ трас шї пшчїле челе марї; шї маре нзвалз шї рззкоїз аѣ дат деспре партеа апсцлсї кс толтз Тсрчїме, шї Тхтарї фзрз нзмзр, кзт се днтснекасз шї соареде де прлв че ера, шї де ксхнете пшчїлор шї а флїнтелор, шї де кїотса пзгзнілор де мсаціме че ера; кзт спсн кз сн Інічер ла ачел нзвалз че ера дн фрснте с'аѣ апсгат кс мзнгле шї де пзркане. Шї рзѣ днчепсцз а стрїка пе Москалї Інічерїї дїн метерезе, кз апскасз шї валла Прстецлсї, еарз кс пшчїле челе марї кам ковзршїл, пзнз ле-аѣ лбат сла Москалї Інічерїлор де сндеї стрїка.

Че аша аѣ ешїт днсш Петрс дмпзрлтса де аѣ дат порнкз кс шпага, лл нїше роате офїцерї шї лл гранатарї, карїї поартз ла сіне Ксмбарале де челе мїчї лс фецілз де арчнкз дїн мзнї; шї аша аѣ псрчес днтр'ачеа чеас роате дспз роате, взрсзнд фок не пзрзсїт вр'о кзтева челсрї спре Інічерї, лл метерезе; еарз далз с'аѣ апропіат, аѣ днчепст а арснка кс гранате асспра лор, шї дн лок їаѣ дмпїнс пре Тсрчї, де їаѣ скос шї дїн метерезеле лор афарз, шї аѣ апсгат де ла Тсрчї шї чїнчї тснсрї. Снсн кз с'аѣ оморїт днтр'ачеа нзвалз 7000 де Інічерї, дн метерезе, де гранате, шї де шпзціле Москалїлор; алції зїк кз аѣ перїт маї мсаці дндоїт шї днтреїт, че далз нс с'аѣ нзмзрат, ддевзрса нс се шїе; еар дїнтр'ачеа папарз аѣ перїт мсаці, кз дн лок їаѣ депзртат пре Тсрчї. Шї аша днтр'ачеа зї марці толтз зїса, шї песте ноапте шї адоа

зі мієрєєрі де дмєє пєрціє, с'ас вєтєт рєскоїєл фєцє; чє вєзєнд шї Тєрчїї кє пєрїєрє фєрє сємє ає днчєтєт є мєї нє-вєлї; шї єлцїї сєнє нєкєм лє вєнїє вєтє дєсрє Бєрїєлє нєкєм о ає дєвєндїтєє Мєскєлїї. Шї єшє днтрїєтєндєсє сє фїє трї-мїє єї днєїнтє єн Тєрєк лє Мєскєлї дє ає стрїєт дє є пєчїї, нємєї сє лє дєл Мєскєлїї чє пєфтєчє Бєзїєрєлє.

Мєскєлїї сє гєтєл сє мєї дєл єн їєрєш мєрє Тєрчїєлєр, кє єкєє сєвєїєє о сємє рєє шї дє фєлємє, єєрє мєї вєртєє кєїї єлєр; кє дїн пєрєкєнє єфєрє пєрє нїмє нє єкє сє єєсє, нїчє лє єєрєє нїчє лє єлє, єєрє вїн євєлє кєтєл, шї лє днчєпєсєє є єчєм-нєсї кєїї; кє єндє ає фєст євєєєлє пє єлєгє Пєрєт, вєлїє дїн єєнєкє тєцї кєпєчїї дє кєлєє дє'шї єрєнїєлє кєїї, шї дє с'єр єї мєї вєтєт вр'є трїє пєтєрє єїє, єкєлє пє лєк єр єї рємєє тєцї пєдєєтрї шї лє мєрє кємєпєнє.

Мїєрєєрі Ієлїє 11 пєрє ємєєєє єї, ає шї єтрїєт пєчє дє дмєє пєрціє, дєнд Мєскєлїї єчєлєг пє фєчїєрєлє єєї Шєрємєт єнємє Мїхєїлє Бєрїє лє мєнє Тєрчїєлєр, шї пє єлєт єкєїєрїн крє-дїнчїєє днпєкєрєтєєєї єнємє Бєрєн Шєфїєрєв, шї сє дєл шї чє-тєтєлє Єєєєлє, шї сє єєрєє шї чєтєтєлє чєлє нєєє чє'ї лє єтєрє дєсрє Брєєм; шї пєрєкєм ає грєїт, єшє с'єє єїнєт дє кєвєєнт.

Шї єєкєрєндєсє єчєєтє рєєвєлє єєрє мєїнєїнтє кє кєтєвєлє єїєлє ає фєст вєнїт пєнє лє Бєрїєлє, шї Ієєн Вєдє Тєрєїмєнєлє фрє-тєлє єєї Нїкєлєї Вєдє, трїмїє дє вєзїєрєлє дн лєк дє дємн єє-рїї, кєрєлє днєтєє ає шї єкєїє лє Івєн Кєпїтєнєлє, шї лє Кєс-тєнєдєкї Єєє, шї лє Тєлєєєєєєлє шї лє єлцї єкєїєрї кєцї єрє бє-єнїєцї лє мєнєєєтїєрє лє дємєрєєвїєцє, дєндєлє є днчєлєєє, кє сє дєл єїєрє шї єлєтєр єкєїєрї дн єєрє дє єїєє пє лє вєєнїї, кє сє мєєрєє лє дєнєєлє, кє єпєї нє мєрєєєндє вє кєдєлє єєрє дн пєрє-

дз. Ші нічї снїї н'аѣ врѣт сз меаргз, кз тоці трѣца нз-
дежде де ісвжда Москаліор, ші рзѣ аѣ грешїт.

Лнтр'ачеел датз, елгз венїа шї Рен Генерлаѣла, шї сосїна
ла Фокшенї кѣ Ѳома Спатарѣла Мшнтеанѣла, аѣ рздікат шї пе
кзці-ва Мшntenї де ла марціне, шї аѣ трас спре Ерзіла. Че
Іоан Годз Терціманѣла лнцзлегзнд дїнтр'шн рзваш а лсі Іван Кз-
пїтанѣла ксм вїн Москалії, аѣ трекут де чеел парте де Дшнзре.

Din Acsinti Uricariul*)

De adoa domnie a lui Nicolai Alecsandru Vodă.

Ерзнд а скріе а доба домніе а лсі Ніколаї Годз фак лн-
чепере де снде аѣ пзрзсіт рзпзосатѣла Ніколаї Костїн че аѣ
фост Логофзт маре, кареле аѣ скріе домніа чел дїнтзіѣ а лсі
Ніколаї Годз шї аѣ скріе пзнз аѣ мерс Ніколаї Годз ла Га-
лаці шї аѣ трекут Дшнзреа мергзнд спре Царїград; шї аколо
пзрзсінд аѣ лнчепст а скріе де домніа лсі Дсмїтрашко Годз
Кантемїр. Лнчепзнд дар еѣ а скріе де снде аѣ лзсат дсмнеа-
лсі, н'ам лзсат непоменїте нічї челе че с'аѣ лнтжмплат шї
с'аѣ лскрат ла мазіліа лсі Ніколаї Годз, вредніче фіїнд де по-
менїре; ціїнд кз шї де ла челе че се взд а фіі сокотеле мїчї
потѣ чеї лнцзлепці а се фолосї шї а лѣла лсмінз, ам лшнїт
їсторїа, нелзсзнд не поменїте снеле дїн челе маї мїчї че с'аѣ
лнтжмплат ла мазіліа шї ла а доа домніе а лсі Ніколаї Годз,
шї ам лнчепст дшпз че аѣ трекут треї анї дїн а доа домніе
а мзріеї сале а скріе, шї ам лнтрат лнтр'ла патрѣле ан.

*) Veđi Letopisiŭele țerei Moldovei de D. M. Cogălniceanu T. II. pag. 133—138.

Сосида ла Цариград Николаї Годз Декемврие 25, дн зиса
Нашеріи Домнаси нострс Иссе Христос, ши мергзнд дрепт ла
каселе челе пзрінцеши че авел ла Фзнар. Лї ера ксртеа дешки-
сз ши тоці воіеринаши лсі стрінші дн тоатз времеа, ши мер-
цеа прїетенїи де се лмпресна дн тоате зїлеле; трїмїтеа ши
солиї че ера дн Цариград пе Драгоманїи лор ла Николаї Годз
деї зїчел компліментсрї ши'а мжнгзїа ка сз нс факз все реа
де ачел тжмплааре а мазілії.

Трїмїс'ас ши Бегїрса де ас кема т пе Николаї Годз днда-
тз кс повснка лмпзратсасї ши пентрс ка сз'а мжнгзе, кз нс
ера кс воїа Бегїрсасї ачел мазіліе прекзм с'ас поменїт ла дом-
ніа лсі дїнтзїз, дар малї взртос 'алс кїемат ка сз'а днтребе
де веши, фїїнд мерс дексрзнд деспре ачесте пзрці де лок; ши
ас фзкст таїнз скоцзнд пе тоці афарз ши ас рзмас нсмаї а-
мжндої; мсалте ксвінте де мжнгзере їлс зїс атснчел Бегїрса ши
кзм кз'ї есте сасжеа чела кс дрептате ксноскстз де лмпзратса.
Ши сз нс факз воїе реа, кз фзрз де ззбавз ї се ва да дом-
ніа. Дспз ачел 'алї днтребат пентрс веши деспре пзрціле кре-
шінеши че се лсде ши че се лскреазз ши пентрс ошіле Мос-
кїчешї снде сз афлз. Макар кз ошіле Москїчешї пзнз атснчел
маї нїче ас афлат віне де стрїкатса пзчїї, пентрс ачел л-
вінд фзрз де весте Татарїи кс чеамвср дн Украина ас робїт
мсалте ссфлете песте самз. Фост'ас кс ачел Тзтарї сн Салтан
ши Боеводса Кїовскї кс Лешї де а лсі ши кс лїпканї, ши с'ас
днторс дїапої кс паче. Фзкзнд мсалтз прадз ши стрїкзчїсне
ши днкзркаці де дзїсмсрї. Ла ачелстз днтрекзчїсне а Бегїрсасї
макар кз сокотїа ши ціа Николаї Годз кз рзснснсрїле сжнт кс
маре прїмеждіе ла о време ка ачелл, не ціїндссе ла че сфжр-

шіт ва вені тревіле каре се лнчепсе; дар прекм їаš лсминат
Дсмнезеš мінтеа, аš рзспнс ла толте, ші аš спзс че аš цішт
ші че аš сокотіт, каре дакз ле-аš спсс везірла лмпзратсаші,
спсн кз їаš плзкшт фодрте.

Лмпреснареа, ачעה а лші Ніколаї Годз кс везірла ші маї
взрѳс кз аš фзкшт таїнз кс джнса, (не овїчншіт лскрѳ есте
ка везірі сз факз таїнз кс домнії мазілі) аš зздзрїт завїстіа
домнілор ші челор че ера мазілі лн Царїград ші челор кс дом-
нії, ші а лнчепшт аа завїстї нс нсмаї Молдовенїї че ші
Мштенїї ші черка сз афле вр'шн мїжлок кс кареле сз'ї полтз
стріка. Варе мїжлок 'лаš ші афлат Дсмітрашко Годз Кантемір
сфзтшндсє аїче лн царз кс о слмз де воїерї, карїї нс'ї ера
воїтерї де вїне кш Нікєллі Годз, адекз сз трїматз воїерї ла
Подртз ші сз факз маре жаловз прекм Ніколаї Годз аš фз-
кшт мєлате недрептзці лн царз, ші аš лзат аверел воїер'лор,
ші пентрѳ поклонєл ваїрамлзкєлєшї (че ера сз'а деа Дсмітрашко
Годз, кз шн поклон лл дїдєсє Ніколаї Годз лн носз лшнї че аš
домніт), сз зїкз кз 'лаš лзат дїн царз ші 'лаš попрїт ла сї-
не, сокотїнд кз кс ачесте вор фаче маре стрїкзчїсне лші Ніко-
лаї Годз, кзт шн і се ва стрїка нсмеле чел вшн че абеа шї
кз грєš і се ва маї сколате домніа, ел кс чеєлаллтз сокотїа кз'ї
вор фаче маре пагєвз ші сзрзчїє, ка ші че арє сз деа тот,
ші ла маре даторїє сз лнкапз, кзт сз нс маї полтз лза нїчї
одатз домніа, Дар зїче шн кєвзнт, алтеле сзнт сфатєрїле ол-
менїлор ші алтеле порончєшє Дсмнезеš.

Фзкзндсє дар прїмзварз аš орзндсїт Дсмітрашко Годз
пре Манолакї Рссет Ёорнікєл, ші пре Іоан Єрєрєа Ёорнікєл, ші
пре Георгїцз Пзхарнікєл, кз ачестїї аš прїмїт сз факз ачєстз

сѣбѣ, ші ле-аѣ фѣкѣт ѣзвѣд дѣ пѣра чѣ ера сѣ фѣкѣ, ле-аѣ
дат ші ѣзвѣд дѣ тоатѣ венітѣрїѣ чѣ се стрїнсецѣ ѣн домнїѣ лѣї
Нїколаї бѣдѣ дїн царѣ, лѣ карѣ ѣзвѣд доѣ лѣкрѣї ера фѣкѣтѣ
дїн калѣ афѣрѣ, фѣартѣ ші афѣрѣ дѣ оменїѣ, ѣнѣл кѣ пѣсѣсѣ
ѣмпрѣмѣта чѣ аѣ лѣат Нїколаї бѣдѣ дѣ лѣ коѣерї дѣ доѣ орї
ші анѣме дѣ лѣ фїѣше карѣлѣ чѣ аѣ лѣат ші тоатѣ сѣма дѣо-
сѣвї, еарѣш лѣ доелѣ кѣ пѣсѣсѣ кѣ аѣ лѣат Нїколаї бѣдѣ пок-
лонѣлѣ кѣїрамѣлѣкѣлѣї дїн царѣ, ші токмїсѣ ші ѣзвѣделѣ чѣ ера
лѣ вїстїрїѣ дѣ ванїї кїрѣлѣї чѣ стрїнсецѣ ші трїмїсѣсѣ лѣ Поар-
тѣ, ші аѣ стрїкат ѣнѣ зїчѣл ванїї кїрѣлѣї ші аѣ скрїс ѣн ло-
кѣл кїрѣлѣї, лѣ кѣїрамѣлѣкѣлѣї, карѣ ѣзвѣдѣ аѣ кѣзѣт тоатѣ ѣн
мѣнѣлѣ лѣї Нїколаї бѣдѣ дакѣ аѣ лѣат еарѣшї домнїѣ.

Порнїт'аѣ дѣмїтрашко бѣдѣ прѣ ачѣї коѣерї лѣ Царїград
ші кѣ ѣзвѣделѣ чѣ лѣ фѣкѣсѣ зїкѣнѣлѣ кѣ вор лѣл ѣнѣзѣѣтѣ-
рѣ ші дѣ лѣ Іанїѣ карѣлѣ ера Кѣпї-кїхѣлѣ лѣї дѣмїтрашко бѣдѣ,
карїї дакѣ аѣ аѣїѣнѣ лѣ Царїград аѣ гѣсїт гѣта прѣ бѣзїрѣлѣ кѣ
сѣ еасѣ кѣ ошїлѣ сѣ мѣарѣѣ ѣнѣ, отїва Москалїѣлѣлѣ; аѣ аѣскѣт
дѣ с'аѣ ѣмпрѣвѣнат одѣтѣ коѣерїї кѣ бѣзїрѣлѣ ші аѣ сѣнѣ жѣло-
кїлѣ лѣл; лѣ-аѣ рѣсѣнѣнѣ ѣнѣтр'ачѣл даѣтѣ бѣзїрѣлѣ кѣ вор лѣвѣ
дрѣптѣтѣ. дѣнѣлѣ ачѣел аѣ ешїт бѣзїрѣлѣ дїн Царїград ші аѣ мѣрѣ
лѣ даѣт-Пѣша аѣроаѣнѣ дѣ Царїград, калѣ дѣ ѣн чѣлѣс дѣнѣлѣ окї-
чѣлѣлѣ ѣмпѣрѣѣїѣ Тѣрѣчѣїѣ чѣ аѣ кѣнѣлѣ вор сѣ мѣарѣѣ лѣ оас-
тѣ, шѣдѣ аѣколо лѣ даѣт-Пѣша кѣтѣвѣл зїлѣ кѣ сѣ'шї лѣдѣкѣ лѣ-
мїнѣтѣ ші сѣ се грїжѣскѣ кѣ тоатѣ чѣлѣ трѣвѣїтоарѣ, дѣ кѣлѣ-
торїѣ ші дѣ ошїрѣ. Мѣрѣ'аѣ дѣл ші аѣколо коѣерїї дѣ с'аѣ ѣмп-
прѣвѣнат кѣ Кїхѣлѣ бѣзїрѣлѣї ші кѣ бѣзїрѣлѣ ші еарѣ с'аѣ жѣ-
лѣсїт дѣ Нїколаї бѣдѣ ші с'аѣ рѣгат сѣ лїѣѣлѣ чїсѣдѣц дрѣпт; еар
бѣзїрѣлѣ аѣфѣлѣнѣлѣ сокѣтелѣлѣ лѣл ші чїїнѣлѣ кѣ нѣ'лѣ пѣрѣск кѣ дрѣп-

тсѧ, ле-аѡ рзспнѡс сѧ меаргѧ ѡмпрѡнѧ кѡ срѧіѧ пѧнѧ ла Ѣдріѧ ші апропііндаѡсе де Молдова ле ва лѡа самл, кѧ аѡ фѧкѡт ве-кіѧ Ніколаѧ Ђодѧ пре фрѧте-сеѡ Іоѧн Ђодѧ мареле Терѧіман. Ђ'аѡ фѧкѡт воіе, іѧ а фі вѡкѡ, ошѧ ші де ачелѡта ші аѡ зіс кѧ вор маѧ рѧмѧнеѧ ѡн Царіград кѧ сѧ се гѧтеѧѧ, ші ашл пѡр-чегѧнѧ Ѣезірѡл еѧ аѡ рѧмѡс ѡн Царіград; ші вѧзѧнѧ кѧ не-мікѧ н'аѡ пѡтѡт іспрѧві, ші сокотінѧ кѧ де вор мерѡе ла ср-ѧіе ор іспрѧві ші маѧ рѧѡ, кѧ аѡ кѡнокѡт пре Ѣезірѡл кѧ авѡл ѡн дрѧгосте пре Ніколаѧ Ђодѧ, ші сѧѧтѡіндаѡсе че вор фѧче іаѡ ѡндемнат ачѡл Іѧніѡ сѧ деѧ рѡка, адекѧ рѧвѡш де жалѡвѧ ла сінѡср ѡмпрѧтѡл. Ші ашл ѡнтр'ѡ зі венінѧ ѡмпрѧтѡл де ла Ђѡѡдрі, кѧ мерсесе сѧ се ѡнкіне дѡпѧ овічѡлѧ ѡмпрѧцілор Тѧрчѡшѧ, каріѧ мерѡѡ ѡн тоѡтѧ вінерѡл кѧте ла ѡ ѡѡаміе де се ѡнкінѧ ла ѡѡамііле чѡле маѡі ѡмпрѧтѡшѧ, іаѡ цінѡт кѡлеѧ воі-еріѧ, ші апрінѧнѧ рѡгоѧіна ѡн кап аѡ дѡт рѡѡѡл. Спѡн сѧ фіе зіс атѡнчѡл ѡмпрѧтѡл кѧтрѧ Ђѡстанѧі-ѡлѡл, ачѡл прекѡм се вѧѡ самѧнѧ сѧ фіе ніѡѡе тѧлпѧзі, де време че аѡ апрінс рѡ-гоѧіна ѡн кап.

Ќѡкрѡ афѡрѧ дін кѡле ші фѧр де сокѡтеѡлѧ аѡ фѧкѡт а-чѡі воіеріѧ ші преѡм се зіче кѡ капѡтеле лор аѡ вѡрѡт сѧ ѡіѡѡ-че, кѧ чіне дѧ рѡка ла ѡмпрѧтѡл сѧ кіѡмѧ кѧ нѡ вагѧ самѧ пре Ѣезірѡл, карѡ ѡкрѡ есте де марѡ прімеѧдіе, кѧ Ѣезірѡл орі кѡм ар фі, пот зіче кѧ поѡте ѡнѡкѡма кѡ ѡмпрѧтѡл; др осѧвіт ші де ачѡлѡта а се пѡне ѡн пріче чѡі маѧ мічѧ кѡ чѡі маѧ маѡі есте неѡвніе, кѡ чѡл де потрѧвѧ де се ѡпѡкѧ неѡшіне ѡн пріче ші ѡнкѧ нѡ се поѡте сѧ нѡ се пѧгѡѡѡскѧ амѧнѡѡі, прекѡм ші кѧнѡ се ѡпѡтѧ дѡі че сѧнѡт ѡнтр'ѡ вѧртѡте де ші се ѡнѡѡмѡлѧ де вѧрѡѡѡе ѡнѡл пре ѡлѡл, др ѡнкѧ ші чѡл че аѡ вѧрѡіт сѡфѡл

ТАРЕ ДЕ ОСТЕНЕАЛЪ ШІ СЛЗБЕЩЕ ФОАРТЕ, КЪ КЪТ МАЇ ВЪРТОС КЪНД
 СЕ АПСКЪ НЕЩІНЕ ЛН ПРІЧЕ КЪ ЧЕЛ МАЇ МАРЕ ШІ МАЇ ПСТІНЧІОС ДЕ
 КЪТ ДЪНСА. ДЕ ШНА КА АЧЕАСТА АШ ЗІС ЛНЦЗЛЕПТСА СІРАХ, ОАЛА
 ШІ КЪ КЪЛАРЕА НЪ ПОАТЕ СЪ СЕ ЛОВЕЛСКЪ, КЪ ДЕ С'ОР ЛОВІ ЕАР
 ОАЛА СЪ ВА СТІКА; АСЕМІНЕ ЕСТЕ ШІ ПЪРА КОЇЕРІЛОР КЪ ДОМНІЇ;
 ДЕ КЪТЕ ОРІ АШ МЕРС КОЇЕРІЇ СЪ ПЪРАСКЪ ДОМНЪЛ МАЪІА ЛА ПОАР-
 ТЪ, НІЧІ ОДАТЪ Н'АШ ПСТЪТ ІСПРЪВІ МАЇ НЕМІКЪ, КЪ ДОМНІЇ ОРІ
 КЪМ АР ФІ АШ ПРІЕТІНІ ОАМЕНІ МАРІ ШІ СЕ ПЪН ПЕНТЪС ДЪНШІЇ
 ШІ НЪ ЛЕ ПОТЪ СТІКА НЕМІКЪ КЪ ПЪРА. ЯША Н'АШ ПСТЪТ СТІКА
 НІЧІ АШІ НІКОЛАЇ БОДЪ, КЪЧІ ШІ ПРІЕТІНІ АВЕА МЪЛЦІ, КЪ МАЇ ТОЦІ
 ЧЕЇ КЪ ДІРЕГЪТОРІЇ ЛА ПОАРТЪ ЛІ ЕРА КОІТОРІ ДЕ БІНЕ; ДАР АЪ-
 СЪНД АЦІСТОРЕА ЧЕЛ ДЕ ЛА ОАМЕНІ, ВОІШ ЗІЧЕ КЪЇ АЦІСТА ДЪМНЕ-
 ЗЕШ ЛА ТОАТЕ ТРЕВІЛЕ АШІ КЪ МЪАТЕ БЪНЪТЪЦІ ФЪКЪСЕ ЛН ЦАРЪ
 ЛА СЪРАЧІ ШІ ЛА СФІНТЕЛЕ БІСЕРІЧІ. ПЕНТЪС АЧЕЕА АЧЕЇ ЧЕ АШ
 МЕРС СЪ'А ПЪРІАСКЪ С'АШ ЛНТОРС ЛНАПОЇ КЪ РЪШІНЕ, ЕАР НІКОЛАЇ
 БОДЪ АШ АЪАТ ЕАРЪШІ ДОМНІА МОЛДОВЕЇ ЛН СКЪРТЪ ВРЕМЕ.

Din Ioan Neculce. *)

П Р Ё К Ъ Б Ъ Н Т А Р Ё. **)

ЯЧЕСТ ПЪМЪНТ А МОЛДОВІЇ, Н'АШ ФОСТ АШЕЪАТ ДЕ ДЕ МЪАТ
 ДЕ ОАМЕНІ, СЪ ФІЕ ФОСТ ТРЪІТ ЛН ТРЪНСА КЪ ПАЧЕ; ЧЕ ЛН КЪ-
 ТЕВА РЪНДЪРІ, АШ ФОСТ ШІ ПСТІШ. ДЕЧІ ПЕНТЪС АЧЕЕА, НЪ СЕ

*) Veđi Letopiseŭele ŭerei Moldovei de M. Cogălniceanu T. II, p. 195—196, apoi la p. 229—230, la 257, la 265—268.

**) Ortografia păzită de Ioan Neculcea în cronică sa este întocma aceea a lui Nicolai Costin, contimporanul său; numai cu atâtă deosebire că în multe rânduri în loc de Ș el se slujește de S, aceasta ar denota o meteahnă în pronunțarea autorului. (Nota D-lui Kogălniceanu).

афлаз летописеце скрісе де пзмзитенї векї. Че де ла о време де ла дескзлекатєл лєї Драгош Годз, тз: зїє с'ає апскат Ърекі Корнікєл де ає скріс дїн історїїле а дої історїї Лешешї, шї 'лає скріс пзнз ла домнієл лєї Ярон Годз.

Япої ає маї фзкєт дєпз Ърекі Корнікєл, шї єн Сїмїон Даскал, шї єн Місїл Кзлєгзєл, шї єн Євстратї Логофзтєл, шї єар 'лає скріс, кзт ає скріс Ърекі Корнікєл, пзнз ла Ярон Годз. Пємаї ачестїї полте фї, ає фост оаменї неднєлцїї де н'ає четїт єїне ла історїї, кз ає дефїлмат пре Молдовенї, скріїнд кз сзнт дїн талхарї; пєнтрє ачєаста дєр нїмене дїн скрісорїїле лор, нїчї чєлє чє др фї фост адевзратє, лєзїте с'ає вєзєтє, а лор нє лє потє оаменїї а кредєрє. Єарз пре єрмл ачєсторл, с'ає апскат дємнєалєї Мірон Костїн вєл Логофзт, де ає фзкєт єн летописец, шї кзт н'ає пєтєт ієтовї Мірон Логофзтєл, 'лає ієтовїт фїїє сзє Ніколлї Костїн кїв вєл Логофзт; шї 'лає скріс дїн днчєпєтєл лємїї, дзтзнд чїне ає трзїт пре ачєст пзмзнт, кє мзртєрїї а ієторїї стрзїнї, шї 'лає скріс пзнз ла Драгош Годз, шї де ла Драгєш Годз 'лає скріс де пє ієводєл лєї Ърекі Корнікєл, пзнз ла Ярон Годз; днєсз мєлт 'лає маї дмподєвїт маї фрємєс шї Мірон Логофзтєл, шї фїїє сзє Ніколлї Костїн. Єарз маї днлїнтє, пзнз ла Давїжл Годз, с'ає маї скріс де Мірон Логофзтєл. Єар маї де партє нє сє гзєєєє скріс; полте фї, де ор фї шї скрісє маїнлїнтє де Ніколлї Логофзтєл, дєр ор фї полте тзїнєїтє, шї пзнз акєм ла ївалз н'ає єшїт.

Єарз де ла Давїжл Годз днлїнтє, днємнлтємїлм шї єє Іоан Нєкєлчє кїв вєл Корнік де цлрл де сєс, а скрієрє днтрє поменїрєл домнілор; днєсз пзнз ла Дєкл Годз чєл вєтрзїн 'лєм

скріс де пе ніше ісводе че ам афлат ла шні ші алції, ші дін
 азгітеле челор взтрзні воіерї; еарз де ла Дска Водз чел вз-
 трзн, лналнте пзнз шде с'а веде ла домніеа лсі Іоан Водз
 Маврокордат, нічї де пре шн ісвоя а нїмзсї, че ам скріс сїн-
 гср дїнтрс а меа шїїнцз, кзт с'ащ тзмплат де ащ фост лн
 вїаца меа. Нш'мі ащ млї трексіт історїк стрзїн сз четеск шї
 сз скріш, кз ащ фост скрісе лн ініма меа. Дечї вз пофтеск
 четїто; ілор, пре шде ар фі грешїт кондеїса меш сз прїїміці,
 сз нс гзндіці кз доарз, пе воїеа ксіва сащ лн пісма ксіва. че пре-
 ксм с'ащ тзмплат, кс адевзр с'ащ скріс; доар нїскаї велеатсрї а а-
 нїлор де с'ор фі грешїт, еарз челелалте лнтрс адевзр с'ащ скріс.

Маї сокотїт'ам шї дін летописецса лсі Евстратїе Логофз-
 тсга, шї а лсі Сїмїон Даскласаї, шї а лсі Місала Кзлсгзрсаї
 ніше ксвінте кзтева, де нз ле-ам лзсат сз нс ле скріз; че
 ле-ам скріс, макар кз дсмнелсаї Мірон Логофзтсга шї кс Ні-
 колаї фіїз сзщ, нз ле-ащ скріс, шї'ї окзреше, шї се каде сз'ї
 окзрескз, шде фаче кз сзнт Молдовенїї дін талхарї; вїне
 фаче кз'ї окзреше, шї зїче кз сзнт клсне. Сар пентрс Дсм-
 ерва Росїе, ксм кз ащ арато Богдан В'дз кс Лещїї, Мірон
 Логофзтсга ащ лзсат де н'ащ скріс; длар ачееа зїкз сз нс фіе
 баснз; пентрс неамса Мовїлешїлор шї ксм лі с'ащ нсміт ачест
 н'сме, дїнтрс Стефан Водз, чел есн Могіла, еар нс'ї баснз;
 шї алтеле мсате, н'ор фі шїст історїчїї ка сз ле поменеаскз
 тоате. Дечї о самз де історїї млї алес шї ної нс ле-ам лзсат,
 сз нс ле скрім; лнсз нс ле-ам скріс ла рзндса лор, че с'ащ псс
 де о парте; лналнтеа домніеї Давїжеї Водз с'ащ скріс; че чїне
 ва вреа сз ле креадз, вїне ва фі, еар чїне нс ле ва креде, еа-
 рзш' вїне ва фі, чїне ксм лї ва фі воїеа аша ва фаче. Кз

мѣлцї історичї стрѣинї дѣ алтѣ церї, нѣ лѣ шїѣ толтѣ кѣтѣ сѣ факѣ лнтр'алт пѣмѣнт; тот маї бїне шїѣ чѣї дѣ лок, дѣ кѣт чѣї стрѣинї; Лнсѣ чѣ сѣ флчѣ лн бїѣаца лор. еарѣ нѣ лнде-лннгатѣ времї. Ёар історїалѣ чѣлѣ векї маї бїне лѣ шїѣ істо-рїчїї, кѣ лѣ аѣ скрїсѣ еар нѣ аѣзїтѣ.

Дѣчї фрацілор четїторїлор, кѣ кѣт вѣз вѣцї лндемна а чѣ-тїрѣ прѣ ачѣст лѣтопїсѣц маї мѣлт, кѣ атѣтл вѣцї шї а вѣз фѣрїрѣ дѣ прїмѣждїї, шї вѣцї фї маї лндевцацї аѣарѣ рѣспѣн-сѣрї лл сфлѣтѣрї орї дѣ таїнѣ, орї дѣ оцїрѣ, орї дѣ вороавѣ лл домнї, шї лл нороадѣ дѣ чїнстѣ.

ІОАН НЕВЪЛЧѢ

бїв вел Борнїк.

Descrierea iernăreii Tatarilor în țară, făcută de Ioan Neculcea.

Дѣчї лнтрл'аѣ Тѣтарїї лн царѣ ка лѣпїї лнтр'о тѣрмѣ дѣ ої, дѣ с'аѣ ашѣзѣл лл ернатїк, пїн сатѣ дѣ оаменї, дїн Прѣт пѣнѣ лн Нїстрѣ, шї маї сѣс пѣнѣ лн апл Жїжїѣї, нѣмѣрѣї нѣ фїїнд нїчї о мїлѣ дѣ сѣрака дѣ царѣ, кѣм ар фї фост царл фѣрѣ дѣ домн; аша ерл жак лнтрѣнѣл, кѣм ар фї фост еї сѣрлчїї прїчїнѣ рѣѣтѣцїї, кѣм ар фї фост еї сѣрлчїї сфѣтѣїт сѣ бїѣ Лѣшїї кѣ олѣтѣ лл Хотїн, кѣм с'аѣ лндеѣрлт а дл царл лн прлдѣ, фѣрѣ нїчї о невѣѣ, нѣмаї пѣнтрѣ фїрка чѣѣ Блѣѣтѣмѣ-цѣлскѣ, шї кїѣрнїсала лѣї аѣ сокотїт дѣ аѣ ернат Тѣтарїї лн царѣ, пѣнѣ лн прїмѣварѣ. Жоїмїрїї лн царл Лѣшѣлскѣ чѣ мѣ-нѣнѣкѣ господарїї касѣї, мѣнѣнѣкѣ шї еї шї аѣ фїркѣ шї стрїн-содѣрѣ дѣ Рохмїстрїї лор, дѣ нѣ пот флчѣ оаменїлор рѣѣтѣцїї.

Ёарѣ Тѣтарїї сѣнт лѣпї лнскѣторї, прлдѣ, робѣскѣ, влѣѣ

ші кззнескѣ пре крещ'ні, не авзнд грїжз, нічі стрїнсолре де Мзрзачїї лор; шї Тзтарїї нѣ мзнзнкз ка Жоїмірїї че мзнзнкз господарїї касеї, че мзнзнкз тот карне де вакз шї де оле, де нѣї поате сзї вїрзеаскз кѣ хрлнз пре дзншїї шї пре калї лор; кз ѣн сак де орз да не зї ѣнї кал, шї кзт нѣ пѣтел сз мзнзнче ѣн кал лнтр'о зї, лл дешзрта дїн траїсте шї'л стрїнцел деосзві; шї дакз лшї сфзршїл вїетѣл ом орзѣл дїн гроапз, еар Тзтарѣл лл фзчел пре ом де кѣмпзрл орзѣл чела че стрїнцел ел дїн траїсте. Мзнкат'лѣ тот шї пзне шї довіток, ш лѣ жкзїт тот пзнз лл ѣн кап де ацз; пре мѣлц' лѣ шї робїт фсрїш, фемеї, фете, копїї; рзмлс'лѣ вїецїї оаменї нѣмаї кѣ сѣфлетеле, взтѣцїї шї стрѣнч'нацїї, прекѣм ера маї рзѣ шї маї амар кѣм нѣ се поате нічї а се скрїере. нічї а се повестїре казнеле шї счїсрїле лор че лѣ авзг де Тзтарї. Дечї вїїнд прїмзвара с'лѣ рздікат Тзтарїї дїн царз.

Еарз Немцїї тот шедел прїн четзцїї лн Неамц шї лн сѣчелвз, шї жкзїл че пѣтел прецїсрѣл четзцїлор пентрс мзнкаре; шї Молдовенїї ста кѣ оасте прїн прецїсрѣл четзцїлор шї сзї скоатз шї нѣї пѣтел, шї ста прїн прецїсрѣл четзцїлор шї тотделѣна авел кѣ дзншїї влте; шї воїерїмеа де прїн прецїср ера беженїцїї де рзѣл лор.

Псрчес'лѣ, лл лл доеле дн а домнїеї лї Дѣмїтрлшко Годз Клантасзїно, везїрѣл кѣ оасте лн цлра Лешеласкз пре Ністрѣ, пре де чееа парте, тот стрїкзнд шї арзїнд прїн Подолїа четзцїле шї тзргѣрїле; кѣ влїмезсрїле шї пѣшчеле челе марї шї Ханѣл кѣ Тзтарїї ровїнд тоатз Подолїа, лн сѣс пзнз лѣ лїснел лл Жеравена.

Еарз лїче лѣ орзндїт пре Капллн Плшл кѣ оасте Тѣр-

ЧЕАСКЪ, ШІ КЪ МОЛДОВЕНІЙ ДЕ АЪ СЪТЪСЪТ ПРІН ПРЕЦІСРЪА ЧЕТЪЦІЙ
 СЪЧЕВІЙ КЪТЪВА ВРЕМЕ, ШІ НЪ ПЪТЕА СКОАТЕ ПРЕ НЕМЦІЙ ЧЕ ЕРА
 ЛН ЧЕТАТЕ ПЪНЪ АЪ ФЛЪМЪНЪІТ, ШІ С'АЪ ЛНКІНАТ ДЕ БЪНЪ|ВОІЕ,
 ШІ ВІІНДЪЛЕ ШІ ПОРОНКЪ ДЕ ЛА ЛЕШІ СЪ ЕАСЪ ДІН ЧЕТАТЕ. БАРЪ
 ЧЕЙ ДІН ЧЕТАТЕА НЕАМЦЪСАІ НЕАВЪНД БЪКАТЕ, Н'АЪ ЗЪКОВІТ МЪАТ,
 ЧЕ АЪ ЕШІТ ЛЕГЪНД ТАКЪРЪ ДЕ АЪ МЕРС ЛА СЪЧЕАВА, ЛА ЧЕІЛААЦІ
 НЕМЦІ. БРА АТЕНЧЕ ІЛЕКСАНДРЪ БЪХЪШ ХАТМАН, ШІ КЪМ ІАЪ
 ЛНТІМПІНАТ ХАТМАНА БЪХЪШ ЛА ПОДІШОАРЕ АПРОАПЕ ДЕ ТЪРГЪА
 СЪЧЕВІЙ, ШІ ДЪНДЪЛЕ НЪВАЛЪ ВІТЕЖЕЦІЕ АКОЛО ЛА ПОДІШОАРЕ КЪ
 САЖІТОРІЙ СЪІ, АЪ РЪМПТ ТАКЪРА НЕМЦІАОР ЛН ДЪХ. ІТЪНЧЕ АЪ
 ЛОВІТ ДІНТР'ЪН СІНЕЦ КААЛА ДЕ СЪПТ ХАТМАНА БЪХЪШ, ШІ КЪЗЪСЪ
 ХАТМАНА ЛНТР'ЪН РЪЗОР КЪ ФАЦА ЛН СЪС, ДЕ НЪ СЕ НЪТЕА ЛН-
 ДАТЪ СЪ СЕ СКОАЛЕ; ШІ НЕМЦІЙ НЪВЪЛІА СЪ'А АПЪЧЕ. БАР ШН КЪ-
 ПІТАН МОЛДОВАН АНЪМЕ ДЕКЪСАРЪ, АЪ ГРЪВІТ КЪ КААЛА АСЪПРЪЛЕ,
 ШІ С'АЪ АПЪКАТ ХАТМАНА ДЕ КОАДА КААЪАІ АІ ДЕКЪСАРЪ, ШІ
 ЦІІНДЪСЕ БІНЕ 'АЪ СКОС ДІН НЪВАЛА НЕМЦІАОР. ДЕЧІ ХАТМАНА
 ЛНКЪЛЕКЪНД ШІ ПРЕ ААТ КАА, ЛЕ-АЪ МАЙ ДАТ НЪВАЛЪ ЛН КЪТЕВА
 РЪНДЪРІ, ШІ МЪАЦІ ДІН НЕМЦІ АЪ ПЕРІТ; ЕАР ПРЕ ШНІЙ ІАЪ ПРІНС
 ВІЙ; ЕАР О САМЪ САЪ ТОТ АПЪРАТ, ПЪНЪ АЪ ЛНТРАТ ЛН ЧЕТАТЕА
 СЪЧЕВІЙ ЛА ЧЕІЛААЦІ НЕМЦІ. ТРІМІС'АЪ НЕМЦІЙ ЧЕІ ВІЙ ЧЕ ІАЪ ПРІНС
 ЛН РЪСКОІЪ ШІ КАПЕТЕЛЕ ЧЕЛОР МОРЦІ ЛН ІАШІ, ЛА ДІМІТРАШКО
 БОДЪ, ШІ ДІМІТРАШКО БОДЪ ІАЪ ТРІМЕС ЛА ЛНПЪРЪЦІА. ШІ ШЕ-
 ДЕА ПРЕЦІСР ЧЕТЪЦІЙ СЪЧЕВІЙ ОАСТЕ ШІ НЪ'І ПЪТЕА СЪСАТЕ, ШІ ДОІ
 АНІ ТОТ АЪ ЦІНЪТ НЕМЦІЙ ЧЕТАТЕА СЪЧЕВІЙ; НЪ ІАЪ ПЪТЪТ СКОАТЕ.

*Characteristica Mitropolitului Dosoftei făcută de
 Ioan Neculcea.*

ІЧЕСТ ДОСОФТЕЙ МІТРОПОЛІТЪА НЪ ЕРА ОМ ПРОСТ ДЕ ФЕЛЪА

асі; ер неам де мазіа *) преа рнехцат: мсате лімеї шіа, Влінеше, Лхтінеше, Слокінеше, ші алте. Ядхик дін кхрці шіа, ші депаін кхасгхр ші кхчернік ші кххнд ка шн міеа; рн ца-ра ноастрх пре ачесте времі нс се афлх ом ка ачела. Дспх че ас мерс ла Жолкфа, ра пнеа краіса Сокіецікі де се рмержа кс кешмінтеле чеае сксмпне ші одореле Мітрополіеї цхрїї ноа-стре, ші сазкіа Літсргіе ла хїае марї, ші Тордан ла Бокотеажа кс церемоніе дснх окїчеіса цхрїї ноастре, ші се міра краіса ші тоці домніі Лешешї, ші ахнда фрїмоаса церемоніе че ера рн кісерїка цхрїї ноастре.

Moartea lui Miron Costin.

Тот рнтрс ачел ан маї рнаїнте де че ас мерс ла Горо-ка, стрїнсес'ас тоці фехїорїї асї Гаврїаїцх ші кс ацїї колерї мсаці де цара де рїос ла ншнта асї Іоан Паладі, ла Бхканї дін есе де Бхралад; ші аколо ас фост ші Корнікса Величїко фі-їнд ксманат асї Паладі; ші стрїнгхндсе аколо ла ачел ншнтх, ас сфхтсїт ші с'ас рїсрлат кс тоції, еї рн де еї, сх фсгх рн цара Мшнтенеаскх ла Брхнкованса Бодх сх ле деа ачїстор де келт'еах, сх мларгх ла партх сх п'реласкх пе Кантемїр Бодх сх'а скелтх дін домніе, сх рхдїче домн дїнтре дхншїї пе Вели-чїко Корнікса.

Делї с'ас ссалат шн колер дїнтре дхншїї ансме Іаїе Ци-фхксса, пре кареле ра порекала маї пе ермх де'ї зїчел Фрїрї-какх, ші Іаї пхрїт ла Кантемїр Бодх пе колерї де ле-ас спсц тот сфатса аор; кх ера колерїї де ла о време преа ссїхрациї де

*) Фехїор де негацитор, зїче копіеа Пост. Хсрмсгданї.

Кантемір Бодз; кз ера ла ксртеа домнеаскз воїерінаші тот фечіорі де можічі, Кодені, ші Гзлзцені; ші зічела Кантемір Бодз, кз домнела флче немсріале, домнела ле стінце; ші'ї ера сріці фечіоріі де воїері сз нс'ї вагз лн окі, дспз ксм лї ера нхтсра лсі. Ші ера лн чінсте нсмаї Хатманела Богдан чінересед, ші кс Іордакі Вістернікела Рсзсзт; ачесті дої сківернісіл ші мзнка цара ксм ле ера воїеа. Дечі воїеріі пре ачела време нс маї пстела ссфері сз фіе кзлаці де ачелі дої воїері, ші де можічїела челорлаці маї мічі де ксрте; кз кзнд ешіл ла царз кс сасжве воїерінашіі фзчела мзлате некасзсрі каселор челор марі а воїерілор,

Дечі Кантемір Бодз, ксм ас лнцзлес ачел сфат а воїерілор, дін Іліе Фріце-вакз, ас ші рзпезїт лнтр'о ноапте воїеренаші де ал лсі ші кс сасжїторі сз'ї прїндз пре тоці пре ачїела. Дечі снії ас скзпат лн цара Мснтенеаскз; еар пре карїї лас прїнс іас дсс ла Іашї, ші пре Белїчіко Борнікела дспз че лас дсс ла Іашї ера завїстіа маї маре деспре Кспзрешї Ам-пончїндссе кс ворела маї дїнаїнте време, ші абеа ші сіеллз де дзнсела пентрс кз ера маї ом де кзт тоці. Ітснче лн гравз Кантемір Бодз лн мзніе 'лас вхтст кс всзасгансл. ші 'лас лнкїс лн кечїс. Дечі неприетенї лсі Белїчіко, лтснче лс ші афлат време, де ас зіс лсі Кантемір Бодз: „Де време кз те ал грзкїт де 'лаї вхтст, нс'л лзса віс; пззеше да'л омоарз, кз де ва скзпа віс, мзне поїмзне ел не ва оморї пре тоці.“ Ші ел лнкз лндатз ас аскзлат ші 'лас скос ноаптеа де іас тзїлат капсл денлінтеа порції пентрс кїнеле че ас фзкст Белїчіко, де ас дат чїре лсі Іордакі Вістернікела де ас фсцїт лн цара Снсврескз кзнд вреа сз'л омоаре Кантемір Бодз: аксм

їаš мѡацѡміт шї Тордакі дѡтѡс ачест кїп ка сн Грек. Шї а-
 фларѡ атснче непрїєтїнії време де зїсерѡ лсі Кантемїр Бодѡ;
 „Аксм де време кѡ аї оморїт пе велїчїко; трїмете де прїнде
 шї пре фрате-сеš Мїрон Логофѡтѡа де'л оморѡ; орї вїноват,
 орї невїноват, сѡ нš сѡпе, ка апї знкѡ а хї маї рѡš шї де
 тїне шї де ної.“ Дечї Кантемїр Бодѡ нš 'шїаš сокотїт вїеаѡ
 лсі кѡ ерѡ трекѡт кš вѡтрѡнеціле, ом де шептеѡѡчї де анї, де
 нšмаї кѡт нš'ї сосіѡ чѡсѡа мерѡїї шї лсі; че с'аš потрївїт
 непрїєтенїлор шї нš 'шїаš крѡѡт сѡфлетѡа сеš, че ка сн тї-
 ран аš трїмес пе Макрї вѡтѡѡа де Пѡхѡрнїчїї кš сѡжїторї
 дїн Роман, де 'лаš лѡат де аколѡ, де ла касѡ лсі де ла Бѡр-
 ѡшї де 'лаš дсѡ пѡнѡ дн Роман шї їаš тѡїат канѡа. Шї кѡнѡ
 'лаš гѡсїт Макрї аколѡ ла Бѡрѡшї, атснче дї мѡрїѡ шї цїѡпѡ-
 неѡа, шї нїмїкѡ нš шїа де сѡлѡѡа фрѡцінесѡš сѡїт де ачѡл'р-
 лѡлїї ѡїєрї, кѡ нš ерѡ аместекѡт кš чѡїлѡлїї ѡїєрї ла сѡлѡт;
 кѡ ел порнїѡ атснче пре сн фѡчїор а лсі, пе Нїколї, сѡ ел
 фѡтѡ дѡкѡї Бодѡ де ла Царїгрѡд, шї се гѡтїѡ шї кš чѡл-
 лѡлѡт фѡчїор, кš Пѡтрашко Кѡмѡрѡшѡа, сѡ ел фѡтѡ лсі Кан-
 темїр Бодѡ, сѡ се днѡскреѡе, шї нїчї кš гѡнѡѡа нš гѡнѡїа кѡ
 їа венї о фортѡнѡ ка ачѡеѡ.

Зїсїѡс сѡжїторїї кѡнѡ 'лаš гѡсїт ла Бѡрѡшї, сѡ фѡгѡ,
 кѡ нš'ї депѡрте дн Неѡмїѡ; еѡрѡ ел н'аš прїїмїт цїїндѡсе
 дрепт; гѡнѡїа кѡ 'лор дѡче ла Іашї, шї се вл дндрепѡл. Бѡр
 дѡпѡ че аš венїт Макрї, шї вїїнѡ запчїš дѡпѡ запчїš сѡ пеѡрѡ
 нš їаš маї днгѡдѡсїт, шї аš нѡс де лаš тѡїат дн Роман, шї
 мѡлѡт с'аš рѡгѡт лсі Макрї сѡ'л дѡкѡ пѡнѡ дн Іашї. Бѡрѡ Ма-
 крї ка сн ом рѡš шї де нїмїкѡ, нš їаš фост мїлѡ де сѡфле-
 тѡа стѡпѡнѡсѡš, шї с'аš грѡїт де 'лаš оморїт кѡ де лѡр фї

дсє ꙗн Іашѣ, поате с'ар фі ꙗндрептат ші н'ар фі періт; кз млате салѣї се тѣмплаз ла домні вредніче де нс се грзвексѣ ші ферескѣ пре стѣпѣнії де пѣкат, ші малі пе срмѣ кадѣ ла лавдаз ші деспре оаменї, ші деспре стѣпѣнії, ші деспре дѣмнезєѣ. Бар ачеста ка сн варвар. нефїїнд де нїмікѣ, н'аѣ сокотїт. Кантемір Годѣ дѣпѣз ачєєл млат с'аѣ кзїт че аѣ фѣкст ші де млате орї пазнѣєл ꙗнтре тоатѣ воєрїмєл, ші влѣстѣмл пе чїне л'аѣ ꙗндемнат де аѣ грѣвїт де їлѣ тѣлат; кз дѣпѣз ачєєл н'аѣ трѣїт сн ан нїчї Кантемір Годѣ ші аѣ мѣр'т.

Барѣ пе Іасїліє Корнікѣл фєчїорѣл аѣ Гаврїліцѣ, ші пе фратєсѣз Соломон, ші пе фрѣтєсѣз Костакї, ші пе Георгїцѣ Мітре, ші пе Дєдієл Спѣтар Ярѣзнаш, ші пе тѣсгрєї фєчїорїї аѣ Мірон Логофѣтѣл, пре тоцї пре ачєстїї їлѣ прїнс ші їлѣ ꙗнкїс, пре снїї ꙗн тѣрн ла кѣртеа домнєлскѣ, пре снїї ла Сїїменї, пре алцїї прїн вєчїсрї, ші пе Ніколаї фєчїорѣл аѣ Мірон Логофѣтѣл мєргѣнд сѣ се ꙗнсоаре ла Царїград, 'лаѣ ꙗнторє де ла Бѣрлад де 'лаѣ ꙗнкїс мї пе дѣнєєл.

Барѣ Ієпѣ фєчїорѣл аѣ Гаврїліцѣ ші Константїн кѣмнатѣсѣз Пахарнікѣл Ламкрїно, ші кѣмнатѣсѣз Ієвлшкѣ, ші Антїох Жора, ші Бѣжорѣнєшїї, ші алцїї дїн Бѣжорѣнєшїї аѣ скѣпат ꙗн царѣ Мѣнтєнєлскѣ ла Брѣнкованѣл Годѣ ші де аколо с'аѣ гѣтїт ші с'аѣ дсє ла Ъдрїїѣ ла Поартѣ сѣ пѣрєлскѣ пе Кантемір Годѣ. Шї лє-аѣ зїс атѣнчє Брѣнкованѣл Годѣ, сѣ нс се грѣвєлскѣ сѣ мєдрѣз атѣнчє ла Поартѣ; кз єстє Ієзїрѣл прїєтєн Кѣпѣрєшїлор; ші єї н'аѣ аскѣлатат ші аѣ пѣзїт де аѣ мєрє.

Барѣ Кантемір Годѣ, дѣпѣз че аѣ ꙗнцѣлєс аѣ рѣпєзїт ші єл пе Богдан Хатманѣл ші пе Іордакї Рѣсет Іїстєрнікѣл, кѣ алцїї воєрї мѣлцїї де царѣ, де с'аѣ пѣрїт кѣ тоцїї ла дїван, ші

Іаѣ длат пе тоці де грѣмазі де іаѣ пѣс ꙗн овежі, ші іаѣ адѣс ла кантемір вѣдз ꙗн іаші. Дечі кантемір вѣдз дѣпз че іаѣ адѣс, іаѣ пѣс ла ꙗнкіоаре, ші нѣ іаѣ оморіт, кз аѣ порончіт Поарта сз нѣ'ї омоаре; ші 'шіаѣ адѣс амініте ші де ѿсрѣзмѣнтѣла че аѣ ѿсрат кантемір вѣдз аѣ Гавр'ліцз вѣрнікѣла челѣї вѣтрѣн, сз нѣ'ші атінгз савіа аѣ де неамѣла фечіорілор аѣ. Че аѣ пѣс вані пе тоці, сз'ї ꙗнтоаркз келтѣеаа де ла Поартз, ші іаѣ пѣс пре снїї кзте зече пѣнці де влнї, пре алції кзте чінчі, пре алції кзте кѣм аѣ сокотіт; ші дѣпз че 'шіаѣ плїніт влнї, іаѣ дат пе кїззшіе ші іаѣ словозіт. Дечі карїї аѣ авѣт пѣтїнцз ші прїетїнї, маї кѣрѣнд аѣ длат, ші іаѣ словозіт; еар карїї аѣ фѣст маї непѣтїнчїоші аѣ шезѣт мѣлат ꙗнкїші, ші пре снїї іаѣ ші вѣтѣт пѣнз 'шіаѣ пазтїт ванїї.

Вар фечіорілор аѣ Мірон Логофѣтѣла нѣ ле-аѣ алат нї-мїкз ші іаѣ дат пе кїззшіе, ші іаѣ словозіт. Дїн тоці вѣерїї рѣмзсѣе Дедїѣла Гпѣтар Ірѣзнашѣла, ꙗнкїс ꙗн тѣрнѣла клопотнїцеї ла Трїї-сфетїтеле, ші'а пѣсѣе зече пѣнці де влнї, ші нѣ авеа кѣ че плїні, кз ера сн ом маї скзпат; ші тоатѣ авеа ші пісма пре дзнѣла, кз'а скѣсѣе ꙗн доѣа рѣндѣрї сз'ї таїе капѣла. Дечі ел ꙗнтр'о ноапте аѣ ꙗмѣзтат пре Сїменї, пе стрѣжрїї че'а пѣзїа, ші с'аѣ словозіт кѣ о фрѣнгіе пе о фереастз дїн тѣрн пѣнз ꙗїос, ші аѣ апскат де аѣ ꙗнкзлекат пре кла ші кѣ дої фечіорї ші аѣ фѣціт.

Дар кантемір вѣдз а доѣз зі, дакз аѣ облічіт кз аѣ скзпат, аѣ порончіт сз нѣ'а маї кзте нїмеа, нїчї сз'а маї гонѣсѣз зікѣнд: кз де време кз аѣ апскат де аѣ ꙗнкзлекат пре кал нѣ есте нїме харнїк сз'ї стеа ꙗмпротївз, сав сз'а прїндз пре ом пре ачела, кз'а ціа че вітеаз вѣн есте, кз аѣ фѣст кѣ

ДЗНСА ЛА РЗСВОІЃ; ШІ КЗНД АЛЕРГА ПЕ КАЛ КЗТ ПСТЕЛ, СЗРІА ДЕ ПЕ ШН КАЛ ПЕ АЛТСА, ШІ ПЗНЕА ТРЕЇ КАЇ АЛЗТШРЕЛ, ШІ ДЕ ПЕ ЦІОС СЗ РЗПЕЗІА ШІ'І СЗРІА ПЕ ТШСТРЕЇ ПЕ СС. ПШ ЕРА ТОТ ОМ ДН ЦАРЗ КА ДЗНСА ХАРНІК ШІ ВІТЕЛЗ ПРЕ АЧЕЛ ВРЕМЕ; ШІ Н'АЃ ЗЗЕО-ВІГ ПРЕА МСАТ ШІ 'ШІАЃ ФЗКСТ ПАЧЕ ШІ АЃ ВЕНІТ ДН ЦАРЗ, ШІ 'ЛАЃ ЕРТАТ КАНТЕМІР БОДЗ.

ДШПЗ АЧЕЛ КАНТЕМІР БОДЗ АЃ СТІКАТ ЛОГОДНА КС ПЗТРАШКО КЗМЗРАШСА ФЕЧІОРСА АЃІ МІРОН ЛОГОФЗТСА, ШІ 'ШІАЃ АЛЕС ДІН ТОЦІ ФЕЧІОРІЇ ДЕ ВОЕРІЇ, ПРЕ МІХЗАЛКІ ФЕЧІОРСА АЃІ ІОАН РАКОВІЦЗ БОРНІКСА ДЕ 'ЛАЃ АСАТ ЦІНЕРЕ, КАРЕ АЧЕЛА МАЇ ПЕ СРМЗ АЃ А-ЦІСНС ДЕ АЃ ФОСТ ШІ ДОМН, КЗРСІА ПІ ЗІКЃ МІХАЇ БОДЗ; ШІ АЃ ФЗКСТ НЕНТЗ КЗ ДЗНСА ДОМНЕАСКЗ, ШІ 'ЛАЃ ШІ ВОІЕРІТ, 'ЛАЃ ФЗКСТ КОМІС МАРЕ; ЕАР МАЇ ПЕ СРМЗ 'ЛАЃ ФЗКСТ СТОЛНІК МАРЕ. ПШМАЇ Н'АЃ АВСТ ПАРТЕ ДЕ ДЗНСА КЗ Н'АЃ ТРЗІТ МСАТ КС ДЗНСА, ШІ ІАЃ МСРІТ ФІКЗ-СА (ДОМНІЦА САФТА), КЗЧІ КАНТЕМІР БОДЗ ЕРА КСМЗТРС КС КСКРЗ-СЗЃ ІОАН РАКОВІЦЗ БОРНІКСА, КЗ'І ВОТЕЗАСЗ КАНТЕМІР БОДЗ ШН КЗПІА АЃІ ІОАН РАКОВІЦЗ МАЇ МІК ДЕ КЗТ ЦІНЕРІСЗЃ МІХАЛАКІ ШІ ПЕНТРС АЧЕЕЛ ПОАТЕ ФІ Н'АЃ РЗЕДАТ ДШМНЕЗЕЃ. ПШМАЇ МІХАЛАКІ МАЇ ПЕ СРМЗ ЛА ДОМН'ЕА АЃІ ІАНТІОХ БОДЗ АЃ АСАТ АЛТЗ ФАТЗ ДЕ ВОІЕРІЃ, А ДЕДІСАЃІ СПАТАРСАЃІ ДЕ ЛА ГАЛАЦІ, ШІ КС АЧЕЕЛ АЃ ВІЕЦІТ, ДЕ АЃ ФЗКСТ КВКОНІ, ШІ АЃ ФОСТ ШІ ДОМН.

Din Neculai Mustea. *)

Arderea Curței Domnești.

БАРЗ КЗНД ЕРА АНІЇ 7231 АПРІА ДН 20 ДНТР'О ЗІ СЗМ-ЕЗТЗ ПЕ АМЕАЗЗГІ С'АЃ СКОРНІТ АІЧЕ ДН ІАШІ, О ФОРТШНЗ ДЕ

*) Vești T. III, p. 75—77 din Letopisețile țerei Moldovei de Dl. M. Kogălniceanu.

взнт маре; ші кзнд с'аѣ скорнѣт фортѣна ачела, с'аѣ апрѣнс о
касз а снѣї попз дѣн сѣс де вѣсерѣка сфзнтѣлѣї Дѣмѣтрѣе; ші
кзт клѣпала окѣлѣї с'аѣ апрѣнс ші вѣсерѣка сфзнтѣлѣї Дѣмѣтрѣе;
ші фѣїнд взнт маре ка ачела, н'аѣ пѣтѣт стѣнѣе фокѣл, макар
кз венѣсе ші домнѣеа кѣ толтз глаота; кз ера лѣкрѣс маре ші
лнфрѣкошат, кз де ла вѣсерѣка сфзнтѣлѣї Дѣмѣтрѣе. аѣ сзрѣт
фокѣл лнлннте кзт трѣѣе кѣ сзѣеатл, де с'аѣ апрѣнс кѣ темелѣ
каселе лн рзнд, кѣм нѣрг пе лзнгз слѣца чѣл маре; ші лн-
датз с'аѣ апрѣнс ші вѣсерѣка сфзнтѣлѣї Нѣколаї, ші кѣрѣїле дом-
нѣшї де тоате пѣрѣїле, кзт нѣ с'аѣ млї пѣтѣт нѣме апрѣпїл,
фѣїнд домнѣеа сѣнѣрѣз лн кѣрѣї; кз слѣжѣтор'ї Геїменї алѣргасе
тоцї лн тзрг, ка доарѣ ар пѣте стѣнѣе фокѣл. Н'аѣ пѣтѣт
скоате дѣн каселе домнѣшї грѣкѣнд фокѣл: че нѣмлї кзт аѣ
ешѣт доамна кѣ кѣконїї, кѣ че аѣ апскат еї сѣнѣрѣї, кѣ дої
трѣї копїї дѣн касз; ші аѣ ешѣт ла малѣл Бахасѣлѣї дѣн сѣс
де под кѣ маре сплѣмз, ші кѣ фѣга аѣ скзпат пе цѣос. Сарз
мзлате лѣкрѣрѣї аѣ арс лн касе; кз нѣ се пѣтел нѣме апрѣпїа де
пара фокѣлѣї. Атѣнче лѣвел ера чертарѣл де ла Дѣмнѣзеѣ; ші
де ла кѣрѣїле домнѣшї аѣ сзрѣт фокѣл пе елз, де аѣ арс ші
аколо доз трѣї касе; еарз кѣрѣїле домнѣшї аѣ арс кзт н'аѣ
рзмас нѣмѣкз не арс кѣ вѣсерѣкз кѣ тот. Ші нѣмлї кзт аѣ
арс кѣрѣїле домнѣшї лндатз аѣ стзтѣт взнтѣл ші с'аѣ алннат;
ші пзнз а лѣїснѣе фокѣл ла кѣрѣїле домнѣшї мзлате касе ко-
їѣрѣшї, ші а алтора, аѣ арс кѣ тот че аѣ лѣвт; кз нѣме н'аѣ
пѣтѣт скоате нѣмѣкз; кз ка сзѣеата аѣ мерс фокѣл, кзт н'аѣ
кззѣт нѣмене ардѣре ашл лнгрѣвз; ші лн цѣсмзтате де чѣлс
с'аѣ фзкѣт тоате ачѣсте; млї мзлат н'аѣ цѣнѣт. Чертарѣ де
ла Дѣмнѣзеѣ ера грѣвнѣкз пѣнтрѣс пзкателе ноастрѣ. Сарз дом-

ніеа с'ащ мѣтат ѓн дсѣ кѣсе воіереці, ѓн каселе лѣї Іон Пз-
ладі спзтарѣл, ші ѓнтр'а лѣї Констанѓн Костакі Спатарѣл,
фіиѓа апропе сна де алта; ші ащ шезет пзнз с'ащ іспрзвїт
кѣрцеле деспе доамна. Ёарз дѣпз арѓреа кѣрцелср дсмнеці,
ѓндатз ащ срзндїт цїнстѣл Орхеївасї, ші ащ адѣс тст лемнеа
кзт ащ трексїт; ші с'ащ маї срзндїт ші ла алте цїнстѣрї,
каре пектрѣ салахорїе. Фест'ащ ісправнїк песте тст лскрѣл ка-
селср дсмнеці маї маре Констанѓн Костакі вел Спатар, лзсзнд
тоатз грїжа пе сама лѣї; ші апскзндѣсе ѓнтзї де каселе дес-
пе доамна, де ле-ащ токміт прекѣм се вздѣ, ші ащ маї фз-
кст ші алте кѣсе пе зїд деспе Блхавїѣ, фолте фрѣмовсе. Ші
гзтїндѣсе кѣрцеле деспе доамна пзнз ѓн патрѣ лѣнї; ші мѣ-
тзндѣсе доунїеа ѓн кѣрцї кѣ маре вскрїе, ащ длт дїн тзнсрї;
ші лѣї Константїн Костакі вел Спатар 'їлѣ мѣлцзміт Міхаї
Бодз де савжеа че 'їлѣ фзкст; ші 'лаѣ ѓлвѣрзкат кѣ контзш
кѣ совол, ші шлїк де совол, ші кѣ тот алїлѣ домнеск 'лаѣ дѣс
ла гззѣз, кѣ сѣрлѣ, кѣ добе; ші ла гззѣз осекїте длрѣрї 'їлѣ
трїмес. Якоперїт'ащ ші вїсерїка сфзнтѣлсї Ніколлї тот ѓнтр'
ачест ан.

Зїче сна кѣвзнт; ѓммѣлцїндѣсе пзкатѣл, се наще педелп-
са, прекѣм ші ла ної ѓн царз кзт с'ащ тзмплат ѓн а треїл
домнїе а лѣї Міхаї Бодз, кѣм ащ венїт домн, ащ ѓнтрлат Немцї
ші катане ѓн Царз, ащ рскїт ащ прздат. Ядѣс'ащ Міхаї Бодз
Тзтарї ка сз скратз пе Немцї; елзз рскїе ші прадз. Дѣпз
рокїе фоамете маре, взт ащ аціѣнс меїца де маллїѣ 10 лѣї:
ащ мѣрїт мѣлте сѣфлете, кзцї нѣ с'ащ дѣс прїнтр'алте цзрї.
Дѣпз фоамете, чїѣмз, омер, вѣчете, ші влете ѓн тоате пзр-
ціае. Пе ѣрма ачелора ловїт'ащ боллз ѓн д'вїтоаде, кзт ла

шиї оаменї н'аѣ рѣмас нїчї к'о вїтѣ; шї лн тоатѣ царл ерл ачел еоалѣ де докїтоаче. Еарѣ песте тоате ачесте шї фок нѣ-прлснїк, кѣнд аѣ арс кѣрцелє домнещї. Зїче Соломон кѣ: пре чїне їбѣше Дѣмнезєѣ лл чєартѣ пєнтрѣ ка сѣ се лндрєптєзє. Чє кѣ ачєст кѣвѣнт нє мѣнѣзем шї ної де тоате чертѣрїлє чє нє вїнѣ де лл Дѣмнезєѣ.

Din Demetrie Cantemir *)

Облїчєцєѣ нѣмєлє Крїлюшн Еѣрѣвѣск, карїлє аѣ цѣнѣт пє фатл Домнѣлшн Ромѣнєск.

Днн Лѣтописєцѣл Еѣрѣвѣск афлѣм, прєкѣм ачєл Крїлю Еѣрѣвѣск, карїлє аѣ фѣст чершїнд пє Евѣдокїл сорл лшн Андронїк, тарѣ апон нѣ пє сорѣсл, чє пє фїєсл Сїмонїдїс аѣ лѣлѣт, сѣл фїє фѣст кємлѣт Мїлѣстїн, фїчѣр лшн Етєфан, нєпѣт алѣтшн Етєфан, шн стрѣнєпѣт лшн Сїмєон, карїлє лнѣтшн лнѣтрє стѣ-плѣнїторїшн Еѣрѣвїлѣр аѣ лѣлѣт тїтѣсл де Дєспѣт. Чє сѣнѣсрє кѣ-вїнтєлє лѣѣтописєцѣлшн сѣ лѣѣчєм: „Дѣпѣ чє аѣ лѣлѣт зїчє, Мї-„лѣстїн пє фатл лшн Андронїк (тарѣ кѣм аѣ лѣлѣт пє фатл, шн „нѣ пє сорл лшн Андронїк, млн цѣс вѣм арѣтл), н сѣл нѣскѣт „днн трѣнѣсл ҃н фїчѣр, кѣрѣм тѣс зїс Кѣнстлнтїн. Шрѣ Етє-„фан лшн лѣдѣрѣѣ фїчѣр лшн Мїлѣстїн, карїлє ерл нѣскѣт днн „фїмєл чѣ млн дннѣтшн, (аѣкѣ кѣрѣ зїчє Грїгорлс, кѣс фѣст „фатл Домнѣлшн Ромѣнєск), кѣзѣнд лн ҃рл мѣщєхїшн сѣлє Сї-„монїдїшн, лѣс зѣвїстѣнт лл тѣтѣсѣс, прєкѣм ар фї нспїтїтѣ

*) Veđi Hronicul Romăno-Moldo-Vlahilor p. 394—402, tipărit în Iași, tipografia Mitropoliei; 1836.

„пентрѣ спѣркатъ прекървѣе. Милѣтин крѣзъндъ, кѣ лакъжми
 „аместекателор минчюни а мѣерѣи, аѣ принс пе фичорѣа сѣѣ,
 „ши фѣрѣз ничи о милѣ і зъ скос окѣи, ши ашѣ сѣрк, (пентрѣ
 „ка сѣ факъ деплин воа дмпзрлѣтѣлѣи) днпревнѣз кѣ дои ко-
 „кони че авѣ, анѣме дѣшман ши дѣшан, аѣ тримис аѣ Цѣ-
 „риград.“ дѣпз ачесте скрѣе ѣрѣш акѣло, прекѣм Стефан ор-
 кѣа трѣинд дн Цариград, дѣпз чинчи ани, Сѣфжнтѣа Некѣали
 кѣ маре минѣне сѣи фѣе дешкис окѣи, ши дѣпз моартѣ тѣ-
 тѣнесѣѣ аѣи Милѣтин, сѣ сѣ фѣе днѣрс ѣрѣш дн Сѣрѣвие,
 ѣнде принѣзнд пе Константин фичорѣа Симонидѣи, сѣа фѣе
 оморѣт ши сѣ фѣе стѣтѣт ѣа аѣ Крѣѣе. Че ачесте некѣѣтѣнд
 аѣ треаѣа нолстрѣ, алѣторѣ ле аѣсѣм, ши веним аѣ кѣѣжнт.
 Пентрѣ ачесте нѣ атѣта ам фи одиѣниѣи нѣмаи кѣ Лѣѣтопи-
 сеѣѣа Сѣрѣвск, ди нѣм вѣдѣ аѣѣстѣш мѣртѣрисинд ши Исто-
 ричѣи Грѣчѣѣи. Вѣ днѣѣи ачѣлаш Иѣсторик Григорѣс днѣр'ачѣ-
 лаш лок скрѣе, прекѣм Андѣроник дмпзрлѣт авѣнд маре Фрикѣ
 де пѣтерѣ Сѣрѣилор, ши вѣзѣнд кѣ сорѣса Евдокиѣа, (каѣ ѣра
 рѣмасѣ вѣдѣѣв дѣпз Иоан дмпзрлѣтѣа Лаѣилор), пентрѣ прич-
 нилѣ карилѣ мѣи сѣс сѣа помѣнит, дѣпз дѣнѣс сѣ марѣѣ, ничи
 кѣм нѣ врѣ; де неѣое пентрѣ кѣ сѣи плинѣскѣ поѣта, ѣѣ кѣѣ-
 тѣт нѣмаи сѣш дѣ пе фѣтѣса Симонидѣс дѣпз дѣнѣсѣа, фѣннд
 копилѣ нѣмаи де 5 ани. Аѣѣѣста дѣрѣ ашѣ аѣѣѣриндѣсѣѣ,
 акѣс авѣм дѣѣторѣе а арѣта, прекѣм ачѣст Милѣтин Краѣа Сѣр-
 билор сѣ фѣе лѣат пе фѣта Домнѣлѣи Ромѣнѣск пе аѣ аѣѣа
 дѣла Хс. 1274. прекѣм мѣи сѣс ам помѣнит. Пѣхимерис Исто-
 рикѣа скрѣе, прекѣм аѣѣѣстѣ нѣнтѣ а аѣи Милѣтин кѣ Симо-
 нидѣс фѣта аѣи Андѣроник дмпзрлѣт сѣ сѣ фѣе фѣѣѣт аѣ аѣѣа
 1299: фѣннд атѣнѣѣ Милѣтин аѣ вѣрѣѣтѣ де 45-ани. Аѣѣѣстѣ

вхрстѣ лѣси Милѣтин о сѣмѣлѣеіе Посоніе ѣн нотеле лѣси Григорас лѣ капѣл лѣ шѣселе. Де време зиче, че сингѣр Григорас скрие, кѣ атѣнчѣ Милѣтин ѣра кѣ чинчи лѣни маи вѣтрѣи, де кѣт Яндроник ѣмпѣратѣл; Иѣрѣ Яндроник кѣнд шѣл дѣт фѣта дѣспѣ дѣнѣсѣл ѣра де 40: де лѣни. Иѣтѣ кѣ Милѣтин кѣнд лѣс лѣсѣт пе фѣта лѣси Яндроник лѣс фѣст де 45 лѣни. Якѣс де лѣче лесне пѣтем сохоти, кѣ Милѣтин кѣнд сѣс ѣнѣсѣрат ѣнтѣи де ва фи фѣст лѣ вѣрѣста де 20 лѣни. ѣтѣ кѣ кѣ 25 лѣни де лѣчѣстѣ нѣнтѣ лѣ Силонидѣи маи ѣнѣнѣнте лѣс лѣсѣт пе фѣта Домнѣлѣси Мѣнтѣнѣск, карѣ лѣн кѣде прѣкѣсѣм лѣм зис, ѣн лѣнѣл де лѣ хѣс 1274; Иѣрѣ де ва фи фѣст ши маи тѣнѣр де 20 лѣни. (карѣ сѣ ши нѣоѣте кѣреде), лѣшѣ ѣнѣкѣ маи кѣ мѣлѣци лѣни ѣнѣнѣнте сѣ доведѣе прѣкѣсѣм лѣчѣл Домн Рѣмѣнѣск сѣ фѣе фѣст ѣн цѣра сѣ кѣ домнѣе ѣнтѣмѣѣтѣ ши лѣшезѣтѣ, кѣ де нѣр фи фѣст лѣшѣ, Кѣрѣлѣ Сѣрѣвѣск (карѣлѣ ши де фѣта ѣмпѣратѣлѣси Цѣриградѣлѣси вѣрдѣник сѣс сохотит)- нѣр фи ѣнѣнѣнт сѣ лѣ мѣере лѣ ѣнѣси ѣм прѣст ши не кѣнѣскѣт, ми маи кѣ дѣѣдинѣс, кѣ прѣ атѣнчѣ Кѣрѣлѣ Сѣрѣвѣци ши Бѣлѣгѣрѣци кѣтрѣ маи мѣлѣт нѣ сѣ вѣтѣѣ, фѣрѣ нѣмаи сѣ сѣ лѣместиче кѣ алѣте фѣмилѣи, лѣкѣрѣра нѣме ши сѣнѣе ѣра маи шѣст, кѣ лѣчѣстѣ сохотинѣ ѣн Бѣргѣнѣлѣ Гречѣкѣ кѣ ши Рѣмѣнѣлѣскѣ сѣ ѣнтѣре. Лѣшѣ дѣрѣ фѣрѣ прѣнѣс рѣмѣнѣ лѣ сѣ кѣнѣоѣше, кѣ дѣспѣ прѣдѣ лѣси Бѣлѣѣе кѣ 29 лѣни маи прѣ ѣрѣмѣ ѣн цѣрѣ Рѣмѣнѣлѣор лѣс фѣст Домн кѣ Домнѣе лѣшезѣтѣ ши ѣнтѣмѣѣтѣ, лѣдѣкѣ кѣ кѣцѣл лѣни маи дѣнѣнѣнте дѣкѣт вѣсѣм нѣн хѣроничилѣ нѣоѣстрѣ ѣширилѣ Дѣмнѣлѣор де лѣ Ярдѣлѣ, лѣкѣрѣлѣ лѣн лѣдѣверинѣцѣ рѣмѣнѣе маи прѣ ѣрѣмѣ сѣ о ѣрѣтѣм. Пѣнтѣрѣ нѣмѣлѣ дѣрѣ лѣчѣстѣи Кѣрѣлѣ Сѣрѣвѣск, карѣлѣ ѣнтѣи лѣс ѣнѣнѣт пе фѣта Домнѣлѣси Рѣмѣнѣск, лѣпои ши пе фѣта ѣмпѣ-

ратсѣи Греческ, прексм ни сѣ паре негрешници сѣнтем. Ирѣ
 Домнѣ Ромѣнилор, сокрѣл лѣи Милѣтин чине сѣ фѣе фост,
 ши кѣм сѣл фѣе кемат, макар кѣ дн черкарѣ ачестѣи лѣкрѣ
 нѣ пѣцѣи нѣм трѣдит, днѣсѣ адеврѣл мѣртѣрисина, ници кѣм
 де ундевѣ лне адевери нам пѣтѣт, фѣрѣ нѣмаи де ва сокоти
 чиневѣ, кѣ вѣр фи фост ачѣи стѣпѣжнители а Ромѣнилор, пен-
 трѣ карѣи ам арѣтат, прексм ши дѣпѣ прада лѣи Батѣе сѣ фѣе
 рѣмѣс о самѣ пѣрин четѣциле де прин цѣрѣмѣрѣи Дѣнѣрѣи. Днѣсѣ
 ачѣстѣ сокотѣлѣ сѣ сѣ днѣтѣрѣскѣ, нѣ полѣте, пентрѣ кѣчи а-
 чѣѣл атѣнчѣ ерѣ сѣпѣт лѣкѣлѣтарѣ Краилор Ѣнгѣреѣи ши кѣ нѣ-
 ме де Бѣл сѣ Скѣрѣа, (пентрѣ карѣи лѣ локѣл сѣс пре лѣрг ам
 арѣтат), парѣ нѣ Домн а Влахѣи. Че толѣтѣ сокотѣла рѣмѣне
 сѣ днѣцѣлѣцеѣм, прексм ачѣст Домн а Влахѣи пе ачѣ време, де
 лѣ Григорѣс пѣмениг, алѣсѣ сѣ нѣ фѣе фост, фѣрѣ нѣмаи сѣс
 Рѣдѣл Рѣдѣ Нѣгрѣл, сѣл Ирѣгош Рѣдѣ, (кѣчи ши пентрѣ ачѣ-
 ста фѣрѣ прѣпѣс сѣ фѣѣм, нѣ днѣрѣзѣним). карѣи прексм аѣ
 ѣшит днѣ Ирѣдѣл, днѣдѣтѣш шѣл днѣтеѣмѣт стѣпѣжнѣриле ши
 лѣс лѣшегѣт, днѣсѣ нѣ кѣ кѣм де нѣгѣлѣвѣ лѣр фи дѣскѣлѣкат,
 (прексм рѣс сѣ грѣшѣск хроничѣле нѣдѣстре), че кѣ кѣм днѣ ѣ-
 жѣнѣи днѣторѣкѣндѣсѣс, ши пре лѣ локѣриле ши мошѣиле сѣле а-
 шѣзѣндѣсѣс, днѣкѣрѣндѣ време шѣл днѣнѣит ши шѣлѣ токѣит
 толѣте лѣкѣриле; Вѣ прексм ам ши маи зѣс, Вѣ дѣр фи фост
 ачѣл Домн (ори кѣриле сѣр днѣцѣлѣцеѣ), атѣнчѣ днѣтѣи ши де
 кѣрѣид де лѣуре венѣит, Краѣл Бѣлѣгѣрѣск а ом прѣст ши де фѣ-
 милѣе нѣкѣшѣокѣстѣ ши нѣцѣѣстѣ, фѣлѣ сѣи а, нѣр фи прѣмит.
 Де крѣзѣт дѣрѣ ѣсте, кѣ днѣтѣрѣнарѣ Домнѣлор дѣла Ирѣдѣл пѣ-
 рѣш пре лѣ локѣриле лор, кѣ кѣцѣл ани маи днѣнѣинѣте сѣ сѣ
 фѣе тѣмпѣлат, де кѣт кѣм о днѣсѣмѣнѣѣзѣ хроничѣле нѣдѣстре.

Пентрс грешѣла дарз анѣлѣи еширѣи Домнилор дела Яраѣла,
де време че ла Предословѣа хрсникѣлѣи, кариле ва урмѣ д'ла е-
ширѣ лѣи Драгош Водз дн Молдова, ши а Радѣлѣи Водз дн
цара Мѣнтенѣскѣз, сжнтѣм пре ларг ши пре лат сѣ арѣтѣм,
личѣ дн сфжршитѣла ачѣшѣи кѣрци, пентрс маи вѣнѣз поменирѣ
Четиторѣлѣи, пре скѣрт о вом арѣтѣ. Лнтѣжшдѣтѣ ачел Домн
де Историкѣа Григорѣс поменит, ас фѣст Домн Ромѣнилор, ши
кжнд шлѣ дѣт фѣла дѣпѣз Врѣка Сжрвѣск, пре ла анѣл 1274:
кариле есте дела Ядам 6782: ши анѣл чѣл маи де пре урмѣ
а дмпѣз цѣѣи лѣи Михаил Пѣлѣолог. Шрѣз еширѣ Радѣлѣи Водз
Перѣла о пѣне Хроникѣа Мѣнтенѣск ла анѣл дела Ядам 6798:
кариле есте де ла хс. 1290: адекѣ кѣ 16: ани маи пре урмѣ
де кѣт Домнѣла дела Григорѣс поменит. Яшиждерѣ еширѣ лѣи
Драгош Водз о пѣне Ъреке Борникѣа дн Хроникѣа сѣз ла анѣл
дела Ядам 6821: кариле есте дела хс. 1313: адекѣ кѣ 23
ани маи пре урмѣ, де кѣт Радѣла Водз, ши кѣ 39 маи пре
урмѣ декѣт Домнѣла лѣи Григорѣс. Пентрс ачѣстѣш Николаи
Костин Логофѣтѣла ск ѣе дн хроникѣа сѣз, прекѣм дн изводѣла,
че ас авѣт ел, днѣзмѣѣзѣз анѣл лѣи Драгош Водз ла анѣл де-
ла Ядам 6807: кариле есте дела хс. 1299 адекѣ кѣ 9: ани
маи пре срмѣ де еширѣ Радѣлѣи Водз, ши кѣ 25 ани маи пре
срмѣ де Домнѣла Ромѣнилор дела Григорѣс поменит. Япои ши
Николаи Костин а сѣ сокѣѣлѣз пѣинд, днтѣзи сѣ днкрѣдницѣзѣ
дѣтр'ѣи Ърик а лѣи Роман Водз, скѣѣс ла анѣл де ла Ядам
6900: кариле есте де ла хс. 1392: карѣ Ърик зиче кѣ ел нѣ
лѣз вѣзѣт, нѣмѣи сѣ фѣѣ авѣит дела Досѣдеи Митрополитѣла,
прекѣм ашѣ сѣ фѣѣ фѣст днѣзмѣнат анѣл дѣтр'ачѣл Ърик. Че
Роман Водз фѣинд ла шѣѣлѣе домн дѣпѣз Драгош Водз, ши

дечѣа нѣ шим, кѣ че сокотѣла сксцѣнд динт, ачиши 6900
ани 30 де ани, пене ешитѣа лѣи Драгош Водз ла анѣа дела
Ядам 6870 кѣе сзмзлѣире ници кѣн кип де адеве, ницѣа сѣ
ликѣа нѣ поате, де вѣеме че ши хрсникѣа лѣи Ёреке вѣзлѣнд гре-
шлаа анилор дѣи хрсникѣа Молдовенеск, дѣи Истоичѣи Лешец и
дсведѣше, прекѣм ла анѣа де ла Ядам 6867 Петер ши Сте-
фан Фрацѣи, Фичорѣи лѣи Стефан Водз кѣрѣле аѣ Фост Домн
депѣа Роман Водз, сѣ фѣе авет рѣзвѣсю ла Водрѣи Козминѣлѣи,
адекѣа кѣ трѣи ани мѣи денанте де анѣа карѣле дѣисзмнѣзѣа
Николаи Костин, сѣ фѣе фост анѣа ѣширѣи лѣи Драгош Водз.
Дѣчи ачѣста кѣм нѣ поате фи адеврѣлѣа. фѣетекѣи кѣнескѣтѣ
ѣсте. Пентрѣа ачесте дарѣа дѣмплетѣчѣи ши фѣаѣте грѣшите со-
котеле, прекѣм пентрѣа дослѣширѣа ачелѣи адеврѣлѣа ан а ѣширѣи
лѣи Драгош Водз дѣи Молдова, ашѣа пентрѣа а Радѣлѣи Водз
дѣи цара Мѣнтенѣскѣа, пѣневом чѣа че вом пѣте невѣинцѣа, дѣ-
сѣ нѣ кѣа доарѣа скрисѣриле алѣора де грѣшите сѣ ле рѣлѣа,
сѣа дѣи чѣвѣа ш чинѣтѣа остенинѣелѣа аср сѣ мишѣрѣа. (Ачѣста
нѣ дѣа Дѣмнезѣа). Че нѣмаи ка дѣи хрсничѣи стрѣине, ши дѣи
сокотѣла, карѣа мѣи апрѣапе де адеврѣа се поате алѣѣѣра, нѣ
нѣмаи анѣа ѣширѣи поменилор Дѣмни дѣи Ярдѣа ла мошѣи-
ле сѣле сѣа адеверѣи; че дѣикѣа ши тот кѣрѣа анилор дѣи
инѣте токминѣа, ши лѣкрѣриле грѣ ла вѣемѣе ши ниѣсѣиле сѣле
алѣѣѣинѣа, хрсникѣа Молдѣвѣи, дѣипрѣвѣа ши а цѣрѣи Мѣнте-
неши, де ла дѣитѣрнарѣа Дѣмнилѣа де ла Ярдѣа, пѣнѣа ла вѣ-
мѣле нѣастрѣе, прѣкѣлѣа вѣа Дѣмнезѣаѣсѣа дѣитѣвѣи не ва рѣвѣа,
сѣа Истоисѣим. Шрѣа прѣ Четиторѣа пѣфѣтим, ка де ачѣстѣа дѣаѣ,
кѣа ачесте де нимѣнѣа аѣе нѣастрѣе остенинѣе сѣа сѣа зѣвѣзѣаѣсѣа.

Veacul al XVIII^{-LEA}

ȘI

INCEPUTUL VEACULUI AL XIX.

*O narațiune din viața socială a țăranilor de pe la începutulu secolului XVIII (Moldova) *).*

Пої вмени дин ливені кари маї цос не в м пѣне децити-
ле фзкстам ачастз мзртсріе ла мзна дѣмисале цспзнсасї ми-
хзлаке пексм сз ціе кз виннд дѣмнеасї лн сатса нострс ли-
вени ши мзргзндс ла касл лши васил рсче сз афаз аксм лн-
тралтз парте ши фииндс ес лн гзгдз ла дзнссл сас рсгат сзї
фак вине кс банї сзш пазтескз невоѡ лсї ши ам фзкст вине
кс в (2). злці ши трекзндс кзтзвѡ време ла мижлок ам че-
рст бани ла дзнссл ши неавзндз бани сзм де лс зис сзм де
з (60), де прзжинї де пзпзшсї сзм алег дин т (300). де прз-
жинї каре ме пзче мие дар сз мїн прзшзксс ес ши ам ашззат
аше дар кзндз лс фостс време прзшитсасї ам венїт ши ам пазтит
кзте в пара пз прздинз дар ел лс псче причинз кз нс ме да
лнтралес дар ес мам дсче ла дѣмнеаси кзпитан ксстантин взр-
нав ши ам спзс пзвесте дзпз кзм ам авзт токмалз ши лс
врзндсїт дѣмнеасї влсл дѣмисале кс вмени сзтенї ши лс мерсс
дзпз поронка дѣмисале ши дспз кзм лс ашззат вмени ам аз-
сат ши ес аше ши ам нзмит вмени кзте в пара пе прзжинз
пе з (60) де прзжине ши шзззндс ес кс вмени ла шгор лс
винит ел васил ши лс сзрїг лл каллблїк ши лс зис че мам
фзкст маї маре пе ескатїле лши ши мес дат палме ши мес

*) Veđi arhiva ist. a Romăniei de d. Hasdeu III. p. 278.

ЛСАТ КШМА ДИИ КЛО ДАР ЕС МАМ ДСC ЛА САТ ШИ МЗРГЗНДС ЛА
 САТ ЛНКЗ АS МАІ ДАТ К8 ПРЗЖИНЗ ЛН МИНЕ ШИ АМ ЛНТРЕВАТ
 ДРСМСА ЛА ДЕЛЕНІ ДАР ЕА СА8 АЛАТ ДСПЗ МИНЕ (sic) ШИ МЕРГЗИДС
 ЛА ЖСАКАТЗ ЛНКЗ СА8 АСАТ Д8ПЗ МИНЕ ШИ МА8 МАІ ВЗТ8Т ШИ
 МАМ ДСC ЛА ДЕЛЕНІ ШИ МЗРГЗНДС ЕС ПЕ ДРСМ СА8 АСАТ ДЗПЗ
 МИНЕ ШИ ЗИКЗНДС КЗ МА СЧИДЕ ДЕ Т8Т ЕС ДЕ ФРИКЗ АМ ДАТ
 ЛНТРС ХЗЛЕШТЕ8 ДЕ ЕРА СЗМ П8Н ШИ КАП8А ШИ АМ ТРЕК8Т ЛН
 ЧЕ ПАРТЕ ШИ АМ СКЗПАТ ШИ МАМ ДСC ЛА ДЕЛЕНІ ШИ НАМ ГЗСИТ
 БОЕР8А АКАСЗ ШИ МАМ ДСC ЛА ЕШІ ШИ АМ АВ8Т ШИ АЛТЕ ТРЕВЗ-
 ИЦЕ ШИ ПЗНЗ АКС НАМ ВИНИТ ЛА ДЗН:8А ШИ ВИНДС
 Н8 АМ ГЗСИТ. ШИ АМ АСАТ АЧАСГЗ МЗРТЗРІЕ КА СА АІВ8 ДРЕП-
 ТАТЕ ОР ЕНДЕ АСІ ГЗСИ. ДАР ЕШИНДС ЕС ДИИ ХЕЛЕШТЕ8 МАМ ДСC
 ЛА ШИП8ТЕНІ ШИ АМ НЗМИТ ШИ ДЕ ФРИКА ЛН ШИ АМ ДАТ А
 (1) АЕС ПЗНЗ ЛН ДЕЛЕНІ ШЕВИГ ДЕ АЛТЗ КАЛТ8МАЛЗ ШИ ПЕНТРС
 МАІ МАРЕ КРЕДИЦА НЕ АМ П8C ДЕЦИГИЛЕ МАІ ЦОС.

(Punerii de degetii:) ЕС ИЗ ТОР ВЗТЗМАН, ЕС САВА СИН
 ПЕТРИКЗ, ЕС АЛЕКА. ЕС ПАСКА. ЕС Ф8КА.

ШИ МЕРГЗНДС² ШМЕНИ ДСПЗ ПОРОКЗ ЛА МЗСРАТ А Ф8СТ8
 ШИ ФЕМЕІЛЕ ЛМПРЕШНЗ К8 ШМЕНИ ШИ МЕРГЗНДС ШМЕНИ ЛМПРЕС-
 НЗ К8 ФЕМЕІ ДПЗ ПОРОКЗ ПЕНТРС ШТЕИКАЛ АОР ІАМ ЧИНТИТ
 К8 В8З ДЕ Х8РИАКЗ ДАР АЧЕІ ПЗП8Ш8И ЕА А8 СТРЗНЕС ШИ А8
 МЗНКАТ (sic).

Un ordinu Domnescu din 1725.)*

† Іw михіі раковицз воевда etc. (вріем д8мніа ме ла
 в:аріі ноуіріі в8рнічіі де кзмп8а А8Н88 фачем цинре кз личк

*) Vezi arhiva istorică a României III. p. 279.

ла домніа ме ас жваіт ивн пиделес де кзмпаа лєнгс ши нес
архтат ши сн запис де ла тодерашко накса прексм ді тасте да-
тэрю кс р (100) леі каре ачстз датеріе сз траце дела накса
столникса ши тот ас сриит дин зи дн зи ши тоадер накса нас
м і дат ваніі ши нас фостс псц зхлог кс аат запис w мларз
ка сз іа винитса ачєші фечорі ласі підилес ши дін винітса мо-
ріі зиче кз сар хі лбат пзіне ва де лс (39) леі тарз алці вані
за (61) леі тот ас рзмас ши тот лас амзріт кз іа да ши нс
іас маі дат деч іатз кз вх скріем пе запис че нес архтат дн
каре запис тасте искзліт рзповсатс лспса ворнікса сз кзстмц
кс кзт ар хі маі ізмас дінтрачел запис нсмаі сз пліниц а-
чєши вані дела дсмітрашко фічор'а наксаі сз нс маі віе жа-
лобз ши нексм вцц афла шцц ашезз сз фачец ши w мзртсріе.
ачстз скріем, ат зсар (7233) ген аї (19).

[L. S.]

Din Cronica Spatarului Ioan Canta. *)

A doa domnie a lui Constantin Macroordat vodă,

Дспз че аз веніт апропе де Іаші Константін Родз, еші-
тсіаі дншінте тоатз коіерімеа, кс мсатз есксріе, цііндс'л дін
домніеа дінтзі кз есте ом казнд ши есн, еарз а патра зі аз
коіеріт дспз обічєіі : Сандса Стсрза вел Логофзт, Костакі Ра-
зса вел Ворнік, Іордакі Канта вел Ворнік, Іанакі Грек Хатман,
пре фечіорса лсі Ядзміцз вел Псстелнік, Андріеш Росзт вел
Спатар, Манолакі Костакі вел Бан, Стефзніцз Росзт Пр'вагса

*) Vezi Letopseștele țerei Moldovei de D. M. Cogălniceanu T. III. p. 177—179.

вел Пахарник, Толдер Пхалді вел Вістерник, Іоан Богдан, вел Столник, Кіріцз Дракса вел Кміс, Іордакі Рсцт Блстон вел Меделнічер, Дсмітрашк Пхалді вел Кашчер. Ші дсрз че аз вїерїт пре ачестї велїці вїерї, аз фзкст шї алтз сокотеллз; аз нсч треї вїерї жсдекзторї лн Іашї, пре Іоан Некзлчеа вїв вел Ворник, пре Іордакі Дсалгерїса Грек вїв вел Постелник, шї пре Ярістарх Хрісоксвалес вїв вел Пан, сз фіе лмпреснз кз велїції вїерї ла толте трекїле, жсдекзціле шї сфлтсріле неліпсіці, шї ле-аз рзндсїт шї лелфз кзте 50 лїї пе лснз фіеїше кзрїа вїер. Яшіждерел аз малї алес шї кзте 8н вїер магїа, шї 'Іаф фзкст Ісправнічї пре ла толте цїнстсріле, шї ле-аз дат цїнстсріле кс сасжбеле лн мзнеле лор; шї ле-аз алес сз ее рзсвса жсмзтате малї мвлат де кзт соціле лор. Яз малї алес шї пре алці вїерї магїаї, карїї н'аз лнкзпст ла вїерїї, шї ла Ісправнічїї, шї аз Фост лн рзндса велїцілор вїерїї; пре тоцї ачїел аз порончїт с'хї нсе ла сасжбе, шї ле-аз рздїкат дзждїле, сз нс дее немїкз, нїчї фенїорїї лор. Пре магїаїї дїн рзндса де цїос ле-аз нсч дзждї 8шолре. Рздїкат'аз длждеа тстслор мзнзстірілор, шї а тстслор пресцілор, шї а ділконїлор сз нс дее немїкз. Кзте жсдекзції се фзчел, толте ле скріел ла кондіка жсдекзторїей дїн Іашї, шї Ісправнічїї де ла цїнстсрїї. Кзнд фзчел дївлнсрїї толте жсдекзціле ле орзндсїа ла вїерїї дїн Іашї, сас ла Ісправнічїї цїнстсрілор, еарз дакз нс ле пазчел оаменїлор жсдеката вїерїлор, венїа ла дївлн кс мзртсріел вїерїлор, шї лнсшї ел черчета мзртсріа; шї дсрз ксм сокотїа аша шї хотзрїа. Ялес'аз шесе логофеції де таїнз де ста лнлїнтел лсї, четїа рзвлшелє шї ле фзчел рзспнсрїї; еарз третїї логофзт лснел печетел домнелскз, шї толте рзвлшелє ле скріел ла кон-

дікх. Варх Ізваша ом дін кѣртеа лѣї; ачела стрінѣа тоате рз-
 вашеле де ла оаменѣ, ші ле скотеа рзспнхсрї фѣрх де нічї о
 келтсѣлаз; че нѣмаї че да діечїлор кѣте доз парале рзвашла.
 Іспїсолчеле кѣте мерѣа ла дѣнхсѣа тоате ле скріѣла ла кондікх;
 мѣнхстїрілор аѣ фѣкѣт окїчеїѣ вѣчїнілор, сѣ лѣкрѣзе дѣпз кѣм
 аѣ лѣкрат шї маї днлїнте; елрх ацї оаменї стрїні карїї вор
 шеде пре мошїїле лор, сѣ лѣкрѣзе нѣмаї кѣте 12 зїле, шї сѣ
 ле дѣе а зѣчѣа дїн тоате. Боїерїлор шї маїлілор ле-аѣ фѣкѣт
 окїчеїѣ сѣ лѣкрѣзе кѣ оаменїї лор, карїї ор шедел пре мошїїле
 лор кѣт ле ва фї вїѣла шї кѣт ор пѣте. Днхсѣ нѣмаї ачїѣа че
 вор шеде пре мошїїле л'р сѣ лѣкрѣзе, елрх пре алте мошїї а
 алтор оаменї сѣ нѣ се днїнѣз а стзпнї. Пре царх аѣ скос
 днїзї банїї стѣагѣлї кѣ 105 парале ної; ачеле 5 парале сѣ
 фїе а боїерїлор че вор стрїнѣе банїї, елрх 100 парале сѣ мар-
 гѣ ла вїстерїе. Ашѣгѣт'аѣ сѣ фїе 4 чфѣртсрї днїр'ѣн ан;
 кѣте 105 парале сѣ дѣе фїѣще че ом кѣсар; холтеїѣла чѣл кѣ
 пѣрїнцї кѣте 55 парале; шї ле-аѣ дат печѣцї тѣтѣрор тїпзрїте
 анѣме пе фецїле лѣр, нѣмеле шї порекла, шї дѣпз че с'аѣ чї-
 сѣлїт ле-аѣ дат злоташїї шї ізвоаде, шї ла вїстерїе ле-аѣ скріѣ
 ла кондікх. Фѣкѣт'аѣ окїчеїѣ злоташїї сѣ нѣ сѣпере пре оа-
 менї кѣ нѣмїкх че днїтрѣ ачеле 5 парале сѣ'шї кѣмпере мѣн-
 каре, фѣн, грѣвнѣе, шї че ле-ар трѣвсї тоате кѣ банї сѣ'шї
 кѣмпере. Алте окїчеїсрї рѣле че ера маї днлїнте сѣ нѣ фїѣ,
 нічї спѣрклѣтѣла шї стїнѣрѣа нородѣлїї, ачѣа кѣ нѣме спїт вѣ-
 кзрїт, (нѣмаї Грѣчїлор драг фодрте,) сѣ нѣ фїе, нічї погонз-
 рїт, нічї конїца, нічї адзошагѣла, нічї жаксрї де чїокої сѣ нѣ
 змѣле прїн оаменї лѣспрїндѣї. Цзрѣї де цїос ле мерѣа преа
 бїне, елр цзрѣї де сѣс фїїнд прѣдлцї де оцїенї, шї лїнцїї де

пзне, ле мерцел млі грѣш; кам фшцел дін чеї сзрачї, ел з чеї млі к8 пстїнци ерл мелцемїці. Дат'а8 маре стрїнсоаје де черка пре оаменї шї пе 8нде лї афла лї кзтел; еарз пре ворнїчїї карїї тзгздрїл пре оаменї лї да пе 8лице шїї трїметелла окнз. Маї адеверїт'а8 кз де'ї ва ешї сомз в8нз де банї, а рздіка десзтїна шї вкзкрїтел боїерїлор мазілї шї мзнзстїрїлор; шї тоці с'а8 вккелат. Боїерїлор челор марї а8 дат кзте 56 оаменї скстелнїчї алтер боїерї мазілї кзте 20, кзте 15, кзте 10, кзте 5, шї кзте 4 оаменї скстелнїчї. Дат'а8 шї ллцїспзнесе сзраче кзте 15, кзте 10 оаменї скстелнїчї, сккотїндз 8пзз боїерїеа взрвалцїлор лор.

Із венїт де ла Поартз 8н Тврк к8 ферман сз еа пре Лспла Яга фечїор асі Анастасї Борнїквасї де лемне; фермансаскрїеа лл Константїн Водз сз кзте сз'л трїматз лл Царїград, шї сз'ї скрїе тоатз авереа д8пз пжра Тврчїлор шї л Лїпканїлор дїн Хотїн, зїквнд кз 'їар фі жкквїт Лспла Яга, фіїнд Пзркзлв лл цїнстел Хотїнвасї, шї к8м кз а8 фост лж8нс к8 Москалїї шї есте когат фолрте. Дечї мзрїеа са а8 черчетат, шї дсв'дїнд8се кз Лспла Яга н8 есте вїноват, прїн мартсрїї дїн Молдова, шї прїетенїї сзї де ла Царїград, а8 скос пре Лсп'а Яга дїн тр'ачеастз прїмеждїе; келт8їт'а8 ат8нче Лспла Яга 75 п8нцї банї, еарз мзрїеа са шї к8 боїерїї 25 п8нцї банї. Яшл есте нзпастел Тврчеаскз.

Лнтр8 ачест ан 1742 а8 венїт де ла Поартз м8лате хлвалеле ас8пра цзреї; лл Вогїа а8 трїмес 800 салахорї, 150 каре к8 кзте-ва мїї кїле грзѣ, ле-а8 трїмес ла Поартз. Л8ї Касап-кашл і с'а8 дат кзтева п8нцї банї де а8 к8мпзрат оаменїї асі ої Ампзрзтешї.

Внезга Романцов солга чел маре Москіческ, с'аъ днторс де ла Царіград, ші віина еарна ла Тігіне кс 3000 оамені, аъ зкковіт доъ лші, ші дшз поронка Порціі де тоате челе че ле аъ треквіт, цара ле-аъ псртал де гріжз пзнз ла псрчесла лор. Веніт'аъ де ла Сант-петерсвзрг ші солга чел маре Тзр-ческ, ші еарзші цара ле-аъ псртал де гріжз де тоате че ле-аъ треквіт, пзнз 'лаъ трекст дшзрел ла Галлці; ші ачесте хл-влеле аъ кспрнс маре сомз де вліні. Ші пентрс ачеел ші Константін Водз аъ маі адаос кзте доъ чфертсрі пе ан, адекз 6 чфертсрі пе ан.

Тот днтр'ачест ан 1742 мзріа са Єлісавета Петровна фата марелсі Петрз Імператор а тоатз Рсціа аъ стзтст Імператріцз а тоатз Рсціа. Коронаціа еі аъ фост днтр'ачелаш ан 1742 Априліе 25 зіле. Маі ссс поменітса Янтоніе Мітрополітса Черніговсласі (кареле днтзі аъ мітрополіт Молдовіі), с'аъ днвреднічіт а фі ші а сажжі сфзнта літсргіе дмпреднз кс аціі Архіереі Сінодалнічі, дн зіла коронаціеі мзріеі слле, дн прел сазвіта ші дмпзрзтеасла четате а Москвласі дн Со-корнаіа вісерікз а Ядсрміреі Маічіі прел-кспрте. Пре нсмітса Янтоніе Мітрополіт, мзріел са Імператріцз Єлісавета Петровна, дін Чернігов, 'лаъ мзтат ла алтз епархіе маі маре че се к'амз Беліград ші Окоіан; шесе ані аъ фост Мітрополіт аколо, ші с'аъ прістзвіт аколо дн аніі 1748 Іансаріе дн 2 зіле.

Ачест домн кс домніел днтзі аъ срмат кс овічеізіле алтор домні; еарз днтр'ачелста а доа дзміне мсатз сспзраре аъ фзкст цзреі кс овічеісрі носе, ші макар кз дн доі ані че аъ домніт вкзкріт н'аъ скос, дур аъ скос хзртіі пре тоатз лсна; ші сзрак ші вогат ші тзнзр ші взтрзхн, тот омса сз лівз

печете дн сін, ші пре тоатѣ лѣна череа клѣсрї, ші мѣлці оа-
менї де фрїкѣ ші де сѣрѣче фѣцел прїн мѣнці, ші прїн кодрї,
ші мѣлці перїа де фрїг ші де фѣаме, ші мѣлці дїн фрѣнта-
шїї сателор, с'аѣ прїмеждѣїт кѣ сїїца, ші ле-аѣ рѣс вѣрвеле,
ші кѣте 20 чфѣртѣрї лѣа пе ан.

Кѣ писма че пѣсѣсе кѣ ллці домнї, аѣ адаос мѣкарѣлѣреле
вїстерїї. Амперѣтѣщї, ші поклолнеле лѣ тоате порціле, кѣре
тоате ачеле аѣ рѣмѣс грѣстате цѣрїлор, ші тот нородѣа дѣ
влѣстѣмѣ. Дѣрѣ ачест пакат поате л-а фї рѣспѣлѣтїт кѣ сїлїн-
ца че аѣ фѣкѣт де аѣ скос Тѣрчїї дїн царѣ, кѣрїї се лѣцїсе
прїн тоатѣ царѣ, ші нѣ ерѣ мѣлѣт де рѣѣа Лѣжїлор, сѣ се прѣ-
пѣдеаскѣ шї леѣеа кѣ тотѣа. Амперѣтѣа їсрѣеск 'лаѣ мѣлї-
лїт дїн домнїе, шї 'лаѣ дѣс лѣ Царїград; елѣрѣ дн локѣа лѣї
аѣ пѣс домнї пре фрѣтѣче сѣѣ Іоан Мѣврокордат Ёсевод.

Din Cronica lui Enache Kogălniceanu. *)

A patra Domnie a lui Konstantin Vodă Mavrocordat.

Дѣпѣ че аѣ дѣмѣрѣкат Костантїн Водѣ кѣфѣтан де Домнїеа
Молдовѣї, дѣнатѣ 'лаѣ дат шї тѣсїрїле шї сѣнѣелкѣа, дѣндѣї шї
мѣре поронкѣ нѣнтрѣс кѣте сѣнт трѣкѣїтоаре лѣ срдїе шї лѣ сѣрѣа-
тѣрї. Ытѣнчѣа аѣ рѣспѣнс кѣ есте датѣр кѣ сѣ се сїлеаскѣ лѣ тоате
порончїле Амперѣцїїї кѣ о сѣсгѣ векїе че есте; шї дѣнатѣ лѣ-
дѣндѣ'шї гїоа вѣнѣа де лѣ тоцї аѣ пѣрѣес лѣ Іашї, шї ешїндѣї
вѣїерїї дѣанїте, аѣ кѣнѣчїт лѣ Фрѣмолѣа, лѣскѣнд пе вѣїерї кѣ
мѣре гѣлчѣлѣвѣ, черѣнд де лѣ еї гѣхѣре, чѣрѣнд тоате сѣтеле

*) Veđi T. III, p. 274 din Letopiseþele țerei Moldovei de Dl. M. Cogălniceanu.

коїеріор де і ле-ащ дат лн скріс, лнхзлекзнд кс слзжіторі, кс
 запчії де ащ мерс сінгср пе ла ачеле сате, апскзнд кс маре
 тхріе пе коїері ші пе схтені де архта гропіле челе кс г. зщ
 ші кс орзщ, де лнхзрка каре кс фел де фел де захеје, ші
 трііметеа ла срдіе, ші ла сзрхатсрі. Каре взззнд Тсрчії а-
 чеаста лззда пе Костантін Бодж. Петречереа лсі кс коїерії нс
 се поате скріе; дснз ксм ера фіреа лсі нестатсрнікз, коїерісз
 ші пе о самз дін коїерії чеї маї мічі. Пе ачелстз време Ві-
 зірса гонісз мсатз оасте де ла ордіе каре стріга кс тоції ас-
 пра Візірсалсі; ші авзнд пе тоції аї Порцеї чеї марі врзжмаші,
 лн пзріа тоції ла Ампрзатса, каре лвзнд атхта скзрвз пен-
 трс калкареа Хотінсалсі, лндатз ащ тріімес де 'лащ мазіліт,
 лвзндс'ї печетеа, ші лндатз ащ тріімес ла Хотін ла Ялі-Паша
 Молдованціс ші 'лащ фзкст Візір, кзчі се афла аколо; ел пе
 чел мазіа 'лащ рздікат де ла срдіе ші 'лащ дсс ла Демо-
 тіка, ші аколо ащ тріімес Баш-Капіці де 'лащ тхїат капса,
 ші 'лащ дсс ла Царіград 1769. Сар Везірса ла Хотін ащ стрінс
 тоате ошіле аколо, ші пе Ханса кс тоатз Тхтзрімеа, ші 'лащ
 тріімес лн чеїа парте ла Каменіцз, ші аколо лнтзлнндссе кс
 Москалії с'ащ ловіт. Москалії атхт ащ вхтст пе Тсрчі кзт де
 н'ащ рзмас; кз каре ащ скзпат де оасте, н'ащ скзпат ла тре-
 кзтсаре. Ячесте взззнд Візірса фолрте с'ащ спзріат, зікзнд кз
 де вор трече дінколче лї вор прінде пе тоці; каре лндатз ащ
 псс гзнд де фсгз; ші ашл ла Септемврие 14 зіле с'ащ скзлат
 кс тоці ші ащ лхсат Хотінса ші ащ фсціт, скоборіндссе Візі-
 рса лн дрептса Іашіор ла Цвцора. Яколо ащ мерс Домнса кс
 тоатз коїерімеа де с'ащ ампрезнат кс Візірса, порончнд коїе-
 ріор ка сз фіе кс кредінцз Порцеї, дснз ксм ащ фост пзнз

аксѣм, дѣна аксѣлатаре Домнѣсѣ, ла толате порончѣле Ампрѣ-
тѣцѣ, шѣ сѣ нѣ се теамѣ, кѣчѣ нѣ'ї нѣмѣкѣ; шѣ лндатѣ 'їаѣ
лмѣрѣкат пре тоцѣ кѣ кафтане, дѣндѣле шѣ кафе. Ёар Ёїгѣ-
рѣла дѣаколе с'аѣ дѣс ла Хантепѣсѣ, шѣ аѣ тѣвѣрѣт аколо; шѣ знкѣ
фѣїнд ла Цѣцора, 'їаѣ венѣт весте дѣ ла Хотѣн кѣ аѣ т. екѣт
Москалѣї шѣ аѣ фѣкѣт четатеа запт. Ёар Домнѣла дѣнѣ че аѣ
петрекѣт пе Ёїгѣрѣла пѣнѣ ла ѣн лок, с'аѣ лнторе кѣ тоцѣ ко-
їерѣї, шѣ аѣ мерс ла Іашѣ трѣїмецѣнд стрѣжѣ лн толате пѣрѣїле;
еар а трѣїа зѣ венѣ весте Домнѣсѣ кѣ Москалѣї аѣ трекѣт Прѣ-
тѣла шѣ вѣнѣ лн ѣїос. Ытѣнчѣл Домнѣла лндатѣ аѣ скрѣс ла Ёї-
гѣрѣла, дѣндѣс'ї шѣре дѣ венѣрѣла Москалѣлор, шѣ лндатѣ аѣ лн-
чѣпѣт а се гѣтѣ кѣ сѣ пѣрчѣадѣ. Ытѣнчѣла венѣ шѣ о самѣ дѣ
Татарѣ ла срдѣе шѣ вѣзѣндѣс'ї вѣїнд ле-аѣ пѣрѣт кѣ вѣнѣ Мос-
калѣї, ла карѣ дѣ марѣ фрѣкѣ че дѣла аѣ лѣсат толате калаба-
лѣкѣрѣїле пе кѣмп, кортѣрѣїле шѣ тѣнѣрѣїле шѣ саклѣлѣе, шѣ се мѣра
шѣ Татарѣї дѣкѣ аѣ венѣт. Ёар Ёїгѣрѣла кѣ толатѣ срдѣїа с'аѣ
попрѣт дѣ еастѣ парте ла Ісакче, еар ла Хантепѣсѣ аѣ кѣстат
дѣ аѣ венѣт шѣ Ханѣла. Ёар Костантѣн Ёодѣ вѣзѣндѣ кѣ вѣнѣ
Москалѣї лн Іашѣ, аѣ лѣат кѣцѣ-вѣ Тѣрчѣ шѣ сѣлѣїторѣ шѣ аѣ
лнчѣпѣт шѣ ел а фѣцѣ лн ѣїос ла Галацѣ. Ёар Москалѣї аѣ лн-
трат лн Іашѣ, ешѣндѣ-ле Мѣтрополѣтѣла кѣ воїерѣї лндаїнте ка-
ле дѣ ѣн чѣлс дѣ с'аѣ лнкѣлат Генералѣсѣ, лнтрѣнд кѣ сѣкѣї-
ле сколсе лн Іашѣ, порнѣнд мѣлѣїме дѣ оасте лн ѣїос пе трѣї
локѣрѣї, алцѣ ла Фокшанѣ, алцѣї ла Галацѣ, алцѣї пе Прѣт лн
ѣїос. Костантѣн Ёодѣ знкѣ аѣ стѣтѣт ла Галацѣ, вѣїндѣс'ї шѣ
кѣтѣва оасте Тѣрчѣлскѣ, кѣ вр'о дої Пашѣ. Ёарѣ оастѣла карѣ
аѣ трекѣт пе ла Фокшенѣ, о самѣ аѣ апѣкат подгорѣїле трекѣнд
спре Ёѣкѣрѣцѣї, еар о самѣ аѣ трѣс ла Ёрѣїлѣ. Ытѣнчѣл чѣї че

аъ мерс ла Галаці с'аъ ловіт кѣ Тврчїї, шї лндатъ аъ рхснїт
пе Тврчїї, фхкхнд маре моарте лн трхншїї, прїнгхнд шї мѣлї
вїї. Ятснча фїїнд шї Константїн Бодъ аколо, лмвхнд пїн
Тврчїї, нѣ 'лаъ кѣноксѣт, шї 'лаъ рхнїт, шї 'лаъ шї прїнс Мос-
калїї шї 'лаъ трїїмес ла Іашїї, шї фїїнд еарнх маре шї церолсх
с'аъ колнхвїт шї песте пѣцїне зїле аъ шї мѣрїт де коллх лн
Іашїї, шї 'лаъ лнгрпат кѣ маре чїнсте коїерїї лн Іашїї, ка пе
сн Домн.

Ў А Л Т І Р Ъ

*tipărită în Bucuresci la 1756. *)*

Ла рѣсаль вавлонсали, аколъ амь шхзхть, шн амь пажнсь,
кхндъ нѣмь адссь нон амїнте де Сїѡнъ.

Л'схлчїи л'мїжлоксаль лши амь спхнхсратъ шрганеле ноастре.

Къ аколъ нѣс лтребать пре нон, чен че нѣс ровїть пре
нон, кѣвинте декхнтхри.

Шн чен че нѣс дссь пре нон, кхнтаре. кхнтаци нолъ
дннъ кхнтхрилє Сїѡнсали.

Ксмы вомь кхнта кхнтарѣ Дм'нсали лпхмхнтъ стрейнъ.

Детевою оута Іерусалїме, оутатъ сх фїе дрѣпта мѣ.

Сх сх лнпѣксх лнмва мѣ де грсмазсаль мїѣс, де нсми вою
адсче амїнте де тїне.

Де нсвою псне лннїнте Іерусалїмсаль, ка лнтрѣ лчепсгсаль
вєселїен мѣле

Іадсци амїнте Дмїне де фїїи лши Бадмь, лхїїва Іеруса-
лїмсали.

*) Veđi curs de literatură de Manliu adaos p. 7.

Карѹи зичѣ, стривациль, стривацѣль пѣнз ла темелѹи-
ле лѣи :

Фата Бавулонѣши тикзлосз : феричить е чель чева рѣс-
плати цѣ рѣсплатирѣ та, карѣ ли рѣсплатитѣ нош.

Феричить е кареле ва апѣка ши ва лови прѣнчѹи, тѣи де
пѣлтрѣ.

Din Cărţulia Mitropolitului Iacob tipărită în tipografia
Mitropoliei Moldovei în 1757. *)

І Я К Ѡ В Ъ

Кѣ Мила Лѣи Дмѣнезѣс

АРХІѠПІСКОПЪ ШИ МІТРѠПОЛИТЪ

а Тотѣ Молдавѣе.

Кѣчерничилѣрь дтрѣ кѣвѣинцѣ Превци ши Дѣакони,
Ши алтѣрь Православничи ши юбитори де Дмѣнезѣс Четитори.
Милѣ, Паче, Мѣнтѣвире де ла Дмѣнезѣс чель кѣ тотѣль кѣнѣ вѣ
пофтимѣ. Шрѣ дела смиренѣа ноастрѣ, Архѣрѣкскѣ Рѣгѣ,

Ши Балгословенѣе вѣ тримитемѣ.

Кѣтрѣ челелате мѣи дендинте че амѣ фѣкѣтъ спре дѣ еп-
таре ши спрѣ повѣцѣвире. кѣтрѣ кѣшигарѣ мошенирѣи ноастре
чеѣи де сѣсъ. Штѣ ши ачѣстѣ Черѣкскѣ Флоаре. адекѣ Кѣр-
цѣліе : амѣ сѣдѣить дтрѣ Дмѣнезѣсскѣ Грѣдина ачѣста (адекѣ
дтрѣ сѣнѣта Бисѣрика ачѣста а Молдавѣеи. Кѣрѣа динѣ Дмѣне-
зѣска мила, нои сѣнтемѣ Пѣстори ши пѣртѣтори де грижѣ)

*) . Veđi prefacia ŝi apoi p. 55—57, exemplariul de care ne
am servit se află în posesiunea D-lui C. Erbiceanu profesor.

Каре флоре кѣ мироевъ еи чель прѣ скѣмпь. веселиндѣ сѣфле
 тѣль нострѣ. нздѣждѣвимъ лтрѣ Амнезѣс. кѣ кѣ чель прѣ вѣнь
 родѣль еи де лѣвцѣтѣрѣ. маи мѣлѣть ва лѣвлѣчи цѣинѣа ши
 причѣперѣ воастрѣ, карѣ пѣнѣ акѣмь, ниѣи сѣс маи сѣдѣть
 ниѣи лѣс маи врескѣть л Грѣдина ачаств. Качи ачаств акѣмь
 лѣтѣю (принѣ мѣлтѣ встенѣла лѣвѣтѣвѣтѣ дѣнѣ мѣлтѣ скрип-
 тѣри. лѣи кѣрѣдѣ флорѣ, ши Рѣдѣчина, ши Тѣрѣпина, ши фрѣн-
 зилѣ, ши флорилѣ еи, тѣтѣ Лѣксѣри де виндекѣри сѣфлетѣши
 сѣнѣть л Рѣдѣчинѣ, адекѣ: арѣтѣре пѣнтрѣ фѣеѣче че причинѣ
 де Примѣжѣдѣе че сѣрѣ лѣтѣмпла лѣсѣ фѣче лтрѣ прѣ сѣнѣтеле
 ши де вѣлѣцѣ фѣкѣтѣорѣле Тѣлине, ла вѣрѣмѣ сѣнѣтеи Лѣтѣрѣги,
 ши кѣ че сѣ сѣ лѣдрѣптѣѣге. л Тѣрѣпинѣ адекѣ: лѣвѣцѣтѣрѣ пѣн-
 трѣ лѣсѣши Молѣтѣвѣле воастрѣ Прѣвѣци. ши Дѣакѣни, кѣмь висѣ
 каде л вѣ гѣтѣи лѣподѣвиндѣвѣ сѣфлетѣѣще, маи наинѣте де л сѣс-
 жи сѣнѣта Лѣтѣрѣгѣе, ши л вѣрѣмѣ лѣтѣрѣгѣеи кѣ кѣ еѣвлѣвѣе, ши
 дѣнѣ лѣтѣрѣгѣе кѣ че пѣлѣз. л фрѣнѣзѣ ши л флорѣ, (дѣнѣ кѣмь
 кѣ нѣмѣзрѣль лѣсте де мѣлтѣе), аша ши лекѣвилѣ сѣнѣть пѣнтрѣ
 мѣлтѣе, адекѣ: лѣдрѣптѣре л мѣлтѣврѣ рѣле ши де сѣфлетѣ вѣ-
 тѣмѣтѣорѣе вѣки вѣвѣчѣѣри, ши лѣкиѣвилѣри алѣ лѣкиѣнѣторѣилѣврѣ
 де идѣоли, че сѣ фѣче пѣнѣ лѣстѣзѣи де кѣтрѣ чель де вѣѣще
 норѣдѣ, дѣскопѣриндѣлѣ ши лѣврѣ арѣтѣать, че лѣсте лѣчѣдѣ че в
 фѣкѣ. ши де кѣнѣдѣ лѣсѣ лѣлтѣ а сѣ фѣче, ши пѣнтрѣ че сѣ фѣче.
 Каре нѣи пѣнтрѣ в фѣлѣдѣте фѣлѣосѣтѣорѣе сѣдѣнтѣрѣ, сѣс кѣртѣ
 ка ачаств, мѣлтѣ нѣмь встенѣнѣть рѣсѣдѣиндѣш лтрѣ ачѣств пѣ-
 мѣнѣтѣ алѣ нострѣ. Дѣчи дѣрѣ лѣтѣи вѣи Прѣвѣцилѣврѣ сѣ кѣс-
 тѣци ши сѣ чѣнѣтиѣи де лѣнѣрѣрѣѣ лѣвѣцѣтѣрѣилѣ че сѣрѣс пѣнтрѣ
 лѣтѣмплазѣрилѣ лѣпрѣтивѣ че сѣ вѣврѣ фѣче ла сѣнѣтеле ши прѣ
 кѣрѣтелѣе тѣлине, ши пѣнтрѣ лѣтелѣе че маи арѣтѣѣмь: ка нѣ

кѣм-ва аа въ тѣмпларѣ ка ачѣа нешѣиндѣ че веци фаче, сѣ се факъ маи мѣатъ грешалъ, ши зѣтикнире сѣнтѣи Літѣргіи. Шрз челеалате лѣзѣзѣтери че сѣнтѣ де вѣще: сѣ се Читѣскъ дѣпѣрѣрѣ принѣ сѣнтѣле Бесѣричи лѣрѣ дѣзѣль тѣтѣрѣрѣ, ши фѣиндѣ кѣ сѣнтѣ мѣате, нѣ сѣ вѣрѣ пѣтѣ тоате де вѣдатъ а сѣ чети, чи рѣндѣри сѣ се читѣскъ, ши де оунде вѣц аѣса вѣдатъ, сѣ лѣчѣпѣци аатъ датъ, ши сѣжршиндѣле, тѣрѣши сѣ ле лѣчѣпѣци динѣ тѣю: ка доарѣ сарѣ пѣтѣ дѣзѣзѣца, ши де тотѣ а сѣ пѣрѣси де ачѣле вѣничѣюри рѣле, ши веки дѣкипѣри аи чѣларѣ де дѣмѣат дѣкинѣтори де идѣли. Лѣкѣ ши пѣнтѣрѣ ка ши молитвѣларѣ волѣстре сѣ въ дѣ кѣвѣинчоаса чинѣте: дѣпѣ кѣмѣ арѣтѣзмѣ аколо пре ларѣгѣ.

Чи дѣтѣи ши молитвѣларѣ волѣстре дѣшивѣ сѣ въ чинѣстици кѣ фалѣте вѣрѣдѣниче нѣмѣали Прѣвѣцѣскѣ. Де аа кѣрѣи сѣ полѣтѣ аѣа ши ачѣи проѣи вѣнѣ пилѣзѣ де лѣзѣзѣтѣрѣ. Ши аша аичѣ вѣлѣзѣ чинѣститѣ ши пѣзѣкѣтѣ аѣи дѣмѣнезѣс Пѣтрекѣндѣ, Якола черѣска лѣпѣрѣзѣціѣ веци моѣшѣни, лѣрѣс не трѣкѣціи вѣчи, Яминѣ.

Пѣнтѣрѣ чѣа че вѣрѣндѣ а пѣрѣчеде лѣкале. ши дѣсѣ тѣмплѣзѣ аѣе ѣши лѣнаинѣте циганѣ сѣлѣ динѣ шарѣкарѣле вѣсѣвѣнте сѣзѣлатѣчи фѣѣри ѣи атѣнчѣкѣ мерѣгѣ вѣкѣроши кѣрѣзѣндѣ: аѣекѣ кѣмѣ кѣзѣлева фѣи кѣ исправѣ ши кѣ вѣнѣзѣ норочѣире кѣзѣ-торѣа лѣрѣ: Шрз дѣлева ѣши лѣнаинѣте Прѣвѣтѣ, Ятѣнчѣкѣ сѣши дѣнѣторѣкѣ лѣнапѣи вѣкѣрѣндѣ ши сѣдѣиндѣ дѣрѣль, ши дѣстоинѣничѣа прѣвѣцѣскѣ.

К Я П Н З.

Ла чѣле алатѣ маи сѣсѣ арѣтѣате пѣнтѣрѣи че амѣ цѣѣтѣ кѣ се фалѣ де кѣтрѣзѣ оунѣи динѣ кѣрѣшинѣи, мѣкарѣ де ши сѣнтѣ

тотъ дѣволѣши изводири ши рзмѣшицѣри ли дикинѣториамъ
 де идоли: лисѣ тоате ачѣлѣ сжитъ маи акоперите, ши маи
 мичи: кѣчи чѣле маи мѣате ле факъ не цѣиндѣ че дикинѣсескъ.
 Ирѣ ачаста фіеціе чине кареле в крѣде ши в фаче фодрте
 бине кѣнолѣе кѣмъ кѣ пакать а фи, ши сѣ ва мѣнѣа Дм̄незѣс.
 Лсѣ кѣ тоате ачѣсѣлѣ фаче ши крѣде дѣпѣ кѣмъ амъ зискъ:
 адекъ, деивѣ ѣши дѣинте прѣвѣть, нсѣва мѣрѣе бине. Пен-
 трѣ ка е де нѣакъ ши вкѣрѣше фацѣ. парѣ дѣтрѣ синѣши дѣ
 зиче че іасте маи рѣс ши маи де вѣарѣ, ши де нѣ сѣ ши
 дѣтарче дѣнапѣи: дарѣ мѣрѣе тотъ дѣоитъ ши дѣсѣинать а
 сѣфлетъ, ши маи алесъ крѣзѣндѣ кѣмъ кѣ нсѣва мѣрѣе бине.
 Ирѣ деивѣ ѣши дѣинте Чиган сѣс Тѣркѣ, сѣс Жидовѣ, сѣс
 вѣре каре динѣ фѣериле чѣле Сѣлѣатече: ѣи атѣнѣлѣ крѣдѣ кѣ
 леѣа мѣрѣе бине, ши дѣшѣа фаче клѣлѣ кѣ норочире. Ѡ тикѣ-
 лошѣи ачеи крѣціини. Дарѣ нѣ потъ ѣи атѣлѣ кѣнолѣе кѣмъ
 кѣ дѣволѣлѣ фаче пакосте фѣиндѣ вѣитѣю де рѣѣлѣ вѣмѣлѣи,
 ши ѣлѣ дѣинѣ дѣ шоптѣѣе арѣтѣндѣ виновать а ачаста
 пре Прѣвѣть: ка вкѣрѣндѣлѣ ши сѣдѣиндѣлѣ сѣш нѣе вѣмѣлѣ
 ши сѣфлетѣлѣ, ши а оунѣ ка ачаста, вѣменѣи крѣдѣ. Ачаста
 іасте дѣепѣтѣрѣ рѣстѣцилѣврѣ: адекъ, аленѣдѣлѣ вѣмѣлѣ адеѣѣрѣлѣ,
 ши а прѣими минѣюна. Адеѣѣрѣтѣлѣ Дм̄незѣс аѣ порѣнѣитъ аѣи
 Адамъ ши Ѣѣвен сѣ нѣ мѣнѣнѣче динѣ помъ кѣ кѣ молрте вѣлѣ мѣри,
 ши нѣвѣ крѣзѣтъ: парѣ минѣиносѣлѣ дѣволѣлѣ аѣ зис сѣ мѣнѣнѣче
 кѣ вѣрѣ фи Дѣмнезѣи, ши аѣ крѣзѣтъ, ши іатѣ а че іавѣ аѣдѣсѣ.
 Аѣла ши аѣкѣмъ, сѣфѣнѣціи пѣ, инѣи аѣ порѣнѣитъ сѣ се чинѣстѣскѣ
 фодрте бине чинѣлѣ прѣѣцескъ, ши кѣм кѣ нѣ нѣмаи аѣ толте
 аѣте тайне крѣціинѣши кѣлѣ кѣ іасте тѣрѣѣѣнѣчѣсѣ Прѣѣѣтѣлѣ ши
 Ёлѣгѣословѣнѣа аѣи: че ши токѣма пенѣтѣрѣ ачаста аѣ фѣзѣтъ

мѣтва анме : адекъ де Дрѣмь, двѣждѣ пре крещинѣи чей
че вврѣ а кзѣзтори ка сѣ мѣргъ лл Превть сѣ ли сѣ читѣскъ
мѣтва ши сѣ а Бл҃гословенїе ши ѣтѣ ачѣста нѣ кредь : ѣрѣ
дѣволѣль зиче нѣ нѣман кѣтъ сѣ нѣ мерѣи лл Превть пентрѣ
мѣтва ши Бл҃гословенїа, че ничи сѣци фїе ате лѣжани кѣ
Превть, кѣ лѣжаниндѣте рѣѣ лѣва мерѣе. Ши ѣтѣ ачѣста
w аскѣтѣ wмѣль ши вѣѣде. Ачѣста амѣ зисѣ пентрѣ чѣа че
кредь аша ши лѣторѣндѣсѣ лѣнѣи днѣи кѣлѣ лѣрѣ сѣдѣскѣ
ши wкѣрѣск пре Превтьль. Ирѣ пентрѣ чѣа че нѣль ши wкѣ-
рѣскѣ сѣѣ сѣ лѣторѣкѣ, чи нѣман кѣ ниѣе лѣнѣинаци лл сѣ-
флетѣ, мерѣ лѣлѣ лѣоци не авѣндѣ нѣдѣѣде л Дмнѣзѣ
кѣмѣ кѣ вѣрѣ оумѣа фѣрѣ де пакостѣ. (Де вѣѣме кѣ ѣѣ тѣл-
нить Превть) Лл овиѣи кѣ ачѣщїа нѣ ѣсте дѣволѣль причинѣ
кѣчи нѣѣ пѣтѣтъ ѣи а сѣвѣрши чѣа че аѣ лѣчѣпѣтъ. Че ѣсте
причина а лѣоирѣи инимїи лѣрѣ ши лѣпѣл нѣдѣѣдїи. Петрѣ
Апостолѣ ѣра, ши дѣлѣ кѣвѣнтѣль че ѣѣ зисѣ Хс҃ кѣ сѣ вїе
пре аѣ кѣтрѣ дѣнѣсѣль, ѣль де wдѣтѣ нѣдѣѣдѣиндѣ лѣтрѣ син-
гѣрѣ Даскалѣль сѣѣ, ши крѣжндѣ кѣмѣ кѣ ѣль ѣсте фѣкѣзто-
рюль Черюлѣи ши пѣмѣнтѣлѣи мѣрѣи, ши а толатѣ чѣлѣ вѣзѣте
ши невѣзѣте, лѣдѣтѣ аѣ сѣрнѣтъ днѣи Корѣвїе ши венїа пре
аѣ кѣтрѣ Хс҃. Ирѣ кѣндѣ лѣши лѣторѣсе кѣѣтѣѣѣра лѣнѣоци
ши вѣзѣ фѣртѣна вїиндѣ, ѣль сѣлѣи кѣ сѣфлетѣль, ши лѣоин-
дѣсѣ дѣчѣ днѣи тѣи крѣдинѣа лѣи, ачїашѣ лѣдѣтѣ лѣчѣпѣ а сѣ
лѣфѣнда. Чи дѣрѣ кѣносѣтъ ѣсте кѣ крѣдинѣосѣлѣи толатѣ и сѣ
потѣ : Пентрѣ ачѣа чѣа че пѣрѣѣде л кѣлѣ спре фолосѣ, сѣѣ
лѣчѣпѣ лѣкрѣ вѣнѣ, авѣндѣ крѣдинѣа ши вѣнѣ нѣдѣѣде лѣтрѣ
Дмнѣзѣ : Адевернѣ лѣкрѣ ѣсте кѣ ва ши испѣрѣви. Ирѣ пентрѣ
чѣи ман сѣѣ арѣтѣци кѣрїи wкѣрѣскѣ ши сѣдѣскѣ пре Превть

кзчи тас лтжанить, ной ка нице пзстори адевзраци дсржндснх
 инимл де рзтзчирѣ ларь: лкз ши принь тлачста ле мли арз-
 тзмь ка сз се ферѣскз де калѣ пїерззрїи: адекз, ксмь кз Преш-
 тзль тасте кс адевзрат слсга лси Дм̄неззс, дспз ксм доведескь
 сф̄нтеле скриптсри, кзтрз варе лкз ши скрисоарѣ че в аре де
 ла Ярхїереваль че лас хиротонить мзртсрисѣше. Дечи поате кс-
 ноаце чинева ши де пре ачаста: кз де не мжнїем атжть ксм-
 плить ной стзпжнїи чеши пзмжнтеци, кжндь ни сз вкзрзскь
 слсциле ноастре де кзтрз чинева, варе кс кжть мли мзлать сз
 ва мжнїа Черескваль стзпжнъ пентрс вкара слзцилар сале, лтрс
 не чинстѣ са: чи татз кз вз дескоперимь арзтате, кз лшзлз-
 чюне дрзчѣскз тасте, атжть ла чел че сдсескь пре Преоть, ши
 сзши лто кь динь калѣ ларь, кжть ши ла ачѣа че ши кс
 лдомлз мергь: адекз ка ачел час сдсить ши ас вкзржть, сз
 ливз жсдекатз ши мснкз: тарз чедлалци фїиндъ лдоици ла
 инимз, ка сз нсш испрзвѣскз лскрзль чель кснъ че ас фость
 гжндить. Чи дарз в фїилварь ксмь пре ацїи пентрс алтеле,
 ашл ши пре вси, пентрс ачаста вз лдемнъ ши вз лвзць, ка
 де ачѣстѣ сз вз пзрзсици: Де аксмь лнаинте.

Din psaltirea prorocului și împăratului David. Acum intracestași chip tipărită întru a doua domnie a prealuminatului domn, Io Alexandru Ipsilant voevod cu blagoslovenia și toată cheltuiala prea sfinției sale părintelui Kir Dositheiu Mitropolit a toată Ungro-vlahia în sfința Mitropolie. La anul de la Hs. 1796 *).

*) Veși predoslovia toată și apoi psalmul de la p. A.

ПРЕДОСЛОВІЄ.

Ла толтз Персона че сз ва лделетничи ла четирѣ ѱалми-
лор дѣнд чѣ лнтрѣ хс лврзцишаре, Рог, пре ачелаш
дзтзtorio де Харври ан дзрви Толтз феричирѣ.

Мещешгва Кѣнтзрилор аз фост нѣ нѣмаи л ладз ла чеи
беки, Чи ши л маре сокотѣлз, Лкѣт Философѣл Пвѣлгора, зи-
чѣ, Кѣм кз сѣфлетѣл нострѣ есте алкзтѣит лтрѣп, Дѣпз ар-
моніа мѣсикіеи, ши пентрѣ ачѣіа азгѣла оменеск аре маре пор-
нире кзтрѣ армоніа гласѣлси, Каре армоніе іасте пѣтѣрникз а-
префлче Патимиле оменесци, скимѣжндѣле дѣпз а лор мишкаре.
Тот ачест философ, Свиндѣсе кѣ скара минци, лдрзѣнїа а хо-
тзрѣ, кѣм кз ши планетеле Черюлси мишкѣндѣсе фак си глас
кѣ маре армоніе, Кареле дин пронїа Дмнѣзетаскз сѣл оприт а-
нѣ сз азги де олмени фїинд кз дин дѣлачаца ачѣіа армоніи. Нѣ
сар фи пѣтѣт олменїи а сз маи мишка, Рзлмѣнд пѣрѣре аскѣл-
тѣндѣш, мзкар кз ачаста іасте Догмз ѣллинѣскз, Кѣнд соко-
теск, Кз Пророкѣл Дѣд ничи аз гѣндит, ничи аз ворѣит, ни-
чи аз жѣкат, ничи аз кѣнтат, фзрз нѣмаи фїинд мишкат де
Дхѣл Сфнѣт, Ши кѣнд ѣл таинеле чѣле маи-мари че и сѣл дес-
коперит, нѣ лѣс арзтат ничи кѣ Кондеюѣл, ничи кѣ Граюл. Чи
лѣс бине вестит кѣ органе бине Рзсѣнзтолре, Кѣ гласѣри Фоар-
те лдѣлчитолре, Кѣнд ачѣстѣ ле пѣю лѣлмпзна сокотинциї.
Мз силескѣ а нѣ лепзѣла кѣ тотѣл Догма маи сѣс зисѣлси фїлософ,
Лсз нѣ ла чѣіа че зичѣ ѣл, Кѣм кз сѣфлетѣл іасте алкзтѣит
дин армоніе, чи кѣм кз сѣфлетѣл аре маре порнире ши легз-
тѣрз кѣ армоніа Гласѣрилор. Кзчи фїинд Кз Дхѣл Сфнѣт о-
рѣндѣинд кѣ а са вѣчникз ши не мѣтатз хотзрѣре, Ка чѣле

де Двѣд. Пророчите, ши двѣкѣла сѣс, ши двѣкѣриле вѣнтоаре. а сѣ арѣта кѣтрѣ тот норода, ши фѣинд кѣ тарѣши шиѣ Сфнѣтѣл Дхѣ, Нѣкѣмѣла оменеск, не-плекат кѣтрѣ флпте вѣне, че флче? дѣлаца Кѣнтѣрин ш амѣстекѣ кѣ Дофмеле, ка прин дѣлаца аскѣатѣрин, сѣ примим фѣрѣ вѣгаре де сѣкѣмѣ фоло-синца чѣ дин кѣвинте, дѣнѣ кѣм флв Дофторѣи чеи дѣцелепци, Карѣи чѣле маи юци Дофторѣи ле амѣстекѣ кѣ мѣере. Кѣнтарѣф Фалмилор тѣсте линиѣфѣ сѣсфлетѣсѣши, Даре причинѣнтоаре де паче, Кѣчи потолѣцие тѣрѣсѣрѣеа гѣндѣрилор, дѣкѣжѣцѣе мѣ-нѣа сѣсфлетѣсѣши. Кѣнтѣреѣ Фалмилор тѣсте сѣнѣре челор дѣспѣр-цици, дѣпрѣтѣнѣре челор дѣврѣжѣвѣци, Кѣ-чѣне поате сѣ маи со-котѣкѣсѣкѣ врѣжѣмѣш, пре алаа Кѣ кареле дин преѣнѣ аѣс кѣнтѣт Фалми? . Дѣчи Кѣнтарѣф дѣрѣсѣцѣе вѣнѣтѣтѣф чѣ маи маре (Дрѣлгостѣф мѣцѣшѣцинд) прин старѣф чѣ дин преѣнѣ аѣ Кѣн-тѣре, Ка шлѣгѣтѣсѣрѣ кѣтрѣ сѣнѣрѣф дрѣлгостѣи. Кѣнтарѣф тѣсте гѣнѣнтоаре де дрѣчи, Карѣ ачѣстѣ дѣфлптѣ ш аѣ арѣтѣт Двѣд, кѣнд кѣнтѣа, ши префѣчѣф патѣма аѣи Сѣла. Ѡ че дѣцѣлѣптѣ мѣцѣшѣцире?, Ка кѣнтѣнд нѣи, сѣ не дѣвѣцѣм чѣле де фолос, Кѣчи че нѣс поци дѣвѣца дин Фалми? Мѣзримѣф вѣтежѣиѣ, Ис-кѣсѣирѣф дрѣптѣциѣ, Бѣрсѣинца тѣрѣнѣлаѣи, сѣвѣрѣширеѣа дѣцелепѣчѣиѣи, Мѣсѣриле сѣсфѣриѣи. Дѣтѣс Фалми тѣсте Богѣсловѣа чѣ де сѣ-вѣрѣшит, Прорѣчѣа Вѣнѣриѣи аѣи хѣсѣ, Дѣфрикошѣрѣф жѣсѣдѣкѣциѣи, Нѣ дѣфѣдѣф дѣвѣриѣи, дѣфрикошѣрѣф Мѣнѣчиѣи, фѣгѣдѣсѣинѣцеле сѣлаѣи, а Таинѣлор дѣсѣкопѣрире, тоате кѣ дѣтѣрѣш житѣнѣцѣ маѣре че шѣдѣ дѣ овѣце, дѣ Карѣфѣ Фалмилор сѣс ашѣзѣлт. Ачѣстѣ пѣтѣѣре а Фалмилор Кѣносѣкѣндѣш ши пѣринѣциѣи вѣѣкѣрилор челор дин тѣзѣю, Кѣнд дѣ Бѣнсѣрикѣз дрѣпт тоатѣ сѣсѣжѣл, сѣсѣжѣиѣа исѣмаи кѣ Фал-тирѣф. Чеи че стрѣлѣсѣчѣа прин гѣсѣриле пѣзмѣнтѣсѣши, кѣ Фалми

Кънтънд петречк чк маи мвлтз а лор вѣацз. Дар ши л срмз
 даскалѣи Бесѣричи мвлц Ѡалми, пре кѣм Янизандариѣ, ши
 алци Ѡалми, нѣс доподокит кѣ мещешѣсѣ Кънтъри. Ѡ бѣкѣри
 де акѣм кареле кѣ тотѣа лѣ префѣкѣт обичѣюриле челе веки,
 Ѡалтирѣ чѣа че Двѣ was кѣнтат лн орган, мишкѣндѣсѣ ши
 мѣиниле ши Гласѣа сѣс де лѣсши Дхѣа сѣнѣт, Ѡалтирѣ чѣа
 че лѣ фѣст ѡ скарѣ а минци, кѣ карѣ Изринци, чей веки кѣн-
 тѣндѣсѣ сѣ рѣдика ла Чери Ѡалтирѣ чѣа че сѣс доподокит ши
 кѣ мещешѣсѣ мѣсѣкиѣи, Якѣм нѣс кѣм сѣ се Кѣнте. чи ла ѣне-
 ле локѣри, маи ничи сѣ читѣѣе, де алци сѣ читѣѣе не таи-
 нѣ, нарѣ де ѡ ши читѣѣе чинева кѣ Глас, Кѣ атѣта припѣ,
 лѣкѣт ши чел че ѡ читѣѣе лѣтрѣ нимик нѣс сѣ фолосѣѣе, не-
 причепѣнд лѣцелѣѣерѣ де мвлта грѣѣире. Тоци лѣдѣтѣ че
 лѣтрѣ л Бесѣрекѣ воѣсѣ сѣ акѣлате Кънтъри, Катаваси, ши
 алтеле, не сокотинѣ кѣм кѣ толѣтѣ сѣсѣѣва лѣсте алѣтѣвѣтѣ, ши
 лѣтемеѣтѣ л Ѡалтире. тоци сѣнѣци пѣринци лѣвѣцѣтѣриле
 лор ши доведѣриле, лѣс рѣзѣмам лѣсѣпра стѣлпѣилор челор не-
 каѣтири ли Ѡалмилор. лѣсши Мѣнтѣиторѣл пре жидови мѣс-
 трѣндѣши, Ѡалми лѣс пѣс лѣинте. Пентрѣ лѣѣа чей че нѣс сѣ
 лѣелетническ лѣтрѣ лѣцелѣѣерѣ Ѡалмилор, рѣмѣн нѣсмаи кѣ сѣ-
 нетѣа Гласѣрилор. фѣрѣ ничи ѡ родѣ а Дхѣаши. ѣс нѣс мѣс-
 трѣндѣ пре алци, чи пре мине лѣфрикошинѣдѣмѣ скрѣс лѣѣстѣк,
 Ка сѣ мѣ лѣдрепѣез, а нѣс мѣ леневи ла читанѣа Дмѣнеѣеѣилор
 Ѡалми, Кѣнд ѣс лѣсми цѣс ши скрѣс лѣѣстѣк, ѡ Читѣиторилор,
 ши дин прѣснѣ кѣ мине пѣтѣмаши, Марѣ трѣвѣвинѣз лѣвѣм де
 читанѣа Ѡалмилор, Кѣ де лѣс пѣтѣт Пророкѣа Двѣ, нѣсмаи кѣ
 кѣнтѣрѣ органѣаши агони Дѣхѣа де ла Саѣа лѣпѣзѣт, Кѣ кѣт
 маи мвлт атѣцѣ Ѡалми лѣплетѣци кѣ Дмѣнеѣеѣи Кѣвѣте вор

пѣтѣ гони Патимиле, ши маи-вѣртос де ла чен чен Читеск кѣ
днцелѣцере. Пѣтеск дарз пре тоци кѣци вор приими ачѣсте
Ѳалтири, сз нѣ трѣкз кѣ ведѣрѣ ачастз Предословіе, Кзчи фѣ-
инд кз аратз пѣтѣрѣ Ѳалмилор, ва рѣдика левевирѣ, ши ва
причинси драгосте ла тоци а сз лѣвлчи лѣтрѣ читаніа лор, фѣ-
инд кз ми сз паре, Кз дин не-щѣинцз, сз причинѣаще ла чи-
таніе левевире.

Ѳалмс лѣи Дѣд не скрис дѣсѣпра ла жидови, а̄.

Феричит Бзрватѣа кареле нас смелат л сфатѣа не-кре-
динчошилор ши лкалѣ пкзктошилор нас стзтзт, ши пре ска-
снѣа піерзхторилор нас шезст.

Чи лѣлѣцѣ Дм̄нѣлѣи воа лѣи, ши лѣлѣцѣ лѣи ва кѣцета
зѣла ши нѣлпѣѣ.

Ши ва фѣ ка сн пом рзсздит лѣнгз извоарзле апелор,
Кареле родѣа сзс ва да лѣрѣмѣ са, Ши фрѣнзѣа лѣи нѣ ва кз-
дѣ ши тоате ори кѣте ва фаче, вор спори.

Нѣ аша не-крединчошіи, нѣ аша, чи кл прѣфѣа чел спѣл-
берз вѣнтѣа де пре фаца пзмжнтѣлѣи.

Пентрѣ ачаста нѣ вор лѣіа не крединчошіи ла жѣдекатз,
ничи пкзктошіи л сфатѣа дѣепцилор.

Кз щіе Дм̄нѣа калѣ дрепцилор, ши калѣ не-крединчоши-
лор ва пери.

Din Petru Maior scriitoriu ardelean, ce a trăit între anii 1753—1821 *).

Пентрѣ скимбарѣ нѣмелѣи Романилор челор дин Дакѣа.

§ I.

Д РЪМЯНИ, РОМЪНИ, ши РЪМЪНИ.

Дспз мзртврисирѣ лѣи Томасо Ячети д Орфографѣа са кап 14. Плинѣс скрѣе кз ѹнеле четзци але Италийи, маи вжртос д Умерѣа, ши д Тошкана нѣ авѣ слова о ши д локзл си се дтревѣинца кѣ слова и, чи ши астази маре джѣгаре аре о. ал Италийани кѣ и ши д мѣате кѣвинте се дтревѣинцѣзз: прекѣм Istromento (истроменто) ши Istrumento (истрѣсменто) coltivate (колтиваре) ши cultivate (кѣлативаре): Fosse (фоссе): ши Fusse (фѣссе). Чѣле лалте. Кѣ ши Латинѣи, прекѣм се вѣде дин векиле Инскрипциѣи, зичѣ, Epistula (ѣпистѣла), маи вжртос де кѣт Epistola (ѣпистола). Чѣле лалте. Ясзмене зик Латинѣи robigo (робиго), ши rubigo (рѣбиго). Де ѹнде нѣ ѣ мираре, кз Ромѣнѣи о. ал кѣвинтелор челор Латинѣши ши Италийенѣши фѣарте адѣсе ори д лимѣа са д мѣтз д и. (8). Йорѣ амжндоао ачѣсте слове ка ши Италийѣнѣи ле дтревѣинцѣзз: прекѣм адѣрмит, ши дѣдрмит, чѣле лалте.

Динтрѣс ачѣсте ѹрмѣзз. кз Ромѣнѣи чѣи чѣници дн Дакѣа, ѹнѣи, пре кѣм нѣ авѣ слова о, кзнд ера д Италийа, д лок де Романи зичѣ Рѣмани, аша ав ѹрмѣт а грзи ши д Дакѣа. Ши Фѣинд кз ши ла чѣйлаалци Романи ера дѣтинз лесне д скимѣа

*) Veđi istoria pentru inceputul Românilor în Dacia tipărită a doua oară de Iordachi de Mălinescu în Buda 1834, p. 132—135.

о д и ас принс а зиче маи вѣртос Рѣмани, де кѣт Романи. Ичеста ми се паре а фи дичепстѣа скимѣзрѣи словен о д и. кѣвѣнтѣа Рѣмѣни, нѣ де дурѣ фѣрѣ дела лѣвши Романѣи.

Ла Италиани слова а аре доао сонри, виѣа кѣар ши дескис, пре кѣм д кѣвинтеле, Salto (салто), Rapido (рапидо): Sale (сале), ши чѣле лалте; алтѣа тѣмпит, апес, маи жос, прекѣм д кѣвинтеле cane (кане), canto (канто), mano (манно), ши д тоате, д каре дѣпѣа а лдатѣа врѣѣзѣа консонанта п, Ромѣнѣи дтрѣа ачест фѣлао де кѣвинте а. дѣа зик кѣ ви сѣнет пре нас, кареле ѣ маи кѣ тотѣа десклинит де сонѣа лѣи а. чѣл фиреск; ши чѣи дин коаче де дѣнѣре Ромѣни дѣа дѣѣмнѣа акѣм кѣ слова, ж. фостѣа дтрѣа Италианѣи чѣи де демѣат д слова а. нѣмаи ачѣ десклинире, карѣ ѣ дтрѣа Италианѣи чѣи де акѣм, ка нѣ нѣмаи кѣ сѣнет дешкис, чи ши кѣ сѣнет тѣмпит сѣ се респѣндѣа, аѣ доарѣ сѣнетѣа чѣл тѣмпит се респѣндѣѣ пре нас, кѣ тотѣа десклинит де сѣнетѣа лѣи а, чѣл фиреск, прекѣм пѣнѣа аѣтѣзи ѣсте ла Ромѣни, нѣа дѣдѣшерѣ се полте дѣнѣрѣа. Ши, де оарѣ чѣ сѣнетѣа чѣл пре нас ши д лимѣа чѣ фрѣнчѣскѣа, карѣ дѣа ѣ сорѣа лимѣен чѣиен Италиенѣши, се афѣа, мѣвар кѣ Франчѣи нѣа респѣнд кѣ аѣѣта силѣа, прекѣм Ромѣнѣи маи алес чѣи дин коаче де дѣнѣре, ѣсте а крѣде кѣ сѣнетѣа ачѣла нѣа дела варвари фѣа вѣрѣт д лимѣа чѣ Ромѣнѣскѣа, чи вѣа сине дин Итали дѣа адѣсерѣа Романѣи д Дѣкѣа. Исѣмене се полте дѣнѣрѣа, оаре сѣнетѣа ачѣл пре нас нѣмаи кѣ скова а. дѣа респѣндѣѣ Италианѣи чѣи де демѣат, аѣ доарѣ ши кѣ алте вокале. прекѣм фѣа аѣтѣзи Ромѣнѣи. Ичѣа ѣсте кѣар, кѣ лимѣа Романилор чѣлор лѣвѣаци, прекѣм алѣи Тѣмѣс, Іѣлѣс Цесар, Салѣтѣс, ши аѣелора лалци кѣ искѣсирѣѣ ѣра мѣат десклинитѣа

де линва церѣнилор, ши а осташилор, карѣ о дѣвца си де ла мѣмѣ са, прекѣм ши Саллагіѣс аз дѣзмнат. Че не дѣдекѣ дѣрѣ а карѣде, кѣ ши снѣтѣсѣ унор слове нѣ аша искѣсцит ерѣ дѣ гѣра церѣнилор ши а осташилор прекѣм дѣ гѣра челор дѣвѣцѣци. Де унде снѣтѣсѣ чел пре нас есте а кредѣ, кѣ де нѣ л'ас ши авѣт кѣмѣл чеи дѣвѣцѣци ли Романилор, тотѣши мѣлцимѣл Романилор нѣ нѣмѣли кѣ а. чи дѣ унеле кѣвинѣте ши кѣ лѣте во-вале дѣ респѣндѣ, а кѣрѣдѣ свичѣю урме дѣспре о партѣ ши ла фрѣнчи ведем. Кѣ май кадѣсѣ а жѣдека дѣспре линва попорѣ-лѣни Роман чѣк векиѣ дин линва Ромѣнилор де свѣще гѣзинд, де кѣт дин линва Италианилор чѣк де дѣсѣм: де оарѣ че Италиѣни дѣ адис ш'ѣс скимѣбат линва, кѣ пѣнѣ асѣзѣи, май вѣртѣс ла Тоскана се невоѣск спре ачѣѣл. Итѣсѣтѣ ши Кѣвачѣс, кѣм скрѣѣ Тѣпѣлтин дѣ картѣк чѣк мѣи сѣс арѣтѣтѣ кап 9 о ас дѣзмнат.

Дин чѣлѣе зисѣ урмѣкѣзѣ, кѣ скимѣларѣ нѣмѣлчи Ромѣни дѣ Ромѣни, сѣкѣ Рѣмѣни, нѣ се кадѣ а се дѣпѣтѣ дѣсоцирѣи Романилор чѣѣи кѣ Барварѣи дѣ Дѣкѣл, чи дин лимѣл Романилор, кѣ карѣ ас венит си дин Италиѣ, есте урѣитѣ.

Лѣрѣ непѣтѣндѣ унеле нѣмѣсри а респѣнде сонѣл, ж. прин-серѣ дѣ лѣк де ж. а зичѣ сонѣл и. (8) ши аша дин Рѣмѣни фѣкѣрѣ Рѣмѣни. Ичѣсѣтѣ скѣмѣларѣ пѣнѣ ши дѣтрѣ ашѣсѣ сѣтѣ дѣлѣ христѣс о афѣлѣм. На Юрѣндѣс дин нѣмѣсѣл Гѣтилор, ши Епископ ла Рѣвена дѣ Италиѣ, карѣлѣ пре ла жѣмѣтѣте сѣтѣ ашѣсѣ скрѣл Історѣл са, дѣперѣцѣл, карѣ о авѣк Ромѣни дѣ оарѣ карѣ лѣк дѣпрѣнѣ кѣ Славѣи, о кѣлѣмѣ Славѣино-Рѣмѣненѣ. Пѣнѣтрѣ ачѣ причинѣ Унѣгѣриѣ, ши алѣцѣи асѣзѣи дѣкѣ, непѣтѣндѣ респѣнде сонѣл ж. нѣ зик Рѣмѣни, чи Рѣмѣни.

Де карѣк немѣка нѣ мѣ мир; чи мѣ мир де минѣтѣк унѣра,

карѣи дин стрикатса кс линка лор нсме Рсмѣни, се силеск а микшорл л наинтѣ алтора вица Ромзнилор. Яша Сасва Бдер врѣ нсеме Ромзнилор (л гсра лси Рсмѣни) нс дела Романѣи чен дин Италиа сз'а трагз, чи мли алес дела Гречи, карѣи л-кз с'ас зис Романи, пентрс кз Ромзнѣи, зиче, пре Романѣи чен дела апсѣ ли кѣамз нс Рсмѣни : чи Романи. Ромзнѣи пре Гречи ничи о длтз нс ѣас кѣемат Романи, ничи Рсмѣни, чи Гречи. Япон Гречѣи дрепт л линка лор се зик Ромѣи (Ρωμαιοι) чи токма кѣнд с'ар кѣема Ромзнѣи, Рсмѣни, ши вн прѣнк л-кз поате причѣпе, кз нсеме Рсмѣни, мли вѣртос се траѣе дела Романи, де кѣт дела (Ρωμαιοι), Гречи.

Din Georgiu Șincai scriitoriu ardelean ce a trăit între anii 1753—1814. *)

Янса 1330. Вязнд Міхаіа краіса Бсгаріеі, зиче Гре-гора „кз Стефан краіса Сербіеі нс се ва ашега, пѣнз кѣнд нс се ва ізвѣнді деспје дѣнса кѣчї ас ленздат пре сорс са дин кареа авеа прѣнчї де л срма лн крзїме, шї с'а кзсзторїт кс сора лмпзратсасї ас трїмїс солї ла лмпзратса шї л'ас лндемнат, кл сз нзвзлеаскз лн Сербїа прїн цїнстса Ромеїлор : пентрс кз ел лнкз ва нзвзлі кс маре оасте пре де длтз пѣ-те, кл стрзнгѣндса де досз латсрї сз нс се поатз апзра, шї перзнд мсат дїн цїнстсшї сз сазвееаскз. Дрепт ачееа пѣнк ла сфзршїтзл прїмзверїл с'а : гзтїт оастеа, шї кс лнченстса

*) Veđi Hronica Românilor și a mai multor neamuri etc. de George Șincai din Șinca, tipărită în Iași la 1853, T. I, p. 307—309.

веріи ѿмператѣа, кареле нѣ авел оуи де аѿиѣнс ѿмпротѣва Гер-
кілор, с'аѣ тѣвѣрѣт ѿн шесѣа Пеллѣгоніеі лѣнѣгѣ четѣцѣіле че
ера сѣпѣсе Ромеілор, ші аколо аѿента пѣнѣ ва аѣгѣ че с'аѣ
ѿнтѣмплат кѣ нѣвѣліреа чед маі маре а аѣі Міхаіа, ка ел апоі
сѣ факѣ вѣм і с'а вѣдеа маі віне. Іарѣ Міхаіа аѣнѣнѣд оаѣте
маре (кѣчї авел дїн ѣѣара са 12,000, ші треі мїі де Ромѣні
пе платѣ), прїн партеа чед де кѣтрѣ мїаѣгѣ-ноапте а Ѣмѣаѣі
аѣ нѣвѣліт ѿн Гервіа, маі пре аколо, де ѣнде ѿнчепе рѣѣа
Ѣтрїмонѣаѣі. Деѣї патрѣ гїле аѣнѣ оааѣтѣ тоаѣте ле аѣ прѣ-
даѣт ші арс, кѣѣте і-аѣ венїт ѿнлінте, тѣїнд ші арѣорїї, нічї
сѣнѣнѣї чїнева ѿнлінте. Я чїнчед гї с'аѣ івїт країса Гервіеі
ѿн рѣсѣрїтѣа соарелѣї аѣѣкѣнѣд марї оуїі кѣ сіне, але кѣрора
арме кѣ стрѣаѣїреа аѣа вѣдереа окілор. Ѣтѣнѣд оуїїле гата де
а се вате, ші рѣдїкѣнѣсѣе стѣагѣрїле. Ѣтефан країса пре аї сѣї
і-аѣ ѿндемнат сѣ се ватѣ кѣ інімѣ, ел кѣ о мїе де кѣлѣреѣї
Ѣрѣнчѣшї, варїї ера марї ѿн трѣп, тарї шї фоарте лївѣцѣї
ла вѣтїаїе, с'аѣ словозїт ла стѣагѣа аѣі Міхаіа, ші аѣнѣнѣа
фѣрѣ де мѣнѣкѣ. с'аѣ грѣвїт ла оаѣтеа аѣі Міхаіа, ші тѣїнд
с'аѣ кѣаѣкѣнѣд маре парте дїнѣтр'ѣншїї, пре ѿнѣсшї Міхаіа а'аѣ
прїнс вїѣ, чї рѣнїт, чеѣаааѣтѣ оаѣте а аѣі Міхаіа маі тоаѣтѣ
аѣ перїт аколо: вѣцї аѣ маі рѣмѣсѣ, лї с'аѣ аѣат армеле шї
ѣаїнееле, ші голї с'аѣ аѣсат а касѣ. Іарѣ Міхаіа аѣнѣ аѣеѣа аѣ
маі трѣїт треі гїле, дарѣ аша де рѣнїт, кѣт нѣшї кѣноѣеа
перѣдереа са апоі не маі нѣтѣнѣд рѣѣаа ранеле, аѣ мѣрїт а па-
тра гї, ші ѿмператѣа аѣѣнѣд аѣеаѣта, нічї фѣкѣнѣд с'аѣ пер-
ѣнѣд чеѣа, с'аѣ ѿнѣѣрнат ѿн Царїград."

Яшїшѣдереа скрїе Канѣаѣѣѣнѣа, нѣмаї кѣт гїче, кѣ Ѣте-
фан кѣ т еї сѣте де Ялеманї с'аѣ репѣгїт де аѣ аѣат стѣагѣа

де ла Міхаїл IV, ші кз пе Българіі чеї принші пентрѸ ачעה нѸ і-аѸ цінѸт Серкіі рові, пентрѸ кз сзнт Омофілі, ші аѸ гзн-діт а фі пзкат лі цинел рові.

Ирз деспре Басарав Бодз аша скріе Тсрочіе : „Ан анѸа ачעה, кзнѸ аѸ періт Феліціан чел невреднік де помейіре. адекз ан анѸа ДомнѸаѸі 1330, дѸпз че аѸ стрзнс краіѸа Карол Роберт маре оасте, дарз нѸ тоатз пѸтереа са, прін Зеврін аѸ трекѸт ан цеарѸ аѸі Басарав Бодз (адекз воіводзѸаѸі Ромзні-лор) ан аѸна аѸі Септемврие андемнат фіінѸ де Тома воіводѸа АрдеалѸаѸі, ші де Діонісіе фііѸа аѸі Ніколае, ал фііѸаѸі аѸі АнѸа, кареѸа цеарѸ нѸ е де а се локѸі де неамѸ стрзінѸ : ка дін цеарѸ ачעה сз скоатз краіѸа пре Басарав, саѸ сз о деѸ вре ѸнѸіѸа дінтре ачєі доі андемнзторі ка сз о моѸенеаскз, мзкар кз прінца (Басарав) тріѸѸѸа саѸ харачіѸа тот-дел-Ѹна л'ар фі кѸ кредінцз пазтіт маестзціі крзеціі. Ирз дѸпз че аѸ кспрінс краіѸа ЗеврінѸа ші кастелѸа аѸі, тоате ле-аѸ дат нѸмітѸаѸі Діонісіе кѸ чінсте де БанѸ, кареѸа фзкзнѸсче Басарав аша аѸ ворбіт кѸ краіѸа прін солі де оменіе : „ПентрѸ кз воі, ДомнѸе ал меѸ краіѸ! аці лскрат ан стрзнцереѸа оцілор, мѸнѸа воастрѸ ві оіѸ пазті кѸ шепте мії де марче де арцінт : ЗеврінѸа анѸз л'аці лѸат кѸ пѸтереа, ші'л аѸеці ан мзні, ві л'оіѸ лзса де ѸѸнз воіе, престе ачестеѸа харачіѸа кѸ каре сзнт даторіѸ коро-неі воастре ві л'оі пазті кѸ кредінцз ан тот анѸа ; ші тотѸші пре ѸнѸа дін фііі ностріі л'оі да кѸрціі воастре сз сѸѸеаскз кѸ келѸеліле ноастре, нѸмаі Ѹз антѸрнаці кѸ паче ші Ѹз фєріці де прімеѸдіе, кз де Ѹеці Ѹені малі анкоаче нѸ Ѹеці скзпа де дзнселе“. Каре лѸзінѸаѸе краіѸа кѸ сѸмеціе аѸ грзіт кзтрѸ солі зікзнѸ : „Аша снѸнеці аѸі Басарав : кз ел есте пзсторіѸа оілор

МЕЛЕ, ДЕ ВАРЕЗ ЛА ВОІШ СКОАТЕ ДІН ВЪРЛОАЦЕЛЕ САЛЕ.“ ИТЪНЧІ
 ШН ВАРОН КРЕДІНЧІОС КОМІТЪА ЗОЛІСАІ ШІ АЛ ЛІПТОСАІ, АНМЕ
 ДОУЧІ, АША АШ ГРЪІТ КРАІСАІ : „ДОАМНЕ ! КЪ МАРЕ СМІЛІНЦЪ ШІ
 СПРЕ ЧІНСТЕА ВОЛСТЪ ВОРБЕЦЕ БАСАРАВ, ПЕНТРЪ АЧЕЕА СКРІЕЦІ
 ЛНДЪРЪПТ КЪ МІЛЪ КРЪІЕАСКЪ ШІ КЪ ДРАГОСТЕ.“ ИТЪНЧІ КРАІСА
 АШ ПОФТЕРІТ КЪВІНТЕЛЕ МАІ СЪС АДСЕ, ШІ ЛЪСЪНД СФАТЪА ЧЕЛ
 МАІ ЛНЦЕЛЕПТ ЛНАДЪА АШ ПЪРЧЕС МАІ ЛНКОЛО СЪ СЕ ВАТЪ, ШІ
 НЕПЪТЪНД АФЛА ЗЪХЪРЕА ПРЕ СЕАМА СА ШІ А ЛОР СЪІ ЛН ЦЕАРЪ
 НЕКЪНОСКЪТЪ ЛНТРЕ МЪНЦІ ШІ ЛНТРЕ ПЪДЪРІ, ЛН СКЪРТ ТІМП АШ
 ЛНЧЕПЪТ А ФЛЪМЪМЪІ ЛНЕСШІ КРАІСА, ОСТАШІ АСІ ШІ КАІІ ЛОР.
 КАРЕА ЛНТЪМПАЪНДЪСЕ С'АШ ФЪКЪТ ТРЕЪТЪ САШ ЛНЧЕТАРЕ ДЕ АЛ
 АРМЕ КЪ БАСАРАВ, ФЪГЪДЪІНД АЧЕСТА КЪ ВА ФІ АСКЪАТЪТОРІШ, ШІ
 КРАІСАІ ЛІ ВА ДА СЕКЪРІТАТЕ ДЕ А СЕ ЛНТЪРНА КЪ АІ СЪІ, ШІ
 ЛЕ ВА АРЪТА КАЛЕА ДІРЕАПЪА. КРАІСА СЕ ЛНТЪРНА СЕКЪР, ШІ ЛН-
 КРЕДІНЦАТ ЛН ФЪГЪДЪІНЦА НЕКРЕДІНЧІОС'АІ ШІСМАТІК, АШ ВЕНІТ
 ЛНТР'О КАЛЕ КЪ ТОЛЪА ОАСТЕА, КАРЕА КАЛЕ СЕ ЛНКЪНЦІЕРА ШІ ДЕ
 АМБЕ ПЪРЦІЛЕ СЕ ЛНКІДЕА КЪ РЪПЕ ПРЕА ЛНАЛЪЕ, ШІ МАІ НАІНТЕ
 ШНДЕ ЕРА КАЛЕА МАІ АЛРЪА, ЕРА СМПАЪТЪ ТА Е ДЕ РОМЪНІ ПРЕ МАІ
 МЪАТЕ ЛОКЪРІ. ПЕШІІНД АЧЕСТЕА КРАІСА ШІ ВЪРЪНДЪСЕ КЪ АІ СЪІ
 ЛН КАЛЕА АЧЕЕА, МЪАЦІМЕ НЕНСМЪРАТЪ ДЕ РОМЪНІ СМВЕА ПЕ ЦЕР-
 МЪРІІ КЪІІ, ШІ АРЪНКА СЪЦЕЦІ ЛН ОАСТЕА КРАІСАІ КАРЕА ЕРА ЛН
 ФЪНДЪА ВЪІІ, ЧІ НІЧІ КАЛЕ СЕ ПОАТЕ ЗІЧЕ, КЪ АВЕА ФОРМА ДЕ КО-
 РАВІЕ СТЪАМЪТЪ, ШНДЕ ПЕНТРЪ СТЪАМЪОАРЕ КЪДЕА КАІІ ЧЕІ МАІ ТАРІ
 КЪ КЪАЪРЕЦІІ ДЕ ТОАТЕ ПЪРЦІЛЕ, ПЕНТРЪ КЪ НІЧІ СЕ ПЪТЕА СБІ ЛН-
 ПРОТІВА РОМЪНІЛОР ПЕНТРЪ ЦЕПІШЪА ДЕ АМБЕ ПЪРЦІЛЕ, НІЧІ ПЪТЕА
 МЕРЪЕ МАІ ЛНКОЛО, НІЧІ ПЪТЕА ФЪЦІ ПЕНТРЪ СМПАЪТЪРІ, ЧІ СТА
 КА ШІ ПЕШІІ ЛН ВЪРЪА С'АШ ЛН МРЕАЖЪ ; КЪДЕА ТІНЕРІІ ШІ ВЪ-
 ТЪРЪНІІ, ПРІНЦІІ ШІ ЧЕІ ПЪТЕРНІЧІ ФЪРЪА ДЕ АЛЕЦЕРЕ, ЦІНЪНД МІ-

шаоа днтзмпларе де сзмвзтз пзнз марці. — Ши с'аз фзкст аколо свідере преа маре, ши аз кззст мслаціме неспсз де осташі, де прінці ши де во'ері сзмвзтз дн аціснла сзнтсаві Мартін ши дсмінікз. Яколо аз періт ши треі препосіті днтре карії снла аз фост Андреїз препосітла Ялвей-крзєці, взркат фодрте де чінсте ши сзк-канцеларіла маіестатеі крзєці, кс печетеа країсаві; апоі Міхаїла препосітла дін Пошега ши Ніколае препосітла дін Яла Ярдеалавсі; тарзші Андреї плеванла дін Шарєк, ши фрателе Петрс дінтре домінікані, взркат де оменіе аз пріміт пзхарєла морці чєл амар: пентрс кз дн капетеле лр аз взтст ксіе де лемнз. Оморжтс'аз ши ніще преоці, карії єра капеланії країсаві, вззст'аз ши дінтре Романі мслаціме неспсз. — Дс'аз Ромзніі ашл дарз мслаці прінші взтзмаці ши чітові, лсатс'аз мсате арме ши вештмзнтсрї сксмпє, мсате пєнці де бані ши мслаці каї дншєлаці, днфрзнаці карє тоате ле аз дат лсі Басарєк. Країла мстзндшї армєлє ши хлінеє аз дмєрзкат кс еле пре дежез фєчєрсла лсі Діонісіє, пре кареле сокотіндєла а фі країла, амар л'аз оморжт. Ярз країла кс псціні прін апзрарєл єнор кредінчіоші деабєа аз скзплат. — Кздеа прін прецісрєла оцілор ши дін кзнєаска мслаціме а Ромзнілор ка мсчєлє. Нємерєла Ромзнілор, карії с'аз свіє аколо прін Шнгсрї, нємаї компстїста дін іадз л'аз кєлєс. Країла дєпз днтзмпларєл ачєлєста аз вєніт ла Тімїшоєра, ши де аколо ла Кішєрад.

Де вєї лєла афарз слєк чїснєа інімії, карєл о арлтз Тєроціє днєфршіт асєпрл Ромзнілор, ашішдєрєл скріє Бонфініє. Длєгош, Петрс де Рєва, Спондан. ши алції маї мслаці.

Кєм кз печетеа карєа аз періт кс Андреї препосітла Ялвей-крзієці, аз фост печетеа чєл нєгз а країсаві Карол Робєрт,

СЕ ВЕДЕ ДІН ХРІСОВСА ЧЕ С'АШ ДАТ АСИ ДЕЖЕШ ДІН ЕЛЕФАНТ ТОТ
ДНТРС АЧЕСТ АНШ МАІ НУІНТЕ ДЕ А ПЕРІ ЯНДРЕІШ, КАРЕ ХРІСОВ СЕ
АФЛХ ЛА ФЕІЕРВАРІ, ШІ СЕ ДНКІДЕ АША: „АМ ДАТ КАРТЕА АЧЕАСТА
ДНТХРІТХ КС ПЕЧЕТЕА НОАСТРХ ЧЕА ДІН ДНДСПЛЕКАТХ, НОВХ ШІ
АБТЕНТІКХ. ДАТ ПРІН МЗНІЛЕ КСЧЕРНІКСАШІ ВХРКАТ ЯНДРЕІШ Пре-
ПОСІТСАШІ ВІСЕРІЧЕІ ЯЛЕКІ СЪБ-КАНЦЕЛЛРІСАШІ КСРЦІІ НОАСТРЕ, ДН
АНГА ДОМНСАШІ 1330, АА КРХІМЕІ НОАСТРЕ ІАРХШІ 30.“

Din scrierile lui Amfilochie, episcopul Hotinului *)

**Despre origina romană a palmei domnești
din Moldova **).**

ПЕНТРС МХСРІЛЕ, КАРЕ СЪ ОБИЧНЕСЕК Д Геометриех ПРАКТИКХ.

ТОЛТЕ МХСРІЛЕ, КАРЕ СЪ ОБИЧНЕСЕКЪ ДТРС АЧАСТХ ГЕУМЕ-
ТРІЕ ДЕ КОЗМОМЕТРІИ, АДЕКХ ДЕ МХСРХТОРІИ АСМІИ, КАРЕ ЕИ АЛШ

*) Despre viața episcopului Amfilochie voi înzice de-o-cam-dată numai aceea ce repörtă amicul seü doctor Wolf. El era măna dreaptă a celebrului mitropolit Iacob Stamate în mișcarea, ce se dede literaturii moldovene la sfârșitul seculului trecut. Din opurile lui, cunosc o Geografie și o Aritmetică, tipărite la Eși în 1795 și devenite astăzi foarte rare. Amfilochie mai lăsase în manuscriptă o istorie a Moldovei, intitulată „*λόγοι και έργα*“ scrisă în 1752 și care se păstra într'o vreme la protoereul Rodostat, în ținutul Hotinului, unde a vezut o părintele meü. I resintând aici vr'o doi specimini, scoși din cărțile românești ale eruditului vlădică, noi urmăm sistemului, ce l'am aplicat deja căträ opurile mitropoliților Dosotei și Varlaam, de a respândi cunoștința seü, mai bine zicând, gustul vechii nóstre literaturii prin publicarea unor strasuri limi bisticeste seü istoricește mai însemnate. Nota d-lui Hasdeu.

**.) Veđi Lumina de Dl. Hasdeu Iași 1863, p. 58—62.

изводить ши лѣѣ дат ши варе каре нѣме ши семне, ши мѣ-
каръ де нѣ се ши обичнѣск ꙗ тоате локѣриле тотъ кѣ оуѣ
ачелашъ кипъ ши шѣичею, даръ гѣрѣши де ачелешъ нѣмири ши
семне сѣ слѣжескъ.

Лчѣѣтѣлъ де тоате мѣсѣриле есте оуѣ гѣрѣнцѣ де шрѣъ,
нѣминдѣ-ль линѣе плинѣ; 4 де ачесте линѣи лѣ гѣрѣнцѣ факъ
оуѣ децѣтъ; 4 децѣте факъ оуѣ латъ де мѣнѣ; кѣ треи лѣ-
тѣри де мѣнѣ лѣ 12 децѣте факъ оуѣ пичоръ, кѣ нѣи нѣмимъ-
ш палмѣ домнасъ; кѣ 6 де ачесте пичодре лѣ палме факъ
пасъ гѣмѣтрикъ

Гѣмѣтрѣи чѣи веки фѣчел пасъ де 5 пичодре, гѣрѣ акѣм
сѣ обичнѣше де 6, дѣнѣ кѣм ши личи лѣ нѣи ꙗ Молдова, кѣ
сѣ фаче де 6 палме домнѣци: кѣ 3 де ачѣши пѣши факъ ш
пѣжинѣ де л Парижѣлѣи, лсѣ кѣ л лѣрѣ мѣсѣрѣ де пичоръ.

Ѡ стадѣе, лѣ кѣмъ зикъ Рѣсѣи, верстѣ, кѣпринде ш сѣтѣ
долѣ зѣчи ши чинчи де пѣши.

Ѡ мѣлѣ италѣенаскъ кѣпринде 3000 де пѣши, шри 8 стадѣи.

Ѡ легѣ кѣпринде 4000 де пѣши, шри 32 де стадѣи.

Ѡ мѣлѣ немцаскъ кѣпринде 5000 де пѣши, лѣ 40 де стадѣи.

Ѡнѣ гѣрѣ дѣ меридѣанѣлѣи, лѣ а чѣкѣлѣи де л мѣлѣзѣи,
кѣпринде 25 де леги, шри 200 де стадѣи.

Л мѣлѣ ши ꙗ мѣлѣ кипѣри мѣсѣорѣ шменѣи ꙗ лѣме,
гѣрѣ нѣи сѣ кѣѣтѣмъ л нѣостре обичеюри де личѣ, ши сѣ ве-
демъ де сѣ потривескъ кѣ л алтора.

Ши мѣи ꙗтѣи вѣмъ зиче пѣнтѣрѣ пичорѣ парижѣлѣи, кѣ
нѣ сѣ потривѣѣе нѣчи кѣ палма домнаскъ де личѣ нѣчи кѣ
пичорѣл чѣлъ векю лѣ Рѣмѣи. Фѣиндѣ крѣсѣтѣ декѣтъ ачѣлъ
векю, кѣ слѣ мѣрѣтъ мѣи кѣ долѣ децѣте мѣи мѣре декѣтъ

аль Ромѣи; къ мѣлтѣ глѣчевире фѣкврѣ гевметрѣи ши астро-
номѣи пентрѣ ачастѣ адашцире, дкврѣкндсе дтрѣ мхсриле
меридѣансали, дтрѣ кжть къ дченсрѣ де невде а кжтѣ мхс-
риле веки*) динь поменириле лши беспасѣань дпзрѣть, ши де
ла алте семне каре сѣѣ афлатѣ: дтжи пичодре сзпате д пѣл-
трѣ пе ла мормжнтсѣи. ал доиле сзпате д фѣерь ши спижѣ,
ал треиле, д мхсриле де локсри ши миле, ал патрѣле д мж-

*) Pentru a se încredința cât de adevărată e această oserbare a lui Amfilochie, puteți vedea înșirarea unui mare număr de opinii nepotrivite seŃu contrazi atóre în famósa Enciclopedie franceză din seculul trecut, pe care învățatul vlădică trebui s'o fi cunoscut. Despre măsura lungă a Romanilor, idea cea mai precisă o datorim lui Isidor, care zice: „Digitus est, minima pars agrestium mensurarum. Inde uncia habens di-
„gitos tres. Palmus autem quatuor habet digitos; pes sede-
„cim d gitos. Passus pedes quinque; pertica passus duos, id
„est decem pedes.“ Acéstă măsurare, totuși nu se prea u-
nește cu a lui Varrone, bună óră. Celebrul Canina face ur-
mătoarea calculă: „Il piede sculpito nel cippo di Statilio e-
„sistente nel museo Capitolino corrisponde a M. 0.294: il
„piede Capponiano M. 0.298; il Cossuziano M. 0.294; l'E-
„buziano M. 0.297; e quello esistente nella libreria Vaticana
„M. 0.295; e quello ultimamente scoperto fuori di porta La-
„tina ed esistente nel museo Kircheriano M. 0.296. Onde
„prendendo un termine medio tra tutti i suddetti ritrovati
„si potra stabilire con certezza essere il piede antico romano
„eguale a M. 0.296. Da questo risultato si vengono a stabi-
„lire per le misure di lunghezza i seguenti rapporti calcolati
„a semplici milimetri del Metro; cioè il digito M. 0.018;
„l'oncia M. 0.024; il piede M. 0.296; il pas o M. 1, 480;

сѣриле пичорѣли че азъ азсать вредникъль Концѣс Фарнезіанс
пе зндѣриле де ла а са кѣрте д Рома; ши афларъ кѣ чеа мли
драптѣ мзсѣрѣ есте д милиле романе, каре сазъ мзсѣратъ де
Веспасіанъ дпзратъ, азсѣндъ ши мзсѣра пичорѣлѣ сзплатъ д
спижѣ: ши кѣ ачаствъ мзсѣрѣ сз сазѣскѣ Романѣи пѣнѣ д зѣла
де астѣзи; каре мзсѣрѣ де пичорѣ личе нои нѣ пѣтемъ пѣне,
не пѣтѣндъ кѣ сз дкапѣ дтр'ачаствъ карте, таръ дѣпѣ кѣмъ сз
афлаз скрисъ амъ азатъ мзсѣра де оунъ децетъ, кѣ пе лесне ва
кѣнѣаце-ври чине а в и се черчетезе. Итѣ мзсѣра оунѣи де-
цетъ, че сз афлаз д мзсѣра де пичорѣль, че азъ тичзрѣть д
спижѣ Веспасіанъ дпзратъ, кѣм сз веде:

Мзсѣра де оунъ децетъ де ла мзсѣра пичорѣли веспасіанъ:

Мзсѣра де оунъ децетъ а мзсѣрѣи де пичорѣл Парижилорѣ:

Дѣпѣ адеверинца че амъ азатъ а мзсѣрѣи де оунъ децетъ
динъ палла домнаска а Молдовѣи сз афлаз аша:

Кѣчи възѣндъ, кѣ мзсѣра де пичорѣль Ромѣи нѣ вине де
в потривз кѣ мзсѣра пичорѣли де Парижи, намъ азчатъ а
черчета ши пентрѣ палла домнаска, че сз шѣчинѣеце личѣ д
Молдова; ши азѣндъ сама дѣпѣ кѣм фаче народѣль мзсѣри,
афлазѣндъ ши пе шаре каре фацѣ де маѣ дкрединцатъ, кѣмъ арѣ

„la pertica M. 2,960; lo stadio M. 184, 900; ed il miglio
„M. 1480...“ Identitatea *degetului* moldovenesc cu acel roman
de pre cangiulŃ lui Vespasian, descoperită de cătră Amfi-
lochie, aruncă o nespusă lumină asupra acestor încurcate în-
trebari!

мѣсѣра де палла домнаскѣ д. аптѣ, каре сѣ афлаз лсемнатѣ пе
 фѣерь л вѣстїерїерїа ксрцїи домнеци л бши *), ши лѣжнѣ амь
 лпзрцитѣ л децете дѣпз вбичею, л 12; ши афлѣнѣ мѣсѣра
 децетѣлѣши дѣпз кѣмь сѣѣ арѣтат маи сѣсѣ ламь атокматѣ кѣ
 а Ромїи ши а Парижѣлѣши, ши дѣкжѣтѣ а Парижѣлѣши вине маи
 микѣ, пар кѣ а Ромїи вине токма; кѣ есте в минѣне кѣмь
 сѣѣ пззитѣ лтрѣ ачѣстѣ царѣ в мѣсѣрѣ атѣжѣа де веке, потри-

*) Din aceste cuvinte se vede, că vlădica nostru a scris cartea
 sa nu în Eș', ci în ținutū. Modelulū palmei domnești se pōte
 vedea până acum sculptit pe turnul bisericii Sf. Nicolai cel
 vechiū; ceea ce autorul nostru se pare a nu fi știut, petre-
 cānd mai multū totū la Hotin, în cāt era silit a avea re-
 cursū pentru resemnemente la „ōre-care fețe“ și la cerceta-
 rea modului geometric poporan. Observațiile lui Amfilochie
 despre măsurile moldovene în alăturare cu acele antice sînt
 cu atātă mai însemnate, că archeologii noștri aū trecut nu-
 știū-cum cu vederea acēstă importantă cestic. Poposatul
 Draghici nici pomenește măcar metrică în „Anticele Roma-
 nilor“. D. Bojinca, în „Anticele Romanilor acum întăea ōră
 romănește serise“, abé-abé atinge întrebarea „despre ponduri
 și măsurī“; de și limpezește pe largū și aī multe alte punte,
 asemănānd la tot pasul, în prețioșele sale note, obiceiul ro-
 mane cu ale noastre. Vom însemna aci, că însăși încheerea
 aritmeticei lui Amfilochie este o frumoasă reamintire archeo-
 logică a romanismului nostru. Pentru a numera,—zice el—
 „Romanii cei vechi se slujau cu niște crestături aū însem-
 nări pe bețișōre, că încă și la noi tot se ține pomēnire, și
 mai multū între pecurari, de și facū a lor semi pe niște
 lemnișōre numindu-le.“ Ș'apoi mai zică cine va, că aū fost
 timpuri, fie cāt de fanariotice sau străine, când Românii și-
 arū fi uitat latinitatea!

виндсца къ мѣсрине лши Респасіань дпзрать: къ л Парижвши
вине мзритѣ апроапе къ долж децете мли маре ши декжть а-
часта, ши декжть л Ромїи.

Ши пентрѣ ачаста взиндѣ ачастѣ скимваре, мамѣ ддем-
натѣ де л скри дтрѣ ачастѣ кзрцаліе, пентрѣ аддчерк аминте *).

*) Din cartea: „Elemente arithmetice arătate firești; acum în-
„tăi tipărite, în zilele Pre-Luminatului și Pre-Inălțatului Dom-
„nului nostru Alexandru Ioan Calimah Vodă, cu blagoslo-
„venie Preosfințitului Mitropolit al Moldaviei, Chyrion Chyr
„Iacov, întru a Preosfinției sale tipografie în sfânta mitropo-
„lie, în Iași, la let 1793 dechem. 11. Saū tipărit de Ghera-
„sim Ierodiacon și de Pavel Petrov.“ În-4 peste totū pagine
VIII și 166. Metodulū e catichetic: cu întrebări și respun-
surī. Acēsta e cea întâe aritmetică tipărită românește. Chiar
primul cuvînt al titlului e un neologismū: *elemente!* În pre-
fēța, subsemnată „Amfilohie Hotinul“, se află, între altele:
„Văzind noi bunătatea și mărirea acestei cărți, am silit din
„tótă prostia științii mele de am tălcuit-o și am aședat-o după
„al nostru obiceiū de numerare și în limba noastră moldove-
„nească; fiind atâta de trebuincósă în toate trebile vieții nós-
„tre, căci nimica nu se póte face unde să nu între acest
„meșteșugū: că de vom vre să căutăm pentru lucrurile ce-
„rești, aū póte-se fără de acēsta? asemenea când să căutăm
„și pentru a pămēntului și a sa împărțire, cum și pentru
„chiđernisirea și aperarea de tóte cele împrotivítóre, aū pute-
„vom fără a pune mai înainte tóte în orânduélă, că arătatū
„se vede întru facere de neguțitorie, a cumpera și a vinde.
„că fără de acēsta nu se póte? Meșteșugū și învățătură cu
„adevăratulū întru toate folosítóre, de la care ni vine tótă cea

Din „*Deobște gheografie* pe limba moldovenească scoasă de pe gheografia lui Bufier, după orânduiala care acum mai pre urmă s'au așezat în academia de la Paris. Acum întâiu tipărită: în zilele prea luminatului și prea înalțatului Domnului nostru Alexandru Ioan Kalimah Voevod. Cu blagoslovenia și cu toată cheltuiala preosfințitului Mitropolit a toată Moldavia Kirio Kir: *Iacovă* întru a Preosfinției sale tipografie în sfânta Mitropolie, în Iași, la 1795 avgust 22. *).

КЪВАНТЬ КЪТРЪ ЧЕТИТОРЮ.

Вестк каре аș ҃шитъ пентрс ачлтѣ кър҃сале, кс нсмеле де Гевграфіе де вѣще, нс нсмаи л франціе, оунде динтрс лтѣи аș ашзгать вр҃ндзала днтра честь фелю, дарь ши лтрс алте локсри, ши цзри, сас прѣимить ка оунь лскрс оушорь пентрс лвзцѣтсра Гевграфіеи, тжаквиндсѣ лфѣинцѣ фіеѣе каре цлрѣ пе аса лимѣз. каре акѣмь ши лтрс анолстрѣ, асѣ да ла лсминѣ нас лиѣить, кзчи кс адеврать нс ҃ра кс пс-тинцѣ, лтрс алтѣ кипь. асѣ да ѣ вр҃ндзала маи кс оушс-ринцѣ, ши маи кс леснире пентрс лвзцѣтсра гевграфіеи, че-лорь че воесѣ лши локсриле де фіеѣе каре парте де а пзмѣн-тсали. Лпзрѣци, Цзри, Четѣци, Мснци, ши Рѣсри. каре сѣ

„bună stăpânire și chivernisire, că fără de acésta noi am „petrece o vieță întunecată și încurcătă, neștiind nici cum și nici câte să fie lucrurile!“ B. P. H-ă.

*) Veđi la inceput: **Cuvântu** etc. și apoi la p. 228—230.

скріє личкѣ де рѣндѣ пентрѣ фолосинца тинерилорѣ, де але цине минте, каре лѣче парте де локѣ ёсте, ши че нѣме аре. пе кѣть сѣс пѣтѣть пѣнѣ акѣмѣ де а сѣ кѣнолѣце, асѣпра ачестѣи глобѣ де пѣмѣнтѣ, ши апѣ. нѣ дѣпѣ кѣмѣ ёра дѣтрѣ ачѣ маи денѣинте гѣѣграфіе, дѣтрѣ каре сѣ кѣспринде толате нѣмеле де цѣри, ши локѣри, дѣтрѣ нице варваре вѣершѣри де поетикіе, каре дѣлок де а авѣ тинеріи аѣсторію, ши фолосѣ. ёи сѣ дѣсѣрчина де ѡ грѣстѣте, кѣть де мѣтѣ ѡри дѣтѣмпѣлѣндѣсе ла оуніи де а дѣспринде ачестѣ, ёи нѣ сѣ маи грижѣ де алтѣ рѣмѣшицѣ че маи рѣмѣнѣкѣ. рѣмѣнѣндѣ ка ши кѣндѣ сѣрѣ лѣа ѡ пѣатрѣ дѣпе ѡзѣгрѣвалѣ мозѣлѣчѣскѣ, каре алтѣ нѣ арѣи пѣтѣть сѣ фіе, фѣрѣ дѣкѣть тотѣ кипѣль стрикѣть.

Дѣгѣ маи пѣе оѡрѣмѣ кѣ нѣртѣрѣкѣ де гриже, ши кѣ дѣжѣторію де оунѣ алѣс маѣимѣтикѣ, ши пѣлѣнѣ де алтѣ дѣвѣцѣтѣри, сѣс кѣрѣцѣть, ши сѣс дѣдрѣптѣть дѣпѣ кипѣль кѣмѣ сѣ веде. дѣпе каре дѣкѣпѣвирѣ, ши нои дѣдрѣзѣнѣндѣ амѣ тѣлѣмѣчѣито (историчѣе), дѣпе лимѣа италіѣнѣскѣ, пе лимѣа молдѣвенѣскѣ, пентрѣ дѣсѣши глобѣль пѣмѣнтѣсѣши, тарѣ дѣвѣцѣтѣриле чѣле пентрѣ сѣфера черѣскѣ сѣс лѣлатѣ, пѣнѣ лѣ времѣкѣ кѣндѣ сорѣ дѣемѣна алѣіи кѣ маи кѣнѣ причѣпирѣ де а дѣкѣпѣи ши дѣсѣши сѣфера пе ачѣстѣ лимѣа.

Ши мѣкарѣ кѣ дѣтрѣ толате дѣвѣцѣтѣриле дѣтѣи сѣ дѣвѣцѣ че ёте маи оѡшорѣ, апѣи сѣ сѣе ла чѣле маи грѣле, дѣпѣ кѣмѣ ши дѣтрѣ ачѣстѣ, фіиндѣ дѣнтрѣ дѣтѣс Гѣѣграфіе, апѣи Кѣзѣмографіе, фіиндѣ кѣ, Гѣѣграфіе арѣтѣ нѣмаи пентрѣ пѣмѣнтѣ, тарѣ кѣзѣмографіе пентрѣ толатѣ лѣмѣкѣ. ши пентрѣ ачѣстѣ дѣтѣи сѣ сѣ дѣвѣце ѡпарте, апѣи толате пѣрѣциле.

Дѣни юбите чѣтиторію, пріимѣе ачѣстѣ пѣцинѣ, ши те

дѣлацѣ, кѣ не оумѣ вен ши ши чель мѣать. Ши те ласъ кѣ
паче, кѣ еѣ сѣнт де андрѣѣѣ

регзторю кѣтрѣ Дм̄незѣс пентрѣ
фоласѣвъ Православїен воастре.

Смеритѣлъ дѣре Архіереи,
АМФИЛОХІѢ ХОТІНІѢЛЪ

Сѣ маи адѣце кѣтрѣ Гевграфїе ачѣста ши пентрѣ вра-
шѣлъ іашѣави. скоасѣ динь Гевграфїе, алкѣтѣнтѣ дѣврашѣлъ
тѣрновїи динь оунгарїе, ал анѣлъ 1704, де Францескѣ Шми-
дегѣ Гевграфѣ.

Клѣъ 3.

ДЕСПРЕ МОЛДОВЯ. — Дѣнтрекарѣ?

І: Че тревѣсѣ сѣ лѣзѣмь аминте деспре Молдова?

Р: Прекѣмь Ярдѣлас ашѣ ши ачѣста арѣ дѣдѣствѣаре де
вїи, пѣмѣнтѣлъ грѣсъ, хѣлѣщѣе, вїхѣли. ши мѣнци дѣбогѣцици
кѣ асрѣ, ши арѣинтѣ, ашиждѣрѣ пѣдѣри, пѣмѣтъ мѣать, де тотѣ
фелѣюль де дѣвитолѣе, ши мѣлѣим: де мїѣре. кѣи тѣрѣчи ши
рѣмѣнеши. мѣнцимѣѣ еѣсте де 35, де миле, ши лѣцимѣѣ де 28.
Маи де мѣать ачѣстѣ царѣ сѣ нѣме: Дѣкїѣ Рипенскѣз, (сѣз
Ялпестрасѣскѣз,) дѣнѣз ачѣа дѣла мѣате фелѣюри де нѣмѣри сѣ
нѣме Гепидїа. ши Готїа. тарѣ де оунгѣри Кѣманїа. партѣ
дѣспре мїѣзѣз нѣапте пентрѣ апѣ Молдавїи ши мѣнтеле Чѣхѣлѣ-
лѣши внѣме Молдова. тарѣ партѣ дѣспре амїѣзѣз зїи. внѣмїѣ Вѣ-
лѣхїѣ де прѣсте мѣнци карѣ пѣнѣз ал анѣлъ 1449, да вїрѣ
Лѣшилѣрѣ. тарѣ лѣвѣмь дѣз тѣрѣкѣлѣи пѣ фїѣѣѣе карѣанѣ: 58000,
галвїни итѣлїѣнеши, кѣи 500, ши шѣимїи 300.

2. Породѣлъ цїне лѣѣѣѣ грѣчѣскѣз, ши еѣсте сѣнѣсѣ Пѣ-
трїѣрѣхѣлѣи де Царїградѣ.

3. Ромѣни, (саѣ Романи,) сѣнтѣ аместекаци кѣ сирѣи, вѣлагари, армени, ши тѣтари.

4. Локѣль чель динтѣи дѣ молдова сѣ нѣмѣше Ишѣ, саѣ Ишѣ, каре ѣсте Митрополисѣ атотѣ Принципѣтѣль, апропѣ де апа прѣтѣлѣи. чѣсѣ нѣме маи дѣмѣат Хѣерлѣсѣмѣ оунде ѣсте кѣртѣ Принципѣтѣлѣи, пѣнтрѣс каре дѣсѣши Трѣланѣ дѣлѣратѣль, дѣкѣрѣцеле салѣ фѣлѣе арѣтаре, кѣ арѣфи зидитѣ дѣлѣинге де наѣцѣрѣлѣи Хѣ. пѣнтрѣс лѣкѣнѣлѣи Вѣнсѣлѣлѣи Романилѣорѣ, ши лѣ стрѣжилѣорѣ лѣи, каре сѣ нѣме лѣзигѣсѣ. дѣкарѣ кѣрте сѣ нѣмѣрѣ 16000 де вѣдѣи. дѣпѣлѣ ачѣа нѣ пѣцини ани, трѣкѣнд лѣ мижлѣокѣ, дѣтра тѣтѣлѣи рѣзѣмирице саѣ дѣноитѣ, ши саѣ зидитѣ лѣ 20,000 де вѣдѣи, ши маи мѣлѣтѣ, пѣнтрѣс трѣвѣсинѣлѣи Принципѣлѣи, ши лѣ вѣстѣшилѣорѣ лѣи, каре лѣ анѣлѣ 1460, дѣирѣвѣнѣз кѣ тотѣ вѣрѣшѣлѣи де фѣокѣ саѣ рѣжипитѣ.

5. Ишѣ лѣ лѣсѣт нѣме де лѣ стрѣжилѣе Романилѣорѣ чѣ сѣ кѣѣмѣ лѣзигѣсѣ, ши де лѣ шанѣлѣлѣи чель де вѣтѣлѣе. дѣтрѣс карѣ вѣрѣшѣ ѣсте сѣлѣнѣлѣи Арѣхѣеписѣкопѣи.

6. Лѣ анѣлѣ 1465, Стефанѣлѣи принципѣлѣи маи сѣсѣ нѣмѣлѣи кѣрте, саѣ чѣтѣлѣе де изѣнолѣвѣлѣи вѣлѣ зидитѣ, дѣлѣ карѣ нѣ пѣцини ани орѣшѣлѣи сѣ нѣме Стефанѣвѣеѣлѣи. лѣрѣз дѣпѣлѣ чѣ Лѣшѣи пѣ Стефанѣлѣи вѣвѣдѣ лѣс изѣгонитѣ, лѣ анѣлѣ 1491, лѣрѣз дѣнѣи причѣина фѣокѣлѣи саѣ рѣлѣзидитѣ, ши дѣпѣлѣ ачѣа трѣвѣжнѣи ани лѣ мижлѣокѣ, нѣсѣлѣ нѣмѣзрѣтѣ дѣтра чель лѣокѣ, маи мѣлѣтѣ дѣкѣжѣтѣ 600 де одѣи.

7. Ялѣоилѣлѣи вѣрѣшѣ Сокавлѣ, (саѣ Сѣчѣвлѣ) нѣ депѣртѣе де апа сирѣтѣлѣи (саѣ шрѣтѣлѣи,) дѣтрѣс карѣ маи кѣ дѣѣдинѣсѣ шѣ-де Вѣсѣвѣдѣлѣи Молѣвлѣѣи.

Din „*Logică*” adică partea cea cuvîntătoare a filosofiei” tipărită în Buda în 1799, (fără nume de autor și sașă traducător. *)

К а п в̄.

Д Ѣ К Ѣ В И Н Т Ѣ.

54). Идеиле, каре ле джипсим, ши ле флчем дн минте, ле спнем алтора прин квинте, кз квинтеле сжнт сѣмнеле Идеилор каре сѣмне кс сзнет джеат ле спнем.

Сзнет джеат ясте тоатз ворел, варѣ шмел ш ворѣше, ши сз полте скрїе.

Семнел ясте, а кзрел Идее дми стжрнеце а алтеи лскрел Идее.

Идеиле: лскрзиле сжнт семнел дтристжрїи, кз Идеа лскрзилор не стжрнеце нолш Идеа дтристжрїи- кзчи кжнд ведем пре алтел лскржмнд, ддатз не джипсим д минтѣ нолстрз, ши гжндим, кз ачела ясте трист.

55). Де квинте, каре ксм ам гис, сжнт сѣмнеле Идеилор, ачѣстѣ дсамнз:

а), д нстѣрѣ нолстрз ясте шри че лскрел кс че ксвжнт сзл дсемнжм, ши сзл спнем, сзл прекзл гик Философїи, квинтеле сжнт сѣмнеле лскреллш, карел ли д минте, кс че квинте вжм сзле спнем.

Кз де нс ар фи дин вол нолстрз квинтеле, чи дин лскреллш ар крѣце нжмеле лор, атнчи ал тоате нѣмеллше кс ачелаш нжме сар кїемл лскреллше.

*) Veđi p. 50—58.

в). ПентрѸ ачѣа зичем кѸвинтеле, ка алцѸи, катрз ка-
рѸи ворвим, сзне лцелѣгз.

г). Л ворвз ничи оун кѸвѸнт нсцз каде а зиче, каре
нѸ аре кѸноссктз лсемнаре.

Кз ашѣ ва фи нсман сѸнет дешгрт, дѣка ачелл, кѸ ка-
реле ворвѸци, нѸ лцелѣѸе, че лсемнѣгзз кѸвѸнтѸа, карел спѸн
тѸ лѸи, и и нѸ те поате лцелѣѸе, че врѣи, кз кѸвѸнтѸа пасте,
ка сз арте алтѸа вод, ши гѸндѸа челѸи че грзаше.

д). Ка мли лезне сзне лцелѣѸем, сз каде фолрте вине
сз лѸѸм аминте, ши сзне ферим, ка сз нѸ ворвим кѸвинте кѸ
лдоалз, каре ши ашѣ ши лтралт кип сз пот лцелѣѸе, адекз:
кѸ оун кѸвѸнт мли мѸате Идеи лнсемнѸнд.

Кз нѸ поате фи ка сз нсцз лтѸмпле аурѣ кѸвинте, кѸ
каре мли мѸате Идеи ши лскрѸри сз лсемнѣгзз, кз сѸнт мли
мѸате лскрѸри декѸт кѸвинте пентрѸ ачѣа ФилософѸа се каде
ка сз хотѸраскз кѸвѸнтѸа, каре лсамнз мли мѸате лскрѸри,
ши сз шѸе, че Идеи, ши че лскрѸ воаше сз лсемнѣѸе ачел
кѸвѸнт, ка чел че лѸде, сз нсцз лвзлѸаскз л лдоалз, ши
минтѣ ши лтрѸ парте, ши лтралтл сзсе плѣче, варе ачаста,
сѸс ачѣа ва сз лсемнѣѸе, сѸс чел че ворвѣѸие, сз лцелѣгз
прин ачел кѸвѸнт оун лскрѸ, парз чел че лѸде кѸвѸнтѸа, сз
лцелѣгз алт лскрѸ, пентрѸ ачѣа мли лнвинте де тоате чен
че ворвѸск, сзш Ѹ сама, сз сз лцелѣгз, че грзѸск.

е). ДинтрѸ карѣ кѸрѸе ачаста, кѸм кз кѸвинтеле лце-
лепцилор, кѸ каре спѸн кѸѸетеле сале, ашѣ трѸвѸе сз фѸе, ка
тотдѣнл ачѣлѣ кѸвинте, ачѣлѣши Идеи, ши лскрѸри сз лсем-
нѣѸе, ши ачѣлѣш лскрѸри кѸ ачѣлѣши кѸвинте сзсе спѸе, а-

ДЕКЪ: КЪВИНТЕЛЕ НЕ МЪТАТ ПЪРЪРЪКЪ СЪ ДЪСЕМНЪКЪЗЕ ТОТЪ АЧЪКЪКШИ
ЛЪКЪРЪИ.

56). КЪВИНТЕЛЕ, КАРЕ АЧЕЛШ ЛЪКЪРЪ ДЪСЕМНЪКЪЗЪ, СЪ ЗИКЪКЪ
КЪВЪЖИТЪ ГРЕЧЕСКЪ СИНОНИМЪ, НОИ ЛЕ ПЪТЕМЪ ЗИЧЕ ДЕ ОУНЪ НЪ-
МЪ, СЪСЪ МАИ ВИНЕ ДЕ ОУНЪ ЛЪКЪРЪ, АДЕКЪ: КЪВЪЖИТЪ, ГРАЮ,
ВОРЪКЪ, АЧЪКЪКЪ ФЪИИНА КЪ ТОТЪ ОУНЪ ЛЪКЪРЪ ДЪСЕМНЪКЪЗЪ, СЪЖИТЪ КЪ-
ВИНТЕ ДЕ ОУНЪ НЪМЕ.

57). ПЪРЪ КЪЖИДЪ КЪВЪЖИТЪСА ДИИ ДЪСЕМНАРЪКЪ СЪ ЧЪКЪ ДИИ ТЪЖЮ
СЪ МЪТЪ, КА СЪ ДЪСЕМНЪКЪЗЕ АЛТЪ ЛЪКЪРЪ, КАРЕ АРЕ АЛТЪ НЪМЕ, ШИ
НЪМАИ ПЕНТЪРЪ ЧЕВА АСЪМЪЗНАРЕ, КАРЪКЪ ПАСТЕ ДЪРЪКЪ АМЪЖИДОЛЪШ ЛЪКЪРЪ-
РИЛЕ АЧЪКЪКЪ, СЪ ЗИЧЕ ДЪСЕМНАРЕ, МЪТЪИТЪ, АДЕКЪ: НЪ ДЪРЪКЪ ДЪ-
СЕМНАРЕА СЪ ЧЪКЪ ДИИ ТЪЖЮ; ПЪРЪ КЪВЪЖИТЪСА СЪ ЗИЧЕ МЪТЪИТЪ, ПЕН-
ТЪРЪ КЪ ДЕЛА ОУНЪ ЛЪКЪРЪ СЪ МЪТЪ СЪ ДЪСЕМНЪКЪЗЕ АЛТЪ ЛЪКЪРЪ.

58). АДЕКЪ: КЪВЪЖИТЪСА ШЪКЮ ДЪРЪКЪ ДЪСЕМНАРЪКЪ СЪ ЧЪКЪ ДИИ
ТЪЖЮ СЪ ЗИЧЕ, КЪЖИДЪ ПРИИ ЕЛЪ ДЪЦЕЛЪКЪЦЕМЪ МЪДЪВЛАРЪКЪ, ШИ СЪРЪГЪМЪСА,
КЪ КАРЕ ВЕДЕМЪ ЛЪКЪРЪРИЛЕ ЧЪКЪЛЕ, КАРЕ АЪ ТЪРЪПЪ, КЪ ДЕЛА ДЪЧЕПЪСТЪ
САЪ РЪЖИДЪЖИТЪ, КА АЧЕСТЪ КЪВЪЖИТЪ АЧЕЛЪ ЛЪКЪРЪ СЪ ДЪСЕМНЪКЪЗЕ; ПЪРЪ
КЪЖИДЪ НЕЩИНЕ, КЪМЪ АЪ ФЪКЪСТЪ ШИ ЦИЦЕРОНЪ, ЧЕТАТЪКЪ КЪРИНОЪСЪЖИ
ШЪ НЪМЪКЪЩЕ ШЪКЮЛЪ ЦЪРЪИ ГРЕЧЕЩИ, АТЪЖИЧИ ВЕЗИ, КЪ АИЧИ НЪ ДЪ-
ТЪРЪ ДЪСЕМНАРЪКЪ СЪ ЧЪКЪ ДИИ ТЪЖЮ, ЧИ МЪТАТЪ СЪ ПЪ А СЪ ДЪЦЕЛЪКЪЦЕ
КЪВЪЖИТЪСА АЧЕСТА.

59). ПЕНТЪРЪ АЧЪКА КЪЖИТЪ КЪ ПЪТИИЦЪ, ДЪЦЕЛЪКЪЦЕА ТРЕБЪЕ
СЪ СЪ ФЕРЪКЪСЪКЪ ДЕ А МЪТА КЪВИНТЕЛЕ ДИИ ДЪСЕМНАРЪКЪ СЪ ЧЪКЪ ДИИ-
ТЪЖЮ, ШИ ДИИ ЧЪКЪ, КА ЧЪКЪ АСЪМЪ ДЕ ШЪКЪЩЕ ШЪ ДЪЦЕЛЪКЪЦЕ ПЪРОДАЪСА, ПЪ-
ЖИЧЕ НЪ ВЪ ХЪТЪРЪЖЪ МАИ ДЪЖИИТЕ, ЧЕ ВОАЩЕ СЪ ДЪЦЕЛЪКЪЦЪ ПРИИ
КЪВЪЖИТЪСА, КАРЕЛЪ МЪТЪ ДИИ ДЪЦЕЛЪКЪЦЕРЪКЪ СЪ ЧЪКЪ ДИИ ТЪЖЮ.

50). ДИИ ТЪРАЧЪКЪКЪ ДЪВЪЦЪЖИМЪ, КЪМЪ КЪ ПЕНТЪРЪ АЧЪКА ПАСТЕ
ВОРЪКА, КА СЪ НЕ ДЪЦЕЛЪКЪЦЕМЪ, КЪЖИДЪ ВОРЪЖИМЪ ОУНЪИИ КЪ АЛЦЪИИ.

61). Идккз : кбвжнтса укю дин ворба чѣ де шѣце лсемнѣзз оунѣлата дѣка кс карѣ фѣце чине, кареле аре ачстз оунѣлатз, вѣде лскрѣ, иле чѣле кс трѣп.

62). Дечи фѣинд кз л тоатз ворба сз каде сз оурмзм, ши сз цинем лсемнарѣ чѣ не мстатз а кбвинтелор, ши сз спѣнем лминат, че ворким, нѣ трекѣе фзрз де сокотѣлаз ши фзрз де липсз сз мстзл лсемнарѣ кбвинтелор, кжнд пѣтем сз ворким кс кбвинте не мстате, чи сз цинем лсемнарѣ, ши лцелееса кбвинтелор, ксм лцелег де шѣце ваменѣи.

63). Дѣка лпреднзм маи мѣлате кбвинте оунѣла дѣпз алтса. сз фаче кбвжнтаре, варѣ сз зиче, кз тѣсте легзѣсра, лплетитѣсра, ши цзсзѣсра, сас дкѣарѣ а маи мѣлате кбвинте.

64). Маи тѣсте, ка сж спѣнем шаре че лдрептзри пентрѣ фолосла Граматичилор, ксм сз ворѣкскз ши л ворбеле чѣле де шѣце, ши шѣичнвите кс Породѣла, ши л чѣле лвзцате кс чен лвзцаци.

а). Фѣинд кз кбвинтеле сжнт сѣмнеле, каре аратз гжндѣриле [54]. минѣи, ашѣ те поартз ка тотдѣсна, кжнд вен ворби кс алѣи сз сокотѣши ши вине сз таи сама. че гжндеѣи.

в). Сз нѣ сокотѣши, кз тотдѣсна лцелеѣи лскрѣла че сз спѣне, пентрѣ кз лцелеѣи сѣнетѣла граюлѣи.

Кз мѣлци асд, ши зик л Татзла нострѣ, кбвинтеле дѣстѣ: ПРѢКЪМ ШИ НОИ ѢРТЪМ ГРѢШИЦИЛОР НОЩРИ, чи лцелег кбвинтеле, парз лскрѣла, че сз лсемнѣзз прин тале, нѣла лцелег.

г). Сз нѣ сокотѣши, кз тотдѣсна дѣккз лцелеѣи кбвинтеле деспзрците оунѣла кжте оунѣла, ле лцелеѣи ши лпреднате, ши лкѣате.

АДЕКЪ: ДЦЕЛЪЦИ, ЧЕ ТАСТЕ СМ, ШИ ЧЕ ТАСТЕ А ТОТ ПЪ-
ТЪРНИК, ДПРЕВНЪ, ШИ ДКЪБЕ АКЪМ АЧЪСТЕ КЪВИНТЕ ШИ НИЧИ
В ДЦЕЛЪЦЕРЕ НЪ АЪ АТЪНИ АЧЪСТЕ КЪВИНТЕ.

Д). МЪВАР ДЕ ТАСТЕ Д ПЪТЪРЪ ПОДСТЪ, КА ВРИ ЧЕ АВЪРЪ
КЪ ЧЕ КЪВЪНТ [55]. А): ВОМ ВОИ СЪА ДСЕМЪМЪ, ТОТ НЪ СЪ КА-
ДЕ ФЪРЪ ДЕ СОКОТЪКЪ, ШИ ФЪРЪ ДЕ ЛИПСЪ СЪ АМЕСТЕКЪМЪ КЪВИН-
ТЕ ПОЛЪ, КЪНДЪ ВОРЪИМЪ КЪ АЛЦЪИ, ДЕ ВОИМЪ КА СЪ НЪ НЕ РЪЗЪ
ШАМЕНЪИ.

КЪВИНТЕЛЕ СЪНТЪ КА ШИ КАНЪИ, КЪ КАНЪИ, КЪ КАРЕ СЪ ФАЧЕ
НЕГОЦИТОРЪИ ЛА ПЕРЪИ, ЛА ТЪРЪИ, ЛА РЪИ, ДТРАЛТЕ ЦЪРИ А-
ФЪРЪ ДЕ СТЪПЪНИРЪ ЛОР НЪ ОУМЕЛЪ АШЪ ШЪ КЪВИНТЕЛЕ, КЪНДЪ
ВРИ ПОЛЪ, ВРИ ДИМЪ ТРАЛЪ ДИМЕЪ ТА ВМЪА КЪВИНТЕ, ШИ ПЪНЕ
Д ВОРЕЪ, ДЕ НЪ СЪНТЪ АЧЪСТЕ КЪВИНТЕ КЪНОСКЪТЕ ЧЕЛОР, КЪ КАРЪИ
ВОРЪЕЦИ, ЁШЪ КА ОУНЪ БАРВАР, ШИ ТЕ ФАЧИ ДЕ РЪС; ТЪРЪ ДЕ
СЪНТЪ АВЪМЪ Д ВОРЕЪ ДЕ ВЪЩЕ ОУНЕЛЕ КЪВИНТЕ ДИМЪ СТРЕ-
ИНЪ, СЪ КАДЕ АЛЕ ЦИНЪ, ШИ А НЪ ПЪНЕ Д ЛОКЪА АЧЕЛОРА АЛТЕЛЕ
ПОЛЪ, ДЕ НЪ КЪМЪА АЧЪЛЕ ПОЛЪ ДЕ ВЪЩЕ ВОРЪ ФИ ТЪРЪШИ КЪ-
НОСКЪТЕ.

Е). ФЪИИДЪ КЪ ПЕНТЪРЪ АЧЪА ВОРЪИМЪ, КА АЛЦЪИ СЪНЕ ДЦЕ-
ЛЪГЪ (55. В), НЪ СЪ КАДЕ СЪ АМЕСТЕКЪМЪ КЪВИНТЕ СТРЕИНЕ Д
ВОРЕА РОМЪНЪСЪКЪ, АДЕКЪ; ПЕМЪЕЦИ, СЪА ОУНЪГЪРЕЦИ, АЪ ТЪРЪЕЦИ,
СЪА СЛАВОНЕЦИ, СЪА ДИТРАЛТЕ ДИМЪИ, МАИ АЛЕС КЪНДЪ ВОРЪИМЪ
КЪ ДЕ ЧЕИ МАИ ПРОЦИ.

ПЕНТЪРЪ АЧЪА ДЕ РЪС СЪНТЪ АЧЕА, КАРЪИ МАИ ТОТЪ ДЪПЪ АЛ
ПАТЪРЪЛЪ СЪА АЛ ЧИНЧИЛЪ КЪВЪНТЪ АМЕСТЕКЪ КЪВИНТЕ СТРЕИНЕ, СЪА
КЪНДЪ ФАКЪ ДЪВЪЦЪТЪРЪ ЛА ПОРОДЪ, ДТРЕЦИ КЪВЪНТЪРИ СПЪИ ГРЕ-
ЧЪЩЕ, СЪА ЛАТИНЪЩЕ, СЪА КЪ АЛЪ ДИМЕЪ СТРЕИНЪ НЪМАИ КА СЪ
СЕ АРАТЕ, КЪ ЁИ ЦЪЪ АЧЪЛЕ ДИМЪИ.

з). Иръ оунде липѣше Лимба ноастрѣ чѣ Ромѣнѣскѣ,
ши нѣ авем квинте, кѣ каре сѣ пѣтем спѣне оунеле квинте,
маи ллес дтрѣ лвзцзтври, ши д Шинце, атвни кѣ сокотѣлз,
ши нмаи кѣт ѣсте липса, пѣтем сѣне лтиндем сѣ лшм кѣ-
винте ври дин чѣ Гречѣскѣ, ка дин чѣ маи лвзцатз, ври
дин чѣ Латинѣскѣ, ка дела а ноастрѣ Маикѣ, пентрѣскѣ Лимба
ноастрѣ чѣ Ромѣнѣскѣ ѣсте нѣскѣтз дин лимба чѣ Латинѣскѣ.

Din Gramatica tipărită cu cheltuiala din casa scô-
lelor publice în București 1835.

Л Н Т Р О Д Ж Ч Ё Р Ё*).

Грѣматик'а есте шнѣ мѣшешгѣ прѣн каре лнвзцзмѣ а вор-
кѣ шѣ а скрѣ о лимѣз фзрѣ грешалз.

Лимѣз нѣмѣмѣ ачелѣ мѣжлокѣ прѣн каре фачемѣ кѣноскѣте
шѣ ллтор'а идеѣле сѣс кѣношѣнцѣле ноастрѣ; асѣфелѣ сѣнт Бор-
ѣрѣл шѣ Скрѣерѣ.

Ка сѣ ворѣмѣ не сѣжѣмѣ кѣ ниѣе сѣнете сѣс гласскѣ че
ле прѣншѣнцѣзмѣ лмпрѣнате, шѣ пе каре ле нѣмѣмѣ Зѣчерѣ, кѣнѣ
дрѣтѣ о фѣнцѣ сѣс шнѣ лѣкрѣ, кѣм омѣ, карѣе.

Ка сѣ скрѣмѣ не сѣжѣмѣ кѣ Литерѣле сѣс Словеле каре
сѣнтѣ ниѣе семне че дрѣтѣ сѣнетеле шнѣѣ лимѣѣ, кѣм ѣ, а, шчл.

Ноѣ авемѣ доз-зѣчѣ шѣ шлпѣе де словѣ, шѣ ле лмпзрѣцѣмѣ
лн Гласнѣче шѣ Консѣнате.

Гласнѣчеле сѣнт шлпѣе: а, е, і, о, ѣ, з, ж, шѣ ле зѣчемѣ
асѣс фелѣ, кѣчѣ сѣнгѣре шѣ фзрѣ лѣсторѣлѣ алѣѣ словѣ факѣ
шнѣ сѣнетѣ, шнѣ гласѣ.

*) Vezi cursă elementar de literatură de Manliu adaus p. 79—80.

КОНСНАТЕЛЕ СЪНТС ДОЗ-ЗЕЧІ: Б, В, Г, Д, Ж, З, К, Л, М, Н, П, Р, С, Т, Ф, Х, Ц, Ч, Ш, Щ, ШІ ЛЕ ЗІЧЕМС АСТЪ-ФЕЛЪ КЪЧІ ЕЛЕ НЪ ПОТЪ ДА СНЪ ГЛАСЪ ДЕ КЪТЪ ПРИН АЖТОРЪЛЪ ЧЕЛОРЪ ГЛАС-НІЧЕ, КЪМ БЕ, БА.

КОНСНАТЕЛЕ ПРОНСНЦІАТЕ КЪ ЧЕЛЕ ГЛАСНІЧЕ, ФАКС СІЛАБЕЛЕ СЛЪ ПЪРЦИЛЕ ДІН КАРЕ СЕ КОМПЪНЪ ЗІЧЕРІЛЕ, КЪМ КАР-ТЕ.

СІЛАБА НЪМІМ ШІ О ГЛАСНІКЪ ПРОНСНЦІАТЪ ФЪРЪ АЖТОРЪЛЪ АЛТЕІ СЛОВЕ, КЪМ А-Ъ-І-РЕ.

МАІ МЪЛТЕ ГЛАСНІЧЕ ПРОНСНЦІАТЕ НЪМАІ КЪ О СКОЛТЕРЕ ДЕ ТАЛЪСЪ, ФАКС О СІЛАБЪ ЧЕ О НЪМІМС ДІФТОНЪС, ДАКА ВОР ФІ ДОЗ, КЪМ ЕА, ІА, АІ, АЪ; СЛЪ ТРІФТОНЪС, ДАКА ВОРЪ ФІ ТРЕІ КЪМ ІАІ, АІЪ.

ГЛАСНІЧЕЛЕ С ШІ І, СНЕ ОРІ ВІИДЪ АЪПЪ О КОНСНАТЪ, СЪНТС МЪТЕ ЛН ПРОНСНЦІЕ, АДІКЪ АВІА С'АДЪС, КЪМ ОМЪ, ТОЦІ; ІАР АЛТЕ-ОРІ ВІИДЪ, АЪПЪ О ЁЛАСНІКЪ, СЪНТ СКЪРТЕ, АДІКЪ СЕ ПРОНСНЦІЕЗЪ МАІ РЕПЕДЕ ДЕ КЪТЪ АЛТЪ ДАТЪ, КЪМ АЪ, АІ.

ГЛАСНІЧІЛЕ С ШІ І, КЪИДЪ СЪНТС МЪТЕ ШІ СКЪРТЕ, ЛЕ ЛН-СЕМНЪМЪ АЪ СЕМНЪЛЪ СКЪРТЪРІІ (-), КЪМ ОМЪ, ОІ, ВЪНІ.

Ъ ЛА ЛНЧЕПЪТЪЛЪ СНЕІ ЗІЧЕРІ РЪМЪНЕЩІ СЕ ПРОНСНЦІАЗЪ КА ДІФТОНЪЛЪ ІЕ КЪМ ЛН ЗІЧЕРІЛЕ: ЕСТЕ, ЕЪ, ЧЕ ЛЕ ПРОНСНЦІЕМЪ ІЕСТЕ, ІЕЪ; ІАР Л ЧЕЛЕ СТРЕІНЕ СЕ ЧІТЕЩЕ КЪРАТЪ, КЪМ ЁЛЕН'А, ЁРЪСЪЛЪ.

Din I. Eliad.

ДІМІТРИЪ ЦІКІНДЕАЛ.

(СКОС ДІН П. 9. А КЪРІЕРЪЛІ РОМ. ДІН ЁСКЪРЕЩІ).

ДІМІТРИЕ ЦІКІНДЕАЛ С'А НЪСКЪТ ЛН ЁЗНАТЪЛ ТІМІШОАРЕІ, ЛН САТЪЛ БЕЧКЕРЕКЪЛ-МІК. СЪЗРЪШІНДЪШІ ЛЪВЪЦЪТЪРІЛЕ, КА СЪ ПОА-

*) Vezi Foaia pentru Minte, Inimă și Literatură din 1839 p. 59—62.

тз флосі нація са. се консфінці стзрії професорале, ші се а-
шезз. днвзцзтор пвклік, маї днтжис дн Бесекос, пе срмз дн
Белінці ші де ачі дн локса нащерії сале. Нс мсат дспз ачел-
ста сімціндс'ші кіемарел са, се хотзрж а се днкінл слзжбеї лсі
дсмнезес ка сз слзжлскз ші сз фолоселскз пе оаменї, ші лсз
дарса Преоціей.

Лл анса 1812 преа мілостівса днтрс вечнікх поменіре
рзпосатсасї ФРАНЦ I. Амператса Язстрией, пзтрсно де пзрін-
тефіале сале сімтіменте ші дндемнат де ненсзмзрателе сроїче ші
кредінчалсе довезі че осташі рсмжні арзтарз тотд'анна ші
маї вжртос дн кампанія францззаскз, перснчі, ка пентрс о
маї темейнікз ші овещелскз креціере а рсмжнілор, сз се днфіїи-
цезе сн інстїтст педагогїк дн Ярдса векіс, снде днтр'сн ксрс
де треї анї сз се презхтелскз взрбаці кпрї сз се оржндсіаскз
де днвзцзторї пзклїчї дн свціміле рсмжнеції. Інстїтстса ачеста
се днзестрз кс патрс вреднїчї професорї ші кс сн катехет преот,
чел маї ксчернік ші маї вреднік де чїнсте.

Ачещї патрз професорї фсрз; Докторса де Фїлософіе Паса
Торковїчї непот де фрате ал вестїтсасї астор ал обсервацілор
лімкїї рсмжнеції тіпзрїте дн а. 1799:

Константїн Лога Дїлконовїчї асторса сней Грзмзтїчї Рс-
мжнеції;

Іоан Міхсц:

Ігнатїе Фрїц, неамц де націе:

Іар ачел преот катехет ші ксчернік ші вреднік де чїнсте
нс псрс фї алтса деклїт слзвітса астор ал ачещїї кзрці Дї-
мітріе Цїкінделл.

Днтре взрбації че ас слзжїт націей рсмжне ші с'аз жзрт-

ФІТ ПЕ СІНЕШІ ФОЛОСЕЛІ ОВІЕСК ПРЕКЪМ ІОРКОВІЧІ, П. МАІОР,
 ШІНКАІ ШІ АЛЦІІ, ЦІКІНДЕЛА А ФОСТ СНАД ДІН ЧЕІ МАІ ЛИСЕМНАЦІ.
 КЛ ПРОФЕСОР, А ФЪКЪТ ФОЛОАСЕ ФОАРТЕ МАРІ ЛН МЪРЦІНІТЪА КО-
 ПРІНС АЛ СЪЛІІ САЛЕ ПРОФЕСОРЛАЕ ДЕ СНАДЕ СЕ РЪСПЪНДІРЪ АТЪЦЕА
 ПРЕОЦІ АСМІНАЦІ. КЛ ПРЕОТ А ФОСТ О ПІЛДЪ ДЕ АДЕВЪРАТ СЛЪЖІ-
 ТОР АЛ ДОМНАСІ, ШІ КЪВІНТЕЛЕ АСІ МЪРЪТЪРІЕСЕК, ДРАГОСТЕА КЪТРЕ
 ДЪМНЕГЕЪ ЧЕ СЕ МЪРЦІНЕШЕ ЛНТЪС А АПРОАПЕЛІ. ПЕНТЪЗ ДЪНСЕА
 ПОАТЕ ЧІНЕ ВЛ ЗІЧЕ КЪ А СТЪАЛЧІТ ЛН АЗКАШЕА ДОМНАСІ КЪ
 ЛНВЪЦЪТЪРІЛЕ САЛЕ МАІ МЪАТ ДЕ КЪТ О МІЕ ДЕ ФЪВАІІ ЧЕ СЕ ПЪН
 АЧІ ДІН ОВІЧЕІЪ, ДЪПЪ КЪМ ЗІЧЕ ЛНСШІ ЛН АЧЕСТЕ ЛНВЪЦЪТЪРІ
 ФАЦА 59, РЪНДЪА 18, СДІЦІА ЛНТЪЕА. ДЪХЪА СЪЪ ДЕ ЛНСФЛАТ
 АЛ ДОМНАСІ ДЕ ТРІМІС АЛ СЪЪ ВЛ СЪ ЛМПАІНЕЛСКЪ О СОЛІЕ ДІН
 ЧЕЛЕ МАІ ЛНСЕМНАТОАРЕ ПРЕ ПЪМЪНТ, КЪ СН КЪВЪНТ ДЪХЪА СЪЪ
 ПРОФЕТІК ЧЕ СЕ ВЕДЕ АЛ ТОЛТЕ НАЦІІЛЕ, КЪНД ЛНЧЕП А СЕ ДЕС-
 МОРЦІ ШІ А МІШКА КЪТРЕ ДЕЦІЕНТАРЕ ЛНТЪРЪН ФЕА ДЕ СОМНАМ-
 ВЪАІСМ, СЕ ВЕДЕ ПРЕТЪТІНДЕНІ ШІ МАІ ВЪРСОС ЛН АЧЕАСТЪ КАРТЕ
 ПЛІНЪ ДЕ ПАТРІОТІСМЪ ШІ ДЕ КРЕЦІНЪТАТЕ ЧЕ ФАЧЕ ПЕ ОМ МАІ
 МЪАТ ДЕКЪТ ПАТРІОТ.

КЛ АСТОР, ШІ А ФОРМАТ О ШКОЛАЪ МАІ ЛНТІНСЪ А ВОРКІ
 ШІ А ЛНВЪЦА НАЦІЕІ ЛНТРЕЦІ, АЛ ШАПТЕ МІЛІОАНЕ ДЕ РЪМЪНІ;
 А'Л АСКЪАТА ШІ А СЕ ФОЛОСІ ВІІТОРІМЕА, ШІ АІ РЪСПЪНДЕ ВЕАКЪРІ
 ЛЕ АЛ ЛНАЛТЕЛЕ ШІ КРЕЦІНЕШІЛЕ АСІ КЪЦЕТЪРІ ШІ СІМТІМЕНТЕ.

ДІН КЪРЦІЛЕ ЧЕ А ДАТ АФАРЪ ЧЕЛЕ МАІ ЛНСЕМНАТЕ СЪНТ:
 СФАТЪРІЛЕ ЛНЦЕЛЕЦЕРІІ ЧЕІ СЪНЪТОАСЕ, ТІПЪРІЧЕ АЛ АНЪА 1802; —
 ЯДЪНАРЕ ДЕ АСКЪРРІ МОРАЛІЧЕШІ АЛ А. 1808; СЪПІТОМЪА АЛ АНЪА
 1808; — О КЪРТІЧІКЪ АСЪПРА ЛНФІІНЪЦРІІ ШКОАЛЕЛОР ПЕДАГОЦІЧЕ
 ДІН ЯРДЪА-ВЕКІЪ, АЛ АНЪА 1813. — ШІ ФАКЪАІЛЕ САЪ АЧЕАСТЪ
 КАРТЕ АЛ А. 1814.

Прін ачелстз дін 8рмз скріере лчтзржтжнд8се фанатісма, се сквал ас8прзі чел маї кр8дз ші чел маї неомендасз гоніре каре лї ші прічінсі о моарте премат8ратз, са8 маї наїнте де време, че лл см8лсе дін сжн8а фаміліей сале дін преснз к8 сн8а нзск8т ал сз8 фіз ж8не, че ал челе маї марі фзгзд8інце, ші каре ат8нчі, лші сзв8ршісе к8рса ціінцелор лналте. Моартеа а8тор8л8ї ностр8 ліпсі нація де челе маї фр8моалсе нздепді ші де атжтеа фолоалсе че п8теа єші дела джн8а лн чела маї фр8моалсз, тікнітз ші лнцелелптз в8рстз; к8 тоате кх пентр8 джн8а п8тем зіче кз а трзіт м8лат лн п8ціне зіле, пентр8 кз а трзіт фолосінд. Траї8а л8ї а фост кз адеврлат о віацз, ші віацз ка ачееа че дерлзз дін ісвор8а віецїї че зіче: 88 сжнт лнвіереа ші Віацл.“

Пар8ба Р8мжнілор к8 моартеа л8ї єсте лндолтз; пентр8 кз н8 н8маї кз а8 піерд8т ачееа че н8маї п8теа л8крл чест к8рват, ці к8 гравніка л8ї моарте, фзр8 діспозїціале ом8лзі челе д8не 8рмз, н8 се ціе лнтр'але кзр8ї мжїні а8 трек8т о м8лціме де ман8скріпте, дінтре каре, 8неле єрл ші гата де тіпар ші алтеле лнчеп8те. Дін челе сзв8ршіте поменецје кжтева лн прек8вжнтареа 8пітом8л8ї прек8м: „Телолїа догматїкз ші пасторалз, ші Історїа бісерїчелскз а мзрт8рісірей православініе, іар лнт8е челе лнчеп8те н8мзрз: „Тжак8а фаптелор сфїнцилор Апостолї, Фїлософіа, Історїа нат8ралз, шїе канонеле совоарлор а толтз л8мел.“ — Афлрз де ачестеа се ціе де обще к8 лнкредїнцаре кз а8тор8а а ав8т к8лесе ші о м8лціме де Предїче оріїнале але сале че ле а к8вжнтат лн м8лате ші деосевїте лмпреж8рзрї, к8м ші 8н алт ман8скріпт лнтїт8алт: „Хрістіанїсма к8м єсте ші к8м ар трек8ї ші ар п8теа сз фіе

дспз гласа Евангеліі“ каре а фост чед маї екчелентз оперз а млателор ші прецідаселор сале остенелї.

Епохл лн каре аз скріс атжт асторел нострв кжт ші алці взрелці, а фост кжнд літературл рвмжнз авїл лнчепел а се лнкїнсі. Де ші лімел вісерїчелскз ерл форматз; лнса асторїї нації нс нстел а се мзрїїні нсмаї лн орїзонел ідеїлор теолоґїче; солїл лор ерл а лзці шї а лнфїїнца лімел, а воркі Рсмжнілор шї де алте квоцінце каре лсмінате де фзклїл Евангелїї фак не ом а сімці кз есте четзцелн шї крецін. Алчесте квоцінце ле стзпжнел аскторїї ношрі шї врел сз ле проповедсїлскз; дар лімел нс нстел сз еспрїме лецісїт декжт нсмаї не челе вісерїчешїї. Фїе каре лшї фзквсе едскаціл лн алте лімелї, шї лмелзцасе а се гжндї деспре джнселе нс лн лімел рсмжнз. Де лчї ісворжрз лн лімел ноастрз латїнісмсрї, гречїсмсрї, церманїсмсрї, снґсрїсмсрї шї галїїсмсрї. Нс е карте дїн времїле ачестел шї пжнз астзжї, каре сз нс фїе плїнз де асеменел баркарїсмсрї ка сз зїк ашл: шї Факелїле лсї Цїкїндеал, (скоцжнд млателе грешале тїпґрафїче че с'аз стрексрат ла едїціл дїн тжїс, нефїїнд асторел де флацз, ксм шї алтеле каре аз тревсїт сз ермеаге, шї лн чед де адоа, лсжндснел дспз чед дїн тжїс) копрїнд о лімелз кжт се поате не ачеле времї маї коректз шї маї рсмжнелскз ценералз, лнкжт Фавелл Ковзцлсї шї Вскел шї а Ржндсрелїї кс челелалте пасзрї, кс лнвзцзтсрїле лор пот фї сн модел шї де грзматїкз шї де морал сжнзтос.

Нїмїк нс ліпсел ачестсї взрелт дїн кжте тревсе сз лївз ачелл не есрї ел лаврз чед Црел-малт ка сз прегзтеаскз сн вїитор маї ферїче шї се дескїзз порціле Оменїмелї снсї нород, че

се наџе лнтр'џн сомнџ трздітор де вїсрї маї д'алџтсрел кс докїтолчеле.

Історїа пентрс лнчепстса рџмжнілор а ферїчїтсасї Петрс Маїор а фост џн фел де тоїаг ал лсї Моїсі прїн каре деспїкжнд о маре де лнтџнерек че цїнеа пе рџмжнї де чїндеа пџмжнтса фзгздсїнцїї, лї фаче сз трелкз дїнколо де Ёїптсл мїнчїснїлор, шї сз'шї квноаскз адевзратсл шї слзвїтсл лор лнчепст. Фавџлїле лсї Цїкїндеа, пот фї пентрс рџмжнї, пентрс тотд'асна, табелел Леїїї адссе лн псстїе. Фїлософїе, релїїе, моралз шї квнз-квїїнцз, тот пот авел рџмжнїї лнтржнселел. Мшнтеле Сїна поате фї претстїнденї шї ал орї чїне че се лналцз пе асеменеа мзрїме де сїмтїменте лнтрџ новїла шї сфжнтл лнфокаре а фолосїнцїї окщешїї. Орї чїне поате фї фацз лн флацз кс дџмнезеџ, а'л сїмцї лн їнїма сл шї ллїн-теї лнтрџ тоатз мзрїмел дџмнезеїреї салел, шї а нс'л пстел дескрїе прїн лїмка оменелскз; дестсл нсмаї сз'шї сїмцз кїемарел сл, шї сз се хотзраскз лнтрџ слзжкв донсасї шї кс лн-свшї вїаца ка ачелл че а зїс: „орї адџ'мї неродзл лнтрџ кв-ноцїнцз орї щерцїмз дїн картел вїецїї.“ Пџ кз доарз љџ лн-дзхснск а компарл пе абторїї ноцпрї кс ачест маре леїїсїтор, чї скрїерїле лор пот фї рџмжнїлор асемзнате кс орглнел кс каре с'а слзжїт вхззторсл де дџмнезеџ спре а адсче пе Ісраїл лн мзмжнтсл фзгздсїнцїї.

Дар, Фрацїлор рџмжнї, марї взрвацїї аџ ешїт дїнтре вої дїнколо де Карпацї шї де аколо а венїт шї лн зїдсрїле дзрзпзнате дїн Сф. Слва немсрїторзл нострс Георге Лазар, каре контїмпоран кс абторсл ачешїї кзрцїї шї кс алцїї Апостолї алї реценерлцїї рџмжнешїї, с'а псс сз аржнче семїнцелел на-

ціоналітзції днтр'єн нзмѣнт неаскрат ші плин де родніче.

Чітіці, тінерілор, не Паса Јорковічі, Петрс Маіор, Цікін-
делл, Шінкаї... ші веці днвца дн трзніші ші лімба волстрз
ші чеел че аѣ фост мошії воцрі ші чеел че веці пстел фі де
веці 8рма днвцзт8рілор лор. Ачеція тоці аѣ фост жзртфа
днкінзрії лор днтр8 сажва націеї. Ші моартел лор полте фі
о вечнікз довадз а днлатеї лор солї ші а дмплініреї єї к8
десзжршіре. Нох ві се дескід днлїнте алте тімп8рі, ші зї-
леле волстре пот фі маї сенїне ші маї ферїчіте де кжт але
лор. Віфореле ноцїї аѣ трек8т, ші дімінеаца Р8мжнімеї а
рзсзріт к8 соареле чел вечнік, але кзр8їа разе сжнт л8мініле
че днкзлзеск веак8а ал 19-лел. Нох коаче єле ші спїчіле р8-
мжне ші вор дмплеа жжнічіле ачест8ї неам вреднік де соарта
че о пзстрелзз чел Вечнік пентрс тоці кзці се деїшеаптз ші
дл к8носк к8 адевзрат к8носкжнд8се пре сіне.

Звжршзск ачелстз прерсвжнтаре к8 зїселе а8тор8л8ї: „сз
„фім ної тоці Р8мжнії 8на, сз не і8еїм ка фрації; н8 є ачі
„грек саз латїн, 8нїт саз не8нїт...“ 8на трев8е сз фіе націа
Р8мзнедскз, ші сз прїмеелскз Ромжнії к8 драгосте ші к8 ре-
к8ноцінцз, чеел че ле даѣ аї сзї де орї 8нде к8 драгосте ші
к8 а8х8а фрзціеї. Дмп8р8м8т8л че даѣ ші іаѣ Р8мжнії дела
аї сзї сз фіе але сале дїнтр8 але сале. Чеї де дїнколо де
Карпаці не аѣ а8с нох ачі л8мініле дїн ісвор8а Фїлософіеї чер-
мане ші дїн тікнїтеле ашз8змжнт8рі але днцелептеї, пачнїчеї,
ші превз8зтодреї Я8стріеї; ної атжта ам п8т8т авел ші авем:
о оспїталїтате; сз о дзм, фрацілор, ла фрації ноцрії; сзї
прїїмім днтре ної ші сзї фачем а сімці кз се афлаз к8 аде-
взрат днтрз аї сзї. Ачелста є даторїа ноастрз, че не о прес-

кріе Патр҃а шї Євангелїа. Єз дѣм чееа че че двем фїе каре, кѣчї денсѣз кѣ драгосте лн сѣнѣа фрательсї нострѣ, аколо спореце, се лнтїнде шї се лмѣацеце кѣ прогресїе џеометрїкѣ, сѣѣ лн терменїї кѣвїнчїошї ал ачецїї скрїерї, де шлптезечї де оркѣте шлпте; се лмѣацеце кѣ 8н нѣмѣр дїн челе дїн тѣїѣ дїн каре се наск тоате кѣтѣцїмеле, шї мѣрїмеа шї слава нострѣ ва фї маре кѣнд вом да шї прїїмї лнтрѣ Драгосте, кѣчї дѣм шї прїїмїм лнтрѣ Домнѣа, шї Домнѣа драгосте єсте, шї Домнѣа нострѣ маре єсте. Тот чел че се сїмте Рѣмѣн, сѣ сїмѣз кѣ шї лн вїнеа фрательсї сѣѣ чїркѣлѣз 8н сѣнѣе фїеркїнте тот Рѣмѣн, шї лн пентрѣ лсї вате о їнїмѣ тот рѣмѣнѣ, шї вате поате тот пентрѣ ачелаш кѣцет шї пентрѣ ачелашї сфѣршїт, Маре є Дѣснѣзѣса Крепїнїлор шї марї сѣнт декретѣрїе шї жѣдекѣцїе сале, ва лмпѣрѣцїї одѣтѣ Пачеа шї Фрѣцїа лнтре нороделе пѣмѣнтѣслї шї Рѣмѣнїї лнтрѣ драгосте вор фї шї єї 8н мѣдѣлар ал ачецїї фамїлїї 8нїверсале.

(Прекѣвѣнтаре ла Фавѣлїе лсї Цїкїндеаа єдїцїа адоа).

I. ЄЛІАД.

Din „Băgări de seamă asupra canoanelor gramaticești de D. Vornicul Iordache Golescul fiul răposatului Banului Radul Golescul“ București tipografia lui Eliad 1840. *)

Малї сѣнт але треї лнкїнїрї але ворѣї, кѣ каре не слѣжѣм тот спре лнподѣрѣа їїї, адїкѣ метафѣра, алїгорїе, шѣ

*) Veđi p. 241—242.

ГНІГМЪ, каре кжте тїеіле пївек лл Рїторїкх, дар пентрѸ кх
адесе орї ле лнтжмпїнх лл воревх, дх ачеа пентрѸ оаре че
кшноцінцх л аор, шж лнцелелецере ле архтхм пх сксрт аїчі.

Метафора, адїкх дспх асемзнаре, сх зїче, кжнд вржнд сх
архтхм 8н образ, слѸ алт чева асемзнхм лнцелелецера ачелсі
н8ме (кх каре флчем ачеа архтаре) кх алтх лнцелелецере, к8м
кжнд зїчем „лнцелепчі8неа есте комодара флптелор в8не, лл а-
чаестх воревх, лнцелелецера н8мелсі „комолрх“ (че сх дх н8маї
лл авере) о асемзнхм кх довзндірел флптелор в8не, ка кжнд
ам зїче „довзндірел флптелор в8не, есте лнцелепчі8не“, шж
кжнд зїчем „домн8а їесте к8мпнхл дрептхції“ 8нде лнцелеле-
цера н8мелсі „к8мпнхх“ (че сх дх лл к8мпнхл кх каре к8мпнхїм
л8крспїле) о асемзнхм кх флптеле домн8асї, ка кжнд ам зїче
„прек8м к8мпнхл к8мпнхнеше дх о потрївх л8крспїле, аша шж
домн8а к8мпнхнеше дрептхціїле фешкхрсіл лн парте, дх опо-
трївх.“

Алігорїе (шж к8мам зїче пх р8мжнїе „пїлдх“) сх зїче,
кжнд вржнд сх архтхм 8н образ, слѸ алт чева, алтх лнцелеле-
цере аре ачел н8ме (кх каре не сл8жжм спре архтарел ачелсі
л8кр8) шж алтх лнцелелецем н8ї кх ачел н8ме, к8м кжнд зї-
чем кхтре Марїл фечодара „в8кхрхте вліе, каре спелї кшноцін-
ца“, кх н8меле вліе (че лнсемнедзх вліл, лн каре не сплхм
тр8п8л) лнцелелецем пх Марїл фечодарх, ка кжнд ам зїче „в8-
кхрхте Марїл фечодарх, каре прек8м вліл сплх тр8п8л ом8асї
дх сп8ркхчі8не, шж некхрхценїе, аша шж т8 спелї кшноцінца
оаменїлор дх нек8вінцеле їеї“, шж к8м л зїс оаре кжнд омїр8а
„лар Аїїна ап8кжнд дх пзр8л кап8асї пх Аїїлефс“, лнцелележнд
кх н8меле „Аїїна“ (че їесте н8меле лн8сшїт дх д8мнезхрлїх)

ЛНЦЕЛЕПЧІСНЕА, ШЖ К8 ВОРКА ЛПСЖНД'А ДЗ ПЗР8А КАП8А8І „ПО-
ПРІНД'А ДІН МЖНІА А8І“, КА КЖНД АР ФІ ЗІС „ІАР ЛНЦЕЛЕПЧ-
НЕА А8І ЯХІЛЕФС, ПОПРІНД'А Д'ІН МЖНІА СА“, СА8 МАІ ДЗСАШЖТ
А ЗІЧЕ „ІАР ЛНЦЕЛЕПТ8А ЯХІЛЕФС, ПОПРІНД'АШ МЖНІА СА“? ЗІВ
ЛН ЛОК ДЗ „ЛНЦЕЛЕПЧІСНЕ“, ШЖ ДЗ „ЛНЦЕЛЕПТ“, С'А СА8ЖЖТ К8
Н8МЕЛЕ „АТІНА“, ШЖ ЛН ЛОК ДЗ ВОРКА „ПОПРІНД'А Д'ІН МЖНІА
А8І“, СА8 „ПОПРІНД'АШ МЖНІА СА“, С'А СА8ЖЖТ К8 ВОРКА „ЛПСЖН-
Д'А ДЗ ПЗР8А КАП8А8І.“

8НІГМЗ (ЧЕ ПЗ Р8МЖНІЕН8ТЕМ Н8МІ „ГІЧІТОДРЕ“) СЗ ЗІЧЕ,
КЖНД ФАЧЕМ О ЛТРЕВАРЕ ЛНТ8НЕКОДСЗ, К8 КАРЕ ЛНЦЕЛЕПЕМ 8Н
ОВРАЗ, СА8 АЛТ ЧЕВА, ЧЕ СЗ АСЕАМВНЗ К8 АЧЕА ЛНТРЕВАРЕ, К8М
КЖНД ЛНТРЕВЗМ ЗІКЖНД: „ГІЧІ ГІЧІТОДРЕА МЕА „ЧЕ ДОВІТОК ЕСТЕ
АЧЕЛА, КАРЕЛЕ ДЗ ДІМІНЕАЦЗ 8МВЛЗ ЛН ПАТР8 ПІЧЕРЕ, ШЖ ЛА
ПРЖНЗ, ЛН ДООЗ, ІАР СПРЕ СЕАРЗ, ЛН ТРЕІ?“ НЕ РЗСП8НДЕ КЗ „О-
М8А ІЕСТЕ АЧЕА ДОВІТОК, ПЕНТР8 КЗ КЖНД ІЕСТЕ МІК, 8МВЛЗ Д'А-
ВШІЛЕ, АДІКЗ К8 МЖНІЛЕ ШЖ К8 ПІЧЕРЕЛЕ, ІАР КЖНД СЗ МЗ-
РЕШЕ, 8МВЛЗ, ДРЕПТ ЛН ДООЗ ПІЧЕРЕ, ШЖ ЛА ВЗТРЖНЕЦЕ КАМ ПЛЕ-
КАТ, ЛН ДООЗ ПІЧЕРЕ, ШЖ ЛНТР'8Н ВЛСТОН“, ШЖ КЖНД ЛНТРЕВЗМ
„ЧЕ ІЕСТЕ В8ВОС ШЖ ТРЕНЦЗРОС, ШЖ ШАДЕ К8 ДОМНІ ЛА МАСЗ А“,
НЕ РЗСП8НД: „СТР8Г8РІЛЕ ІЕСТЕ АЧЕЛА, ПЕНТР8 КЗ ІЕСТЕ Н8МАІ
КРЕВОДНЕ, КА НІШЕ В8ВЕ, ШЖ ДЗ8ГІНАТ ДІН ТОАТЕ ПЗРЦІЛЕ, КА
8Н ТРЕНЦЗРОС, ШЖ СЗ П8НЕ ЛА МАСЗ ДОМНЕАСКЗ.“

КЗТРЕ „8НІГМЗ“ П8ТЕМ ЗІЧЕ КЗ ПРІВЕСК ШЖ ВЛСНЕЛЕ, К8
КАРЕ АРЗТЗМ 8Н АДЕВЗР ПР'ІН КЗВІНТЕ МІНЧІНОДСЕ, СА8 О МІНЧІ8
НЗ КА О ПІАДЗ, ЧЕ С'АР ФІ ЛНТЖМПЛАТ К8 АДЕВЗРАТ, К8 КАРЕ-
ПОВЗЦ8ІМ ПЗ ОАРЕ ЧІНЕ СПРЕ ФАПТЕ В8НЕ, ПРЕК8М СЖНТ ВЛСНЕЛЕ
А8І 8СОП.

Din Costache Negruzi. *)

ДЪС ПРЪ ЛІМЕЯ РОМЪНЪЯСКЪ.

Λητζία σκρίσοραε.

Λη трекстеле зїле сн жсне, кзрсіа нїчі ксм ценїса нс'ї лїпсеше, палн де їдеї нсше маї мсат ксне де кзт грешїте, жм'ї четї о компснере а са каре н'ар фї реа, дакз авторсасї нс'ї ар фї фост драг а се фаче ксноскст прїн оріціналїтате маї мсат де кзт прїн сімплїтате, жнтревсїнцзнд зїчерї кслесе дїн векїї скріїторї романї, пе каре воїеше кс деасїла а ле ренвїа, дзнд снора жнцзлесва че полате ас авст жнтзї; жн сфзршїт фаврїкзндс'шї де ла сіне зїчерї шї врсте шї не врсте.

Жм воїт а'ї арзта дешзнциата лсї жнтрепрїндере, спсїндс'ї кз нс е дат тсртслор а крел зїчерї шї а взга скалпелсва жн вїлта лїмеж, пентрс а о стрсжї ксм лї се паре; кз нс сснт тоці креаторї, чї кроїторї шї кроїторї реї: кз сснт мсате педїчі, фанатїсмсва ек-трзнілор, депрїндерел, педантїсмсва, кзрціле вїсерїчешї ш. ч.

Мз аскслта кс о нерзвдаре че се ведеа жн неастжмпзрса сес пзнз че сзрїнд де пе скасн:

Бартзмз, домнса мев, стрїгз; еартзмз кз нс маї ам рзвдаре! Че'мї ворвешї де фанатїсм шї де депрїндере? Де не ам фї потрївїт ачестеї векї рсїїнї, ам нсрта знкз варке шї пансчї галекїнї. Кзт пентрс педантїсм, е о емблемз а докїточїеї. Кзрціле вїсерїчешї? Да, їа мз рог п'ачеле тїпзрїте маї наїнте шї жн времеа Мїтрополїтсвасї Досїтес, шї веї гзсі зїчерїле: проведїнцз, креїїн, знцер, коментарїс, шерк ш. ч. пре каре а-чеї ної—сокотїнд кз факс маї вїне—ле ас префзкст жн Пронїе, Хрїстїан, ангеа, тзлмзчїре, роб. . . жн лок де шеркса лсї

*) Vești Foaia științifică și literară din 1844 p. 4—5.

ΔΩΜΝΕΖΕΪ, ΡΟΚΒΛ ΛΒΪ ΔΩΜΝΕΖΕΪ, ΠΑΡΕ ΚΖ ΔΩΜΝΕΖΕΪ ΚΡΕΑΤΟΡ Ψ;
 ΠΑΡΙΝΤΕ ΑΡΕ ΤΡΕΒΣΙΝΥΖ ΔΕ ΡΟΒΪ ΝΒ ΔΕ ΣΒΝΩΪ ΨΕΡΒΪ, ΣΔΪ ΣΔΪΪ
 ΚΑΡΕ ΣΖ ΖΜΒΛΕ ΨΗ ΚΖΙΛΕ ΛΒΪ. ΓΡΕΚΒΛ ΝΒ ΖΪΧΕ ΟΚΛΑΪΒΟΪ ΨΙ ΔΟΥΛΟΪ
 ΤΟΥ ΘΕΟΥ, ΨΙ ΑΣΕΜΙΝΕ ΖΙΚΪ ΨΙ ΤΟΛΤΕ ΧΕΛΕΛΑΛΤΕ ΠΟΠΟΔΑΡΕ ΚΡΕΪΪ-
 ΝΕ. ΪΑ ΣΕΛΑΜΑ, ΔΟΜΝΒΛ ΜΕΪ, ΚΖ ΕΪ ΝΙΚΖΙΡΙ Ν'ΑΪ ΒΟΪΤ Α ΨΗΤΡΕ-
 ΒΣΙΝΥΖΑ ΤΙΜΠΛ ΣΒΖΡΨΙΤ Α ΒΕΡΒΒΛΪ ΨΙ ΤΟΤ ΧΕΛ ΝΕΧΟΤΖΑΡΙΤ; ΝΙΪ
 ΟΔΑΤΖ: ΑΒΣΙΪ, ΦΖΚΣΙΪ, ΦΒΣΙΪ, *) ΠΒΡΒΡΕ ΑΜ ΑΒΒΤ, ΑΜ ΦΖΚΒΤ, ΑΜ
 ΦΟΪΤ, ΦΖΡΖ ΣΖΪΪ ΔΕΛ ΚΒΒΪΝΤ ΠΕΝΤΡΒ ΑΣΤΖ ΑΡΒΙΤΡΑΡΖ ΠΛΑΜΖ
 ΠΡΕΣΤΕ ΟΚΪΪ ΓΡΑΜΑΤΙΧΕΪ. ΪΪ — ΤΟΤ ΑΧΕΣΤΪ ΝΟΪ — ΨΗΤΡΕΒΣΙΝΥΖΕΛΖΖ
 ΖΪΧΕΡΙΛΕ: ΨΗΒΖΛΙΡΕ, ΜΙΡΑΡΕ Ψ. Α. ΔΑΡ Ν'ΑΡ ΖΪΧΕ, (ΔΡΑΜΝΕ ΦΕΡΕ-
 ΨΕ!) ΜΙΡΑΚΒΛ ΨΙ ΒΖΛ ΚΑΡΕ ΣΒΝΤ ΤΟΤ ΒΗΛ ΨΙ ΠΕ ΚΑΡΕ ΛΕ ΓΖΪΑ
 ΨΗ ΚΖΡΪΛΕ ΒΕΚΪ. ΠΡΙΝ ΒΗ ΚΑΠΡΙΪΪ ΝΕΪΝΥΖΛΕΣ ΛΒΑ ΒΕΡΒΒΛ ΨΙ ΛΖ-
 ΣΑ ΣΒΒΣΤΑΝΤΪΒΒΛ!

ΝΒΪΪ ΠΛΑΧΕ ΚΖ ΖΙΚ: ΙΝΙΜΖ, ΤΙΝΕΡΕΥΖ, ΣΠΙΡΤ, ΡΕΛΙΪΙΕ, ΒΙΡΤΒ-
 ΤΕ? ΪΪ ΒΟΪ ΣΖ ΖΙΚ: ΣΒΦΛΕΤ, ΔΡΑΓΟΪΤΕ, ΔΒΧ, ΛΕΥΕ, ΦΑΠΤΖ-ΒΒΗΖ;
 ΠΕΝΤΡΒ ΚΖ ΛΛ ΔΤΑ ΙΝΙΜΑ, ΑΧΕΣΤ ΔΑΡ ΔΩΜΝΕΖΕΕΪΚ ΨΗΣΕΑΜΗΖ ΑΧΕΛ
 ΒΒΚΑΤΖ ΔΕ ΚΑΡΝΕ ΜΑΚΡΖ ΠΡΙΝ ΚΑΡΕ ΨΙΡΚΒΛΕΛΖΖ ΣΖΝΥΕΛΕ; ΤΙΝΕΡΕΥΖ,
 ΠΒΗΙΕ; ΣΠΙΡΤΒΛ, Ο ΕΣΕΝΥΖ ΨΜΒΖΤΖΤΟΑΡΕ; ΡΕΛΙΪΙΛ, ΛΕΥΕ ΣΔΪ ΠΡΑ-
 ΒΙΛΖ; ΒΙΡΤΒΤΕΛ, ΠΒΤΕΡΕΛ ΑΝΙΜΑΛΖ Α ΤΡΒΠΒΛΪ. ΔΕ ΠΙΛΔΖ, ΑΧΕΣΤ
 ΦΡΑΣ: L'âme qui aime avec tendresse est inspirée par
 l'esprit de la religion et de la vertu, ΕΪ ΛΑΨ ΤΡΑΔΪΧΕ
 ΑΨΛ: ΙΝΙΜΑ ΧΕ ΙΒΕΪΨΕ ΚΣ ΤΙΝΕΡΕΥΖ Ε ΨΗΣΦΛΑΤΖ ΔΕ ΣΠΙΡΙΤΒΛ
 ΡΕΛΙΪΙΣΗΕΪΪ ΨΙ ΑΛ ΒΙΡΤΒΤΕΪ. ΔΤΛ ΝΕΓΡΕΨΙΤ ΚΖ ΑΣΦΕΛ: ΣΒΦΛΕΤΒΛ ΧΕ
 ΙΒΕΪΨΕ ΚΣ ΔΡΑΓΟΪΤΕ Ε ΨΗΣΦΛΑΤ ΔΕ ΔΒΧΒΛ ΛΕΪΪ ΨΙ Α ΦΑΠΤΕΪ ΒΒΗΕ.

ΪΚΒΜ ΒΗ ΟΔΡΕ ΨΙΝΕ ΚΑΡΕ ΑΡ ΠΡΙΧΕΠΕ ΖΪΧΕΡΙΛΕ ΦΖΡ'Α ΨΙ ΨΙ
 ΨΗΥΖΛΕΣΒΛ ΧΕ ΛΕ ΑΪΪ ΔΑΤ ΔΒ. ΒΡΖΗΔ Α ΡΕΤΡΑΔΪΧΕ ΔΙΝ ΚΖΒΪΝΤ

*) Din protivă cei vechi întrebuițau mai mult preteritul decît perfectul.

ЅН КВЪЖНТ ЅН ФРАНЦЕЗА ТРАДСКЦІА Д-ТАЛЕ, АР ТРЕКСИ СЗ ЗІКЗ :
Le souffle qui aime avec amour est inspiré par l'odeur
de la loi et de la bonne action, ші ар рІДЕ МІРЗНАДСЕ ЧЕ
ДІ ВОІТ СЗ ЗІЧІ Д-ТА ПРІН АЧЕСТ ФРАС СМІНТІТ.

ЗІЧЕРІЛЕ, АВЗТСТ (abattu) СМІЛІТ (humilié) ші АЛТЕ КЗ-
ТЕВА КАРЕ НС'МІ ВІНЗ ЅН МІНТЕ, АЕ АЦІ ВЪТЕЗАТ СЗРАЧЕЛЕ КСМ
В'АШ ПЛЕСНІТ ЅН КАП. ПРІН АВЗТСТ, ЅНЦЗЛЕЦІЇ АЧЕЕА ЧЕ ФРАН-
ЦЕЗСА ЗІЧЕ ПРІН Écarté; ПРІН СМІЛІТ, ПЛЕКАТ (humble); АПОЇ
ДАКЗ СЕ РЗСЕШЕ ШН ОМ ЧЕ ВІНЕ ДЕ ПШНЕ ТОТ КВЪЖНТЭЛ АА ЛОКСА
ЛСІ, ДЗНАС'Ї ЅНЦЗЛЕСА ЧЕЛ ПРІМІТІВ, СТРІГАЦІ КЗ Е КС НЕПСТІНЦЗ
А СТРІКА ОБІЧЕІСА, ВОРЕЗ ПРОАСТЗ А ОАМЕНІЛОР МІШЕІ, ПЕНТРС КА-
РЕ НС Е НІМІК КС ПСТІНЦЗ !

ЅМІ ЗІЧІ КЗ КРЕЕЗ ЗІЧЕРІ? ЧЕ О СЗ ФЛК КЗНА ЅМІ ЛІП-
СЕСКШ КВІНТЕ КА СЗ'МІ АРЗТ ІДЕІЛЕ? ЅНСЗ ДЕ ВЕІ КЗСТА ВІНЕ
ВЕІ ВЕДЕЛ КЗ ШІ АЧЕЛЕ ЗІЧЕРІ СЭНТ САЗ РОМЗНЕШІ СІТАТЕ, САЗ
ЅМПРШМСТАТЕ ДЕ АА ЛІМБІЛЕ СЗРОРІ. ШІ АПОЇ ЅНТРС АЧЕАСТА АМ
СРМАТ ПІЛДЕІ АЛТОРА, КАРЕ ЦІЗ ЧЕ ВА СЗ ЗІКЗ О ЛІМБЗ. . . ЯДІО,
ДОМНА МЕЗ, СРМЗ ЛЗНАС'ШІ КАПЕЛА ЕЩІ ЅНТР'О ЗІ ДЕ СПЛЕЕН,
НС ВРЕІ СЗ МЗ ЅНЦЗЛЕЦІ. СЭНТ ШЕРВСА Д-ТАЛЕ. — ДАР ПЪЕТ АА
ДРАКЗАШІ ! ЦІАМ СПЭС КЗ СЭНТ МАЇ МЭЛУЦІ КРОІТОРІ ДЕ КЗТ КРЕА-
ТОРІ, ШІ. . . ПОЕТСА ЕРА АКСМ ЅН СЛІЦЗ.

ЅАТЗ КСМ ЖДАІКЗ АЧЕСТ ЖШНЕ НЕВІНДЕКАТ ЅН ПЗРЕРІЛЕ ЛСІ.
Міе 'міе ПРІЕТЕН ШІ А'ШІ ДОРІ СЗ'А ПОТ ЅНДРЕПТА, ДАР — ЅМІ
МЗРТСРІСЕСК ПЗКАТЭЛ — МЗ КАМ ЅНВОЕСК КС ІДЕІЛЕ ЛСІ.

ЅН АДЕВЗР, ФОЛОССА ЧЕ А ІСВОРІТ ДІН КЗРЦІЛЕ ВІСЕРІЧЕШІ
ЅНТРС АЧЕЕА ЧЕ ПРІВЕЦІЕ РЕЛІЦІА ШІ МОРАЛСА КРЕШІНЕСК Е НЕТЗ-
ГЗДСІТ, ДАР ГРАМАТІКА МЭЛТ ПЗТІМІ. ДАКЗ ЛІМБА АР ФІ РЗМАС
ПРЕКШМ СЕ ВЕДЕ ЅН КЗРЦІЛЕ ВЕКІ ШІ СЕ АВДЕ ЅН ГЗРА ПОП:РЗАШІ,

ші вр'єн ом лнзестрат кє шїицз систематїкз а лїмбелор рєдє, с'ар фі апєкат а о адєна шї а о ашезз, прєкєм черє тїпєл шї орїїна еї, нєгрєшіт кє ам фі скєплт дє толтє ачєстє плєонас-мєрї, фіорїтєрї шї какофонїї. Скріїторїї ной кїєрїчєшї шї про-фанї ає лнтродєє схіматїсмєл лїмбєї Грєчєшї, жмпрєєнєз кє мєлїмє дє зїчєрї, лєпздєнє прє чєлє Ромєнєшї.

Кєнд ар зїчє чїнєвє аєтєзї гїнтє, кєр, колємє, дєрдє, кєєтєдїє, тємпєлє, чєнєрєє, пєрєгрїн, лнвєєтєт ш. а. — пє кєрє лє ає лєпздєт — пєчїнї 'лар лнцєлєчє; шї жнєз аєт-фєл сє вєр-вїд, сє скрїєл шї сє тїпєрєл кє вр'о сєтєз шї кєцївєл анї лн єрмєз.

Мєлєтє пєрєєкєвєнїї—дє'мї є єртєт а жмпрєємєтєл аєтє зїчєрє пєпєлєрє—єрє лїмєл нєлєєтєрє мєї алєє лє зїчєрїлє лєтє дїн Єлєвонє. Нє'мї вїнє лн мїнтє толтє, шї нїчї вєїє а сєпє-рє прє чєтїтєрї кє єн глєєрїє чє нє'шї єрє лєкєл сєє лнтр'о скрїєєлє, дєр вєїє лнєємнє пєнтєрє кєрїєєтєтє єнє, дєз.

Євєєтєнїєлє єлєгє, а єлєцїї, прєфєкєнєдєє лн вєрє фєчє єлєжїрє єлє а єлєжї, кєнд ар трєкєє єз фєкє єлєцїрє, slugã, slugii, slugire.

Лєзєнд аєтє зїчєрє єлєвонє, ам пєєтєрєт вєрєєл кє дєкї-нєцїєлє лєї, шї ам грєшїт. Ялєлє тєт єлєвонє лє-ам єкїмєкєт, шї єлєр ам грєшїт, пєнтєрє кє нє цїєє пєнтєрє чє нє мєї нїмє-рїє. а. п. вїтєлєз, трєлєз, дєрєз, євєрєз ш. а. лє пєлєрєл єлєв-нєчє нє єкїмєкє пє з. лн ж; прєкєм ной кєрїї зїчєм вїтєжї ш. ч. лн лєк дє вїтєзї, трєзї, євєрєзї, дєрєзї ш. а. о аномєлїє нєєєєфєрїтєз лнтр'о грємєтїкєз рєрєлєтєз.

Кє а дєвєл єкрїєєлє, вєїє зїчє чєвє шї лєєпєлє єкрїїтєрї-лєр вєкї, ш. а.

К. Н.

ВЕРСЪРІ.

Din Miron Costin. *)

СТІХЪРІ

ДЕ ДЕСКЪЗЛЕКАТЪСА ЦЪРЪЖИ МОЛДОВЕИ.

НѢМЪСА ЦЪРЪЖИ МОЛДОВЕИ ДЕ ОУНДЕ СЪ ТРЪЗГЪНІАГЪЗ,
ДЕН ЦЪРЪЗЛЕ РЪЖМЪСАНИ ТОТЪ УМЪСА СЪ КРИАГЪЗ.
ТРАМАН ЛЪТЪЮ ЛЪПЪЗРАТЪСА СЪПЪИНА ПРЕ ДЪХИ,
ДРАГЪШ АПОИ ЛЪ МОЛДОВѢНИ ПРИМЪИНА ПРЕ БЛАХИ,
МАРТЪРЪ ІАСТЕ ТРОМЪНА ШАНЦЪ ЛЪ ЦЪРЪ НОВАСТЪРЪ,
ШИ ТЪРНЪЗЛА СЪЗВЕРІНАЛА, МЪНТЪНИ ЛЪ ЦЪРЪ ВОАСТЪРЪ

Din Crestomatia Cipariu. **)

V. ТРЪБНИКЪ *say Euechologiŭ.*

Tipărit în Iași pre la anul 1679—1680, in 4°.

Autorul e Dosoteiu Mitropolitul.

§. 105. А луй Simeon mareluŭ teolog la S. Cumenecatură.

ДЕЛА ПРЪЗЪВИТЕ БЪЗЕ, ДЕЛА ИНЕМЪ СПЪРКАТЪ
ДЕЛА НЕКЪРАТЪ ЛІМЪБЪ, ДЕЛА СЪФЛЕТЪ ПЛИНЪ ДЕ ГОЗЪРІ.
ПРЪИМАЦЪЕМІ РЪГА ХРЪТОАСЕ, ИЪ МЪ ОУРНИ ДЕЛА ТИНЕ
ДЕ КЪЗВИНТЕ УБІИЧЕ, ШИ ДЕ А МЪ НЕСТИДИНЦЪ.

*) Veđi Letopesițele țerei Moldovei de Dl. Kogălniceanu T. I. pagina 212.

**) Veđi pagina 226—229.

Дѣмї кѡ ндрѣзнире а сѣче, хѣ чала че мїи сфатѡла.
Ши мли взрѡсь тѡ мѡ мѡцѡ, чѣш вра флче ши чѣш сѣче.
Де кѡт влѡдника мгрешитѡц, че шїѡ оунде цїи гѡдѡ.
Мирѡрї скѡмпе кѡмпѡрѡндѡш, вени кѡтѡсѡнд дец оунѡ.
Лѡи хѣ снѣте пичоре, стѡпѡнѡл мїѡс дѡсѡлѡ.
Пѡекѡм нѡи лѡпѡнѡсь прѡчѡл, кѡ инема чѡс венитѡц.
Ашѡ мїѡ фѡрѡ грѣцѡ, сѡм лѡш снѣтелец пичоре.
Сѡ ле цѡю сѡ цѡле сѡрѡт, ши кѡ изворѡл де лѡкрѡмї,
Вѡ кѡ мирѡл чел де мѡлѡт прец, сѡ цѡле оунг кѡ ндрѣзнире.
Лѡ мѡ нѡкрѡзмиле мале, кѡ дѡнѡсе мѡ кѡрѡцаѡше.
Шѡрѡзмї дѡмѡне де грѡшѡле, ши мѡлѡ там дѡрѡѡѡше.
Шїи мѡлѡцѡмѡ де тот рѡлѡ, шїи мїи ши рѡнеле мале.
Лѡвитѡрилѡ де мѡлѡте ле вѡс, шимї шїи ши кредѡнѡцѡ.
Ши нѡкѡм вѡс ши невѡнѡнѡцѡ, шимї лѡсѡь ши де сѡспѡнѡрѡ.
Нѡ сѡскѡнд де кѡтрѡ тѡне, творѡецѡ мїѡс дѡмѡне снѣте.
Ниче пѡкѡл чел де лѡкрѡмї, ниче де сѡспѡнѡь вѡрѡ пѡрте.
Кѡ ши чѣле нѡгѡтѡте сѡнѡт де шѡкїи тѡи вѡсѡте.
Ши лѡ картѣ тѡ сѡнѡт скрѡсе; чѡлѡ че нѡсѡь лѡчѡпѡте.
Ши сѡнѡт пѡсе де дѡт сѡмѡ: шимѡ кѡстѡ де плѡкѡчїѡне.
Вѡстѡмї кѡтѡсѡмѡсте трѡдѡ: де пѡкѡтеле де тѡлѡте.
Дѡсѡш ши мѡ ле пѡртѡ: кѡ лѡ инемѡ кѡратѡ:
Кѡ здѡровѡтѡрѡ де кѡѡет: ши кѡ сѡфлет плѡнѡь де фрѡнкѡ.
Сѡ мѡнѡнѡк де прѣ кѡратѡ. лѡе тѡле снѣте тѡнѡне.
Вїѡи ши нѡсѡзѡѡѡѡ: чїне вѣ ши те мѡнѡнѡкѡ.
Кѡ инемѡ стрѡкѡрѡтѡ. кѡ тѡ лѡ сѡс дѡмѡне снѣте.
Чїне мїѡ мѡнѡкѡ де кѡрѡне: ши вѡ бѡ ши дѡл мїѡс сѡнѡѡе.
Ачѡла нѡтрѡ мїне мѡне: ши еѡ лѡнѡкѡ сѡнѡт лѡтрѡнѡсѡлѡ.
Адеврѡс цїи кѡвѡнѡтѡл: дѡмѡнѡл мїѡс ши дѡсѡлѡлѡ.

Къ чела чеш аре парте; ндѣмизѣзитоаре дарбрѹ.
 Ячела сжнгр нѣ асте: чен къ тине дм̄не сн̄те
 Къ лѣмина чѣ де треи сорѹ че стрѣлѣминѣѣж лѣма.
 Ши пестрѣ сѣ нѣ мжю лѣсмї: фѣрѣ тине датѣл вѣцїи.
 Сфл̄таби вѣцїи мале: бѣкрїа ма чѣ бѣнѣ.
 Мжнтѣнца чѣ де лѣме: пентрачѣл цѣм венитѣц.
 Прекѣм вѣѣ къ пѣжн къ лѣкрѣмї: ши къ мфрѣнѣере де сфл̄ть.
 Сѣсмпѣрѣ дѣ мале грѣшѣле: сѣмї дѣрѣщїи фѣрѣ лиѣж.
 Дѣ тале вѣцѣ дѣтѣтоаре, фѣрѣ де прихѣнѣ тѣине.
 Сѣм къминек фѣр 'всѣндѣ: сѣ мжи прекѣм цѣл фост ѣжѣ.
 Лнтрѣ мине тикѣлосѣл, сѣ нѣ мѣ гѣсѣскѣ сжнгр.
 Фѣрѣ дарѣл тѣѣ, вѣклѣнѣл: сѣ мапѣче фѣрѣ вѣсте.
 Ши рѣтѣчит сѣ мѣ дѣкѣ: делѣл тѣѣ дѣѣзескѣ граю.
 Пентрачѣл кѣл лѣ тине: ши стрѣг къ мѣлтѣ кѣлѣдрѣ.
 Кѣм ли прїимит пре кѣрѣарюл: ши пре кѣрѣл чѣл венитѣц.
 Мѣ прїимѣще милостиве: прекѣрѣарю пре несѣцѣвсѣл.
 Кѣ де сѣфлет ѣдровичюне: лѣдѣж че цѣм венитѣц.
 Кѣ цїѣ дм̄не кѣ нѣи лѣтѣл: кѣ ѣс сѣцѣ фїе нгрѣшѣлѣ
 Нич лѣ лѣкрѣт ниче лѣкрѣрї: кѣ де мине чѣс фѣкѣте.
 Че мѣрѣш ѡ цїѣ шѣчѣлѣ: кѣ грѣшѣле кѣт де мѣре,
 Ниче мѣлтѣл де пѣкѣте: лнтраче дѣ'ѣѣ сн̄те
 Прѣ та нделѣнѣж рѣѣдаре: ѡм драгосте мѣѣрѣвѣмѣтѣ.
 Че къ ѡлоуѣ де милѣ: пре кѣрїи сѣнто(р)къ къ кѣлѣдрї.
 Кѣрѣцѣцїи лимпѣѣцїи: ши лѣминей дї фѣч партнѣч.
 Соц дѣѣзирїи тале: фѣкѣндѣи фѣрѣ де рѣхнѣ.
 Ши чен стрейнѣ ши лѣ лѣнѣрї: ши лѣ минѣл чѣ де ѡлменї.
 Боровѣщїи аѣс къ дѣншїи; кѣ прїѣтинїи дѣпрѣѣпе.
 Ячѣстѣм дѣл кѣтѣзаре: ачѣстѣм дѣл арѣпї хѣе.

Ши ндрззниндвц де богатъ: че ли спре нои вѣнзтате
Бѣкврзндзмъ нкѣтреср: де снѣтъ фокъ мз кѣминек.
Фжнь фѣиндъ ши кѣ минѣне: кз мз рѣжр фзрз арсрѣ.
Ка ши рѣгъль де манте: че арда фзрз нфокаре.
Пентрачда нгхаръ де минте: ши кѣ мѣлцзмитѣ вое.
Кѣ мздрзрилѣ малѣ: дела трѣп ши дела сфѣлъ.
Те мзреск ши мз нкин цѣе: дѣзъль мѣѣ кѣ славѣ.
Кадевзр блѣвит ещѣ ши акмѣ шинтрѣ тоц вачѣи амин.

Din Mitropolitul Dositeiu. *)

УАЛТІРѢА ЛН ВѢРѢБІ Я МѢТРОПОЛІТЪЛЫ ДОСОФТЪІХ.

tipărită în Unieș (în Rusia) la 1673.

Ла апа Вавилонълѣи

Желинд де цара дѣмнѣи.

Яколо шезѣм ши пѣлнсѣм

Ла вороавѣ чене стрѣнсѣм

Ши кѣ инемѣ амарѣ,

При^н Сѣжни, ши пентрѣ царѣ.

Ядѣкѣндѣне аминте,

Пѣлнцѣм кѣ лѣкрѣме хербинте

Ши вѣчине фѣрекатѣ,

Лѣсѣм прин сѣлч аминѣте

Кѣ аколо изнтрѣбарѣ,

Ячѣа че не прѣдарѣ,

*) Vești Curs de Literatură de Manliu, adaos p. 8—9.

Съ ле вѣчем вѣерс де карте,

Л^н трача стрейнзтате.

Кан сѣнт мѣнтеле Сѣвнса,

Клантэр че клантам ла дѣмна.

Ченс нисз да ндемжнѣ,

И клита нцарж стрейнѣ.

Детѣш оуита царж сѣнтж,

Итвнча сѣм вѣе смѣнтж

Ши дирѣпта ма сѣ оунте,

И скимба вѣерс Л^н лзвте.

Ши сѣ мисз принзз лимба,

Де цинцин желиндѣм скр'ба.

Де таш маи пѣта оунтате,

Иервсалим четате.

Наинте деншташ пѣне,

Л^н помане н'жле бѣне.

Сѣнс овиц дѣне сѣте,

Де Бадѣм чѣс ж кввинте.

Сѣтѣи четзц Л^н противѣ

Кв рзѣ дин гсрж злсбивѣ

Рзсжпиц зидюр налте

Дешертац де вѣнзтате.

Тѣ фатж вавилонѣскѣ,

Рзса ва сѣте тазнѣскѣ.

Ба фи шлчела нфериче,

Чец ва вени сѣте стриче.

Къ цѣ свѣа нтодрче дарѣа
Кѣм ненкин тѣ кѣ пѣхарѣа
Клнѣ кѣконїи тѣи де зидѣр.
Вор здроби^н ка нецїе хрѣвѣр.

П А Р И М І А Р І О *)

Tipărit în Iași la anul 1683, în 4-o VII foi nepaginate
înainte, 38, 139 și 56 pagine în urmă.

Titlu: Паримїале прѣсте анѣ типѣрите кѣ порѣнка мѣ-
рїии салѣ прѣ лѣминатѣлѣи днѣтрѣ Ісѣ хѣ Іуан Дѣка Вѣвѣда кѣ
мила лѣи Дѣзѣс днѣ црѣжи молдовеи ши скраинѣи. кѣ послѣ-
шанїѣ смеритѣлѣи Дѣсѣдеи митрополитѣа, дѣ типарница цѣрѣжи
че нѣѣс дѣдѣит снѣцїѣ са пѣринтеле нѣстрѣ ферїчит Іуаким
патрїѣрхѣа де слѣвита патрїѣршїѣ а москѣлѣи, млѣстивѣа дѣзѣс
сѣа вѣлѣсѣкѣ. вѣлѣт зѣрѣчѣ. мѣцѣ вк. зѣ днѣ.

Прѣ лѣминатѣлѣи днѣтрѣ православіѣ вѣлѣчитѣлѣи, ши прѣ-
чинститѣлѣи ши милостивѣлѣи нѣстрѣ Дмѣнѣ Іуан Дѣка Вѣвѣ-
вѣда. днѣи мила лѣи Дмѣнѣзѣс дмнѣ цѣрѣжи Молдовеи ши скраинѣ-
нѣи. де ла вѣчѣника свѣнѣи Тронце пѣтѣре подимѣ мѣрїи тѣлѣ
сѣнѣтѣтѣе ши пѣче кѣ вѣцѣкѣ нѣрочитѣкѣ сѣ петрѣчѣ Мѣрїѣа тѣ
пѣрѣрѣа лѣвѣзѣрѣ.

Дѣмнїи цѣрѣжи молдовеи, пѣсѣлѣс невоинцѣкѣ.

Дѣѣс лѣвѣцѣтѣш цѣра дирѣптѣкѣ нѣкрединцѣкѣ.

Православлѣника лаѣце фериндѣ некорчитѣкѣ.

шин черю хѣ ле крѣцѣкѣ вѣцѣкѣ феричитѣкѣ.

*) Veđi Crestomatia Cipariu pag, 233—239.

ДескзлекатаѸ цара дмнѸвалъ Драгошь водж. *звѸзъ
Феричитжъ кѸмакжъ кѸ тотъ Фаль де рѸдж. (1359)

КжндѸ лѸ адѸсъ днтржнскѸ рѸмжнѸска лимѸжъ
де кѸн нѸм ши Феритжъ дела кала стржмѸжъ.

Сж траце де пре сжнѸце рѸдж мпжржтѸскжъ.
дмнѸзж лѸс споритѸлъ наннте сжи крѸскжъ.

Ши фѸюсжсѸ СлѸсъ вѸдж, шикж Богданъ вѸдж. дѸ ан. жан.
кѸ днѸса Марїа лѸсжндѸ кѸнж рѸдж.

Пре фѸдѸржсѸ Богдановичъ ЛацкѸ сж нѸмаѸше и ан.
кѸ днѸса кѸ Янна де сж поменаѸше.

ПѸтрѸсѸ вѸдж пре жрмж пѸрчасж кѸ вицж,
карелен жжкѸ мѸшлѸтинъ дѸвнж рѸинцж. вѸ анї.

СтжтѸстаѸ дѸпачѸста лѸминатж рѸдж,
стжпжнъ цжржн мѸлдовѸен днлъ РѸманъ вѸдж.

ЯчѸста че сж скрїѸ нѸтра цжржн жрѸче, жѸ вжлѸтѸла ера
маре самоджржжлѸвецъ, шин кѸнж Фериче.

КѸс стжпжнитѸшь цара днн пѸли пжнжн маре,
лѸсѸтѸшѸсѸ дн склѸнъ пѸтарникъ маи тѸре.

ЧѸс нжскѸтѸшь днн днѸа днн анѸстѸсїа, вжлѸт ж
пре ЯлезандрѸ чел кѸнъ дн траи кѸ Феричїа.

КѸс дѸподѸвѸтѸ цара кѸ бесѸричъ лѸте,
кѸ мжнжстѸирїѸ вѸститѸ ифржмсецъ лѸминатѸ.

БѸстрица жѸте жна, дѸжнѸ МолдовѸца.
жѸлѸте бесѸричъ мѸлѸте чѸш да кѸвїинца.

ЯдѸсѸсѸ ши пре свѸнтѸлъ ІѸванъ дѸ цѸрж,
де шѸс вѸститѸшь чинѸта ши прѸсте гжѸтарѸ.

НаинтѸѸ лѸн маи фѸстѸсѸ Стефан ши кѸ ЈѸга,
ши дмнѸзжсѸ кѸ вѸнѸе лѸсѸ аскѸлатѸтъ рѸга.

Ирѣ дѣпѣ александрѣ фѣю сѣс Илѣ.

ши Стефанъ а лѣи фрлате несквртѣ бѣквріе.

Дачѣа Богданъ водѣ домни микѣ враме,

ши шас мѣтатѣ сѣлашѣаь ѣнде нѣ сѣ таме.

Лѣсѣндѣ пре ѣрмѣ вицѣа ши родѣ бѣнѣ лѣи царѣа.

де исѣ налѣѣа вѣста ши прѣсте гхотарѣа.

Пѣнтрѣ Стефанъ ачѣа бѣнѣ чѣс бѣтѣтѣ рѣзѣволе. ѣѣѣѣ

дѣѣс фѣкѣтѣшѣ де тоате инемѣи пре вое. (1457)

Принъ цѣнѣтѣрѣи принъ тоате сѣ вѣдѣ аѣи самне.

мѣнѣстирѣи ши вѣсаричѣа чѣс фѣпѣтѣ фѣрѣа лѣне.

Кѣ нѣ нѣманъ принъ сѣте ши пре лѣ враше,

че ши принъ мѣнѣѣа шинъ кодри аѣи хѣсѣлаше

Чѣс фѣкѣтѣа зѣгрѣвите де дѣа стрѣлѣводрѣа,

сѣи трѣѣаскѣа помѣна нѣѣнѣ нѣме сѣпѣтѣ сѣре.

Пре фѣю сѣс пре Богданъ шас лѣсѣтѣ сѣи шасѣа зѣѣи

лѣ скаѣнѣа сѣшъ доминѣаскѣа царѣа сѣ сѣнѣкрѣѣѣа (1504).

Кѣ шѣлѣи невоинѣѣа насъ фѣостѣа кѣ немикѣа,

дѣлѣи аѣ сѣс пѣринѣте сѣ фѣе мѣнъ мѣѣѣа

Сѣнѣта мѣтрополѣе чѣа нѣѣ нѣсѣчѣлѣѣа,

де дѣнѣсѣлѣи фѣкѣтѣа кѣ мѣлатѣа зѣѣлѣлѣа.

Кѣѣа дѣстѣлѣа лѣпѣтѣа ши трѣѣѣѣа де вѣсте,

кѣнѣдѣшѣа бѣтѣа пѣзѣмѣшѣи лѣвинѣѣи дѣнъ кѣсте.

Дѣлѣи дѣстоинѣѣѣе сѣрѣеа шинъ кѣроничѣа,

кѣ шас аѣзѣратѣа царѣа кѣ бѣнѣѣа фѣеричѣа.

Пре фѣю сѣс пре Цѣфанъ тѣнѣзѣрѣа дѣпѣа сѣне,

шас лѣсѣтѣшѣа лѣ скаѣнѣа дѣнѣнѣа бѣнѣа кѣмъ сѣа вѣне.

Дѣпѣчѣста стѣтѣѣѣѣа Рѣѣѣѣ Пѣтрѣа вѣдѣѣа, зѣлѣѣа.

де тоате бѣнѣѣтѣѣѣа пѣинъ де черѣѣскѣа рѣдѣѣа. (1528).

Ии Пвврата сзлшвль оунде вдихидце,
кв дмнх сз Елена де сз поменаце.
Кас фапть мвате весаричь динтрег шин нонте.
ла царж ши ла мвнте марї мнхстирї свнте.
Пре срма лорь дмнитас алорь ввнж рвдх.
Иліе, ши чель тнхзрь Цефлицж водж.
Немивж наж стрикатси вржмжшаска мврте,
кз асте нчерю кв свнцїн депреснзи сврте.
Ши сврсса рвзанда сз нс стннж нкмвль,
авж пре Ялезандрс чен вжкь лзпсвнченвль.
Дмни шачеста вине шин Салтинж шфаче,
мнхстире фрвмосз пре толте ле нтраче.
Пре срма ачестора фіюль Михнїи водж,
дин царя мвнтинкскж сфлеткскж родж.
Пзтрса кмвж пре нвме ши наре приханж, зп'в.
лзсатшас д царж слхвнтж поманж. (1574)
Мнхстира че асте д дѣла ла Гзлата,
кз асте пентрс вспець кв маса тоть гата
Фїю сзс Стефан тнхзрь Стзпжнїи домнїа,
двпж Ярон домнитас дмнвль Времиа.
Ичеста де пре рвдх ни нвме Мовила,
кз дмнвзс шас тинсвшь ши престе джнсь мила.
Двпж джнсзл домнитас ши Сїмеань водж,
лзсатас ши пркчеста дмнвзс кв роадж
Кз исз шїс вконїи сфлеткскж вицж, (михзилашь.
де іас фзквть кв дмнвль дн черю ввнцїоннцж
Двпж джншїи ши Стефань Томша час фапт солка,
дмнв дестоннїкь шин вилешь ав пстолить гхолока.

- Къи вжлеле ачлал прин дасе рзвewe,
лзквиторїи цържи треа кз невое.
- Дѣчїа Радсалъ водж ас дм̄нїть кз паче, Гашпар
кз кенл нцплепчїоне т8т8рwрь ксм плаче.
- Ши Ялезандр8 Илїашъ кжндъ т88 веинть ржндсалъ,
ас домнїть ши ѣл цара н8 ксм т88 фостъ гжндсалъ.
- Барнѡвски Миронъ водж аре ддрзжнїре,
ла дм̄нѡв8 к8 свїцїи фърз де ндоїре.
- Мwуσει вшевода нчерѣска мобилж зр̄а.
кз Фрацїи сзи треаше нтралси х̄с милж (1631).
- Ши Васїлїе вадж прекзъмъ т88 фостъ гжндсалъ, зр̄м̄в.
т88 датъ х̄с вдихнж к8 свїцїи д ржндсалъ. (1634).
- Ши домнѡса тодоска ваде к8 д8ачелцѡ.
кз але єи вдрасле пре х̄с лн флцѡ.
- Гевр҃гицѡ Шефанъ вадж лккѡ сз н8ш пдрзж зр̄ѡв.
недажда дела домнсалъ че тотъ сз сзнкражж. (1654).
- Кз пентр8 тотъ грешитсалъ дм̄нѡв88 грижаще,
чїне к8 дерепть к8цетъ ла джнсь нзс8аше.
- Ши пентр8 Гика водж лл8дѡ сз сжче зр̄ѡв.
кз дѣ ржндсалъ к8 свїцїи трзашен фериче (1658).
- Лви Шефзницѡ водж дм̄ѡв88 сзи флкѡ,
вдихнѣлж к8 свїцїи де вѡцѡ сзи плавѡ зр̄зи.
- Кз а са кенл маикѡ к8 Екатерина,
ла цюдецѡ ден дирѣпта сзи фїе вдихнл. (1660)
- Евстратїе Длвїжа скрїсь лсте ла вѡцѡ,
сз трзѡскѡ к8 свїцїи лн ржнд фърз грѣцѡ зр̄о.
- К8 ювїта са хїнкѡ к8 домна марїа,
сз н8 лїсѡ мди стжнлж лн вачь к8кзрїа. (1662)

Ши дм̄нз са Дахина днкѣ сз сз вазѣ,
ла дм̄нзѣзѣ л касѣ кѣ днпшѣ сз сз нкрѣѣѣ.

Ши Дѣка воевода дѣмнзѣзѣ сзл крѣскѣ,
сзш домнѣскѣ дн скавнѣ ши сз мѣзтрѣнѣскѣ.

Кѣ чинстит(а) са дм̄нѣ кѣ Анастасіа,
кѣ чинстите вдрасле нтотѣ феричіа.

Днн черю сз ле тримицѣ дм̄нзѣзѣ кѣнѣнѣ,
сзш петрѣкѣ л вѣцѣ кѣ инемѣ вѣнѣ.

Іаѣашѣ Ялѣзандрѣ вѣндѣ стѣпѣни нцарѣ,
пр(и)н сзрачѣ че да милѣ шлѣ тинсѣ спре черю скарѣ.

Ши Петричико вѣдѣ лкѣш арѣ партѣ.
л черю кѣ дм̄нѣ цѣрѣи шинтра вѣецѣи картѣ.

Кѣ лѣминатѣ чинститѣ дѣмна са маріа,
л черю сз ле гѣтѣѣе хсѣ вѣвѣрїа.

Лѣи Дѣмитрашко вѣдѣ вине сз сз ѣжкѣ,
кѣ чертѣ пре викланѣи де ле даде Фрикѣ.

Домнигѣ дѣпѣ дѣнѣѣѣ Янтонїѣ Рѣсетѣ,
саибѣ кѣ дѣмнѣи партѣ шлѣи чинститѣ сѣфлетѣ.

Кѣѣ лѣсѣтѣшѣ поманѣ кѣт дѣ петѣтѣ фѣче.

дѣи дѣмнзѣзѣ кѣ свѣцѣи траю л черю кѣ пѣче.

Ши сосѣнд кѣ вершѣриле пѣначїи нѣрѣш рѣгѣм дѣл ми-
лостивѣл дѣнѣзѣзѣ мѣрїи тѣлѣ прѣлѣминатѣѣи ши милостивѣлѣи
нострѣ дѣнѣ Іѣанѣ Дѣка воевода. ши л чинститѣ шинтрѣ тѣтѣ
ѣл_свита дѣмна мѣрїи тѣлѣ госпѣждѣ Анастасїа ши л чинстицѣ
ши кѣ де толѣѣ бѣсѣвѣнїа дѣрѣвицѣ фїи мѣрїи вѣлртѣ мѣрїа
са Іѣанѣ Кѣстантинѣ воевода. Іѣан Мѣтеи воевода. Іѣан Сѣтефан
воевода ши ѣл_свицѣи тинерїи мѣрїи тѣлѣ Іѣанѣ Сѣтефан вѣе-
вода, ши чинститѣ дѣмнѣ Сѣкатерина юбита ши дѣнтѣи нѣс-
кѣтѣ фїизѣ мѣрїитѣлѣ ши лѣлѣцѣ ѣл_свицѣ лѣи дѣнѣзѣзѣ кѣкѣнїа

мърїи волстре сз въз крѣце милостивѣль дм̄нѣзѣ ши сз въз
 вл̄сваскѣ пре кѣмь лав вл̄свить пре Явраамь ши Исакь ши Іаковь
 ши кѣмь ав вл̄свить пре Іосифь кѣ Ясинева ши кѣконїи лорь
 лша сз те вл̄ гваскѣ милостивѣль дм̄нѣзѣ кѣ вл̄слвенїе вачникѣ
 лтрѣ дм̄нѣль нострѣ Іс̄ Хс̄ кѣ дх̄ль свн̄ть аминь.

Рѣзторюль мърїи тале Смеритѣль Досодеи митрополитѣль
 кѣ тоатѣ инемѣ смеритѣ рѣзгѣм мърїи тале.

Din Enache Cogălniceanu.

Яиче вроїм сз арзтѣм пентрѣ маре ши мѣлтѣ скздере че
 ав кѣрс неамѣасї крещїнеск лн Царїград, алес челор че се рѣ
 згма лн домнїле цзрїлор Молдовеї ши а цзрїї Ромѣнещї, ка
 ре ачесте цзрї ле ерл тоатѣ кївїрнїсеала ши агонїїреа. Шї фї
 їнд кѣ дїн прїчина оцїрїлор че ав цзнѣт песте чїнчї днї, нѣ
 маї пзнѣ ла 1773 Декемврие 30 кїре с'ав скрїс ав фост рѣ
 мас ла маре скзпчїсне атѣт Домнїї магілї, кѣт ши Бежеде
 леле, ши Капїкїхлелеле, ши алцї воїерї мѣлцї ши де чїлесте каре нѣ
 пѣтем ка сз ле арзтѣм нѣмеле ши воїерїїле лор, кѣчї нѣ се ка
 де. Бар о самѣ де слѣщї а лор, оаменї дїн цара Ромѣнеаскѣ,
 възгнд лн кѣте се афлѣ стѣпннїї лор, трѣгнд ши еї оаре
 каре лїпсѣ дїн челе че ле тревѣїа, кѣ песемне нѣ ле ацїснѣа
 атѣт дїн рѣндѣа мѣнкатѣсї кѣт ши дїн рѣндѣа пѣртатѣсї,
 фїїндѣае ши кѣїле лнкїсе, непѣтгнд ка сз се аскѣ де ла локс
 рїле ачесте, трѣѣа ши еї маре лїпсѣ ла тоате кѣ стѣпннїї лор;

*) Vezi Letopisițele III p. 282—285.

пѣнѣ рѣмѣсѣсе де лѣсе ши мѣлат образ, де фѣчеа че ле ера
 воїеа, грѣнд ши кѣт ле венѣа ла грѣк, зѣкѣнд кѣ кѣ ачесте лѣшѣ
 рѣкорескѣ ініміле. Ши лѣнгѣ алте мѣлате че лѣхѣѣа, аѣ лѣчепѣт
 а ле фѣче ши стѣхѣрѣ лѣнскрѣс, кѣ каре лѣ хѣслескѣс, фѣїнд кѣ с'аѣ
 скѣпат дѣн мѣла ачелор цѣрѣ лѣнфѣрѣмѣсецѣте; кареле вѣзѣндѣс.
 ле ши ної ачесте, ле ам лѣнсемнат дѣпѣскрѣсорїле лор, арѣтѣн-
 дѣле лѣнтр'ачест кѣп.

Історїе че аѣ скос Домнілор ши воїерїлор.

Ох! лѣме лѣншлѣтларе,
 де'мпѣрацѣ лѣнврѣжѣїтоларе;
 вѣсм ера де дѣлче мѣереа,
 якѣм есте'амарѣ Фїереа.
 Ши кѣ тоате'мподовїтѣ,
 якѣм те-арѣцѣ преа срїтѣ.
 лѣндестлат'ецѣ де тоате,
 ши Домнїї н'авѣрѣ партѣ!
 вѣ де че нѣ с'аѣ темѣт,
 ячееа акѣм ле аѣ сосїт.
 вѣзѣмѣнтѣа воїерїлор
 ѣсте ка ваї де капѣа лор;
 вѣ дѣнтрѣншїї сѣнт перїцѣ,
 вѣ сѣрѣчїе 'мподовїцѣ.
 Ши де нѣкас ши де сѣдорї
 лѣс колнавї пе зї де чїнчї орї.
 нѣмаї де е пе арѣптѣте
 сѣ ле пат'ачесте тоате.

Нс'ї кс клас сз грзім,
Ва сз нс'ї маї педелсім;
Сз скрім тот де Домніе,
К'аѣ рзмас ла греа срїе.
Дін Безделе ксм вад еѣ,
Ор сз рзмзе 'н халла меѣ.
Мзкар кз еѣ сзнт о сазга,
Сазжеск, мзнзнк, пшн дн пшнга;
Сї фінда депрінші ла кїне,
А сз ле кадз ршїне:
Кзнд н'ор абеа ом сз'ї сазжескз,
Атзнчї-о сз се педелселскз;
Кз н'ор пстеа сз еа сазга,
К'апої пзнел н'а с'ацїснга.
Честе тоат 'ор сз се факз,
Чева време сз маї трелкз.
Келтвела аѣ сфзршіт,
К'аѣ фост ванї де фсмзрїт.
Блзстзмза челор сзрлче
Нс ле ва фі лор дн паче.
Че шї каса челвї че о дре
А сз рзмкїе ла взнзаре.
Де кзнд с'аѣ дескїс ошїле
Сї 'шї аѣ пердст мїнцїле,
Тот змелзнд дін касз'н касз,
Вс ініма фрїптз, арсз,
Шї сз афле пентрѣ паче,
Ка доар Молдова с'а 'нтоарче!

КѢМ С'РАТЪ, НѢ СЕ 'НТОАРЧЕ.
ПЕ КѢМ ВЪЗ Д' АЧЕ 'Н КОЛЧЕ,
СІ ВОР СЪ СЕ 'НГЛЕНДИСАСКЪ,
КА СЪ НЪ СЕ НЕКВНЕЛСКЪ;
ШІ ТОЦІ ДЕ О ВОРЪ СЪ ФІЕ,
ПЕ ДАТОРНІЧІ СЪІ МЪНГЪІЕ,
ФІІНД КЪ СТРІГЪ 'Н ГЪРА МАРЕ,
КЪІ ВОР ПЪНЕ ЛА 'НКІСОАРЕ.
ШІ ДЕ ВОІЕ РЪ ЧЕ АЃ
САВУІЛЕ ОДІХНЪ Н'АЃ.
ПЪМАІ АВЕМ СЪНЪТАТЕ
ДЕ ЛЕ ПЪТЕМ РЪВДА ТОАТЕ.
СТЪПЪНІІ ЛАС СЪ ГЪРЕЛСКЪ,
КА СЪ СЕ МАІ РЪКОРЕЛСКЪ;
КЪ АЃ ІНІМА АМАРЪ,
КЪНД, МОЛДОВО, ВЪНЪ ЦАРЪ,
СТАЃ. ЛА ТІНЕ ДЕ ГЪНДЕСКЃ,
ІНІМІЛЕ АІ-СЕ ТОПЕСКЃ!
ДЕ ЗЕФКІВРІ ЧЕ АЃ ФЪКЪТ,
ПРІМЪЛЪНДСЕ ПЕ ЛА ПРЪТ,
КЪ БЪТКА КЪ ПАТРЪ КАІ,
ФЪКЪНД ЗЕФКІЃ КА НІЧЕ КРАІ.
ЛЪСТАРІІ ЛЕ КЪНТА,
ГРІЖА ЦЪРІІ НЪ ПЪРТА.
ДЪМНЕЗЕЃ АША ВЪЗЪНД,
ЛІ ЛЪСЪ ЛН ВЕЛК ПЪНГЪНД;
ПЪНГЪНДЪШІ ПЪКАТЕЛЕ,
КА СЪШІ ЦІЕ ФЛАПТЕЛЕ.

ФАПТЕЛЕ ЧЕ 'Н ЦАР' АЃ ФЪКЪСТ
АКЪМ ТОАТЕ ЛОР АЃ СОСИТ;
КЪ ЗЕФКІВРІЛЕ ЧЕ-АЃ ТРАС,
АКЪМ ЛЕ ВАРЪЗ ПЕ НАС.
Н'ОР СФЪРШІ ІНІМА РЕА,
КЪТЕ ЗІЛЕ ВОР АВЕА.
ЃНДЕ АМІНТЕ АШІ АДЪЧЕ,
ПЪНЕА НЪ ПОАТЕ С'О МЪНЪНЪЧЕ;
КЪЦІ ОАМЕНІ АДЪЕ ТРЕКЪНД,
ТОТ КЪЛЪЗРАШІ АІ ПЪРЕ 'Н ГЪНД,
ШІ СЕ СКОАЛЪ ДЕ ЛА МАСЪ,
КЪ ІНІМА ФРІПЪЗ АРСЪ,
ШІ ТОТ СЪЗ ДЕ СЕ ГЪНДЕЩЕ,
ШІ ДІН ГЪР' АША ГЪРЕЩЕ:
„МОАДОВА КЪ НІ-АЃ АПСІТ,
„МАІ ВІНЕ АМ ФІ МЪРІТ;
„СЪ НЪ МАІ ТРЪІМ К'ОКАРЪ,
„МАІ МЪЛТ КЪ ІНІМ'АМАРЪ!
„ДЕ ПЕ-АКЪМ АНЧЕРЕ АЪМЕ
„А НЪ КЪЪТА ЛА НЪМЕ.
„ПЕ КАРЕ Н'АВЕАМ ПРЕПЪС,
„АКЪМ С'АЃ 'НЪЛЦАТ МАІ СЪС.
„АІ ДЪМ БЪНЪ ДІМІНЕАЦЪ,
„ЪА НЪ ВРА СЪ НЕ МАІ ВЪЛЪ.
„АТЕ НЪ'С НІМІКЪ, ФРАТЕ;
„ОР СЪ ВІЕ РЕЛЕ ФОРТЕ;
„К'О СЪ МЕРЦЕМ ЛА БЪРЪІВРІЕ,
„СЪ НЕ РАДЪ ПЕ ДАТОРІЕ.

„Ші вор сз не амзрeаскз
„Пентрѡ цара Ромзнеасвз ;
„Бзтзнд кз кзвїнтеле,
„Че ам фзкѡт пнцеле.
„Дар ної че рзспнс сз дзм.
„Ка сз нс не ршїнзм ?
„К'аѡ фост пнцїї пе недрептате.
„Ші н'ам авст д'еле парте.
„Сї лнсз тот н'о сз креадз,
„Зїкзнд кз ле-авем лн ладз,
„Ші ле цїнем тот аскнсе,
„Пїн гевгїрѡрї сзнт сспзсе.
„Ші нс шїѡ кз л сзндѡче,
„Н'аѡ солречїї че с'апсче“.
Сз венїм дар ла черчетаре,
Ла че де пе срмз старе,
Кз воїерїа де дїван
Я с'ацїснз вакчеван,
Ші сз стрїце пе Сокак,
Взнзнд тот пражї шї спзнак.
Ачеаста де нс ле вїне,
Ші вор сз трзеаскз вїне
Апсчес' де взкзліе,
Кз'ї маї маре коїерїе.
Ш'ачеаста де нс ле плаче
Пе Хамал вагз че флаче,
Кз кзтз лї зїа де маре
Карз лемне лн спїнаре.

СЗНТ Ш'АЛТЕ МАНСНЕРІ МВАТЕ,
ДЕ^ТН8 ПОТ СЗ'МІ ВІЕ АМІНТЕ,
НІЧІ ТОТ СЗ ЛЕ ПОВІСТЕСК,
КЗ МЗ ТЕМ СЗ Н8 РЗЧЕСК.

Ші с'ащ сфзршіт ХАЛТ8РІЛЕ М8НТЕНІЛОР ПЗНЗ АІЧЕ.

Din Gramatica lui Enache Văcărescu tipărită în Râmnic 1787. *)

А ВЗРЦУИ А ДОАМ ПАРТК А ПАТРА, ПЕНТ88 ПОЕТИКЗ.

Поетика іасте фоарте веке пре кэм сз веде дела гречи, арапи, перши, лнкз ши евгеи, ши халден. поетика іасте ачем че аратз асз фаче стіх8рї маи вржтсс кз ачесте стіх8рї сз н8меск88 поетикз, ши поезіе.

Гречїи ащ обичнсит фоарте м8лату поетика, ши п8инд8 остенк8лз а8 афлат м8лате фел8ри дз к8п8ри а алкзт8и стіх8ри к8 маре мещеш8г8 к8м сз вэд. лнт8ю лк88 обичнсит8 спре л88де д8мне8ееши, д8пз ачкста ши спре л88де оменещи. ши спре Історїи, к8мвдїи, опере, ши вери че алт, к8м ащ скрїс лнт88 ачкста л88дацин, Аристофан, исївд, еврипїду, ши вестїт8л омир. ши м8лци алци, карїи тоате алкзт8ириле лор ле фзчк лї стіх8ри, вржнд8 асен8ми псетичи, ши н8 Логографи.

Латїнїи ащ 8рматв ла ачкста, лнт88 тоате гречїлор, пре к8м сз вэд л88датеде ши фрзмоаселе алкзт8ири але л8и овїдїе, ши виргїлїе, ши алтора джн чеи н8и пжнз аст8зги.

Италїанїи, францезїи, ишпанїлїи, ши алци челїсз траџе лїмк8 джн лїмк8 латїнк8скз ка нїщїе пжрае, прек8м ши ачк8с-

*)). Veđi curs de Literatură de Maniu p. 73—74, adaos.

ТЪ АНОАСТРЪ РОМАНѢСКЪ, НАС ОБИЧНИТЪ А ФАЧЕ СТИХЪРИ КЪ НЪ-
МЕРЕ ПЪ ПИЧОАРЕ КА ГРЕЧИ ШИ ЛАТИНИ, ШИ ЕЪ НЪ ВЪЗНЕСЕКЪ АФИ
ПРИЧИНА АЛТА, ДЪ КЪТВЪ НЕ АВЕРЪ ДЪ МЪАТЕ СЛОВЕ ГЛАСНИЧЕ ЕТС.

МОДЕЛЪ ДЪ ПОЕЗИЕ

- „Че ли сѣмъ зичи дѣ мѣндаріе,
Ес нашфи мѣи вртъ сѣ фіе.
„Взчи сѣи потривеще фири,
Ши леѣи, ши оменирин.
„Ому ла ому сѣ сѣ драте,
Каксмъ нѣие ка си фрѣте.
„Тотъ кѣ рѣ дѣ всибире,
Фаче пѣ ла тоѣи привире.
„Кѣ туркаре ка швѣтѣ,
Ши натѣра не срѣтѣ :
„Лѣѣѣ чин ва вртъ с'о ливѣ,
Ир къ мине трѣвѣзъ нанѣзъ.“

Din „Psaltirea prorocului și împărat David in ver-
surī alcătuită de micul între musicoșii sistemii vechi
Ioan Prale din Iașul Moldovii. In zilele tristelor in-
tâmplări ce s'au inceput prin țerile românești din anul
1821. Spre a se inoi aducerea aminte de cele ce strigă
psalmii : și spre folosul celor de nația sa Români
și a iubitorilor lor : acum intăiu cu cheltuiala sa la

Brașov. sau tipărit in 1827.)*

*) Veđi pagina 1.

У Я Л Т И Р Ъ

ПРОРОК ДАМПЪРАТЪЛЪИ ДАВИД

Владисла ши Улам а Вершва жнтлю. Номер АА

- „Фричит не дат Бзркатва
„Ан не крединчошск сфатва.
„Ши жн стрѣмва дрсм нс старз,
„Ши перзосва жилац нѣл враз.
„Чи а Домнѣлви врс Леце,
„Ши жн Лецѣ лѣи сз дреце.
„Ксцетжнд де Зи де ноапте,
„Ш'и Пом лжнз ал сзѣ лапте.
„Антимпинжндш прѣсада
„Ши Фрѣнза лѣи тот кс млда.
„Ши ори кѣте ши ва фаче^м
„Тот жн спорю сз вѣр жнтоарче
„Нс аша не крединчошѣи,
„Нс аша : ѡ кзинчошѣи !
„Чи ка прѣф чел сѣфлз вѣнтѣл.
„Пре фаца кѣтѣи пѣмѣнтѣл.
„Де астал не крединчошѣи,
„Ла жѣдец не жнвѣшѣи
„Ничи стрѣмѣѣи жн де дрепци сфатва
„Взчи кз Домнѣл цѣе хѣтѣл :
„Варе а Дрепцилар Фива,
„Ши пзгѣнѣл дрсм перивл.“
-

Din „Tragodia lui Orest tradusă de Alexandru Beldiman tipărită la Buda în 1820 *).

ТРАГОДИА ЛСИ ОРЕСТ.

ФИЧЕРЪ ЛТЛЮ.

КОРЪЛ I.

І ф і а, П а м е н.

Ах Памен! ах прѣ юбите, спснени, таст'адевзрат,
Къ'н локъл чест сжнгсратек, лтрачест дсѣѣс палат.
Извор де дсрере мие, възпла че мас топит,
Сз черк лтрс ѣл нзказсри, че нс сас маи поменит.
Код ссрорей м'бле ллкрзми. дсрѣрѣ м'ѣ сз оунеск,
Сз привеск ненорочирѣ, лтрс карѣ вецесек.
Ненорочита Електра, сорѣѣара ч'ам юбит,
Ѡаре къ Ѣгист нс вине, ла мормжнтсл чест скжрбит?
Лтр'але кзрса сжнзри, татзл нострс сас топит,
Бди мие нелецсбитсл, нс кмвѣ дс порончит.
Ал лси Ягамемниѣн сжнѣ, сз маи ваз'асе взрса.
Сз маи адапе пзмжнтсл, лплинина воинца са.
Ши нои парзш сз фим мартсри, оунси празник штрзвит,
Празник ал нелецсирей, тот лтр'ѡ зи потривит.

П а м е н.

Дентр'ѡ капиѣе оунтатз, пот зиче, де лсмѣ тоатз.
Оун пзхиторию тикзлос.
Че сас трас лтр'о псстие, сз петрѣкк 'н вечниѣе.
Поци с'ашепци вре оун фолос?

*) . Vedî pagina 5—6.

Свфлетѡа мез пѡтимѣше, пре Ягамемниѡн желеше,
Ши пре Ѣрест сѡл въз вѡс,
Ши кѡтрѡ Черю кѡ стригаре, ѡнац рѡгѡчѡне маре.
Дѣтѡта маи мѡлат нѡ цѡс.
Ѣ Іфіѡ прѣ сѡзвѡтѡ! Ячѡстѡ ги ѡтрѡзвѡтѡ,
А тот ѡна ѡ привим.
Спѡлимѡ не причинѡеце, тот норѡдѡ ѡгрѡзеце.
Врѡнд ши неврѡнд сѡсферим.
Я ѡуней кѡрци ѡтрѡзвѡте, скопѡс, гѡндѡри потривѡте.
Ѣнде пот ѣѡ сѡ ле цѡс;
Нѡ пот кѡ сѡ се ѡцѡскѡ, ничи ѡ кип сѡ се ве тѣскѡ.
Дѡтрѡчест ѡзѡш ѡстѡю.
Дѡмѣ ѡсѡ кѡ ворѡѣце, кѡ Ѣгѡст се ѡгрѡѣше,
Аи кѡ тотѡ тѡрѡсрѡт.
Ши кѡ Ѣлектрѡ кѡ сѡне, ѡ прѡзник ѡчѣ вѡне.
Зѡк ѡ фи ѡдѡврѡт.
Я ѡ ѡсѡ нѡ сѡ ѡнрѡде, де стрѡгѡзрѡле че веде.
Кѡ фѡче не ѡчетѡт.
Се тѣме де рѡсврѡтѡре, шѡ норѡдѡлѡи порѡнѡре.
Вѡнд ѡа фи ѣл дѡпѡртѡт.
Я ѣи дѡѡѡлѡсѡ стрѡгаре, ши дрѡптѡцѡиле че дре.
Врѡде кѡ вор дѡщѡпта.
Норѡдѡл дѡн ѡдѡрѡмире, спре ѡ дрѡптѡ рѡспѡзѡтѡре,
Кѡ тоцѡи се вор ѡспѡл.
Де ѡчѡ сѡ ѡгрѡѣеце, мишѡзрѡиле ѣи пѡндѡѣше,
Кѡ пре ѡ рѡлѡз ѡ цѡн.
Ничи ѡдѡтѡ фѡрѡ пѡзѡ, нѡ ѡ ѡсѡ кѡ сѡ се ѡзѡз,
Ѣндеѡл кѡт де ѡсѡцѡн.

Din *Eterie* sau jalnicile scene prilejite in Moldavia din resvrătirile Grecilor, prin șeful lor Alecsandru Ipsilanti, venit din Rusia la anul 1821, de vornicul Alecu Beldiman, editat de banul și cavalerul Alecu Balica, tipărit in Iași la 1861. *)

ДН ВРЕМЕ ЧЕ АРНЗВЦІЙ, ЛА ЕТЕРІЙ СЕ СКРІЕА
 ПОСТЕЛНІКСА ІАКОВАКІ, ЛА ПРСТЪ МЕРЦЕА, ШІ ВІНЕА
 ПОСТЕЛНІКСА ШІ МІНІСТРЛА. АЧЕА ІСКІТ СЛЗВІТ,
 КС ТАКЪМЛА КРЦЕЙ СЛЕ, НБ СЕ ДА МАЙ ПОТРІВІТ,
 ІНТРІГАНТ, ВІКЛЕАН ШІ ЖАКАШЪ, ЛБМЕА ДЕ ПЪТЕ МЪНКА,
 ЗІМБІНДЪ, ШІ СПІНД ЛА ГЛЪМЕ, НЕ СІМЦІНДЪ ТЕ ДЕСКРАКА.
 ІНТРІГАНТ ЧЕЛ МАЙ ДЕ ФРЪНТЕ ШІ ДІН ЧЕЙ МАЙ ЛЪЗДАЦІ,
 КС ПОСТЕЛНІКСА КОСТАКІ, ДЦІ ПЪРЕА КЪМКЪ СЪНТ ФРАЦІ
 ЯТЪТА КЪ ІАКОВАКІ, ЕРА МАЙ ПОЛІТІКОСЪ,
 ІАР ЧЕЛЛАЛТ ДЕ МЪНДРІЕ, АЦІСНЪСЕ ПЪТЪРОСЪ
 МЪНДРЪ ДЕ-АТЪТА ПЪТЕРЕ, ЧЕ АСЪПРА ЛЪЙ ВЕДЕА,
 БЛІ ДЕ СЛАКЛА АЧЕЛА, ДН МЪНІ КАРЕ ЛІ КЪДЕА
 ДНТРЕ ЕЙ МАЙ ЕРА ДНЪ, БН КЪРБЕТ ПОСОМОРЪТ,
 ШНЪ ЛІВІЛЕ НЕКЪЛАКІ, СЪФЛЕТ СКЪРНАВЪ ШІ СРЪТЪ,
 НАЗІРЪ НЕ ЦІГАНІЙ ГОСПОДЪ, ЛІЧЕ Л'АЪ ПОТРІВІТ,
 ДЕКЪТ КЛІЕЪЪ ДОМЪВАСІ. НАЗІРЪ'Й МАЙ НЕМЕРІТ.
 ЯЧЕШТІА ЦІСКА РОЛЛА, ШІ ЧЕЕА ЧЕ ВРА ФЪЧЕА,
 БОЕРІЛОР ЛЕ ДА БАЛЪРІ, БНАЕ ВЪЗНД НЕ ВЪЗНД МЕРЦЕА.
 ДІН БАЛЪ ПОСТЕЛНІКСА РІЗЛА, ПРЕКЪМ ЕРА АСЪДАТ,
 ЯЪ МЕРС ДЕ АЪ ДАТ ДЕ ШТІРЕ, НЕ ІПСІЛАНТЪ АЪ КІЕМАТ,
 СЪ ВІЕ СЪ ІЕЛ КОМАНДА, СЪ ДНЧЕЛПЪ А АСКРА

*) Vezi pagina 3—7.

Се дескопере секретѣ, ші дн сѣлѣвѣ а днтра.
 Марці дн дозвечі ші дозѣ, дн лѣна лѣї Феврѣарѣ,
 днчепе осѣнда церії, ші неказѣ чѣл амарѣ.
 Ла носѣ чѣлсрї де зї, зѣоанѣ, шоптѣ днтре тоці,
 Се рїде кз'ї о прїчїнѣ, дѣр сѣ 'нтрекї пе вр'ѣнѣл поці?
 Кзчї ші ачѣї че сімцісѣ, ші овлічїсѣ чѣва,
 Нс'ндрѣзїел кѣвѣнт сѣ зїкѣ. сѣ сѣ арѣте кѣїѣ.
 Ла срѣз дїн Гречїї всрѣїї, пе лл прїетїнї дѣз вѣсте
 Ксмкѣ вїне Іпсілант, кѣ о мѣскїчѣаскѣ одсте :
 Дѣр кѣ цїсрѣзмѣнт пе тлїнѣ, фѣарте тѣре пе дѣскѣнѣ,
 Ксм кѣ арѣ вр'о шїїнѣ, нїчї ксм се нс дѣл прѣпѣсѣ;
 Ш'ашл лл снѣ чѣлс де нолпте, дѣрѣ че аѣ днноптѣтѣ
 Фѣлд-маршаллѣ етерїїї кѣ конвоїѣ с'аѣ арѣтѣтѣ.
 Дндатѣ ч'аѣ мерс лл глѣдѣ, дндатѣ че аѣ сосїтѣ,
 Влї мїе ! че крѣдѣ флптѣ, че лѣкрѣ аѣ сѣвѣршїтѣ.
 Дрнѣзїїлор дѣ вѣе пе тоці Тѣрчїї а прѣдѣ,
 Дѣ вор ста вс'нпрѣтївїре де молрте а'ї атака.
 Барварїї, нелѣїїсїїї, лѣпї де сѣнѣ дѣсѣтѣї
 Кдѣ к'о немїлостївїре, пѣсте ачѣїї невїновлїї.
 Ла хѣнсрї дн мѣзѣл нопції, ачѣї млї мѣлцї нѣвѣлѣскѣ,
 Длїїї а ловї Нїїлїкѣл *) днкѣт пот сѣ сіргѣсѣскѣ,
 Жѣвѣсѣскѣ, прѣдѣ, оморѣ, мѣрфѣрїлѣ днпѣрѣсѣскѣ,
 Шї кѣ кѣтѣ прївѣсѣскѣ фолосѣл, кѣ атѣтѣ се їсѣсѣскѣ.
 Чїне сѣ се'нпрѣтївѣаскѣ, кѣчї сѣрѣчїї амеїції
 Фїїнд тоці дн аѣцѣрнѣтѣрїї, шї днтрѣ сѣмнѣ дѣзнчїї
 Ста зѣлѣзїї днтр'о сїмїре, аманѣ ! кѣ тоції стрїга,
 Дѣз аверїлѣ лор тоате, шї днчѣпѣ а се рѣга,

*) In Bellic era casele, unde trăgeau turcii.

Ярмеле лі се ласцз, алкрімі днтревінцзскѣ
Дар ла ніште аша фтарз, німікз нс фолосекѣ,
Пе чеї дндрзгнеці оморз, ші пе чеї маї слабі лега,
Фііна а лор хотзріре, ла беїлік ай адзна,
Ка ніште ої де жднгіере, а досс зі дскѣ пе тоці,
Че де аколо крззіме а днкпсі нс поці.

Лї голескѣ пе тоці де хліне, ші атднче нзвзлескѣ,
Ле даѣ кзтева кзціте, ш'апої стаѣ де дї прївескѣ
Ѣнсіа дї зкоарз мзна, пе алтѣлѣ дн капѣ ловескѣ
Ші пе алтѣлѣ знде апскз, моартеа кзтѣ потѣ прелѣнцескѣ.
Дзпз че крззімі неспзсз, осзндіці аѣ лскратѣ,
Япої дзндѣ ловірї де моарте, ла знд локѣ 'іаѣ адзнатѣ
Прївелїште че факѣ лѣмеї, віт-жі врзнд а с'арзта
Ші спре о маї маре фалз, хлінеле лор ле псрта.
Ячеї че дін ханѣ скзпзсз, орї афарз с'аѣ афлатѣ
Ѣнії ла воерї алеаргз, еар ації ла консвалтѣ.
Яколо афлѣ ліманѣл, аколо с'адзпостескѣ,
Скапз де осзнда тоатз, ші де фїерѣл дшмзнескѣ.
Дар нелецііції афлз, кѣ тоці днчепз а стрїга
Черѣ ка сз ле де тоці Тсрчії, саѣ касзле вор кзлка.
Ялеаргз тоці ка тсркації, се фзлеа, се лзѣда,
Кз вор рзстѣрна тотѣ тзргѣл, дакз пе Тсрчії нс вор да.
Мїтрополїтѣл, воерїї, ші консвалїї се знескѣ,
Ла кзрте факѣ арзтаре, ші кѣ тоції мїжлоческѣ
Прїнчпнѣлѣї Іпсіланте, дї зїкѣ, дї аратз тоці:
Кз есте нелецііре, а фаче атзте морці;
Де че атзта осзндз ла ніште невіновациї,
Кзндѣ еї нс рздікз арме, ші кѣ тоції сзнт плакациї.

Дрѣз че авереа тоатѣ, ши армеле ле-аѣ лбатѣ.

А с'атинѣ де вѣцѣ лї крѣзіме, лї пакат.

Де сѣнт дрѣшманї ҃стерїї, де сѣнт аша сокотицї

Ка прїзїонерї де оасте, пот ка сѣ фїе опрїцї.

Апої конслаїї ла ҃рмѣ, аѣ ворѣт дескоперїт.

Кѣ'н конслат, нѣ се полте ка сѣ лнтре етерїст,

Нїцї потѣ фаче вр'о черкаре, саѣ кѣтѣ де пѣцїнѣ мїшка

Лнтр'о, аша лнтѣмпладе конслатѣла а кѣлка.

Ачелста 'їаѣ смерїт таре, 'їаѣ фѣкѣт а контенї,

Шї вѣерїлор де време, пе чеї маї мѣлцї а пѣрнї

Ла ҃рмѣ кѣцї-ва дїн трѣншїї, ла кѣрте 'їаѣ адѣнатѣ,

Шї фѣрѣ лнтѣрѣере, ла Галла 'їаѣ мѣтатѣ.

Шї де аколо кѣ пѣрѣ, лн карѣте кѣ 'їаѣ дѣсѣ,

Ѣнде аѣ скѣпат дїн грїжѣ, дїн осѣндѣ ши препѣсѣ

Амар мїе ! дар ла тѣрѣрї, че крѣзімї н'аѣ сѣвѣршїт,

Ѣнде ерл гречї Исправнїчї, че н'аѣ фѣкѣт лнсѣршїт ?

Лнчепѣтѣла ши лѣкравѣла, факѣ маї лнтѣїѣ лн Глалцї,

Ачелї маї крѣзї, ши маї вѣрѣлрї, дїнтре Гречї маї вѣс-

тѣзмацї

Ѣнѣ Каравїл вѣлѣ-вѣлѣк-вѣлшї, дїн кѣрте орѣндѣїт,

Шї Романдї Пѣркалабѣла, ҃нѣ цїсѣеа, ҃нѣ омѣ поцїт ;

О стѣрпїтѣрѣ гречѣлскѣ, ешїт дїнтр'ѣн вѣсѣ клочїт.

Ачелшїтї дої трѣрѣнд ла сїчешї, пе кефалонїцїї тоцї,

Аѣ лѣкрат крѣзімї атѣта, лнкѣт а креде нѣ поцї.

Дар Исправнїкѣла де Пїлѣрѣ, Бїкїка ачел невѣнѣ,

Ла Голїа, *) нѣ ла пїлѣрѣ, кѣ сѣ етеа ерл маї вѣнѣ,

*) La Monastirea Golia din Iași, este casa de nebuni.

ДѢПЪ ЧЕ КЪ АРНЪЩІИ КАРЕ АВЕ ДЕ ЛА ЪШІ,
 ПЕНТРЪ АЧЕАСТЪ ПРИЧІНЪ, ДІНАДІНСЪ С'АЪ ТРІИМЕСЪ,
 БЕШЛЕАГА КЪМ ШІ ТОЦІ ТЪРЧИІ, НЕГЪЩІТОРІ ЧЕ-АЪ АФЛАТЪ,
 ЛОВІНДЪІ ЛН МЕЗЛА НОЩІИ, ДЕСВРЪКЪНДЪІ 'ІАЪ ЛЕГАТЪ.
 СПРЕ МАІ МАРЕ А СА ФЛЪЗ, А ДОВА ЗІ ТОЦІ ЛЕГАЦІ
 ЛІ ЦІНЕ СЪ'І ВЪЗЪ АМЕА, КА ПЕ НІШТЕ ВІНОВАЦІ.
 СЪРАЧІИ МАІ МОРЦІ ДЕ ФРІКЪ, ПЕ ТОЦІ КЪ АЛКРІМІ РЪГА,
 ДАР ЧІНЕ 'НДРЪЗНЕА СЪ ЗІКЪ, ШЪЗ КЪВЪНТ МАКАР КЪІ-ВА ?
 ФЪРЪ ДЕ ЛНТЪРЪЩІЕРЕ ПЕ ТОЦІ, ЛА ЪШІ 'ІАЪ ПОРНІТ,
 ЪНДЕ ВЕНІНД ПЪН ЛА РОМАНЪ, АКОЛО 'ІАЪ ШІ ЖЪРТФІТ.
 ДЪПЪ ДЪНШІИ ШІ ВІТЕАЪЗЛА, ДЕ ЛА ПІАТРЪ АЪ ПЪРЧЕСЪ
 ЛН МЕЖІА КЪ МАРЕ ГРАЪЗ, АЪ ВЕНІТЪ ЛНТІНСЪ ЛА ЪШІ,
 РАДЕ ВАРВА СЕ ЛНВРАКЪ, ЛН ХАІНЕ ДЕ ЪТЕРІСТ
 ДЕКЪТ ХАТМАНЪ ОМЪ ДЕТРЕАЪЗ, АША АЪ МАІ НЕМЕРІТ.
 ВА СЪ'ШІ ЧЕРЧЕ ВІТЕЖІА, ШІ КЪ'І МЪАТ ЛЪВЪНЦІАТ,
 ПЕНТРЪ КЪ'І СЪЪТЪСЪ КАІІ ПЕ СЪРЪЩІЪ АЪ ТЪЗІАТЪ.
 НОІ МАІ ПОМЕНІ ДЕ РОМАНЪ, ДЕ ФЪЛМІЪ, ШІ ДЕ ХЪРЪЛЪЪ,
 НІЧІ ДЕ КРЪЗІМЕЛЕ ТОВАТЕ, ЧЕ С'АЪ АЪКРАТ ЛН БАКЪЪ.
 ТРЕІ-СФЕТІТЕЛЕ ЛН ЯРМЪ, КАСА ЪТЕРІЕІ ФАКЪ,
 СЕ ОРЪНДЪЕСК ШІ ЪФОРІ, ДЪПЪ А ПРІНЦЪАЪІ ПЛАКЪ.
 ІЕРІНО-ПОЛЕЪС, ШІА ДІНТРЕ ГРЕЧІ АРХІЕРЕІ
 ДЕ АЧЕСТА МІІ МІРАРЕ, КЪМ ЛЕ-АЪ ЛНТРАТ ЛНТРЕ ЕІ;
 ДЪПЪ ЧЕ МАІ ЕРА ЛНКЪ ШІ ДОІ СФІНЦІ АРХІМАНДРІЦІ,
 ФАРІСЕІ ШІ МЪАТЪ ФЪЦАРНІЧІ, ІНТРІГАНЦІ ШІ НЕЧІНСТІЦІ,
 ЧЕА ДІНТЪІ ТРЕІ-СФЕТІТЕАНЪА, СЪФЛЕТ СЪЪРЪНЪВ ШІ СЪРЪТ,
 ОРІ КЪНД ЛІ КЪТАІ ЛН ФАЦЪ, ЛА ВЕДЕІ ПОСОМОРЪТ;
 ЧЕАЛЛАТ ЛІ ФЛОРЕШТЕАНЪА, ВІКЛЕАНЪ АДЕМІНІТОРІЪ
 ІНОКРІТЪ ДЕ ЧІІ ДЕ ФРЪНТЕ, ШІ ДЕ ЦЕРІ ВЪНТЪРЪТОРІЪ.

Двпз че Деогеніде, снѣ Ліпцканѣ негѣцитор,
Ші Панлітакі Панѣ Ампрезнѣ лѣкрѣторіѣ
Маї ерѣ лѣкѣ ші алції скрііторі ші граматічі
Нѣ пѣтедї а маї алеѣе, пе чеї марї дїнтре чеї мїчі.
Тоці дїн марцініле лѣмеї, лѣ Молдова адѣнаці
Беніці голї лѣ страе прѣсте, лѣ абале Амѣракаці,
Двпз че дѣ фѣкѣстѣ старе, ші тоці с'адѣ лѣнеогѣцїт
Лѣ сїнѣл патріеї ноастре, еї лѣнтѣї дѣ пѣс кѣцїт.
Черекѣбале Ампрезрате ! везї де сѣсѣ ал ноастрѣ кїнѣ
Прївеште осѣнда церїї ш'а нородаблї сѣспїнѣ.

Din „Henriada lui Voltaire“ tradusă de comisul V. Pogor
tipărită în tipografia lui Eliad în București 1838 *).

Ѣѣ віерсѣзѣ дѣ вітеазѣл че лѣ Франца а домніт
Ші кѣ дрептѣл кірѣнції, ші кѣ дрїт дѣ моуенїт,
Че прїн мѣлте невоїнѣе, лѣнѣзѣзѣтѣра кѣрмзі.
Ампрекерїале а стѣнѣе, а ерта ш'а кірѣї,
Чї пе Маїен шї пе Клікѣ шї Спанїа лѣнѣрѣнтѣ,
Бїрѣїторїѣ, шї пѣрїнте Францѣїлор с'арѣтѣ.

О лѣдѣзѣр прѣл сѣзѣїте. Дїн черїѣрї дѣ сѣсѣ погорї
Рѣварсѣ'ці п'а меле скріїрї лѣмїна шї ал тѣѣ зор :
Яле крѣїлор дѣзѣрї дѣнрїнсѣ а те аскѣлта ;
Че лї се каде сѣ шїе тѣ поці а ле дрѣтѣ ;
Шї Неродаделор вѣдѣше лѣ кѣмплітіле ешїрї
Дїнтр'а лор Ампрекерѣе шї дїнтр'а лор рѣзѣретїрї.

*) . Vedŭ pagina 1—4.

Вестеце лн че кп' Бражка цара ноастр'аѣ хрентсѣт,
 Спсне-а Иеродасѣ кпсрї, шї домнїї кѣт аз грешїт.
 Спсне ; шї дее дрепт кѣ клсна о датѣ'шї аместека
 Ял сѣз глас пїлн де дѣлчелцѣ кѣ семецѣ верса та
 Дакѣ кѣ цїнгашалї мѣнѣ капса 'цїа лнподокїт,
 Дакѣ смбра та дескїде лѣмїна маї леїт,
 Гарто кѣ мїне сѣ мелргѣ дѣпѣ пашїї теї кѣ роѣ
 Кл сѣ сколцѣ лн ївелѣз фрѣмсецѣ'цї ла норѣд.

Валоа домнїа лнкѣ ; дар а сале мѣїнї лѣса
 Фржиле десчокзлатеї кѣрмѣрї де се 'нкзрка :
 Правелїле фѣрѣ влагѣ, дрептѣрїле сѣ клетѣ,
 Саѣ маї кїне зїкѣнд лнкѣ Валоа нс стѣпѣнѣ.
 Нс ерл маї мѣат ел домнѣл чел де салѣз 'нкѣнѣсрат,
 Шї де лнсѣш кїрѣнцѣ ла рѣзкоде лнѣзцѣт,
 Я кѣрѣїа спорїѣ Европа лн кѣтремѣр лл прїѣѣ,
 Шї а са Патрїе тоатѣ пѣнтрѣ дѣнѣсѣл се бочѣ
 Кѣнд а Норѣдасї нероѣде д'а лѣї фапте сѣ мїра,
 Шї ла пїчоарїле сїле короане лї лнкїна
 Мѣлцї стрѣлѣчїцї лн мїчї трепте се стїнг лн ранѣл дїн тѣїѣ.
 Дїн остаѣ воїнїк стѣтѣрѣ шї е країѣ дїн чеї мїшеї,
 Ядѣрмїт пре жїлцѣл славеї, лнтр'ал молечївнїї сѣн,
 Корона лл лнпїлеѣзѣ, фѣкѣндѣл рок дїн стѣпѣн.
 Д'Епернон, Жоїос шї Келѣс, Межїрон шї Сент-Мегрїн
 Стѣпѣнѣл, сѣпт а лѣї нѣме, змокѣл флорїлор до крїн,
 Пѣ а лор домн фїмеїлїк лн десфѣтѣрї ллпѣлнѣтѣнд,
 Стрїкѣторїї де нерѣѣрї, цара пѣстїа прѣдѣнд.

Я Гвїзілор прїпїтѣ норочїре се 'нрѣмфа

Ші песте а лші днѡсіре мзрїмѣ лор лші дмфла.
 Ёї, прїн пїерзѡтоаре Клікз каре дн Парїс срѣѣ
 Пстерїї лші чеї сазвіте о авламз земїсѣ.
 Иеродса фзрѣ зекалз, челор марї рок тїкзїт,
 Слзжѣ пе тїрлнї орѣше, гонїнд домнса леїїсїт,
 Пе каре мзгслїторїї де гравз 'лш дпзрзсїт
 Шї дїн лсвра спзїмжнтатз Попорса 'лш їзгонїт.
 Дн Парїсса плїн де зарвз чел де алт неам алергз;
 Тот перїа, дн сксртз ворвз, кжнд шї Ёсркон с'арзтз.
 Ёсркон днвснетзцїтса, де фок рѣзкоїнїк апрїнс,
 Сосїнд, лсмінз пе домнса чел де оркїре кспрїнс:
 Ёл дї дндрептарз плшїї, вїртѣтѣ лї Дешептз,
 Дїн мѣршевіре славз, шї рззкоїш дл рїдїк.
 Спре але Парїсвалї шанцсрї амжндїї країї пжшл
 Рома се днспзїмжнтарз шї шпанїоса отешѣ:
 Ёвропа, їнтересатз де аше днвзртежїрї,
 Окїї цїнтїсе спре зїдса чел плїн де ненорочїрї.

Се ведѣ дн Парїс Ёрлжва спре рззкоїш днвїершнжнд
 Пе Маїен шї днтрснїрѣ шї ссс дїн тсрнсрї кїемжнд
 Я Шплнїей шї а Ромїї дїїсторїса пїерзеторїш.
 Ячест Демон страшнїк, сїлнїк, шї де сжнѣ взрсеторїш,
 Я сєпшїалор сзї есте врзжмаша чел маї ксмплїт,
 Спре пїерзарѣ оменїрїї фаче палл неконтенїт,
 Днтр'а партїдеї лші сжнѣ мжїнїле 'шї спалз адес,
 Здровеше фзрѣ крѣцаре снелтїле ч'лш алес.
 Лзкеше ка сн тїрлн днтрѣ їнїмї ч'лш сфзрмат;
 Шї кїар сїнгср осжндеше пакатса ч'лш днсвфлат.

Din poeziile lui Gheorghe Asaki tipărite în Iași tipografia Albinei 1886.

К Ъ Т Р Ъ П Я Т Р І Ъ.
ПРОЛОГЪ.

Ън вѣс дор мз 'нарѣкъз шѣ мз 'ндѣмнз дѣн жснѣ,
Ка сз черк пе ллзстз Ромжнѣска армонѣ.
Ачест верс че сѣнз дѣче лѣсѣ Яполон нѣсѣ стрѣн,
Фѣнд џемѣне кс рѣстл че'ѣ срзѣт дѣн 'чел Латин.
Армонѣл'з стржнс пе оаменѣ лн пазкѣтл соѣѣтате,
Аднжнд пре ѣѣ дѣн кодѣрѣ л статорнѣка четате.
Дѣ кжнтарѣ лѣсѣ Орфеос мѣнѣѣѣ Трлчѣѣ се смплѣ.
Шѣ дѣ сѣнетл чел дѣлче крѣде фѣре сз'нелжнзѣ.
Лнсаш рѣга дѣ еулавѣе жнѣ ѣнѣмѣ крѣдѣнѣоасе,
Кзтрз Домнл сз лналѣз пе дрѣпѣ армонѣоасе,
Ш'о сѣмѣре лѣгзнатз пѣн ал Мѣгелор орган,
Мжнзгзетз кѣрсѣл трече пе ал вѣѣѣѣ Океан:
Спре вѣртѣте вѣерсѣ 'нвѣе, дѣспре рѣлѣ флче срз,
Фѣрмзкжндѣне адѣпз д'о лналт 'лмвзѣѣтсрз.
О Ромжнѣ Ромжнѣ дѣ Дакѣѣ че пѣртлѣѣ жн мжндѣрѣ сѣжн
Дѣ 'нчѣпѣтл векю, ѣсторѣл акѣм фѣе нѣ лѣдемн
Лн векѣме маѣка Рома, чѣ'ѣ фѣст домнз'н толтз лѣме,
Нѣ'ѣ лѣсѣт лѣѣѣ шѣ пѣжжнтѣрѣ, ворѣл сѣ шѣ'налтл нѣме;
Оаре харѣл, че дѣ тѣмпѣрѣ шѣ дѣ варѣварѣ сѣѣ пѣстрѣт,
Кжнд сѣжннз соартѣ лѣче, фѣва астѣзѣ дѣфѣѣмѣт?
На, прѣн Мѣгѣѣ ш'ѣ вѣртѣтеѣ дѣрѣл дѣлче шѣ фѣрѣѣнтѣ,

*) . Veđi pagina 1—2 și p. 37—38.

А ної асмѣ съ кшоаскы стрзнепоці Романей гинте.
Ты Молдавіо мжноасъ, че пре міне аї нзскыт,
Аджпост аз Мсзеї нощ каре версэрі ас цесыт,
Пе стрейн шї тѣнзр дафін, каре 'н цэрыз акым рзсаре.
Кы пстернік скыт с'іл аперї де а фсртснелор тсрваре.
Кы а'ѣ прїнде рздзчїнз шї аи срымз ва'нфлорї,
Дїн а сале фрвнзї кшншнз Мсза ціе ва сргї.
О кшншнз кшнцїсратз а'але вжнтеї ліне разз,
Че де фок, де фер, де тїмпсрї траїнік соарта о пзстрѣзз.
Кжнд атшче ал тзс ншме, ндмсрїрїї хзрззїт,
Ва асчї ла фїї патріей кѣр ка 'нчерїс шн нощ планїт.

А М О Р Ъ Л Р Ы Н І Т.

Кылегзнд Амор одатз
Трандафірї днтр'о грздінз,
Н'ас възыт кы тсодїллтз
Сра 'н фрвнзе о Алвїнз,
Че кы гїмпснл еї кшмплїт
Ла шн децет л'ас рзнїт.

Антрс крзда са дсрере,
Ачепс кы пажнс съ ціпе,
Кзтжнд лѣк шї мжнжжере.
Сз грзкѣ кы жмбе арїне,
Дрепт ла вїнера съ збоаре,
Плїн де фрїкз кшмкз модаре.

Амар мие! зикаѣ, мамз,
Алеѣ мамз! патз морѣ,
Кс о дардз 'м фаче самз
Ачел шерпе зѣсрзторіѣ,
Де трѣп істе дарз мик,
Цзраніѣ Ялѣинз 'і зик.
Анцз Вінера 'і рзспнѣде:
Дѣкз Ялѣинѣѣ микса спінѣ
Де атѣт нзказ пзтрѣнѣде,
О Аморале! че кінѣ
Сімте 'о інімз 'нкрѣнтатз
Че о 'мпнѣде а та сзѣѣтз!

Din „Culegere de proverburі sau poveѣtea Vorbei
*de prin lume adunate
si iarăѣsi la lume date.*

de Anton Pann. Bucureѣti 1853 *).

ПОВЕѢСТѢ ВОРБІИ.

Фрігѣра трѣмѣсрзтоареа,
Лінгоарѣ апрінззтоареа
Ші Чсма чѣ рѣ кс ѣле,
Фіінд сѣрорі кѣте треле
Плекарз тоате нзлѣкз
Прін ораше сз се дѣкз,
Ші пе дрѣм днтре ворбіре

Не пѣтѣнд ста лѣмвоіре
Яѣнѣсѣрз ла гѣлчавз
Ші ла сфздіре гроздавз,
Черѣнд дрепт фіѣше каре
Спре а се нѣмі маї маре
Ші дѣпз мѣлате кѣвінте
Стаѣї, зиче чѣ маї кс мінте,

*) . Veđi pagina 142—146.

РѢС НЕ ПСТЕМ ЛНЦЕЛЕЦЕ
 ЯЦІ ДЕ НС НЕ ВОР АЛЕЦЕ.
 ЯІДЕЦІ СЪ КСРМЪМ ДІН КАЛЕ
 ШІ СЪ МЕРЦЕМ КОЛѢ 'Н ВАЛЕ
 Л'АЧЕЛ ЧОВАН ЧЕ СЪ ВЕДЕ
 ПЪСКЪНДЪШІ ТЪРМА'Н ЛІВЕДЕ;
 ДАР ЛНСЪ НС ТОЛТЕ ЧАТЪ
 СЪ НЕ АРЪТЪМ Д'ОДАТЪ,
 ЧІ ПЕ РЪНД ФІЕЩЕ КАРЕ
 СЪТЪНД СЪ'І ЧЕРЕМ ДЕ МЪНКАРЕ
 СЪ ВЕДЕМ ДЕ ЧІНЕ'У ПАСЪ
 ШІ КСІ ДЪ МА'І ВЪНЪ МАСЪ?
 С'О ОСПЕТЕЪЕ КЪМ ЧЕРЕ
 КЪ МЪНКАРІ ДЪПЪ ПЪЧЕРЕ;
 ШІ ДЕ КАРЕ ПРН СРМАРЕ
 БА АВѢ ФРІКЪ МА'І МАРЕ,
 БА МАРЕ СЪ СЕ НЪМѢСКЪ
 ШІ ГЪЛЧАРА СЪ ЛІПСѢСКЪ.

ДЕЧІ ДЪПЪ ЧЕ СЪЪТЪІРЪ
 ШІ ЛН АС'ФЕЛ СЕ'МВОІРЪ,
 МЕРСЕ ФРІГЪРА ЛНАТЪ
 ЛН ЧЕРШЕТОАРЕ СЪІМЪАТЪ,
 (ТЪРЪГЪНДЪСЕ ЧЕЛЕ-А-АЛТЕ
 СЪПТ НІЩЕ МЪГЪРІ ЛНАЛТЕ,
 ДЕ ДЕПАРТЕ СЪТЪНД СЪ ВЪЪ
 ЛН ЧЕ КІП СЕ ОСПЕТ'ЪЪЪ);
 ШІ ПЕ ЛОК ДАКЪ СЕ ДЪСЕ

ЛА ЧОВАНЪА ЧЕ'Л ВЪЪСЪСЕ,
 ФЪРЪ СЪ СЕ МІЛОУѢСКЪ
 ЧЕРЪ СЪ О ГЪЪДЪМЪСКЪ,
 НЪМІНДЪСЕ КЪЛЪТОАРЕ
 ШІ ПЕ АЧІ ТРЕКЪТОАРЕ.
 ЧОВАНЪА КА ПЕ О БАВЪ
 О ШІ ПРІІМІ ЛНГЪВЪ
 ШІ КЪ ПЪКЪТЕ КЪВІНТЕ
 ЛІ АДЪСЕ ЛНАІНТЕ
 О ГАСЪ ЛН ЛОК ДЕ МАСЪ
 ШІ МЪМЪАІГЪ РЪМАСЪ,
 ПЪІНДЪ'І ШІ БРЪНЪІШОАРЪ
 ЗІСЕ : ПОФТІМ МАМЪШОАРЪ,
 ДЕ ВЕ'І ВРЕА ЛЦІ ВОІЪ АДЪЧЕ
 ШІ ПЪЦІНТЕЛ ЛАПТЕ ДЪАЧЕ
 ФРІГЪРА ДЕ МАСА ДАТЪ
 ЛІ РЪСЪНЪСЕ СЪПЪРАТЪ:
 ЦЪБА ПЪСЕШІ АЧІ БРЪНЪА
 КЪ НЪ'МІ О СЪФЕРЕ РЪНЪА
 ШІ ЛАСЪ НЪ'МІ МА'І АДЪЧЕ
 НІЧІ ЛАПТЕ АКЪРЪ, НІЧІ ДЪАЧЕ,
 КАРЕ ПЕ ОМ НЪ'Л ХЪРЪНЕЩЕ,
 ЧІ МА'І ВЪРТОС ЛА СЪЪВЕЩЕ;
 ДЪН МІЕЛ НЪ Ё ЛЪКЪРЪ МАРЕ
 СЪ ТА'І СЪ'МІ ФАЧІ ДЕМЪНКАРЕ.

ЧОВАНЪА ЛІ ЗІСЕ, ЛЕЛЕ!

Ёс сжнт стзпжн п'але меле,
 Ши алт кжнд жмї порснчеше
 Не чїнстїт сз їзронеше;
 Ши че ещї тс? їа жмї снсне
 Де'мї черї мїе мжнкзрї всне.
 Ёс сжнт Фрїгсра, рзспснсе,
 Ши жмї плак мжнкзрї тот снсе
 Нс фак хас нїчї де ксм постсв,
 Жл лас сз'л мжнжнче простсв.
 Зїче Човансв: її! драгз!
 Ши чїне 'н с'бмж те вазз?
 Фїї тс ор слакз, ор грасз,
 Мїе нїчї дексм нс'мї пасз
 Чи їа карзте кс вїне
 Пжн' нс 'нкарк Вацв вс тїне.

Лнчепс'н фсгз сз сас,
 Ва сн скзпат дїн взтас,
 Прїн кржнг, прїн кжмпїе лснгз
 Сїлїнд маї ксржнд с'ажснгз,
 Нс вед'к нїчї Мзрзчїне
 Ёїтжндзсе дспз сїне,
 Фрїкз їнтрасе жн тржнсв
 Кз с'о лсв дспз джнсв,
 Ш'о гонеше с'о лпсче
 Лн лпз с'о маї арснче.

Фрїгсра 'н сзлсзтзчїтз
 Сарс пе сл некзжїтз
 Ши жндатз се порнеше
 Сз 'л скстсре вржшмзшешс.
 Ёл їар фжрж. л се теме
 Делок нсмаї пїерде време
 С'арснкз гол сз о'ннече
 Сспт сн зрїлс де лпз рече;
 Шсзжнд мсгїт пжн лл гсше.
 Бжнд шї кжте-ча кзсше,
 Фрїгсра жшї пїердс ростсв
 Ш'жндатз лсзжнд пе простсв

Ажснгжнд лл челе-л-алте,
 Сспт Мзгзрїле жнналте,
 Ёле пе лок о'нтреварз:
 Соро ксм те оспзтарз?
 Ёа тот ссфлжнд остенїтз
 Де рзспснсе некзжїтз:
 Де снде шїе Човансв
 Можїксл шї вздзрансв
 Че фел сз те прїїм'ескз,
 Шї че фел сз те чїнст'ескз?
 Лїнгоар'нчепс сз зїкз:
 Всношете дїр де мїкз;
 Ы сз мз дск ес лл джнсв
 Шї сз везї че скоц дїн тржнсв
 Зїкжнд ссфел, мерсе'ндатз
 Лнтр'о взтржнз скїмбатз

Ші черс с'о гвздваскз
Лн коліка'ї човантскз.
Эл о пріімі лнграбз
Ші пе джнса ка п'о бакз,
Ш'ачеші масз л'і псе,
Ячелкші мжнкзрї л'і дсе.
Дар Лінгоартк ші єа тарз
Лнчепс алте сз чарз
Ші маї вкртос сз'ї лнфігз
Эн Іедзлец ші сз'ї Фріга.
Чованса л'і з'ісе: віне;
Дар че рсдз єшї кс міне?
Ор че квконіцз маре
Де'мі черї асфел де мжнкаре
Эс сжнт Лінгоартк, л'і з'ісе
Карк вжнтса мз трімісе
Сз даб воале греле фодрте
Ші сз кінсескз де моарте.
Ші че? срмз єл сз зїкз,
Веї сз те ам єс де фрїкз,
Ка сз'ці даб ор че'мі веї чере
Ші масз дспз пазчере?
И карзте маї лнграбз
Дакз веї сз фїї де тр'квз,
К'апої мз веї лнцелере
Кс вр'о кжтева Чомеце.
Лінгоартк тар сспзрлгз

Г'арсн'ассп л'ї лндатз,
Ш'лнчепжнд сз'л кінсаскз
Ячі моартк сз'л гзк'сскз,
Лн дсрерї, жснрїсрї вгжндса
Сз рзсфле не лзсжндса.
Эл таршї шїндс'шї л'кксл,
Япропе фїїнд шї Лаксл,
Інтрз сспт згїлєса чел рече
Ші лнчепс сз се фрече;
Фжкжнд ач'єста Чованса
Лшї сржїмжнтз пе дсшманса;
Кз не маї пстжнд Лінгоартк
Сз'ї ссфере речїтоартк
Лшї апсвз'ндатздрсманса
Ші перї лнграб ка фсманса.
Яжнржнд ла челе-л-алте
Сспт Мзгсрїле лнналте
Лндатз о лнтребарз:
Пе єа ксм о оспзтарз?
Лінгоартк ле з'ісе: цакз,
Н'км гзсїт омса де тр'квз,
Чїне сжнтєм сз'нцел'гз,
Ші смєлзм се не ал'гз;
Кснодше ел довітокса
Ксї де че л'ї є кожовса?
И лїдеці вої маїналнте
Ла оамєні здравєні, кс мінте,

Прін четзці ші прін ораше
 Сз ведеці касе, сзлаше,
 Сз ведеці ашернст мелле,
 Шр нс фѣи ші всріенї голле;
 Сз ведеці аколо месе
 Ші мѣнкзрї вѣне, алесе,
 Шр нс пост пѣне кс апз
 Ш'аміок де Бскате Члпз.
 Ел! ел! сѣнтеці мїтітеле.
 Зїсе Чсма кзтре еле.
 Ші де вої псцін пї пасз
 Сз вз чїнстѣскз кс масз;
 Дар та сз ведеці авсма
 Ксм тремсрз ел де Чсма.

Зїкѣнд ачѣста лндатз
 Кзтре Чобан се аратз
 Ка о вавз фсріолсз
 Цїїнд лн мѣнз о Коолсз,
 Де се 'нгротѣ ом де дѣнса
 Кѣнд скотѣ воркз дїнтрѣнса;
 Карѣ вѣзѣнд'о Чобанса
 Сз кстремсрз сїрманса!
 Ші о'нтресз зїкѣнд: мамз!
 Шнде мерцї ші ксм те кїамз?
 Чсмз'мї зїк, зїсе, ансме.
 Ш'амі плекат сз косеск лсме,
 Нсмаї драгса меѣ фз вїне

Пѣнз одїхнеск ла тїне
 Де'мї псне псцінз масз
 Ш'амі фз о фрїптсрз грасз,
 Кз ам фодрте маре гравз
 Сз мерг, сзмі каст де трѣвз.
 Чобанса пелок се дссе
 Ші ашернст пї адссе,
 Зїкѣнд: шезї псцінтеп Мамз
 Сз'цї фрїг, сзцї фзк ші о зѣмз.
 Шої лндатз алѣргз
 Де фрїкз тремсрѣнд варгз.
 Фзкс сасїлор стрїгаре
 Фс ші фрїптсрл'н Фрїгаре.

Децї пе кѣнд сз фрїцѣ Мїелса
 Ші фервѣ лн оалз Фелзл,
 Стѣнд ел кс не лндрзгнѣлз
 Лї зїсе єї кс сфїалз:
 Мамз! те рог, де сз поате,
 Пѣнз вор фі вата тоате,
 Ш дескїде ачѣ Карте
 Сз везї сѣнт єѣ лн вр'о парте
 Скрїс ансме, Іоан Бсксп
 Ка сз пѣнпг ор сз мз всксп.
 Лндатз, ел ксм пї зїсе,
 Ел каталогс'шї дескїсе
 Ш'лнченс пе тоцї дїн лсме

Сз'ї спсе де рѣнд аѣсме; Врѣнд ел сз'ї факз пе вое
Шї сфѣршнд зїсе: неполте! Лї чїтї пар фоле, фоле,
Астѣ сѣнт нсмеле тоате; Шї іспрзв'нд зїе, татз,
Шї прексм азшїш'ї вїне Нс ешї скрїс'ц'ам спсе одатз.
Тс нс ешї трекст ла мїне.

Азшїнд ел, та фрїгарѣ
Эл врѣнд спре лнкредїнцаре. Ш'лї арде кс ел спїнарѣ,
Сз вагз де нс ла саре, Зїкѣнд: скола воллз срѣтз
Лї зїсе еї паршї, Мамз! Кв сз нс'цї трлг шї вр'о вѣтз.
Эс нс прѣ ам вѣгат с'ѣмз; Дакз нс сѣнт скрїс ла тїне
И маї чїтеце одатз Де че дї венїт ла мїне?
Сз'мї стѣ ініма'мпзкатз.

Din „Fabule de A. Donici, Iașii La Kantora Daciei
Litterare 1840“.

ГРІЕРША ШІ ФЪРНІКЯ

Грїерша лн десфатаре,
Трекѣнд вара кс кѣнтаре,
Де одатз се трезшїе
Кз афарз віколеше,
Эар ел де мѣнкат нс аре.
Ла вечїна са фѣрнїкз,
Алерѣнд кс лкрзмї пікз,
Шї сз роугз, сз'ї ажсте,
Кс храниз сз'л лмпрѣмсте,

*) Vedī I. pagina 4—5, p. 25, p. 39—40, p. 45—46, II, p. 56
p. 29—30.

Ка де фоаме сз нѣ молрз
Измаї пзн ла прїмзварз.
Фѣрика 'л аѣ аскватат,
Дар аша 'л аѣ лнтреват:
„Гара кжнд еѣ адѣнам,
Тѣ че фзчеї?“ — „Еѣ кжнтам
Лн петречере кѣ тоцї.“ —
„Аї кжнтат! Лмї паре вїне,
Якѣм жолкз дакз поцї,
Еар ла варз фз ка мїне.“

Д О Ъ П О Л О Б О Я Ч Е.

Ўн болокок кѣ вїн,
Мерцеа лн кар пе дрѣм, лнчет шї фолрте лїн;
Іар алтѣ, кѣ дешзрт, лас кз вїнеа маї таре,
Дар шї ходороцеа,
Фзкжнд ѣн вѣет маре,
Лнкзт чеї трекзторї лн латѣрї тоцї фѣцеа:
Лтѣнчї кжнд ел фолос нїмїка н'адѣча.

Ясзміне лн лѣме,
Лчела че тѣтѣрор се ладзз шї спѣне:
Лн тревї пѣцїн спореце,
Еар чела че таче,
Шї треабз фаче:
Лчела пѣрѣре маї сїгѣр іспрзвече.

АНТЕРЕЖИ КСИ АРВИНТЕ.

Арвинте котеле аѣ арс лл антереѣ,
Дар н'аѣ стат мѣат сѣ совотелскѣ :

Че синѣр ел, мереѣ

Се пѣсѣ сѣ'а кѣрпакѣ,

Ѣар пентрѣ петичї де кѣрпит

Дин мѣничї аѣ тѣиет ка о а патра парте,

Шї антереѣ 'а аѣ гѣтит

Кѣ мѣничїле преа скѣртате,

Анкѣт орї кареле ведеа,

Де ел рїдеа.

Вѣзѣна ачелста ел, аѣ зїс ан гѣнаѣа сѣѣ :

„Ахсацї, кѣ долр нѣ сѣнт аша де нѣтѣрѣѣ ;

Ѣр'ен лѣрѣс маре нѣ'ї,

Сѣ'мї таї еѣ поалеа де пе лл антереѣ,

Шї мѣничїеле сѣ ле пѣї

Маї лѣнцї де кѣм ера.“

Аѣ зїс шї аѣ фѣкѣт.

Дар лѣмеа се мїера,

Кѣ антереѣ лѣї ера акѣм преа скѣрт.

Шї нѣ асѣмѣна нїчї кѣ ѣн ѣн мїнтеан.

Се'нтѣмплаѣ шї ѡерї де неам,

Каре'нкѣркѣна лѣереа лор,

Тот кѣ ачелашї мїнте,

Сѣ о андрепте врор,

Шї фак ка шї Арвинте.

ПЕТРЕНИІ ШІ БІСТРИЦА*)).

ПЕТРЕНИІ АИ ЕШІТ КЪ ТОТЪ ДІН РЪВДАРЕ,

НЕ МАЇ ПЪТЪНД А СЪФФЕРІ

СИ ПАГЪВЕ СТЪРНЧІНЪТОАРЕ,

ПЕ КАРЕ НЪ ПЪТЕА ФЕРІ:

ПЕНТЪРЪ КЪ ДН ТОТ АНЪ, КЪЕЖДІЪ НИМІЧИТ **)

ПЕ МЪЛЦІ АЪ СЪРЪЧИТ.

ДАР ЧІНЕ Е ДЕПРИНС, КА ВЕРМЕЛЕ ДН ХРЕАН,

ГРЕЪ СКИМЪЪ ЛОКЪ АЪІ, СЪДЕ АЪ ТЪРЪІТ АН.

АША ДАР ТЪРЪЪ ТОТ, ОДАТ С'АЪ СВЪТЪСИТ,

СЪ ДЕЕ ЖЛОЪЪ АА БІСТРИЦА ЧЕА МАРЕ,

ПРИН КАРЕ, АРЪТЪНД ДОВЕЪІ АЪМЪРІТОАРЕ

ДЕ ПЪРЪВІРИЛЕ ЧЕ МЪЛЦІ АЪ СЪФФЕРІТ,

ШИ СЪФФЪР МАЇ НЕКОНТЕНИТ,

ЪЖЧЕА: „КЪ ПЕ КЪЕЖДІ, ПРЕЪМ ПЕ БІСТРИЦОАРЪ ***),

НИЧІ ДНТР'О ПРИМЪВАРЪ

НЪ СЕ СЪЪВЕСК КЪ МОАРЪ;

ШИ КАСЕ КЪ ЗАПЛАЖ, КА ЖНЕОРІ ШІ ВІТЕ

ЛЕ СЪНТ ПРИМЕЖДЪІТЕ.“

ДЕЧІ ДАР, ЕІ СОКОТИНД КЪ БІСТРИЦА ЧЕА МАРЕ,

БА ФАЧЕ ЧЕЛОР МІЧІ КЪЪСТА ДНФЪРЪНАРЕ,

КА ШНА ЧЕ ФОЛОС ДЕ ОВЪІІЕ АДАЪЧЕ,

КЪЧІ ПАСТЕ АА ГАЛАЦІ КЪ КЕРЕСТЕЛЕ АЪЧЕ ****):

*)). Locuitorii unui târg de acest nume, și un rită rapide, ce spală malurile aceluî târg.

**). Un pîrău asăminê, ce dă în Bistrița.

***). Alt pîrău asămine.

****). Galați, port pe Dunăre. (Geor. D. Stamatî tom 10).

Аѣ мерс кѣ жалова : дар циці че аѣ вѣзѣт ?

Пе днесшї Бїстріцѣ рѣпїтѣл лор авѣт

Трежнд кѣ валѣрї палїнї де спѣме !

Бар ѣн вѣтрѣн кѣ мїнте,

Аѣ зїс кѣтрѣ ѣн алт, шоптїнд, аша кѣвїнте :

„Ѣѣ циѣ малї де демѣлт, кѣ оаменїї дн лѣме

Асѣпра чѣлор мїчї дрептате нѣшї гѣсѣск :

Кѣнд еї кѣ чѣї малї марї рѣпїреле 'мпѣрѣск.“

АНФІНЦАРЪЯ ФЯБЪЛІ

Лн палат ла жмпѣрат,

Адевѣрѣл гол дїн фїре,

Фѣрѣ вѣсте аѣ жнтраг.

Ла а лѣї аша прївїре

Ампѣратѣл аѣ стрїгат :

„Чїне ешї ? кѣм жндѣрѣжнѣшї,

Гол дїчї сѣ те ївѣшї ?“

—Адевѣрѣл сжнт,—„Че вѣрї“

—Ѣрѣѣ се-ц спѣн а ме пѣрѣре.

Тѣ нїчї кѣм нѣ аї дѣрѣре

Пѣнтрѣ пѣмжнтенїї тѣї ;

Чѣї малї марї те мѣгѣлѣск

Шї породѣл жѣфѣск ;

Леѣїле ѣц сжнт калкате... —

„Ѣш афѣрѣ ! еш афѣрѣ !

Голѣме нѣрѣшїнате !

Дѣц-ел їѣте ѣос пе скарѣ !“

Іагъ км фс прііміт
Адевзрѣа десроліт;
Ѣа офтѣнд се депзртарз.
Дар а лѣі дорінцз кѣнз,
Ѣн лат кіп іаѣ арзтат;
Адевзрѣа маі пе срмз
Іар аѣ мерс ка жмпзрат,
Лнсз нѣ гол, че-н вешмінте
Ампзрѣмстате ла мінте,
Ші кѣ лер де респект
Аѣ ворекіт фрѣмос, лнчет.
Ампзратѣа лн міѣраде,
Іаѣ дат тоатз аскѣлтаре;
А-аѣ пзтрѣнс, а-аѣ лнцзлес,
Ші лндатз аѣ ллес
Алці міністріі, алтз кѣрте,
Аѣ фзкѣт префачері мѣлте,
Трекіле аѣ лндрептат,
Ш-аѣ фост біне-кѣвжнтат.

Д О І К Ъ І Н І.

Ѣн кѣіне, де пе неам аѣлаѣ
Пріелнек, кредінчос кзтрз стзпжнѣа сзѣ
Одатз аѣ вѣзѣт
Пе векіѣа кѣноскѣт,
Жѣжѣ, кзцел таркат.
Че дін оградз лн лн кѣрте саѣ лѣат.

Ші кареле аксн лл о фереастз-н касз,
Шезжнд пе зн ковор де челе маї фрсмодсз.

Афарз мжндрс се зіта.

„Жсжсжз : че маї фачї мата ?

Антреабз кжїнеле, дїн коадз джнд жнчет,
(Ачеста днтре кжїні е семнса де респект.)

Ац мблцзмеск, *mon cher!* рзспснсз лсі Жсжс,
— Сжнт віне. Дорм, мжнжнк, алерг, мз хжржонеск,

Ші пе салтеле мої кжнд вреџ мз тзвзлеск,

Дар спснемї? че фачї тс?—

„џс сжнт ка псрсре. Рзвд фодме, плоде цер,

Пззжнд огрда ла боер ;

Дорм лжнгз поартз, сад кс каїї

Ші де ла свкзтарї адес мжнжнк батаї

Ба ерї ші зн фічор трїї ловїтерї мї-лџ трас,

Пентрс кз н-ам лзтрат ла време шї ла час.

Дар тс Жсжс, кс че-нтжмпларе

Аї кзпзтат фавор асспра-ц аша маре ?

Че сасжез ла стзпжн жн флптз жмплінешї

Фїїнд атжт де мїк, жн че те вїзсецї?“

џс, лџ рзспснс Жсжс, мз мїер де жнтреваре!

— џс фак *apporte* шї цїок ка омса жн пїчодаре!

Дїн оаменї еарзш сжнт ла солтз жн фавор,

Пентрс кз'н доз лавї цїїџ а смела шшор

Ші фак аппорт

Кжнд пот.

Din „Istoriea prea frumosului Arghir, și a prea frumoasei Elena cea măiastră și cu părul de aur, adecă o închipuire, supt care se înțelege luarea țării Ardealului prin Traian Kesarul Râmului de Ioan Barak.— București, Tipografia lui Iosef Kopainig, 1846.“ *)

TE KICAIŠ MIŠKJHŃA ĐIN BŞZK
O PRĖ ĐRZGZAAŠE MŞZK!
BEPŠI ĞLAC ĞNĖRECK ĐIN ĞŞZK,
KAPĖ İNİMİLE FŞZK,
FŞZK, Šİ LE AMZŃŃE
ĐŞZK ĆE LE ĐNĐSACŃE.
TE POG, MŞZK MĞNĞZIOACZ!
KAPĖ KĞNŃI KĞNTZŃI FŞS-
MOACZ.

ŠIKZM PŠCİNTIKZ MİMPE
ĐIN MZİACTRA TA PŠŤĖPE
CZ POT KĞNTA KŠ CİMŢİPE
ĐLŠI ĐŖĖPŃ PŖİKEŢİPE.
ĐŖĖPŃ AŠ FOŠT BŖZİŠORŠA
ĆEL MAI PĖĐENCİT KŠ ĐORŠA
FİOŁ ĆEL MAI MİK CZ ŢİE,
(.ĐN XPOŃİKA FİŖII SKŖİE :)
ĐLŠI ĐKLETON ĐNŠME
BŖAIOŁ ĆEL KOGAT ĐIN LŠME.
KZ ĐNĖZ N'AM ĐAT ĐN KALE
ĐE NŠMELE PZŖII SALE.

CZ ZİĆE ĐINTŖS AFLATE
Đ Fİ ABŠT O ĆETATE
TARE, Šİ MEŠEŠŢİTZ,
Šİ KŠ ŠANŢŖŖI ĐNTZŖİTZ,
ĐNTŖS O PARE FİACTŖZ
ĐIN LŠMĖŤ ĆĖ MAI MZİACTŖZ,
MĀĖKZCA KĞNŃA BŖZİACZ
MEĐENA ĆĖ PRĖ ALĖCZ.
TŖEİ FŖAŢI KŠ EA CZ NŖZKŖZ
ĐIN PZŖİNTĖCKA KZLĐŠŖZ;
ĐNŠZ NİŢI ŠNŠA NARE
KŠ ĐĞNŠZL ASEMZNARE
ĐNTŖS VESTĖ Šİ MZŖİŖĖ
KĞT CAL PĖĐENCİT KŠ FİŖĖ
ĐN ĆETATĖ PZŖİNTĖCKZ
CZ AFLA O PRĖ FĖŖĖCKZ
ŖŖZĐNŢ ĐNPOĐOVİTZ,
PZŖĖŤ, KZİ ĐNŠFLEŢİTZ
ŠŖA PLİNZ ĐE FŖŠMĖŤĖ
ĐELLE FLOŖİOŖ FĖŤE,
ĐİŢI ŖĞŠ, KOLĖ BELŖIKZ

*) Veđi pagina 1—11.

Кэрце лхнрх Флоричкх,
 Дінкоаче септ помї вердѣцх,
 Сх те десфвтехї де члцх,
 Антро зі аїчк Краюл
 Десфвтхндхсх кх трюл
 Ла шн пом чхдат сосѣце,
 Шл вѣде кхм лнвергѣце,
 Ялк л Флоаре ка арцїнтсл
 Міросїна лн тот пхмхнтсл
 Пре каре некхнскхндсл
 Сх лндсплека кх гхндсл,
 Ащептл роада схї крѣккх
 Ка фклюл схї немерѣккх,
 Кхн'тр'о зі лнмгсрѣце,
 Шї де треї орї лнфлорѣце.
 Шї пре Гредїнарюл кілмх
 Ка сх дѣ де дхнссл сѣмх,
 Че мхнх аѣ сздіт помзл?
 Кх мхлт сх мірх тот омсл,
 Кхм ел зісл лнфлорѣце,
 Ноаптк коаче шї родѣце,
 Лнсх зісл нс л'ѣпска
 Пхнх піер ка о нхлска,
 Іар Країсл сх лнтрїстѣхх
 Кхчї нс полтх сх ле вхзх
 Вхзхнд кхм лнмгсрѣце,
 Кх вѣр вхзхнд лнфлорѣце,
 Яѣ нс престе ноапте пхзх
 Треї пхзїторї ка сх вхзх,
 Карї пхзѣ кх прївіре
 Я мѣрелор рхменїре

Країсл дїмінѣца віне,
 Кх гхнд сх ле вхзх віне;
 Лнсх (че нїчї гхндеше)
 Пре тоцї дорміцї лї гхѣкше
 Іаѣ лнтрекат : „че вхзсрх?
 „Шї че дорм престе мхссрх?
 Шї рхснхндѣ де одатх :
 „Мїншне лнсохїмхнтатх!
 „Кх ссфхнд одатх боарѣ
 „Яѣ кхзст жос тоатх флоарѣ
 Іатх нїце ферїшоаре;
 „Іатх шї маї мхрїшоаре.
 „Дар ссфлхнд о боаре лїнх
 „Кх де сомн дслчѣцх плїнх,
 „Нсмаї декхт не апска
 „Кх невхзстх нхлска.
 „Де пхрѣ пре дрептате,
 „Кх схнтем морцї жсмхтате.“
 Краюл трїст лн касх плѣккх,
 Шї нс пстѣ схї маї трѣккх,
 Чї нсмаї декхт пофѣце
 Шн пророк, шїї порхнчеше
 Схї спсє, шїї пророчсккх :
 Чїне пстс схї сздѣсккх
 Лсї ачел Пом лн грздінх
 Схї флхк врео прїчїнх?
 Шїї фхгхдсї лндатх
 Деї ва спснє вхнх платх.
 Пророк Фїларет лнсме :
 Маре вхрїжїторїѣ пре лсме
 Треї зіле сх сокоѣце,

Ші апої лі пророчеце
Зікѣнд : „Крѣле! пре омѣл,
„Че цаѣ сздіт ціе Помѣл
„Лам афлат, днсз пстінцз
„Нѣ мѣсте де кѣношїицз ;
„Кз е лѣкѣрѣ прѣсте фїре.
„Ші мѣстрїе сѣпцїре,
„Цї мѣна чѣк сздітоаре
„Лѣсте шї стзпжнїтоаре.
„Сїнгѣрѣ ле стзпжнеце,
„Ле кѣлѣце шї рѣпѣце.
„Ші прїн алтѣл нѣ се поате
Ла лѣмїнѣ а сз скоате,
„Фѣр прїн фїол тѣѣ чѣл дѣлѣ
„Каре сѣпт Пом сѣсе кѣлѣ.
„Кз пѣнтрѣ ел сѣнт сздіте
„Ачѣле тоате рѣпїте,
„Кз сѣл вѣлѣ : кѣл юѣѣце,
„Ші де фаца лѣї дорѣѣце.
„Дїнтрѣ каре вѣ сз тѣсз
„Маре скѣрѣвѣ ла крѣлѣсз ;
„Кз ел вѣ сз прїѣѣлѣсз
„Лн лѣме сз рѣтѣчѣсз.
Пѣнтрѣ ачѣ пророчїе
Лѣѣ чїнстїт кѣ вѣрѣцїе.
Дѣнї Країол тѣрѣ ашѣптѣ
Де ла Пом ачѣлшї флптѣ.
Кѣнд лі вѣдѣ лнфлорїѣ
Прѣ лѣкїнд кѣ стрѣлѣчїѣ.
Лѣ ашѣрнѣт пре вѣрѣцїз

Сѣпт а помѣлшї дѣлѣцз
Кѣвоарѣ кѣ фїр кѣсѣте
Преѣсїте мѣлѣте сѣте :
Пѣнд сз тѣ сѣма тѣре.
Пре фїѣл сѣѣ чѣл маї мѣре,
Каре пѣзїтор сз флѣе,
Ші пре ашѣрнѣт кѣнд гѣлѣ
Вѣде Мѣгѣрѣл кѣм крѣѣе,
Ші маї апої кѣм плѣснѣѣе,
Лнчѣп фрѣнѣе лнѣѣрѣзїте,
Аѣшї лѣшї флорї лѣлїте.
Флѣарѣ кѣде, шї рѣдѣѣе.
Ші роада сз рѣмѣнѣѣе.
Дѣр вѣнѣ о вѣоаре лїнѣ
Кѣ де сомн дѣлѣцз плїнѣ,
Ші адоарме фѣрѣ вѣсте,
Нѣмаї вѣде чѣ маї есте :
Крѣол дїмїнѣцз тѣтѣ
Ла грѣдїнѣ сз арѣтѣ,
Ші пре фїол шїл гѣѣѣѣе
Кз доарме шї грѣѣ рѣпѣѣе.
Сз лнтоарѣе, шї ашѣптѣ,
Сз маї чѣрѣе кѣ о флптѣ.
Ші пре вїїтоарѣ сѣрѣ
Пре ал доїлѣ фїїѣ тѣрѣ
Лѣѣ пѣс тѣр сз стрѣжѣлѣсз,
Ші маї вїне сз пѣзѣѣсз,
Дѣпѣ кѣм лѣ снѣс Прорѣкѣл,
Кз сз маї чѣрѣе нѣрѣкѣл.
Лнсз лѣ адоармїт тѣрѣ

Ка ши ачел де аскрз.
Іарз Краюа кс мѣние
Стрѣга : „..Пророкѣа сз віе!“
Каре венѣнд л'наїнте
Іаѣ арзтат лѣї, кз мѣнте.
Нїчї маї мѣат нѣа лнтрѣкз,
Чеї тзїа капѣа дегравз.
Апої кзтрз Палат плакз
Де тот кс ініма сѣкз.
Іар Медена чѣ алѣсз
Прѣ ксвіоасз крзїасз
Іѣ лнтрат кс ворѣз вѣнз
Кс фіѣа сзѣ лнпрѣвнз,
Ка сз мжїгже пре Краюа
Аша рздїкнѣшї граюа :
„О Краюле лнзлцате !
„Іокїтѣа меѣ соц шї фрате
„Івцї маї фаче сѣпзраре
„Пентрѣ Пом, че мїк сз паре“
Іар Аргір фїїнд де фацз,
Пре каре фірѣ'л рзсфацз
Кс фзптзрл воїнїчѣскз
Престе фірѣ оменѣскз ;
Лнподовїт кс фрѣмѣкце
Карїї плак лл тїнерѣце ;
Іжвнїгнѣа а вжрстеї флорѣ
Іа чѣл маї алес сѣпт соаре ;
Фїїнд лвзцат прѣ віне ;
Івѣ вѣн нзрлв лл сїне,
Кзтре тлтзл сзѣ грѣще
Шї аша сз желѣще :

„О Таїкз прѣ лнзлцате !
„Іам о жалѣз кс арѣптате.
„Лн мїне сзѣ лпрїнс фокѣа
„Кжнѣ аї оморжт Пророкѣа
„Ѣн віс мїаѣ арзтат мїе
„Іаїї арїптз пророчїе,
„Чї мз рог лнзлцѣще,
„Сз черк нї еѣ вітежѣще,
„Де вої адормї че стрїкз ?
„Шїї кз нѣм ва фі нїмїкз.“
Краюа нїмїка асквнѣ,
Чї маї вжрѣс лѣї рзсвнѣ,
Зїкнѣ : „Фїюле юкїте !
„Нз маї фаче гжнѣсрї ксмплїте
„Нѣм'прїчїнї маї мѣатз
„Сѣпзраре, чї аскѣатз.
„Сз нѣ мї сз лнплїнѣскз
„Пророчїѣ, чѣ фірѣскз,
„Нѣ те вѣкѣрл де калѣ,
„Карѣ сз мї адѣкз жалѣ.
„Іам еѣ Мѣре адрїте,
„Скѣмпѣ, шї непрецїте,
„Шї де ачел Пом кс вѣсте
„Нїч' де лїпсз нѣ не тасте,
„Маї віне лн фок сз арзз
Шї де ачї сз се пѣрзз.
„Дѣкжт тѣ кс лл тзѣ нѣмѣ
„Сз фїї прїкѣїт лн лѣме.“
Іарз Аргір вітежѣще
Рзсвнѣжнѣа аша грѣще :
„Мз рог Таїкз де нѣцї плачѣ

„Де аколо нам че фаче
„Вз пре міне мз сілеще
„Фіреа ші дмї порвнчеще
„Ка сз днтрс дн Грздинз
„Фзрз ніче о прічинз :
„Кз ачешшї Пророчіе
„Сащ днцелес нсмаї міе
„А сз днпліні норокєл :
„Карє ащ грзїт Пророкєл“
Аша плекз сз порн'єскз
Престе वोа пзрїнт'єскз,
Ші ас днтрат дн Грздинз
Де дор кє ініма плїнз.
Дн Пом савїа'ш акацз,

Ші фрємос днмєгєр'єщє
Пре ацїернєт сз ашагз
Аштєпт'єнд врем'є сз вагз.

Ші сз кєлєкз пре верд'єцз,
О мїнсне кє мїраре !
Че трєпшор воїнічєск аре :
Ѕмєлєз ші кєлєкз домнєщє,
Ші сз сїтз вїтєж'єщє.
Ла трєп де мїжлок сєпцїре,
Ші днлєлт ла аса фіре
Оакєш, нєгрє пре ла цєне
Днподокїт ла спрїжчєне
Стат де крїн, оєлєз фзптєрз,
Рєвїнітз кєшт'єтєрз,
Фаца'ї вєрсз рємєн'єщє,
Ла трєсєрї дн тот влєн'єщє.
Флодр'є вєрстєї аєсєм кр'єщє,

Din „Kolecție din poeziile D-lui Marelui Logofăt
I. Văcărescu tipărite cu fondurile Asociației literare.
București tipografia lui K. A. Rosetti
și Veinterhalder 1848.“

ЧЕВІА АСХПРІ ВЪКЪРЪЩІЛОР ШІ А ПОЕЗИЛОР
Д-ЛЪІ ЛОГОФЪТЪСАІ
I. ВЪКЪРЕСКЪ.

„Anacréon n'a laissé qu'une page
„Qui flotte encor sur l'abime des tems.“
De la Vigne.

„Дн тімпїї де паче а кєрора дєлчєлєцз а рєрє орї ащ грє-

*) Veďi pagina I—VII, p. 50—60, p. 69—70, p. 87—88, p.
127—128, p. 375, p. 333, p. 40.

„тато Рѣмжніѣ, зиче Д. Когзлнчеланс, с'аѣ деосевит прін прін-
 „чипеле лор де дрептате, прін інстїтүціале лор політїче шї прін
 „кзлтсра шїнцелор шї а артелор. Чеї д'їнтжї днтре націале
 „Европеї, ас консфїнцїт толеранца релїціеї шї лібертатеа кон-
 „шїнцїеї. Рѣмжніѣ, дн велкрїле XV, XVI шї XVII, аѣ авст
 „школі че се вкврлз де о репстацие днтїнсз; дн тржнселе с'а фор-
 „мат 8н маре нсмзр де взрелцї днсемнлцї, кїлр шї Совїескі етс.“

Орї кжт де ексажерат прін мжндрїл націоналз а лсторс-
 лшї ар пстел пзрел ачест таблоѣ ла окїї черчетзторелшї челшї
 рече ал адеврелор історїче нс ржмжне, кс толте ачестел, не-
 тзгздрїт кз шї цара нолстрз а авст о Епокз де мзрїре шї де
 ферїчїре! Пентрс орї каре Рѣмжн ачелста е ка 8н артїкол де
 догмз. Шнде сжнт днсз акс ачеї тїмпї, че с'а фзкст ача
 стрзлшчїре? Малї е трев'їнцз сз о малї репетжм? Кс націона-
 літатеа перї шї стрзлшчїреа, кс джнса дїн презнж Ромжнел пердш
 шї інстїтүції шї школі шї ферїчїре, шї кжнд Маврокордацїї
 татз шї фїз, сфлшїарх дн вкзцї векеа констїтүціе, шї, дн
 локел еї, не асврїрїз дн фацз аместекел вїзлр де 8н мїк кїне
 шї д'8н мгал ржз, амалгамел ачела де елементе етероцене кс-
 носкжт септ нсмїреа де реформа, Ржмжнел дшї плекз капел
 пентрс кз, окосїт де атжтел велкрї де лсптз пентрс царз,
 пентрс крешїнзтате шї пентрс дрептатеа сфлнтз, нс пстс сз
 се малї дмпотрївелскз; дшї плекз капел дар нс лецїтїмз шї
 шї прін а са днксвїнцаре реформа дн тотел еї; прекжм нс ва
 днксвїнца нїчї о датз нїмїк де нс ва фї днтемеїлт пе тра-
 діціале цзрїї сале: нїмїк де нс ва фї днтемеїлт пе амор шї
 пе карїтате; нїмїк, днтр'8н кжкжнт де нс ва псрта днтїпзрї-
 рел марелшї шї фржмоселшї.

Ан нафрарица ценграл а тот че фаче слава ши стралачи-
реа сней нациї дака ла Рсмажнї се маї пхстра фнкз чева, ача-
ста фс лимба : легхтерз пхтерникз каре, дспз релицие, ка фнкз
ши маї мбат де кхт джнса, сасжаще а лмпребна пе самени
шиї фаче сз се ивбелскз кхчї нсмаї прїн еа фнцелечем маї
кїне кввжнтсв Домнвалї. Ан лвнга фнсз цїнесе а апхсрїї
стреїне каре, ка шн грозав кошмар, ера апропе сз не фнече,
кврлнд не ам фї възст амерїнцацї а перде ши ачест сфжнт
ши двалче депозїт ал пхрїнцилор ношрїї дака, дїн време фн вре-
ме, Проведїнца нс ар фї авст фнгрїжї е а не трїміте ши кхте
сна дїн ачеле фїїнце алесе, дїн ачеле натсрї кїне-кввжнтатз де
Черс пентрс ка сз фнцелфгз че есте Патрїа ши прїн срмаре
сз адоаре тот че есте ал еї ; дїн ачелї кврвацї каре, ши фн
мінсгва кжнд мор, чеа маї дїн срмх преоксїацїе а дххвалї лор
есте фнкз Патрїа ши де ачел нс ас маї сфжнтз, маї гравнїкз
рекомандацїе а фаче копїлор лор декхт кс шн глас маї де тот
стїнс а ле ререта :

„Срмашїлор мїелї фкзкрецї

„Лас воз мошенире

„Крещереа лимбелї Рсмажнецїї

„Ш'а патрїелї чїнстїре.“

Орїцинарз дїн Трансїлванїа фамїліа фкзкрецїлор есте сна
дїн ачеле фамїлії кс каре исторїа ноастрз се фзлече пентрс
сїмтїментеле лор де патриотїсм. Са а продс неконтенїт взр-
вацї фнсемнацї каре с'ас деосекїт фн маї тоате карїереле. Астфел
Патрашкз фкзкрескз, каре а срмат норочїреї армелор лсї Мїхаї
кїтедсгв, с'а деосекїт фн тоате рхволеле ши нс а фост датор
кс демнїтател де Бан ал Кралїовелї де кхт вравсрелї ши мерїтс-

аві сзѣ персонал.— Свѣт домніа Фанаріоцілор кѣнд тоате каріеріае фѣрѣ ѣнкісе пентрѣ Рѣмѣнї, кѣнд кіар лор ѣнсѣші нѣ ле рѣмѣсе де кѣт кѣмпѣа інтрїцілор кѣ бѣсеце пентрѣ докѣн-діреа снѣї обѣкт де каре апѣсѣторѣа нѣї лѣса сѣ се кѣкѣре, кѣ тоате ачестеа, мѣатѣ време, фаміліа вѣкѣрѣцілор се деосебі ѣн каріера літератѣреї шї а кѣлтѣреї Поѣзіеї націонале. Бѣнс Іанаке ІІ вѣкѣрескѣ а компѣс чеа дїнтѣїѣ граматїкѣ Рѣмѣнеаскѣ каре ла анѣа 1787, с'а тїпѣрїт ѣн доѣ едіції: снѣ ла тїпографїа Епіскопїеї Рѣмѣнїкѣсї шї алта ла Віена ѣн тїпографїа авї Іосїф новїа де Кѣрѣкѣк; ачестѣ граматїкѣ кѣпрїнде шї сн трактат де версіфікаціе. Асеменеа а компѣс шї сн дїкціонар де каре нѣ се маї афлѣ нїчї о сѣмѣ пентрѣ кѣ нѣ а апѣкат сѣа сѣѣрѣшеаскѣ маї наїнте де а кѣдеа жертѣѣ а снел-тїрїлор Домнілор Фанарїоці прїн дѣѣсторѣа снѣї доктор анѣме Хрїстодор. Кѣ моартеа ачестѣї вѣрѣат, сѣматѣ ѣн кѣрѣнд де ачеа а фїѣлаї сѣѣ Ілександрѣс, с'аѣ рѣпѣс ѣнкѣ шї продѣкціїле сале поетїче. Дїнтр'ѣнселе авїа снеле, ѣн фоарте пѣцін нѣмѣр, аѣ аїѣснѣ пѣнѣ ла ної, пѣстрате ѣн меморїа контїмпоранїлор сѣї. Орї кѣт де пѣціне ѣнсѣ, ачесте креації але ѣенїѣлаї сѣѣ аѣ фост дѣстѣле пентрѣ а десѣолта ѣн ініміле снѣї алт фїѣ ал сѣѣ Ніколае шї а непотѣлаї сѣѣ де фїѣ Іоан патриотїсма шї сїмтїментѣа фрѣмосѣлаї, шї аша а се ѣмпанї чеа маї скѣмпѣ дорїнѣа а сѣфлетѣлаї сѣѣ, сѣрѣеа чеа профетїкѣ адресатѣ ко-пїїлор сѣї ла преа ѣналтѣа чеа ал морції пентрѣ „крѣщереа лімѣї Рѣмѣнеції.“

ѣн непотѣа сѣѣ талантѣа поетїк се веде десѣолтат фоар-те де тїмпѣрїѣ. ѣнчеркѣрїле сале дїн копїлѣрїе, ѣн лімѣа Гре-чеаскѣ, кѣноскѣте ла кѣртеа Домнілор Фанарїоці, се вѣд аї фї

кжшїгат о ренстаціє днтенїатъ де Поет, кжчї ла анѡа 1848
днсзрїнат де крртеа Домнѡавї царцел сз скріе чева пентрс
правїла де кррѡнд промѡагатъ, Поетъ сїтжнд леціле крртеїеїѣ
дн лок де одз саѡ Імнѡ адресате пстереї, факс о кскатъ на-
ціоналз дн каре сѡфлетѡа сзѡ пїн де мѡхнїрѣ пентрс солрта
цзрїї стрїгъ :

„Ах! де ар пстеа не довжндї
„Шї кжте авем пердѡте!
„Атѡнчї че дсхсрї н'ар гжндї
„Че гсрї ар маї фї мсте.

„Атѡнчеа шї зет Корк сѡрман
„Іар Яквілз с'ар фаче
„Шї орї че рѡмжн ар фї Роман
„Марѣ'н рзскоїѡ шї'н паче.“

Дорїнцъ пазкѡтъ! Ърѡе атїнгзтоаре че се дмплїнї дн
парте, кжчї есте дн оржндл Поетѡавї, кжнд се днсзрїнеалз а
еспрїма воїнцеле попорѡавї сзѡ а'шї ведеа ѡрзрїле кїне кѡвжн
тате де Черѡ. Кѡ толате їмперфекціїле сале ачест мїк кжнт па-
тріотїк е скѡмп рѡмжнѡавї а кзрїа їнїмъ се ѡмпле де кѡкѡрїе
кжнд веде кз корѡѡа чѡл скїмоносіт шї ѡрлчос а сѡсрлт пентрс^ѡ
ка сз факз лок їарзш ѡлатѡѡавї дндрзжнецѡ; їатъ пентрс че

„Атѡнчеа шї зет Корк сѡрман
„Іар Яквілз с'ар фаче.“

а ржмѡс дн тоате меморїїле, ка шї челе маї немерїте дїн про-
дѡкціїле Поетѡавї; чїтїторѡа дшѡа адѡче тот давна амїнте де
джнѡс прежм дш адѡче амїнте де граціоѡселе дескрїерї дїн
Прїмъ-ѡара Яморѡавї шї де пазкѡта Сїмплїтате а кжнтекѡавї :

„АІДІ РЪМЖНЕ. АІДІ ВОІНІЧЕ!

„ЛАСЪ ДЕ ОРІ, ВЪІ, КОЛНІЧЕ.

„АІА МОЦІЕАН ДЕ ВІТЕЖІЕ

„ЛЕНЕА НЪ Е ДАТЪ ЦІЕ.

„ПЕ СКАТ КА ШІ ПЕ МАРЕ

„ШІ ПЕ ЖОС ТЪ ЕЩІ КЪЛАРЕ.“

Е ПРЕКЪМ ЛЪШ АДЪЧЕ АМІНТЕ ДЕ „ЧЕАСОРНІКЪА ЛЪНДРЕПТАТ“ ШІ КЪНД ЛЪН ДЪАЧЕЛЕ РЕВЕРІІ АЛЕ САЛЕ ЕА АРЕ А СЕ ПЪЖІЦЕ ДЕ РЕПЕЖЪНЕА ЧЕАСВРІЛОР, СЕ ПОМЕНЕЦІЕ СТРІГЪНД КЪ ПОЕТЪА :

„КЪНД ОВЩЕА НОАСТРЪ Е ФЕРІЧІТЪ;

„КЪНД ВЕЗІ ЛЪН КРАЦЕ'М П'А МЪА ІВКІТЪ

„ВЕЗІ КЪ СЪЖНТ МІНЦІЛЕ МЕЛЕ ДЪСЕ

„Д'АЛЕ ІВКІРЕІ ПЪАЧЕРІ НЕСПЪСЕ,

„АТЪНЧІ СЕКЪНДА ФЪ СЪ'НТЪРЪІЕ

„Д'ЪН ВЪН АН ВІСЕКТ ФЪ-О СЪ ФІЕ.“

ДЕ ЛА 1818 ШІ ПЪЖЪ АКС ПОЕТЪА НЪ А ЛЪНЧЕТАТ ДЕ А ФАЧЕ ЛЪНЧЕРКЪРІ ЛЪН ТОАТЕ ФЕЛЪРІЛЕ ДЕ ПОЕЗІЕ. КЪ ШН ДЪХ Д'О МАРЕ АКТИВІТАТЕ, СЪЪПЪНІТ ДЕ НЕАСТЪМЪРЪА ТРЕКЪІНЦЕІ ДЕ А ПРОДЪЧЕ ОРІ КЪНД ІНСПІРАЦІА А'А ВІЗІТАТ ЕА С'А СЪНЪС ЛА ТОАТЕ КАПРІЦІІЛЕ ВАГАЪОНДЕІ АЧЕЛІА ЧЕ ФРАНЦЕЪЪА А НЪМІТО „la folle du logis“ ШІ ДАКА ЛЪН МЪАЦІМЕА ДЕ КАНЦОНЕТЕ, ВІОРЕЛЕ, ЖЪКЪРІІ АЛЕ ДЪХЪАЪІ НЪ ВЕДЕ ЧІНЕВА ТОТ ДЪННА ПЕ АЪТОРЪА ПРІМЪ-ВЕРЕІ Я-МОРЪАЪІ, ПРІЧІНА Е КЪ ЧЕНІЪАЪІ НЪ'І ЕСТЕ ДАТ А АТІНЦЕ ПАТІМА ПЕ Д'АСЪПРА НЪМАІ. ЛЪНСЪ ЛЪН ТОАТЕ ГЪСЕЦЕ ЧІНЕВА АЧЕЛЕ ГРАЦІІ, АЧЕА СІМПАЛІТАТЕ, АЧЕА ЛЪНЕСНІРЕ КАРЕ КАРАКТЕРІСЕАЪЪ СЪКРІЕРІЛЕ САЛЕ ШІ КАРЕ ФАК СЪ РЕГРЕТЪМ КЪ МЪСА АЪІ НЪ С'А ІНСПІРАТ МАІ ДЕС ЛА ФРЪМОАСЕЛЕ СЪЪЖЕКТЕ АЛЕ ІСТОРИЕІ НАЦІОНАЛЕ. ДАР, АЧІ СОКОТІРЪМ КЪ СЕ КЪВІНЕ А НЕ ОПРІ. ОРІ КЪТ ДЕ МАРЕ АР ФІ ДОРІНЦА НОАСТРЪ ДЕ А СЪМА, ЛЪН СКОРЪА ЕІ ЧЕА КАРІАТ, АЧЕЩІІ МЪСЕ ГРА-

ціоасе; орі кжт де інтереса ші де ксріос ар фі де а дескрие, че ера саѣ че пстеа сз фіе малі мінте, малі кс сеамз ла кср-теа Домнілор Фанаріоці, шн Поет націонал; орі кжт ам фі доріт сз арятзм че інфлабенцз а ексерсат тоате попареле, дн лімез ші дн нзравсрі, Поезіа, малі вжртос сз сіа шшоарз, сокотім днсз кз времеа нс а сосіт пентрс о асемене скрае. Плін де зіле, Поетсга нс'ші а кжтат днкз пжнз акс кжт че кса лебедеї, де ачеа ної нс ком дндрзжні а кзка дрептсріле Віиторсгаї. Постерітатеа ва вомплекта негрешіт одатз ачеастз скіцз шшоарз ші ва днсемна локва че се квіне Поетсгаї нострс дн історіа літературеї рсмжнеші. Га ва деслега атснчі днкз ші днтревареа дакз Поетсга нострс а днцелес каре есте місіа ценісгаї ші де а дмплініт пе а са; прексм ва деслега ші днтревареа каре ші кжте дін пацініле лсі, ка паціна лсі Інакреон, аѣ сз пазтеаскз пе д'ассрл акісрілор Тімпагаї.

Спре днкеере ної флачем ксноскжт кз асоціаціа с'а сіліт пентрс мзлцсміреа ші ксріозітатеа мїтіторсгаї а комплекта а-чеастз едіціе кс кжте с'аѣ пвтст рзсі дін Поезііле а тоці патрс вжкзреші. Фіе ка ачест трівст де омаціѣ че се пазтеше Сїм-тіментсгаї ші Талентсгаї сз поатз адвче амінте ачеліа пе каре Проведінца а днзлцат пе тронга цзрії, че даторії аре кзтре поменіреа татзгаї ші мошгаї сзѣ! фіе ка сз пвтем зіче дїм-превнз кс авторга „Челссрілор де мзлцсміре“ кз, ачел че а а-вст де Татз Поезіа ші дн леагзнс'ї а фост адормітз кс ме-лодіоаселе акорде але прїмеї ші адевзратеї Мссе рсмжнеші, ва фі адевзрата мзмз а ачелор че ссфер, кред ші іякеск; вестала Крешінз а фоксгаї челсі сфжнт, дналта протектріцз а тален-тсгаї ші а лсмінілор!!

I. Воїнескз II.

ЛЯ ПРИВІГІТ'О ЯРЄ.

Тріст, филомело, ші фрѣмос
сѣ кѣнці, кѣ дѣрѣ мѣте;
Пе чѣл маї рѣѣ за фачї мїлос
Сїлїнд'а сѣ те аскѣте.

Тїмѣ рѣпї д'ом сїмцітор,
Гѣрле дѣ лѣкрѣмї вѣрѣ,
Кѣнд те аѣде кѣт аї дѣр,
Дѣ пѣтїмї тѣ епї асѣ.

Шї еѣ преа жалнїк те гѣсѣк
Кѣ інім'амѣрѣтѣ,
Кѣ тїне мѣлт мѣ потрївѣск
Лѣмеа лїмї е сѣрѣтѣ.

Ла тїне вїѣ лїчї лї крѣнг,
Мѣ рог нѣ'цї фїе сїлѣ,
Ла оаменї нѣ воїѣ сѣ мѣ плѣнг,
Ла інімї фѣрѣ мїлѣ.

Нѣ фѣпї, сѣтї ! нѣ'цї сѣнт вѣрѣмѣш,
Ѣѣ нѣ порт колївїе,
Сѣнт сїмцітор, сѣнт пѣтїмѣш !
Шї воїѣ товѣрѣшїе.

Вїѣ ка сѣ плѣнцѣм лїсоціцї
Спѣнд кѣ 'ндѣствлѣре
Ла фрѣнѣге, ла копачї пѣрлїцї,
Я та ш'а мѣа 'нтрїстѣре.

СФЪТЪІРЕ ШІ РЪГЪЧІЪНЪ.

(ФЪКЪТЪ ЛН АНЪА 1821.)

Фраці ѡніці, нѡ ка тѡхари,
Чи ка Ромѡні оамені мѡрі,
Веніці сѡ не сфѡтѡім
Че ар трѡкѡі кѡм сѡ фім!
Нѡскѡці дін фіре Ромѡні,
Фіі де аі лѡмеі Стѡпѡні,
Пе стрѡіні ка ноі кресѡнд
Завістіа 'н ноі кресѡнд
Трѡфіа не амѡїнда,
Рѡшінѡреѡ несімѡїнда
Неѡнарѡаці, не'нѡѡаці,
Кіар де леѡе депѡртѡці,
Лншѡлаці, преѡ рѡтѡѡіці,
Лм ѡѡѡс сѡ фім роѡіці!
Пѡтїмї, жїгѡнії, тїранї
Не сѡпѡн де атѡѡа анї;
Не'нѡѡнріе, не тѡнд пе ної,
Фіії леїлор сѡнт ої!
Дар іѡтѡ не ѡ деѡпѡтѡт
Дѡмнеѡѡ десѡѡніѡт;
Прїн еѡ сѡнтѡм ѡпѡѡѡаці,
Кѡці не ѡїм Ромѡні шї Фраці:
Мѡна лѡї пе ної ведем!
Веніці тоці с' ѡнѡенѡнкем,
Лѡї лѡѡе сѡ ѡнѡѡѡѡм,

Ші фервінте сз'а рзгзм !
Фіе, фіе депзртат
Тот дзх рзѣ ші некврат !
Тз ! че претвтіндені еці,
Че зідіреа'ці крмвечиї,
Карє 'нлліці дмпзрзції,
Ші ксфвнзї, ккнд те мкнії,
Дін тоці сфінції чел преа сфжнт,
Те ковоарз не пзмжнт !
Дзмінеаззне пре ної !
Спвнене а тале вої,
Че жсрзм тоці а пері,
Дн челс че нз ле ом пззі !
Неамз нострє 'ці хзрззім,
Ші Ціе за днсфінцім !
Тз, че ді алес дін Пескарї
Пе ді Леції Сфетнічі марї,
Ші ді днзлцлт дін Чованї
Пе ді нострії стремоші Романї,
Тз Доамне ! тз поці, тз ції
С'арзці к'ді лор сжнтем фії !
Ла тіне ної нзвзлім
Воїнд сз не десровім.

ДШІ ДГЯ НІКОЛЯКЪ ГІКЯ,
Дн анз 1830, Існїе 18.

Тз ! че 'мпрешні кжте сжнт сімцірії дналте,
Кжт де фрвмос кзцеці спвне а та гсрз,

Ші ка сз те кредем вьза'ці нє се жьрз ;
Нє аї алте ворбе ші флптеле алте.

Дьрвіт де Мьсе кє літератьрз
Прецзеці кє прецз'ї орї че 'нвзцзтьрж.
Дьхьл ворбеї меле фачї сз се десвоалте
Спре прїетешьгь'ці ініма сз салте :

Ть ! че 'н мїі де фіре поці сз деспїчі пьрз,
Лесне поці прїчене че сімц пентрз тїне !
Кьт де слак л'оїш спьне ; Ть везї адевзрз !

Кє мьлці потрївіреа'ці вьлнд сз жьдек вїне,
'ьст сонет даь Цїе, прекум Парїс мьрз :
Кьт кьнок даь прецз'ці, ть амїнте цїне.

К Ъ Т Р Ъ М О Р М Ъ Н Т Ъ Р І .

Тот мьхїре пентрз мїне
Порокєл а хотьржт ;
Кьт зї чер еь вре шн вїне
Мьлт млі рьз зл днтзржт.

Лькьзмареа де 'нтрїстаре,
Че дїн окї нє о млі щерг,
Тречере, кредїнцз н'аре
Нїчі де кьм орї шнде алерг.

Несїмцїреа єсте фіре
Да кьці пот да ажьтор ;

Н8 ЕСТЕ ТЪМЪДСІРЕ
НІКЪІРІ ЛА ЛА МЕШ ДОР!

ЛА ВОІ ВІШ СЕМЕЦІ МОРМЖНТ8РІ,
КАРЕ ТОАТЕ ВІРВІЦІ,
СФЖРШІНД АЛЕ ВІЕЦІІ ВЖНТ8РІ
ЪН ПЪМИ ДЕ ПЪМЖНТ ПОПРІЦІ.

О ВОІ! ЧЕ СЖНТЕЦІ СЪЗНАРЕ
ГОНІЦІЛОР ДЕ НОРОК,
ВОІ ВЕДЕЦІ ТРІСТА МЕА СТАРЕ
КА СЪ СКАП, ВОІ ДАЦІ'МІ ЛЪК!

ДЕ ЛА ВОІ ЕШ ВОІШ ПРИЧЕНЕ
БІНЕЛЕ ОДІХНІТОР:
А ТРЖІ ЕШ ВОІШ ЛНЧЕНЕ
КЖНД ТОЦІ М'ОР ЖЕЛІ КЪ МОР.

Л Я М І Л К О Ф.

1830.

ДЕ ШНДЕ 'ЦІ ВІНЕ Н8МЕЛЕ ПЪРЖШ ФЪРЖ П8ТЕРЕ,
ЧЕ ДЕСПЪРЦІРЕА НЕАМ8В8ШІ Т8 ЛНДРЪЗНЕЦІІ А ЧЕРЕ?
МІЛЪ 'НЧЕНЪТ8-ЦІ МІЛКОФ СЕК, ДЕ ВА С'ЪЦІ ДОВЖНДЕАСКЪ!
СФЖРШІТ8-ЦІ ВА, А8МЕА ОФТЖНД ЛН ВЕЧІ СЪ ТЕ 8РАСКЪ.
ДЕСПРЕЦІРЕ ФРАЦІІ ДАШ П8ТЕРІ-ЦІ НЕ'НСЕМНАТЕ!!
КЪЧІ, ДЕСПЪРЦІТ, ФРАТЕМЕ Е ТОТ ФРАТЕ.

ПЪТНА
Д Я В Я С Я П Ъ Л О Р
а. 1818, Iulie 9.

ЯСТФЕЛ ГЪНДСРІЛЕ МЕЛЕ
СЕ СТЪЖИГ ТОЛТЕ 'НТР'ЪН ІЗВОР,
Д'АКОЛО СЕ ДМПАРТ ЕЛЕ
АНДЕМНАТЕ ДЕ ЯМОР.

С'АНТЖАНЕСК ІАР СЕ ДЕСПАРТЕ
ШІ ІАР ЛА ІЗВОР С'АДЪН:
КЪНД ВА ЕЛ ИЗ'МІ СЪЗ ДЕСПАРТЕ
СКСМПА ПРЕЛ ДОРІТЪ БЪН.

Din „Poesii, alcătuirii și tălmăcirii de Logofătul
K. Konaki, Iași 1856, tipografia lui Adolf Berman,
(Păcurari No. 36—38).“*)

АНТРЪН РЪДІЪ ДЪ ДІМІНЪЯЦЪ,

АНТР'ЪН РЪДІЪ, ДЕ ДІМІНЕАЦЪ,
ПЪН' А НЪ РЪСЪРІ ЗОРІ,
ЯМОРІЪЛ, СКІМБАТ ЛА ФАЦЪ
КА СЪН КОПІА, СТЪЖИЦЕА ФЛОРІ,
ШІ ЗІЧЕА ПЕ-АСКЪНС ДН СІНЕ:
БАІ ДЕ ЧІНЕ А ПРІІМІ
ЯЧЕСТЕ ФЛОРІ ДЕЛА МІНЕ...
КЪ ДН СЪФЛЕТ С'А РЪНІ!

ПЕ-АКОЛО О ФЕТІШОАРЪ,
ЧЕ АВІА СЕ РЪДІКА,
АШІ КЪСТА О МЕОАРЪ
ПЕРАСТЪ ДІН ТЪРМА СА.
ВЕДЕ ПЕ КОПІА, СЕ МЕАРЪ

*) Vezi pagina 23—25, p. 47—48, p. 50—51 p. 108, p. 133,
p. 176—177 și 182.

Ачелста че полте фі:
Копіа дн лок де меорз
Че 'н пестіісрі а 'нтзлі?

„—Копілаш драгз, лі зіче,
Аша дімінеацз 'н зорі
Чіне те-аś адсс діче,
Ші пентрс че адснї флорї?

„—Чіне м'аś адсс, лелікз,
Нс те пот дикредінца.
Храна мїї о флорічкз
Каре'ї зїк: Нс мз сїта.
Іе-мз мз рог шї пе міне
Ші мз аś ла каса та,
Кз мїї фрікз де албіне
К'ор венї шї м'ор мсшка!

Міла пе фатз днвацз,
О днвацз прін ссспін,
Сз іеа пе копіа дн врацз
Ші сз 'а ліпелскз де сін...
Ваї де дзнс! кз дндатз
Ссфлетза і с'аś апрїнс
Де о дсрере днфскатз
Че нс'ї сспсцз ла стїнс!

Алелргз пе деласрї, пазнїе
Се ваїтз ссспїнзнд,
Дар' фокса еї нс се стзнїе,
Че с'адоце арззнд...
Мерїе ла пзрїнці акасз
Ле снсне че аś пзціт:
Пзрїнції о блзсгзмасз,
Пентрс кз аś ззксвіт.

Нзкзжїтз вїата фатз
Се днтоарче днпої

СТРІГНА: АХ! КЖНА СЖ СЕ ПОАТЖ,
ЛА АЛЕ МЕЛЕ НЕВОЇ,
МОАРТЕА ФЖРЖ ПРЕЛЖИЦІРЕ
СЖ ВІЕ ШІ СЖ МЖ ЇЕЛ!...
КЖЧІ АЛТ КІП ДЕ МЖНТСІРЕ
НС АМ ЛА ДЖРЕРЕА МЕЛ!

ЗІОРІ ДЖ ЗІЖЪ СЖ РЖВАРСЪ...

Зіорї де зїсж се реварсж,
Ші окї жнкж н'ам жнкїс:
Кжм сж'ї жнкїд, кжнд еї варсж
Пжрае де фок апрїнс?...
Мж ваїт, стрїг кж сжспїнжрї,
Дар нж гжсеск амїсторїж:
Че пот' лжкрїмї, че пот' кїнжрї,
Кжнд джререлї де аморїж?...
Ах! моарте! нжмаї ла тїне
Сжжпареа мел поате фї:
Дж ла некажж моартеа вїне?
Шї омжл поате мжрї?
Репежїте джлче ржжж,
Дїн дої окї мжнжжїторї,
Ші вїно де жнвіелжж
Пе алцї дої, че'с мжрїторї!...
Ачелста'ї а та пжтере,
Ачелста'ї джржл че'л лї:
Кж нжмаї прїнтр'о вїдере
Вїлцж їеї шї вїлцж джї!
Некажжл меж есте маре,
Есте ржж, есте кжмплїт,
Шї сж'л вїндек нж ам старе:
Кж тж лї прїчїнжвїт!...

Дар пстереа тл'ї маї маре,
Ші де'ї вреа лндатз поці,
Псмаї в'о лмврзцішаре,
Дін фокса лсі сз мз скоці.

ОМЪЛЪ СЛАБЪ ФІІНЦЪ...

Омслє! славз фіінци, ші ла патімї кс плекарє
Ѣнде ці'ї лнцелєпчїснєа, Ѣнде ці'ї мінтєа чєа марє?...
Дє тє'налці ші скорї кс мінтєа лл тронса дѢмнєзєіреї,
Дє мзсорї пзмзнт ші черїсрї ші пзтрѢнзї таїнєлє фіреї,—
НѢ тє'нгзифа: кз єщї цзрна пє карє о полартз взнтєа...
Чі тє пазнцє! кз, лн патімї, тѢ сїнгср лці сапї мормзнтєа!
ПѢрѢрєа цїє стзпзнє, пѢрѢрєа дѢкѢ ші тє полартз:
Ѣлє сѢнт лн толтз времєа а вієцєї талє солртз.
Чє полтє лнцелєпчїснєа? чє полтє ші вїлта мінтє.—
Кзнд прзпзстїї прївєскѢ окїї ші 'напої ші лнаїнтє?...
Ші сє 'нкапє вїрїсїнци, саз рзвдаре ші пѢтєарє,
Кзнд фраціда ініміларз сє дєспїкз дє дѢрєарє?
Ші сє'нкапє вр'о мзрїмє, кзнд фїїнца пзтїмєштє...
Кзнд сѢфлєтєа дє нєказсрї кл дє молртє сз здрєкєштє!..
Ах! дѢмнєзєлє сфїїнтє! пєнтрс чє мї-аї дат сїмцїрє?
Пєнтрс чє сз сїмт дѢрєрє, пзнз ші ла дєспзрцїрє?

АМ ЛЪСАТ ЛЪМЕА ШІ СЛАВА...

Ам лзсат лѢмєа ші слава, ш'лн пѢстїїѢ м'ам лнгропат,
Кл сє скзп, макар кс вїаца, дє дѢрєарєа чє мї-аї дат!..
Дар лн зздар! кз одїхнз нїчї лїчє н'ам гзсїт:
Вїпєа тѢѢ ші зї ші ноаптє дє мїнє нѢ'ї дєспзрцїт!
Кс а черїслсї подоабє фаца та лнкїпѢск,
Ші кс хазєа фіреї толтє, нѢрєа тѢѢ сзмзлєсєк.
ПѢстнїчїлє взнтзрєцє а вїа тє ацїснє лл глєс:

БЛЕ КЪНТЪ, ЕЗЪ ВЪРСЪ ЛАКРІМІ КЪ ФЪРСЪ ТІНЕ-АМ РЪМАС!
МЪНЦІЙ, СТЪНЧІЛЕ РЕСЪНЪ ДЕ КЪМПАІТЪСА МЕЗЪ СЪСПІН,
ЧЕРІСА СТЪ ЛА ЛНДОІЛАЪ: ЛБІ, САЪ ЦІЕ МЪ ЛНКІН!
ДАР, ВАІ МІЕ! КЪ ДЪРЕАРЕА Н'А ЛІПСІ КЪТ ОІС ФІ ВІЪ:
ЯХ! ФЪРСЪ ТІНЕ ШІ ЛЪМЕА ЛМІ ПАРЕ КЪ'І СЪН СЕКРІЪ.

СЛЪНІКЪЛ. 1819, ЯВГ. 3.

МЪРІТОР, ЧЕ ВІЙ ЛІЧЕА ВІАЦА СЪ'ЦІ МАІ ПРЕЛЪНЦЕШТІ,
ІА САМА КЪ'Н ТОАТЕ ЧЕЛЕА ПЕРІЧІСНЕА ТА ГЪСЕШТІ:
МЪНЦІ СЕ ПОРНЕСК, СТІНЧІ СЕ СФАРМЪ, ІСВОАРЕ ШІ КЪРГ ШІ СЕЛКЪ,
КОПАЧІСА КРЕШТЕ ШІ КАДЕ, ПЪРЕЛЕ ПЕТРЕ-НЕАКЪ,
МЪШКІСА ЧЕ'А КАЛЧІ КЪ ПІЧІОРЪ, ЕСТЕ ІЕАРЕА ДІН ВЕКІМЕ,
СТРЪЛЪЧІТОР ПЪТРЕАІСА, ЛЪ ФОСТ КОПАК КЪ МЪРІМЕ!
КЪРЪРІ ВЕЗІ ПЕ ПЕТРЕ РОАСЕ? СЪМЕ ДЕ ОМ ЛНСЕМНЕАЪ;
ГЪСЕШТІ ПЪМЪНТ АРС ДЕ ФОКЪРІ? ЛА ВАТРА ТА КЪЦЕТЕАЪ.
ЛЪМЕА СТЪ ПЕ О СКІМЕАРЕ: ТОАТЕ ТРЕК... ШІ МОР ШІ ПЕР;
ДАР ШІ МОАРЕА ЕСТЕ ВІАЦА ПЕНТЪС ЧЕІ КАРЕ О ЧЕР!

СЪРАЧЕЛОР ТІНЪРЪЦЕ...

(1846 Oct.)

СЪРАЧЕЛОР ТІНЪРЕЦЕ!
КЪЛЪТОАРЕ ШІ ДЪСМЕЦЕ
ПЕ МІНЪТЪ ШІ ПЕ ЧЕАС:
КІАР КА НІШТЕ ВІОРЕЛЕ
ШІ ТІМЪСРІЙ ВЪХНЪШЕЛЕ,
ВІАЦА ВІЙ КЪТ СЪН ПОПАС!
ІЕРІ ШІ АСТЪЗІ ЛНФЛОРІРЪЦІ,
МЪНІ ШІ ПОІМЪНІ ВІЕЦІРЪЦІ,
ШІ МАІ ПОІМЪНІ В'АЦІ ТРЕКЪТ...
ПЕ ЛЪСЪНЪ ПЕ СЪМА ВОАСТЪРЪ
ДЕ КЪТ ЯІТАРЕА ЧЕ ПРОАСТЪ,
ЪН ВІЕТ ТРЪНЪ ЗІДІТ ДЕ АСТ!

Іагъ старелъ вхтрънеціі!
Ші лн калндаріѣа віеціі
Спснецімі че аці лнсемнат?
Де кхт пофте ші дорінцъ
Яеве ш'лн нефіінцъ,
Че мінтеа в'аѣ тслеврат!
Ш'апоі ші еле трекевръ,
Кіар ка о нзалчѣтвръ
Че ці с'аратъ, дар нѣ і...
Лхсзнд нѣмаі поменіре,
Лнтр'а омаѣ сімціре,
Де некажвріле лѣі!

ПЪРЪЛ КЪЗЪТ ДЪ ВЛНТ. 1838. Іаіе 15.

Лн грѣдіна де ла Цігънештї дін жзріштеа каселор Д-неі
Дафінеі лѣі Дакіжа вѣ.

Лмпзрат грѣдінеі меле, сріеш лнтре копачї,
Пзрале кѣ взрф'н нобрі! не пзмзнт астазї че зачї?
О сѣфларе, шн взнт нѣмаі де каре нічї вреаї сз штїї,
Лнтре морці фзрѣ де весте те-аршкарѣ дїнт ре вії!
Ястаї лѣмеа! астаї веаца! те-аї лнзлцат, те-аї мзрїт,
Маї пресѣс де-а тзї товарѣшї, аї дат смевръ, аї сдїт
Дакїжеї вѣдѣ ші мїе, песте шнѣа ші пол вак:
Язї лн цзрнѣ ш'лн ченѣшѣ але тале се префак!

Bahluțul de D. V. Alexandri *)

БЯХЛЪІЪЛ

Медітаре мазштїноасѣ.

Идесеорї, департе де-ал лѣмеї трїсте влѣсрї,
Кѣ пассрї реглате еѣ мѣср ал тѣѣ под,

*) Vești Salba literară din 1857 Iași, pag. 151, și din Doine-
și Lăcrămioare tipărite în Iași la 1863 p. 31—35.

БѢХАЮЩІ! ЛѢКАШ ДѢ ВРОАШТЕ! РІШ ТЛІНІК, ФЪРЪ МАЛЪРІ,
ЧЕ ДОРМІ КІЛР КА ШН ПАШЪ НЕ ПАТЪА ТЪШ ДѢ ГЛОД.

ТРЕКСТ'АШ, ШІК КЪ ЖАЛЕ, А ТАЛЕ НЕГРЕ ШДЕ,
ПРЕКЪМ ТРЕЧЕ ПОЕТЪА КЪ ІНІМА'І ДѢ ФОК.
ЕА, Н'АШ ТРЕКСТ, СЪТЪПІНЕ, АТЪНЧІ НАСЪ'МІ РЪСПЪНЕ
ШЪ ЛЕ СІМЦЕСК ПРЕА ВІНЕ, КЪЧІ МЪ КІРНЕСК ДІН ЛОК!!

КЪНА ЛЪНА СЕ ІВЕШТЕ, КЪНА СОДРЕЛЕ АПЪНЕ,
І ТАЛЕ ДЪАЧІ КОНЧЕРТЪРІ ІМІ ПЛАЧЕ СЪ АСКЪАТ;
ІМІ ПЛАЧЕ С'АША ГЛАСЪА А ВРОАШТЕЛОР НЕКЪНЕ,
ДѢ ШІ А ЛОР ПРОКІМЕН МЪ АСЪРЪШТЕ МЪАТ!

О! ДАР, АТЪНЧІ ДН ПЕПЪС'МІ СІМТ ІНІМА КЪ САЛЪ
КА ЛА ШН ГЛАС ДѢ ФРАТЕ ІШВІТ ШІ АШТЕПАТ,
КЪЧІ ЦІНГАШЕЛЕ ВРОАШТЕ СІНТ ДЪАЧІ ПОЕЦІ ДѢ БАЛЪЪ,
ПРЕКЪМ МЪАЦІ ПОЕЦІ ЦІНГАШІ СІНТ ВРОАШТЕ ДѢ СКАТ.

А Н Д Р І Й - П О П А

ЧІНЕ ТРЕЧЕ'Н БАЛГА-СЕАКЪ
КЪ ХАНЦІЕРІША ФЪРЪ ТЕАКЪ
ШІ КЪ ПЕПЪА ДЕСЪАІТ?
Андрій-Попа чѢ ВЕСТІТ!

ШЕПТЕ АНІ КЪ ВОІНІЧІЕ,
ШІ-АШ ВЪТЪТ ЖОК ДѢ ДОМНІЕ,
ШІ ТОТ ПРАДЪ НЕ'НЧЕТАТ,
Андрій-Попа, хоцъ ВАРВАТ!

ЗІ ШІ НОАПТЕ, ДѢ КЪЛАРЕ,
ТРАЦЕ ВІР ДІН ДРЪМЪА МЪРЕ,
ШІ ДІН ЦЕАРА ПЕСТЕ ТОТ!
ФЪГЪ НЕФЕРІІ КЪТ ЧЕ ПОТЪ.

КЪЧІ ЕА АРЕ О ПЪШКА ПЛІНЪ
КЪ ТРЕІ ГЛОЦІ ЛА РЪДЪЧІНЪ,

Ш'аре-єн мєрг дє патрє анї
Карє мєшкє дїн дєшманї,

Ш'аре фраці дє крєчє шапте
Карє-ає сєпт сєнцє кє лоптє,
Шї нє-ї плєч дє нїмїк,
Яндрїї-Попє чєл воїнік!

Кєпїтанє фрєціоарє,
Чє сє вєдє дєспрє соларє?
Сє зєрєскє вр'о патрє каї!
Н'єзїшї тє дє єн Міхлї?

Кєпїтанє тє гєтєштє,
Мїхлї-Мїндрєл тє гонєштє.
Єатєл, вїнє кє єн змєє!
Фє трєї крєчї лє дємнєзєє.

Кєм лї вєдє'н дєпєртарє
Попє стрїгє'н гєрє мєрє:
„Хлї лє голєз дє нєфєрї
„Хлї лє хєрє дє мєрї!

Яє зїє! цїпє, сє арєнкє,
Трєчє шєє, пїрлє, лєнкє
Кє фєгарїєл спрїнтїнєл
Шї кє хєції дєпє єл.

Мїхлї-Мїндрєл вїнє єарє,
Фаллїк кє єн стїлє дє парє,
Пє-єн кєл дєчє чє н'арє лєк
Шї дїн окї арєнкє фєк.

Фєгє кєм фєцє-о рєндєнїкє,
Фєгє кє фєлєрєл, кєнд пїкє,
Шї сє дєкє воїнїчїї, дєкє
Кє срїє дє хлїдєкє!

Пепт дн пепт!... кѣмпса ресснз,
Тоці де тот даѣ дмпреснз.
Тоці ла лѣптз'с днклештаці,
Тоці дн сзнце днкрснтаці.

Бра, фраці! каіѣ некеасз,
Ссс вездсхса скінтеїдзз.
Бра! моартеа с'аѣ івітс!
Взлтсрс'н скор с'аѣ опрїтс!

Зі де варз пзн'ін сеарз
Даѣ воїнічїї сз се псарз,
Шї кс ферса асксціт,
Шї кс псмнса аморціт.

Сзнцелє'н рзнї гїлгїеште;
Глас'н гсрз се сфїршеште.
Зече'с морці! дої знкз вії,
Мїхалї Мїндрса шї Яндрїї.

Яндрїї фсѣ фср'де-о мзнз,
Прїнде мсрса ла фзнтзнз,
Дз пептїш, саре пе ша,
Шї дїн гсрз зїче-аша:

„Скорї, копїле спрїntenеле,
„Се мз скзнї де кїнсрї греле,
„Кз мз цїср, де ме'ї скзпа,
„Ка пе-сн фрате те-оїѣ кзта.“

Мсрса спрїnten се рзпедє:
Дн зздар, Мїхалї кз'а веде!
„Стзї, хоц-попз, драгса мес,
„Се-ці арзт чїне сїнт ез!“

Шї ксм зїче мї'а кїтеште,
Дрепт дн фрснте мї'а ловеште!
Бра! взлтсрса дїн морї
Рзкнї фалнїк де треї орї.

+

2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

Handwritten signature in Cyrillic script, possibly 'А. К. Козлов'.

Handwritten signature in Cyrillic script, possibly 'А. К. Козлов'.

Handwritten signature in Cyrillic script, possibly 'А. К. Козлов'.

Handwritten signature in Cyrillic script, possibly 'А. К. Козлов'.

Handwritten signature in Cyrillic script, possibly 'А. К. Козлов'.

Handwritten signature in Cyrillic script, possibly 'А. К. Козлов'.

Handwritten signature in Cyrillic script, possibly 'А. К. Козлов'.

Handwritten signature in Cyrillic script, possibly 'А. К. Козлов'.

Handwritten signature in Cyrillic script, possibly 'А. К. Козлов'.

Acest document foarte însemnat s'aŭ reproduc în Uricariul vol. 10 pagina 73 și 74. Tot acest zăpis l'am dat și Arhivei Societății științifice și Literare din Iași, care aŭ făcut clișeu a doue fototipit la Viena, și apoi s'aŭ imprimat în anul I al Arhivei, sub editura D-lui Israel Kuperman, la pagina 244—245. Acum Editorele acestei Cărți de Citire, aŭ adăogat aceste doue fototipit, în această Edițiune.
Th. Codrescu.

НІАМ КІНС ШІ НІАМ СЕ ТРЕЧЕ.

Ніам віне ші ніам се треце, Іар пзмжнтса лн в'кчі стз,
 Дін вісва ззджрнічієі ачаста мз децієпта;
 Мсрїторїѣ кз іасте омва, тоці о ціс ші о сжмцзск,
 Дар пвціні ла девзрва времелнічієі г'ндеск.
 Ісвїр'к ача де сіне, че лн лме мїшкз тот
 Дін ксвжнтзторїѣ жл фаче докіток пе ом нїтот,
 Кс надз лншзлзторє жл змваце дін девзр,
 Ші 'н рзпнстїк пїєрззрїі жл тзржеце де пзр.
 Де кжт тоці а фі маї маре, лн патрїк м'к дорем
 Ші пентрѣ погоржторїі чєі дін міне о гзтем.
 Ачаста кжм сз лскрїлзз? Сз лскрїлзз прїн пакат,
 Ка сз калк лн аша тр'кптз, трексе сз фіс богат,
 Ка сз адшн богзціє срмілз' а фі рзпїторїѣ,
 Крвд, немїлостїв, сзлєатїк, мїнчїнос ші 'ншзлзторїѣ.
 Дар богаці маї сжнт ші алції: трексе сз' сзї ззтреск
 Сас кс кїпсрї оарекаре віклєне сзї сзрзчєск.
 Ші пе тоці чєі діо потрївз кс міне сзї лмпїлєск,
 Ші шн дрїт кс осєвіре оарекаре сзмі пзстрєск.
 Ніамсрї ші лнтрєг норода трексе сз'л осжндєск,
 Ші кс ніамва мїєс лн в'ккїрї нсмєлє сзмі прослзвєск.
 Ссфлєтєл сзл дас сітзрїї, кзцєтєл неаскєлатат
 Кс а салє мзстрзрї тоате сзл лнздєш прїн пакат.
 Сжнцєлє чєлсї діанропє сзл прївєск неосцзржт
 Кжм гжлгзєцє кс снсмз де мжнл м'к оморжт.
 Іздзєл ші сзрзманєл ачєлсїа сзл прївєск
 Лмєрзкат лн хайне нєгрє ла шшл м'к кжм зворєск;
 Сз взд мсрїторїі де фоамє сзї взд голї ші смїліці,
 Стржнжнд фзрмжтсрї дїн масз пе сспт пзрєці осжндїці.
 Фзрз лнгрєцзлвіре сз ціс де алор авст
 Прїн крїнчїнз сжлнчїє кз ал рзпї ам пстєт.
 Пе патрїк 'мї тїкзлосцз, ачєк' чє маš нжскєт,
 Чє маš адзпат кс лапте ші 'н сжнєл єї маš крєскєт,
 Сз о вжнд ла орї ші чїне ва вої а о прзда,
 Овєзжлє ка со лєцє ієс сз грзвєск алє да
 Пе фіїї сзї чєі дсрєлнчїї прїн вжнзаре сзї ззтрєск.

Пе лавіторіі пачнічї, каре сьнт шї лї мїєї фраці,
 Крѣжмєї спре сфашіре сїї прївек де мїне даці.
 Нородѣл лн пзтїмїре прїн амѣ флптз адс,
 Шї лн жсгѣл недрептзції ссспїнзнд де мїне пс,
 Я сале охтзрї шї лаврзмї, цемхтѣл лнтрїстзторїс,
 Сзмї фїе дїн несїмціре сн орган веселїторїс.
 Тот сз рзсторн пентрѣ мїне тот сз сфзрм шї сз здровек,
 Тот фоксавї мїстїре шї сжмчелїї сз жзрфек,
 Шї прїн аша сжнцераїте шї лнксмпалїте срмзрї
 Скара кзтрз лнзлїме сзмї зїдеск дїн сфзржмзрї.
 Дар латз кз сжнт см маре, кзчї де мїне тоці сз тем,
 Тоці сжнт тоїаг де фер рече, ссспїнз шї пжнр шї цем.
 Пжнз кжнд лнса ачестѣ тоате ам пстст сз ле фак,
 Янїї вжкстєї мз дзрмарз шї лн плтѣл морції зак.
 Фзрз сз цїс вреодатз пофта мѣ амї сзтзра,
 Фзрз сз почїс лн вїїлцз сн чєлс амз вскскл.
 Лнфзшсрат де дзрере де остенеле дзрмлт
 Де грїжл а фаче рзѣл ка де сн вїєрме сжплт,
 Пжнзрїт лн фапте рєлє де кшцєтѣл мїєс мжнїт,
 Взд мїнстѣл ачєл гроагнїк ал морції кз ас сосїт.
 Вѣ кжт пстєрѣ трспѣскз с' апронїє спре сфжршїт,
 Вѣ атжта сз лнтартз кшцєтѣл спрѣ досздіт.
 Лн огаїнда мїнції мєлє їєл лмї араїт пє рїнд;
 Кжт'ам фзкст фапте рєлє, шї чє м' ашїаптз ксрїнд,
 Мєстрарѣ лїї ачѣ дрїаптз о сжмпт вїне дар тжрзїс,
 Кз лнтро кїпїлзз лтз, воїс лнчєта а фї вїс.
 Ч'ас фост дар амѣ вїїлцз? Шн дзрєлнїк влмашаг,
 Де крзгїмї, де прїгонїре шї де ксмплїрї лншїраг.
 Дїн мвнка времєлнїчаскз ла чїл вєчнїкз мз джк,
 Шн ссфлєт палїн де пзкате, ла цєдєцѣл страшнїк джк.
 Чє мїа фолосж к'а зжчє дшпз времє сн непот,
 Довїток фзрз сжмціре, фзрз карне фзрз кот :
 „Довєдєск прїн доксментзрї кз дїа дрєптѣл мз погор
 Тот прїн снїцз вжрєзтѣскз дїн влсїлїє Погор;“
 Кжнд десврзкат де сжмціре шї лн стїхїї десфакст,
 Нс воїс лзгї дїн аєр, нїчї нс воїс сжмці дїн лст.

Кънд фокса че гздрече патимиле свфлетецї
Шї апа каре дз влгз вжношїреї чеї трспецї,
Лнтоарсе ла а лор вечник шї лмбїлшвлат їсвор
Нс вор млї лскра лн трспла поменїтсасї Погор ?
Дар нїам трече шї нїам віне, іар пзмжнтсл лн вѣк стз,
Ачест ддевзр простатїк пентрс че мз лнтрїстз,
Кжт лн мормжнт мз фзкврс амѣ цзрнз сз о черк,
Лн време че їес сжн лнкз лнтра віцзїреї черк ?
Іасте пентрс кз взд оаре пе шн фалнїк мсрїторїс
Лаком, недепт шї нзпразнїк, єгоїст шї рзпїторїс ?
Че псїцїларе де свфлет шї че фрїкз лнзздар,
Кънд тоате сжнт трекзтоаре кжте вечнїче сз пар !
Кънд ддевзрса нс поате сз стѣе мсат мїстсїт ;
Нїчї омса дрепт лн єїтаре сз закз лннздшїт,
„Кап'а Лївансасї кєдрс пе пзкзтос лам вгзєт ;
„Лнзлцжндсз спре нссрї, дар дєшз псїцжн кзгєт
„Нсмаї єра лн фїїнцз нїчї локса нс їам афлат ;
„Кънд пе адрентсасї рсдз нїкзїсрї н'ам тжмпїнат,
„Нїчї чершжтоаре де пжїне шї нїчї лїпсїтз де дар,
„Ка роса дїн чер пе джса, сз варсз мїлз шї хар.“
Лнтр'а лскрїлор фїре дрептсл аре сксїторїс,
Шї ашзгжмжнтсл вечнїк лї їасте рзплзтїторїс ;
А недептсасї платсрї, псїтїреї тїст лзкжш,
Ажшг лн ксржнд сз фїе кскєвілїчїлор сзлаш.
Шї прїстола лнтрє каре лакомса сз прослзвѣ
Кє аверѣ че дїн лакржмї адєнате о авѣ,
Ачел полїїт кє дєр, ачел лсчїт кє покост,
Мжршавїлор тжржтоаре лл вєгї псїтїїс адзпост.
Шала лнфрєсмєсцїатз кє орхєстрї де кжнтат
Лїлїаксасї де нолпте ржмжне спре лнкєїлат.
Дїн згомотсл ачел вєсзл, че лнтржнса рзсєна,
Кънд мжгслїторїї времїї аколо сз адєна,
Авїл азд лн рзстжмнєрї, дєїоаслє глзсїрї
А кскєвілїчїї че пжнцє грозавеле рзсїпїрї.
Галерїїле сєрпате, стжлпїї сфзрмцїї шї кзгєцї.
Пїсїе дєр пїсте лєстрс лї взд кє мєшкїє лнєзкєцї.

Скъриле че съ въз ролсъ, де оминеска пичор,
 Лунг съ фие страпнечъ де троскот ши сръжшор.
 Ши феріастръ лнтръ каре чераніле лнфлорѣ,
 Сфределітз де 8н шарпе че съ сореще пе іа.
 Рзпнторіа ка о чарз лн пщлн лл въз топіт,
 Лнтрѣн мошѣн че лл ласз дшз сжне тікзйт,
 Яверіле лсі лн прдзъ, н8міле лсі клзстзмат;
 Рсрса ніамсасі сзс пікз веиед, слаб ши дефзімат.
 Ши ка шна че 'н вілацз т8т8рор аз фосѣ пісмаш,
 Лн тот омаа дшз моарте лші ласз кѣте-8н врзжмаш.
 Чел слаб рзмѣне ла дѣнска ши дрептса ла черчета
 Сързманса мошенирѣ пзрнцлскз аш кзта,
 О въздвз лнтрѣ ларзмі аре де а жлсі
 Яверѣ че рзпнторіа кзста аї містсі.
 Чел п8тернік рзсплзтірѣ вжнѣзз аш ісвжнді,
 Де лпнларѣ лн каре съ сжлѣ а осжнді.
 Тоці зікжндъ к8 ллсі старе а8 чева а дескѣрка,
 Ши понос пе ллсі н8ме ши клзстзм аї ар8нка;
 Іар а нородсасі ларзмі, пе каре іел лас прддт,
 Ка похоріа чел нзпраснік чел маї страшнік лнтзртат,
 Лнїакз, рзстодрнз, спалз, тот чеѣ час маї рзмлс,
 Дшз вреднікса де срз ла 8роістсасі пас.

Vasilie Pogor Spatar.

Din „Foaia pentru minte, inimă și literatură“, No. 25 din 18 Iunie anul 1839 am reprodus această însemnată poezie, pentru care răposatul Lambrior me rugase ca să-i comunic citata foae spre a o insera în edițiunea a doua a cărței sale de citire. Trebuie să arăt că această mușcatoare poezie a avut un reșunet foarte mare în Moldova în cei dintâi ani ai domniei lui Mihai Sturza Vodă făcută pentru palatul de la Socola. Opoziția de pe atunci a năzuit la măiestra până a lui Vasilie Pogor spre a descrie starea Moldovei supt acest Dominitor. Tot acestui condei să datorește prefața pendinte de traducerea Enriadei lui Voltaire. Trebuie să arătăm că scriitorul Pogor cunoștea limba Greacă din școlile Elenesti, din Iași; limba Franceză o învățase de la refugiații republicani ai revoluției celei-mari din Franția, care să aciuaseră în Moldova; iară limba Rusască o învățase cu ocazia diferitelor ocupațiuni rusești în Moldova.

Vornicul Vasilie Pogor este născut la 1792 și mort la Decembrie 1857; el au fost Director la departamentul Dreptăței de la 5 Septembrie anul 1838; era membru la divanul domnesc de la 1 Septembrie anul 1849, a mai fost însărcinat de Generalul Contele Osten Sacken în comitetul cercetării socotelilor și a Budgetelor la 29 Martie 1854.—La 20 Decembrie 1856 fu rînduit ca Președinte al divanului de Apel. Și după un an el muri.

Theodor Codrescu.

TABLA MATERIILOR DIN CARTEA DE CITIRE.

<i>Pagina</i>	<i>Pagina</i>
Introducere.	1—LXXXV
Cel mai vechi text biblic în lim-	
ba Română.	1
Notițe pe o carte.	4
Istoria unui proces.	5
Zapis de Vințare.	9
Zapis de schimb.	12
Testament.	13
Întărire domnească.	15
Întărire domnească.	17
Cronica lui Mihail Moxa.	19
Ta.ăl nostru al lui Luca Stroiici.	26
Tipăriturile făcute în Ardeal.	26
Din Pisaltirea, lui Coresi anul 1577.	28
Rugăciunea lui Moisa, omul lui	
Dumnezeu.	33
Tetraevangelul.	35
Tălcul Evangheliilor.	39
Duminica a X-a după anul nou.	41
Evanghelie cu învățătură.	45
Duminica Publicanului Luca.	46
Palia adică vechea scriptură.	49
Dialectul de la Măhaciū.	55
Noul testament.	59
Psaltirea.	66
Sicriul de aur.	71
Cărarea prescurt pre fapte bune.	77
Molităvnic.	80
Pravila mică.	83
Evanghelia învățătoare sau ca-	
zanie.	90
Învățătură preste toate diilele.	94
Pravila cea mare.	99
Cruci saū cheia înțelesului.	103
Biblia.	107
Documente.	113
Carte Românească de învățătură.	116
Șapte taine.	122
Pravile împărătești.	125
Liturghia.	130
Psaltirea de înțeles Slavon și	
Român.	133
Divanu lunei.	135
Legenda Sfintei Paraschivei pa-	
trona lașului de Mitropolitu Var-	
laam.	138
Idem de Mitropolitul Dosotei.	145
Documente.	151
Cronici (din Grigorie Ureche).	164
Pentru Descălecatul țerei Mol-	
dovei.	166
Caracteristica lui Stefan cel mare	
făcută de Grigorie Ureche.	169
Fuga lui Petru Rareș.	170
Din Eustratie Logofetul și după	
dînsul Simeon dascalul și Missail	
calugărul.	173
Din cronica lui Miron Costin pre-	
doslovie.	178
Voroava către cititori de Miron	
Costin.	183
Domnia lui Gheorghe Stefan	
Vc.ă.	184
Din Neculai Costin, răsboiul lui	
Petru al Moscului.	189
Din Axinte uricarul, a doua dom-	
nie a lui Neculai Alexandru Vodă.	190
Din Ioan Neculcea, precuvîntare	
Descrierea ernărei Tatarilor	
în țară.	201
Caracteristica Mitropolitului Do-	
sofeți.	20
Moartea lui Miron Costin.	20
Arderea Curței domnești după	
Neculai Mustea.	201
Din Dimirie Cantemir.	21
O narațiune din viața socială	
a țaranilor.	218
Un ordin domnesc din 1725.	219
Cronica spătarului Ioan Canta.	220
Cronica lui Enache Cogălniceanu	
225	225
Psaltire tipărită în Bucuresci 1756	
228	228
Cărțulia Mitropolitului Iacob.	229
Preadoslovie.	235
Pentru schimbarea numelui Ro-	
mânilor celor din Dacia.	239

<i>Pagina</i>	<i>Pagina</i>		
Din Gheorghe Șincai	242	Din Henriada lui Voltaire	304
Despre origina Romană a palmei		Prolog către patrie de Gheor-	
domnești din Moldova	247	ghe Asaki	307
Cuvînt către cititorii	253	Amorul rănit	308
Despre Moldova	255	Povestea vorbeii	309
De cuvinte	257	Fabule de A. Donici	314
Introducere din Gramatica tipă-		Istoria lui Arghir	321
rită la București 1835	262	Din poeziile lui Văcărescu	325
Dimitrie Țichindeal	263	La Privighitoare	332
Băgări de seamă asupra Cano-		Sfătuire și rugăciune	333
nelor Gramaticesti a lui lordache		Lui aga Niculache Ghica	334
Golescu	270	Cătră mormînturi	335
Despre limba Românească	273	La Milcof	336
Stihul de descălecatul țerei Mol-		Putna la casa apelor	337
dovei	277	Intr'un rădiu de dimineață	337
Trebnie sau Euhologiu	277	Zori de ziua să revarsă	339
Din Psaltirea în versuri a lui		Omule slabă ființă	340
Dosoftei	280	Am lasat lumea și slava	340
Parimiariu	282	Slănicul 1819	341
Din Enache Cogălniceanu	288	Săracilor tinerețe	341
Din Gramatica lui Enache Văcă-		Părul cădută de vînt	342
rescu de la Rîmnic	294	Bahluiul	342
Model de Poesie	295	Andrei Popa	343
Psaltirea proorocului David de		Două Fototipii	346
Ioan Prale	296	Neam vine și neam se trece	348
Din tragedia lui Orest	297	Tabla de Materii	352
Din Eteria lui Alecu Beldiman	299		

